43533

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

"BİNBİR GECE MASALLARI ÜZERİNDE MOTİF ARAŞTIRMASI,METİN-İNCELEME"

YÜKSEK LİSANS TEZİ

43533

TEZİ YÖNETEN:
DOÇ.DR.METİN KARADAĞ

TEZİ HAZIRLAYAN:
MERİÇ GÜVEN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

BALIKESİR 1995

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ İİİ

GİRİŞ

I. Masalın Tanımı ve Fonksiyonları 1

II. Binbir Gece Masallarının Konusu ve Özellikleri 2

III. Binbir Gece Masalları Üzerinde Yapılan Çalışmalar 4

A- Dünya Edebiyatında Yapılan Çalışmalar 4

B- Türk Edebiyatında Yapılan Çalışmalar 5

I. BÖLÜM

MASALLARIN EPİZOTLARI 7

II. BÖLÜM

MASALLARIN MOTİFLERİ 38

III. BÖLÜM

MASAL METİNLERİ 60

1- İfritin Sevgilisi 61

2- Sultan Acib 69

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi 74

4- İkinci Hanımın Hikayesi 78

5- Üç Elma Hikayesi 83

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi 87

7- Baş Parmakları Kesilen Adamın Hikayesi 120

8- Yahudi Hekimin Hikayesi 129

9- Terzinin Meraklı Berber Hikayesi 136

10- El-Bakbuk Nasıl Topal Oldu 149

11- El-Hızır Sakalını Nasıl Kaybetti 152

12- Bakbuk Servetini Nasıl Çaldırdı 156

13- El-Kavs'e Sihirbaz Nasıl Sihir Oynadı 160

14- El-Feşâr Düzenbazlara Nasıl Düzen Etti? 163

15- Şakalık Alaycı İle Nasıl Alay Etti? 170

16- Ali Nureddin İle Enis El-Celis 177

17- Ganim-Aşkın Dalgın Esiri 215

18- Yalancı Kâfur'un Hikayesi 221

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı 242

20- Aziz ve Nişanlısının Masalı 248

21. Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Cariye Kut El-Kulûb, Yasemin, Hırsız Ahmed ve Sultan İle Sergüzeştleri 306
22. Tembel Mehmed'le Tılsımlı Maymun 364
23. Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun 383
24. Şehzade El-Emced İle Şehzade El-Es'ad Masalı 434
SONUÇ 459
SÖZLÜK 461
BİBLİYOGRAFYA 469

ÖNSÖZ

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı'nda, "Binbir Gece Masalları Üzerinde Motif Araştırması, Metin-İnceleme" başlığı altında yaptığımız yüksek lisans çalışması; Resimli Ay Neşriyatı arasında 1927-1928 yıllarında yayımlanan 24 Binbir Gece Masalı'nın Osmanlıca metinden günümüz Türk alfabesine çevirisi, özellikleri, epizotları ile Binbir Gece Masalları'ndaki motiflerin incelenmesinden meydana gelmiştir.

Araştırmanın giriş kısmında masalın tanımları yapılıp masalın fonksiyonları belirtildikten ve Binbir Gece Masalları'nın özellikleri ile bu masallar üzerinde dünyada ve Türkiye'de yapılan çalışmalar anlatıldıktan sonra;

Birinci bölümde, ana olaya dayanılarak masalların epizotları çıkarılmış,

İkinci bölümde masal motiflerinin Stith Thompson'un "Motif İndex of Folk Literatur" adlı kataloğundaki karşılıkları tespit edilmiş ve bu motifler, adı belirtilen dizinde kullanılan metod esas alınarak tasnif edilmiştir.

Üçüncü bölümde masalların metinlerine, bibliyografya ve sözlük'e yer verilmiş;

Sonuç kısmında ise bütün bu çalışmaların genel bir değerlendirmesi yapılmıştır

Bu araştırmamda her türlü tecrübe ve bilgisinden yararlandığım tez hocam Sayın Doç. Dr. Metin KARADAĞ'a, Osmanlıca metinlerin okunmasında yardımlarını gördüğüm Sayın Yrd. Doç. Dr. Lütfi BAYRAKTUTAN'a ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKKAYA'ya teşekkürlerimi borç bilirim.

Balıkesir 1995 Meriç GÜVEN

GİRİŞ

I- Masalın Tanımı ve Fonksiyonları

Anonim Halk Edebiyatı mahsüllerinin en yaygın türlerinden biri olan masal, "bilinmeyen bir yerde bilinmeyen şahıslara ve varlıklara ait hadiselerin mâcerâsı"[1] veya "mücerret bir fikri izah maksadıyla tertip edilen uydurma bir hikaye"[2] ya da "bilinmeyen bir zamanda yine bilinmeyen bir yerde veya sahada bilinmeyen şahıslara ait faaliyetlerin hikayesi"[3] şeklinde tarif edilir. Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ise daha önceki masal tanımlarını vererek bunları yorumlar ve yeni bir tarif yapar. Prof. Dr. Sakaoğlu'na göre masal; "kahramanlarından bazıları hayvanlar ve tabiat üstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, hayal mahsulü olduğu halde dinleyenleri inandırabilen bir sözlü anlatım türüdür"[4].

Masalların, zaman içinde köklü geleneğe bağlı, kollektif karakter taşıyan "hayali-gerçek", "soyut-somut", "maddi-manevi" bir takım konu, macera, olay, problem, motif ve unsurlar nesir dili ile vakit geçirmek, insanları eğlendirirken terbiye etmek düşüncesinden hareketle hususi bir uslupla anlatılır ve yazılırlar. Son derece beşeridirler, insanların hayatını, duygu, temayül, hayal ve fantazilerini yaşatırlar.

Masallarda daima insanlığın temel ilkeleri olan iyilik hakkaniyet, adâlet dürüstlük, güzellik yer alır. Meziyetler hep iyide kuvvetlide ve güzelde kusurlar kötüde ve çirkinde temsil olunur. Heyecan ve merak unsuru kuvvetli olmakla beraber masallar umumiyetle üzücü olmaz. Daima hak yerini bulur, kötüler cezalandırılır, iyiler mükafatlandırılır ve muradlarına ererler.

Masallar, efsaneler, destanlar ve diğer folklor verimleri gibi, bir milletin yapısını, gelenek-görenek ve inançlarını, halk kültürünün çeşitli özelliklerini anlamak için son derece kıymetli malzemelerdir. aynı zamanda orjinal ve tabii anlatımlarıyla dil incelemeleri için de faydalanılan bir kaynaktır. Eğitici rolleri ise, aşikârdır. Bunun için diğer anonim türlerden farklı olarak insanlar arası müşterek tema ve düşüncelerle milletlerin yaşayışında yer almış gelenek ve kültürden taşıdığı motif ve tiplerle de milli ahlâk, karakter, hakim telakki ve özleyişlerin, mefkûrelerin ifadesi olmuştur.

---

[1] Şükrü Elçin, Halk Edebiyatına Giriş.
[2] Hüsamettin Arslanov, Türk-Akdeniz C. 4, Sah. 23, 1943.
[3] Halit Bayrı, Halk Masalları Hakkında, H.B. Haberleri.
[4] Metin Karadağ, Türk Halk Edebiyatı Anlatı Türleri- Ankara 1995.

II- Binbir Gece Masallarının Konusu ve Özellikleri

Arapça "asıl" adı "Elf Leyle ve Leyle" olan bu masal külliyatı bir çerçeve hikaye içerisinde yer alan pek çok küçük hikayeden meydana gelmiştir. Ortaçağ Avrupa Edebiyatının çoğu örneğinde görüldüğü gibi bu hikayeler (peri masalları, efsaneler, fabllar, kıssalar, anekdotlar, egzotik ya da gerçek serüvenler) çerçeve bir hikayenin içerisinde yerleştirilmiştir. Hikaye kısaca şöyledir. "Semerkant hükümdarı Şah Zaman bir gün kardeşi Sasani Hükümdarı Şehriyâr'ı görmeye giderken unuttuğu bir şeyi almak üzere saraya geri döndüğünde karısının kendisini aldattığını görür ve onu öldürür, Şehriyar, misafirliği sırasında kardeşinin ava gittiği bir gün yengesinin de kocasını aldattığını görür ve üzülür. İki kardeşin deniz kenarında gezindikleri bir gün omuzunda sandıkla denizden bir ifrit çıkar. Bundan korkan iki kardeş bir ağaca tırmanırlar. Ağacın altına gelen ifrit, sandıktan bir kadın çıkardıktan sonra, uyumaya başlar. İfritin karısı olan bu kadan kardeşleri tehdit eder ve onlarla sevişir. Bu olaydan sonra iki kardeş bütün kadınların sadakatsizliklerine kanaat getirirler. Bu kanaat içindeki Sasani Hükümdarı Şehriyar, sarayına döner dönmez karısını öldürtür. O günden sonra da hergün bir genç kızla evlenir ve boynunu vurdurur. Öyleki üç yıl sonra şehirde evlenecek genç kız kalmaz. Padişaha kız bulan vezirin de iki kızı vardır. Büyük kız Şehrezad kendini feda etmek pahasına kadınları bu beladan kurtaracak bir plan hazırlar ve padişahla evlenmeyi kabul eder. Daha önce kararlaştırdıkları gibi gerdek gecesi Dinarzad saraya gelip Şehrezad'dan bir masal anlatmasını isteyince Şehrazad masalı anlatmaya başlar, fakat tam sabaha kadar süren masalı, en heyacanlı yerinde keser. Padişah da masalın sonucunu öğrenmek için Şehrazad'ı öldürmeyi bir gün sonraya bırakır. Şehrazad, Padişahı böylece 1001 gece oyalar. Bu sürenin sonunda padişahın Şehrazad'dan üç çocuğu olur. Padişah hikayelerin ibret verici etkisi kadar karısının zeka ve becerikliliği karşısında duyduğu hayranlığın da tesiriyle Şehrazad'ı öldürmekten vazgeçer.

Masalları, binbir masaldan meydana gelmiş bir masallar bütün olarak sanılmamalıdır. Bin masal ve binbir deyimleriyle yalnızca bu hikayelerin çok sayıda olduğu belirtilmek istenmiş ve bu deyimler daha sonra sözlük anlamında alınarak gerekli sayıda masal eklenmiştir. Külliyatla 264 masal bulunmaktadır. Hikayelerin Kahire ve Beyrut baskılarını karşılaştırmak suretiyle eksik bir tercüme oluşturan ve Hacettepe Üniversitesinde "Binbir Gece Masallarının Türk Masallarına Tesiri" adlı doktora çalışmasında kullanan Ziyad Akkoyunlu ise Binbir Gece Masalları külliyatında 215 masal tespit ettiğini söyler.

Külliyatın anlatım tekniği, çerçeve masalın içine giren diğer masalların uygun yerlerinde ikinci, üçüncü derecede çerçeveler meydana getirmeye de elverişlidir. Nitekim Şehrazad'ın anlattığı masallardan herhangi birinin kahramanı, bazan bir vesile bulup karşısındakine birbiri içinde devam edip giden masallar anlatır.

"Masalların çeşitliliği, geçtiği yerlerin farklılığı (Hindistan, İran, Irak, Mısır, Türkiye) masalların tabii ve özentisiz bir uslupla kaleme alınmış olması, konuşma dilinde kullanılan deyimler ihtiva etmesi, birçok dil hatası taşıması gibi hususlardan bunların bir tek kalemden çıkmadığı anlaşılır. Masalların aslında yüzyıllar boyu ağızdan ağıza aktarılan halk masalları türünden olduğu, bunların değişik yer ve zamanlarda rastgele değişmelere uğradığı, Doğu milletlerinin eski yeni folklorundan pek çok şeyler alarak gelişip bir bütün haline geldiği kabul edilmektedir. Bu bakımdan hikayelerin bütünü ilginç bir mozayik görünümündedir. Bu yönüyle Binbir Gece Masalları Doğu milletlerinin edebiyat, tarih, medeniyet tarihi folklor ve sosyal yapılarının incelenmesi için büyük bir malzeme teşkil etmektedir.

Masalların bazıları, üslub, konu ve işleniş bakımından; sembolleri ve kişileri yönünden, dünya edebiyatının şaheserleri arasındadır. Bazıları tekdüze şekilde uzayıp gider. Kadın hileleri birçok masalda esas motiftir ve yer yer çok açık ifadeler kullanılır ki birçok baskıda bunlar çıkarılmıştır. Espirili bir hava hakimdir. Kaderci fakat hayatın maddi zevklerine düşkün bir felsefe görülür. Yer yer insan karakteri üzerinde gerçekçi portreler çizilir. Harun Reşid ve Veziri Cafer Barmeki, 8.9. asırların kişileri olarak masalların büyük kısmında yer alır. Masalların bir çoğu olay başından geçmiş kişilerin ağızlarından analtılır. Garip olaylar, aynı tip olaylar başından geçen kişiler, birbiri ardınca sıralınır. Hikaye olanlar masal olanlara nispetle daha azdır. Araştırmalardan anlaşılıyorki bazı hikayelerde nazımla nesir iç içedir. Ziyad Akkoyunlu Doktora çalışmasına kaynak teşkil eden incelemesinde 2500 beyit şiir tespit ettiğini söyler. Akkoyunlu "bu şiirler, çoğunlukla hikayelerin cereyan eden hadiselerine uymakla birlikte bazan hadise ile hiç bir alakası olmayan ve hatta nadir olmakla birlikte hadisenin tam tersini anlatan şiirlerdir ve edebi bir değer taşımazlar. Bunlar herhalde dinleyici veya okuyucu baktırmamak için hikayelerin arasına katılmıştır" diye düşünür.

III. Binbir Gece Masalları Üzerinde Yapılan Çalışmalar

A) Dünya Edebiyatında Yapılan Çalışmalar:

Binbir Gece Masallarından ilk kez 9. yüzyılda söz edilmiştir. Daha sonra 947'de El-Mesudî, İran, Hindistan ve Yunan Efsaneleri üstünde bir tartışmada, Farsça Hezâr Efsane (Bin Masal) denilen ve halıkn bin gece adını verdiği masallardan söz etmiştir. 987'de ise İbn Nedim ebu Abdullah bin Abdusû'l Caşyarî'nin bin ünlü Arap, İran, Yunan masalını toplamaya başladığını ama henüz 480 masal biriktirmişken 942'de öldüğünü söyler.

20. yüzyılın bilginleri, Binbir Gece Masalları'nın aslında yüzyıllar boyu ağızdan ağıza aktarılan halk masalları olduğunu ve bunların değişik yer ve zamanlarda rastgele değişmelere uğrayarak gelişip bir bütün haline geldiğini kabul etmişlerdir. August Mürler 1877'de bu eserin birçok biçimi olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunlardan birincisi Bağdat'ta daha kalın ve tarih bakımından yeni olan bir ikincisi de Mısır'da kaleme alınmış böylelikle 20. yüzyılın ortalarına gelindiğinde birbirini izleyen altı değişik biçim ortaya çıkarmıştır. Bunlardan Elf hurafe ve Elf Leyle Arapça çevirileridir. Bir diğeri Elf Leyle'ye dayanmakla birlikte o tarihlerde sevilen çeşitli masalları da içeren bir 9. yüzyıl ürünüdür. Bir başkası 10. yüzyılda İbn Abdüsu'l-Caşyari'nin yaptığı çalışmadır. Beşinci metin, Mısır masallarını da içeren bir 12. yüzyıl derlemesidir. Altıncı çeşitleme ise, 16. yüzyıla değin giden ve daha önceki malzemelere ek olarak Müslümanların haçlılara karşı direnmesini anlatan hikayelerle, Moğolların Ortadoğuya getirdiği Doğu masallarını içeren derlemedir.

Binbir Gece Masalları'nın Avrupa'da ilk çevirisi ve aynı zamanda ilk baskısı Antoine Galland tarafından 1704'te yapılmış ve Binbir Gece Masalları, Fransa yoluyla tüm Avrupa'ya tanıtılmıştır. Galland'ın çeviriye temel aldığı kaynak dört ciltlik bir Suriye yazmasıdır, ama yayınlanan sonraki ciltler ağızdan ve başka kaynaklardan derlenen birçok hikayeyi de içermektedir. Galland'ın çevirisini daha sonar Edward William Lane (London 1839-1841), John Payne (London 1882-1884) ve Sir Richard Burton (1885-1888) İngilizce'ye tercüme etmişlerdir. Külliyat E. Littmann tarafından da Almanca'ya çevrilmiştir. Ancak tüm dünyada fikir ve sanat hayatını gençi şekilde etkileyen Binbir Gece Masallarının gerçek değeri 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında bunları 16 cilt olarak, olduğu gibi, arapçadan aktaran Dr. Joseph-Charles Mardrus'ün çalışmalarından sonra ortaya çıkmıştır. Her cildi aynı yıllarda yaşayan Stephane Mallerme, Jose Maria

Heredia, Andre Gide gibi edebiyatçılara adanan Dr. Mardrus'ün çevirisi, edebi çevrelerde daha önce Galland'ınkine gösterilen ilgiden de öte bir ilgi görmüştür[1] .

Galland'ın çevirisi 1814 yılında Arapçaya çevrilmiş, sonraki bir çok çevirinin kaynağı Vulgata metni adı verilen ve düzeltilmiş bir Mısır baskısı olarak 1835'te Bulak'ta (Kahire) yayımlanıp daha sonra birkaç kez yeniden basılan bir derleme olmuştur. Mardrus'ün çevirisini göz önünde tutarak Blusco Vicente Ibanez de Binbir Gece Masalları'nı İspanyolca'ya çevirmiştir[2] . Bugün ise Uzak Doğu'da Kuzey Afrika'ya, Avrupa'dan Amerika'ya kadar dünyanın hemen her ülkesinde Binbir Gece Masallarının Fransızca ve Arapça çevirileri yapılmakta fikir ve edebiyat eserlerinde opera, bale, tiyatro ve sinema gibi sanat dallarında önemli bir meteryal olarak işlenmekte ve değerlendirilmektedir.

B) Türk Edebiyatında Yapılan Çalışmalar:

Halkbilimi araştırmacıları, masalları ilmi olarak derleme ve inceleme çalışmalarına 19. Asırda başlamıştır. Bu asırda yazarlar halktan sözlü olarak derledikleri bu masalları süslü üsluplarla yazılı edebiyata aktarmışlardır. Kaynağını halktan alan, ferdi ve anonim mahsullere duyulan ilgi halkbilimcilerinin temel araştırma sahasının içine girmektedir. Ancak bu asırda masal neşirleri ilmi usullere uygun değildir. türk edebiyatında masallar üzerindeki bu araştırma ve derleme çalışmaları sürerken bir yandan da Dünya edebiyatının klasik masalları Türkçeye kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu türden çalışmaların içinde sayılan Binbir Gece Masalları ilk defa Sultan Abdülaziz zamanında dört cilt halinde taş baskı olarak çıkartılmış olup Ahmet Nazif tarafından çevrilmiştir. "Bunun daha önce 6 cilt halinde yayınlanmış olduğu değerli araştırmacı Türker Acaroğlu'ndan öğrenildi.) Bir nüshası bizde de bulunan bu çevirinin baş tarafına her ne kadar kitabın asıl yazarının Abbasi döneminde yaşamış olan Esmaî olduğu ve Elf Leyle ve Leyle adının onun tarafından konulduğu ve Türkçesinin de Binbir Gece veya diğer adıyla İbretnûmâ olarak çevrilip çevirmenin de Lâmiî Çelebi olduğu şeklinde bir not düşürülmüşse de; sözü edilen kitabın 3. sayfasında gerçek çevirmenin Ahmet Nazif olduğu belirtilmektedir." üsluba pek ağır olan bu tercümeden sonra 1927-1928 yıllarında Resimli Ay Neşriyatı arasında özet olarak ya da içinden seçilen öyküler halinde ve eski harflerle basımı yapılan Binbir Gece Masalları Telif Kanunu'ndan evvel yapılan bir çalışma olduğu için kütüphanelere kadar ulaşmamış, bir kısmı kaybolup gitmiş ve de yeterince değerlendirilememiştir. Binbir Gece Masalları'nın daha sonraları Hüseyin

---

1 Saim Sakaoğlu, Gümüşhane Masalları, ankara 1973, s. 21.
2 Alim Şerif Onaran, Binbir Gece Masalları, Çeviri, İstanbul 1992.

başaran, Nihal Yalaza Taluy, F. Namık Hansoy ve Raif Karadağ tarafından da çevirileri yapılmıştır. Ancak bu çeviriler tam bir çeviri olmadığı için ayıklama ürünü olarak kabul edilmiştir. Denilebilir ki Türk edebiyatında akademik anlamda ilk çalışmayı, 1982 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde doktora tezi hazırlayarak Ziyad Akkoyunlu yapmıştır. Ziyad Akkoyunlu bu çalışmasını yaparken daha önce masalları bilimsel yöntemlerle inceleyerek sahada çığır açan Umay Günay'ın "Elazığ Masalları", Saim Sakaoğlu'nun "Gümüşhane Masalları", Bilge Seyidoğlu'nun "Erzurum Halk Masalları Üzerinde Araştırmalar" ve Pertev Naili Boratav'ın "Az Gittik Uz Gittik" adlı araştırma ve inceleme eserlerini örnek almıştır.

Ziyad Akkoyunlu adı geçen çalışmasında "Binbir Gece Masalları'nın Türk Masalları'na Tesiri"ni ortaya koymaya çalışmıştır. Yazar, Binbir Gece Masalları'nın Kahire ve Beyrut baskılarını karşılaştırarak bu masallar içinde tam ve doğru olarak bulduğu 215 masalı incelemeye almış daha sonra Türk Masalları içinde birer ilmi kaynak mahiyetinde olan beş Türk masal kitabını ele almış ve kitaplarda adı geçen 282 Türk Masalını incelemiş, bu masallar vasıtasıyla Türk ve Binbir Gece Masalları'nın birbirleriyle olan münasbetlerini, birbirlerine olan tesirlerini, Türk masallarıyla Binbir Gece Masalları arasındaki motif benzerliğini (olağanüstü yaratıklar, sihirli vasıtalar, büyü, sadakatsizlik, yasaklar, insan gibi davranan hayvanlar, tebdil-i kıyafet, çocuk sahibi olmak için çare aramak, padişah seçimi ve olağanüstü yaratıklar başlığı altında) müşterek kaynak ve etkileme oranlarıyla göstermeye çalışmıştır.

Çalışmasına başlarken Binbir Gece Masalları'nın Türk Masallarına büyük ölçüde tesirinin var olacağını düşünen Ziyad Akkoyunlu; "Çalışmamız ilerledikçe bu kanaatimizin yanlış olduğunu ve Türk Masallarının Binbir Gece Masalları'ndan fazlaca etkilenmediğini gördük" diyerek birkaç masalda (on masalda) görülen teknik, muhteva, motif ve hadise benzerliklerini de milletlerarası kültür alışverişine bağlamıştır.

Binbir Gece Masalları üzerinde yakın zamanda yapılan bir çalışmada Prof. Dr. Alim Şerif Onaran'a aittir. Prof. Dr. Onaran, Dr. J.C. Mardruş'ün Binbir Gece Masallarını Fransızca'dan Türkçe'ye çevirmiştir. Yazar, on altı ciltlik bu eserde Mardrus'ü İngilizce'ye uyarlayan Powys Mathers'in, Galland'ın, Khawam'ın, Ahmet Nazif'in ve Raif Karadağ'ın çevirisiyle karşılaştırmış böylece Binbir Gece Masalları'nın bir başka çevirisini ortaya koymuştur.

MASALLARIN EPİZOTLARI

(1) İFRİTİN SEVGİLİSİ

1- Abanoz Adaları Sultanının Kızı, düğün gecesi ifrit tarafından kaçırılıp esir edilir.

2- Kıza rastlayan ve onunla hoşça vakit geçiren bir oduncu cini öldürüp kızı kurtarmak ister, fakat cini görünce korkup kaçar.

3- Kızın kendisini aldattığını sanan cin, oduncuyu bulup getirir ona kızı öldürmesini söyler. Oduncu kızı öldürmemekte direnince cin kızı öldürür oduncuyu da öldüreceği sırada oduncu ona "Haset Edenle Haset Edilenin Hikayesini" anlatır. Yaptığı iyiliğin karşılıksız kalmayacağını söyler, cinden affını diler.

4- Cin oduncuyu öldürmez, fakat oduncuyu cezalandırmak için üzerine toprak atarak büyüler ve maymun şekline getirir. Sonra da deniz kenarında ıssız bir yere bırakır.

5- Seyahatten dönen denizciler maymun şeklindeki insana rastlar onu beraberlerinde memleketlerine götürürlerken güzel yazı yazdığını keşfederler. Memleketlerine varınca da durumu sultana bildirirler.

6- Yazı yazmakla görevli veziri ölmüş bulunan sultan, maymunun yazdıklarını görüp inceledikten sonra onu yazıcılığa almayı düşünür ve maymunu kızına gösterir.

7- Maymunu gören kız ,maymunun gerçekte bir insan olduğunu ve büyülendiğini anlar; fakat ninesinden öğrendiği dualarla onu bu büyüden kurtaracağını söyler..

8- Kız, dualar okur, Cin ortaya çıkar. Cinle birçok zorlu mücadele yapan kız sonunda büyüyü bozar ve maymunu gözü kör bir insan haline getirir; fakat kendisi de ölür.

(2) SULTAN ACİB

1- Deniz seyahatlerini seven Sultan Acib, gemiye biner; deniz yolculuğuna çıkar.

2- Sultan Acib'in de içinde bulunduğu gemi deniz araçlarını kendine doğru çeken ve parçalayan Mıknatıs Adası'ndan geçerken kayalara çarpar ve parçalanır. Gemidekilerden sadece Sultan Acib kurtulur. Sultan Acib bir adaya çıkar.

3- Yorgun düşen Sultan Acib uyur. Rüyasında, "yattığı yerde bulacağı ok ve yayla Mıknatıs Adası'ndaki heykeli kırarsa Mıknatıs Adası'nın yok olacağı ve tehlike olmaktan çıkacağı şeklinde" bir ses duyar.

4- Sultan Acib uykudan uyanınca duyduğu sese göre hareket eder, heykeli parçalar. ada sulara gömülüp yok olur. Kendisi de yüze yüze bir başka adaya çıkar.

5- Acib adada dolaşırken bir gencin mezara diri diri gömüldüğünü görür; genci kurtarır ona kim olduğunu ve burada ne aradığını sorar. Genç, şehzade olduğunu;

annesinin gördüğü bir rüyada, Mıknatıs Adasındaki heykeli kıran adamın kendisini öldüreceğini, adamdan kaçmak ve ölümden kurtulmak için buraya saklandığını söyler.

6- Acib, şehzadeye birşey söylemez. Onu alır kaldığı yere götürür, gençle yirmi gün birlikte kalırlar. Acib bir gün kavun keserken elindeki bıçak kayar, gencin yüreğine batar ve genç ölür.

7- İstemeden katil olan Acib, üzgün bir halde adada gezerken bir saraya rast gelir. Sarayda bir şeyh ve gözü kör on genç görür. Acib gençlere gözlerinin neden kör olduğunu sorar anlar da "Fazla merak etme, peşine düşme; eğer fazla merak eder peşine düşersen sen de bizim gibi olursun" derler. Acib ısrar edince de gençler onu bir başka saraya gönderirler.

8- Acib'i sarayda kırk kız karşılar. Senenin kırk gününü memleketlerinde geçirmek üzere saraydan ayrılmak üzere olan kırk kız, Acib'e, sarayın kırk odasının anahtarını verir ve kırkıncı odaya girmemesini tembih ederler.

9- Sarayda tek başına kalan Acib odaları tek tek gezer, merak eder kırkıncı odaya da girer. Odada kara bir at görür, heveslenir atın sırtına biner. Acib atın sırtına binince at kuyruğunu sallar. Acib'in bir gözünü kör eder. Sonra da havalanır onu bir gözleri kör olan on gencin yanına götürür.

BAĞDATLI HANIMLARIN HİKAYESİ

1- Babaları ölen üçkız kardeş mal satmak için deniz seyahatine çıkarlar. Gemi bir limanda demirler, adaya çıkarlar.

2- Büyük kız, adada dolaşırken halkın taş kesilmiş olduğunu görür merak eder; etrafı incelemeye başlar; Padişahın sarayına gider.

3- Kız sarayın odalarını gezerken odalardan birinden bir kur'an sesi duyar odaya girer ve şehzade ile karşılaşır. Kız şehzadeye kim olduğunu ve şehir ahalisinin neden taş kesildiğini sorar.

4- Şehzade, ahalinin ateşe taptığı için taş kesildiğini kendisinin islâm olduğu için kurtulduğunu söyler.

5- Şehzade ve kız birlikte gemiye dönerler. Gemi yol alıp giderken iki kız kardeş kıskandıkları ablalarını ve şehzadeyi denize atarlar. Kız kurtulur adaya çıkar.

6- Adada dolaşan kız, iki yılanın birbirini öldürmek için cedelleştiğini görünce zor durumdaki küçük yılana yardım eder ve onu kurtarır.

7- Yılan, kız şekline döner. Yılan kılığındaki kız kendisinin gerçekte bir cin olduğunu fakat büyülendiği için yılan şekline geldiğini anlatır ve kıza yaptığı iyiliklerden ötürü yardım edeceğini söyler. Kıza oyun eden kardeşlerini kara tazı şekline getirir.

İKİNCİ HANIM HİKAYESİ

1- Dul ve zengin bir kadın evinde otururken ihtiyar bir kadın gelir. İhtiyar ,kızını evlendireceğini, fakat kimseleri tanımadığı için düğünlerinin şenliksiz olacağını mümkünse düğünlerine gelmesini ve onları şereflendirmesini söyler, kadını düğüne davet eder.

2- İhtiyarın dediği eve giden dul kadın orada güzel bir delikanlı ile karşılaşır. ihtiyar, dul kadına amacının onu delikanlıyla tanıştırmak olduğunu çünkü delikanlının onu sevdiğini, onunla evlenmek istediğini söyler.

3- Dul kadın ve delikanlı konuşup anlaşır ve evlenmeye karar verirler. Delikanlı evlendiği kadına onu aldatmayacağına dair söz verdirir.

4- Kadın bir gün ihtiyar dadıyla birlikte kumaş almak için bir dükkana girince dükkan sahibi evvelden göz koyduğu ve arzuladığı kadını öpmek ister. Çok uğraşır, fakat kadın bir türlü razı olmaz. Dükkan sahibinin ısrarını gören ihtiyar, yanağını öptürmesi için kadını ikna eder.

5- Kadın istemeye istemeye dükkan sahibine yanağını uzatır; dükkan sahibi kadının yanağını o kadar istekle ve o kadar kuvvetli öper ki kadının yanağı yara olur.

6- Evine dönen kadın, kocası anlamasın diye hasta gibi davranır; yanağındaki yarayı gizlemeye çalışır, fakat kocası kadının yanağındaki yarayı görür ve ona yaranın sebebini sorar.

7- Kadın türlü yalanlar söyler. Kocası kadına inanmaz, kadını döver ve evden kovar. Kadın da kız kardeşinin evine yerleşir ve kardeşiyle yaşamaya başlar.

8- Hikayeyi dinleyen halife, büyük kızdan cini çağırmasını ve kara tazı kıyafetindeki iki kızı eski haline döndürmesini ister.

9- Cin, kara tazıları eski hallerine döndürüp insan yapar, halife de kız kardeşlerine iyilik yapan kadını kendi oğluyla evlendirir.

ÜÇ ELMA HİKAYESİ

1- Halife ve veziri tebdil kıyafet gezdikleri bir gün denizde bir kadın ceseti görürler. Halife, veziri Cafer'e, kadının katilini bulmasını eğer üç gün içinde katili bulamazsa katilin yerine onu asacağını söyler.

2- Vezir, araştırır fakat katili bir türlü bulamaz. Katili bulamayan vezir idam edileceği esnada kalabalıktan bir genç ortaya atılır: "onu asmayın, o masumdur" der. Cinayeti kendisinin işlediğini söyler. Halife cinayeti niçin işlediğini sorunca da genç;

"Amcasının kızıyla evlendiğini fakat evlendiklerinden bir müddet sonra karısının hastalandığını, hastalığı sırasında karısının kendisinden elma istediğini binbir meşakkat ve zorlukla ancak Basra'da bulabildiği bu elmalardan birini birgün bir kölenin elinde görünce şüphelendiğini köleye bu kadar aradım bu üç elmayı zor buldum sen bu elmayı nereden aldın söyle ben de alayım dediğimde kölenin ona "bu elmaları bana bir kadın verdi dediğini onun da sinirlendiğini anlayıp dinlemeden araştırıp soruşturmadan doğruca gidip karısını öldürdüğünü fakat sonradan siyah bir kölenin bu elmayı çocuğun elinden kapıp aldığını öğrenince pişman olduğunu" söyler.

3- Halife veziri Cafer'den köleyi üç gün içinde bulmasını ister. Vezir araştırır soruşturur sonunda çocuğun elinden elmayı kapıp alanın kendi kölesi Reyhan olduğunu anlar; halifeden onu affetmesini diler.

4- Halife, Veziri Cafer'e, gencin anlattığından daha meraklı hikaye anlatırsa kölesini affedeceğini söyler. Vezir Cafer de hikayesini anlatmaya başlar:

SETT'ÜL-HÜSN ile HASAN'ın HİKÂYESİ

1- Kahire vezirinin Nureddin ve Şemseddin adında iki oğlu vardır. Vezir ölünce Kahire Sultanı iki kardeşi de vezir tayin eder ve onlara sırayla vezirlik yaptırır.

2- Bir gün iki kardeş musahebe ederken şayet çocukları olursa birbirleriyle evlendireceklerine söz verirler. Musahabenin bir yerinde tartışmaya tutuşan iki kardeş birbirine küserler. Kardeşlerden Şemseddin ertesi günü şehri terk edip Basra'ya gider, bir hana yerleşir.

3- Bu sırada evinin penceresinden etrafı seyreden Basra veziri ,Nureddin'in hayvanını görür. Hayvanın süslü ve işlemeli takımından hayvanın sahibinin büyük bir insan olacağını düşünür. Hana gider Nureddin'le tanışır. Nureddin'i beğenen ve seven vezir onu vezir yaptırıp kendi kızıyla evlendirir.

4- Nureddin'in Basra'da evlendiği gece kardeşi Şemseddin de Kahire'de evlenir. Dokuz ay sonra Nureddin'in oğlu Şemseddin'in de kızı dünyaya gelir. Oğlana Hasan kıza Hüsn adı verilir. Hasan büyür, serpilir güzel bir delikanlı; Hüsn güzel bir kız olur.

5- Bir gün vezir Nureddin hastalanır öleceğini anlayınca da oğlu Hasan'a özgeçmişini yazdığı bir belge verir ve bunu saklamasını ister. Bir müddet sonra da vezir ölür.

6- Vezir ölünce vezirin düşmanları Hasan'a kötü davranır hatta onu öldürmeye çalışırlar. Bunun üzerine Hasan şehirden kaçar bir mezarlığa gider ve orada uyumaya başlar.

7- Bu sırada mezarlıkta dolaşan müslüman bir cin Hasan Bedreddin'i görür ve onun güzelliğine vurulur. Aynı anda Kahire'de dolaşan kafir cin ise Şemseddin'in kızı Hüsn'ü görür onun güzelliği karşısında büyülenir, fakat onun çirkin bir cüceyle evlendirileceğini öğrenince üzülür.

8- O gece dünyayı dolaşan iki cin havada karşılaşır birbirlerine duydukları ve gördükleriyle ilgili havadis verirler. İki gencin güzelliğinden bahisederek bu kadar güzel insanların ancak birbirine yakışacağını söyler Hasan Bedreddin'i uyur halde alıp Kahire'ye düğünün yapıldığı eve götürür.

9- Cinler, cüceyi korkutur ve bir yolunu bulup iki genci gelin güveyi ederler.

10- Cinler, sabaha doğru Hasan Bedreddin'i alıp tekrar Kahire'de uyumakta olduğu mezarlığa götürürken gökte meleklere rastlarlar. Meleklerden korkan cinler, Hasan'ı Şam şehrinin kapısına bırakırlar.

11- Sabah vakti camiden çıkan halk, Hasan'ı yarı çıplak bir halde görünce deli diye kovalarlar. Canını kurtarmak isteyen Hasan'da eskiden Şakî olan bir aşçının dükkanına sığınır.

12- Çocuğu bulunmayan Şakî, Hasan'ı sever, onu evlat edinir ve ona sanatını öğretir. Şakî ölünce dükkan Hasan'a kalır.

13- Beri tarafta Sett'ül-Hüsn uyanır uyanmaz babasına, evlendiği kişinin cüce değil amcasının oğlu Hasan olduğunu söyler ve Hasan Bedreddin'in üzerinde bulduğu belgeyi verir.

14- Aradan zaman geçer Hüsn'ün bir oğlu olur. Adını Acib koyarlar. Acib büyür okula gider. Bir gün okuldaki çocuklar babasının adını bilmiyor, babasını tanımıyor diye Acib'le alay ederler. Acib, ağlayarak annesine gider çocukların ona söylediklerini ve yaptıklarını anlatır.

15- Acib'in annesi, çocuğunun haline ve hatırına düşen kocası Hasan'ın hasretine dayanamaz; hastalanır. Yemeden içmeden kesilir.

16- Kızının ve torununun durumuna acıyan vezir Şemseddin, kardeşinin oğlu ve damadı Hasan Bedreddin'i aramaya çıkar. Basra'da yaşayan Hasan Bedreddin'in annesini de alır hep birlikte Şam'a giderler.

17- Çocuk ve lalası çarşıya çıkar, çarşıda dolaşırlarken bir aşçı dükkanının önünde dururlar ve içerisini seyrederler. Hasan tanımadığı, fakat sevdiği çocuğu dükkana davet eder ona kendi eliyle yaptığı reçelden yedirir.

18- Lala ve çocuk eve varınca çarşıda yedikleri reçelin güzelliğinden bahsederler. Vezir, lalaya çocuğu çarşı aşçılarına götürüyor diye kızınca lala çarşıda yedikleri reçelin çok güzel olduğunu tekrarlar. Halife ve ailesi merak eder Hasan'ın yaptığı reçelden alıp tadına bakarlar.

19- Hasan Bedreddin'in annesi reçelin tadına bakınca reçeli yapanın kendi oğlu "Hasan" olduğunu anlar.

20- Vezir uşaklarına emir verir. Hasan Bedreddin'i yakalatıp sandığa kilitler. Kahire'de güveyi girdiği odaya götürürler.

21- Hasan Bedreddin odada bıraktığı elbiselerini ve Hüsn'ü de tanır. Ana oğul, karı koca birbirlerine sarılıp, kucaklaşır o günden sonra da mutlu bir şekilde yaşarlar.

22- Hikayeyi dinleyen halife, vezirine hikayeyi beğendiğini söyler; Köle Reyhan'ı ve karısını öldüren genci affeder; O'nu güzel bir kadınla evlendirir.

BAŞ PARMAKLARI KESİLEN ADAMIN HİKAYESİ

1- Tanıdıklarının evine yemeğe davet edilen genç, sofradakilerin ısrarlarına rağmen köfteden yemek istemez.

2- Ellerinin baş parmakları kesik olan bu genç sorular üzerine köfteden neden yemediğini ve baş parmaklarının neden kesildiğini anlatır.

3- Genç, Bağdat'ta yaşadığını, ticaretle uğraştığını çalışıp çabalayarak çok zengin olduğunu ve Bağdat'ın en zengin kumaş dükkanını kurduğunu söyler.

4- Genç tüccarın dükkanına bir gün güzel bir kadın gelir. Kumaş alıp gider. Parasını vermez. Tüccar kadına ayıp olmasın diye ses çıkarmaz. Kadın bir dahaki gelişinde parayı verip başka mal alır gider. Bu iş birkaç defa sürer.

5- Dükkana her gelişinde tüccarı kendisine bağlayan güzel kadın, tüccarın evlenme teklifini kabul eder, ancak hanımının da fikrini alacağını söyler ve onu sandık içinde Halife'nin karısı Zübeyde'nin odasına götürür. Zübeyde'ye gösterir.

6- Zübeyde, genci beğenir ona bazı nasihatlarde ve tembihlerde bulunur sonra da nikahlarını kıydırır.

7- Nikahtan sonra ziyafetler çekilir. Yemekler yenir. Yemekte sarmısaklı köfteden yiyen genç ellerini iyice yıkamadan sevgilisine yaklaşır onu öpüp koklamaya çalışır.

8- Kocasının kokulu elleriyle kendisine yaklaşmasını hakaret olarak gören kadın hiddetlenir, gencin başparmaklarını kestirir. Fakat genci o haliyle acı içinde kıvranır görünce de yaptıklarına pişman olur, ondan af diler.

9- Delikanlı karısını affeder. Yeniden birlikte ve mesut olarak yaşamaya başlarlar.

YAHUDİ HEKİMİN HİKAYESİ

1- Yahudi hekim, iyileştirdiği delikanlının sağ elinin kesik olduğunu görünce merak eder sebebini sorar. Delikanlı da anlatmaya başlar:

2- Genç, Musullu zengin bir tüccarın oğlu olduğunu, amcalarıyla birlikte seyahate çıktığını, Şam'a gelip orada bir dükkan kiraladığını ve ticaret yaptığını söyler.

3- Genç tüccar bir gün sokakta gördüğü güzel bir kadını evine davet eder onunla birlikte eğlenirler. Üç gün sonra bir daha bir daha derken genç tüccar kadınla birçok defa buluşup, görüşür.

4- Kadın bir gün arkadaşım dediği ve kendinden daha güzel bir kadınla çıkıp gelir. O gece konakta yine hep birlikte yer içer eğlenirler. İçkiyi fazla kaçırınca da bir köşede sızıp kalırlar.

5- Genç, sabah olunca dostu olan kadının kaçtığını ve misafir kadının da öldürüldüğünü görür. Korkar, kadını eve gömüp şehri terk eder. Kahire'ye gider üç yıl orada kalır, parası bitince tekrar Şam'a döner.

6- Genç tüccar beş parasız olarak evinde derin düşüncelere dalmış otururken minder üzerindeki altın gerdanlığı görür. Gerdanlığı tellala verip, satmasını söyler. Gerdanlığın fiyatının düşük tutulmasından şüphelenen tellal onun çalıntı olduğunu düşünür gerdanlığı alıp doğru valiye götürür. Ve genci valiye şikayet eder.

7- Valı ,genci buldurur ona gerdanlığı nereden bulduğunu sorar. Genç korkar, yalan söyler bunun üzerine vali gencin sağ elini kestirir daha önceleri kendi kızına aldığı gerdanlığa benzettiği bu gerdanlığı alıp hanımlarına gösterir. Hanımları bu gerdanlığın üç yol önce kaybolan kızlarına ait olduğunu söylerler.

8- Vali, sorar soruşturur arar araştırır ve üç yıl önce kaybolduğunu sandığı kızını büyük kızının öldürdüğünü anlar. Genci tekrar huzuruna çağırtır.

9- Canından bezmiş ve hayatı kararmış olan genç artık kaybedecek bir şeyi olmadığını düşünür valiye olup bitenleri bir bir anlatır. Gencin doğru sözleri valinin hoşuna gider ve onu en küçük kızıyla evlendirir.

TERZİNİN MERAKLI BERBER HİKAYESİ

1- Bir ziyafette bütün ısrarlara rağmen güzel fakat topal genç sofraya oturmamakta sebebi sorulunca başına gelen olayların müsebbibi berber orada olduğu sürece sofraya oturmayacağını söyler. Hikayesini anlatır:

2- Babası ölen gence bir çok mal mülk kalır. Kadınlardan başka herşeyi seven genç bir gün pencerede bir kadın görür ona aşık olur.

3- Genç derdini kimseye açamaz; günden güne kötüleşir. akrabaları olan ihtiyar bir kadın onun bu derdini anlar ve ona yardım eder. Kıza gidip delikanlının ona aşık olduğunu, onun aşkından hastalandığını mümkünse gencin onunla görüşüp konuşmak istediğini söyler.

4- Kız, gencin teklifini kabul eder; genci cuma günü tam cuma vaktinde evinde beklediğini söyler.

5- Genç hamama gider, yıkanır. Berbere traş olmaya gider. Geveze ve meraklı berber gence çeşitli sorular sorar onu konuşturur. Kendi bir şeyler anlatır, böylece işini aksatır.

6- Kızla buluşma vakti yaklaşan genç, meraklı berberi başından savmaya çalışır; ona yalan söyler. İşi bitince de doğru kızla buluşacağı eve gider.

7- Meraklı berber genci takip eder, onun kadının evine girdiğini görünce evin önünde beklemeye başlar.

8- Cumadan erken çıkan ev sahibi konağına gider ve evdeki bir olaydan dolayı kölesini dövmeye bşlar.

9- Kölenin feryadından gencin yakalandığını ve öldürüleceğini sanan meraklı berber binbir vaveyla ile gencin arkadaşlarını ve ailesini konağa getirtir. Hep birlikte içeri girerler.

10- Sandığın hareketinden gencin sandığın içinde olduğunu anlayan meraklı berber sandığı kaptığı gibi dışarı çıkar ve kaldırdığı gibi sandığı yere çarpar. Sandık kırılınca genç kurtulur, fakat bir ayağı da sakat kalır.

11- Ayağı sakat kalan genç, neyi var nesi yoksa satar ve başına gelen felakaten sorumlusu olarak gördüğü berberin bulunmadığı bir yere gider.

EL-BAKBUK NASIL TOPAL OLDU

1- Terzi El-Bakbuk pencerede gördüğü güzel kadına aşık olur, işini gücünü bırakır onu seyre dalar, günlerce iş yapmaz.

2- Kadın El-Bakbuk'un kendisine abayı yaktığını anlayınca ondan yararlanmayı düşünür. Ona her gün bir iş yaptırır; elbiseler, gömlekler, şalvarlar diktirir.

3- Kadın bir gün kocasına El-Bakbuk'un kendisine ilgi duyduğunu söyler. Kadın ve kocası sözleşir onunla alay etmeye ve ona ders verdirmeye karar verirler.

4- Kadın, El-Bakbuk'a evlerinin altındaki değirmeni çalıştıran öküzün hastalandığını; başka öküzleri olmadığını, mümkünse öküzün yerine koşulup dolabı çevirmesini ister.

5- Kadının her emrini kendisi için şeref kabul eden Bakbuk öküzün yerine koşulur ve gece sabaha kadar değirmeni çevirir.

6- Bir başka gece kadın El-Bakbuk'u gizlice eve davet eder. ona cilve ve işve yapar. El-Bakbuk'un heveslendiği ve tam ona sahip olacağını anladığı sırada kocasına işaret yapar. Kadının kocası El-Bakbuk'u kulağından tuttuğu gibi valiye götürür.

7- Vali El-Bakbuk'a yüz değnek vurdurur ve onu eşeğe ters bindirerek ahalinin içinde gezdirir, rezil eder.

EL-HIZIR SAKALINI NASIL KAYBETTİ

1- El-Hızır çarşıda alış veriş ederken yanına ihtiyar bir kadın gelir ona iyi yürekli bir adama benzediğini soru sormayacağına söz verir ve eğer isterse güzel bir kadına sahip olacağını söyler.

2- El-Hızır kadının teklifini kabul eder. Kadın El-Hızır'ı alır saraya götürür, orada eğlenen kadınların arasına sokar.

3- İçki içen ve coşan kadınlar ikide bir Hızır'ın ensesine tokat atar, onunla eğlenirler. El-Hızır kendisine yapılan hakaretlere dayanamaz; soru da soramaz. Çaresiz kadınların eğlencesi olur. Arada bir kaçıp gitmek istese de her defasında kandırılarak geri çevrilir.

4- Kadınlar El-Hızır'la iyice eğlenirken evin hanımı cariyelere işaret eder. Cariyeler El-Hızır'ı içeri götürür. Yüzünü, gözünü sabunlar, sakalını traş eder; bıyıklarını keser o haliyle hanımın yanına getirirler.

5- Evin hanımı El-Hızır'ı raksettirir, onunla iyice eğlenir. Sonra da odada koşmaya başlar. Hızır'a da kendisini yakalarsa onun olacağını söyler.

6- Kadını yakalamak ve onunla olmak isteyen Hızır, kadının peşinden koşar o odadan öteki odaya derken Hızır kendini birden sokakta bulur.

7- Tulumbacılar sokakta yarı çıplak, sakalsız, bıyıksız, saçsız, kıpkızıl suratlı bir delinin koştuğunu görünce onu karga tulumba bir eşeğe bindirir valiye götürürler. Vali, Hızır'a üç yüz değnek vurdurup salıverir.

BAKBAK SERVETİNİ NASIL ÇALDIRDI

1- İki gözü kör olan Bakbak dilenmek için bir konağa gider. Kapıyı çalar. Konak sahibinin "kim o" sesine cevap vermeyince ev sahibi aşağı iner. Bakbak'a ne isteğidini sorar, Bakbak sadaka istediğini söyleyince de onu yukarıya davet eder.

2- Konak sahibi ve Bakbak beraberce yukarıya çıkarlar. Konak sahibi "Allah versin" der Bakbak'ı eli boş geri gönderir. Basamakları zar zor inmeye çalışan Bakbak merdivenlerden düşer ve yaralanır.

3- Bakbak kendisi gibi kör ve dilenci olan arkadaşlarına gider sakladıkları paradan hissesine düşeni almak istediğini onunla tedavi olacağını söyler. Hep birlikte kulubeye giderler. konak sahibi de onları takip eder.

4- Körler paraların bir kısmını bölüşüp kalanını sakladıkları sırada bir gürültü olur. Dilenciler içeride yabancı biri olduğunu anlarlar. Arar konak sahibini bulur ve bir güzel döverler.

5- Körler konak sahibini döverken bir yandan da "Ümmet-i Muhammed yetişin" diye bağrışırlar. Ahalinin toplandığını ve işlerin sarpa gittiğini gören konak sahibi de kör gibi davranmaya ve onlar gibi bağırmaya başlar.

6- Gürültüye koşan halk arbede çıkaran bu dört adamı valiye götürürler. Konak sahibi valiye dördünün de gerçekte kör olmadığını, halkı kandırmak için kör numarası yaptıklarını eğer vali onları döverse gözlerinin açılacağını söyler.

7- Konak sahibi, önce kendisini dövdürür ve zaten kör olmayan gözlerini açar. Vali diğer körleri de sıra dayağından geçirir; fakat sopa yiyen körler gözlerini bir türlü açmaz. Vali "gözlerini açıncaya kadar dövün" der ve körleri bir güzel dövdürür.

8- Körlerin kendisine yaptıklarına karşılık onlardan hıncını alamayan konak sahibi körlerin paraları gömdüğü yeri söyler. Vali paraları getirtir. 2500 parçasını konak sahibine verir geri kalanını da kendisi alır. Bakbak ve kör arkadaşlarını da şehir dışına sürdürür.

EL-KAVS'E SİHİRBAZ NASIL SİHİR OYNADI

1- Bir gözü kör olan Kasap Kavs'ten, ihtiyar bir büyücü et alır ve ona yeni paralar verir. Kasap Kavs de bu paraları ayrı bir yere koyar.

2- İhtiyar büyüca ertesi günü daha ertesi günü ve daha birçok gün Kavs'ten et alır ona hep yeni paralar verir.

3- Kavs'e bir gün para lazım olur. Kavs çekmeceği açıp çekmecede para yerine tomarla kağıt görünce ihtiyarın ona oyun oynadığını ve onu aldattığını anlar. İhtiyarın dükkana geldiği bir günde onun sahtekar olduğunu söyleyip ahaliye yakalatır.

4- İhtiyar ise asıl sahtekarın kasap olduğunu, halkı aldattığını yıllardar hayvan eti yerine insan eti sattığını hatta şu anda da dolapta insan eti bulunduğunu söyler. Ahali dolapı açıp dolapta boğazından asalı bir insan görünce kasap Kavs'i bir güzel döver ve valiye şikayet ederler.

5- Vali, Kavs'i dövdükten sonra şehirden sürer. Kavs de başka bir şehire gider.

6- Kavs, şehrin sultanının kör gözlü insanları gördüğünde başına bir bela geleceğinden korktuğunu onun için bütün körleri cezalandırdığını duyunca korkar o şehirden de başka bir şehire kaçar.

7- Yeni geldiği şehirde avere avere dolaşan Kavs, kıyafetinden Sultan'a benzettiği bir kişiyi görünce başına yine kötü şeyler geleceğini düşünür, kaçar, sarayın harem dairesine sığınır.

8- Bu sırada, saray kadınlarını rahatsız eden ahlaksızı aramakta olan askerler, harem dairesinde yakaladıkları Kavs'in aradıkları adam olduğunu sanır ve onu tuttukları gibi valiye götürürler. Vali de Kavs'i bir güzel dövdürür ve bu şehirden başka bir şehre sürdürür.

EL-FEŞÂR DÜZENBAZLARA NASIL DÜZEN ETTİ

1- Babasından kalan az bir para ile evânî alıp satarak ve dilencilik ederek geçimini sağlayan El-Feşâr bir gün evânî satarken hayaller kurmaya başlar:

2- Feşâr, güya çok zengin olup güzel bir kadınla evlenecek kadın ona yaklaşmak istese bile o, kadına yüz vermeyecek hatta ona hakaretler edip mağrurluğundan dolayı onu ayağının tersiyle itecek tarzında düşünürken kadına vuruyorum diye önündeki cam dolu tepsiye vurur tepsinin cam eşyaları kırar. Eşyalar kırılınca da ağlamaya başlar.

3- Feşâr'ın halini gören zengin bir kadın ona acır ve bir kese altın verir.

4- Zengin kadın gittikten biraz sonra ihtiyar bir kadın gelir zengin kadının kendisini çok sevdiğini ve onunla görüşmek istediğini söyler. Feşâr'ı alıp konağa götürür.

5- Konakta Feşâr'ı zengin kadın karşılar ona izzet ve ikramlarda bulunur. Hep birlikte eğlenirler. Bir müddet sonra kadın Feşâr'a beklemesini ve bir tarafa ayrılmamasını söyler dışarı çıkar.

6- Kadın odadan çıktıktan sonra içeriye iki zenci köle girer ve Feşâr'a kılıçla vurmaya başlarlar. Öldü diye de götürüp bir kuyuya atarlar.

7- Feşâr, yaralı halde kuyudan çıkar, yaralarını iyi eder ve kendisine oyun eden kadını aramaya başlar.

8- Cam parçaları toplayıp onları bir beze sarar. Yüzünü örter eline de kılıcını alır çarşıda kendisine oyun eden kadına yaklaşarak burarın yabancısı olduğunu, elindeki altınların ayarının bozuk olup olmadığını öğrenmek istediğini fakat kimseyi tanımadığını acaba yardımcı olup olamayacağını söyler. Kadın da tanıdığı bir saraf olduğunu onu sarafın yanına götüreceğini söyleyip Feşâr'ı konağa götürür.

9- Biraz sonra kadın gelir, yine yer içer eğlenirler. Evvelden olduğu gibi kadın "beni az bekle şimdi geleceğim" der ve dışarı çıkar.

10- Başına gelecekleri iyi bilen Feşâr kapının arkasına gizlenir ve zencileri beklemeye başlar. Zenciler odaya girince kılıcıyla onları öldürür. Kadın kaçar kurtulur. Feşâr'da kadının mallarını ve ziynetlerini kendi evine taşır.

11- Olayı haber alan valinin adamları gelip Feşâr'ı bulur onu valiye götürürler. Feşâr olanları bir bir anlatır. Vali Feşâr'ı affeder fakat mallarına el koyar; Feşâr'ı da şehir dışına sürer.

12- Feşâr şehir dışında ıssız bir yerde dolaşırken hırsızlar onu yakalar üzerinde bir şey bulamayınca da kızar iki kulağını keserler.

ŞAKALIK ALAYCI İLE NASIL ALAY ETTİ

1- Züğürt Şakalık, dilenmek için bir Mekkî konağana gider; konak sahibine aç ve parasız olduğunu söyler. Konak sahibi de "burada kalınız yemek zamanı gelince beraber yeriz sonra size para da veririm" der. Şakalık'a beklemesini söyler.

2- Öğle vakti olur. konak sahibi ellerini çarpar; hizmetçiler gelir leğen ve ibrik getirirler. Mekkî güya ibrikte su varmış da ellerini yıkıyormuş gibi yapar. Şakalık'a da ellerini yıkamasını söyler. Şakalık da güya ellerini yıkıyormuş gibi yapar.

3- Konak sahibi hizmetçileri gönderir güya yiyecek ve içecekler getirtir ve onları yiyormuş içiyormuş gibi yapar. Şakalık da konak sahibinin yaptıklarını tekrarlar.

4- Yemek faslı bitince konak sahibi güya içki getirtir ve sanki içki içiyormuş gibi yapar. Şakalık'a da içmesini söyler. Şakalık da güya içiyormuş gibi yapar.

5- Şakalık konak sahibinin kendisiyle eğlendiğini anlayınca "dur bakalım ben sana bunun hesabını sorarım. Benimle alay ettin eğlendin bir de ben seninle eğleneyim de alay etmek eğlenmek neymiş gör" diye söylenir ve konak sahibi güya boşalan bardaklara şarap doldurmak için eğildiği sırada konak sahibinin ensesine bir tokat bir tokat daha derken birkaç tokat atar.

6- Konak sahibi şaşırır "be herif bu yaptığın nedir?" deyince de "efendim beni afediniz şarap o kadar keskindi ki sarhoş oldum aklım başımdan gitti ne yaptığımın farkında değilim" der.

7- Ev sahibi Şakalık'ın yüzüne dikkatli dikkatli bakar ve kahkahayı koyverir. Şakalık'a şimdiye kadar şakada kendisini geçen adam olmadığını fakat Şakalık'ın yaptığı şakayla kendisini geçtiğini söyler. Ellerini çırpar. Daha önce hayali olarak istediği yiyeceklerin hakikilerini ister, birlikte yerler.

8- O günden sonra Şakalık ve Mekkî dost olur, aynı konakta yaşamaya başlarlar. Aradan epeyce zaman geçince konak sahibi ölür.

9- Konak sahibi ölünce Şakalık'ın hamisi kalmaz. O da şehirden ayrılır; yolda giderken eşkiyaya rast gelir. Eşkiya Şakalık'tan para ister. Şakalık züğürt olduğunu söyleyince iki dudağını keser bir güzel de dövüp, çöle bırakırlar.

ALİ NUREDDİN İLE ENİS EL-CELİS

1- Basra'da tebaasına iyilikle muamele eden bir padişah ile onun Fazıl ve Muin adında iki veziri vardır. Vezir Fazıl, halk tarafından sevilen iyi yürekli; Muin ise kimse tarafından sevilmeyen habis bir insandır.

2- Padişah bir gün vezir Fazıl'ı çağırır ona akıllı ve güzel bir kız bulmasını çünkü onunla evleneceğini söyler. Fazıl da esir pazarına gider güzel bir cariye bulur; cariyenin istirahat etmesi ve yıkanıp temizlenmesi için onu kendi evine getirir.

3- Bir gün Nureddin birgün kimsenin evde olmadığı bir zamanda kıza gider babasının onu kendisi için aldığını söyler, kızı kandırır. İki genç konuşup sevişirler.

4- Nureddin'in cariye Enis El-Celis ile seviştiğini gören hizmetçiler vezir Fazıl'a haber verirler. Vezir kendi karakterine uygun bulmadığı bu davranıştan müteessir olur. Mecbur kalır padişah için aldığı kızı kendi oğluyla evlendirir.

5- Aradan bir sene geçtikten sonra vezir Fazıl ölür. Ali Nureddin babasının ölümüne çok üzülür, içine kapanır, yemekten içmekten kesilir.

6- Arkadaşları Ali Nureddin'i teselli etmek için eğlencelere götürürler. Eğlenceler sıklaşır. Nureddin, har vurur harman savurur; elde avuçtakini bitirir, beş meteliksiz kalır.

7- Parası tükenen Nureddin eşinden dostuna para ister, fakat hiçbir arkadaşı Nureddin'e para vermez hatta yüzüne bile bakmazlar. Nureddin kederlenir.

8- Nureddin'in kederli ve mey'us halini gören Enis El-Celis kendisini satılığa çıkarmasını bu sayede kazanacağı parayla rahat bir hayat sürebileceğini söyler.

9- Nureddin, Enis El-Celis'i satılığa çıkarır. Enis El-Celis, açık artırmada en fazla parayı veren vezir Muin'e kalır. Enis'in Muin'e kaldığını gören pazar tellalları Muin'in ne iblis ne habis bir insan olduğunu ve bir bahaneyle de olsa para vermeyeceğini bildikleri için Nureddin'in bu satıştan vazgeçmesini söylerler.

10- Nureddin de güya ettiği bir yemine sadık kalmak için Enis'i satılığa çıkardığını yeminini yerine getirdiğini artık Enis El-Celis'i satmaya gerek olmadığını söyler, satıştan vazgeçer.

11- Nureddin satıştan vazgeçince vezir Muin ile tartışırlar. Nureddin vezir Muin'i döver ,ağzını kanatıp üstünü başını paramparça eder.

12- Vezir Muin sultana gider. Nureddin'i şikayet eder. Enis El-Celis'in aslında padişah için alınan cariye olduğunu fakat Nureddin'in padişahın gözdesine göz koyduğunu ve onunla evlendiğini söyler.

13- Daha önce vezirinden güzel bir cariye istediğini hatırlayan padişah hiddetlenir. Nureddin'in bulunup öldürülmesini, konağının da yerle bir edilmesini emreder.

14- Vezir Fazıl'a da hizmet etmiş olan Alimeddin adlı bir kahraman Nureddin'e haber verir, onların kaçıp kurtulmalarını sağlar.

15- Nureddin ve Enis El-Celis bir geniye biner Bağdat'a giderler. Orada aç ve susuz bir halde dolaşır yorulunca da halifenin bahçesine girer ve orada uyumaya başlarlar.

16- Bahçenin bekçisi gençleri uyur halde görünce onlara acır. Gençler uyanınca da bahçenin kendisine ait olduğunu söyler.

17- Bekçi gençlere yiyecek ve içecek verir, Gençler bir yandan yer içerken bir yandan da şarkı söyler, gülüp eğlenirler. Gençler bekçiyi de davet ederler. İhtiyar önce hık mık dese de Enis El-Celis'in ısrarına dayanamaz, gençlerle birlikte içmeye ve eğlenmeye başlar.

18- Gece olunca Enis El-Celis sadece halifenin sarayda olduğu zaman yakılan sarayın seksen kandilini yakar.

19- Bu sırada tebdil kıyafet dolaşan halife, sarayın ışıklarının kendisinden habersiz olarak yakıldığını görünce veziri Cafer'e kızar ve bunun ne demek olduğunu sorar. Vezir Cafer de korkar. Bekçi İbrahim'in oğlunun sünneti olduğunu, sarayı da halifenin İbrahim'i çok sevdiğini bildiği için verdiği yalanını söyler.

20- Halife sünnete katılmak, Bekçi İbrahim'i şenlendirmek istediğini söyleyince hep birlikte saraya giderler.

21- Balıkçı kıyafetine giren halife başında balık dolu sepet sırtında balıkçı elbisesi olduğu halde saraya gider kendini Balıkçı Kerim diye tanıtır ve gençlere balık kızartıp içki sunar. Balıkçı kıyafetindeki halife gençlerle birlikte yer içer eğlenirler.

22- Eğlencenin bir yerinde halife gençlere kim olduklarını ve burada ne aradıklarını sorar, onlar da başlarından geçenleri halifeye bir bir anlatırlar.

23- Gençlerin masumiyetine inanan ve mağduriyetini gören halife Basra padişahı Mehmet Ez-Zeyni'ye hitaben bir mektup yazar ve mektubu getiren şahsa tahtını bırakmasını çünkü onu kendisine vekil tayin ettiğini söyler.

24- Nureddin Basra'ya gidip mektubu Padişah Mehmed Ez-Zeyni'ye sunar. Mehmed Ez-Zeyni tahtı tam Nureddin'e terkedeceği esnada vezir Muin padişahı kandırır ve onu tutuklatıp zindana attırır.

25-Bağdat'ta halifenin sarayında kalan Enis El-Celis Nureddin'den uzun süre haber gelmediğini görünce merak eder halifeye çıkar derdini anlatır. Halife de ordu hazırlatır. Basra'ya Nureddin'in yardımına gönderir.

26- Nureddin idam edileceği esnada Basra'ya giren ordu Nureddin'i kurtarır. Padişahı tevkif edip vezir Muin'i de öldürür.

27- Halife, Nureddin'e, Basra Padişahı olmasını teklif eder; fakat Nureddin teklifi nezaketle geri çevirir.

28- Halife, Basra Padişahlığını kabul etmeyen ve yanında kalıp ona hizmet etmek istediğini söyleyen Nureddin'e, çeşitli hediyeler verip maaş bağlatır. Enis El-Celis'le Nureddin'i kendine sohbet arkadaşı seçer.

GANİM-AŞKIN DALGIN ESİRİ

1- Babasının son arzusunu yerine getirmek isteyen Ganim, hazırlanmış denkleri alır Bağdat'a ticaret yapmaya gider.

2- Ticarette iyi para kazanan Ganim ertesi sene tekrar Bağdat'a gider bir konak tutar eşyalarını yerleştirip çarşıya çıkar.

3- Çarşının kapalı olduğunu gören Ganim iyi yürekli bir tüccarın öldüğünü ve esnafın onu gömmeğe gittiğini öğrenince cenazeyi teşyii etmek için mezarlığa gider.

4- Mezarlıkta dualar okunup yemek yenir böylece vakit geç olur. Mallarının çalınmasından korkan Ganim şehire döner fakat şehir kapısını kapalı bulunca, mezarlığa gider ve orada sabahlamaya başlar.

5- Gece yarısına doğru sırtlarında bir sepetle mezarlığa üç siyah köle gelir. Köleler dinlenmek ve mezarlıktaki işlerini sonra görmek istediklerini söyler, vakit geçsin diye de birbirlerine hikayelerini anlatırlar.

YALANCI KÂFUR'UN HİKAYESİ

6- Dokuz yaşında esir olup bir tüccara satılan Kâfur'un yılda bir kere yalan söylemek gibi kötü bir huyu vardır.

7- Kâfur'un efendisi olan tüccar bir gün arkadaşlarıyla eğlenceye gider. Yer içer zevk ve safa yaparlar. Kâfur efendisinin ve diğer tüccarların bu halini görünce onlara gıpta eder; onları kıskanır ve kendi kendine yalan söylemenin sırası geldi diye düşünür.

8- Tüccar bir ara Kâfur'u eve gül suyu getirmeye gönderir. Kâfur eve yaklaştığında bir vaveyla tutturur. Bağırıp çağırmaya "gitti gitti" diye döğünmeye başlar. Efendisinin öldüğü yalanını söyler.

9- Babalarının öldüğünü duyan tüccarın çocukları ve tüccarın karısı müteessir olur evdeki eşyaları kırıp döker, evi tam takır ederler.

10- Ahali toplanır hep birlikte tüccarın bulunduğu yere giderken Kâfur önde gidip evvelden yaptığı gibi dövünmeye ve kendini paralamaya başlar. Tüccara evinin yıkıldığını karısının ve çocuklarının öldüğünü söyler.

11- Tüccar eşinin ve çocuklarının öldüğünü duyunca ağlar, üstünü başını yırtar, yüzünü kan revan içinde bırakır.

12- Tüccar, kafile gelidiğinde karısını ve çocuklarını karşısında görünce hem şaşırır hem sevinir. Kâfur'un ona oyun oynadığını ve yalan söylediğini anlar. Kâfur'u satılığa çıkarır.

13- Kâfur, satıla satıla sonunda halifenin sarayına girer.

AŞKIN DALGIN ESİRİ GANİM'İN HİKAYESİ

14- Zenci, hikayesini bitirince köleler sandığı mezara gömer ve mezarlıktan ayrılırlar. Ganim merak eder gidip sandığı açar, içinde ay topu gibi güzel kızı görür.

15- Temiz havaya çıkan kız aksırır, ağzından iri bir haşhaş parçası düşürdükten sonra kendine gelir. Ganim kızı alır evine götürür. Kızla birlikte yaşamaya başlar.

16- Aradan bir ay geçince kız kim olduğunu ve mezara neden diri diri gömüldüğünü anlatır.

17- Kız Halife Harun Reşid'in cariyesi olduğunu, halifenin karısı Zübeyde'nin onu kıskandığını ve Halifenin Bağdat'ta olmadığı bir zamanda onu ortadan kaldırması için

ihtiyar bir kadına para verdiğini, ihtiyar kadının da bir bahaneyle ona esrar yutturduğunu söyler.

18- Kızın hikayesinden onun halifenin gözdesi Kut El-Kulûb olduğunu anlayan Ganim, halifeden korkur kıza elini süremez ve ondan uzak durmaya başlar.

19- Ganim'le Kut El-Kulûb birlikte yaşarken halifenin karısı da halifenin Bağdat'a dönme vaktinin yaklaştığını Kut El-Kulûb'un yokluğunu ona nasıl izah edeceğini düşünür.

20- İhtiyar bir kadın Zübeyde'ye akıl verir. Ona tahtadan bir heykel yaptırmasını bu heykeli bir makbereye gömdürmesini, halife gelip Kut El-Kulûb'u sorduğunda da Kut El-Kulûb'un öldüğünü ve bu makberde yattığını söylemesini tembihler.

21- Zübeyde ihtiyar kadının dediklerini aynen yapar. Halife Bağdat'a döndüğünde de ihtiyarın tembih ettiklerini aynen söyler. Halife, Zübeyde'nin söylediklerine Kut El-Kulûb'un öldüğüne, inanır.

22- Bir gün cariyelerin konuşmalarından Kut El-Kulûb'un ölmediğini ve Ganim adlı bir tüccarla birlikte yaşadığını öğrenen halife, hiddetlenir; Ganim'in yakalanıp getirilmesini emreder.

23- Halifenin onu tutuklatacağını öğrenen Ganim, Bağdat'tan kaçar; günlerce yol yürür bir köye sığınır.

24- Vezir Cafer ise Kut El-Kulûb'u alır halifeye götürür. Halife kadının bütün yeminlerine rağmen ona inanmaz ve Kut El-Kulûb'u karanlık bir odaya hapsettirir.

25- Hasta ve yorgun düşen Ganim'e köylüler acır ve onu Bağdat'taki hastahaneye gönderirler, fakat Ganim'i Bağdat'a götüren deveci onu hastahane kapısına bırakır.

26- Ganim'i hastahane kapısında terkedilmiş ve hasta haliyle gören kahyabaşı Ganim'e acır ve onu alıp kendi evine götürür.

27- Halife, bir gün Kut El-Kulûb'un mahpus bulunduğu odanın önünden geçerken Kut El-Kulûb konuşmalarını duyar. Kadının konuşmalarından Ganim'in suçsuz ve dürüst bir genç olduğunu anlar.

28- Halife, Kut El-Kulûb'u çağırır ona konuşmalarını duyduğunu ve bu konuşmalardan sonra Ganim'in suçsuz olduğuna inandığını söyler Ganim'i bulması için ona izin ve para verir.

29- Kut El-Kulûb, hergün şehir kahyacıbaşısına gider şehire yabancı gelip gelmediğini sorar; hastalara ve gariplere verilmek üzere ona para bırakır.

30- Bir gün yine Kut El-Kulûb şehire yabancı insan gelip gelmediğini sormak ve düşkün insanlara para vermek üzere kahyacıbaşının yanına gittiği sırada kahyacıbaşının evinde güzel fakat hasta bir gencin olduğunu öğrenir. Merak eder kahyacıbaşının evine gider.

31- Kut El-Kulûb hasta ve yorgun haline rağmen Ganim'i görünce hemen tanır. İki genç kucaklaşır sarmaş dolaş olurlar.

32- Ganim iyileştikten sonra halife Ganim ile Kut El-Kulûb'u evlendirir. Kut El-Kulûb ve Ganim, ömürlerinin kalan kısmını mutlu bir şekilde yaşarlar.

TAC EL-MÜLÛK ve DÜNYA HATUN MASALI

1- İkinci, üçüncü hatta dördüncü evliliğinden de çocuğu olmayan Gök il padişahı Süleyman, akıllı vezirine, evlenmek ve çocuk sahibi olmak istediğini söyleyince o da Ak Yurt Padişahı Zahîr Şah'ın kızıyla evlenmesi gerektiğini çünkü kızın hem akıllı hem de güzel olduğunu söyler.

2- Padişah, vezirini dünürcü gönderir; kızı istetir ve kızla evlenir. Aradan zaman geçer padişahın bir oğlu olur. Adını Tac El-Mülûk koyarlar. Tac El-Mülûk büyür av avlanmaya başlar.

3- Tac El-Mülûk, bir gün avdan dönerken yolda tüccarlara rastlar. Tüccarlar arasındaki delikanlının büyük bir acı içinde kıvrandığını görünce delikanlıya üzüntüsünün sebebini sorar. Delikanlı da ona başından geçenleri yani Aziz ve Nişanlısı'nın masalını anlatır.

AZİZ VE NİŞANLISININ MASALI

1- Zengin bir tüccarın Aziz adında bir oğlu vardır. Tüccar onu aynı evde yaşadığı amcasının kızıyla evlendireceği gün, delikanlı hamama gider hamamdan çıktıktan sonra da dinlemek için yeşil ve gölgelik bir yere gider, orada oturur.

2- Sıcaktan bunalan delikanlı terlerini kolunun yenine silecği sırada evlerin birinden güzel bir kadın mendil atar. Mendili atan kadın delikanlıya bir takım işaretler yaptıktan sonra perdeleri kapatır ve bir daha görünmez.

3- Kendine işaretler yapan kadını bir daha görebilmek umuduyla bekleyen Aziz, düğün vaktini unutur; geç vakit eve gider ve başına gelenleri amcasının kızı Azize'ye anlatır.

4- Azize, kadının işaretlerinden Aziz'i sevdiğini ve onunla buluşmak istediğini anlar.

5- Aziz hazırlanır bir gece kadının evinin bulunduğu bahçeye gider. Bahçede mükellef bir sofrayla karşılaşan Aziz'in iştahı çeker sofradaki yiyecekleri yiyip bitirir. Rehavet çöker, uyur ve kadınla görüşemez.

6- Bu bir çok gece tekrar eder. Sevdiği kadınla bir türlü görüşemeyen Aziz mahzun olur; sonunda amcasının kızı Azize'den ona akıl vermesini, yardım etmesini ister.

7- Azize, Aziz'i evde tıka basa doyurur gece yarısını iyice geçtikten sonra da kadının evine gönderir ve onu sevdiği kadınla buluşturur.

8- Aziz'e olan aşkını gizleyen Azize ise günden güne erir, hastalanır ve bir müddet sonra ölür.

9- Bu arada, Aziz her gece sevdiği kadının evine gider; eğlenir ve birlikte yaşamaya başlarlar. Bu aylar; hatta yıllarca sürer.

10- Aziz bir gece sevdiği kadının evine giderken yanlışlıkla bir sokağa sapar sokakta ihtiyar bir kadına rastlar. Kadın ona gurbetteki oğlundan bir mektup geldiğini mümkünse bu mektubu evde bulunan kızına okumasını ister.

11- Aziz ihtiyar kadının dediği eve gidip kapıdan içeri girince, evdeki güzel kadın, evin kapılarını kapattırır ve Aziz'e kendisiyle evlenmesini; aksi halde onu öldüreceğini söyler. Aziz çaresiz kalır, kadınla evlenir.

12- Kadın Aziz'i dışarı bırakmaz onun yılda bir kere dışarı çıkmasına izin verir. Dışarı çıkma zamanı gelen Aziz doğru ilk göz ağrısı olan kadının evine gider. Kadın da kendisini terkedip unuttu diye Aziz'i dövdürür dışarı attırır.

13- Aziz melul ve meyus bir halde annesinin yanına gider. Annesi ona Azize'nin öldüğünü söyler ve Azize'nin ölmeden önce işlediği ve ancak öldükten sonra verilmesini vasiyet ettiği gazâllı mektubu verir.

14- Aziz mendili açıp içindeki yazıları okuyunca Azize'nin kendisini ne kadar çok sevdiğini ve onun için ne kadar büyük acılar çektiğini anlar. Azize'ye yaptıklarından dolayı büyük bir pişmanlık duyar, o günden sonra yemeden içmeden kesilir, eriyip tükenmeye başlar.

15- Annesi oğlunun kederinin azalması ve huzurunun artması için onu deniz seyahatlerine gönderir. Aziz, dünyanın birçok ülkesini gezer fakat en çok Kâfur adaları denilen yeri ve orada gördüğü Dünya Hatun adlı kadını beğendiğini söyler. Dünya Hatun'u methetmeye başlar.

16- Aziz'den, Dünya Hatun'un büyüleyici güzelliğini işiten şehzadenin gönlünü Dünya Hatun'un aşkı sarar. Aziz'i de yanına alıp doğru babasının yanına çıkar. Dünya Hatun'la evlenmek istediğini söyler.

17- Padişah, vezirini dünürcü gönderir fakat kız evlenmeyeceğini söyleyerek Tac El-Mülûk'un evlenme teklifini reddeder.

18- Tac El-Mülûk, Dünya Hatun'u görmek ve onunla evlenmekte ısrar edince padişah, vezirini, oğlunu ve Aziz'i ticaret yapan tacirlermiş gibi hazırlar; Kâfur adalarına gönderir.

19- İhtiyar vezir, Tac El-Mülûk ve Aziz Kâfur adalarında ticarete başlarlar. Namları günden güne artar, dükkanları her gün dolup taşar. Bir gün dükkana dünya Hatun'un dadısı gelir. Tac El-Mülûk kadına iyi davranır ondan para almaz.

20- Kadın bir dahaki gelişinde de aynı şeyle karşılaşınca Tac El-Mülûk'a bir dileği olup olmadığını varsa yerine getireceğini söyler. Tac El-Mülûk da ona Dünya Hatun'a bir mektup götürmesini söyler, aşk dolu mektubunu verir.

21- Dünya Hatun, Tac El-Mülûk'un aşk dolu mektubunu okuyunca kızar cevap vermez.

22- Tac El-Mülûk Dünya Hatun'a ikinci hatta üçüncü mektubunu gönderir, fakat mektuplarına cevap alamaz.

23- Dünya Hatun'a bu şekilde ulaşamayacağını anlayan Tac El-Mülûk ihtiyar dadıya Dünya Hatun'un erkeklerden neden kaçtığını ve erkeklerden neden bu kadar nefret ettiğini sorar. Kadın da ona: Dünya Hatun'un yıllar evvel bir rüya gördüğünü bu rüyada dişi bir kuşun avcının tuzağına düşen erkek kuşu kurtardığını onu kurtarmak için kendini tehlikeye attığını fakat aynı tuzağa dişi kuş düşünce erkek kuşun onu kurtarmak için çabalamadığını bu rüyadan sonra da sultanın erkek namına ne varsa hepsine düşman olduğunu söyler.

24- Bunun üzerine ihtiyar vezir bahçe duvarlarına Dünya Hatun'un rüyasında gördüğü olayın resmini yaptırır. Resimde erkek kuşun avcılar tarafından esir edildiğini onun için dişi kuşun yardımına gidemediğini dolayısıyla, Erkek kuşun suçsuz olduğunu, göstermeye çalışır.

25- İhtiyar kadın Dünya Hatın'u bir bahaneyle bahçeye götürür. Duvardaki resmi gösterir. Dünya Hatun resmi yorumlar ve erkeğin suçsuz olduğunu anlar o günden sonra da erkeklere karşı düşüncesi değişir.

26- Bir gün ihtiyar kadın Tac El-Mülûk'u gizlice bahçeye sokar onu Dünya Hatun'a gösterir. Dünya, Hatun Tac El-Mülûk'u görünce aklı başından gider; dadısına bu güzel delikanlının kim olduğunu sorar. Dadısı da Tac El-Mülûk olduğunu söyleyince Dünya Hatun, onunla buluşmak ve görüşmek istediğini söyler; onu sarayına davet eder.

27- İhtiyar dadı, Tac El-Mülûk'u kadın kılığında gizlice saraya sokar iki sevgili konuşur, koklaşıp sevişir ve o günden sonra da birlikte yaşamaya başlarlar.

28- Bir gün hizmetçiler yeni gelen mücevherleri göstermek için Dünya Hatun'un odasına girdiklerinde onu bir erkekle sarmaş dolaş halde görür ve gidip padişaha haber verirler.

29- Padişah, Tac El-Mülûk'u çağırır. Tac El-Mülûk da ona kim olduğunu ve burada ne aradığını anlatır. Dünya Hatun'la evlenmek istediğini söyler.

30- Bu esnada oğlundan uzun süre haber alamayan ve endişeye düşen Şah El-Zaman büyük bir orduyla Kâfur adalarına gelir. Padişah oğlunu sağ salim görünce sevinir. İki padişah birbirlerine olup bitenleri anlatır ve Dünya Hatun ile Tac El-Mülûk'u evlendirirler. Şah El-Zaman da kızını Aziz'e verir. Kırk gün kırk gece şenlik yaparlar.

ALÂEDDİN'in GÜZEL ZÜBEYDE, KUT EL-KULÛB YASEMİN ve SULTAN SERGÜZEŞTLERİ

1- Kahire tüccarlarının şehbenderi Şemseddin'in çocuğu olmaz Şemseddin Allah'a dua eder, Allah ona bir erkek çocuğu verir, çocuğa Alâeddin adını koyarlar.

2- Ailesi nazara gelmesinden korktuğu için onu elalemden uzak bir halde bir odada yalnız başına büyütürler.

3- Alâeddin büyüyüp aklı kesince annesini ve babasını ikna eder; arkadaşlarının arasına katılır. Bir sohbet sırasında Alâeddin'in arkadaşları onun seyahate çıkmadığını ve ticaret bilmediğini öğrenince onunla alay ederler.

4- Alâeddin eve dönünce arkadaşlarının iş bilmediği ve seyahate çıkmadığı için onunla alay ettiklerini, bunun için seyahate çıkmak istediğini söyler.

5- Babası muvafakat eder; yalnız Arslanlar Ormanından geçerken dikkatli olmasını çünkü orada eşkiya ve hayvanlar olduğunu söyler.

6- Yola çıkılır, günlerce yol gidildikten sonra Arslanlar Ormanına varılır. Sürücübaşının bütün ikazlarına rağmen Alâeddin, Arslanlar ormanında mola vermekte ısrar eder. Orada konaklamaya başlarlar.

7- Gece olunca çöl şakîleri kafileyi soyar, kafiledekileri kılıçtan geçirirler. Alâeddin canını zor kurtarır. Beş parasız ve yorgun bir halde Bağdat'a gider.

8- Alâeddin Bağdat sokaklarında avere avere dolaşırken ihtiyar bir adama rastlar. İhtiyar, kızının talâk-ı selâse ile boşandığını eğer kızıyla evlenirse ona para vereceğini söyler. Beş parasız olan Alâeddin ihtiyarın teklifini kabul eder ve Zübeyde ile evlenir.

9- Alâeddin'in güzelliğini gören kadının kocası, Zübeyde'nin ve Alâeddin'in birbirini görmemesini aksi halde bu iki insanın birbirini seveceğini ve birbirinden ayrılmayacağını düşünür. İhtiyar bir kadına para vererek onları birbirine göstermemesini tembihler.

10- Alâeddin ve Zübeyde tüm engellere rağmen birbirlerini görür, sever ve o günden sonra da birlikte yaşamaya başlarlar. Aradan zaman geçer. Zübeyde'nin babası, Alâeddin'in ne onbin altın mıhri ödediğini ne de boşanmaya yanaştığını söyler; Alâeddin'i kadıya şikayet eder.

23- Yasemin'in, Alâeddin ile güveyi girdiği günden dokuz ay sonra bir çocuğu olur çocuğa Arslan adını verirler. Arslan babası sandığı Veli Halit'in evinde büyür, ilim tahsil eder; süvarilik öğrenir.

24- Arslan, Bağdat'ta her kesimden insanlarla konuşur; onlarla dost olur. Bir gün Ahmet Kemâkin elmaslı-yakutlu lambanın ışığı altında içki içerken Arslan'a bu lambayı nasıl elde ettiğini anlatır. Arslan, Kemâkin'in konuşmalarından gerçek babasının Vali Halid değil Alâeddin olduğunu ve Kemâkin'in ona nasıl oyun oynadığını anlar; Kemâkin'den intikam almaya karar verir.

25- Arslan, bir harp oyunu sırasında halifeye suikast yapan suikastçıyı öldürüp halifenin canını kurtarınca halife Arslan'a bir dileği olup olmadığını sorar. O da katillerin ve iftiracıların cezalandırılmasını istediğini söyler. Ahmet Kemâkin'in ona anlattıklarını halifeye bir bir anlatır.

26- Halife, Vali Halid'i hapse attırıp Kemâkin'i de astırır; Alâeddin'i bulması için de Ahmet Denef'i İskenderun'a gönderir.

27- Bağdat'ta bütün bunlar olup biterken İskenderun'da ticaret yapan Alâeddin'in dükkanına bir frenk gelir. Ondan duvarda asılı duran boncuğu ister. Parasını gemide vereceğini söyleyerek Alâeddin'i gemiye götürür.

28- Alâeddin gemiye bindiği gibi gemi hareket eder ve Alâeddin'in de içinde bulunduğu esirleri Cenevre'ye götürür. Büyücülerden kendisini İskenderunlu veya İskenderiyeli birisinin öldüreceğini öğrenen Kral İskenderunlu ve İskenderiyeli esirleri astırır. Alâeddin'i de kilisede hizmet etmesi karşılığında affeder.

29- Alâeddin tam on dört yıl kilisenin hizmetini görür. Alâeddin'in bir gün bile kiliseden ayrılmasına müsade etmezler.

30- Kilisenin sorumlusu olan ihtiyar kadın, bir gün Alâeddin'e kiliseyi terketmesini çünkü kiliseye padişahın kızının geleceğini, burada erkek bulunmaması gerektiğini söyler.

31- Alâeddin'de sanki kiliseden ayrılıyormuş gibi yapar gidip bir köşede gizlenir. Biraz sonra kralın kızı Hüsn Meryem kiliseye gelir. Alâeddin dikkatli bakınca Hüsn Meryem'in yanındaki kadını kendi karısı Zübeyde'ye benzetir. Merak eder. Kadına doğru koşmaya başlar. Zübeyde Alâeddin'e doğru koşunca Alâeddin Zübeyde'ye sen ölmedin miydi? diye merakla sorar. Zübeyde bir cinin onu kapıp buralara getirdiğini ve başka bir cinin de onun kıyafetine girerek onları aldattığını söyler.

32- Hüsn Meryem, Zübeyde'yi buraya kendisinin getirttiğini, onunla kaderinin ortak olduğunu sihirli boncuk vasıtasıyla geçmiş ve geleceğini öğrendiğini şimdi de Alâeddin'e eş olarak görüldüğünü söyler. Alâeddin, Zübeyde'nin de muvafakatıyla Hüsn Meryem ile evlenir.

33- Alâeddin Hüsn Meryem'in babası olan krala da müslüman olmasını teklif eder kral kabul etmeyince de kralı öldürür.

34- Hüsn Meryem tılsımlı boncuğun bir yanındaki yatak resmine parmağını sürer döşek meydana çıkar. Alâeddin, Hüsn Meryem ve Zübeyde döşeğe binerler. Döşek onları içinde güzel bir köşkün bulunduğu yeşil bir bahçeye götürür.

35- Babasının öldürüldüğünü gören kralın oğlu büyük bir ordu hazırlatır, Alâeddin'in peşine düşür ve onları bahçenin olduğu yerde kuşatırlar.

36- Alâeddin'in bu koskoca orduyla savaşamayacağını anlayan Hüsn Meryem, boncuğun bir yanına elini sürer, süvari peyda olur. Süvari orduyu yener ve onların hayatını kurtarır.

37- Alâeddin ve iki eşi döşeğe tekrar biner İskenderun'a gelirler. Alâeddin çarşıda yiyecek alırken Ahmed Denef'le karşılaşır. Ahmed Denef ona halifenin kendisini affettiğini söyler. Bunun üzerine döşeğe biner hep birlikte Bağdat'a giderler.

38- Alâeddin halifenin huzuruna çıkar. Halife Alâeddin'i görünce çok sevinir. Onlara hediyeler verir. Alâeddin'in oğlu Arslan'ı da Onyediler Başbuğu yapar.

TEMBEL MEHMED'LE TALSIMLI MAYMUN MASALI

1- Halifenin karısı Zübeyde yaptığı taca uygun bir taş arayıp bulamayınca mücevherciler, halifeye, aradığı taşı ancak Basra'da Tembel Mehmed'de bulabileceğini söylerler. Bunun üzerine halife, veziri Cafer'i Basra'ya gönderir; Tembel Mehmed'i getirtir.

2- Halife, Tembel Mehmed'in zenginliği ve ihtişamı karşısında şaşırır ona nasıl zengin olduğunu anlatmasını ve merakını gidermesini söyler. Tembel Mehmed hikayesini anlatır.

3- Babası ölen Tembel Mehmed çalışmaz; vaktini yatarak ve dinlenerek geçirir.

4- Bir gün Mehmed'in annesi, Çin-Maçin'e ticarete giden Şeyh Ebu Muzaffer'e beş gümüş para verir bununla Mehmed'e eşya almasını çünkü Mehmed'in alacağı bu eşya ile ticaret yapacağını söyler.

5- Şeyh Muzaffer Çin-Maçin'de arar tarar beş gümüşe ancak keleş bir maymun bulur.

6- Şeyh Muzaffer ve tüccarlar, ticaretten dönerlerken yolları yamyamlar tarafından kesilir; esir edilirler. Keleş Maymun tüccarları kurtarır. onlar da adam başına biner altın vererek maymuna olan can borçlarını öderler.

7- Şeyh Muzaffer seyahatten dönünce Tembel mehmed'i çağırır ona maymunu ve maymunun kazandığı paraları verir. Mehmed de bu paralarla kendine bir işyeri açar.

8- Mehmed bir gün dükkanda iken şiddetli bir gürültü olur. Maymun gürültüden korkar ve insan gibi konuşmaya başlar. Maymun gerçekte bir cin olduğunu Mehmed'in fukaralığını görüp acıdığı için ona yardım ettiğini, şimdi bir tembihi daha olduğunu, Mehmed bu tembihi tutar ve Tüccar Şerif'in kızıyla evlenirse çok mesut olacağını söyler.

9- Mehmed, Tüccar Şerif'in kızıyla evlenir. Cin, Mehmed'e zifaf gecesi sandıkta saklı duran horozun başını kesmesini, oradaki bayrakları yırtıp çanaktaki paraları serpmesini bunları yaptığı takdirde mutluluğunun sınırsız olacağını söyleyip onu kandırır. Mehmed, cinin dediklerini yapar ve bilmeden kızı koruyan büyüyü bozar.

10- Tılsım bozulunca cin, kızı alır kaçar. Mehmed, cini ve karısını aramaya çıkar; yolda giderken bir beyaz yılanın siyah yılan tarafından boğulmak üzere olduğunu görür; acır siyah yılanı öldürüp beyaz yılanı kurtarır.

11- Yılan kıyafetindeki müslüman cin insan kıyafetine gelerek ona dileği olup olmadığını sorar. Mehmed de karısını aramaya çıktığını onun nerede olduğunu bilmediğini sorar. Cin Mehmed'i alır Tunç şehrine götürür.

12- Mehmed, Tunç şehrinin bahçelerini gezerken hamınına rastlar. Hanımı ona cinin onu tılsımladığını eğer elindeki kartal resmini tütsülerse cinin büyüsünden kurtulacağını söyler ve ona bir kartal resmi verir. Mehmed denilenleri yapar. Tılsımı bozup karısını kurtarır.

13- Karısıyla birlikte Basra'ya dönen Mehmed, tılsımlı kartal resmini tütsüler, ifritler ortaya çıkar. İfritler, Mehmed'e dileğini sorunca o da ifritlerden tunç şehrindeki bütün mücevherleri getirmelerini ister. Cinler denilenleri yapar ve böylelikle Mehmed'i zengin ederler.

14- Hikayesini bitiren Mehmed halifenin istediği taşı verir başka bir emri olup olmadığını başka emirleri varsa onları da yerine getireceğini söyler.

15- Halife memnun olur. tembel Mehmed'in hikayesinin bir kitaba yazılmasını emreder.

ŞEHZÂDE KAMERU'L -ZAMAN ve BEDİR HATUN MASALI

1- Çocuğu olmayan Huldan Adaları Padişahı Şah Zaman vezirinden akıl danışır. Veziri de fakire fukaraya sadaka vermesini ve Allah'a dua etmesini dediklerini yaparsa çocuğu olacağını söyler.

2- Padişah denilenleri yapar dokuz ay sonra bir oğlu dünyaya gelir. Adını Kameru'l -Zaman koyarlar. Kameru'l -Zaman büyür güzel bir delikanlı olur.

3- Oğlunun mürüvvetini görmek isteyen padişah Kameru'l-Zaman'ı evlendirmek ister. Fakat o kadınlara güven olmayacağını söyleyerek babasının teklifini reddeder.

4- Aradan epeyce zaman geçince babası belki düşüncesi değişmiştir diye Kameru'l-Zaman'a evlenmesi için yeniden teklif yapar, fakat Kameru'l-Zaman babasına hakaretler eder. Padişah da kızar oğlunu zindana attırır.

5- O gece, cinler padişahının kızı Meymûne, semada dolaşırken kulede bir ışık görür; merak eder zindana bakar orada ayın on dördü gibi güzel Kameru'l-Zaman'ı görünce kendini gencin büyüleyici güzelliğine kaptırır onu seyre koyulur.

6- Cin, Kameru'l-Zaman'ı seyretmeği bıraktıktan sonra göğe yükselir. Gökte Dahnâş adlı cine rastlar. Ona nereden gelip nereye gittiğini ve bu gece neler gördüğünü sorar. Dahnâş da Çin-Maçin adalarına gittiğini orada sultan Gayur'un kızını gördüğünü kızın gelen taliplerini geri çevirdiğini, kimseyle evlenmek istemediğini babasının da "bu kız delidir" diye onu odaya kapattığını söyler, kızın büyüleyici güzelliğini anlatır.

7- Meymûne Dahnâş'a emir verir. Dahnâş Bedir Sultan'ı alır Kameru'l-Zaman'ın yanına getirir. İki cin gençlerden hangisinin güzel olduğunu tartışmaya başlarlar. Bir karara varamayınca da Kaşkaş adlı cini hakem tayin ederler. Kaşkaş gençlerden hangisi diğerini daha çok seviyorsa o daha güzeldir der, tartışmayı keser.

8- Bunun üzerine cinler önce Kameru'l-Zaman'ı uyandırırlar. Bedir Sultan'ı yanında gören şehzade kızın güzelliği karşısında büyülenir. Babasının sözünü tutmadığı için de kendi kendine hayıflanır. Sonra da kızı öper, kızın elindeki yüzüğü parmağına geçirir ve uyur.

9- Cinler daha sonra Bedir Sultan'ı uyandırırlar. Bedir sultan yatağında çok güzel bir delikanlı görünce erkeklerden nefret ettiğine pişman olur. delikanlıya gönül verir. Onu öper okşar ve uykuya dalar.

10- Cinler, iki sevgiliyi tekrar hapis kaldıkları yerlerdeki yataklarına götürürler.

11- Şehzade sabah olup da uyanınca gördüklerine bir anlam veremez. Zindancıya yanında yatan kızın kim olduğunu sorar. Zindancı Kameru'l-Zaman'ın delirdiğini sanır padişaha haber verir. Padişah Kameru'l-Zaman'ı eve götürür o günden sonra da Kameru'l-Zaman yemekten içmekten kesilir, hastalanıp yatağa düşer.

12- Aynı şekilde Bedir Sultan da uyandığında yanında yatan delikanlının kim olduğunu sorar. Dadılar Bedir Sultan çıldırdı diye ona acırlar. Bedir Sultan da o günden sonra Kameru'l-Zaman'ın aşkıyla yataklara düşer.

13- Bedir Sultan'ın üvey kardeşi Marsivan seyahatten dönüp de kardeşinin halini görünce ona acır ve Kameru'l-Zaman'ı bulmak için yola çıkar. Huldan adalarına varır. Kameru'l-Zaman'ın yanına gider hekim olduğunu ve onu iyileştireceğini sonra da Bedir

Sultan'ın yanından geldiğini ve onu Bedir Sultan'a götüreceğini söyler. Kameru'l-Zaman Bedir Sultan'ın adını işitince gözlerini açar aradan zaman geçince de iyileşir ayağa kalkar.

14- Kameru'l-Zaman ve Marsivan, Bedir sultan'a gitmek için hazırlanır. İhtiyar padişah üzülmesin diye de ona ava çıkacaklarını söylerler. Padişah izin verir. Güya ava çıkıyormuşlar gibi yapar Çin-Maçin adalarında Bedir Sultan'ın hasta yattığı saraya giderler.

15- Kameru'l-Zaman kendini hekim diye tanıtır. Bedir Sultan'a bir mektup yazar içine de Bedir Sultan'dan aldığı yüzüğü koyup, gönderir. Bedir sultan mektubu okuyup yüzüğü görünce hekimin Kameru'l-Zaman olduğunu anlar, iki genç kucaklaşırlar. Bedir Sultan iyileşince de padişah Bedir Sultan'ı Kameru'l-Zaman'la evlendirir.

16- Aradan birkaç ay geçince, Kameru'l-Zaman, babasını üzdüğünü ve onu merak içinde bıraktığını düşünür. Padişaha Huldan adalarına geri dönmek istediğini söyler. Padişah izin verince de hazırlıklar yapılır yola çıkılır.

17- Yolda giderken mola verdikleri bir gece şehzade karısının geceliğine dikili mercanı görür, merak edip eline alır ve incelemeye başlar. Bu sırada bir kuş mercanı alıp kaçar.

18- Şehzade, mercanı almak için kuşun peşine düşer. Kuş gider şehzade onu takip eder. Derken bir şehire varırlar.

19- Kameru'l-Zaman şehir kapısından içeri girer. Bahçeleri ve bağları dolaşırken ihtiyar bir bahçivana rastlar. Bahçıvan şehir halkının kâfir olduğunu şehzadenin onlara görünmemesini burada kendisiyle birlikte kalmasını bir yıl sonra hareket edecek gemiyle de memleketine dönebileceğini söyler. İhtiyar bahçıvan ve şehzade birlikte yaşamaya başlarlar.

20- Bedir Sultan ise uyanınca geceliğindeki mercanı ve şehzadeyi göremez. Şehzadenin yokluğunu hissettirmemek ve kendisini tehlikelerden korumak için Kameru'l-zaman'ın kıyafetine girer. Kafileyi hazırlatıp yola çıkar. Abanoz adalarına giderler.

21- Abanoz adaları sultanı merak edip kafiledekileri görünce erkek kıyafetindeki Bedir Sultan'ı çok sever, ondan kızıyla evlenmesini ve tahta geçmesini ister. Sırrının ortaya çıkmasını istemeyen Bedir Sultan, ihtiyar padişahın dediğini kabul eder, Hayat el Nüfûs'la evlenir.

22- Gerdek gecesi Bedir Hatun namazı olabildiğince uzatır. Hayat El-Nüfûs bekler fakat namazın bitmediğini görünce dayanamaz uyur. Ertesi daha ertesi gece derken iki sevgili bir türlü gerdeğe giremezler.

23- Kızından bir türlü sevindirici haberi alamayan sultan Armanos bir daha aynı şey olur ve delikanlı kızıyla gerdeğe girmezse elinden sultanlığı alacağını ve onu süreceğini söyler.

24- Bedir Hatun başına gelen felaketin büyüklüğü karşısında hayatının zindan olduğunu düşünür ve ne olursa olsun Hayat El-Nüfûs'a sırrını açmaya karar verir. iki kadın konuşurlar. Bedir Hatun herşeyi bir bir anlatır. Hayat El-Nüfûs da babasına mutluluk haberi verir böylece meseleyi kapatırlar.

25- Beri tarafta Kameru'l-Zaman bahçede dolaştığı bir gün kuşların kendi arasında didiştiğini ve kuşlardan birinin yere birşey düşürdüğünü görür eğilip bakar bunun daha önce kaybettiği mercan olduğun görür.

26- Kameru'l-Zaman bahçe işleriyle uğraştığı bir gün ağaç altından çil çil altınlar bulur. Altınları testilere yerleştirir. Mercanı da bir testiye koyar üzerini zeytinlerle kapatır.

27- Aradan bir yıl geçer. Abanoz adalarına gidecek olan gemi limana yanaşır Kameru'l-Zaman testileri gemiye taşır. Kendisi de gemiye binip şehirden ayrılacağı gün ihtiyar hastalanır. Kameru'l-Zaman ihtiyarın çok iyiliklerini gördüğü için onu bırakıp gitmenin doğru olmayacağını düşünür, ihtiyarın başında bekler. Bu arada gemi Abanoz adalarına doğru yol alır.

28- Gemi Abanoz adalarına gelince Abanoz adaları sultanı, Zeytinleri alır saraya getirtir. Birgün canı zeytin çeken sultan testilerden zeytin boşaltırken testiler içinde daha önce kaybettiği mercanı bulur.

29- Zeytinlerin sahibinin Kameru'l-Zaman olduğunu anlayan Sultan, kaptana emir verir ve Kameru'l-Zaman'ı alıp getirtir.

30- İki sevgili birbirini görünce sevinçle kucaklaşır, birbirlerine başlarından geçenleri anlatırlar.

31- Bedir sultan, Hayat El-Nüfûs'un çok iyiliklerini gördüğünden Kameru'l-Zaman'dan Hayet El-Nüfûs'u da zevce olarak almasını ister. İhtiyar padişah kızını Kameru'l-Zaman'a verir ve onu sultan yapar. Kameru'l-Zaman ve iki karısı mutlu bir şekilde yaşarlar.

ŞEHZÂDE EL-EMCED İLE ŞEHZÂDE ES'AD MASALI

1- Kameru'l-Zaman evlenip sultan olduktan sonra Bedir Hatun'dan Emced, Hayat El-Nüfûs'tan Es'ad adında iki oğlu dünyaya gelir. Padişah çocuklarını binbir naz ile büyütür. Çocuklar büyür iki güzel delikanlı olurlar.

2- Padişah bir gün ava gider, kardeşler sırasıyla devleti idare etmeye başlarlar.

3- Delikanlıların güelliklerine hayran olan cariyeler şehzâdelere birer mektup gönderir ve ilan-a aşk ederler. Şehzadeler ahlâklakrına aykırı buldukları bu teklifi reddederler.

4- Padişah avdan dönünce bu iki cariye padişahı karşılamaya gelmez. Padişah merak edip sorar. Kadınlar delikanlılar tarafından taciz edildiklerini hem kendilerinin hem de padişahın namusunun lekelendiğini onun için hastalandıklarını söyler; Padişahtan şehzadeleri cezalandırmasını isterler.

5- Padişah iki oğlunu da öldürmesi için haznedar ağasını çağırır. Haznedar ağası da iki çocuğu alıp ormana götürür.

6- Haznedar iki delikanlının ellerini bağlar. Tam kılıcını çalıp çocukları öldüreceği sırada haznedarın atı şahlanıp haznedarın elindeki kılıcı düşürür va ormana kaçar.

7- Haznedar gençleri öylece bırakır ormana, atını aramaya gider. Orada bir arslana rastlar. Gençler ise bağlı olan ellerini çözer haznedarı aramaya başlarlar. Arslan haznedarı parçalayacağı sırada arslanı kılıçla öldürür ve haznedarı kurtarırlar.

8- Haznedar gençlerin bu iyiliklerine karşılık onları öldürmez. ormanda bulduğu bir hayvanı öldürüp kanını şişelere doldurur ,kadınların şehzadelere gönderdiği mektupları da alır, doğru sultan'ın huzuruna çıkar.

9- Padişah mektupları okuyunca gerçekleri anlar. anlayıp dinlemeden sorup öğrenmeden çocuklarını öldürdüğü için üzülür, yataklara düşer.

10- Beri tarafta ise iki kardeş ormanı geçer, dağları, aşar bir şehrin kenarına varırlar. Şehri araştırmadan ve nasıl bir yer olduğun bilmeden şehre girmeninin tehlikeli olacağını söyleyen iki kardeşten küçük olan Es'ad şehre girer.

11- Es'ad çarşıda dolaşırken ihtiyar bir adama denk gelir. Ona şehrin yabancısı olduğunu yiyecek içecek almak için buraya geldiğini söyler, yardımcı olmasını ister. İhtiyar da Es'ad'a yardımcı olacağını söyleyerek kandırır kendi evine götürüp orada hapsettirir. Mecusi olan bu ihtiyar hergün Es'ad'a da işkence yapar.

12- Kardeşinin gelmediğini gören Emced merak eder kardeşini aramaya çıkar. Şehre varır orada rastladığı terziye buranın neresi olduğunu sorar. Terzi de buranın bir ateşperest şehri olduğunu, burada az müslüman bulunduğunu, kendisinin de bir müslüman olduğunu söyler. O günden sonra Terzi ve Emced birlikte yaşamaya başlarlar.

13- Emced bir gün sokakta gezerken bir kadınla karşılaşır, kadın onu evine götürmesini söyler. Emced ,kadını alır bilmediği bir konağa götürür. Konağın kapısını kırar içeri girerler. İçerde yiyip içmeye, çalıp söylemeye başlarlar.

14- Emced ve kadın yer içer safa sürerken ev sahibi Bahadır gelir. Gün görmüş adam ,Emced'in rahatı bozulmasın diye kendini evin hizmetçisi diye tanıtır onlara hizmet eder.

15- Kadın içip de kendinden geçince hizmetinde kusur gördüğü hizmetçiyi öldürmek ister. Emced, kadına yalvarır onu bu düşüncesinden vazgeçirmeye çalışır; fakat kadının düşüncesinde ısrar ettiğini görünce de kadını öldürür.

16- Bahadır kadını bir sepete koyup denize atacağı sırada yakalanır. Emced Bahadır'ın yakalandığını görünce padişaha çıkıp olanları bir bir anlatır. Onun suçsuz olduğunu söyler. Padişah, doğru söyledikleri için Emced'i Bahadır'ı affeder. Emced'i vezir yapar.

17- El-Es'ad'ı esir eden ateşperestler, bayramları yaklaştığı için, onu kurban etme zamanının geldiğini düşünür; gemilerini hazırlar; yola çıkarlar.

18- Ateşperest gemisi erzak ve su almak için bir adaya çıktığında Adanın sultanı boyunu posunu beğendiği Es'ad'ı kendine hizmetkâr alır.

19- Birkaç gün sonra birgün bahçeye su almak için gelen ateşperestler orada uyamakta olan Es'ad'ı kaçırıp gemilerine götürürler. Gemi tekrar ateşperestlerin şehrine gider.

20- Ateşperest Behram, Es'ad'ı kendi evine götürür. Behram'ın kızı Es'ad'ı görünce onu sever. Kelime-i şahadet getirip müslüman olur.

21- Kardeşini her yerde arayan Emced tellallar bağırtır. Es'ad'ı bulup getirene hediyeler vereceğini söyler.

22- Ateşperest Behram'ın kızı, vezir Emced'e gider olanları anlatır. Emced de gidip kardeşi Es'ad'ı kurtarır. İki kardeş birlikte yaşamaya başlarlar.

MOTİFLER

MOTİF ARAŞTIRMASI

Güzel sanatların diğer dallarında olduğu gibi edebiyatta da kullanılan motif tabiri masal araştırıcıları tarafından birbirine yakın şekilde tanımlanmıştır. bunlardan Max Luthi'ye göre motif, hikaye etmenin en küçük unsuru iken Veselovski'ye göre hikayenin parçalanamayan en küçük parçasıdır.

Stith Thompson ise motifi; "Masalın gelenekte ısrar edici güce sahip en küçük unsuru olarak" tarif eder. Thompson, altı ciltlik motif indexinde, "motif index of folk litarature" Evvela A'dan Z'ye kadar gruplandırır. Bu guruplandırmada her harf bir konuya tekabül eder.

Biz, Bin Bir Gece Masallarının motiflerini tetkik ederken Thompson'un tarifini esas aldık. Bin Bir Gece Masallarındaki motifleri kısaca belirttikten sonra bunların Thompson'un tasnifindeki motif numarasını gösterdik.

İncelememizde bazı motiflere (büyü, seks, sınıflandırılması güç motifleri gibi) sıkça rastlanılmasına karşılık, mitolojik ve özel karakter gibi motiflere hiç rastlanılmamıştır.

B. HAYVANLAR

21- Alâeddin Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile sergüzeştleri: Kuş, Kameru'l-Zaman'ın elindeki mercanı kaçırır.

C.5 N 352 Mücevher taşıyan kuş.

1- İfritin Sevgilisi: Maymun kılığındaki şehzade, kendisine uzatılan hokka ile yazılar yazar; padişahın huzurunda yüksek ve terbiyeli bir insan gibi davranır.

C. 2B Hayvan şeklindeki insanlar.

22-Tembel Mehmed'le Tılsımlı Maymun Masalı: Maymun, Tembel Mehmed'e "sana kim olduğumu bildireceğim" der; konuşmaya başlar.

C. 1B 211.1 Konuşan Maymun

22 -Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Yılan kılığındaki insan Tembel Mehmed'le konuşur; ona bir dileği olup olmadığını sorar.

C. 1 B 211. 6. 1 Konuşan Yılan.

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Süvari şeklindeki yılan, yaptığı iyiliklere karşılık olarak Tembel Mehmed'i, karısının bulunduğu yere götürür.

C. 1 B Yardımcı Yılan.

C. TABU

2- Sultan Acib: Babaları padişah olan kırk kız, sultan Acib'e, sarayın kırkıncı odasına girmemesini söylerler.

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Halife, sarayının etrafında balıkçıların balık tutmasını yasaklar.

C. 1 C 614. 1-4 Yasaklanan bölge

C. 1 C 563 Kralın yasakları.

2- Sultan Acib: Babaları padişah olan kızlar, Sultan Acib'e, sarayda onları kırk gün beklemesi şartıyla kırk odanın anahtarını verirler.

C. 1 C 750 Zaman tabusu

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Halife, Saadet sarayında bulunan seksen kandilin kendisi dışındakiler için yakılmasını yasaklar.

C. 1. C 563 Kralın yasakları

24- Şehzade El-Emced ile Şehsade Es'ad Masalı: Şehir kapısını kapalı gören Es'ad, mezarlığa gider; bir türbeye girip orada uyur.

17-Ganim-Aşkın Dalgın Esiri: Ganim, şehrin kapısını kapalı görünce mezarlığa gider; geceyi orada geçirir.

C. 1. C 735 2.5 Mezarlıkta uyumak

22- Tembel Mehmed'le Tılsımlı Maymun Masalı: Yılan şeklindeki insan, Tembel Mehmed'e kendisi gelmeden Tunç şehrine girmeyi yasaklar.

C. 1. C 617 Yasaklanan ülke.

D. BÜYÜ

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun. Rüyasında babasının kendisinden şikayetçi olduğunu gören Kameru'l-Zaman bunu babasının kendisini özlediği şeklinde yorumlar.

C. 2. D. 1712 Rüya tabircisi

C. 3. F. 1068 Realist Rüya

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Dünya Hatun'un gördüğü rüyayı yorumlayan kadınlar, bütün erkeklerin katı yürekli olduklarını söylerler.

C. 2. D 1712 Rüya tabircisi.

2- Sultan Acib: Sultan Acib'in annesi, rüyasında, mıknatıs adasındaki heykeli kıran adamın yirmi gün sonra da oğlunu öldüreceğini görür.

C. 2 D. 1812 3.3 Rüyada geleceği görme.

C. 2. D. 1812 3 Rüya tabircisi.

1- İfritin Sevgilisi: Odanın zemini ansızın çınlayıp açılır, peyda olan korkunç çukurdan cin çıkar.

C. 2. D 2093 Sihirle yarılan duvar.

22- Tembel Mehmed ve Tılsımlı Maymun Masalı: Tembel Mehmed, dudaklarını oynatıp sarayın duvarlarına işaret yapınca duvarlar öne doğru eğilir; bir işaret daha yapınca eski durumlarına dönerler.

C. 2 D sihirli sözlerle eğilen duvar.

2- Sultan Acib: Sultan Acib, rüyasında, yattığı yeri kazdığı zaman üç ok ve bir yay bulacağını, bu okları heykele atınca heykelin kırılacağını ve adanın sular altında kalacağını görür.

C. 2 D 1584 Sihirli objenin görüldüğü rüya

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Bağdatlı üç hanımdan büyük olanı, şehir halkının taş kesildiği adaya çıkar.

C. 2 D 231 Taş olan adam

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Şehir halkı, kâfir olduğu için taş kesilerek cezalandırılır.

C. 2 D 231 Taş olan adam

C. 5 Q 551 Taşa çevirerek cezalandırma.

21- Alâeddinin Güzel Zubeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan İle Sergüzeştleri: Ninesi, Meryeme, ölmeden önce türlü kudret ve özellikleri olan sihirli bir taş verir.

C. 2 D 931 Sihirli taş.

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Tembel Mehmed, cinin kendisine verdiği palayı elinde tuttukça görünmez olur.

C. 2 D 1361 Görünmez yapan kılıç (pala)

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan İle Sergüzeştleri: Meryem, tılsımlı boncuğa elini sürüp oğunca tılsımlı boncuğun yüzündeki resim gerçek olurmuş.

C. 2 D 931 Sihirli taş.

Sihirli yüzüğün minder oluşturması.

Sihirli yüzüğün mükemmel bir sofra oluşturması.

Sihirli yüzüğün güçlü bir süvarı oluşturması.

Alâeddin, Kut El-Kulûb ve Hüsn Meryem sihirli mindere biner, Bağdat'a giderler.

C. 2 D. 1155 sihirli halı

C. 2 D. 1472. 17 sihirli sofra

C. 2 D. 1520 Sihirli halıyla seyahat

C. 2 D. 931 sihirli taş.

3-Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Harun Reşid cinin saçlarından bir iki tel yakınca müslüman cin yardıma gelir.

C. 2 D 1021 sihirli tüyler.

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Gaybten gelen sihirli ses, Tembel Mehmed'e sabır ve itidal telkin eder.

C. 2 D Gaybtan gelen sihirli ses.

1- İfritin Sevgilisi: Padişahın kızı, dua okuduğu suyu maymun şeklindeki gencin üzerine serper, maymun insan şekline dönüşür.

C. 6 D 2161 4.9.1 sihirin bozulması için yapılan dinsel tedaviler.

C. 2 D Dua ile büyünün bozulması.

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Tembel Mehmed, bıçakla horozu keser. Yaprakları yırtıp çanaktaki parayı serpince büyü bozulur.

C. 2 D 1171 sihirli çanak

C. 2 D 1171 sihirli kap.

1- İfritin Sevgilisi: Yılan, akbaba, kurt ve balık şekline giren padişahı kızı.

C. 2 D Şekil değiştiren insanlar

C. 2 E 670 tekrarlanan dönüşüm.

1- İfritin Sevgilisi. Yılan şeklindeki kız akreplerin üzerine atılır.

C. 2 D 191 Yılan olan adam

13- El-Kavs'e Sihirbaz Nasıl Sihir Oynadı: Sihirbaz, kasap El-Kavs'in dolabındaki koyun etlerini insan eti yapar.

C. 2 D insan olan hayvanlar

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Ortasında okunması güç yazılar bulunan kartal resmi misk buğusuna tutulduğu zaman, ifritler ortaya çıkar; denilenleri yaparlar.

C. 2 D sihirli objeler.

3- Bağdatlı Hanımların Hikyesi: Padişah, köpek (tazı) şeklindeki insanları eski haline döndürmesi için cinden yardım ister. Cin insanları tazı şekline getirir.

C. 2 D 341 insan olan köpek

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun: Kameru'l-Zaman su kenarında "ne idim ne oldum" diye düşünürken uykuya dalar.

C. 2 D. 1364 1 Çeşme başında sihirli uyku.

E. ÖLÜM

19-Tac El Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Azize, amcasının oğlu Aziz'e olan aşkını gizler ve aşk acısından ölür.

C. 5 T 81 Aşk nedeniyle ölüm

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Aşkına karşılık göremen Bazaza hastalanır ve ölür

23-Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun: Padişahı, şehzadenin öldüğüne inandırmak isteyen Marsivan, hayvan kanına bulanmış elbiseleri avlanma yerine bırakır.

24- Şehzade El-Emced ile Şehzade El-Es'ad Masalı: Şehzadeleri öldürmeye kıyamayan haznedar, öldürdüğü arslanın kanıyla şişeleri doldurur ve çocuklarının kanı diye padişaha götürür.

C. 5 Z 100 Sembolizm

F. HÂRİKULEDELİKLER

10- El-Bakbuk Nasıl Topal Oldu: El-Bakbuk, pencerede, ev sahibinin "ayın ondördü gibi güzel" karısını görür.

14- El-Feşâr Düzenbazlara Nasıl Düzen Etti: El-Feşâr, Mayıs sabahı doğan güneş gibi güzel kadını görünce kendinden geçer.

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Vezir, padişahla evlendirmek için, "siyah gecelerin gümüşi mehtapları gibi parlak" bir güzel bulur.

Enis El-Celis'in kara gözleri, beyaz teni, ince siması, zarif endamı katı yürekli veziri teshir eder.

Halife, güzel yüzlü; endamı tenasüblü iki gence meftun olduğunu söyler.

17- Ganim- Aşkın Dalgın Esiri: Ganim'in kızkardeşine, güzelliğinden ötürü "fitne" adı verilip "bu kızın üyünde muhakkak şeytan tüyü var" denilirmiş.

19- Tac El -Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Cariyeler arasındaki gelin, parlayan aya benziyor, onu görenler "kırk bin kere maşallah" diyorlarmış.

Cariyeler ortasında ilerleyen sevgili yıldızlar, arasında yükselen mehtaba benziyordu.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir hatun: Bedir Hatun'la Hayat El-Nüfûs'a görenlerin gözleri kamaşır başları girdaba takılmış gibi dönermiş.

C. 3 F 575. 1 Çok güzel kadın

2- sultan Acib: Şehzadenin annesi, Mıknatıs adasındaki heykel kırılıp denize atılınca heykeli kıran kişinin oğlunu öldüreeğini, rüyasında görür.

19-Tac El-Mülûk Ve Dünya Hatun Masalı: Rüyasında, avcının tuzağına düşmüş dişi kuşun erkek kuş tarafından kurtarılmadığını gören Dünya Hatun, bütün erkeklere düşman kesilir.

C. 3 F. 1068 Realist rüya.

H. İMTİHANLAR

17-Ganim-Aşkın Dalgın Esiri: Halife'den izin alan Kut El-Kulûb, Ganim'i aramaya çıkar.

Sevgilisini aramaya çıkan cariye.

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Annesi, oğlunu yaptığı reçelden tanır.

Vezir olan Amca yeğini ve aynı zamanda damadı olan genci, sarığından ve elbiselerinden tanır.

C. 3 H Tanıma işaretleri

6- Sett'ül-Hüsn İle Hasan'ın Hikayesi: Acib, annesi ve dedesiyle beraber babasını aramaya çıkar.

C. 3 H 1216 Anne, oğlunu, babasını aramaya gönderiyor.

C. 5 N 731. 1 Babasının varlığından habersiz oğlu, babasının sarayına dönüyor.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir hatun Masalı: Hastı yatağındaki Bedir Hatun, sevdiği şehzadeyi mektubun üzerindeki mühürden tanır.

C. 3 H 82 Haberci tarafından gönderilen tanıma işaretleri

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Bedir Hatun, zeytin dolu testilerden çıkan Mercenla kocasının izini bulur.

C. 3 82. 3 Sevgililer arasında alıp verilen hatıra

C. 3 H 94. 4 Şarap dolu kaptan çıkan yüzükle sevgilinin durumunu öğrenme.

11- El-Hızır Sakalını Nasıl Kaybetti: El-Hızır'a, Kadın'ın bazı ufak tefek şakalarına katlanması şartıyla, muradına nail olacağı söylenir.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Padişah, kim ki hasta kızını iyileştirirse kızını onunla evlendireceğini söyler.

C. 3 H 490 Evlilik imtihanları

20- Aziz ve Nişanlısının Masalı: Masadaki yiyeceklerden yiyip uykuya kalan ve sevdiği kadınla bir türlü görüşemeyen Aziz, sabreder; masadaki yiyeceklerden yemez ve uykusu gelmediği için sevdiği kadınla görüşür.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: İskenderun'daki dükkanından kaçırılıp kilisede hizmete memur edilen Alâeddin, tam on dört yıl sonra ailesine kavuşur.

C. 3 H sabır testi.

J. AKILLILIK ve APTALLIK

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Hüsn, kocasını bulmak için gurbete çıkar.

17-Ganim-Aşkın Dalgın Esiri:Ganim'in annesi ve kız kardeşi Ganim'i aramaya gurbete çıkar.

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Babası ölen üç kız kardeş, mal satmak için gurbete çıkar.

8- Yahudi Hekimin Hikayesi: Musullu genç para kazanmak için gurbete çıkar.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Alâeddin ticaret yapmak için gurbete çıkar.

C. 6 J. 34. 3 Gurbete çıkma

C. 6 L III. 1 Gurbete gidiş ve dönüş

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Nureddin, babasından miras kalan parayı, har vurup harman savurur, bitirir.

C. 4 J. 912 3 Ölümden sonra servetin tüketilmesi.

18- Yalancı Kâfur'un Hikayesi: Köle çocuk, efendisinin karısına efendisinin öldüğünü söyler; evdeki eşyaları kırıp döktürür. Köle çocuk, efendisini evinin yıkıldığını, hanımının ve çocuklarının öldüğü yalanını söyler. Efendisi, üzüntüsünden kendini paralar; yüzünü gözünü kan içinde bırakır.

C. 4 J Yalan söyleyen çocuk

10- El Bakbuk Nasıl Topal Oldu: Terzi Bakbuk'un kendisine abayı yaktığını anlayan kadın, değirmeni çeviren öküzün hastalandığını söyler; Bakbuk'u öküzün yerine koşar, dolabı çevirtir.

4 J 2131. 2 Canını acıtan aptal

K. ALDATMA - HİLE

7- Baş Parmakları Kesilen Adamın Hikayesi: Delikanlı, sandık içinde kendisini sevgilisinin odasına koydurur.

C. 4 K 1342 0-1 Sepet içinde kendisini kadının odasına koydurtan adam

9- Terzinin Meraklı Berber Hikayesi: Yakalanacağını anlayan delikanlı sevgilisinin odasında bulunan sandıkta gizlenir.

C. 4 K 1342 Sandıkta gizlenen adam

10- El-Bakbuk' Nasıl Topal Oldu: Kadın, kocası ile anlaşarak kendisine kur yapan Bakbuk'u eve çağırır, onunla şakalaşır. Kapı aralığından şakalaşmaları işiten koca içeri girer El Bakbuk'u yakaladığı gibi valiye götürür.

C. 4 K 1514 Perde arkasına saklanıp sevgilileri yakalayan koca.

10- El-Bakbuk Nasıl Topal Oldu: Karısına göz koyan Bakbuk'a oyun oynamak ve ders verdirmek isteyen adam, değirmeni çeviren öküzün hastalandığını söyleterek Bakbuk'u güya hastalanan öküzün yerine koşturur,döğdüre döğdüre sabaha kadar değirmeni çevirttirir.

C. 4. K 714 Hapsederek aldatma

10- El-Bakbuk Nasıl Topal Oldu: Kocasıyla anlaşan kadın, kendisini sevdiğini söyleyen terziye, sırasıyla gömlek, şalvar ve elbise diktirerek onunla eğlenir.

Kadının onunla eğlenmesini kadının onu sevdiği şeklinde anlayan Bakbuk, valiye şikayet edilince vali onu döğdürür, Eşeğe ters bindirip sokak sokak gezdirtir. Gülünç duruma sokar.

11- El-Hızır Sakalını Nasıl Kaybetti: Kadın, eğlendiği Hızır'a istediklerini yaparsa onunla evleneceğini söyler, Hızırın sakalını, bıyıklarını hatta kaşlarını traş ettirtir. Yüzünü kırmızı boya ile boyatıp onu gülünç duruma sokar.

C. 4 K Gülünç durumda bırakma

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Tac El-Mülûk, bekçiye üç yüz altın verir. Dünya Hatun'un bahçesine girer.

C. 4 K Rüşvet verip sevgilinin bahçesine giren kahraman

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeşleri: Halifenin özel eşyalarını çalıp Alâeddin'in evine saklayan Kemâkin; Alâeddin'e iftira atar, onu tutuklatır.

C. 4 K 2110 İftira

22- Tembel Mehmed'le Tılsımlı Maymun Masalı: Maymun şekline giren cin, Tembel Mehmed'i kandırıp tılsımı bozar ve kızı kaçırır.

C. 4 K

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Gemi yol alıp giderken iki kız kardeş ablalarını ve kıskandıkları şehzadeyi denize atarlar.

18-Yalancı Kâfurun Hikayesi: Köle Kâfur, efendisine karısının ve çocuklarının öldüğünü uydurur.

Köle Kâfur, efendisinin hanımına efendisinin öldüğünü uydurur.

18- Aşkın Dalgın Esiri Ganim'in Hikayesi: Halifenin karısı, kıskandığı cariyeye afyon yutturup diri diri mezara gömdürür.

Halifenin karısı, kıskandığı cariyenin tahtadan heykelini yaptırıp bir makbereye gömdürür. Halife seyahatten dönünce de "Kut El-Kulûb öldü işte buraya gömdük" der. Halife'yi aldatır.

14-El-Feşâr Düzenbazlara Nasıl Düzen Etti: Evine davet ettiği Feşâr'la gülüp oynaşan kadın, kölelerine Feşârı öldürtmeye çalışır.

C. 4 K 2200 Hain Kişiler

5- Üç Elma Hikayesi: Tebdil kıyafet gezen padişah ve veziri denizde bir kadın cesedi görürler.

6- Ali Nureddin İle Enis El-Celis: Halife, balıkçı kıyafetinde saraya gider.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan İle Sergüzeştleri: Alâeddin ve Zübeyde saz çalıp gazel söylerken derviş kıyafetindeki halife ve arkadaşları konağa gelirler.

C. 4 K 1812 Tebdil gezen padişah.

21- Alâeddin'in Güzel zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan İle Sergüzeştleri: Valinin karısı Yasemin'i Alâeddin'in elinden alması ve oğluna getirmesi için ihtiyar kadınla anlaşır.

C. 4 K 2200 Hain kişiler

C. 4 K 2213 Hain kadın

C. 4 K Başkasının karısına göz koyma

C. 4 K 2293 Hain ihtiyar kadın

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Şehzade Tac El-Mülûk, sırtına kız yaşmağı takar; yüzüne peçe çeker; kadın kıyafetinde Dünya Hatun'un sarayına gider.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Şehzade Marisvan sırtına kadın elbisesi geçirir üvey kardeşinin hasta yattığı odaya girer.

C. 4 K 1343. 2 Kadın kılığında prensesin odasına giren prens

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Erkek kıyafetine giren şehzadenin karısı Bedir Hatun, kocasını aramaya çıkar.

C. 4 K 1812. 8 Kıyafet değiştiren prenses

C. 4 K 1837 Erkek elbiseleri giyerek kıyafet değiştiren kadın

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Eskiden eşkıya olan adam, dükkanına sığınan Hasan Bedreddin'i evlat edinir.

C. 4 K 2015 Evlat edinme

M. İSTİKBALİN TAYİNİ

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Gök İli padişahı Süleyman'ın çocuğu olmaz.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Çocuğu olmayan Huldân adaları padişahı akıl danışır.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Kahire tüccarlarının şehbenderi Şemseddin'in çocuğu olmaz.

C. 5 M 444 Zürriyetsizlik.

1- Sultan Acib: Rüyasında çocuğunun öldürüleceğini gören anne, şehzade olan oğlunu ölümden korumak için mezarda saklar.

C. 5 M kaderi değiştirme.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Kiminle evleneceğini merak eden kralın kızı yıldızlara soruşturur, pirlere danıştırır ve Alâeddin adlı biriyle evleneceğini öğrenir.

Meryem, Alâeddin'in karısı Zübeyde'ye: "bir gün gelecek ben de senin gibi Alâeddin'in karısı olacağım" der. Olacakları önceden haber verir.

C. 5 M 311 Kehanet

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Meryem, evinden uzaklarda olan Alâeddin'e bir çocuğu olduğunu ve halifenin sarayında büyük bir makamı bulunduğunu söyler.

C. 5 M 311 Kehanet

C. 5 M 314 Kral olacağı kehanet edilen çocuk

N. ŞANS VE KADER

24- Şehzade El-Emced ile El-Es'ad Masalı: İki kardeş, yabancısı oldukları şehire yaklaşınca birbirinden ayrılırlar.

C. 5 N 122 0. 1 seçilen yol

6- Sett'ül-Hüsn ve Hasan'ın Hikayesi: Hasan Bedreddin'in tehlikede olduğunu söyleyen asker, onun kaçıp kurtulmasını sağlar.

C. 5 N 863 Prensese yardım eden hizmetçi

6- Sett'ül-Hüsn ve Hasan'ın Hikayesi: Padişah, damatını aramaya çıkan vezire yardım eder.

17- Ganim Aşkın Dalgın Esiri: Halife, Ganim'i bulması için Kut El-Kulûb'a yardım eder.

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Ali Nureddin'in öldürüleceğini öğrenen Alimeddin, herkesten önce davranarak onu uyarır; kaçıp kurtulmasını sağlar.

C. 5 N 820 Yardım eden insanlar

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: İnsan suretindeki cin, kendisine iyilik eden Tembel Mehmed'e yardımcı olur.

C. 5 N Olağanüstü yardımcılar

9- Terzinin Meraklı Berber Hikayesi: İhtiyar kadın, delikanlıya ve şehir kadısının kızına birbirine kavuşmaları için yardım eder.

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Yaşlı kadın, Dünya Hatun ile Tac El Mülûk'un görüşmeleri için yardım eder.

C. 5 N 825. 3 Yardımcı ihtiyar kadın

17-Ganim Aşkın Dalgın Esiri: Kahyabaşı, hasta ve biçare Ganim'i evine götürür, ona kendi evladı gibi bakar.

Kahyabaşı, anne ve kızının perişan durumuna acır; onları evinde alıkoyar.

C. 5 N 820 Yardım eden insanlar

C. 5 N 825 Yardımcı ihtiyar adam

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Alâeddin ve Zübeyde ondört yol sonra beklenmedik bir anda karşılaşınca gözleri mahmurlaşmış, karamış ve yere düşmüşler.

C. 5 N 741 Karı kocanın beklenmeyen karşılaşmaları

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: İhtiyar, talâk-ı selâse ile boşanan kızını sokakta rastladığı ilk adama verir.

C. 5 N 455. 12 Kızlarını ilk gelene veren adam

P. CEMİYET

5- Üç Elma Hikayesi: Padişah ve veziri, tebdil kıyafet dolaşır halkın şikayetlerini öğrenirler:

C. 4 K 1812 Tebdil gezen padişah

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Halife ve veziri tüccar elbisesi ile tebdil kıyafette gecenin bir vaktinde saadet sarayına gider.

Balıkçı elbiseleri giyinen halife debdil kıyafette sarayına gider. Balıkçı kıyafetindeki halife, Ali Nureddin ve Enis El-Celis'in meclisinde bulunur.

C. 5 P 14. 19 Geceleri tebdil gezen padişah

C. 4 K 1812 Tabdil gezen padişah

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Alâeddin alış veriş etmek ve para kazanmak için gurbete çıkar.

C. 5 P Para kazanmak için gurbete çıkma

20- Aziz ve Nişanlısının Masalı: Aziz'in günden güne zayıfladığını gören annesi kederinin azalması için onu seyahate çıkarır.

C. 5 P kederin azalması için seyahate çıkma

2- Sultan Acib: Deniz seyahatlerini seven ve başka ülkeleri merak eden Aziz deniz seyahetine çıkar.

C. 5 P Gezmek amacıyla gurbete çıkma

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Valinin karısı, oğluna varmak istemeyen cariyeye hakaretler eder; onu küçük görür.

C. 5 P sınıf farkını hoş görmeyen cemiyet

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Bedevi eşkiyâ, Arslanlar ormanında konaklayan Alâeddin'in kervanını soyar.

14- El-Feşâr düzenbazlara Nasıl Düzen Etti: Eşkiyâ, şehir dışında dolaşan Feşâr'ın üzerinde birşey bulamayınca onun kulağını keser.

C. 5 P 475 Eşkiyâ

Q. CEZALANDIRMA VE ÖDÜLLENDİRME

1- İfritin Sevgilisi: Cin, sevgilisini kandırmaya çalışan oduncuyu, maymun şekline sokarak cezalandırır.

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Cin, kendisine yardımcı olan kadının üvey kardeşlerini, üvey kadına kötülük yaptıkları için cezalandırır. Köpek şekline sokar.

C. 5 Q 551. 3. 2 Hayvan şekline sokarak cezalandırma

14- El-Feşâr Düzenbazlara Nasıl Düzen Etti: Feşâr, kendisini öldürmek isteyen zencilerden intikamını alır.

C. 5 Q 45. 4 İntikam alma.

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Ateşe tapan padişah ve halkı taş kesilerek cezalandırılır.

Tembel Mehmed ile Talsımlı Maymun Masalı: Tembel Mehmed, Çin-Maçin'de ahalisi kâfir olduğu için taş kesilen şehri görür.

C. 5 Q 551. 3. 4 Taşa çevirerek cezalandırma

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Halkına zulüm eden ve Ali Nureddin'in sultanlığını elinden alan vezir, başı kesilerek cezalandırılır.

5- Üç Elma Hikayesi: Kocası, elmaları vermekle suçladığı karısının başını kesip parçalar.

C. 5 Q 451. 13 Başı parçalanmak suretiyle cezalandırma

8- Yahudi Hekimin Hikayesi: Hırsızlık yapan tüccar, sağ eli kesilerek cezalandırılır.

C. 5 Q Eli kesilerek cezalandırma.

7- Baş Parmakları kesilen Adamın Hikayesi: Gerdek gecesi sevgilisine yaklaşmak isteyen genç, ağzı koktuğu için sevgilisi tarafından baş parmakları kesilerek cezalandırılır.

C. 5 Q Baş parmakları kesilerek cezalandırma.

13- El Kavs'e Sihirbaz Nasıl Sihir Oynadı: Vali, El Kavs'ın malını mülkünü zapteder onu memleketten sürerek cezalandırır.

C. 5 Q Memleketten sürerek cezalandırma.

13- El Kavs'e Sihirbaz Nasıl Sihir Oynadı: Sultan, "uğursuzluk getirir" diye bir gözü kör Kavs'i dövüp şehir dışına sürer ve cezalandırır.

C. 5 Q Döverek cezalandırma.

17-Ganim Aşkın Dalgın Esiri:Halife, kendisini aldattığını sandığı cariyeyi, karanlık bir odaya hapsettirerek cezalandırır.

C. 5 Q Hapsederek cezalandırma.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Padişah, evlenmeyeceğini söyleyerek kendisine karşı gelen oğlunu zindana attırarak cezalandırır.

C. 5 Q Zindana atarak cezalandırma

14- El-Feşâr Düzenbazlara Nasıl Düzen Etti: El-Feşâr, insan cesetleriyle dolu kuyuya atılarak cezalandırılır.

C. 5 Q 465. 3 Kuyuya atılarak cezalandırma.

14- El-Feşâr Düzenbazlara Nasıl Düzen Etti: El-Feşâr ; kendisini öldürmek isteen zencileri ve kendisine tuzak kuran ihtiyar kadını başlarını keserek öldürür. İntikamını alır.

C. 5 Q 451. 13 Baş kesilerek öldürme

C. 5 Q 45. 4 İntikam alma.

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Padişah, dilenci kıyafetindeki şehzadeleri kendisine vezir yapar.

21. Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Halife, Alâeddin'i On Yediler Başbuğu tayin eder.

24- Şehzade El-Emced ile El Es'ad Masalı: Padişah, El-Emced'e vezirlik verip onu taktir eder.

C. 5 Q Mükafat olarak verilen vezaret

23- Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Padişah, hasta kızını iyileştiren Kameru'l-Zaman'ı, kızıyla evlendirerek mükafatlandırır.

8- Yahudi Hekimin Hikayesi: Vali, kızını öldürdüğünden şüphelendiği delikanlının doğru söylediğini anlayınca onu en küçük kızıyla evlendirir.

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Halife, cini çağırarak tazı şeklindeki kardeşlerini eski haline dönüştüren büyük kızı, oğluyla evlendirerek mükafatlandırır.

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Padişah, oğluna yardım edip onun istediği kızla evlenmesine yardım eden Aziz'e, kendi kızını verir.

C. 5 Q Evlendirilerek mükafatlandırılan delikanlı

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Enis El-Celis, kocasına kavuşturularak mükafatlandırılır.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Zübeyde tam on dört yıl sonra kocasına kavuşturulur.

C. 5 Q 64 Sabrın mükafatı.

C. 5 W Sabır

C. 3 H 465 Kadının sabrını deneme.

R. ESİR ETME VE SERBEST BIRAKMA

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Vali Halid, öksüz olduğunu sandığı çocuğu büyütür. Ona babasızlığını hissettirmez.

C. 5 R 131. 11. 2 Terkedilmiş çocuğu kurtaran kral.

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Kadın, maddi durumu bozulan kocasının para kazanması için kendini cariye olarak satılığa çıkarır.

C. 5 R 152 Kocasını kurtaran kadın.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Alâeddin'in yolu, Arslanlar Ormanı'nda eşkiyâ tarafından kesilir.

C. 5 P 475 Eşkiyâ.

S. OLAĞANÜSTÜ ZULÜM

24- Şehzade El-Emced ile Şehzade El-Es'ad Masalı: Kameru'l-Zaman, iki oğlunu da kesmesi için Haznedar ağasını görevlendirir.

C. 4 2248 Hain vezir

C. 5 511 Zalim baba.

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Üvey kardeşler, şehzade ile evlenecek olan ablalarını, öldürmek kasdıyla denize atarlar.

C. 5 S Hain akrabalar.

7- Baş Parmakları Kesilen Adamın Hikayesi: Kocasının kokulu elleriyle kendisne yaklaşmasını hakaret kabul eden kadın, onun baş parmaklarını kestirir.

8- Yahudi Hekimin Hikayesi: Vali, hırsızlık eden gencin sağ elini kestirir.

C. 5 S Sakat bırakma: Baş parmaları kesme

Eli kesme.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Valinin karısı, Yasemin'i en ağır işlerde çalıştırır.

Alâeddin, hergün dört yüz kırk papazın yemeğini yapıp, bulaşığını yıkamak, suyunu getirmek zorunda bırakılır.

C. 5 S Zalim insanlar.

17 -Ganim Aşkın Dalgın Esiri:Halifenin karısı Zübeyde, kıskandığı cariyeyi, afyon yutturup uyutur; diri diri mezara gömdürür.

C. 5 S 123 Diri diri gömülme

Zalim insanlar

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Vezir, padişahı kandırır; Ali Nureddin'i hapsettirir.

Vezir, ahaliye kötü muamele eder.

C. 4 2248 Hain vezir

T. SEKS

20- Aziz ve Nişanlısının Masalı: Azize, amcasının oğlu Aziz'e olan aşkını gizler günden güne erir ve ölür.

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Tac El-Mülûk, Dünya Hatun'u bulmak için seyahete çıkar.

C. 5 T 133 Evlilik seyahati

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Alâeddin ve Zübeyde birbirlerini görmeden okudukları Kur'an ve söyledikleri gazellerle birbirine aşık olurlar.

C. 5 T Kadının sesini duyup aşık olma.

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Vezirin oğlu, padişah için alınan cariyenin ay gibi doğan güzel başını ve ince boynunu görünce, ona aşık olur.

C. 5 T. 16. 1 Adam kadının beyaz kollarına aşık olur.

Kadının boynuna aşık olma

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Padişah, şehzade oğluna Dünya Hatun'u istemesi için, vezirini, dönürcü gönderir.

Padişah, Ak Yurt Padişahı Zahir Şah'ın kızını istemesi için, vezirini dönürcü gönderir.

C. 5 T 376 Dünürcü gitmek.

17- Ganim-Aşkın Dalgın Esiri: Harın Reşid ve Ganim, aynı gün evlenirler. Düğünlerinde büyük şenlikler yapılır.

19- Tac El -Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Padişah, evlendirdiği kızı için kırk gün kırk gece eğlence yaptırır; davullar, dümbelekler çaldırır.

Padişah, Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun'un nikahlarını kıydırır; günlerce süren şenlik ve cümbüşler ile düğün yaptırır.

C. 5 T 136. 3 Düğünde eğlenme

C. 5 T 136. 1 Düğün töreni.

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Şehzade kardeşler, doğacak çocuklarını birbiriyle evlendirmeyi kararlaştırırlar.

C. 5 T 61. 5. 3 Doğmadan birbirleriyle evlenmeleri kararlaştırılan çocuklar.

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Aynı gece güveyi giren iki kardeşin çocukları, büyüyünce birbirleriyle evlenirler.

C. 5 T 22. 4 Aynı zamanda doğan iki kişinin birbirlerine aşık olup evlenmeleri.

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Padişah için alınan cariye, vezirin oğluyla sevişir.

C. 5 T Şirret kadın

C. 5 T 254 Sadakatsız kadın.

4- -İkinci Hanım'ın Hikayesi: Başka bir erkekle konuşmayacağına ve başka bir erkeğe gönül vermeyeceğine Kur'an üzerine yemin eden kadın, dükkan sahibine yanağını öptürür.

C. 5 T 254 Sadakatsız kadın

C. 5 T 230 Evlilikte sadakatsizlik.

C. 5 T 211. 3. 2 Vefa yemini

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Ebe kadın, Şemseddin'in çocuğunun kulağına tekbir alıp ezan okumuş "Mehmed" adını üç kere tekrar etmiş.

Şemseddin, çocuğunun adını Alâeddin koyar.

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Vezir Nureddin'in oğluna Hasan adı verilir.

19- Tac El-Mülûk ve dünya Hatun Masalı: Gök İl Padişahı Süleyman, çocuğuna Tac El-Mülûk adını verir.

C. 5 T Çocuğa isim verme.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Padişah, güzelliğini ve ahlâkını beğendiği 'erkek kıyafetindeki' Bedir Hatunu kızıyla evlendirir.

C. 5 T Kadın kadına evlenme.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Cinler, şehzade Kameru'l-Zaman'ın mı yoksa Bedir Hatun'un mu daha güzel olduğunda ihtilafa düşünce bir başka cini hakem olarak tayin ederler.

C. 5 T Erkeğin mi kadının mı daha güzel olduğunu öğrenmek için hakem olarak seçilen Gulyabani.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Namaz kılıp dua eden Şahzaman'ın bir erkek çocuğu olur.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Çocuğu olmayan Şemseddin, Allah'a dua eder; çocuğu olur.

C. 5 T 526 Dua ile çocuk sahibi olma.

17-Ganim-Aşkın Dalgın Esiri: Kut El-Kulûb'un Öldüğünü sanan saray halkı siyahlara bürünür yas tutar.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Oğlunun öldüğünü sanan padişah yas tutar.

C. 5 T 211. 9 Ölüm yası.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Zübeyde ve Yasemin ile evli olan Alâeddin, Meryem'le de evlenir.

23- Şehzade kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Bedir Hatun, kocasını, hayat El-Nüfûs'la da evlenmesi için ikna eder.

C. 5 T 01 Polygamy

C. 5 T 145 Birden fazla kadınla evlenme.

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Halife, birbirinden ayrı düşen iki sevgiliyi birbirine kavuşturur.

17-Ganim Aşkın Dalgın Esiri:Ganim ve Kut El-Kulûb birbirlerine kavuşurlar.

21-Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Alâeddin ve Güzel Zübeyde yıllar sonra birbirine kavuşurlar.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Şehzade Marsivan, iki sevgiliyi birbirine kavuşturur.

C. 5 T 268 İki sevgilinin birbirine kavuşması.

Z. ÇEŞİTLİ MOTİF VE GRUPLARI (SINIFLANDIRILMASI GÜÇ MOTİFLER)

Başlangıç Formelleri:

1- İfritin Sevgilisi: Ben Abanoz Adaları sultanının biricik kızıyım.

2- Sultan Acib: Ben padişah oğlu bir padişah idim.

3- Bağdatlı Hanımların Hikayesi: Ey padişahım...

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Bir varmış bir yokmuş. Eski zamanda bir sultan varmış.

11- El-Hızır Sakalını Nasıl Kaybetti: İkinci kardeşimin ismi El-Hızır'dır.

14- El-Feşâr Düzenbaslara Nasıl Düzen Etti: Ey Sultanım...

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Basra'da fukara ve garip olanları himaye edip teba'sına iyilikle ve şefkatle muamele eden büyük bir padişah vardı.

17 -Ganim -Aşkın Dalgın Esiri:Ey saadetli Şehriyar sultan! İşitmiştim ki...

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Bir varmış, bir yokmuş evel zaman içinde kalbur saman içinde...

20- Aziz ve Nişanlısının Masalı: Biliniz ey şehzadem ki ben eni konu bir tüccarın oğluyum.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin, Hırsız Ahmet ve Sultan ile Sergüzeştleri: Ey saadetli padişahım, bir varmış bir yokmuş ahir zamandar kalbur samanda Kahire'de Şemseddin adlı bir tüccar varmış.

22- Tembel Mehmed'le Tılsımlı Maymun Masalı: Bir gün Harun Reşid sarayında tahtının üzerinde kurulu oturuyormuş.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun: Bir varmış, bir yokmuş evvel zamanda kalbur samanda Şah Zaman adlı bir padişah varmış.

C. 5 Z 10.1 Başlangıç formelleri

Bitirme Formelleri :

4- İkinci Hanımın Hikayesi: ... Bu üç şehzadenin gözleri iyileşmiş ve onların her birini Harun Reşid kendine vezir yapmış.

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Görek Harun Reşid, gerek Ali Nureddin ile Enis El-Celis ölünceye kadar mesut yaşamışlar.

17-Ganim Aşkın Dalgın Esiri: Hem Ganim hem Harun Reşid aynı günde güveyi girmişler. Bağdat'ta büyük şenlikler olmuş ve ondan sonra hep mesut yaşamışlar.

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Vezir Şemseddin, yeğeni Bedreddin anası, karısı hepsi yüz sene yüz ay yüz hafta mesut yaşamışlar.

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: ...Süleyman Aziz'e kızını verdi ve Aziz'i sarayına aldı. Onlar erdiler muradına biz de erelim muradımıza.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: ...Genç Arslan'ı, Harun Reşid, Onyediler Başbuğu tayin etmiş. Hepsi zevk ve sefa ile ömürlerinin sonuna kadar yaşaya yaşaya muratlarına ermişler.

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Tembel Mehmed'e de teşekkür etmiş birçok hediyeler vermiş.

23- Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Kameru'l-Zaman'ın saltanat devresinde halk mesut yaşamış.

C. 5 Z 10.2 Bitirme formelleri.

Formulistik Sayılar:

5- Üç Elma Hikayesi: Halife, öldürülen kadının katilini bulmasi için veziri Cafer'e üç gün mühlet verir.

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Vezir Nureddin kızının yüz görümlülüğü için üç bin altın, üç bahçe, üç çiftlik ister.

8- Yahudi Hekimin Hikayesi: Delikanlının sevgilisi, delikanlının yanına üçer gün arayla üç defa gelir.

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Ali Nureddin, kızı, kaşlarının arasından üç defa öper.

Vezir Cafer, balık kızartmasını bilmeyen halifeye balığın nasıl kızartılacağını üç kere tarif ve tekrar eder.

Nureddin, balıkçı kıyafetindeki halifeye "balıkları güzel pişirmişsin eline sağlık der" üç altın verir.

Sultan ilan edilen Ali Nureddin için şehirde üç gün üç gece şenlik yapılır.

20- Aziz ve Nişanlısının Masalı: Aziz, Azize'nin mezarı başında üç gün üç gece kalır. Üç gün sonra eve döner.

23- Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Abanoz adaları padişahı, erkek kıyafetindeki Bedir Hatun'u sarayında üç gün üç gece misafir eder.

Bedir Sultan'ın üç seneden beri hasta olduğunu öğrenen üvey ağabeyisi üzüntüsünden üç gün yemek yiyemez.

Padişah, ahalinin şikayetini haklı bulur haftanın üç gününü oğluna yas tutmaya ayırır geri kalan günlerde devlet işleriyle uğraşır.

C. 5 Z 71. 1 Formulistik sayı 3.

18-Yalancı Kâfur'un Hikayesi: Köle Kâfur, yılda bir kere "bir" yalan söyler.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Kameru'l-Zamanın bulunduğu yere yılda bir kere "bir" gemi uğrarmış.

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Dünya Hatun, her ay (ayda bir kere) köşkün bahçesine çıkar.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Halife, her ayın ilk gecesi bir cariye azat eder.

C. 5 Z 71 Formulistik sayı 1.

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı: Padişahın kızının işaretini alan Gulyabani, yedi kat yerin dibinden gelir.

C. 5 Z 71. 5 Formulistik sayı 7.

21-Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Alâeddin, canının bağışlanması karşılığında her gün kilisenin dört yüz kırk destisini doldurup dört yüz kırk tabağına yemek koyar; dört yüz kırk papazına götürür.

C. 5 Z Formulistik sayı

22- Tembel Mehmed ile Tılsımlı Maymun Masalı: Maymun, Tembel Mehmed'e her gün ne bir eksik ne bir fazla tam bin altın getirir.

C. 5 Z Formulistik sayı

16- Ali Nureddin ile Enis El-Celis: Halifenin sarayının seksen penceresi ve bu pencerelerden ışığı yansıyan seksen kandili varmış.

C. 5 Z Formulistik sayı

2- Sultan Acib: Padişah çocuğu kırk kız, sarayın kırkıncı odasına girmemesi şartıyla Sultan Acib'e sarayın kırk odasının anahtarını verirler.

C. 5 Z 71. 12 Formulistik sayı 40

C. 1 C 611 Yasak oda

Acib'i sarayda birbirinden güzel kırk kız karşılar.

6- Sett'ül-Hüsn ile Hasan'ın Hikayesi: Sultan, Veziri Şemseddin'in yeğeni Hasan'ı bulduğunu öğrenince kandiller yaktırır. Kırk gün kırk gece şenlik yaptırır.

7- Baş Parmakları Kesilen Adamın Hikayesi: Baş parmakları kesik olan genç, ellerini kırk defa kil ile kırk defa sabun ile ve kırk defa çiçek suyu ile yıkamadıkça köfteden yemeyeceğini söyler.

19- Tac El-Mülûk ve Dünya Hatun Masalı: Padişah, Dünya Hatun'u Tac El-Mülûk'a verir. Kırk gün kırk gece düğün yaparlar.

Dünya Hatun'un mücevherâtını ve eşyasını kırk katır deve kırk katır katır ve kırk kadar hayvanla taşırlar.

21- Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri: Frenk kaptanı emir verir, müslüman gemisindeki kırk tüccar esir edilir.

Onyediler Reisi seçilen Alâeddin'in sağ ve sol tarafında kırk süvari ona eşlik edermiş.

C. 5 Z 71. 12 Formulistik sayı

Formulistik sayı 40

24- Şehzade El-Emced ile Şehzade Es'ad Masalı: Haznedar, ormanda öldürdüğü bir hayvanın kanını şişelere doldurup padişaha götürür, şehzadeleri öldürdüğünü söyler.

C. 5 Z 100 Sembolizm

23- Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun: Padişahı, oğlunun öldüğüne inandırmak için Kameru'l-Zaman'ın kana bulanmış gömleği ormana bırakılır.

C. 5 Z 100 Sembolizm.

MASALLAR

İFRİTİN SEVGİLİSİ

Ben Abanoz adaları sultanının kızıyım. Babam beni amcamın oğluyla evlendirdi. Lakin düğün gecesi, iblisin oğlu cinlerin en kana susamışlarından bulunanı beni gelin döşeğinden kaptı havalara uçtu, bulutların üzerinden gitti, sonra bir saraya indi ve beni buraya hapsetti. Bana yiyecek, içecek ne lazımsa getirdi. Bu sarayı da işte gördüğün gibi benim için donattı. Cin her on günde bir gelir geceyi benimle birlikte sabahlar sonra on gün ortadan kaybolur. Eğer bu on gün zarfında bana birşey lazım olursa şu kubbenin civarındaki yazıların üzerine parmağımı sürerim. Elimi yazılardan kaldırınca cini kendi önümde görürüm. Cin son defa geleli tam dört gün oldu. Tekrar gelmesine daha altı gün kaldı. Burada ancak beş gün kalabilirsiniz. Cin gelmezden evvel buradan çıkıp gidiniz ta ki cin size bir fenalık etmesin. Ben kızın söylediklerine sevinçle razı oldum. Beni büyük daireye bitişik bulunan bir hamama götürdü. Orada soyunup yıkandım. Bana misk kokulu şerbetler ikram etti, yemişler yedirdi. Sonra yorgun olduğumdan şöyle bir yana yatıp dinlenmemi teklif etti. Ben yatarken bana tatlı tatlı ninni söyledi. Yavaş yavaş uyudum. Herşeyi unuttum. Uyanınca güzel kadının ayaklarımı ovmakta olduğunu gördüm. Oturup konuştuk. Yirmi beş seneden beri orada yapayalnız kalıp kimse ile görüşmemiş bulunduğu için benimle konuşmaktan çok lezzet duyuyor ve beni oraya gönderdiği için Allah'a şükrediyordu. Onun sevdası bütün gönlümü sarmıştı. Gece oldu yan yana rüyalarımıza daldık. Sabah olunca ikimizin de yürekleri sevinçle dolu olarak uyandık. Ben ona "bu yerde ne duracaksın gel de seni cinin şerrinden kurtarayım" dedim. Kadın gülerek "elindeki nimete şükret çünkü on gecenin biri cinin olacaksa dokuzu senin olacak. Daha ne istiyorsun?" dedi.

Lakin aşk gözlerimi kör etmişti. Ben ısrar ettim hatta o reddettikçe ben kızdım. Nihayet cinin çağrılmasına mahsus bulunan bu yazıyı, bu kubbeyi yıkayım da cin gelsin ben de şunu öldürüvereyim diye bağırarak bir tekme vurdum. Kadın acıklı bir sesle: "İşte cin geldi, başıma bir felaket getirdin. Hiç olmazsa seni görmeden şuradan kaçıver" dedi. Ben kaçarken acele ile pabuçlarımla baltamı yukarıda unuttum. Arkama baktım. Yerlerin açıldığını ve yerin dibinden korkunç bir devin yukarı doğru yükselmekte olduğunu gördüm. Cin kadına bağırıyordu:

-Beni niçin rahatsız ettin, sana ne oldu ki beni çağırdın?

-Bana birşey olmadı, şarap içmeğe giderken ayağım kaydı, omuzum kubbe duvarındaki yazıya sürtündü.

Diye cevap verdi, fakat cin yerde bıraktığım pabuçlarım ve baltamı görmüştü:

-Hain kadın diye gürledi, yalan söylüyorsun! Buraya bir âdem oğlu uğramış da niye gizliyorsun? Buraya gelen kimdir?

Kadın:

-Ben bu balta ile pabuçları hiç görmediydim. Belki acele ile gelirken bunlar öteye beriye takılmışlar da haberin yok dedi.

Lakin artık cin dinlemiyordu. Kadının iki kolunu ve iki bacağını gererek dört direğe bağladı. "Bana bu herifin ismini ver!" diye bağıra kükreye kadını döğmeye başladı. Kadının yürek yırtan feryatları kubbeyi çınlatmaya başladı. Bu acı feryadı, işkence edilirken yürekler acısı çığırışlarını işitmemek için kulaklarımı tıkayarak kaçtım. Nihayet geçidin ağzından çıkarak doğru terzinin yanına gittim.

Terzi o gece eve dönmediğim için çok merak etmiş. Kendisine bir şey anlatmadan odama gittim. Odama henüz girmiştim, içeri terzi geldi. Dışarda bir yabancının beni beklediğini sabah namazı için camiye giderken yolun üzerinde baltamla pabuçlarımı bulduğunu ve bunların kime ait olduğunu odunculardan öğrenerek buraya getirdiğini söyledi. Ben bu yabancının cin olduğunu anladım. Yüreğim fena halde çarpmağa başladı. Birden bire odamın zemini çınlayıp açıldı, peyda olan korkunç çukurdan müthiş bir cin çıktı. Beni tutunca göklere yükseldi, bulutlar üzerinde uçtu, sonra yine getirdi. Kadını çok dövmüştü... Kadın baygın bir halde yerde yatıyordu. Kadın o kadar işkence edildiği halde ismimi cine vermemişti. Cin benim ismimi odunculardan öğrenmişti. Kadının o halini görünce kalbimin acıdan dövündüğünü duydum. Onu o halde görmektense bin defa ölmeyi tercih ettim.

İfrit beni boynumdan tuttu kadına döndü:

-İşte sevgilini getirdim. Al bakalım. diye bağırdı.

Kadının söz söyleyecek hali kalmamıştı, baygın ve zayıf bir sesle ancak "ben bu adamı ömrümde görmedim" diyebildi. Cin kudurdu. Bu kadar işkenceden sonrada doğruyu söylemeyecek misin! diye haykırdı. Kadın "doğruyu söyledim" diye cevap verdi. Cin kılıcını çekerek, "mademki bu adamı tanımıyorsun, o halde şu kılıcı al bu adamın başını kes bakalım!" dedi. kadın kılıcı eline alarak baş ucuma sürüklendi, eli

yorgunluktan, cinin istediğini yapmak istemediğinden dolayı titriyordu. Bana hem acıyan hem acıtan bir bakışla baktı. Bu bakış yüreğimin ta gizli yerine işledi gözlerimden kanlı yaşlar akmağa başladı. Birşey söylemiyorduk fakat bakışlarımızla konuşuyorduk. Onun gözlerinde "ettiğini gördün mü?" diyen bir mana vardı. Titrek eli ancak kılıcı kaldırıp bir yana fırlatacak kuvveti bulabildi. Cin kılıcı aldı. Elime uzattı. "Öyle ise sen bu kadının başını kes yoksa seni ben öldüreceğim." dedi. Kadının bakışlarındaki yalvarmak gönlüme sindi. Hüngür hüngür ağlamağa başladım. İfrite döndüm ve "(ey) şanı dünyayı kaplayan kahraman, aklı kısa bir kadın durup dururken beni öldürmeği hakka ve adalete mugayir görür de, ben nasıl olurda benim gibi dünya görmüş dert çekmiş bir adam ona kıyabilir. Eğer ecel şerbetini son damlasına kadar içireceğini bilsem hiç bir zaman elim böyle bir cinayete varamaz." dedim. Cin bu sözleri duyunca evvela kadının bir elini sonra öteki elini bileğinden kesti. Bu manzara karşısında çıldırdıracağım geliyordu. Yerlerde sürünerek:

-Şu masuma ne dokunuyorsun onun yerine benim kafamı kes dedim. Cin yalvarışlarıma hiç kulak asmadı. Kadının evvela bir ayağını sonrada öteki ayağını bileklerinden kesti. O zaman kadın beni tesilli etmek için bana tebessüm etti. Kadının tebessümünü gören cin büsbütün kudurdu. Bir hamlede kadının başını da kesti. Teesürümden ben de cansız olarak yere yıkıldım. Biraz sonra cinin beni de sarsdığını duydum. Sarayda kadının izi bile kalmamıştı. Cin bana döndü.

-Seni öldürmeyeceğim dedi yalnız sana bir fenalık edeceğim. Şimdi fenalıklardan bir fenalık beğen.

-Ben de cevap olarak:

-Siz bana haset edilen adamın haset eden adama ettiği muameleyi yapınız dedim. Cin de bana:

-Hased edilen adam hased eden adama ne yaptı? diye sordu. Ben de ona şu hikayeyi anlattım:

(Haset Edenle Haset Edilenin Hikayesi)

Bir varmış. Bir yokmuş. Bir şehrin bir mahallesinde iki komşu varmış. Bu komşulardan birisinin işi çok iyi gidiyormuş, öyleki bu adam eline ne alsa derhal para oluyormuş. Bu adamın komşusu kıskanç bir adammış. Öteki adam kazandıkça,

kazandığını görür kıskançlıktan çatlayacak hale gelirmiş. Fakat o kıskandıkça öteki daha zenginleşirmiş. Kıskanılan adam şehirde durmayarak ıssız bir çölde ıssız bir kuyunun yanına bir kulübe yaparak orada yerleşmiş. Bu adam tenha yere çekildikten sonra gelip geçen yolculara o kadar yardımlar o kadar iyilikler edermiş ki bu adamın iyiliğinden her yerde bahsedilir olmuş. Kıskanç adam kıskandığı adamın çölde bile şöhreti artmakta olduğunu görünce dayanamamış ve atına binerek gidip onu çölde bulmuş, "Biraz öteye gel sana çok iyi bir havadis vereceğim demiş. Kıskanılan adam, komşusunun bu sözüne inanarak onunla beraber tenha kuyunun yanına gitmiş. Orada kıskanan arkadaşı birdenbire bir tekmede kuyunun içine atmış.

Kıskanılan adam kuyuya düşünce suya batmamış kuyunun dibinde iyi cinler yuva kurmuşlarmış. Kıskanılan adam kuyunun dibine varınca, oradaki iyi cinler altına yumuşak bir minder koyuvermişler. Kıskanılan adam minderin üzerine korkudan yarı ölü ve yarı diri uzanıvermiş. Onu baygın ve kendinden geçmiş sanan cinler saklamağa lüzum görmeden aralarında şöylece konuşuverirlermiş.

-İyiki bu adamı kuyu içinde boğulmaktan kurtardık. Bu adamın yaptığı iyilikler o kadar çok ki komşu memleketin sultanı bile bunun ismini duymuş ve dili olan kızını iyi etmek için bu adama getirecekmiş!

-Ya öyle mi? Acaba padişahın kızını hangi fena cin deli etmiş.

-Hangi cin olacak. Cinlerden iblisin oğlu Demdem'in oğlu Me'mun o kıza aşık olmuş, onun içinde kızın aklını başından almış. Halbuki bu adam için o kızı iyi etmek işten bile değildir. Çok kolaydır.

-Nasıl kolaydır?

-Kolaydır ya! Bu adamın kulubesinde kara bir kedi vardır. Bu kara kedinin kuyruğunun ucunda beyaz bir leke vardır. Bu adam bu beyaz lekenin beyaz kıllarından yedi tanesini yolup ateşte yakarak dumanıyle tütsülese kızı iyi edebilir.

İyi adam cinlerin bu konuşmalarına kulak misafiri olmuş, fakat ses çıkarmamış. Cinler konuşmaları bitince adamı yavaşça kuyudan çıkarmışlar kulubesine götürüp yatağına yatırmışlar.

Ertesi gün komşu, memleketin sultanı bu adamı kızıyla vezirleriyle birlikte ziyarete gelmiş. İyi adam cinlerin tarif ettiği gibi yaparak kızı iyi etmiş. Padişah o kadar memnun olmuş ki kızı adama tezevvüc etmiş. Bir sene sonra padişah ölmüş. İyi adamda kayınbabasının yerine padişah olmuş.

Gel zaman git zaman bir gün bu padişah evde iken tek ve tenha gezen bir dilenciye rastgelmiş. Dilenciye yaklaşınca bu dilencinin onu kıskanan adam olduğunu anlamış. Haline acımış ve onu sırma takımlı bir küheylana oturtmuş, kıskanç adamın fenalıklarına karşılık onu vezir yapmış ona saraylar vermiş. Allah da bu padişahtan memnun olarak, ona kıskanç adama verdiklerinden bin kere fazlası bolluk vermiş.

İfrit bu sözleri dinlerken "boşuna sözlerini uzatma" ne desen faydasızdır, benden merhamet umma diye bangır bangır bağırdı. Bir eliyle belimden kavradığı gibi göklere kadar uçtu. Sonra birdenbire yüksek bir dağın tepesine indi. Eliyle yerden toprak aldı. Sonra anlamadığım bir şey söyleyerek toprakları üzerime atdı. Birdenbire derimin rengi karardı. Kemiklerimin iliğine kadar bütün vücudumu bir sızı sardı. Bütün vücudumun ani surette de değiştiğini duydum. Derimin üzerinde ani kıllar büyüdü; Cin de gözümden kayboldu. Oracıktaki gölceğizin kenarına doğru yürüdüm. Gölün durgun suları üzerine aks eden hayali görünce korkdum. Hem de kederden dona kaldım. Gölde gördüğüm hayal koca bir maymunun hayali idi. Allah'a dua etmek üzere ağzımı açtığım zaman ağzımdan çıkan kelimelerin insan sözü olmadığını gördüm. Her şeyi insan gibi duyuyorum. Fakat ağzımı açınca ağzımdan korkunç bir inildiden başka birşey çıkmıyordu.

Bir taşa yaslanarak kendi halime acı acı ağladım. Böylece günler aylar, seneler geçti. Fakat sevinçleri, saadetleri yavaş yavaş gideren zaman benim de kederlerimi dindirdi. Nihayet o zamanlarda dolaşa dolaşa bir deniz kıyısına varmıştım. Bir gün çalılar, çırpılar arasında saklı dururken sahile bir gemiden bir kayık geldi. Kayıktaki gemiciler oradan pek uzakta olmayan bir ırmaktan su aldılar. Kayık sahilden ayrılırken koşup kayığa atladım. Gemiciler beni öldürmek istediler, fakat haricen maymuna benzemekle beraber yine insan idim. Gözlerimde insanî bir bakış vardı. Beni öldürmeğe kalkışan gemicilere yalvarış ve yaşlı gözlerle öyle bir bakış baktım ki kaptan beni öldürtmeğe kıyamadı. Kimse bu maymuna dokunmasın dedi. Gemiye gittik. Gemide kaptanın her söylediğini anlıyor fakat cevap veremiyordum. Mamafih her istediğini hemen yapıveriyordum. Onun için hem kaptan hem de gemiciler beni çok sevmeye başladılar.

Rüzgar çok müsait esti. Mavi dalgaları uzun gemimiz beyaz kanatlarını açmış martılar gibi süzüle süzüle varacağımız limana vardık. O memleketin sultanı gemimize memurlar gönderdi. Geminin denizlerde seyahatı kazasız geçtiği için memurlar kaptanı tebrik ettiler. Sonra beraberlerinde getirdikleri bir kağıdı kaptana vererek hem kendisinin hem de gemicilerin o kağıda birer yazı yazmalarını o memleketin padişahı namına rica ettiler. Meğer sultanın çok iyi yazı yazan bir veziri bir müddet evvel ölmüş imiş. Sultanda

kendi memleketinde en iyi yazı yazan adamı sevgili veziri yerine tayin edeceğini ilan etmişmiş. Ben bunları duyunca ve kağıdı görünce fırlayıp kağıdı yakaladım. Kaptan ve gemiciler kağıdı tutarken öbür elimle bir hokka ve kalem getirmelerini işaret etdim. Benim bu işaretlerimi görünce bana bir hokka ile bir kalem getirdiler. Kağıdın üzerine bazısını ta'lîk bazısını sûlûs yazı ile birkaç şiir yazdım. Yazdığım bu yazı o kadar güzel düştü ki ben bile yazdıklarıma şaştım. Etrafımda benim ne yazacağımı seyre gelenler şaşırıp kaldılar. Hatta geminin kaptanı beni hemen orada evlatlığa kabul etti.

Me'murlar gidip yazımı padişaha göstermişler. Padişah yazımın güzelliğine bayılmış. Me'murlar bu yazının bir insan tarafından değil bir maymun tarafından yazıldığını söyleyince padişah inanmamış. Fakat vezirler ısrar edince öyleyse şu maymunu getirin de bir göreyim demiş.

Bunun üzerine beni gelip gemiden aldılar ve padişahın sarayına götürdüler. Huzura çıkınca yüksek terbiyeli bir insan gibi eğilip padişahı etekledim. Sonra ayağa kalkarak bir köşeye çekildim ve padişah "oturunuz!" emrini verinceye kadar ayakta kaldım. Padişah beni yemeğe davet etti. Birlikte yemek yedik. Sonra kalkıp sûlûs yazıyla şu cümleyi yazdım:

"Ey baklava masamdan hiç eksik olmasın" padişah bu yazımı da görünce büsbütün şaşırdı. Bütün me'murların vezirlerin oradan çekilmelerini emretti. Vezirler çekildikten sonra kölelerden birine kızını odaya getirmesini emretti. Biraz sonra padişahın nur topu gibi güzel kızı odaya girdi. Evvela hayretle bana baktı. Sonra babasına dönerek:

-"Baba dedi bu odada yabancı bir erkek var. Benim yüzü açık odaya gelmeme nasıl müsade ediyorsun? dedi. Padişah:

-Kızım dedi bu odada senden benden ve bu maymundan başka kimse yok.

-Nasıl yok, babacığım, bu gördüğüm maymun bir padişah oğludur. Babasının ismi Ömer'dir. Bu genç delikanlıyı İblis'in oğullarından Cârcârî denilen bir cin çarpmış ve onu maymun kıyafetine sokmuştur. Bu maymun değil lakin insanların en bilgili en akıllılarından birisidir.

Kız bunları söyleyince padişah başını bana çevirdi ve istifhamkâr bir bakışla bana baktı. Ben de başımı bir işaretiyle kızının çok doğru söylediğini tastik ettim. O zaman padişah kızına "maymun bir adam olduğunu nasıl bildin?" diye sordu. Kız da "Ben çocukken bana süt ninelik eden kadın sihir yapmakta çok usta bir şey idi.

O kadın bana yüzyetmiş türlü sihir yapmasını öğretti. İşte bu sayede bu maymunun da bir âdem olduğunu anladım." diye cevap verdi. Kızın babası şaştı.

-Senin bu kadar marifetlerin olsun da ben milmeyeyim? Nasıl olur, dedi. Sonra ilave etti. "Şu maymunu da eski insan kıyafetine sok da onu kendime vezir yapayım"

Kız babasının bu ricasını kabul etti ve hemen beni eskisi gibi insana çevirmek için bazı şeyler bazı dualar okumaya başladı. Yavaş yavaş hava karardı. Git gide sarayı karanlıklar bürüyüp basmağa başladı. Gökler, dağlar, ovalar, şehirdeki evler gözlerimizden kayboldu. Derken müthiş cinin göklere yükselen endamı gözlerimizin önünde belirdi. Gözleri meşaleler gibi kızıl alevler saçıyor ve bizleri yaprak gibi korkudan titretiyordu. İfrit sıkıntılı havada göklerin homurdanışını andıran bir sesle "hoş geldin" diye gürledi.

O zaman padişahın kızı "Sana (sefa geldin!) diyen olmadı ki!" dedi. Cin kızdı. Arslan kıyafetine girdi. Kükreyerek kızımı parçalamak üzere üzerine atladı. Kız saçlarının bir telini bükerek, bir şeyler okudu ve kıla üfledi. Ve kıl iki tarafı keskin bir kılıç oldu. Kız bu kılıç ile arslana vurunca arslan iki parça oldu. Fakat bu iki parça bir akrep şeklini aldı. Kuyruklarını havaya kaldırarak kızın üzerine saldırdılar. Kız birden bire gözümün önünde koca bir yılan oldu. Üzerine gelen akreplere hücum etti. Arada müthiş bir çarpışma oldu. Lakin akreplerin ikisi birleştiler, koca bir kartal oldular. O zaman yılan kartaldan büyük bir akbaba kuşu kıyafetine girdi. Akbaba ile kartal geniş kanatları ile havaları karıştırarak göğün kubbesine yükseldiler. Birden bire havada sarmaş dolaş olarak yere düştüler. O zaman kartal vahşi bir kedi şekline girdi, padişahın kızı da kudurmuş bir kurt kıyafeti olarak kediyi kovaladı. Kedi bir köşede sıkışıp kaldı. artık kurtuluş çaresini bulamayınca bir nar oldu. Kurt narı dişleriyle tutup yere çarptı. Nar yarıldı. narın taneleri kan damlaları gibi serpildiler. Kurt o zaman horoza döndü ve gagasıyla nar danelerini yerden toplayıp bir bir yutmağa başladı. Nar danelerinin birisi kilimin altına yuvarlanmıştı. Horoz onu görmedi. Bağıra bağıra ve kanatlarını çırpa çırpa dönmeğe başladı. Kilim altına gizlenen nar tanesini bulamayınca öyle acıklı bir feryat salıverdi ki. Saray yerinden uyandı. Sandık zavallı horoz bize gagasıyla işaret ediyor. Fakat biz saklı kalan bu biricik nar tanesini aradığını bir türlü anlayamıyorduk. Nihayet horoz gizli taneyi de buldu fakat gagasına alır almaz nar tanesi havuza düşerek balık oldu. Horoz hemen ol balıktan daha büyük bir balık olarak havuzun içine atladı. Küçük balığın üzerine bir yıldırım hızı ile saldırdı. Küçük balığı takibe başladı. İki balık da havuzun dibine daldılar. Biz halecandan yerimizde duramıyorduk. Onları suyun dibinde gözden kaybedince geçen müddet bize asırlar kazar uzun geldi. Nihayet havuzun dibinde müthiş bir çığlık işittik. Sonra gökler, dağlar yıkılıyormuş gibi bir tarafa hasıl oldu ki,

ikimiz de yerlere çarpıldık. Havuzun ortasından müthiş bir ateş sütunu yükseldi. Ağzından burnundan gözlerinden alevler fışkıran bir dev çıktı. Cin havuzdan çıkar çıkmaz, kız da bir yanar dağ gibi, şimşekler kıvılcımlar, ateşler savurarak havalara kadar yükseldi. onlardan çıkan kıvılcımlar üzerimize yağıyordu kızdan gelen kıvılcımlar kondukları yerleri yakmıyordu fakat cinin püskürdüğü kıvılcımlardan bir gözüme girdi. Gözüm eridi yandı ve aktı. Cinin uçurduğu bir başka kıvılcım da padişahın sakalını yakarak çenesine ve ağzını berbat etti. Padişahın dişleri yerlere döküldü. Hepimiz artık mahvolduğumuza karar verdik. Korku telaş içinde ne olup ne bittiğinden bihaber bir halde iken kulaklarımıza "bir Allah'u ekber, Allah u ekber" sadası geldi. bunu söyleyen padişahın kızı idi. Gözlerimiz duman içinde kızı arayıp, bulduk. Kız dim dik duruyordu. Cin ise yanıp kül olmuş kızın ayakları ucunda yerlere serilmişti.

Kız babasına dönerek su istedi. Su getirildi. Kız birşeyler okuyup suya üfledi. Sonra parmaklarını suya batırıp üzerimize serpti. Birden bire eski kıyafete girdim. Lakin maymun şeklinde iken kör olan gözüm yine kör kaldı. Ben gözümü açıp dururken kız "aman yüreğimde ateş kaldı, ölüyorum" diye müthiş bir çığlık salıverdi. Kıza bakınca ne görelim beğenirsiniz? Kızın göğsünden yukarıya gerdanına doğru bir ateş yükseliyordu kız ağlayarak "babacığım artık öleceğim, dünyada hiç birşey, hiç bir kimse beni kurtaramaz, eğer cin, cin olmayıp da bir insan olsaydı, üzerine ilk defa olarak püskürdüğüm ateş onu kül etmeğe kafi gelirdi. Cin ile boğuşurken cin nar oluncaya kadar hiç zorluk çekmedim. Lakin nar yere düşüp parça parça olduktan sonra, nar tanesinin bir tanesini bulamayınca iş fenalaştı. Çünkü cinin canı o saklanan nar tanesindeydi. Eğer o taneyi çabuk bulup yutabilseydim cini de öldürmüş olacaktım. Ne çare ki taneyi bulamadım ve cin üzerime ateş püskürmek için fırsat buldu. Ben onu öldürdüm, lakin o da göğsüme bir alev sokmağa mavaffak oldu. Artık öleceğim. Bu sırada alevde yüzüne doğru ilerlemiş olduğu içün kız yere düştü ve kısa bir zaman içinde kül olup gitti.

Padişah kederinden yüzünü gözünü yoluyor teessüründen ağlıyordu. Ben de o kadar mükedderim ki ne yaptığımı bilmiyordum. Aklım başımdan gitmişti. Olup bitenden saray haberdar olunca göklere doğru acı bir vaveyla yükseldi. Padişah kederinden hastalandı. Ve bir ay yataktan kalkmadı. Bir ay sonra beni yatağının başına çağırdı. Oğlum dedi, biliyorum ki başıma gelen felaketlerden sen hiç mes'ul değilsin. Lakin akıllı bir adamsın ve her halde anlarsın ki seni burada daha fazla görmek bizim kederimizi artırıyor. Onun içün bir an evvel buradan selametle uzaklaş. Ben saraydan çıkar çıkmaz Bağdat yolunu tutturdum. Buraya gelmekte maksadım sevgili halifemiz Harun Reşid'e başıma gelenleri anlatmak idi.

İkinci dilenci hikayesini bitirince hemen üçüncü dilenci hikayesini anlatmağa başladı.

SULTAN ACİB

Ben padişah oğlu bir padişah idim. Teb'ama adalet ile muamele ederdim. Mülkümün dört başına mamur idi. Çocukluktan beri deniz seyahatleri çok hoşuma giderdi. arada sırada denize çıkmaktan kendimi alıkoyamadım. Bir defasında on gemi hazırlatdım gemilere bir ay yetecek kadar su ve erzak aldım. Denize açıldık rüzgar çok güzel esiyordu. Biz de bir adadan öbür adaya gidip geldik. Hoş vakit geçiriyorduk. Nihayet bir gün öyle bir fırtına koptu ki bir türlü gemileri istediğimiz istikamete götüremedik. Fırtına bizi önüne kattı ve günlerce sürdü götürdü. Gemimiz öteki gemilerden de ayrıldı. Fırtına başladıktan yirmi gün sonra rüzgar dindi. Cam gibi durgun denizin yüzünde sanki çivili imiş gibi hareketsiz kaldık. Gemideki aletlerden nerede olduğumuzu anlayamıyorduk. İki gün sonra serin serin esmeye başlayan bir meltem rüzgarı gemiyi yavaş yavaş harekete getirdi. Bir hafta kadar da böyle gittik. Bir gün öğleye doğru geminin direğindeki nöbetçi ta uzaklarda ağarıp kararan birşeyler gördüğünü haber verdi. Kaptan bunu duyunca "mahv olduk! Artık kurtuluş yok!" diye bağırdı. Şaşkınlığından sarığını kaldırıp güverteye çarpıyordu. Biçare adam biraz kendine gelince uzakta görülen şeyin mıknatıs adası olduğunu anlattı. Bu ada mıknatıs demirinden ibaret sarp ve uçurum bir tepe imiş. Yanına gelen gemileri kuvvetle kendine çekermiş. O kadar ki gemi müthiş bir akıntıya kapılmış gibi adaya gider uçurumlarına çarpar, parça olur ve gemide ne var ne yoksa, denize dökülerek o dipsiz denecek kadar derin sularda boğulur ölürmüş. Bu adaya şimdiye kadar çarpan gemiler binden fazla imiş: Adanın tepesinde on tane mermer sütun bu sütunlar üzerinde kıca bir tunç kubbe, kubbenin tepesinde de yine tunçtan bir süvari heykeli varmış. Bu süvari heykeli o kubbenin üzerinde durdukça, bu mıknatıslı adanın yanandan geçecek her gemi muhakkak onu çarpıp parçalanacakmış.

Kaptan bunları anlattıkça benim de korkum derece derece artıyordu. Gemi alabildiğine adaya doğru gidiyordu. Ada, gözümüzün önünde şişip büyüyormuş gibi oluyordu. Gemi adaya bin adam kadar yaklaşınca gemide bir çatırdı oldu. Gemi bin parçaya ayrıldı. Gemide demir namına ne varsa, çivi, halka çengel, hepsi yerlerinden kırılarak gidip adaya yapıştılar. Biz hepimiz denize döküldük. Allah tarafından elime bir

koca tahta parçası geçti. Ben ona tutundum ve güç bela adanın sarp kayasına çıkabildim. Etrafıma baktım kimseyi göremedim. Olanca kuvvetimle sağa sola bağırdım. Hiç kimse cevap vermedi. O zaman adada insan olmadığını ve gemideki arkadaşlarımın da hiç birisinin kurtulamadığını anladım.

Hemen adanın sarp yamaçlarından ötemi berimi yaralaya yaralaya adanın sivri tepesine doğru çıkmağa başladım. Adanın tepesine varınca tam da kaptanın tarif ettiği gibi sütunları, kubbeyi heykeli buldum. Yorgun olduğumdan kubbenin altına girip uyudum. Uykumda iken rüyada şöyle bir ses duydum. "Ey Hasibin oğlu Kral Acib yattığın yeri bir karış kaz orada bir yay ile üç ok bulacaksın. Bu okları kubbedeki heykele at. Heykel kırılıp denize düşecektir. O zaman denizde büyük bir fırtına kopacak. Dalgalar kükreyerek sular ta adanın tepesine kadar çıkacaktır. O zaman deniz / (yazılar silinmiş) Lakin bu kayıkçı hiç de kırdığın tunç heykele benzemiyecek, sen kayığa gireceksin kayıkcı da kürek çeke çeke seni bir sahile götürecek. İşte kurtuluş oradadır. Oradan yayan olarak az zahmetle şehre varacaksın. Lakin sen bunları yaparken Allah'ın ismini anmayacaksın yoksa başına büyük bir felaket gelebilir.

Uykudan uyanınca rüyamda duyduğum ses bana ne dediyse hepsini yaptım. Yay ile okları buldum. Süvariye attım, heykel kırıldı, denize düştü, fırtına koptu.

Deniz coştu. Sular yükseldi. Sonra dalgalar durdu. deniz düzeldi. Kayık belirip geldi. Ben de içine bindim. Kayıkçı kayığı götürmeğe başladı. Deniz yüzünde gitdik gitdik, nihayet karşımda yeşil bir adanın sahilini görmeğe başladım. Sevincimden dayanamayarak "bir oh" dedim, sonra da kendimi kaybederek "Allah'a çok şükür" diyerek ilave ettim. Kayıkçı bu sözleri duyunca beni kayıktan denize attı. Kendisi de kayığı ile biraber denizin dibine gömüldü gitti.

Küçüklüğümden beri iyi yüzmek biliyordum. Yüze yüze adanın sahiline çıktım. Ben sahile çıktıktan az zaman sonra adaya koca bir gemi yanaştı. Bir felaketten kurtulunca her zaman başıma muhakkak daha büyük bir felaket geldiği için bu gemiyi görünce korktum. Bir ağaca çıkarak gizlendim. Gemiden kazmalarla bir çok köleler çıkardılar. Bir vadiye vardılar. Orasını derince kazdılar. Gemiden ihtiyar bir adam, bir genci elinedn tutarak o çukurun yanına getirdi. Gencin yanına ekmek, bal, tereyağı koydular. Sonra çukurun üzerine tahtalar dizdiler. Tahtaları da topraklarla örtdüler. Gen bir oda içindeymiş gibi yerin dibinde kapalı kaldı. Yalnız girip çıkabilmesi için küçük bir delik bırakdılar. Sonra ihtiyar ve köleler gemiye döndüler Gemi yelken açtı ve biraz sonra gözden kayboldu.

Ben gencin kim olduğunu ve neden buraya getirildiğini öğrenmek merakına düştüm. Ağaçtan indim. Delikten çukura girip çocuğa kim olduğunu ve neden buraya getirildiğini sordum. Meğer bu genç bir şehzadeymiş. Dünyaya geldiği zaman annesi bir rüya görmüş. Bu rüyada annesine Mıknatıs adasının tepesindeki heykel kırılıp denize atılınca o heykeli kıran adamın heykeli kırdıktan yirmi gün sonra oğlunu öldüreceğini bildirmiş. On sekiz gün evvelde annesi rüyasında Hasib'in oğlu Sultan Acib'in heykeli kırdığını görmüş. Oğlunu sultan Acib bulmasın diye onu ıssız bir adaya götürüp yerin dibine saklatmış. Ben bunları duyunca gence Sultan Acib'in ben olmadığını söyledim. Çocuğun benden korkmasını istemiyordum. Kendi kendime "Ben herhalde bu çocuğu öldürmeyeceğim. Aradan yirmi gün geçince gelip çocuğu alacaklar. O zaman ben de çocuğun gemisiyle beraber memleketime dönerim. Yolda kim olduğumu bildiririm ve gencin annesi tarafından görülen rüyanın yalan olduğunu isbat ederim" diyordum.

Heykelin kırıldığının yirminci günü idi. Çocukla konuşuyorduk. Çocuk kavun yemek istedi. Orada duran kavunlardan birisini çocuğa götürdüm. Çocuğun başı üzerindeki rafta bir bıçak vardı. Çocuk kavunu kesmek için bıçağı istedi. Bu bıçağı çocuğa vermekten ne çıkar? Ben de parmak uçlarıma basarak yüksekce olan rafa doğru elimi uzattım. Bıçağı sapından kavradım tam o saniyede ayağım kaydı. Çocuğun üzerine düştüm. Elimdeki bıçak tam çocuğun yüreğine saplandı. Çocuk alkanlar içinde kaldı. Ve ağzı açılmadan öldü. Bu hali görünce kederimden çıldırır gibi oldum. Hem çocuğa hem de kendi halime acıdım.

Adada şaşkın şaşkın geziyordum. Bir gün sahilde dolaşırken suların yavaş yavaş çekildiğini gördüm. Medd-ü cezir neticesinde suların çekildiğini zannettim. Lakin sular çekildikçe çekildi nihayet denizin dibi yol oldu, yüreğimde sevinç parladı. Sular çekildikçe yürüye yürüye tam denizin en çukur yerine kadar geldim, sonra artık yokuş yukarı gitmeye başladım. İyice ilerleyip yükseldikden sonra artık denizden korkmaz oldum. Çünkü şimdi vardığım yer evvelden beri kara olan yerlerdi. Böyle gide gide nihayet büyük bir saraya rast geldim. Bu sarayda ihtiyar bir şeyh ile beraber on tane genç gördüm. Bu gençlerin her birinin gözü kördü şeyh ve gençler bana çok ikramlar etdiler. Fakat bir gözlerinin neden kör olduğunu kendilerine sormamaklığımı rica ettiler. Ben de onlara böyle bir sual sormadım.

Bu on gencin her biri yemeğe oturmazdan veyahud yemekden sonra kendi yanaklarına bir tokat atarlar. Ve bağırarak şu sözleri söylerlerdi. "Merhametimiz yerinde iken bize ait olamayan şeyleri öğrenmek merakımız bizi bu hale getirdi." Bu insanların ikide birde böyle bağırmaları bende onların sırrını öğrenmek merakı uyandırdı. Nihayet ben de ikide bir neden böyle hareket ettiklerini sormaya başladım. Ben sordukça onlar da

cevap olarak: öğrenmeye çalışma yoksa senin de bizim gibi gözün birisi kör olur dediler. Lakin ben de o kadar merak uyandı ki, bunların sırrını öğrenmek için iki gözümün de kör olmasına razı idim. Nihayet gençler benim ısrarıma dayanamadılar.

-Öğrenmek mi istiyorsun dediler. Pek ala! Seni yeni kurban edilmiş bir koyunun postu içine dikeceğiz. Gece Rukî denilen bir kuş gelecek seni pençelerine alıp bir yere götürecek. Sen koyun derisinden çıkınca önünde bir saray göreceksin. O saraya girersin! ben hemen onların dediği gibi yaptım. Kuş gelip beni uzak bir yere götürdü, kuş beni bırakınca koyun derisinden çıktım ve önümde gördüğüm sarayın içine girdim.

Burada beni birbirinden güzel kırk kız karşıladı. Hep bir ağızdan "Efendimiz hoş geldin!" diye bağırıyorlardı. Bir sene bu sarayda bu kızlarla kaldım. O senenin nihayetine doğru kızların hepsi ağlaşmaya başladılar. Ben de niye ağlaşdıklarını sordum. Bana "Her birimiz bir padişahın kızıyız" her sene buraya geliriz. Ve bu sarayda seneyi geçiririz. Yalnız senenin sonuna kırk gün kala hepimiz ayrı ayrı memleketlerimizdeki saraylarımıza giderek son kırk günü orada geçiririz. Sonra yine buraya döneriz. Şimdi o kırk gün yaklaştı. Birkaç gün sonra hepimiz kırk gün için kendi saraylarımıza çekileceğiz ağlamamızın sebebi şudur ki, biz geri gelince seni burada bulamayacağımızdan korkuyoruz. Sen bizden belki usanmış bulunuyorsun biz gidince sen de gidersin. O zaman biz ne yapanız?" Ben de onları kırk gün sarayda bekleyeceğimi, ve bu kırk gün zarfında saraydan hiç çıkmayacağımı vaat etdim. Yalnız bu kırk gün zarfında canımın sıkılmaması için kızlar bana bütün sarayın odalarının anahtarlarını verdiler. Ve hepsini açıp seyretmemi tavsiye ettiler. Yalnız odaların içinde bir küçük odayı açmamaklığımı tenbih ettiler. Ayrılık günleri geldi kırk kız kırk gün sonra geri dönmek üzere saraydan çıkıp gittiler.

Onlar gittikten sonra dört beş gün canım sıkılmadı. Lakin kırk günü de bahçede tembel tembel gezerek geçiremezdim ya. Onun için her gün iki odayı açıp içerlerinde neler varsa seyrediyordum. Bu odaların herbirisinin içindeki eşya on sultanın on hazinesine bedel idi. Böylece odaları geze geze nihayet bana açmamaklığımı tembih ettikleri odanın karşısına geldim. Burada bir müddet düşündüm. Açıp açmamak arasında tereddüt ettim. Böylece düşünür dururken "canım açsam sanki ne olacak" dedim ve anahtarı deliğine sokarak kapıyı açtım.

Odadan o kadar güzel, o kadar baş döndürücü bir koku çıkıyordu ki ilk evvela başımı ağırlaştı. Kendimden geçerek yere yuvarlandım. Fakat sonradan yavaş yavaş kendimi topladım. Uykudan uyanır gibi şaşkın gözlerimi etrafıma dönderdim. Odadaki eşyayı görünce büsbütün şaşırdım. Odanın zemini safran ile örtülü idi. Odayı altın

kandiller aydınlatıyordu. Yalnız kandillerde yağlı anber ile misk yakıyorlardı. Bu odadaki güzel kokuda işte bu yanan anber ile miskden geliyordu. Odanın ortasında bir kara at bağlı duruyordu. Kara atın önündeki yemlik billurdan ve billur yemlik içinde gül, lale, karanfil çiçekleri vardı. Bu güzel atı görünce üzerine binmek istedim. Hayvanı gemden tutarak dışarı çıkardım. Ve üstüne bindim. Fakat at yerinden kımıldamıyordu. Mahmuzlarımı iki böğrüne çarptım. Yine uyanmadı. Ben de arkasına bir kamçı indirdim. Hemen at iki siyah kanat açtı ve havaya yükseldi. O kadar yükseklere uçtu ki sırtından aşağı bakınca hiç bir şey göremiyordum. At beni bir sarayın kubbesine indirdi, kuyruğunu yana sallayarak ucunu o kadar kuvvvetle yüzüme çarptı ki gözüm çıktı. Acaba neredeydim? Bu kubbe hangi sarayın kubbesidir? Merak ettim. Aşağıya bakınca aşağıda birer gözleri kör on genç adımı görmem mi? Demek at yine beni onların sarayına getirmişti. Ben kubbenin üzerinden onlara geldiğimi haber verdim. Fakat onlar beni aralarına kabul etmediler. Çünkü başına geleceklerden biz seni haberdar ettik. Sen bile bile inat ettin. Gidip bir gözünü çıkardın.

Üçüncü dilenci de hikayesini bitirince hanımlar halifeye dönerek ondan da hayatını anlatmasını istemişler. Bu sırada vezir Cafer ileri atılmış. Onların hayatlarında anlatmağa layık olacak kadar meraklı şeyler olmadığını bu sebeple dinleyenlerin başlarını ağrıtmak istemediklerini ileri sürmüş. Kadınlar da bunları hikayelerini anlatmaktan affetmişler. Bunun üzerine kadınlar oradakilerin hepsine "sizleri artık affettik gidebilirsiniz" demişler ve orada misafir bulunan erkeklerin hepsini dışarı çıkarmışlar. Halife Harun Reşid Vezir'i Cefer'e o üç dilenciyi alarak saraya getirmesini tenbih etmiş.

Halife bu kadınların kim olduklarını ve o gece neden böyle hareket ettiklerini anlamak için o kadar merak etmiş ki o gece gözüne uyku girmemiş. Sabah erkenden veziri Cafer'i çağırtarak gidip hemen Bağdatlı üç hanımı saraya getirmesini emretmiş. Vezir Cafer gitmiş geceyi beraber geçirdikleri Bağdatlı hanımların üçünü de alıp getirmiş ve onlara "şimdi siz Halife Harun Reşid'in huzuruna çıkacaksınız. O ne sorarsa doğru cevab veriniz".

Üç dilenci de üç Bağdatlı hanım ile birlikte Harun Reşid'in huzuruna getirilmiş. Harun Reşid tahtının üzerinde oturuyormuş. Hanımların en büyüğü halifeden müsade alarak hikayesini şöylece anlatmaya başlamış:

BAĞDATLI HANIMLARIN HİKAYESİ

Ey padişahım benim başıma gelenler belki de dünyada başkasının başına gelmemiştir. Ben bunları size anlatırsam siz de şaşar kalırsınız. Yanımda gördüğünüz şu iki kara köpek benim üvey kız kardeşlerimdir. Babamız bir annelerimiz ayrı idi. İçlerinde en genci ben idim. Babamız öldükten sonra üçümüze beş bin altın miras bıraktı. Bu parayı aramızda bölüştük. Kız kardeşlerimin ikisi de evlendiler ve kocaları ile beraber ticaret etmek için Bağdat'tan ayrılarak uzak memleketlere gittiler. Beni burada yalnız bıraktılar. Dört beş sene sonra yapayalnız ve dilenci kılığında döndüler. Çünkü kocaları ticeret etmeyerek ellerinde avuçlarında ne varsa bitirip mahvetmişler. Ben ikisini de evime kabul ettim, onlara yedirdim, içirdim. Fazla olarak elimdeki paranın bir kısmını da verdim. Böylelikle bir sene beraber yaşadık. Lakin bir sene sonra kardeşlerim yine evlenmeye kalkıştılar. Sözlerimi dinlemeyerek yine evlendiler. Beni bırakıp kocalarının yanlarına gttiler. Fakat bir iki sene sonra kocaları tarafından kovularak çırçıplak olarak bana döndüler. Ben yine onları kabul ettim ve elimden geldiği kadar ikram ve i'zaz etdim. En küçükleri olduğum halde o günden sonra benim sözlerimi dinleyeceklerini vaadettiler.

Böylelikle bir sene geçti. Nihayet üç kız kardeş bir gemiyi eşya ile doldurup deniz aşırı memleketlere götürerek satmağa karar verdik. Gemiyi kiraladık, ambarlarını eşya ile doldurduk. Üç kız kardeş de gemiye bindik, sonra denize açıldık.

Sahilden ayrılalı altı ay olmuştu ki müthiş bir fırtına koptu. Fırtına çok devam etmedi, gemiye bir zarar vermedi. Fakat yolundan şaşırttı. Kaptan gemiyi yürütüyordu fakat nereye gittiğini bilmiyordu. On gün kadar dalgaların üzerinden kayıp ilerledikten sonra nihayet uzakta kıyıda bir şehir göründü. Kaptana "burası neresi?" diye sorduk. O da bu denizlere ilk defa geldiğini onun için bu şehrin neresi olduğunu bilmediğini lakin görünüşe göre şehir büyücek bir yer olduğu için bizi oraya götürebileceğini ve orada eşyamızı satamazsak bile hiç olmazsa oradan su erzak alınıp yola devam edileceğini anlattı. Biz kaptanla görüşürken gemi de limana girmiş bulunuyordu. Kaptan bir kayığa binerek birkaç gemici ile karaya çıktı. Bir saat sonra yine gemiye döndü, Kaptanın

gözleri şaşkınlıktan fal taşı gibi açılmıştı. Gemidekilere "kızınca Allah'ın kullarına ne yapabileceğini görmek istiyorsanız şehire gidiniz de bir seyir ediniz" diye bağırıyordu. Kaptanı bu kadar kızdıran şeyi görmek için merakımızdan kayıklara atlayıp şehre gittik. Bir de ne görelim. Şehrin bütün ahalisi kapakara taş kesilmemiş mi? Herkes durduğu

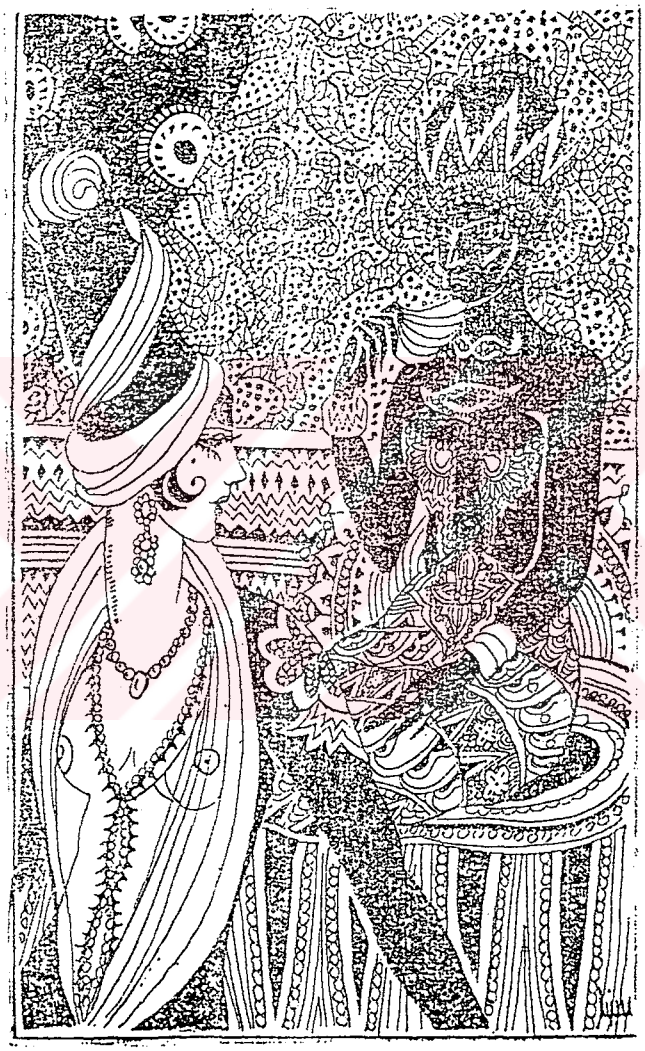

طاسه اولمه پادشاه

Taş olmuş padişah

yerde ve işi gücü başında taş olup kalmıştı. Şehirdeki eşyaya dükkanlardaki kumaşlara sarrafların önündeki altınlara hiç kimse el sürmemişti. Herşey olduğu gibi duruyordu. Bunları görünce para edecek eşyayı almak üzere kimimiz şehrin sağına kimimiz şehrin soluna dağıldık. Ben kendi hesabıma tepesine doğru tırmandım. Orada o memleketin padişahının sarayını buldum. Büyük bir dairenin ortasında bir tahtın üzerinde padişah taş olmuştu, iki yanında vezirleri, hizmetçiler ve başka adamları el pençe divan duruyorlardı. Üzerlerinde pahalı kumaşlardan yapılı sırmalı elbiseler vardı. Padişahın tahtının arkasında ellerinde kılıç tutan altmış kadar asker duruyordu. Padişahın dairesinden harem tarafına geçtim. Yerler hep mermer idi. Mermerlerin üzerine altın işlemeli kilimler halılar sarılmıştı. Uzun bir geçitten geçtim. Yedi basamaklı bir merdivenden çıktım. Karşıma beyaz tahtın üzerine yaslanmış ve incili ipeklere büünmüş padişahın karısı çıktı. Bu da şehrin bütün halkı gibi taş olmuştu. Sultanın iki yanında taş olmuş köleler sıralanmış bulunuyordu. Sultanın tahtının arkasında küçük bir oda vardı. Bu odadan bir ışık geliyordu. Merak ettim içeri girdim. Odanın arkasında bir sandalye üzerine konan büyük bir elmastan çıkan ışık bir kandil gibi etrafını aydınlatıyordu. Biraz ötede bir odaya daha girdim. Bu odada hakikaten kandil yakmışlardı. Bu yanan kandillerden sarayın içinde taş olmaktan kurtulmuş birisinin bulunduğuna hükmettim. Ben böyle sarayın içinde, daha doğrusu bir sürü kara heykellerle dolu koca sarayın içinde, sağa sola dolaşırken artık akşam olmuş hatta ortalığa karanlık bile basmıştı. Gecenin gelişi kandilleri yanık odadan pencereden dışarı bakınca fark ettim. Kendimi gemiden limandan uzak bir yerde yapayalnız bulunca öyle bir ürktüm ki, saçlarım başımda diken diken oldu. Kapıyı bulup dışarı çıkmak için sağa koştum sola koştum. Bir kapıdan çıkıyorum başka bir odaya giriyorum lakin bir türlü dışarı çıkamıyordum. Döne dolaşa yine kandillerle aydınlanan odaya döndüm bir köşeye sindim. Kur'an-ı Kerim'den birkaç ayet okudum. Halıların birisini üzerime çekerek uyumaya çalıştım. Lakin bir türlü gözlerime uyku giremiyordu. Böyle saatlerce uyanık kaldım. Gece ortasına doğru odaların birisinden uzaktan uzağa bir Kur'an sesinin geldiğini duydum. Hemen sesin geldiği tarafa yürüdüm. Nihayet sesin geldiği odayı buldum. Yavaşça kapıyı açtım. Odanın ortasında nur gibi bir genç diz üstü oturmuş pek tatlı bir sesle Kur'an okuyordu.

Bu genç adama bu şehrin neresi olduğunu ve nasıl olup da bütün halkın taş kesildiklerini sordum. Genç dedi ki: "Bu memleketin padişahı benim babamdı. Onu odaya gelirken tahtın üzeinde görmüşsündür. Gerek babam gerek halk ateşe taparlardı. Her sene nihayetinde gökten bir ses onlara artık ateşe tapmaktan vazgeçmelerini tembih ederdi. Bu sese hiç kimse aldırmazdı. Nihayet yedinci sene şehrin üzerinden kapkara bir yel esdi. Ve herkes gördüğün gibi taş oldu. Yalnız benim süt ninem İslamdı. Beni

babamdan saklı olarak İslam dininde büyütmüştü. Onun için ben taş olmaktan kurtuldum." dedi. Genç adamın bu şehirde yalnız kalmaktan çok usanmış olduğu için onu Bağdat'a davet ettim. O gece sarayda kaldık. Ertesi gün gençle birlikte sarayın hazinesine girdik. Orada gökte hafif ağır ne varsa hepsini topladık ve gemiye döndük.

Gemidekiler beni görünce çok sevindiler. Çünkü benim kayıp olduğuma hükmetmişlerdi. Ben onlara beraberimde gelen gencin bana anlattıklarını anlattım. İşitdiklerine şaşırdılar. İki kız kardeşim ise o dakikadan sonra beni kıskanmağa başladılar. Hele Şehzade ile evleneceğimi duyunca, hasetlerinden ne yapacaklarını bilemez oldular.

Gemimiz dalgaların üzerinde seke seke yol aldı. Bir gün akşama doğru uzaklarda Basra şehrini gördük. Varacağımız yere varıyoruz diye hepimiz sevindik. Biz Basra'ya ancak sabah varacağımız için hepimiz uyumak üzere yataklarımıza çekildik, biz uyurken kız kardeşlerim beni ve şehzadeyi ansızın denize attılar. Bereket versin denizde elime bir tahta parçası geçti. Yüze yüze kurtularak karaya çıktım. Sahilde ne yapacağımı bilmeyerek aşağı yukarı dolaşırken biri büyük diğeri küçücük iki yılan gördüm. Büyük yılan yorulduğu halinden belli olan yavru yılanı öldürmek istiyordu. Küçük yılana acıdım ve bir taş atarak büyük yılanı öldürdüm. Küçük yılan birden bire kanatlanıp uçtu. Ben de olduğum yerde bayılıp düşüvermişim. Uyandığım zaman kendimi saray gibi bir bina içinde buldum. Genç ve güzel bir kız ayaklarımı öpüyordu. Kıza kim olduğunu sordum.

Kız beni tanımadınız mı? dedi, ben biraz evvel kurtardığınız yılan yavrusuyum. Ben bir cinim. O büyük yılan da benim düşmanım olan bir cindi. Siz beni düşmanımın elinden kurtardınız. Onun için geminizde ne kadar eşya varsa hepsini evinize taşıdım. Gemiyi de batırdım. İki kız kardeşinizi iki kara köpek şekline soktum. Onları da evinize götürdüm. Yalnız nişanlınızı yani şehzadeyi kurtaramadım. Çünkü o boğulmuş bulunuyordu. Şimdi sizi evinize götüreceğim. Kız kardeşleriniz olan iki kara tazıya her gün üçeryüz kamçı vurmazsanız sizi de onlar gibi tazıya döndürürürm.

Kız, bu sözleri söyler söylemez beni havaya kaldırıp göz kapağını kırpacak kadar kısı bir süre zamanda evime bıraktı. İşte onun için ey Harun Reşid, her gün bu iki kara tazıyı kamçılayarak döver sonra öpüp severdim. Çünkü ne de olsa bunlar benim kız kardeşlerimdir.

Bağdatlı hanımlardan birisi hikayesini bitirince Harun Reşid, göğsü yaralı olan hanıma dönerek onun da başından geçenleri anlatmasını emretmiş. İkinci hanım da hikayesini şöyle anlatmaya başlamış:

İKİNCİ HANIMIN HİKAYESİ

Babam pek zengin bir adam idi. Öldüğü zaman bana büyük bir servet bırakmıştı, biraz sonra zengin bir adamla evlendim. Fakat kocam ömürsüz çıktı. Evlendikten birkaç ay sonra öldü. Kocamdan ayrıca birçok miras kaldı. Genç yaşımda hem öksüz hem dul kalmıştım. Fakat çok zengin olmuştum. Elli kat elbise yaptırdım. Birçok mücevherat satın aldım. Hayatta başka eğlencem kalmamışdı. Bütün vaktimi süse, ziynete vermiştim.

Bir gün evime yırtık ve perişan kılıklı, ihtiyar ve fakir bir kadın geldi. Ağlayarak çok fakir olduğunu, genç kızını evlendirmekte olduğunu fakat kimseleri tanımadığı için düğünde pek az kimseler bulunacağı, böyle şenliksiz düğünün kızını pek mahzun ettiğini söyledi. Sonra benim ne kadar iyi kalpli olduğumu işitmiş bulunduğunu ilave ederek bu düğünde bulunmaklığımı yana yakıla rica etti. Ben de düğüne gideceğime söz verdim. İhtiyar kadın o akşam evime uğrayarak beni alacak ve beni kızının evine götürecekti. Derhal oturup süslendim. Geline riayet ve hürmet olsun diye en güzel elbiselerimi giydim. En iri taşlı küpe, bilezik ve gerdanlığımı taktım. En güzel mantoma bürünerek ihtiyar kadınla yola çıktım.

Karanlık ve dolambaçlı sokaklardan yürüye yürüye yüksek ve mermer merdivenli bir kapının önüne vardık. Bu kapıyı geçince kuleleri ta bulutlara dokunan koca bir sarayın önünde durduk. ihtiyar kadın sarayın kapısını çaldı. Kapı kanatları gökler gibi gürleyerek açıldı. Önde o arkada ben kilimlerle örtülü bir geçide girdik. Geçidin iki tarafında renkli renkli kandiller etrafa kırmızı, mavi, yeşil, turuncu, pembe ışıklar saçıyorlardı. Bu uzun geçitten büyük bir salona girdik, salon ipeklerle döşenmişti. İnsanın gözleri kamaşıyordu. İnsan kendini Cennete girmiş sanıyordu. Bu salonun her tarafi ipeklerle döşenmiştir. Birçok minderlerin işlemelerinde benim yüzüklerimde bileziklerimde bulunan elmas taşlarından daha iri taşlar vardı. Yıldızlar gibi pırıl pırıl parlıyorlardı. Ben şaşkın şışkın etrafima bakınıp dururken güzel bir kadın sesi işittim. Sesin geldiği tarafa bakınca karşımda sesinden de daha güzel bir kadının bana hitap ettiğini gördüm genç kadın:

Kız kardeşim diyordu, seni buraya getirmek için bir hile yaptı. Bu haretimizden dolayı bizi affet, benden de daha güzel bir erkek kardeşim vardı. Erkek kardeşim sizi görmüş o kadar beğenmiş o kadar sevmiş ki sizinle evlenmeğe karar vermiş. Bu ihtiyar kadına müracaat ederek sizi buraya getirmek içün bir hile düşünmesini rica etdik. Şimdi sizden kardeşimle evlenmenizi rica ediyoruz. Onunla evlenince bu sarayda sizin olacak. Meşru olan bir şeyde ayıp olamaz. Onun için ricamızı reddetmeyiniz.

دکان صاحبی بر بوسه ویریکز سزه قوماشلری
دکیل جانمی ویریم

Dükkan sahibi, bir bûse veriniz size
kumaşları değil canımı vereyim

Ben artık burada mahpus gibiydim. Kaçamazdım bağırıp imdat isteyemezdim. Zatî kadın da bana fena bir şey teklif etmiyordu. onun içün genç adamla evlenmeği kabul etdim. Kadın sevincinden ellerini çırptı, ve yan odalardan birinin kapısını açtı. Oradan ayın on beşi kadar güzel genç bir erkek çıktı. Genci görür görmez sevdim. Ve onunla evlenmeye razı olduğuma memnun oldum.

Genç yanıma geldi. Elinde bir Kur'an-ı Kerim vardı. Onunla evlendikten sonra dünyada başka bir erkekle konuşmayacağıma ve başka bir erkeğe gönül vermeyeceğime dair Kur'an-ı Kerim'e el basarak yemin etmemi istedi. Ben de memnuniyetle yemin etdim. Odaya kadı ile dört şahid girdiler. Nikahımız kıyıldı. O benim kocam oldu, bende onun karısı oldum. İkimiz de çok memnun ve çok mesuttuk.

Evlendikten altı ay sonra bir gün çarşıya giderek pazardan bir şey almak istediğimi söyledim. Kocam ihtiyar kadınla beraber çıkmaya izin verdi. İhtiyar kadınla beraber kumaşçı dükkanına girdik. Dükkan sahibi genç bir adam idi. Bana çok güzel lakin çok pahalı kumaşlar gösteriyordu. Ben bu kumaşlardan beğendiklerimi ayırdım Fakat ben kumaş beğenmekle meşgul iken ihtiyar kadın mütamadiyen bana dükkan sahibini methediyordu. O kadar ki ihtiyar kadını bundan men'e mecbur verecek oldum, dükkan sahibi para almak istemedi. "Sizin vereceğiniz bir buse içün size kumaşları değil canımı bile fedaya razıyım" diye yalvarıyordu. araya ihtiyar kadın da karıştı. "Bir buseden ne çıkar diyordu. Kabahatin bu kadar küçüğüne kabahat bile denmez. Zavallı gence bir öpücük ver, bir daha da buraya uğramayız, olur biter" bu sözleri dinlemekten o kadar bıktım ki yanağımın üzerine ince tülden çarım örttüm. Genç adam çarımın üzerinden yanağımı öpmesini müsade ettim. Fakat bu genç adam öpeceğine yanağımı o kadar şiddetle ısırdı ki acısından derhal orada bayılmışım. Ayıldığım zaman kendimi ihtiyar kadının kucağında buldum. Dükkanda da ihtiyar kadından başka kimse kalmamıştı. İhtiyar kadın merak etmememi kendisinde pek müessir bir merhem bulunduğunu eve varınca kısa bir zamanda iyi olacağımı söyledi.

Eve dönünce hastaymış gibi yatağa yattım. Akşam kocam eve dönüpte beni yatakta görünce "ne oldun karıcığım?" diye sordu. Ben de hasta olduğumu söyledim fakat yanıma yaklaşınca yanağımdaki yarayı gördü. Vakayı sordu.

-Yanağında bu yara ne arar?

-"Bu şehrin sokakları bilirsiniz ki dardır dedim, bugün sokakta giderken çalı çırpı yüklü develer yanımızdan geçti. Çalılardan kendimi koruyamadım. Yanağım zedelendi." Kocam kızdı. "Şimdi vezire gideceğim ve ne kadar deveci varsa hepsini idam ettireceğim" diye bağırdı ben de:

-Bir devecinin istemeyerek yaptığı bir kabahat için bu kadar insanın canını almak reva mıdır? dedim ve:

-Zaten yanağımı develer yaralamadı. Ben bugün eşeğe binmiştim eşekten düştüm yanağım bir taşa çarparak yaralandı diye ilave etdim. O zaman kocam büsbütün kızdı. "Şimdi vezire gidip bütün eşekçileri idam ettireceğim" diye haykırdı. Ben yine "Aman etme beğ, yapma beğ" diye yalvarmağa başladım. Derken birdenbire kapı açıldı. Odaya ellerinde kılıçlar bulunan bir sürü zenci kölesi girdi. Kölelerin bir kısmı ayaklarımı bir kısmı da kollarımı tuttular. En vahşi zenci baş ucuma dikildi. "Emir veriniz efendim, dedi sözünde durmayan bu kadını şu kılıç ile iki parçaya bölüvereyim. Bir parçasını Fırat nehrine bir parçasını da Dicle'ye attırayım" Kocam derhal emir verdi. Zenci bana dönerek "Vasiyetnameni yap" diye gürledi. Ben gözlerimi kocama çevirdim. Yalvarmağa başladım.

Sana beslediğim sevgi hakkı için beni affet. Genç yaşıma acımıyor musun! Muhabbetle sana bakmış olan gözlerime, muhabbetimi söylemiş olan dudaklarıma merhamet etmiyor musun? Eğer bana kıyacaksan beni öldürt. Lakin mezar taşıma şunu yazdırt. "Burada yatan kadın bana karşı beslediği aşkın kurbanı oldu. Eğer bu mezar taşının yanından geçen yolcular arasında aşk denilen hissi tatmış olanlar varsa, bu zavallı kadının ruhuna bir fatiha okusun.

Fakat ben rica ettikçe kocam kızdı. Bereket versin ihtiyar kadın araya girdi. Oğlum sende çok süt ninelik hakkım vardır. Sana yemin ederim ki kadına vermek istediğin ceza ona reva değildir. Sen onu affet. Bunu emzirdiğim süt hakkı için dilerim diye yalvardı. kocam beni idam ettirmekten vazgeçip lakin kızılcık sopalarıyla göğsümden ve yanlarımdan kanlar akıncaya kadar dövdüttü. Sonra kölelere teslim edip eski evimin içine attırdı. Ayıldığım zaman kendimi evimin içinde yapayalnız buldum. Ağladım göğsüme merhemler sürdüm. Yaralar kapandı. Fakat izleri kaldı. Benden evvel hikayesini anlatan kız ablam idi, ve bu kara iki tazı da üvey kardeşlerimdir. Ablama gidip başımdan geçenleri anlattım. Ve o günden itibaren ablamla oturdum. Ben ablamın evine geldikten biraz sonra üçüncü kız kardeşim de oraya geldi. Eski kocamın evine uğrayıp ondan af dilemek istedim. Fakat eski evim yıkılmıştı. Koca sarayın durduğu yerde şimdi yeller esiyordu.

Halife Harun Reşid bu hikayeleri merakla dinlemiş ve bu hikayelerin kitap halinde toplanarak kitaphanesine konmasını emretmiş. Sonra ilk hikayesini anlatan kadına dönerek kardeşlerinizi tazıya çeviren cini çağırabilir misiniz? demiş. Kadın da evet çağırabilirm. Çünkü o gitmezden evvel "bir gün sana lazım olursam bu saçlarımı yak ben

gelirim." diyereke başından bir tutam saç vermişti. Harun Reşid cinin saçlarından bir iki telini alıp yakmış derken birdenbire yer gök titremiş ve padişahın önüne cin dikilmiş. Bu cin müslüman olduğu için padişaha selam vermiş ve padişah da evvela iki köpeğin eski hallerine döndürülmelerini istemiş. Cin de tazıları yine iki genç ve güzel kadın kıyafetine sokmuş. Bu iş bittikten sonra padişah cine hikayesini ikinci olarak anlatan kadının kocasının kim olduğunu sormuş. Cin de bu kadını döven senin öz oğlun "Elâmin" dir diye cevap vermiş. Padişah şaşırmış ve :

-İyi ki bu mes'eleyi vaktinde öğrendim. Oğlumun yaptığı kabahati tamire vakit buldum." diye söylenmiş. Harun Reşid derhal oğlunu çağırtıp o kadınla nikahlarını kıymış. Oğluna eski sarayını yine baştan yaptırıp karısını o sarayda oturtmasını emretmiş. Sonra üç kardeş kız birer gözlerinden kör bulunan üç padişah oğlu dilenci ile evlendirmiş. Bu üç kör şehzadenin gözleri iyileşmiş ve onların her birini Harun reşid kendine vezir yapmış.

ÜÇ ELMA HİKAYESİ

Bir gün Halife Harun Reşid veziri Cafer'i çağırmış:

Kalk vezirim demiş. Kıyafetlerimizi değiştirelim ve güya fukara imişiz gibi şehrin sokaklarında dolaşarak halkın nelerden şikayet ettiklerini öğrenelim demiş.

Padişah ve veziri kıyafetlerini değiştirmişler ve yanlarına köleleri "Mesrur'u" alarak sokağa çıkmışlar. Sokakta sendeleye sendeleye ağlayarak giden bir ihtiyar balıkçı görmüşler. Padişah balıkçıya neden ağladığını sormuş. Balıkçı da dört beş evladı olduğunu fakat o gün hiç balık avlayamadığı için çoluk çocuğunun evde aç kalacaklarını düşünerek ağladığını söylemiş. Padişah ihtiyar adama acımış:

Ağını al, gel nehrin kenarına gidelim, ağın suya atarsın ne çıkarsa yüz altına satın alacağım demiş.

Balıkçı sevinmiş. Hip birden Fırat nehrinin kıyısına gitmişler. Balıkçı ağını atmış, fakat ağı sudan çıkarınca içinde kalın bir demir sandık bulmuşlar. Padişah balıkçıya yüz altın vermiş. Vezir güçlükle sandığın kapağını açmış. Sandığın içinde kilim görmüşler, kilimi açmışlar içinden ipekli çarla örtülmüş bohça gibi bir şek çıkmış. İpek çarı açmışlar içinde ne görseniz beğenirsiniz: Billur gibi beyaz, paluze tenli püskürme benli bir kız, parçalanmış ve bezlere sarılarak sandığın içine konmuş.

Padişah bu nur topu gibi kızı görünce, açmış ağlamış. Cafer'de Mesrur ta ihtiyar balıkçı da dayanamamışlar, onlar da acı acı yaşlar dökmüşler. Sonra padişah birdenbire vezirlerine dönerek çıkışmış.

-Sen ne biçim vezirsin! demiş, masum insanları öldürüp parça parça ediyorlar da, hâlâ bir şeyden haberiniz yok. Bu kızı öldüren adamı üç gün içind ebulup bana getirmezsen seni çarmıha gerdirip öldürteceğim.

Vezirin canı pek sıkılmış, müteessir evine dönmüş başını iki avucuna alarak kızı öldüren adamı nasıl bulacağını düşünmeğe koyulmuş. Vezir düşünüp taşınmış, arayıp taramış her önüne gelene danışıp sormuş, fakat bir türlü cinayeti işleyen adamı bulmağa muvaffak olamamış. Nihayet üç günlük mühlet de bitmiş. Bir gün sabah şehrin en büyük meydanına bir haç dikmişler. Bu haçın üzerine kimin çakılacağını soran şehir halkına Cafer'in çakılacağı cevabı verilirmiş. Nihayet veziri eli kolu bağlı olarak haçın önüne getirmişler. Cellatlar çivilerle, çekiçlerle kanlı işlerine başlayacakları sırada kalabalığın

içinden hem güzel hem de genç bir adam çıkarak "o kadını öldüren benim" diye bağırmış. Vezir Cafer son dakikada kurtulduğuna sevinmiş fakat bir tarafdan da genç dilekanlının başına gelecekleri düşünerek müteessir olmuş. Vezir böyle düşünüp dururken ortaya birden ak saçlı ak sakallı ihtiyar çıkmış, aman vezirim bu gence kıymayanız o masumdur. Kızı öldüren o değil benim" demiş. "Ben öldürdüm başkası öldürmedi" diyen bu iki davacının karşısında Cafer şaşırmış. Hem genci hem ihtiyarı alıp Harun Reşid'in huzuruna götürmüş Bunların ikisi de ben öldürdüm, başkası öldürmedi demekle ısrar etmişler. Padişah evvela ihtiyara nasıl öldürüp sonra ne yaptığını sormuş ihtiyar, kadını nasıl öldürdüğünü, sonra suya nasıl attığını anlatmış ve sandığa koymadığını söylemiş. Halbuki genç kadını nısal öldürüdğünü tarif etmekle kalmayarak kızı öldürdükten sonra nasıl ipeğe sonra kilimlere sararak sandığa koyduğunu ve sandığı nasıl nehre attığını anlatmış. Padişah kızı öldürenin bu genç delikanlı olduğuna kanaat getirmiş. Lakin delikanlının hem kızı öldürdüğüne hem de sonradan meydana çıkıp kızı ben öldürdüm beni öldürünüz deyişine şaşmış. Bunların sebebini genç adamdan sormuş. Genç adam da hikayesini şöylece anlatmış:

Padişahım bu kız benim karım ve burada gördüğünüz ihtiyarın kızı idi. Bu ihtiyar da benim amcamdır. Karımla mes'ut bir yuva kurmuştuk. O beni seviyordu ben onu seviyordum. Hatta üç erkek evladım da dünyaya gelmişti. Bundan bir ay evvel karım fena halde hastalandı. Hastalığı esnasında benden bir elma istedi. Bir elma bulmak için dünyayı alt üst ettim. Aramadığım yer kalmadı. Bir elma için bin gümüş bile verecek oldum, fakat ilaç için olsun bir elma bile bulamadım. Böylece elma arayıp dururken bir gün ihtiyar bir bahçıvana rast geldim. Bahçıvan istediğimi yalnız Basra şehrinde padişahın bahçesinde bulabileceğimi söyledi. Ben de Basra'ya gittim. Ve padişahın bahçesinden her biri bir altına üç elma satın aldım. Elmaları karıma verdim. Fakat artık karımda elma için iştah kalmamıştı. Elmaları aldı yanı başına bıraktı. O günden sonra karımın hastalığı fenalaştı. Fakat aradan on gün geçince yeniden iyileşmeğe başladı. Ben de artık hergün dükkanıma gidiyor ve alış verişime bakıyordum. Bir gün dükkanımın önünden geçen kapkara bir erkek kölesinin elinde bir elma gördüm. Zenciyi durdurdum ve:

-"Ayol, dedim ben bir aydan beri böyle elma arıyordum da bulamıyordum. Bu elmayı bana satmaz mısın? Köle güldü güldü sonra

-"Bu elmayı veremem dedi. Bunu bana bir kadın verdi. Bu elma için kadının ahmak kocası ta Basra'ya kadar gitmiş. Oradan her birini bir altına üç elma alıp karısına getirmiş karısı da o üç elmanın birini bana verdi."

Bunu duyunca dünya gözlerime zindan kesildi, başım döndü. Hiddetimden ne yapacağımı bilemiyordum. Bir bıçak aldım. Alelacele dükkanı kapadım. Evime döndüm. Karım yatıyordu. Elmanın birisinin ne olduğunu sordum.

Biraz evvel uyuyuvermeşim dedi, uyandığı zaman elmanın bir tanesinin eksik olduğunu gördüm ve ben de merak ettim.

Hemen bıçağımı çektim. "Alçak yalan söylüyorsun" diye bağırarak bıçağı ta sapına kadar bir kaç kere göğsüne sapladım. Başını, kollarını kestim. Hepsini oracıkta elime geçirdiğim bir ipeğin içine ipeği de bir kilime sardım. Kilimi sandığa koydum. Sandığı da bir eşeğe yükleterek doğru şehrin kenarına götürdüm. Ve kendi elimle nehre attım. Bu iş bittikten sonra tekrar evime döndüm. Evimin kapısı önünde ortanca oğlumu ağlar gördüm. Evvela annesi için ağlıyor zannettim. Sebebini sordum. Oğlan hıçkıra hıçkıra babacığım, eve girmeğe cesaret edemiyorum. Çünkü annemin beni döveceğinden korkuyorum. Annem uyurken baş ucundaki üç elmanın bir tanesini yavaşçacık almış ve sokağa çıkmıştım. Sokakta elma ile oynarken uzun boylu bir siyah köle üzerime yürüdü, "elmayı bana ver" dedi. Ben elmayı ona vermeyiceğimi çünkü annem için bütün dünyayı aradığınız halde ancak üç elma bulduğunuzu ve bunların her birisi için birer altın vererek ta Basra'dan satın aldığınızı söyledim. Fakat köle elmayı zorla elimden alarak savşutu gitti. Oğlumun bu sözlerini duyunca karımı haksız olarak öldürdüğümü onladım ve çok müteessir oldum. Evime girip ağlamağa başladım. Tam o sırada amcam yani karımın babası da geldi. Olup bitenleri ona da anlattım. O benimle beraber ağlamaya başladı. İşte padişahım sana her şeyi anlattım. Artık cezamı geçiktirme beni ister as ister kes, ister parçalat ben hepsine de müstehakım. Her cezaya da razıyım.

Genç adam sözünü bitirince Harun Reşid Veziri Cafer'e dönmüş ve "bu genç oğlanı bu cinayetten dolayı öldürtmek doğru olmaz. Kadının öldürülmesine sebep olan çocuğun elinden elmayı kapan zenci köledir. Eğer o köleyi üç gün zarfında bulup bana getirmezsen, onun yerine seni dar ağacına astıracağım" demiş. Cafer yine pek müteessir olmuş. Köleyi şehrin her tarafında arattırmış. Bir gün geçmiş, iki gün geçmiş, üçüncü gün gelmiş. Aranılan köle hiçbir tarafta bulunmamış. Cafer artık kölenin yerine kendisinin asılacağını anlamış. Ve evine gidip çoluk çocuğuna veda etmeğe başlamış. Cafer en küçük kızını öpmek üzere dizine alıp göğsüne bastığı zaman çocuğun göğsünde katı bir şey duymuş. Çocuğa bunun ne olduğunu sormuş. Çocuk göğsünden bir elma çıkarmış. Vezir elmayı görünce hem şaşırmış hem sevinmiş. Kızım sana bu elmayı kim verdi?... diye sormuş çocuk da "Lalam Reyhan verdi" demir. Cafer derhal Reyhan'ı çağırtmış. Ona da elmayı nerede bulduğunu sormuş. O da sokakta bir çocuğun elinden kaptığını anlatmış. O zaman vezir aradığı kölenin kendi kölesi Reyhan olduğunu anlamış.

Ve Reyhan'ı doğruca Harun Reşid'in huzuruna götürmüş. Harun Reşid Reyhan'ın dediklerini duyunca "hakikaten bu çok tuhaf bir vak'a" dimiş ve hikayenin bir kitabe yazılup kitaphanesine konmasını emretmiş. O zaman Cafer'de "Padişahım demiş bu da vak'a mı? Asıl Vezir Nureddin ile kardeşi Şemseddin'in hikayesi çok meraklıdır" demiş. Harun Reşid de vezirine o hikayeyi anlatmasını emretmiş. Ve hikayesi hakikaten iddia ettiği gibi meraklı ise kölesi Reyhan'ı affedeceğini de vaat etmiş. Cafer'de hikayeyi şöyle anlatmağa başlamış.

SETT'ÜL-HÜSN İle HASAN'ın HİKAYESİ

Bir varmış bir yokmuş. Eski zamanda bir büyük sultan varmış. Bu sultanın çok iyi fakat çok ihtiyar bir veziri varmış, vezirin biri Nureddin öbürü Şemseddin adlı iki oğlu varmış. Bunların ikisi de birbirinden güzel delikanlılarmış. Vezir bir gün hastalanmış, öleceğini anlamış. Sultana haber göndererek kendisi öldükten sonra yerine oğlularının ikisini de vezir tayin etmesini rica itmiş. Vezir öldükten sonra sultan iki oğlanı vezir yapmış. Her hafta biri Vezirlik ederlermiş. Sultan bir yere giideceği zaman ki vezirin birisini beraberinde alırmış.

Birgün sultan seyahate çıkacak olmuş. İki kardeş vezirlerin birisi adetleri olduğu vechile, sultan ile beraber gidecekmiş. Yola çıkmazdan bir akşam evvel iki kardeş konuşmuşlar. İkimiz de aynı gece evlensek, ikimizin de aynı günde birer evladımız dünyaya gelse ve evlatlarımızın birisi erkek ve birisi de kız olsa, bu iki çocuk birbirinin amcazadeleri olacağından onları birbirileriyle evlendirirdik, demişler. Bu fikri çok beğenmişler. Sonra neferâne geçmişler. Nureddin sormuş:

-Şemseddin, demiş benim oğlum olurda senin kızın olursa, o vakit kızın için oğlumdan ne yaz görümlüğü istersin, Şemseddin:

-Üç bin altın, üç bahçe, üç isterim.

Diye cevap vermiş. O zaman Nureddin:

-Kardeşim demiş, İkimiz de veziriz. İkimiin rutbesi birdir. Böyle olunca neden oğlum senin kızına bu kadar ağır yüz görümlüğü versin sen yüksek fiyatı isteyerek müşteriyi kaçıran esnafa benziyorsun.

Şemseddin kızmış.

-"Ben seni yanıma aldımsa, sana acıdığımdan dolayı aldım demiş, sen madem ki bana karşı bu lisanı kullanıyorsun, artık görümlüğü olanlarda ağırlığınca altun versen kızımı oğluna vermem" Nureddin kan başına sıçramış, Acaba ben oğlumu kızına verir miyim sanki" diye bağırmış. İki kardeş hiç yoktan birbirlerine ağır laflar söylemişler, birbirlerinin gönüllerini kırmışlar ve kırgın olarak ayrılmışlar. Ertesi sabah vezir Şemseddin sultan ile beraber seyahate çıkmış, Nureddin'de şehirde kalmış.

Nureddin, kardeşinin sözlerine o kadar sıkılmış ki, o gece uyku uyuyamamış. Ertesi sabah Sadık kölesine hayvanı hazırlamasını emretmiş. Nureddin'in en sevdiği

beygirin sırtına İsfahan kadifesinden bir eğer koymuşlar. Beygir yeni gelin dönmüş, Nurettin atına binmiş, "Hiç kimse arkamdan gelmesin" demiş, kendim gezineceğim, bir kaç gün sonra geri dönerim. Atını sürüp tozu dumana katarak yola çıkmış.

Nureddin evvela Kudüs'e uğramış, orada bir kaç gün kaldıktan sonra Haleb'e doğru hayvanı sürmüş. Haleb'de de birkaç gün kaldıktan sonra Basra yolunu tutmuş ve akşam üzeri Basra'ya varmış Hana gitmiş. Han kapıcısına yorgun atı hanın önünde yukarı aşağı gezdirmesini emretmiş. Kapıcı beygirin yelesinden tutarak hayvanı yukarı aşağı gezdirmeğe başlamış. Basra memleketinin ihtiyar veziri evinin penceresinden bakarken bu güzel hayvanı görmüş "Bu hayvan herhalde ya bir sultan ya bir vezir hayvanı olmalıdır." diye düşünerek, hayvanı gezdiren kapıcıyı çağırmış ve beygirin sahibinin kim olduğunu ve nerede bulunduğunu sormuş. Kapıcı da beygir sahibinin güzel bir delikanlı olduğunu ve handa misafir bulunduğunu anlatmış. İhtiyar vezir doğru hana gitmiş orada Nureddin'i bulmuş. Nureddin ihtiyar veziri ayakta karşılamış. Biri ihtiyar öbürü genç iki vezir kucaklaşmışlar. İhtiyar vezir Nureddin'e kim olduğunu nereden geldiğini hangi iş için nereye gittiğini sormuş. Nureddin başına gelenleri hepsi anlatmış ve "artık niyetim dünyada ne kadar memleket varsa hepsini bir bir gezmek ve hiç bir yerde durmayarak dolaşmaktır." demiş. Basra'nın ihtiyar veziri "oğlum bu fikrinden vazgeç. Çünkü memleketler bildiğin gibi değildir. Birçok yerler haraptır, bir çok yerlerde de kıtlık vardır. Onun için kendini boş boşuna telef etme" diye nasihat etmiş. Ve Nureddin'i evine götürerek misafir etmiş.

Aradan üç gün geçmiş. İhtiyar vezir birgün, Nureddin'e "benim erkek evladım yoktur. Yalnız bir kız evladım vardır. Seni gördüğüm günden beri yüreğime bir sevgi girdi. Seni bayağı oğlum sanıyorum, kızım senin kadar güzeldir. Onu benden birçok kimseler istediler, fakat bir türlü kızım vermeğe razı olmadım. Eğer kabul edersen kızımı sana veririm. Benim yaşım çok ilerledi. Artık iş görecek vaktim geçti. Seni saraya götürürüm, padişaha burada çıktan beri bulunmayan bir kardeşimin oğlu olarak takdim ederim. Benim yerime seni vezir yapmasını rica ederim. Benim bir dediğimi iki etmez, elbet ricamı kabul eder. Sen de mes'ut olursun.

Basra vezirinin bu sözlerini dinleyen Nureddin'in, başını bir yana bükerek biraz düşünmüş, sonra ihtiyar vezire muvâfakat cevabı vermiş. İhtiyar vezir bu cevaba çok sevinmiş. Sonra bir gün Basra'daki arkadaşlarını evine davet etmiş, delikanlıyı tanıtmış.

-Bilirseniz ki demiş, "babamın iki oğlu var idi, bana Allah bir kız çocuğu verdi. Biraderimin de bir erkek çocuğu oldu. Çocuklarımız büyüyünce birbirleri ile

ایکی وزیر قارداشلر هیچ بوقدن بربرینه آغیر
لافلر سویلمشلر و دارغین آیرلمشلر .

Iki vezir kardeş hiç yoktan birbirine ağır laflar söylemişler ve dargın ayrılmışlar.

evlendirmeğe karar vermiştik. Kardeşimin çocuğu büyüyüp delikanlı olmuş. Şimdi birkaç günden beri misafirimiz bulunuyor."

Sözünü bitirmeden misafirlerine Nureddin'i ayrı ayrı tanıtmış. Misafirler kızını iyi bir damada vereceğinden dolayı veziri tebrik etmişler, sonra şerbetler içmişler, dualar ederek çıkıp gitmişler. Ertesi günü Nureddin hamama gitmiş. Kayınpederinin gönderdiği güzel elbiseleri giydikten sonra yine ihtiyar vezirin evine dönmüş. İhtiyar vezir bir kadı marifetiyle nişanlıları birbirine nikahlamış ve iki genç o geceden itibaren evlenmişler.

Nureddin böyle evlenirken kardeşi Şemseddin Kahire'ye dönmüş kardeşinin arkasından çıkıp gittiğini ve bir daha geri dönmediğini duyunca kardeşinin kalbini kırdığını ve artık Nureddin'in kolay kolay Kahire'ye geri dönmeyeceğini anlamış. Gerek Nureddin'e ettiği muamele, gerek ona söylediği fena sözlerden dolayı bin kere pişman olmuş, fakat ne faydaki iş işten geçmiş bulunuyormuş. Şemseddin kardeşini aratmış, bulduramamış. Günlerce uzun uzun ağlamış. Gel zaman git zaman Şemseddin'in kederi yatışmış. Ve o da bir gün Kahire'li zengin bir tüccarın kızıyla evlenmiş. Şemseddin'in Kahire'de güveyi girdiği gece, tam Nureddin'in Basra'da güveyi girdiği geceymiş.

O geceden tam dokuz ay sonra Nureddin'in Basra'da nur topu gibi bir oğlu dünyaya gelmiş. Bu oğlana Hasan Bedreddin ismi verilmiş. Şemseddin'in de Kahire'de Melek gibi bir kızı doğmuş. Basra'nın ihtiyar veziri o gün damadını saraya götürüp padişaha takdim itmiş, padişah Nureddin'in akıllı bir genç olduğunu anlamakda gecikmemiş.

İhtiyar vezir kendi yerine Nureddin'in vezir olmasını rica edince padişah tereddüt etmeksizin kabul etmiş ve o günden itibaren Nureddin vezir olmuş. Nureddin sabahtan akşama kadar sarayda iş ile güç ile uğraşıp dururken Nureddin'in oğlu mini mini Hasan'da evde büyürmüş. Hasan dört yaşına varınca ona hocalar tutulmuş. Hasan çok zeki çocukmuş. Herşeyi çok çabuk öğrenirmiş. Hasan on beş yaşına gelince her gün babasıyla saraya gitmeğe başlamış. Tam bu sıralarda Hasan'ın dedesi hastalanarak ölmüş. Ev halkı ihtiyar vezirin ölümüne ağlarken, bir taraftan da Hasan'ın babası Nureddin fena halde hastalanıp yatağa düşmüş.

Bir gün vezir Nureddin, oğlu Hasan'ı yatağı başına çağırarak oğlum demiş, bu dünyada hiç bir kimse baki kalmaz, ben de yakında öleceğim anlıyorum. Beni öbür dünyada memnun etmek istersen; çalış, uğraş, namusunla yaşa, Kahire'de bir kardeşim vardır ki Mısır padişahının, baş veziridir. Eğer bir gün sıkıntıda kalacak olursan oraya var ve kardeşime oğlum olduğunu söyle şu kağıdı da kendisine ver o sana yardımdan çekinmez. Bu kağıda vezir Nureddin hayatını yazmış, ne zaman Basra'ya geldiğini, hangi

gün evlendiğini ve hangi oğlunun dünyaya geldiğini kaydetmiş. Bu kağıdı kendi gözü önünde; balmumlu bir beze sardırarak oğlu Hasan Bedreddin'in başlığının astarı içine diktirmiş. Zavallı hasta vezir oğluna daha birçok nasihatlerde bulundukdan sonra yavaş yavaş gözlerini kapatarak vefat etmiş. Hasan Bedreddin babasının üzerine yıkılarak acı acı ağlamış.

Vezir Nureddin öldükten sonra sultan onun yerine başka bir vezir tayin etmiş. İki vezir nureddin'in düşmanı olduğu için sultana Nureddin hakkında bir çok yalanlar söylemiş. Nihayet sultan Nureddin'in nesi var nesi yoksa hepsinin zaptedilmesini ve oğlu Hasan Bedreddin'in de saraya getirilerek idam edilmesini emretmiş.

Merhum vezir Bedreddin'in sadık bir askeri varmış, sarayda çevrilen bu entrikaları haber alınca koşa koşa Hasan Bedreddin'e gitmiş ve ona hayatının tehlikede olduğunu bir an evvel buradan kaçıp uzaklaşması lazım geldiğini haber vermiş. Hasan Bedreddin tehlikeyi hisseder etmez hiçbir şey almağa lüzum görmeden evinin arka kapısından acele acele çıkıp gitmiş. Nereye gittiğini bilmeksizin yürümüş, yürümüş. Şehrin dışına çıkmış. Dere tepe düz gitmiş nihayet yorulup bir kere gözlerini etrafında gezdirince bir mezaristanda bulunduğunu ve tam babasının mezar taşı önünde durduğunu görmüş.

Mezarın yanına yıkılır gibi oturmuş, başını elleri arasına alarak hazin hazin düşünceye koyulmuş. Tenhada babasının kabrinden sanki "ah oğlum" diyen sesini işitir gibi olmuş. Tüyleri ürpermiş Hasan böyle düşünüp dururken yanına bir Basra'lı yahudi gelmiş Hasan'ı derhal tanımış ve "oğlum demiş, baban birçok gemilerle öteye beriye mallar göndermişti. Gemiler gittikleri yerlerde o malları başka mallarla değiştirerek geri döndüler. İstersen o malları bana bin altına sat." Hasan bu havadan gelen paraya memnun olmuş, derhal orada yahudiden bin altını almış ve ona malları satdığına dair bir kağıd vermiş, yalnız bu kağıdın bir de kopyasını alıp paralarla beraber kesesine koymuş. Yahudi kağıdı alıp gitmiş. Hasan Bedreddin'de olduğu yerde uyuya kalmış. Gece olmuş, yıldızlar pırıldamağa başlamış, ufkun kenarından gecenin sultanı ay serin ve soluk ışığıyla cihanı yıkamağa başlamış. Uyurken birden bire Hasan'ın eli başından kaymış ve mezar taşının üzerine düşmüş. Göklere doğru yükselen ay yüzünü aydınlatmış. O mezarlıkta cinler gezerlermiş. Bunlardan biri Hasan'ın nur haleli yüzünü görmüş ve hayran hayran baka kalmış. Hasan'ın yüzü nur gibi parlıyor, uzun kirpikleri uykuda titriyor, yarı açık küçük dudaklarının aralığından nefes girip çıkdıkça, göğsü de hafif kalkıp iniyormuş. Ay ışığında kabir üzerinde rüya diyarına dalıp gitmiş bulunan bu insan güzelini seyr eden cin müslüman bir cin imiş.

Fakat o gece göklerde doluşması icap itdiğinden göklere doğru süzülüp gitmiş göğün ta derinliğinde kendi gibi uçan bir ifrite rast gelmiş. Selamlaşmışlar cin ifrite nereden geldiğini sormuş. O da Kahire'den geldiğini söylemiş. Ve mezarlıkta gördüğü güzel gençten bahsetmiş. Cin ile ifrit yine mezarlığa dönmüşler. İfrit Hasan'ı görünce şaşırmış. O da ömründe bu kadar güzel bir genç görmediğini itiraf etmiş. Sonra cine dönmüş."

-Ben de sana bu akşam Kahire'de gördüklerimi anlatayım da susarsın, demiş. Ve o gece gördüklerini şöylece anlatmağa başlamış:

"Bir kaç günden beri, Mısır'da Kahire'de idim. Mısır vezirinin tıpkı bu oğlana benzeyen bir kızı var. Kızın güzelliğini gören Mısır sultanı onu babası vezir Şemseddin'den karılığa istemiş. Şemseddin de sultana:

-"Biliyorsunuz ki demiş kardeşim Nureddin'in buradan ayrılıp gitmesine, birbirimize söylediğimiz ağır sözler sebep olmuştu. Bu nıza da onun oğlu ile benim kızımın evlenmeleri hakkında açtığımız mübahaseden çıkmıştı. Kardeşimi kaybettikten sonra, yemin etmiştim ki eğer bir gün ben evlenir de dünyaya bir kız çocuğum gelirse, o kız çocuğumu muhakkak Nureddin'in oğluna vereceğim. Eğer Nureddin'in çocuğu olmazsa o zaman hiç evlendirmeyeceğim. Epeyce zaman olur ki Nureddin'in Basra'da evlenmiş olduğunu ve bir erkek evlad sahibi olduğunu işitdim. Şimdi kızım o oğlanın nişanlısı sayılır. Onun için beni mazur görünüz."

Sultan bu sözleri işitince vezirinin kendi arzusuna muhalefet etmesine kızmış. Vezirinin bu cevabını tahkir manasına almış. Sarayda cüce çirkin bir soytarı varmış. Derhal orada vezirin kızının bu soytarı ile evlendirilmesini emr etmiş.

Sultan emrettikten sonra kim "hayır!" diyebilir? Düğün hazırlıklarına başlanmış. İşte ben Kahire'yi dolaşırken askerler bu soytarı ile eğleniyorlardı. Kıza da gelinlik elbisesi giydiriliyor ve parmaklarına kına konuyordu. Babasını görmeği bile yasak etmişlerdi. Kız görülecek bir şeydi. Bu oğlana benzemekle beraber bundan da güzeldi. Belki de bunlar kardeş evlatlarıdır. Kızın güzelliğini düşündükçe onun o çirkin soytarıya verilmesine doğrusu müteessir oldum."

İfritin bu sözlerini dinleyen cinin aklına bir fikir gelmiş ifrite:

-Kardeşim, demiş, sen bu oğlanı uyandırmadan göklere kaldır, Kahire'ye götür bırak. Kız ile oğlanı yanyana kor ve hangisinin daha güzel olduğunu anlarız." İfrit cinin bu ricasını yerine getirmiş. Cinle birlikte Hasan Bedreddin'i düğün alayının geçeceği sokakta uykudan uyandırmış.

Hasan Bedreddin uykudan uyanıp da kendisini tanımadığı insanlar arasında ve bilmediği bir memleketde görünce şaşırmış. Lakin ifrit kolundan çekmiş:

-"Ses çıkarma, demiş, biz seni buraya senin hayrın için getirdik. Bu kalabalık ile düğün evine gidersin güveyi sıska, kanbur, cüce bir soytarıdır. Hiç korkmadan onun sağ tarafından yürürsün onunla beraber gelinin karşısına çık, gelinin iki tarafındaki çalgıcı ve kınacı kadınlar sana geldikleri vakit ellerini ceplerine sok ve ceplerinden bulacağın altını onlara avuç avuç saç demiş:

Hasan Bedreddin ifritin söylediği gibi kalabalığa katılarak, çirkin güveyinin yanında gelin evine yollanmış. Çalgıcı kadınlar ahaliden para toplamak içün şuna buna deflerini uzatdıkça Hasan elini cebine götürür, defe avuç avuç lira atarmış. Düğünde bulunanlar da bu meçhul ve güzel delikanlının güzelliğine hayran olmuşlar. Düğün cemaati yürüye yürüye düğün konağının kapısına varmış.

Kapıcılar Hasan'ın girmesine müsade etmek istememişler, fakat çalgıcı kadınlarla halk onun içeri girmesinde ısrar etmişler. Kapıcılar da Hasan'ı içeri almak mecburiyetinde kalmışlar.

Hasan gidip soytarının sağ tarafında oturmuş. Dairenin tam ortasında gelin bir tahta oturtulmuş, gelinin saçları taranmış, yüzü gözü süslenmiş, kulaklarında küpeler, gül gibi gerdanında gerdanlıklar komuşlar. Elbisesi beyaz ipekten imiş Bu beyaz ipek üzerine de Rum kısralarının ne de İran şahlarının hazinelerinde bulunmayacak kadar iri ve büyük inci taneleri dikiliymiş. Onu melekler görse muhakkak cennetten inmiş bir huri sanırlarmış insanlar görse gökten inmiş bir melektir zannına düşerlermiş. Gelin o kadar güzelmiş. Tahtında oturuyorken insan ayın onbeşi yıldızların arasından ayrılıp sedire yan geldi sanıyormuş. Gelinin sağında solunda büyük vezirlerin, memurların kadınları ile çalgıcı kadınlar bir halka şeklinde oturmuşlar. Bu güzel kadınlardan herbirinin elinde birer şamdan varmış. Gelinin tam karşısında da cüce güveyi ile Hasan Bedreddin oturuyormuş. Onların etrafında da saray adamları halka olmuşlarmış.

Hasan Bedreddin'i gören kadınların yürekleri hep ona doğru akıyormuş. Birçok göğüslerden yanık yanık ahlar çıkmış. Hele çalgıcı kadınlar Hasan Bedreddin'i bol para veriyor diye methedince kadınlar onun dört tarafını sarmışlar. Kadınların herbiri bir sine, bir ay, bir gün yahud hiç olmazsa bir saat için Hasan'a gelin olmayı istemişler, hepsi al yanaklarını örten şeffaf tül peçelerini bir yana atmışlar, birbirlerine:

-"Bu erkeğe varacak mes'ud kıza ne mutlu!" diye söylenirlermiş. Kadınların gözleri Hasan'dan kalkınca yanıbaşındaki cüceye ilişiyormuş. O zaman kadınların hepsi cüceye lanetler okuyorlarmış. Derken kadının sağ ve solundaki kadınlar onu elinden

tutarak tahtından kaldırmışlar ve güveyi öpmek üzere cüceye doğru getirmeye başlamışlar. Gelin şahane adımlarla dairenin ortasına geçince cüce oyun oynayanlar gibi topallaya topallaya geline doğru yuvarlanmış. Halbuki gelin cüceyi görmemezlikten gelerek doğru Hasan Bedreddin'in karşısına geçmiş. Gelinin bu hareketini gören kadınlar ve erkekler sevinmişler herkes ellerini çırparak Hasan'a "İnşallah bu gelin sana kısmet olsun" diye bağırışıp alkışlamışlar.

Hasan Bedreddin ile gelini öyle sıkı fıkı sarmışlar ki cüce bir karış boyu ile öbür insanların arasında kuyu içinde almış kurbağa gibi gözden kaybolmuş.

Bu sırada kadınlar gelini güveyinin ziyaretine hazırlamak için gelin odasına götürmüşler. Düğün eğlencesi bitmiş herkes yavaş yavaş çekilmiş. Dairede yalnız Hasan Bedreddin ile cüce kalmış. Cüce bu hale kızmış. Müteessir olmuş. Hasan Bedreddin'in de getmediğini görünce "kardeşim demiş. düğünümde bulunduğunuzdan dolayı memnun oldum. Fakat şimdi artık misafirlerin çekilip gitmeleri sırası gelmiştir, zorla kapı dışarı edilmeden güzel güzel çıkıp gidiver" Hasan da kendi kendine cüceye hak vermiş ve kapı yolunu tutmuş

Bu sırada ifrit Hasan Bedreddin'in önüne dikilmiş ve:

"Gitme! demiş. Sakın buradan çıkma. Geri dön güveyi ile gelin odasına gir. Gelin sana burada ne aradığını sorarsa geline:

"Ben sizin kocanızım şunun bunun nazarı değmesin diye cüceyi size güveyi olarak gösterdiler. Halbuki kocanız asıl benim" dersin. Fakat ifrit bu sözleri söyleyinceye kadar cüce gelin odasına girmiş. Orada bir bardak su varmış. İfrit bir fare kıyafetine girerek suyun içinden çıkmış ve cıyak cıyak! bağırmaya başlamış. Cüce hayretle fareye bakınca fare kedi olmuş. Cüce yine söylenince bu sefer kedi köpek olup havlamış. Köpek de sonra eşek olmuş anırmış, sonra öküz olarak cücenin üstüne saldırmış. Cüce korkmuş. İfrit onu bacaklarından yakalayıp bir yan odaya götürüp baş aşağı asmış ve "sabaha kadar burada sesini çıkarmayacaksın" diye tenbih etmiş.

Hasan Bedreddin odaya girdikten sonra ifrit ile cin oda kapısının önüne gelmişler ve orada gelin güveye bekçilik etmişler. Şafak sökmeğe başlayınca cin ifrite dönmüş:

-"Kardeşim, demiş, artık gündüz oluyor şimdi herkes uyanacak sultan cüce kanbur yerine bu güzel delikanlıyı güveyi yaptığımızı öğrenince kıyameti koparacak onun için, şu delikanlıyı al da eski yerine götürelim" İfrit de hemen Hasan Bedreddin'i alınca havaya yükselmiş. Cin de ifritin biraz aşağısında uçuyormuş. İfritin göklerde uçtuğunu gören meleklerin biri, ifrite bir şihâb savurmuş. Şihâb gökyüzünde nurdan izler

كاپلك الم افندم الدنده بر شامدان بولونان
قادنلر، قارشيسنده ده چوجه صوبتاري وارمش

Gelinin etrafında, ellerinde birer şamdan bulunan kadınlar, karşısında da cüce soytarı vardı.

saçarak ifritin üzerine düşünce, ifrit bir duman oluvermiş. Lakin şihâb Hasan Bedreddin'in kılını bile yakmadığı için delikanlı, ifritin elinden kurtulunca, diri diri yeryüzüne doğru düşmeğe başlamış. Onun düştüğünü gören ve ifritin altında uçan cin derhal eteğini açarak, Bedreddin'in yere düşüp parçalanmasına mani olmuş. Cinin bulunduğu yer Şam şehrinin üstü imiş. Cin, Hasan Bedreddin'i eski yerine götürmekten korkarak indirip Şam şehrinin kapısı önünde bırakmış ve güvercin gibi kanatlarını çırpa çırpa göklerde kaybolmuş.

Güneş doğunca şehrin kapıcıları kapıyı açmışlar. Kapının önünde Hasan Bedreddin'i görmüşler. Başında bir köle varmış fakat sarığı yokmuş. Sırtında yalnız bir gömlek varmış. Hasan bütün gece uykusuz kaldığı için, kapının önünde derin bir uykuya dalmış, bulunuyormuş. Kapılardan çıkan insanlar onu gördükçe:

-"Hele şuna bakın, hiç olmazsa elbiselerini giyip de öyle dışarı çıkaymış" demişler. Bazıları:

-"Zengin insanların evladları adam olmuyorlar. Bak şu miras yediye gece içmiş içmiş, sarhoş olmuş, sonra gelip burada uyuyakalmış" demişler.

Güneş artık adamakıllı yükselip de uykuya dalmış olan Hasan Bedreddin'i uyandırınca Hasan şaşkın şaşkın etrafına bakmış. Gece sultanın kızı ile yattığı zifaf odasında uykuya dalmış, şimdi uyanmıştı. Burada kendisini tanımadığı bir yerde tanıyamadığı insanlar arasında görünce şaşırmış etrafını alan meraklı insanlara "ben neredeyim?" diye sormuş. Ahali de "sabah namazından biraz evvel biz seni burada uyurken gördük, hakkında başka bir şey bilmiyoruz, sen dün gece nerede uyuyordun?" diye cevap vermişler. Zavallı Hasan o zaman "ben dün gece Kahire'de idim" demiş. Hasan'ın bu sözünü işitenlerin bazısı gülmüş, bazısı haline acımış, birisi "muhakkak hâlâ sarhoş olacak" demiş. Ötekisi "ne kadar yazık ki bu kadar güzel bir genç olsun da sonra deli olsun" diye izhar-ı teessür itmiş. Hasan ben "deli değilim, sarhoş değilim, dün gece Kahire'de idim. Evvelisi gece de Musul'da idim." deyince ahali Hasan'ın deliliğine büsbütün inanmışlar. Hasan ayağa kalkıp şehir kapısı içerisine girince ahali de peşine takılmış. Hasan nereye gitmişse onlar da arkasından gitmişler. Nihayet Hasan bir aşcı dükkanına gelmiş ve dükkana girmiş. O aşçı dükkanının sahibi evvelce büyük bir şaki imiş. Sonradan eşkiyalıktan vazgeçmiş, bir daha eşkiyalık etmeyeceğine bin kerre tevbe itmiş. Sultan da onu affetmiş. Onun için şehre gelip aşçıbaşılık ederek namusuyla para kazanmaya başlamış. Ama şehir ahalisi bu adamın evvelce şaki olduğunu bildikleri için

ondan hayli korkarlarmış. Hasan Bedreddin bu adamın dükkanına girince ahali de artık Hasan'ın arkası sıra gitmekten vazgeçmiş.

Bu aşçıbaşının hiç evladı yokmuş. Hasan'ın genç ve güzel olduğunu görünce "ah keşke bu delikanlı benim oğlum olsaydı" diye içini çekmiş. Hasan'a kim olduğunu sormuş. Hasan da başına gelip geçenleri elifinden besine kadar olduğu gibi bir bir anlatmış. Aşçı Hasan'ın bu söylediklerine inanmış. Başına gelenleri hiç kimseye söylemez inşallah bir gün gelir bu sıkıntıların hepsini geçirmiş bulunursun. O zamana kadar benim evladım olmağı kabul edermisin? demiş.

Hasan'da muvaffakat itmiş. Aşçı da kadıyı çağırtmış ve kadı ile şahitlerin huzurunda Hasan'ın evladlığı olduğunu ilan itmiş. O günden sonra artık Hasan dükkanda kalarak babalığıyla beraber aşçı dükkanının işlerini yaparmış.

Şimdi gelin Sett'ül-Hüsn gelelim. Sabah olup da Sett'ül-Hüsn'e uykudan gözlerini açınca gece odasına giren delikanlının yanında olmadığını görmüş. Kendi kendine muhakkak bir iş için azıcık dışarı çıkmış olacak demiş ve düşünerek Hasan'ı beklemiş, beklemiş, fakat ne gelen var ne giden nihayet babası vezir Şemseddin gelmiş vezir o gece meraktan hiç uyuyamamış. Kanbur cüce ile evlendiğinden dolayı kızının haline ağlamış durmuş. Bütün gece kızım ha şimdi bağıracak ha şimdi isyan edecek diye sabahlamış. Lakin sabah olup da kızının hiç ses çıkarmadığını görünce vezir şaşırmış."Acaba o iğrenç kanbur kızımın hoşuna mı gitti?" diye düşünmüş. Artık daha ziyade beklemeğe dayanamayarak kızının dairesine doğru yürümüş, yürürken kendi kendine "eğer kızım bu kadar iğrenç bir soytarıyı beğendiyse muhakkak bu kızı öldürmeli" diye söylenirmiş. Gelin odasının kapısı önüne gelince kızını ismi ile çağırmış. Kız derhal içeriden cevap vermiş ve saadetten sevinçten kızaran yüzü, titreyen endamıyla babasının karşısına çıkmış. Babası kızının böyle mes'ud olduğunu görünce kızmış ve şaşırmış.

-"Bu ne hal kızım, demiş, öyle çirkin bir adamla evlendiğin için mi bu kadar mesut görünüyorsun? kız utana utana cevap vermiş:

-"Babacığım, bana yaptığınız şaka artık yeter. Herkes kanbur cüceyi hakikaten benim kocam sanıyor da benimle alay ediyor. O kanbur cüce serçe parmağımın tırnağı bile olamaz. Halbuki ben ömrümde kocam kadar güzel onun kadar nazik odam görmedim."

Vezir bu sözleri işitince hayretden dona kalmış.

-"Yazık sana demiş, demek düğün odasına girince soytarı, sana ömründe bir eşini görmediğin kadar güzel bir adam göründü." ha!

-"Bana kanbur cüceden bahsetmeyiniz. Benim kocam genç ve güzel bir delikanlıdır. O soytarıyı nazar değmesin diye para ile buraya getirmişler. Ben hakiki kocamı gelin odasında buldum ve onu görünce sevdim, bütün geceyi keman kaşlı, çekik kara gözlü kocamın göğsüne dayanarak geçirdim. Biraz evvel dışarı çıkmıştı. İhtimal şimdi belki iş odasına çekilmiştir."

Vezir bu hikayeye inanmamış. İşin içinde bir muamma olduğunu anlamış. Merakla hemen iş odasına giderek, kapıyı açmış. Bir de içeride ne görsün beğenirsiniz. Cüce iki ayağından tavana baş aşağı asılı durmuyor mu? Vezir cüceye bu halin sebebini sormuş. Fakat cüce veziri ifrit zannederek hiç cevap vermemiş. Nihayet vezir kızarak cüceye "söyle, yoksa kafanı keserim!" diye bağırdığı zaman cüce "aman ifrit, canım ifrit bana acı, bana kıyma!" diye yalvarmağa başlamış. Vezir kendisini cüceye tanıtmış. Bu sefer cüce:

-"Aman demiş, burada hiç durma kaç. Çünkü ifrit buraya gelir de seni görürse ikimizi de öldürür. Kızınızla evlenmeğe kalkıştım. Başıma ummadığım bir bela açtım." Vezir cücenin iplerini kesmiş. Cüce yere düşer düşmez sıçramış, bağıra bağıra doğru saraya gidip sultana başına gelenleri anlatmış.

Vezir, cüceden birşeyler anlamak mümkün olmadığın görünce tekrar kızının yanına dönmüş ve herşeyi olduğu gibi bir bir kendisine anlatmasını rica itmiş. Kız da herşeyi olduğu gibi anlatmış. Kocasını nasıl gördüğünü ve nasıl gece beraber kaldıklarını, sabah uykudan uyanınca kocasını odada göremediğini, onun bir iş için yanıbaşlarındaki odaya çekilmiş olacağını zannettiğini hatta kocasının elbiselerinin hala o odada bulunduğunu saymış, durmuş. Babası hemen yanıbaşındaki odaya giderek Hasan Bedreddin'in sarığını ve elbiselerini görmüş. Sarığın içinde dikili muskayı bulmuş. Elbiselerinin cebinde de bir akşam evvel Hasan Bedreddin'in mezarlıkta yahudiye sattığı malların parası ile bir kağıt bulmuş.

Kağıtta Hasan Bedreddin'in Kahireli vezir Nureddin'in oğlu olduğunu okuyunca vezir şaşırmış. Çünkü Hasan Bedreddin'in kendi öz kardeşinin oğlu olduğunu anlamış. Sonra muskayı açmış. Bunun da içinden bir kağıt çıkmış. Kağıt da vezir Nureddin'in eliyle Hasan Bedreddin'in annesiyle hangi sene ve hangi gün evlendiğini ve Hasan Bedreddin'in ne zaman dünyaya geldiği yazılıymış. Şemseddin'in biraderinin evlendiği tarihle kendisinin evlendiği tarih ve kızı Sett'ül-Hüsn doğduğu tarih ile kardeşinin oğlu Hasan Bedreddin'in doğduğu tarihi karşılaşdırarak kardeşi ile aynı günde evlendiği gibi birer evladlarının aynı tarihte doğduklarını anlamış. Hemen kağıdı alarak doğru sultanın

yanına gitmiş ve ona herşeyi anlatmış. Vezir anlattıkça sultan şaşmış. Vezirine bu hikayenin de bir kitaba yazılarak kendi kitabhanesine konmasını emretmiş.

Aradan epeyce zaman geçtikden sonra Sett'ül-Hüsn nur topu gibi bir oğlan çocuğu doğurmuş. Adını da Acib koymuşlar. Çocuk büyümüş nihayet mektebe gitmiş. Mektebdeki çocuklar bir gün babasının ismini bilmiyor diye Acib ile eğlenmek istemişler. Buna Acibin canı o kadar sıkılmış ki ağlaya ağlaya annesi Sett'ül-Hüsn'e koşmuş fakat hıçkırıklar içinde boğuluyor söz söyleyemiyormuş, ağlıyormuş. Sett'ül-Hüsn'ün evladını bağrına basarak telaşlı telaşlı niçin ağladığını bir tarafından incinip incinmediğini sormuş. Çocuk ağlamasının sebebini anlatmış. Bir gecelik kocası Hasan Bedreddin Sett'ül Hüsn hatırasında canlanmış. Ne kadar nazik ne kadar güzel bir adam olduğunu düşünerek Sett'-Ül Hüsn de oğlu ile beraber hüngür güngür ağlamaya başlamış.

Tam o sırada birdenbire odanın kapısı açılmış. Vezir içeri girmiş kızı ile torununu ağlar görünce onlara ağlamalarının sebebini sormuş. Onları dinledikten sonra artık ihtiyarlamış olan vezir de kendi acı yaşlarını tutamamış. O da onlarla beraber ağlamış. Uzun uzun ağladıktan sonra nihayet ihtiyar vezir kalkıp sultanın huzuruna çıkmış ve kardeşinin oğlunu arayıp bulmak için seyahate çıkmak üzre müsaade etmesini rica etmiş. Sultan izin vermiş. Hatta kardeşinin oğlunu bulacağı yerin padişahına verilmek üzere birçok da tavsiye mektupları vermiş.

İhtiyar vezir kızını, torununu ve birçok hizmetçilerini yanına alarak derhal yola çıkmış. Ne kızgın ova ne sarp vadi dinlemiş Dere tepe aşa aşa bir kaç gün içinde Şam'a varmış. Çadırlarını açtırmış. Hizmetçilerine burada iki gün kalarak dinleneceklerini söylemiş. Hizmetçilerin bazısı Şam şehrini görmeğe bazısı hamama bazıları da cami'e namaz kılmağa gitmişler. Mini mini Acib de lalasıyla beraber sokakları dolaşıp sağı solu görmek üzre şehre girmiş. Şehir halkı Acib'in sevimli yüzünü görünce bu insan mı melek mi diye şaşırmışlar. Çocuğun hali sabah rüzgarından daha munis berrak su kadar tatlı imiş.

Acib lalasıyla dolaşa dolaşa nihayet bir aşçı dükkanının önüne gelmiş. Bu dükkan Acib'in babası Hasan Bedreddin'in bulunduğu dükkan imiş. Çünkü Hasan Bedreddin'i evladlığa kabul eden aşçı ölmüş. Dükkan Hasan Bedreddin'e kalmıştı.

Acib, lalasıyla dükkanın önünde durunca Hasan Bedreddin, içerden Acib'i görmüş. Bu güzel çocuğun kendi oğlu olduğunu bilmediği halde ona karşı yüreğinde büyük bir sevgi duymuş. Acib'i dükkanına davet etmiş; lalası, bir vezir torunu bir aşçı dükkanına giremez diye çocuğu dükkana sokmak istememiş. Fakat çocuk da aşçının babası olduğunu bilmediği halde, bu adama karşı garip bir meyl hissetmiş sebebini

bilmediği halde Hasan Bedreddin'in gözleri yaşarmış. Acib'e kendi eliyle badem ve şekerle pişirdiği reçelden ikram etmiş, çocuk bir taraftan reçeli yerken bir taraftan da aşçıya neden böyle gurbet illerine geldiklerini anlatmış. İhtiyar vezirin oğlunu bulmak için böyle diyar diyar süründüklerini duyunca, Hasan Bedreddin'in de babası anası hatırına gelmiş. Gözlerinde toplanan yaş damlaları yanaklarından akıyormuş. Derin bir ah çekerek "inşallah yakında hepimiz hasretlilerimize kavuşuruz!" demiş.

Acible lalası reçellerini yeyip bitirdikten sonra aşçıya teşekkür ederek dükkandan çıkmışlar. Lakin Acib dükkandan çıkınca Hasan Bedreddin yüreğinde göğsünde çıkıp gideceğini zannedecek kadar bir acı duymuş. Dayanamamış, dükkanı kapamış, çocuk ile lalasının peşine düşmüş. Lala Hasan Bedreddin'e neden arkaları sıra geldiğini sormuş. Hasan Bedreddin'de o taraflarda işi olduğu için onlara refakat etmek isteğini söylemiş.

Acib söze karışmış:

-Ses çıkarma lala, demiş, bakalım bu adam bizi çadıra kadar takip edecek mi? Sokakta giden bir adama birşey diyemeyiz. Fakat sokağı bırakıp da arkamızdan çadıra kadar gelmek isterse o vakit bu adamın bir hırsızlık niyetini beslediğini anlar ve kendisini kovarız. Çocuk ile lalası çadıra yaklaşınca arkalarına dönüp bakmışlar Hasan Bedreddin'i arkalarında görmüşler. Acib hemen yerden koca bir taş kapıp Hasan'a doğru atmış. Taş Hasan'ın alnına çarpmış, yüzü gözü kan içinde kalmış. Hasan kanı silmiş ve sarığından yırttığı bir parça ile yarasını bağlamış dönmüş dükkana gelmiş.

_"Allah rahmet eylesin kardeşiniz öleli çok zaman oldu, onun Hasan Bedreddin adlı bir oğlu vardı. Babası öldükten sonra o da ortalardan kayboldu. Ve bir daha ne kendi göründü ne ismi işitildi. Mamafih kardeşinizin karısı yani Hasan Bedreddin'in annesi daha hala buradadır. Kendi evlerinde oturmaktadır. İsterseniz gidip görebilirsiniz." demiş. Şemseddin hemen yengesinin evine gitmiş. Kapıdan girince evin duvarlarında altın harflerle kardeşinin isminin yazılı olduğunu görmüş. Gidip yaşlı gözlerini o sevgili isme sürmüş. Sonra yengesinin, yani Nureddin'in karısı ve Hasan Bedreddin'in annesinin karşısına çıkmış.

Bu zavallı kadının oğlu Hasan Bedreddin'i kaybetdikden sonra köşkünün ortasına büyük bir mermer makbere yaptırmış. Bu makberenin üzerinde kara yızalarla makberinin Hasan Bedreddin'e ait olduğu yazılı imiş. Zavallı kadın her gün makberinin yanına gelir onun üzerinde saatlerce ağlarmış. Vezir Şemseddin'i evinin karşısına çıktığı zaman kadını mezarın başında ağlar bulmuş. Kadın karısında kocasının kardeşi bulunduğunu öğrenince göz yaşlarını silmiş ve sevinmiş. Yerlere kapanarak Şemseddin'in ayaklarını öpmüş. Hele oğlu Hasan Bedreddin'in bir gece Sett Ül Hüsn ile

beraber kaldığı ve Hasan Bedreddin'in Acib adlı bir erkek evladı olduğunu duyunca sevindinden ne yapacağını şaşırmış. Şemseddin'e şaşkın "inşallah oğlum sağdır, belki oğlum sağdır" diye kekelemiş durmuş. Şemseddin ne onun ne de kendisinin kaybedecekleri boş vakitleri olmadığını hemen lazırlanıp oğlunu aramak üzre kendisiyle beraber seyahate çıkmasını rica etmiş. Hazırlıklar yapılmış. Basra padişahından izin alınmış. Vezir Şemseddin maiyeti ile Mısır yolunu tutmuş.

Gece gitmişler, gündüz gitmişler ve nihayet Şam'a varmışlar. Yine aynı meydanda çadırlar kurmuşlar. Vezir bu defa Şam'da bir hafta kalarak yol yorgunluğunu gidermeye karar vermiş. Yine hizmetçiler şehrin içine dağılmışlar. Acib lalasını çağırmış.

-"Gidelim de şu aşçıyı bir görelim demiş, adamcağız bize bir çok ikram ve izzet ettiği halde biz onun başını yaraladık ve ona fenalık ettik" aşçıbaşı bu güzel çocuğu görünce yine müteessir olmuş yine gözleri yaşarmış. Onlara bu defa eskisinden ziyade ikram itmiş yine nar taneleri, badem ve şekerle yapılma reçelden yedirmiş. Sonra gül suyu ile yapılmış şerbetler getirmiş. Acib ile lalası o kadar iştah ile yemişler ki, artık bir küçük lokma bile yiyemeyecek bir hale gelmişler.

Aşçıbaşıya teşekkürler ederek çadırlarına dönmüşler. Acib'in ninesi, çocuğun belki karnı acıkmıştır diye ona reçel getirmiş. Bu reçel de nar taneleri ile badem ve şekerden yapılmış bir reçel imiş. Acib çarşıda yemek yediği için karnının tok olduğunu ve çarşıda da bu reçelden yediklerini söylemiş. Acib'in ninesi bu sözleri duyunca çocuğun lalasına kızmış.

-"Sen nasıl olur da utanmadan benim torunumu çarşı aşçılarına götürürsün?" diye çıkışmış. Acib'in lalası evvela inkar itmiş. O sırada odaya giren vezir Şemseddin torununun çarşı aşçılarına götürüldüğünü öğrenince o da kızmış ve lalayı döverek doğruyu söylemesini istemiş.

Acib'in lalası dayaktan kurtulmak içün doğru söyleyeceğine söz vermiş, ve olan biteni şöyle anlatmış:

-"Efendim madem ki doğrusunu istiyorsunuz. Şunu da ilave edeyim ki demiş, çarşıda yediğimiz tatlı burada Acib'in annesinin verdiği tatlıdan bin kat daha güzeldir" Acib'in ninesi bunu duyunca daha ziyade kızmış. Ve "çarşıdaki reçel nasıl olur da benim yaptığım reçelden daha güzel olabilir, bu reçeli yapmasını bir ben bir de oğlum Hasan Bedreddin bilir, diye ısrar etmiş. Bunun üzerine Şemseddin lalasının eline bir altın vermiş ve "çarşıya git, şu aşçıdan bir altınlık reçel al da getir" demiş. Lala çanağı alınca doğru aşçı dükkanına gitmiş.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

-"Aşçıbaşı demiş, senin reçelin yüzünden ben fena bir dayak yedim. O da sizde yediğimiz reçelin evdeki reçelden daha iyi olduğunu söyledim. Reçelin en iyi tarafından bana bir altınlık reçel ver de eve götüreyim görsünler" demiş. Hasan Bedreddin gülmüş ve:

-"Korkma utanmazsın demiş, çünkü dünyada bu reçeli benim kadar iyi yapabilecek birisi yoktur. Ben de bu reçeli annemden öğrendim. Sonra kaseye bir kaç kepçe reçel koymuş ve lalanın verdiği altını almamış. Lala reçel ile beraber çadıra dönmüş. Vezir reçelden tadınca ömründe bu kadar leziz ve nefis birşey yemediğini itirafa mecbur olmuş. O zaman Hasan Bedreddin'in annesi de merak ederek bir küçük kaşığın ucuyla ağzına biraz reçel götürmüş ve tadar tatmaz bu reçelin kimin tarafından yapıldığını anlamakta gecikmemiş, bayılıp yere düşmüş. Hemen gül suları misk ve anber ruhlarıyla zavallıyı ayıltmışlar. Ayılır ayılmaz "Aman hemen koşunuz, bu reçeli kim yaptıysa bulunuz, çünkü bu reçeli yapan oğlum Hasan Bedreddin'den başkası değildir." diye yalvarmağa başlamış.

Şemseddin bunu duyunca çok sevinmiş. En güçlü en kuvvetli uşaklarından yirmi tanesini aşcı dükkanına göndermiş. Onlara, "Orada reçeli yapan aşçıyı bulunuz. Elini ayağını sım sıkı bağlayınız. Dükkanı da parça parça ediniz. Kendisini eli kolu bağlı olarak bana getiriniz." diye emir virmiş. Onlar da aldıkları emir ne ise onu yapmışlar. Hasan Bedreddin'i eli kolu bağlı olarak vezir Şemseddin'in karşısına çıkarmışlar. Zavallı Hasan Bedreddin kendisine neden böyle cefa yapıldığını düşünür düşünür lakin bir türlü bulamazmış. Nihayet vezirin karşısına gelince titreyerek sormuş.

-"Benim kabahatim nedir ki bana böyle muamele ediyorsunuz?" Şemseddin kabahatiniz bir değil bindir. Bunların en hafifi bile sizi idam ettirmeye kafidir. "Niçin reçele biber koymadınız?" diye bağırmış. Epeyi zamandır güya deli imiş gibi veya çok kızgın imiş gibi yüzünü kaşlarını çatmış, gözlerini açmış ve aşçıyı korkutmuş. Şemseddin o gece "kocaman bir sandık yaptırmış ve aşçıyı eli kolu bağlı olarak sandığa sokturmuş. Sandığı da bir devenin sırtına yükleyerek akrabasıyla adamlarıyla Mısır yolunu tutmuş. Yemek zamanı gelince Bedreddin'i sandıktan çıkartıp karnını doyurtmuş. Sonra yine sandığa koydurtmuş. Gerek Hasan Bedreddin'in annesine gerek karısı Sett'ül Hüsn'e birkaç gün için Hasan Bedreddin'e görünmemelerini tenbih itmiş.

Nihayet birgün kafile Mısır'a yani Kahire'ye pek yaklaşmışlar, fakat akşam imiş Şemseddin Bedreddin'e yemek yedirmek için yine sandığından çıkarmış.

-"Bugün artık son günündür. yarın seni haça çaktıracağım. Bu gece sandığın içinde uyuma, dua ile vakit geçir ki ölmeden evvel Allah kabahatlerini affetmiş olsun." demiş Hasan Bedreddin kendisini tutamamış:

-"Siz ne ahmakmışsınız meğer demiş. Hiç, bir insan reçele az biber kattı diye çarmıha gerilir mi? Aklınıza şaşayım."

Fakat, Şemseddin madem ki reçele biber koymadın ben de seni çarmıha gerdireyim de gör der dururmuş.

Sabah olunca Şemseddin, Bedreddin'i yine sandıktan çıkarmış. O gece hiç uyamamış olan zavallı Bedreddin'in artık ayakta duracak hali yokmuş. Benzi solmuş, rengi kalmamış. Şemseddin onun bu halini görünce, bu "adamı tekrar sandığa koyunuz daha bir hafta orada kalsın sonra çarmıha gereceğiz" diye bağırmış. Hizmetçiler Bedreddin'i götürüp yine sandığa kapamışlar. Bedreddin sandığın içinde yorgunluğun tesiriyle derin bir uykuya dalmış.

Bedreddin böyle uyurken kafile de Kahire'ye gelmiş, şehre girmiş. Develer Şemseddin'in sarayı önünde durmuşlar. Bedreddin'i uykudan uyandırmaksızın yavaş yavaş sandıktan çıkarmışlar ve bir sene evvel bir gece içün güveyi girdiği zifaf odasına götürüp minderin üzerine yatırmışlar. Odada düğün gecesi ne eşya varsa yine aynı eşyalar yerlerinde duruyorlarmış. Hatta Bedreddin'in sarığı ile elbiseleri bile o gece nerede bırakılmışsa yine orada duruyormuş. Şemseddin kızı Sett'ül-Hüsn'ü çağırmış:

-"Kızım demiş, düğün gecesi üzerinde hangi elbise ve ne mücevherat varsa derhal onları giyin, takın, tıpkı o gün ki gibi süslen yatağına gir cibinliği çek ve otur bekle. Bedreddin uyanınca ona" niçin dışarıda istirahat ediyorsunuz. Yatağınıza gelseniz" de. Ona düğün gecesinden bu güne kadar on iki senelik bir zaman geçtiğini ihsas etmiyelim. O, sanki biraz evvel yataktan çıkmış da minder üzerinde uyuyakalmış. Orada uyurken birçok rüyalar gördükten sonra uyanıvermiş zannetsin. Kız babasının dediklerini birbir yapmış. Düğün gecesi süslendiği gibi süslenmiş, gidip yatağa girmiş. Cibinliği çekmiş ve beklemiş. Derken Hasan Bedreddin yavaş yavaş gerinerek uyanmış. Gözlerini aralayınca yüzlerce kandil ve mumun etrafa saldıkları ışık gözlerini kamaştırmış, gözlerini açmış ayağa kalkmış. Etrafına bakmış, odayı tanımış, yatağı görmüş, Onu da tanımış. O vakit elini başına götürmüş. "Ne oluyorum yarabbi, gördüklerim rüya mı yoksa sayıklıyormuyum diye söylenmiş. İleri bir adım atıp durmuş. Eliyle alnında incilenen ter danelerini silmiş. Birn türlü gördüklerine inanamamış. Kendi kendine "burası bu benim güveyi girdiğim oda, şu eşya o odadaki eşya fakat beş dakika evvel ben bir sandık içinde kapalı değil mi idim."

O böyle söylenip dururken cibinliğin bir ucu oynamış evvela güzel bir el, sonra kuğu kuşu boynu gibi beyaz ve uzun bir kol, nihayette Sett'ül-Hüsn melek gibi yüzü görünmüş. Sett'ül-Hüsn Hasan Bedreddin'e, "ne oldunuz, hâlâ yatağa gelmiyecek misiniz" diye seslenmiş.

Hasan Bedreddin şaşırmış. Kendisini cennette zannetmiş. Bu manzara bu tatlı ses, bu güzel kadın onu gaşy etmiş. Söz söylemeden cibinliğin altından gelen sese doğru gitmiş ve yatağa girmiş. Yatakta büyük bir tehlikeyi atlatanların yaptıkları gibi dört tarafına hayretle bakına bakına derin bir "oh!" çekmiş sonra yine düşünceye dalmış. Kafasını halledemediği bir muamma burkuyor gibi oluyormuş. Sarığını elbiselerini de görünce "Allah bilir ama, ben çok derin bir kâbusa dalmış olacağım." demiş.

Sett'ül-Hüsn Hasan Bedreddin'in şaşkınlığını görerek:

-"Sizi niçin bu kadar müteredddid bu kadar şaşırmış görüyorum demiş. Uykuya dalmazdan evvel bu kadar düşünceli değildiniz."

-Hasan Bedredin tatlı tatlı gülmüş.

-"Sizden uzak düşeli kaç sene geçti? diye sormuş. Sett'ül-Hüsn:

-"Allah sizi kazadan esirgesin, ne diyorsunuz? Daha biraz evvel yataktan kalkıp mindere yaslanmış uyuya kalmışdınız, fakat yatağa gelmekte geciktiğinizi görerek sizi davete lüzum görmüşdüm yoksa."

Hasan Bedreddin başını bir tarafa eğerek şöyle bir düşündükden sonra yine içini çekmiş,

-"Söylediğiniz doğru olmalı ben şurada uykuya dalmış olacağım zahir uyurken çok uzun bir rüya görmüşüm. Güya Şam'da bir aşçı idim, Güya orada on iki sene yaşadım. Güya büyük bir adamın oğlu lalasıyla dükkanıma gelerek ona reçel yedirdim." diye rüya sandığı hayatını anlatmaya başlamış. Sett'ül-Hüsn güzel çocuğun nasıl ona kızdığını ve nasıl bir taş atarak alnını yaraladığını anlatırken, elini alnına götürmüş. Orada yaranın yerini bulunca "Vallahi bu bir rüya değil bu bir hakikat olacak" tekrar tereddüde düşmüş. Fakat yine Sett'ül-Hüsn'e odaya göz gezdirmiş, düşünmüş, dur bakayım, "ben kendimi birden bire Şam şehri dışarısında buldum. Hem de nasıl bilir misiniz sarıksız ve cübbesiz. Sonra orada yerleştim. Aşçılık ettim. Nar taneleriyle reçel yapıyordum. Bir gün biberi az bir reçel yaptım. Allah Allah insan rüyada ne de tuhaf şeyler görüyormuş" deyip duraklayınca Sett'ül-Hüsn "başka neler gördüğünüzü anlatınız." diye çırpınmış, Hasan Bedreddin'de rüya sandığı hayatının öteki taraflarını da olduğu gibi anlatmış. Ve

nihayet, "eğer rüyamdan uyanmayaydım az daha çarmıha gerilecektim" diye hikayesini bitiriş. Sett'ül-Hüsn;

-"Sizi niçin tahtalara çakarak öldüreceklerdi?"

-Reçele az biber koydum diye.

Sett'ül-Hüsn gülerek Hasan'ı koynuna almış ve okşamış. Hasan bu garip hal karşısında düşüne düşüne uykuya dalmış.

-"Ertesi gün uykudan uyanıp odaya amcası vezir Şemseddin'in girdiğini görünce şaşırmış ve gayri ihtiyari:

-"Bir kaç günden beri beni sandığa kapatarak işkence eden çarmıha gerdirmeğe kalkışan siz değil mi idiniz?" diye bağırmış. O vakit vezir Hasan'ı teskin etmiş.

-"Oğlum, demiş artık sana hakikati anlatmak sırası geldi. Sen benim kardeşim Nureddin'in oğlusun. Sana yapmış olduğum eziyete gelince, kızım Sett'ül-Hüsn ile bir gece evlenmiş olan adamın sen olup olmadığını anlamak istedim. Onun için bu oyunu tertip etdim. Ve seni, buraya getirtdim. Sen evvelce odada bıraktığın sarığı ve elbiseyi tanıyınca, düğün gecesi kızımla evlenen adamın senden başka birisi olmadığına kanaat getirdim. Aradan çok seneler geçmiş olduğu içün annen seni tanımıyabilirdi. Annen seni tanımış olsa bile, düğün gecesi evlenen adamın sen olup olmadığını bilemezdi. Ben seni bulmak için ta Basra'ya kadar gittim. Şimdi annen de buradadır." Hasan, amcasının bu izahatını hayret içinde dinlemiş sevincinden gözleri yaşarmış. Sarmaşıp öpüşmüşler. Şemseddin kardeşim Nureddin ile nasıl kavga ederek ayrıldıklarını ve birbirlerine yaptıkları vaatleri anlatmış. Tam bu sırada odaya Bedreddin'in annesi de girmiş. Derhal oğlunu kucaklamış. Ana oğul sevinmişler, koklaşmışlar derken Sett'ül-Hüsn ile Acib de odaya girmişler. Artık sevinç ve saadet o dereceyi bulmuş ki, oradakiler sevinçten ne yapacaklarını şaşırmışlar. Sultan veziri Şemseddin'in nihayet yeğenini bulduğunu duyunca bunun da bir kitaba yazılarak başkalarına ibret olsun diye kitabhanesine konmasını emretmiş. Kırk gün kırk gece kandiller yakılarak düğün yapılmış, zil, kös, nakara çalmış. Vezir Şemseddin, yeğeni Bedreddin, anası, karısı, halası, hepsi yüz sene, yüz ay, yüz hafta mes'ud yaşamışlar.

Harun Reşid bu hikayeyi Veziri Cafer'in ağzından dinledikten sonra pek beğenmiş ve karısını yanlışlıkla öldüren zavallı genci affederek onu güzel bir kadınla evlendirmiş.

HIRİSTİYAN TÜCCARIN PADİŞAHA ANLATTIKLARI

"Hikayeye başlamazdan evvel yerli olmadığımı ve yabancı bulunduğumu zat-ı devletinize bildirmeği bir borç bilirim. Ben aslen Mısırlı ve Kahireliyim. Kıbti milletine mensub bir hıristiyanım. Babam sarraf idi. Ve mesleği seyahatinde bir çok paralar toplamıştı. Babam öldükten sonra ben de babamın işini devam ettirdim.

Bir gün birçok meslektaşlarımla beraber Kahire çarşısında oturup konuşurken güzel ve iyi giyinmiş bir genç delikanlı eşeğini bana doğru sürdü. Yanıma yanaşınca eşeğinden indi. Selam verdi. Sonra cebinden içi numunelik susam ile dolu bir mendil çıkardı. Susamı bana gösterdikten sonra "Burada gördüğünüz susamın kilesine kaç paradan müşteri bulabilirz?" diye sordu. Ben susamı elledim kokladım ve "Bu susamın her kilesine yüz parça gümüşe müşteri bulabiliriz" diye cevap verdim.

-Öyle ise dedi kantarcılarla hamalları bulunuz ve hep birlikte Bab El-Nasır'da Cavali hanına geliniz. Beni orada bulursunuz.

Sonra eşeğine bindi ve uzaklaştı. ben numuneyi alarak tüccürlara gittim. Numuneyi gösterdiğim tüccarların hepsi, o cins susamın kilesine yüzyirmi parça gümüşten alıcı çıktılar. Ben kile başına yirmi parça gümüş kazanacaktım. Sevindim. Onun için kantarcılarla hamalları yanıma alarak doğru Bab-El-Nasır'daki Cavali hanına gittim.

Genç delikanlı beni handa bekliyormuş. Ben hana varınca hanın mahzeni açıldı. Mahzende yığılı duran susamlar, çuvallara doldurularak tarttı. Susam elli kile idi. Genç delikanlı bana döndü:

-Size kile başına on parça komisyon vereceğim dedi, Elli kile susam yüzer gümüşten beşbin parça gümüş eder. Bu beş bin parçanın beşyüzü size vaadettiğim komisyondur. Mütebaki dörtbinbeşyüz parça gümüş ise bana aittir. Bana ait olan bu dörtbin beşyüz parça gümüşü şimdilik siz yanınızda saklayınız benim başka yerde biraz işim vardır. Oradaki işlerimi bitirince yine buraya döneceğim bu parayı da o zaman sizden alırım. Delikanlının bu muamelesi beni çok mütehassir etti. Derhal teşekkür ederek elini öptüm ve "istediğin gibi olsun" dedim. Çünkü o gün bana hayli para kazandırmıştı.

Bu tarihten bir ay kadar sonra bir gün delikanlı dükkanıma çıkageldi. Benden parasını istedi. Ben de her zaman yanımda bulundurduğum parasını çıkartıp saymaya başladım. Delikanlı:

-Şuracıkta ufacık bir işim var. Siz parayı sayıncaya kadar ben şu işimi bitireyim dönerim. deyip acele dışarıya çıktı. Delikanlıyı o gün, ve ertesi gün bekledim. Lakin delikanlı hiç görünmedi. Aradan ancak bir ay geçtikten sonra onu tekrar gördüm. Yine acele geldi ve parasını istedi. Onu görünce yerimden kalktım. Dükkanıma davet ettim. Hatta beraberce yemek yememizi teklif ettim. Lakin delikanlı davetimi ve teklifimi kabul etmedi. Aman çok acelem var. Dükkana giremeyeceğimden dolayı beni affediniz. Siz parayı hazırlayınız ben şimdi geri gelip alırım dedi." eşeğini kamçılayıp gözden kayboldu. Parayı hazırladım. Delikanlıyı gece geç vakte kadar bekledim. Lakin delikanlı o günde dükkana uğramadı. Aradan bir ay daha geçti. Kendi kendime "bu delikanlı amma da hovarda şey ha! beni tanımadığı halde bir çok parasını bana emniyet ederek günlerce aylarca semtime uğramıyor. Ya ben paraları alıp kaçsam ne yapacak?" diye düşünüyordum, derken yine günün birinde delikanlı çıkageldi. Bu sefer üstü başı bundan evvelki seferden daha güzeldi. Sanki taze hamamdan çıkmış gelin gibi yanakları pembe alnı bembeyaz idi. O kadar güzel olmuştu ki onu o haliyle görenler muhakkak "Maşallah" ne güzel ne yakışıklı genç. Allah özene özene yaratmış" derlerdi. Parasını almak üzere tenezzülen dükkanıma buyurmasını rica ettim cevabı:

-Bu günde parayı almak için vaktim yok. Yakında bir daha gelirim. O zaman alırım diyerek savuştu. Delikanlının parasını ben ticarette kullanıyordum. Ve susam alım-satımından elde ettiğim kazançtan ma'ada hayli kâr da elde etmiştim. Artık zengin olmuştum. Bu servetten dolayı delikanlıya minnettardım. Delikanlı bir daha bana uğradığı takdirde kendi evimde alıkoyarak ona elimden gelediği kadar ikramlar iltiftlar etmeğe karar verdim. Lakin birbiri sıra aylar geçti durdu. Delikanlı dükkana hiç ayak basmadı. Neden sonra yani aradan bir sene geçtikten sonra bir sabah delikanlıyı yine dükkanımın eşiğinde görmeyeyim mi? Vallahi sultanım sevinmedim dersem yalan söylemiş olurm. Onu artık bu sefer kaçırmamaya karar vermiştim. Öyle ısrarlarla öyle inatla davet ettim ki bu sefer davetimi kabul etti "Lakin benim için büyük masrafa girmemek şartıyla diye ilave etti. Ben de cevaben istediği gibi hareket edeceğimi vaadettim. Delikanlı eşeğinden inip eve girdi.

Yemekler pişmişti. Şerbetlere buz kondu. Nihayet misafirimle beraber tablanın karşılıklı iki tarafına bağdaş kurduk. "Bismillah" diyerek yemeğe başladık. Delikanlının yalnız sol eliyle yemek yediği nazar-ı dikkatimi celbetti. Bu çocuğu birkaç seneden beri birkaç defalar görmüş ve kendisiyle uzun boylu görüşmüştüm! Hiçbir zaman adap ve nezakete mugayir bir hal ve hareketini görmemiştim. Onun için sol eliyle yemek yediğine şaştım. Acaba sol eliyle yemek suretiyle bana küçüklüğümü anlatmak mı istiyor? diye şüphelendim. Bu fikir zihnimi gıcıkladı. durdu. Yemek bitti, ellerimizi

yıkadık. Köşelere kurularak kahvelerimizi içerken artık merakımı daha fazla zapta muktedir alamadım.

-Afedersiniz, dedim. Size bir şey soracağım. Yemekte mütamadiyen sol elinizi kullandığınızı gördüm. Sağ elinizin incinmiş olduğunu tahmin ediyorum. Acaba sağ elinize bir ilaç yapamaz mıyız.

Delikanlı cevap olarak derin bir oh çekti. Cepkeninin uzun kolunu yukarı doğru sıyırdı. Bir de ne göreyim. Beğenirsiniz? Sağlam bir el yerine elsiz kesik bir kol. Hiç de beklemediğim bu manzarayla karşılaşınca ne diyeceğimi bilemedim. Delikanlı bana:

-"Sol elimle yemek yediğimi gördüğünüz zaman bu hale çok şaşmışsınızdır. Lakin benim için başka türlü yemek yeme imkanı olmadığını şimdi siz de takdir edersiniz. Asıh şaşılacak şey bu elimin nasıl kesildiğidir dedi.

Beni bir merak sardı. Delikanlıya aman anlatınız. Başınıza bu kaza nasıl geldi? diye sordum. O da anlatmağa başladı.

Ben en asıl Bağdat'lıyım babam o şehrin en ileri gelen eşrafından olduğu gibi aynı zamanda da en zenginlerindendir. Çocukluk çağından çıkıp delikanlı olduktan sonra dünyayı gezmiş, dolaşmış binbir seyahat yapmış adamların ötede beride gördükleri tuhaf tuhaf şeylerin hikayelerini dinlemeye doyamazdım. Hele Mısır'a ait hikayelere bayılırdım. Mısır'a gitmek Mısır'ı görmek en büyük emelim olmuştu. Ama böyle bir seyahate çıkmanın imkanı mı vardı? Allah rahmet eylesin babam sağlığında evimizden bir iki mahalle öteye bile uzaklaşmamı çok görürdü. Beni o kadar severdi ki bir an için ayrılığa tahammül edemizdi. Seneler geldi geçti. Nihayet bir gün babam öldü. Dünyada yapayalnız kaldım. Beni dünyanın bir köşesine veya bir bucağına bağlayan bir bağ yoktu. Paramla Bağdatımız'ın o güzel kumaşından Musul'un rüyalar gibi, hülyalar gibi ince tüllerinedn satın alarak şimdi bulunduğumuz şehrin yani Kahire'nin yolunu tuttum. Halbuki ne ümitle çıktık sonra da nelere uğradık?

Hikayesinin burasında delikanlı, gözlerinden şıpır şıpır akan yaşları sildi. Ve devam etti:

-İnsanın tedbiri, takdir-i ilâhiye karşı gelemiyor vesselâm. Geniş yürek, geniş gönül ve geniş adımlarla bu şehre girdim. Eşyamla beraber Mesrur'un hanına indim. Vakit öğleden biraz evvel idi. Handa karnımı doyurdum. Yemekten sonra yatağıma yan gelerek bir iki saat kadar uyudum. Yol yorgunluğundan eser kalmamıştı. Bin El-Kasrına kadar etrafıma bakına bakına gezindim. Ötede beride dolaşıp duruyor ve kendimi cennette sanıyordum. Ertesi gün beraberimde getirmiş olduğum kumaşlardan numunelik

bir kaç top alarak hizmetçilerimle beraber çerkesler çarşısına gittim. Hemen tellallar başıma üşüştüler. Herbirisinin eline numunelik bir top tutuşturdum. Tellalların bazısı müşteri bulamak için malların güzelliğini bağıra bağıra ilan ederek uzaklaştılar. Bazıları ise dört tarafa dağılarak şunun bunun dükkanlarına uğradılar. Aradan bir saat kadar geçtikten sonra tellallar tekrar yanıma döndüler. Buldukları alıcılar malların sermayesi kadarbile para vermiyorlardı. Tellalların hepsi dönüp kaça müşteri bulduklarını söyleyince ben bu suretle yapacağım satıştan bir dinar bile kazanamayacağımı anladım. Tellal başı ak sakallı doğru sözlü, doğru özlü iyi bir adamcağız idi. Bana yanaştı:

-"Oğul dedi, sen bu malları böyle satmağa kalkışırsan çok ziyan edersin. Bir bilirsen bir bilene danış derler neden? Çünkü onun bildiği biricik şeyi sen bin bildiğin halde bilmemekliğin ihtimali vardır. Gel sen şu malları buradaki dükkan sahibi tüccarlara veresiye ver. Yanına bir muhasib iki de şahit alırsın. Malları tüccarlara bırakırsın her hafta sonunda gelir satabildikleri malların paralarını toplarsın. Böyle yaparsan ziyan etmek şöyle dursun bilakis çok kar ederim.

Doğru söze hay hay denir. Ben de öyle diyerek ihtiyar tellal kethüdasının nasihatini dinledim. Malları dağıttım. Her pazartesi ve perşembe günleri gider dükkanın birisine otururdum. Muhasibim öbür dükkanları birbir dolaşır oralarda biriken paraları toplar bana getirirdi.

Yine para toplayacağımız günlerden bir sabah idi. Kalktım hamama gittim. Hanıma döndüm. İki bardak yakut gibi kırmızı şarab içtim. Hava sıcaktı, çiçekler kokuyor, sinekler uykulu uykulu vızırdıyordu. Yatağımın üzerinde koluma yaslanarak uykuya dalıvermişim. Uyandıktan sonra öğle yemeğini yedim. Üstüme başıma biraz misk ve anber sürdükten sonra çarşı yolunu tuttum. Gidip Bahçıvan Bedreddin adlı tüccarın dükkanına oturdum.

Ben dükkana geleli az olmuştu ki içeriye uzun endamlı bir kadın girdi. Elbisesini güzel vücuduna o kadar yakıştırmış ki ona bakanların gözlerin bir daha üzerinden ayırmaları ihtimal olmazdı. Başına ince bir mendil sarılmış mendilin bir ucunu rengarenk bir şelale gibi başının yanından, kulağının üzerinden, saçları ile beraber aşağıya akıtıvermişti. Pembe yanakları üzerine çektiği peçeyi biraz yukarı kaldırınca altından iki büyük kara gözler yıldız gibi parıldaştılar.

Kadının manzarası, bakışı, tatlı sesi, üstünden başından intisar eden ince koku, gönlümde bir girdap yarattı. Başım döndü, aklım, fikrim alt üst oldu. Kız Bedreddin'i selamladı. Bedreddin ile şundan bundan konuştuktan sonra altın tellerle dokunmuş bir kumaşın onda bulunup bulunmadığını sordu. Benim Musul'dan getirip de dağıttığım

kumaşların çoğu bu kızın istemiş olduğu cinstendi. Zaten Bedreddin de kıza benim getirdiğim kumaşlardan çıkardı. Kız kumaşı görür görmez beğendi. Kumaşı alıp parasını sonra göndermek istedi. Bu teklifi işitince Bedreddin yüzünü gözünü buruşturdu:

-"Hanımefendi mal benim olsaydı size bırakırdım lakin bu mal benim değil işte şurada oturan gencindir. Bu malların parasını da ona bugün vermeğe mecburum. Onun için veresiye veremiyeceğime hakikaten müteessirim, dedi. Kıza karşı hissettiğim aşk, büyük yangınlar gibi alevi ile birdenbire gönlümü sarmıştı. Kızın tüccarın bu cevabından çok sıkıldığı sesinin değişip titremesinden belli idi kız Bedreddin'e "cevabınız beni pek mahçup etti. Göstermiş olduğunuz hürmetsizlik ve nezaketsizliğe teessüf ederim" diyerek kapıya doğru yürüdü.

Uğruna canımı, ruhumu bile feda etmeği az göreceğim bir mülkten bir bez parçasını esirgediniz görünce yüreğim cızladı. Hemen elimle kızın yolunu kestim.

-"Hanımcığım dedim lutfediniz kerem ediniz de geri teşrif buyurunuz.

Kız başını döndürdü bana öyle bir tebessüm etti ki tekmil varlığımı tatlı, kutsi bir zevk ve neş'e sardı.

-Hatırınız için geri dönüyorum dedi. Ve dediği gibi de yaptı. Ben Bedreddin'e döndüm "Bu kumaşın fiyatı nedir arkadaş?" diye sordum. Bedreddin deftere baktıktan sonra "Bin yüz parça gümüş" diye cevap verdi. Bu miktar parayı ona borçlu olduğuma dair bir kağıt yazıp Bedreddin'e verdim. Kumaşı alıp kıza uzattım.

-Bu kumaşı götürebilirsiniz hanımefendi. Parasını istediğiniz zaman gönderirsiniz. Hatta bu kumaşı küçük bir hediye olarak kabul buyurursanız beni ziyadesiyle memnun etmiş olursunuz. diyerek hürmetten eğildim. Kız cevaben;

Bana karşı o kadar nezaket ve o kadar dürüstlükle hareket ettiniz ki size karşı minnettar kalmamak için yüreğimin taştan daha sert ve katı olması icap eder. Allah servetinizi çoğaltsın, ömrünüzü uzun etsin. Ve bir arada yaşamamızı nasip etsin. Pek ihtiyarladıktan sonra ecel gelip de ölürseniz Allah sizi cennete kabul buyursun dedi. Bunları duyunca ben kulaklarıma inanamadım. Gözlerimin önünde cennet kapılarını açıldığını zannettim bu sözlerden cesaret alarak;

-Yüzünüzü bir kerecik olsun görmemi ümit edebilir miyim? dedim kız şuh ve şen bir eda ile peçesini yana çekti.

Sevgilinin yüzünü gördüm. Kendisi hayal ettiğimden de bin kere daha güzeldi. Siması ta kalbimin derininden bana birkaç ah çektirdi. Kıza karşı hissettiğim aşk

iliklerime kadar işledi. Kız, peçesini indirdi. Kız kumaş alıp çıktı. Gözlerim arkasından bakakaldı. Zihnim perişan olmuştu. Ben, ikindi ezanı okununcaya kadar Bedreddin'in dükkanında kaldım. Böyle saatlerce düşündükten sonra yine düşüne düşüne kalktım ve nereye gideceğimin farkında olmadan düşünceli düşünceli yürüdüm. Sanki bu dünya da değildim.

Başka bir diyarda sevimli ve tatlı bir memlekette geziyor gibi idim. Biraz yürüdükten sonra kendimi hanın kapısı önünde buldum. Alışkanlık dolayısıyla adımlarım beni hana doğru götürmüştü. Akşam yemeği önüme kondu. Lakin bütün düşüncelerim o kadar kızın hayali üzerine toplanmıştı ki ağzıma koyup koymadığımın, bir şey yiyip yemediğimin hiç farkında olmadım. Uyumak üzere yatağa uzandım. Lakin bütün gece uyku gözlerime yabancı kaldı. Şafak söküp de sabah rüzgarı serin serin esince giyinip dışarı çıktım. Doğruca Bedreddin'in dükkanına gittim. Dükkanın bir köşesine oturdum, bir gün evvelki kız hakkında konuşmağa başladım. Kız hakkında Bedreddin'e sorduğum suallerin hepsine kızın lehine cevaplar alıyordum. Biz böyle konuşup dururken kapıdan içeri kim girse beğenirsiniz? Kızın tâ kendisi. Kız bu sefer birgün evvelkisinden daha güzel giyinmişti. Yanında bir de hizmetçi kadın vardı. Dükkana girince Bedreddin'in yüzüne bakmadan bana selam verdi. Yanıma oturdu. Başka bir kadında işitmediğim tatlı bir sesle:

-Görüyorsunuz ki dün vermiş olduğum söze sadıkım. Beni tanımadığınız halde bana itimat ederek verdiğiniz kumaşın parasını getirdim.

-Bu kadar aceleye ne lüzum vardı? dedim. Para hakkında zerrece endişem yoktu. Parayı vermek için kendinizi bu kadar sıkıntıya koymak reva değildir.

-Hayır dedi lütfunuza hıyanetle mukabele olamazdı. Ve bir gün evvel aldığı kumaşların parasını önüme koydu.

Kız ile şundan bundan görüştüm. Görüşürken yüreğimin kıza doğru aktığını duyar gibi oluyordum. Git gide cesaret alıyordum. Nihayet kendisine:

-"Sizi görmek ve evinizi ziyaret etmek istiyorum" man'asından bir işaret yaptım. Kız işareti anladı. Canı fena halde sıkıldı. Meyus oldu. Kızdı. Acele kalktı ve dükkandan çıktı gitti. O çıkıp gidince yüreğimde göğsümden koptu, yırtıldı, ayrıldı sandım. Ne yaptığımı ne ettiğimi bilmeyerek dükkandan ayrıldım. Hem serseri hem meyus sokaklarda gezerken birisinin cebimi arkadan çektiğini duydum. Başımı arkama dönünce biraz evvel sevdiğim kadınla dükkana gelmiş hizmetçi kadını tanıdım. Kadın kendisini takip etmemi söyledi. Peşinden yürüdüm. Nihayet çarşının çok kalabalık bir yerine geldik. Burada kadınlı erkekli bir sürü insanlar gürültülü bir pazarlık ve bir alış veriş ile

قیز شن و شوخ بر ادا ایله یوزنده‌کی تولی
باشنه چکدی. یوزینی کوردم. یماسی تا قلبمه
دیشنده بیلا آه چکدیردی

Kız şen ve şuh bir eda ile yüzündeki tülü başına çekti.
yüzünü gördüm.

meşgul idiler ki kimin kime ne söylediği belli olmuyordu. Bu curcunalı kıyametli yerde kızı gördüm. Birbirimizle konuştuğumuzun farkına varılmaması için kız bu mahalle intihap etmişti. Kız beni bir yana çekti, yaşlı gözlerle ve titrek sesle;

-Kalbimi demincik yaptığınız işaretle yaraladınız. Ama, ne çareki sizi seviyorum. Sizi gördüğüm dakikadan beri ne uyku uyudum ne su içtim, ne yemek yedim dedi.

-Ya beni hiç sormuyorsunuz dedim. Sizin şikayet ettiğinizin daha fenasına asıl ben müptela oldum. Sözlerimin doğruluğuna yüzümün hali şahadet etmiyor mu?

Kız gözlerini gözlerime dikti:

-Öyle ise siz mi bana gelirsiniz, yoksa ben mi size geleceğim? diye sordu. Ve "birbirimizle evlendiğimiz bir müddet saklı kalmalı" diye ilave etti.

-Ben buranın yabancısıyım dedim. Burada kendime ait ayrı bir evim bir yerim yok. Handa oturuyorum, eğer sizin evinize gitmekliğime müsade ederseniz saadetimiz tam olur.

Bugün çarşambadır, birbirimize bugün kavuşmamız uğurlu olmayabilir. Yarın perşembedir. Öğle namazını cemaatle beraber kıldıktan sonra eşeğinize bininiz ve Habâniye mahallesinin nerede olduğunu sora sora oraya varınız. Oraya varınca "Nak'ıb Bereket Ebu'ş-Şâma"nın köşkünün nerede olduğunu bulunuz. İşte o köşk benimdir. Ben de sizi orada sabırsızlıkla beklerim.

Ben bu sözleri duyunca sevinç ve neş'eden çıldıracağım geldi. Sevgilimden ayrıldım. Dünyada mı yürüyordum, cennette mi idim farkında değildim. Geceyi sabırsızlıkla bekledim. Gece olunca şafağı sabırsızlıkla bekledim. Horozlar ötmeye başlayıp da şafağın ilk ağartıları göklerden yıldızları kaçırınca son derece itina ile giyinmeğe başladım. İpek mendilime elli parça altın koyarak cebime indirdim. Doğru hana gittim. Orada bir eşekçi buldum. Eşeğe binerek eşekçiye beni Habanaya'ya götürmesini tenbih ettim. Sürücü beni istediğim yere götürdü. Oraya varınca Nakib Bereket'in köşkünün nerede olduğunu sorup bana cevap getirmesini emrettim. Sürücü gidip sormuş soruşturmuş ve köşkün nerede olduğunu öğrenmiş. Beni alıp köşkün önüne getirdi. İnince eşekçiye yarım altın verdim. Ve ertesi günü aynı saatte oraya gelip beni almasını tenbih ettim. Sürücü bana binlerce teşekkürler ederek uzaklaştı.

Kapının tokmağını vurur vurmaz kar gibi beyaz iki kız kapıyı açtılar. Bunlar aynı ufuktan birden doğan iki bedr-i tam, aynı daldan sarkan iki şeftali gibi idiler. Bana "Hanımımız size karşı hissettiği şiddetli aşk ve iştiyaktan dolayı bütün gece gözlerini kapayamadı dediler. Hizmetçiler beni büyük bir bahçeye götürdüler. Bahçenin ortasında

sarmaşıklarla ağaçlarla örtülü bir kamerya vardı. Bahçe, çiçeklerle, kuşlarla, kelebeklerle yemişlerle dolu idi. Büyük bir ağacın üzerinde rengarenk tüylü büyücek bir kuş sanki aşk ilahisi söylüyormuş gibi vızıldıyor onu dinliyormuş gibi samet ve sakin duruyorlardı. Bahçenin dört köşesindeki havuzların fıskıyelerinden göklere kadar sular fışkırıyor, bembeyaz su sütunu beyaz tüllere bürünmüş, nazlı gelinler gibi sağa sola sallana sallana yükselince yükseklerde güneşin ışığında çeşit çeşit alem-i semalar yaparak başını bir yana eğiyor, dağılıyor, binlerce inci tanesi gibi taneleniyor, binlerce yıldızlar gibi pırıldayarak ufalanıyor. Nihayet yorgun argın şarıldayarak cam gibi suların üzerine yıkılıyor, çimenlerin üzerine konarak çiğ tanesi oluyordu.

Bu manzara gözlerimi kamaştırdı. Hizmetçi kızların birisi hanımı çağırmak için ayrılmıştı. Ötekisi beni kameryaya götürerek oraya oturdu. Ben kameryaya girdikten biraz sonra sevgilim güneşler gibi gözümün önünde tulû' etti. Uzun örüklerini incilerle örmüştü. Hüsnüne helal getirmemek için beyaz gerdanını lekesiz beyazlığını incilerle, elmaslarla örtmemişti. Beni görünce sevinçle tebessüm etti, kollarıma girdi.

-Geldiğiniz hakikat midir? Yoksa bu gördüğüm acaba bir rüya mıdır? dedi.

-Kölenizim dedim.

-Estağfurullah... dedi, hoşgeldiniz! Sizi göreliden beri hayalimden ayrılmadınız. Gözümden herşey silindi, indimde alem cihan yalnız sizden ibaret kaldı. Benim söyleyecek şeylerim o kadar çok idi ki nereden söze başlayacağımı şaşırmıştım. Kameryanın altında ne kadar konuştuk, ne kadar zaman kaldık bilemiyorum. Hizmetçilerin bize yemek getirmesinden akşam olduğunu anladık. Yemek yedikten sonra altın ibriklerden dökülen çiçek sularıyla ellerimizi yıkadık. Birbirimizi ne kadar sevdiğimiz birbirimize tekrar etmekten bir türlü usanmıyorduk. Nihayet gece oldu. Ay yükseldi. Şafak söktü. Lakin biz hiç farkında değildik. Nihayet ayrılık saati yaklaştı. Sevgilimin belki parası yoktur diye içinde elli altın bulunan keseyi bir kenara bırakarak kapıya doğru yürüdüm. Sevgilim ağlayarak bana "seni bir daha ne zaman göreceğim" diye sordu.

Ben de cevaben "canın sıkılmasın bu aşkam yine buradayım" dedim. Eşekçi tenbih ettiğim gibi kapının dışında bekliyordu. Eşeğe binerek hemen hana gittim. Eşekçiye parayı verirken o akşam yine gelip beni handan almasını emrettim.

Handan çarşıya gittim. İşlerimi gördüm. Alacaklı olduğun paraları toplattırdım. Bir kuzu doldurttum. Fırına gönderttim. Küfeler dolusu envai yemişler satın aldım. Küfelerin üstlerine de birçok çiçekler kodurttum, bir kaç hamal ile beraber küfeleri karıma gönderdim. Akşam ezanı okunmadan biraz evvel hana döndüm. Eşekçinin

getirdiği eşeğe binerek Habanaya mahallesi yolunu tuttum. Evde mermerleri silmişler bakır takımlarını parlatmışlar, kandillere yağ koymuşlar, yemekleri tabaklara ayırmışlar, şerbetleri de süzmüşlerdi. Karım beni görünce kollarını boynuma sardı.

-Senin birkaç saatlik ayrılığın bana çok geldi diye şikayet etti. Yemek yedik, sonra şerbetler içtik. Gece yarısına kadar konuştuk, görüştük ondan sonra uyuduk. Sabah olunca odanın bir köşesine ikinci bir mendile yine elli altın bağlayarak, mendili odanın bir köşesine bıraktım.

Bu hayat günlerce devam etti. Eve her gidişimde elli altın bıraka bıraka bir gün para olarak bir altın veyahut bir bir gümüş parçası değil lakin bir bakır parçasına bile malik olmadığımı gördüm. korku ve keder aklımı istila etti. O zaman fakaralığın ne büyük bir işkence olduğunu anladım.

En candan telakki ettiğim dostlar yüzüme bakmaz beni anlamaz olmuşlardı. Mesut olanlarla beraber bulunamaz, onların neşe ve saadetlerine iştirak edemez olmuştum. Hatta akrabamın yanında yabancı telakki ediliyordum.

İşte o gün böyle acı acı düşüne düşüne bir hedefim olmayarak Bin Aksaray'ın caddesinde yürüyüp gidiyordum. Bir müddet yürüdükten sonra kendimi Bab-ı Ruyla da buldum. Burası mahşer gibi kalabalıktı. Kaynaşan itişen yürüyen insanların arasına ben de sıkıştım. Elim sağ yanımda duran bir askerin cebi üzerine sıkışmıştı. Bu cepte keseye benzer bir katılık hissettim. Yavaşça elimi sıyırarak askerin cebine soktum ve keseyi onun cebinden kendi cebime geçirdim. Lakin cebinin birdenbire hafiflenişinden şüphenerek asker elini cebine götürdü. Cebini boş bulunca hemen bana dönerek bir eliyle yakamdan tuttu. Öbür elindeki ok ile de başıma fena bir darbe indirdi. Askerin bu muamelesini gören ahali benden taraf olarak:

-Bu delikanlıya ne vuruyorsun? diye askere hücum ettiler. Asker:

-Bu adam bir hırsızdır, paramı çaldı! diye haykırıyordu.

Tam bu sırada kalabalıkta bir kaynaşma bir yol verme oldu.
Öteden beriden:

-Vali geliyor! sözleri işitildi. Fi'l vâki arkasında celladı ile hakimler ile bareber vali göründü. Vali patırtımızı işitmiştir. Onun için yanımıza gelerek derdimizin ne olduğunu sordu. Asker hemen atılarak.

-Vallahi vali efendi. Cebimde bir mavi kesem vardı. Kesenin içinde de yirmi altınım vardı. Kalabalık arasında giderken bu adam yanıma sokuldu ve kesemi cebimden çaldı diye bağırdı.

Valinin emriyle üstüm başım arandı. Askerin kesesi koynumdan çıktı.

Vali keseyi aldı. Kese askerin tarif ettiği gibi mavi idi. Vali keseyi açtı. Kesenin içindeki altınları saydı. Alıtnlar da yirmi tane idi. Vali ateş saçan gözlerle bana bakarak:

-Ey genç doğru söyle bu keseyi sen çaldın mı?

Diye gürledi. Saşımı önüme eğdim. Utancımdan ne edeceğimi bilmiyordum. Orada o vaziyette orada bulunacağıma yedi kat yerin dibinde bulunmayı bin kere tercih ederdim. İnkar etsem inkar fyadasız olurdu, çünkü kese üzerimde çıkmıştı. Valiye:

-"Evet efendim keseyi ben çaldım dedim. Vali etraftaki ahaliye dönerek:

-Ey ahali itiraf ettiğine siz şahid oldunuz ya!...dedi. Sonra cellata dönerek:

-Kabahatini itiraf etti. Kabahati te'kin etti. Onun için sağ elini kes... diye emir verdi. Cellad bir pala vuruşla sağ elimi düşürdü. Ahali ve asker bana acıdılar. Hatta askerlerin gözlerine yaşlar geldi. Öylece hem yaşlarını siliyor hem de bana "Nasıl gençliğine kıydın hırsızlık ettin, yazık değil mi sana oğlum?" diyordu. Çaldığım keseyi bana uzattı. Ve onu bana hediye etti. Orada biriken halkın bazısı bana su getiriyor, bazısı da kesik elime ilaç sürüyorlardı. Ben kesik elimi bir beze sararak onu koynuma koydum. Benzim soluk idi. Yüzümden teessür akıyordu. Ahaliye teşekkür ederek kalabalığın arasından ayrıldım. Karımın evine gittim. Yukarı çıkıp yorgun argın vücudumu minderin üzerine attım. Karım beni görür görmez binbir endişeyle titreyen bir sesle:

-Seni neden bu kadar müteessir ve bitkin görüyorum. Ruhunu üzen keder nedir? diye derdimi anlamak istedi. Ben ona cevap olarak başımın ağrıdığını söyledim. Lakin inanmadı. Biz o kadar çok sevişiyorduk ki ikimizin kalpleri arasında gizli bir yol hasıl olmuştu. Benim düşündüklerimi ben söylemeden o anlar, onun fikirlerini de ben anlardım karım:

-Kocacığım başını kaldır ve başına gelenleri bana anlat. Çünkü senin yüzünün üzerinde çok vahim bir hikayenin yazısını okur gibi oluyorum. beni maraktan öldürme! Halini bana bildir. belki derdine derman kederine bir tesilli bulurum diye yalvardı. Uzun kirpikleri üzerinde iri elmas taneleri gibi yaşlar titreşiyordu. Ona "üzülme birşey yok" diye cevap verdim. Karımın yaşları artık yanaklarını ıslatıyordu:

-Senin hem bir kederin var, hem de bana yaptığın muamelede bir değişiklik görüyorum, diyordu.

Akşama kadar karıcığım yalvardı, yakardı. Akşama kadar kederimi başıma gelenleri ondan gizledim. Karım başıma bir gelaket geldiği şüphesiyle bu kadar müteessir olursa, felaketin bir vakıa olduğunu işitince ne demezdi? Biçarenin hali yürekler acısı idi. Akşam üzeri yemek getirdiler. Sol elimle yemek yediğimi karım görmesin diye iştahsız olduğumu ileri sürdüm. Karım hem ağlıyor, hem yalvarıyordu. Nihayet bardağı kendi eliyle dudaklarıma götürdüğü taktirde bir kaç bardak şerbet içeceğimi kendisine vaadettim. Gözlerimden yaşlar boşandı. Yüreğim sakladığı sır ile şişmiş gibiydi. Ağladığımı gören karıcığım müthiş bir çığlık salıvererek.

-Aman yüreğim yaktın! diye bağırdı. Onun kederi beni büsbütün alt üst etti. Şerbetin dertlerimi unutturacağını umarak şerbet kesesini sol elimle ağzıma götürdüm ve şerbetin hepsini içtim. Karım "niye sol elinle içiyorsun?" diye sordu. "sağ elimin parmakları biraz yandı da onun için" dedim. Karım "elini göster kocacığım da merhem sürelim, ilaç yapalım" dedi. Ben "yaram ehemmiyetsizdir şimdi yaramı açtırma, sonra sana gösteririm" dedim. Karım bana şerbet vermek de devam etti. Bir taraftan sıcak bana uyku verdi. Başım bir yana düşerek kendimden geçtim. Ben uyurken beni uyandırmadan karım yavaşça elimi çözmüş, elimin kesik olduğunu görmüş. İçinde yirmi altın bulunan para kesesini de cebimde bulmuş. O dakikadan sonra vakıa eli kesilen ben idim lakin bu kesik dolayısıyla yüreği kanayan karım idi.

Bütün gece gaflet uykusundan uyanmadım. Karım ise hiç gözümü yummamıştı. Sabah olunca kahvaltımı önüme getirdiler biraz kahvaltı ettikten sonra para kesesini adetim vechile bir kenara bırakarak sokağa çıkmağa hazırlandım. Karım, gitmek üzere kalktığımı görünec;

-Nereye gidiyorsun? bu gün bir yere çıkma, biraz yat, istirahat et bana karşı duyduğun sevgi seni bütün mal mülk ve parandan hatta sağ elinden edecek kadar mı büyük? diye sordu.

Dışarı çıkmaktan vazgeçip oturdum. Karım hem ağlıyor hem de;

-Bana kederini niye açmadın? Bana derdini niye söylemedin seni senden ziyade sevdiğimi bilmiyor musun? Şimdi de niye mükeddersin paran tükenince senden kaçan vefasız dostların gibi benim de artık senden yüz çevireceğimi mi sandın! Onn için mi üzüldün. Merak etme ölünceye kadar beraberiz diyerek beni teselli ediyordu. Kendisi birkaç saat beni böyle teselli ettikten sonra bu teselliyi de kâfi görmeyerek katipler,

şahitler çağırttı, ne kadar malı mülkü varsa şahitlerin huzurunda hepsini üstüme yazdırdı. Şahitler, katipler işlerini sorduktan sonra ücretlerini alıp çıktılar.

Yine yalnız kalınca karıcığım sol elimi tutarak beni büyük bir dolabın önüne getirdi. Dolabı açtı ve bana "bak" dedi. Dolabın rafında ona ne kadar kese bırakmışsam hepsini yan yana sıralı gördüm. Karım "sen para bıraktıkça bıraktığın para birgün yine sana lazım olur diye buraya saklamıştım." diyordu. Ve "ben sana karşı ne yapsam, sana ne versem sana karşı şükran borcumu ödeyemiyeceğim" diye ilave ediyordu.

Karımın bu halini ve yeni baştan zengin olduğumu görünce kederim hafifledi. O akşam ruhuma biraz neşe geldi. Karım ile beraber yedik içtik. Lakin karımı tesilli etmek mümkün olmuyordu. İkide birde hazin hazin yüzüme bakıyor sonra düşünceye dalarak düşüncesinin arasında :

-"Ben sana karşı ne yapsam hatta uğruna hayatımı bile feda etsem, yine senin aşkına kıyasen hiçtir" diye söyleniyordu. Artık teselli etmek sırası bana gelmişti. Lakin karıma ne desem fayda vermiyordu.

Bu hal bir ay kadar devam etti. Gün geçtikçe keder karımın yüreğini yiyor ve göz göre göre eriyor, zayıflıyordu. Başıma gelen felaketten sonra biçare kadın elli günden fazla yaşamadı. Elli gün sonra karıcığım Allah'ın cennetine kabul ettiği kulları meyanında idi. Değil elimi, keşke başımı kaybetseydim de onu kaybetmeseydim. İşte ustanıza satımş bulunduğum susam, karımın mahzenlerinde saklı olan susamlardan idi. Ey tüccar işte ben sağ elimi böyle kaybettim. Masanızın başında sol elimle yemek yiyişimin hikmetini artık öğrenmiş bulunuyorsunuz. Şimdi size bir ricam var. Bir kaç gün sonra ticaret etmek üzere bir ecnebi memleketine gideceğim. Sizin namuslu bir adam olduğunuzu anladım. Gideceğim yere benimle beraber gelir misiniz? dedim. İşte sultanım ben gencin bu teklifini kabul ettim. Nem var ne yoksa hepsini satıp alış veriş ederek biraz daha para kazanmak için o genç ile beraber buralara geldim. Buraya geldikten biraz sonra genç delikanlı işini bitirip geri döndü. Ben de işimi bitirmiştim ve yarın memleketime doğru yola çıkacaktım. Lakin başıma bu kanbur cüce felaketi geldi.

Hıristiyan sarraf hikayesini bitirince bu hikayenin sultanın hoşuna gidip gitmediğini anlamak için sultanın yüzüne bakmış sultan yüzün buruştunmuş: "Bu anlattığın şeyler, demiş kanbur cücenin başına gelenlere kıyasen hiçtir! Onun için hemen şimdi hepinizin kellesini kestireceğim!" diye ilave etmiş. Hıristiyan sarraf böylece birbirlerinin yüzlerine bakmışlar. İslam Kethüda yerden yedi kere selam verdikten sonra padişaha "kanbur cüce dolayısıyla buraya getirilmemizden biraz evvel misafirlikte bulunduğum bir evde çok tuhaf bir hikaye işitmiştim. Müsadeniz olursa o hikayeyi şimdi

size anlatayım. Eğer anlatacağım hikayeyi kanbur cücenin başına gelenlerden daha tuhaf bulursanız hipimizin hayatlarımızı bizlere bağışlayacak mısınız?" diye sormuş. Padişah "pekâla anlat bakalım. Eğer masalın güzelse hepiniz hayatlarınızı kurtardınız demektir" diye cevap vermiş. Kethuda da şöyle anlatmaya başlamış:

BAŞ PARMAKLARI KESİLEN ADAMIN HİKAYESİ

"Dün akşam tanıdıklarımın birisinin evinde hatim indiriliyor ve ben de oraya davetli bulunuyordum. Hatim indirildikten sonra, ev sahibi hepimisi yemeğe alıkoydu. Yemekler hakikaten çok iyi pişirilmişlerdi. Balığa, böreğe, baklavaya diyecek yoktu. Hele soğanla, soramsakla pişirilmiş bir köfte vardı ki onun gibisini ömrümde yememiştim. Daha halan tadı damağımdadır. Masanın büşan bütün misafirler toplanmıştık. Hepimiz atıştırmakla meşgulduk. Yalnız misafirlerin birisi bu nefis köfteyi yemek değil, üzerine elini bile sürmeyeceğini söyleyince hepimiz şaşırdık kendisine:

-Aman efendim hiç olmazsa bir tane alınız, ne kadar güzel olduğunu göreceksiniz. Diyerek onu köfte yemeye teşvik ettik. Fakat o köfteyi ağzına almamakta inat ediyordu.

-Bu köfteyi yediğim için başıma birçok belalar geldi.
deyip duruyordu. Biz de ısrardan vazgeçmiyorduk. Nihayet misafir:

-Efendim ben ellerimi kırk defa kil ile kırk defa sabun ile ve kırk defa çiçek suyu ile yani ceman yekün yüzyirmi defa yıkamayınca bu köfteye dokunmayacağıma yemin ettim. Onun için bu köfteden yemem dedi.

Ev sahibi ellerini çırptı. Hizmetçiler koşuştular. Evin efendisi hizmetçilere ibriklerle güğümler sular, sepetlerle sabunlar ve killer getirmelerini emretti. Sular, killer, sabunlar, çiçek suları getirildi. Misafir, yemini vechile evvela kırk defa kil ile sonra kır defa sabun ile ellerini yıkadı. Ve yine eski yerine oturarak kırk defa kıvrak kıvrak elini uzatıp köfteden yemeye başladı. Bizler ise bu yıkamaların bu korkuların manasını anlamayarak misafire şaşkın şaşkın bakıyorduk. Biz misafire böyle hayretle bakarken sağ elinin baş parmağının eksik olduğun gördük, içimizden en cesur olanlar dayanamayarak onun baş parmağını nasıl kaybettiğini anlatmasını rica ettiler. Misafir "ey kardeşlerim" dedi. "eksik olan sadece sağ elimin baş parmağı değildir. Sol elimin de baş parmağı yoktur. Hatta ayaklarımın da baş parmakları eksiktir." diye ileve etti. Bize sol elini gösterdi. Hakikaten sol elinin de baş parmağı yoktu. Her ne kadar ayaklarında çorapları varsa da ayaklarında baş parmak bulunmadığı çorapların üzerinden belli oluyordu.

Misafir hikayesine şöylece devam etti:

-Babam Bağdat'lı idi. O zaman Harun Reşid Bağdat'da halife idi. Babam şehrin en ileri gelen tüccürlarından biri idi. Kendisini Bağdat'ta tanımayan yoktu. Allah rahmet

eylesin, çok para kazındırdı. Ama kazandığı kadar da çok sarf ederdi. Çünkü kendisi içkiye müptela idi. Onun için öldüğü zaman babamdan bir bir mangır bile biras kalmadı. Kemal-i İhtiram ile cenazesini kaldırdım. Hafizlara kuran okutarak babamın namına hatimler indirttim. Onu çok severdim. Onun için onu kaybetmekle çok müteessir oldum. Aradan birkaç hafta geçtikten sonra babamın çarşıdaki dükkanına idip açtım. Dükkanda pek az mal vardı. Halbuki babamın borçluları pek çoktu. Borçluların hepsi üzerime hücum ederek alacaklarını istediler. ben onlara sabretmelerini, çalışacağım, para kazanacağımı ve para kazandıkça babamın borçlarını ödeyeceğimi kendilerine söyledim. Onlar da beklemeğe razı oldular. O dakikadan sonra geceyi gündüze katarak çalıştım çabaladım. Çok para kazanmak çaresini, çok uğraşıp çok alışveriş etmekte buldum. Her ay borçlulara para vere vere hemen hemen borçların hepsini ödemiş bulunuyordum.

Aradan bir sene geçti. Artık hiç borcum kalmadıktan başka birçok da para ve mal biriktirmiştim. Dükkanım çarşıda parmakla gösterildi, ben de bulunmayan bir kumaşı başka yerde aramak abesti. Bir gün dükkanımın kapısı önünde tembel tembel oturarak güneşleniyordum. Bir iki saatten beni dükkanıma hiç müşteri uğramamıştı. derken bir de ne göreyim? Ömrümde o ana kadar başka kadında görmediğim bir güzellikte, bir zerafette bir kız uzaktan göründü. Kız güzel olduğu kadar da elbisesini endamına yakıştırmıştı. Zaten güzele ne yakışmaz ki!... Bu kız bir eşeğe binmişti. Eşeğinin önünden bir hizmetçi ona yol açıyor, bir hizmetçi de eşeğinin arkasından geliyordu. Kız çarşı kapısına varınca eşeğinden indi. Hizmetçinin bir tanesini eşekle beraber bıraktıktan sonra ötekisini yanına alarak çarşıya girdi. Yanındaki köle ürkek ürkek dört tarafına bakınarak:

-Aman hanımcığım, kim olduğunuzu haber vermeyiniz. Çünkü sonra halimiz yaman olur, diyordu. Kız çarşıdaki dükkanlara baka baka benim dükkanın önüne geldi. Size demincik söylediğim gibi çarşıda en büyük ve en zengin dükkan benim dükkanım idi. Onun için kız dükkanıma girdi. Bana adını vererek dükkanın pikesine ilişti. Ömrümde daha bu kadar tatlı bu kadar latif ses işitmemiştim. Derken efendim yüzünü nim örten yaşmağı yan tarafa çekivermez mi? Yaşmağın altından çıkan güzellikten gözlerim kamaştı. Farkına varmayarak yüreğimin en gizli en derin bir köşesinden uzun bir "ah" koymuş, duyduğumu gözlerim onun gözlerine anlatmıştı. Çünkü dudaklar belki yalan söylerler ama, ruhlara birer necve birer menfez teşkil eden gözler hiç yalan söyleyebilir mi? Onu görmezden evvelki ben ile onu gören ben arasında dağlar kadar fark vardı. Evvelkisi tüccar idi, sonrakisi ise şair idi. O kumaşları hatta kırpıntılarını bile toplayabilmek için gece gündüz uğraşmış olan ben o dakikada top top kumaşlarla dükkanımı kaybetmiş olaydım umrumda olmazdı.

Kız benden ipekli kumaşlar istedi. Aksi olarak kızın benden istediği o gün dükkanımda yoktu. Kıza hakikati anlattım. Lutfediniz de biraz bekleyiniz. İstediğiniz kumaşları gidip başka dükkanlardan bulup size getireyim" dedim. Gidip kumaşları getirdim. Kıza gösterdim. Her birisinin meziyetlerini her birisinin noksanlarını da saydım, döktüm. Arada sırada kumaşlarla hiç münasebeti olmayan şeyler de söyledim. Artık aşk deryasına dalmış, boğulmuş, pişmiştim. Kız birçok kumaşlar intihab etti, seçtiği kumaşların fiyatı beşbin parça gümüş ediyordu. Kumaşları ayırdıktan sonra kız onları yanındaki köleye verdi. Köle ile beraber dükkandan çıktılar, kız eşeğe binerek iki kölesiyle gözden kayboldu gitti.

Ben kızın nereye gittiğini vekim olduğunu sormamıştım. Parayı da istemek hatır ve hayalimden bile geçmemişti. Bundan dolayı kızın aldığı kumaşlar nerelerden alınmışsa oralara borçlu kaldım.

Kıza kırşı hissettiğim aşktan sarhoş gibiydim. Ertesi gün çarşıya gidince tüccarlar kumaşların parasını benden istediler. Ben onlara kızı tanıdığımı ve bir hafta sonra parayı getireceğini ve o zaman kendilerine paralarını vereceğimi söyledim. Bazı tüccarlar bir hafta beklemeye razı oldular. Fakat bu bir hafta zarfında kız hiç görünmedi. Tüccarlar paraları için yine başıma üşüştüler. Kendilerinden bir hafta daha mühlet aldım. İşte tam o günün ertesi günü ale'l-sabah kız yine ilk sefer geldiği gibi yani eşeğine binmiş olarak ve yanında da iki köle bulundurarak çarşıya geldi. Vakit o kadar erkendi ki dükkanlar daha açılmamıştı. O gece benim gözüme uyku girmediği için yatakta fırıl fırıl döneceğime çarşıya gelerek dükkanımı erkenden açmıştım. Kız dükkanıma girdi. Bana selam verdikten sonra borçlu bulunduğu beş yüz gümüşü getirdiğini söyledi. Hizmetçisi de parayı verdi. kız yine pikeye ilişti. Bir çok kumaşlar ve bir çok da ufak tefek şeyler daha istedi. Yine aksi gibi istedikleri bende yoktu. Onun için kendisine bir lahza dükkanımda beklemesini diğer tüccarlar dükkanlarını açanca onun istediklerini gidip onlarda bulacağımı söyledim. Kız muvaffakat etti. Kızla beraber şundan bundan konuştuk. Dükkanlar açılınca gidip kızın istediklerini bularak getirdim. Kız yine bana bir şey söylemeden çıkıp gitti. İstediklerini bularak getirdim. Kız yine bana bir şey söylemeden çıkıp gitti. Kızın bu ikinci defa götürdüğü eşya ilk götürdüğü kumaşlar gibi beşyüz gümüş değil lakin tam bin altın kıymetindeydi.

Kız gittikten sonra ettiğime pişman olmadım desem yalan söylemiş olurum. Kendi kendime "bu ne biçim aşktır? Bana beşyüz gümüş getirdi ama bin altınlık mal kaldırdı. Bu iş böyle giderse yakında iflas borusunu öttürmek lazım gelecek. Sakın bu kadın bir dolandırıcı olmasın? Acaba güzelliği ile beni teshir ettikten sonra beni soyup soğana mı çevirmek istiyor? rahat rahat oturup işim ile gücüm ile uğraşırken bu Allah'ın belasına da

nereden uğradım. Artık aklım fikrim ne işte ne güçte. Gözümde ne uyku karnımda ne de iştah kaldı." diye söylenip duruyordum asıl eğer bu kadın bir dolandırıcıysa beni ne kadar kolay dolandırdı diye arkamdan eğleneceğini düşünerek çok canım sıkılmıştı. Kız bir ay dükkana hiç uğramadı. Dükkancılar kız için aldığım eşyalardan dolayı beni o kadar fena sıkıştırıyorlardı ki nihayet dükkanımı satıp borçları ödemeğe ve sen sağ ben de selamet diyerek bir köşeye çekilmeye karar verdim. Bir sabah eşyamı mezada çıkarmakla meşgul idim ki kız yine o melek simasıyla karşıma çıktı. Onu görünce ondan şüphelendiğim için kendimi hain ve alçak telakki ettim. Onun için çektiğim zahmetleri de sıkıntıları da hep unuttum. Tatlı sesiyle bana selam verdi ve paramı getirdiğini ve vereceği paranın tamam olup olmadığının anlaşılmasi için onları tartmaklağını tenbih etti. Onu görüp sesini duyunca sevincimden bayılacağım geldi.

Onun hile edip bana az para vermesinden şüphelendiğim için değil, lakin onun sözlerini yerine getirmek için teraziye koydum. Tartarken kız evli olup olmadığımı sordu. Bekar olduğumu söyledim. Bunu söylerken de yaşlar gözlerime gelerek ağlamaya başladım. Kız neden ağladığımı sordu. Ben de "aklıma acıklı bir fikir geldi de onun için!..." diye cevap verdim. Parayı tarttıktan sonra öteberi getirip götürürken hizmetçiyi dükkanın arka tarafına çektim. Ve ona bir avuç altın vererek hanımını çıldırasıya sevdiğimi hanımın yüreğinden yer edinebilmek için bana yardım etmesini rica ettim. Hizmetçi sözlerimi işitince gülmekten katılacaktı.

-O sizi, sizin onu sevdiğinizden bin kat daha fazla seviyor. Hanımımızın kumaşa ihtiyacı var da onun için mi buraya geliyor. Zannediyorsunuz.Onun dünyada hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Ona her ne lazım olursa o şey ona hemen getirilir. Kumaşı almak, şunu bunu satın almak, hep buraya gelip sizi görmek için bir vesileydi. Siz ona ilan-ı aşk ediniz. Onun nasıl makebele edeceğini görür ve buna hak verirsiniz dedi.

Hemen gidip kızara kızara, sıkıla sıkıla onu ne kadar sevdiğimi kendisine söyledim. O da göğsüne kadar kızardı. Bana bakan gözleri aşağı düştü. Göz kapaklarının uzun kirpikleri yanaklarını okşadı. Yerinden kalktı, her tarafı titriyordu:

-Kölem tarafımdan size bir mektup getirecek. Mektupta ne rica ediyorsam onları harfiyen yapınız.

Dedi ve yüreğimi de beraberinde götürüp gözden kayboldu gitti.

Sarhoş gibi yürüyerek gidip tüccarlara borçlarımı verdim. Artık olacak olmuştu. Bana kızın mektubunu beklemekten başka bir şey düşmezdi. Ertesi gün oldu, kızdan bir havadis çıkmadı. Aradan bir gün daha geçti. Merak beynimi oyuyordu. Ancak beşinci gün sabah vakti kız tarafından gönderilen bir hizmetçi merakıma ve intizarıma nihayet

verdi. Hizmetçiyi görünce kız hakkında malumat istedim. Cevaben bana hanımının hasta olduğunu söyledi. Kız hastalığın ehemmiyetsiz olduğunu anlattıktan sonra onun adının ne olduğunu ve kimin nesi olduğunu sordum. Hizmetçi "bu kız Harun Reşid'in karısı Zubeyde Hanım'ın en sevgili evlatlığıdır. Zubeyde Hanım hanımımızı gez bebeği gibi sever. Bir iki aydan beri Zubeyde hanım evlatlığına çarşıya çıkmağa ve istediklerini dükkanlara gidip satın almağa izin vermişti, kız çarşıya uğrarken sizi gördü, sizi sevdi. Ve sizinle evlenmek için Zubeyde Hanım'dan izin istedi. Zubeyde Hanım efendi izin vermezden evvel sizi görmek istediğini ve sizinle görüşüp kim olduğunuzu ve nasıl bir adam olduğunuzu anlamak arzusunda bulundu. Onun için kimse görmeden saraya girmeniz icab eder. Sarayda Zubeyde Hanımefendi ile görüşeceksiniz eğer kimse görmeden saraya girebelirseniz kendinizi şimdiden hanımımızla evlenmiş kabul edebilirsiniz. Eğer saraya girerken yakalanırsanız başınızın kesilmesi tehlikesi vardır. Bu hanım için bu tehlikeleri göze aldırabiliyor musunuz? diye sordu. Ben de sevinçle "hay!, hay!" diye bağırdım. Sarayda muhakkak bir ölümle yüzyüze geleceğime emin olsaydım, yine oraya girmekte tereddüt etmezdim. Hizmetçi kat'i kararımı hissedince:

Öyle ise beni dinleyiniz dedi. Yarın akşam namazını Zübeyde Hanım'ın Fırat Nehri kenarında inşa ettirdikleri cami-i şerifte kılarsanız akşam namazından sonra Kur'an okunacaktır. Kur'anı dinlersiniz. Yatsı namazından sonra herkes camiden çıkarken siz camide saklanırsınız ve bizi beklersiniz diye ilave etti. Ben de noktası noktasına tenbihi vechile hareket edeceğimi hizmetçiye vaadettim. Hizmetçi kalktı ve dükkandan çıktı.

Ertesi günü hizmetçinin verdiği talimat dairesinde hareket ettim. Yatsı oldu cemaat camiden çıktı. Ben bir köşede gizli kaldım. Gecenin siyah saatleri birbirinin ardı sıra geçip mazi oldular. Karanlık camide bir çıt bile duyulmuyordu. Göğün şark tarafından bir ağartı belirdi. Sabah rüzgarı da serin serin esmeğe başladı. Bazı erkenci bülbüller dallar arasından doğan yeni günü şarkılarıyla karşılamağa koyuldular. Tam o sırada Fırat nehri üzerinden bir kayığın gelmekte olduğunu, kayıkta birkaç köle ile beraber birkaç da kocaman sandığın bulunduğunu fark edebildim. Kayık yaklaşınca kölenin bir tanesinin bir gün evvel dükkanıma uğrayan köle olduğunu tanıdım. Onlar kıyıya yanaştılar. Kayıktan yalnız köleler değil lakin sevgilim de çıktı. Bana gülüp kendini kucağıma attı.

Ben onu öptüm. O da sevincinden çığladı. Sonra hepimiz birden kayığa gittik. Kayıktaki boş sandıklardan birisinin içine beni koydular ve sandığı çaktılar. Öbür sandıklara da beraberinde getirmiş bulundukları kumaşları yerleştirdiler. Sandığın içinde küreklerin suya girip hasıl ettiği şapırtıyı duyuyor ve bu şapırtıdan kayığın nehir üzerinde gittiğinin farkına varıyordum. Ben sandığın içinde gizli olarak Harun Reşid'in sarayına

getirilecektim. Sandıkta beni bir korkudur aldı. Doğrusu yakalanmaktan ürkmeğe başlamıştım. Kürek çeke çeke bir yere geldik ve orada durduk işittiğim insan seslerinden halifenin sarayı karşısına gelerek orada durduğumuzu anladım. Kız kölelere:

-Sandıkları kaldırın ve içeri götürün diye emretti. Hemen benim sandık allak bullak olarak bir buçuk arşın kadar havaya kalktı. Bu kalkışta benim sandığı kölenin birisinin yüklendiğini anladım. Artık sandık gidiyordu. Ama nereye? Orasını Allah bilir, derken iri bir erkek sesi duydum. Ses:

-O sandıkları nereye götürüyorsunuz? Sandıkları saraya sokmadan evvel muayene etmek lazım gelir. Onları buraya önüme getiriniz. İçlerinde neler var bir görelim, sonra saraya sokarsınız diye bağırıyordu.

Bu sesi duyunca yüreğim ağzıma geldi. Korkudan vücudum saraya tutulmuş gibi birkaç kere sarsıldı. Kızın tatlı sesi evvelce işimiş olduğum ayrı kaba sese "Ey kapıcıbaşı bu sandıklar içinde Zübeyde Hanımefendi hazretlerine ait elbiseler vardır. Yalnız o elinizle dokunduğunuz sandıkta elbiselerden başka zemzem suyu da vardır. Eğer sandığı açarken zemzem su şişeleri kırılacak ve zemzem suyu dökülüp elbiseleri lekeleyecek olursa, hanımefendi fena halde kızacaktır. Belki de bu işte hepimiz kellerimizi kaybederiz. Hakikat bundan ibarettir. Sen artık bildiğin gibi yap, ister aç ister açma.. diye cevap verdi. Kapıcı başı sözleri duyunca kölelere "sandıkları açmayacağım onları içeri alınız" dedi. İçinde tıkalı bulunduğu tıkalı sandık yine fırtınaya yakalanmış gemi gibi sarsıldı. Bu sarsıntıdan kölenin beni kaldırıp götürmekte olduğunu anladım. Amma da büyük tehlike atlattık ha!" diye düşünerek genişçe nefes almağa başlamıştım ki etraftan "Halife hazretleri, sultan hazretleri! geliyor" diye bir velvele koptu. Aynı zamanda beni götüren kölenin koşmağa başladığını, sandığın göbek atar gibi sarsılmasından anladım. Kendi kendime eyvah işte asıl şimdi belanın daniskasına çattık, dedim. Karnımı ishal olacakmışım gibi bir sancı sardı. Sıtmaya tutulmuş gibi elim kolum zıngır zıngır titredi, derken Halifenin kıza "Bu sandıklar nedir?" dediğini duyunca Azrail'in önüme dikildiğini görür gibi oldum. Kız "bu sandıklarda Zübeyde hanımefendiye ait elbiseler vardır efendim" diye cevap verdi. Halife "Sandıkları aç elbiseleri göreyim" dedi. Ben tıkalı bulunduğum yerde artık mahvolduğuma hükmettim. Kız ağlar gibi bir sesle "ey emir ül-müminin sandıklarda Zübeyde Hanımefendiye ait elbiselerden başka bir şey yoktur. Kendisi sandıkları hiç açtırmamamı emretmişti." diye yalvardı. Halife "hayır sandıklar açılacaktır" diye bağırdı. Aynı zamanda sandıkları önüne getirmeleri için kölelere emir verdi. Sandıklar halifenin gözü önünde çatır çutur açılmaya başladı. Derken sıra benim sandığa geldi. Ben hayata veda ettim. Benim sandığa ilk çekici vurmuşlardı ki kızın sesini duydum. Kız halifeye efendim hazretleri bu sandığı açmamanızı rica ederim. Bilhassa bu

sandıkta sırf kadınlara ait bazı şeyler vardır. Onun için bu sandığı Zübeyde Hanım efendinin huzurunda açtırmanızı rica ederim dedi.

Cevaben halifenin sesi:

-Sandıkları alıp götürünüz diye gürledi. Artık kurtulmuştum. Nihayet bir odaya vardık. Benim sandığımı sevgilim açtı. Sandıktan çıktım. Sevgilim beni geniş bir yatak yüküne soktu ve yükün kapısını üzerime kilitledi. Odadın çıkıp gitti. Aradan bir saat kadar geçince sevgilim yine geldi kapısını açtı bana:

-Artık hiçbirşeyden kormayınız. Elhamdülillah bütün tehlikeleri atlattık. Şimdi sizi Zübeyde hanımefendinin huzuruna çıkaracağım. Sizi kendisine çok methettim. Aman beni utandırmayınız dedi. Önüme düşerek bana yol gösterdi..

Birçok geçitlerden geçtikten sonra geniş bir daireye geldik. Burada birbirinden daha güzel yirmi kadar cariye arasında Zübeyde hanımefendinin bir minder üzerine yaslanmış olarak oturduğunu gördük. Yedi defa yeri öptük ve yanına vardık. Zübeyde Hanımefendi oturmamı işaret etti. Ben oturunca birçok suaaller sordu. İsmimi, ecdadımın isimlerini, ne ile meşgul olduğumu öğrenmek istedi. Kendisine vermiş olduğum cevaplardan memnun olmuştu. Bana "Bu kıza sarfettiğiniz imkanların boşa gitmediğini görüyorum" dedi. Yani kızın beni iyi intihap ettiğini bana anlatmak istiyordu. Ve "bu kızı biz kendi evladımız gibi büyüttük ve kendi evladımız gibi severiz, onu üzmez ve hırpalamazsınız değil mi evladım? Düşününüz ki bu kız size Allah'ın bir emaneti olacaktır." Diye de ilave etti. Zübeyde Hanımefendi hazretleri bana şundan bundan birçok sualler daha sorduktan sonra huzurundan ayrıldım.

Sevgilim ile teehhülümüz için halife Harun Reşid'den de izin almış ertesi günü bir kadı ve iki şahid önünde nikahımız kıyıldı. O gece ziyafetler hazırlandı. Yirmi gün sonra kendisine koca olarak takdim edileceğim gün geldi. Sevgilimi sarayın hamamına götürdüler. O gün bana çıkan tabla da bu şimdi yemekte yediğimiz soğanlı sarmısaklı köfteden bir tabak vardı. Ben sarmısaklı köfteyi çok sevdiğim için ondan doya doya yemiş ve yedikten sonra da iktifa etmiştim. Akşam şarkılar söyleyerek gelinlik elbisesine bürünmüş sevgilimi önüme getirdiler. Başından aşağı yerlere kadar kat kat inen tülleri birbir kaldırıyorlardı. Son tül sevgilimin yüzünden kalkınca sevgilim güzelliğinin şâşasıyla seyredenleri hayretlere düşürdü. Nihayet seyirciler davetliler birer birer çekildiler. Sevgilim ile yalnız kaldık. Bu kadar tâli'e gözlerim inanmıyordu. Sevgilimi ağuşuma almak üzere ona doğru yürüdüm. Henüz onu kollarıma almamaştım ki, sevgilim bütün sarayı çınlatan bir çığlık salıverdi. Ben neye uğradığımızı bilmeyerek korku ve heyecandan yayılıp yere düşecektim. Her taraftan cariyeler, köleler koşuştular.

صارمصاقلی کوفته یرسکده بنا النی اوزاتمغه
ناصل جسارت ایدرسکز ؟

Sarmısaklı köfte yersin de bana elini uzatmaya
nasıl cesaret edersin.

Karıma telaşlı telaşlı "kardeşim size ne oldu?" diye soruyorlardı. Karım orada biriken kadınlara kızlara beni göstererek "bu deli adamı yanımdan çıkarınız!" diye bağırdı. Bayağı kulağıma inanmayacağım geliyordu. Sevgilime "ben de ne gibi delilik gördünüz?" diye sordum. Bana ey deli adam sarmısaklı köfte yersin de elini yıkamadan nasıl bana güveyi girmeğe cesaret edersin. Ben seni terbiyeli bir adam sanıyordum. Halbuki zannımda çok yanılmışım, dedi. Oracıkta asılı duran bir kamçıyı alarak beni kamçı ile bayılıncaya kadar dövdü. Sanki bu kifayet etmiyormuş gibi yanındaki hizmetçilere "bunu mahkemeye götürünüz. Pis pis kokan elini cellad kessin" diye bağırdı. Ben ağlıyordum: "Ey sevgilim bu kadar küçük bir kabahat için nasıl elimi kestirmeğe kıyacaksın?" diye yalvardım. Oradaki cariyeler de affelimmem için ricada bulundular. Nihayet sevgilimi elimi kesmeden vazgeçirdiler. Lakin sevgilim bu feragatine mukabil başparmaklarımı kesmeğe karar verdi. Orada bulunanların hiçbirisi sevgilime itiraz edecek cesareti kendinde bulamadılar. Sevgilim bir keskin ustura getirtti. Hem iki elimin hem de iki ayağımın başparmaklarını kesiverdi. Lakin parmaklarım kesilirken canım o kadar yandı ki hissettiğim ıztıraptan bayılıp yere düşüvermişim. Ne kadar zaman sonra bilmem ayılınca karım ile beraber cariyelerin etrafıma toplanmış olduklarını ggördüm. Hepsinin bakışlarından karımın bakışlarında bana karşı derin bir merhamet okunuyordu. Ben ayılınca bana şerbet verdiler. Gözlerimden yaşlar boşanıyordu. Bana bu kadar acı çektirmesine rağmen çıldırasıya sevdiğim karıma döndüm. Fi mabed sarmısaklı ve fena bir yemek yiyince ellerimi kırk defa kil, kırk defa sabun ve kırk defa zemzem ile yıkayacağıma yemin ettim. Karım "bu şartla sizinle yaşamağa razı olurum" dedi. Düğün merasimi hangi noktada intikâ' uğradıysa merasime yine o naktıda devam edildi.

Parmakları kesilen adam hikayesinin bu noktasına gelince hepimize dönerek:

-İşte bundan dolayı, dedi sarmısaklı köfte yemezden evvel muhakkak ellerimi yemişim vechile yüzyirmi defa yıkarım. Parmakları kesilen adam evlendikten sonra altı ay kadar Harun Reşid'in sarayında kalmış. Lakin ondan sonra saray haricinde bir yer satın alarak karısıyla çok mes'ut bir hayat sürmüş."

Saray kethüdası hikayesini bitirdikten sonra "İşte sultanına başıma bu kanbur cücesi gelmezden evvel işittiğim hikaye buydu." demiş, sultan cevaben:

Evet inkar etmem bu anlattığınız hikayenin merakli yerleri var; fakat bu hikaye tuhaflık itibariyle hiçbir zaman kanbur cücenin sergüzeştleriyle kıyaz edilemez onun için sizi idam ettireceğim" demiş. O zaman yahudi Hekim titreye titreye ilerlemiş:

-Ey adil ve merhametli padişahım bir de benim anlatacaklarımı dinle... demiş.

YAHUDİ HEKİMİN HİKAYESİ

Küçük yaşımdan beri başımdan birçok şeyler geçti. Başkalarının da başından geçen bir çok şeyler gördüm. Bu görmüş olduğum tuhaf şeyler arasında en garibi şimdi padişahıma anlatacağımı vak'adır.

Ben hekimliği Şam'da öğrenmiştim. Orada hekimlik ederek yaşıyordum. Bir gün evimde işsiz güçsüz tembel tembel uyuklarken kapı çalındı. Odama valinin kölesi girdi. Valinin beni çağırdığını söyledi. Köle ile beraber valinin evine gittim. Orada bir sedirin üzerinde hasta bir delikanlı yatıyordu. Ben ömrümde bu kadar güzel bir adam görmemiştim. Nabzını dinlemek için bileğini uzattı. İçimden "amma da kibirli ve mağrur çocuk" diye düşündüm. Lakin hiç ses çıkarmadan nabzını dinledim. İlaç verdim, evime döndüm. O günden sonra dokuz gün valinin sarayına gidip delikanlının hastalığın tedavi ettim. Nihayet delikanlının birşeyi kalmadı. Hamama gitti, yıkandı. Hasta olmazdan evvel nasıl sıhhatli ve gürbüz idiyse, hamamdan da öylece sapasağlam çıktı. Vali hekimliğimi çok beğendi, hatta beni o gün oracıkta Şam hastahaneleri kethüdası yaptı. Bu yeni memuriyetime çok sevindim. Valiye teşekkür ettikten sonra delikanlıya da gittim ona da minnettarlığımı bildirdim. Delikanlı daha tamamen giyinmemişti. Onun için kolları çıplaktı. O zaman delikanlının sağ elinin kesik olduğunu vücudunun ötesinde berisinde kamçı darbeleri, izleri bulunduğunu gördüm. Bu hale şaşırdım. Şaştığımı da delikanlı anladı. Hatta bana "bu acınacak hali görüp hayret etme, şimdi hamamdan çıkalım da sana hikayemi anlatırım" dedi.

Hamamdan çıktık ve beraberce valinin evine gittik. Delikanlı orada kölelere kuzu dolması, buzlu şerbetler ve buzlu yemişler getirmelerini emretti. Karşı karşıya geçip kölelerin getirdikleri bu güzel şeyleri yedikten sonra, delikanlı:

Hekimbaşı başıma gelenleri bir dinle de sonra benim biçare başıma gelenlerin başkalarının da başlarına gelip gelmediğini söyle diye söze başladı. Ve bana şu hikayeyi anlattı:

-Ben buralı değilim. Musul'luyum. Benim dedemin on erkek evladı varmış ki bunların bir tanesi babammış ve evlenir evlenmez ben dünyaya gelmişim. Lakin benden sonra bile hiçbirisinin bir evladı olmamış. Onun için dokuz amcamın dokuzu da bana pek büyük bir muhabbet duyarlardı. Bana nasıl bakacaklarını, bana nasıl iyilik edeceklerini bilemezlerdi. Bana pek yüz verirler ve beni çok şımartırlardı.

Birgün camide namaz kılınıp herkes camiden çekildikten sonra babam ile amcam camide bir halka teşkil ederek öteden beriden koruşmağa başladılar. Yavaş yavaş seyahat bahsi açıldı. Amcalarım sıra ile gezdikleri yerlerde rastgeldikleri tuhaf tuhaf şeyleri anlatıyorlardı. İçlerinden birkaçı Kahire'ye kadar gitmişlerdi. Bunlar Kahire'yi allandıra bollandıra öyle methediyorlardı ki insan Kahire'yi yer yüzünde bir şehir değil lakin göklerdeki cennetin bir parçası sanıyordu. Hele babamın "Kahire'yi görmemiş olan adam, dünyada hiçbirşey görmemiş sayılır. Orasının toprağı altındır. Nil nehri suların en berrak, en tatlısı, en saf ve en cane yakınıdır. Kahire'nin kadınları cennetin kara gözlü hurilerinden farksızdır. Oranın evleri başka yerlerin saraylarından daha büyük ve daha güzeldir. Havası cana can katar. Zaten Kahire nasıl böyle olmasın ki orası dünyanın en güzel yeri, dünyanın göbeğidir." diyerek orayı göklere çıkarıyordu.

Kahire'nin böyle methedildiğini işitince aklımı fikrimi Kahire'nin güzellikleri sardı. Artık Kahire'den başka birşey düşündüğüm yoktu. Geceleri bile Kahire rüyama girerdi.

Birkaç gün sonra amcalarımın birkaçı Kahire'ye gidecek oldular. Ben ağladım, sızladım. Beni de amcalarımla beraber Kahire'ye göndermesi için babama yalvardım, yakardım. Zavallı adam gözyaşlarıma dayanamadı, bana birçok eşya satın aldı. Bu eşyalarla gittiğim yerde ticaret etmemi tenbih etti. Lakin yola çıkmazdan birgün evvel babamın amcalarıma "Oğlumu Kahire'ye kadar götürmeyiniz, onu Şam'da bırakınız da orada ticaret yapsın" dediğini işitmiştim. Ben bunu duyduktan sonra yine hiç ses çıkarmadım. Benim arzum bir kere yola çıkmaktı. Şam'a kadar gittikden sonra Şam'dan öteye gitmenin nasıl olsa çaresi bulunurdu.

Seyahat gününün sabahı erkenden babamın elini öptüm. Onun hayır duasıyla yola çıktım. Musul'dan kalktıktan sonra Haleb'e vardık orada iki gün dinlendik. Sonra yine atlarımıza develerimeze binerek Şam'a geldik. Şam çok hoşuma gitti. Ağaçları, çiçekleri, kuşları, yemişleriyle cennete benziyordu. Amcalarım beraberlerinde getirdikleri eşyaları sattılar. Hatta benim eşyamı bile üç dört misli kar ile sattılar. Bana paraları verdiler. Amcalarım Kahire'ye doğru uzaklaşıp gittiler. Beni Şam'da yalnız başıma bıraktılar, yalnız kalınca şehrin en güzel bir yerinde koca bir konak kiraladım. Bu konakta yiyor, içiyor, vur patlasın çal oynasın parayı avuç avuç sarfediyordum. Adeta namım şehrin dört bucağına erişmişti. Birg ün konağımın kapısının önünde dururken sokaktan geçen bir kadın bana yaklaştı. Elbiseleri hem zarif hem de en güzel pahalı kumaşlardan biçilmişti. Kadını konağıma davet ettim. Kadın iki yanına ürkek ürkek baktıktan sonra kuş gibi hafif adımlarla içeriye hoplayıverdi. Ben de onun girmesiyle beraber kapıyı gürültüsüzce kızıverdim. Kadın içeriye girip yaşmağını açınca

onun güzelliği karşısında güneş görmüş baykuş gibi gözlerim kamaştı. Bu kadın Allah'ın özene bezene yarattığı kullarından biri idi. O gözler de o kaşlarda o bakışta, o simada o endamda ufacık bir kusur bile bulmak imkansızdı. Aşk alevleri birdenbire tepemden tırnağıma kadar beni sardı. Daha ilk bakışta vurulmuş, yanmış, pişmiştim artık. Kızı baş köşeye oturttuktan sonra hemen çarşıya koştum. Dükkanlarda yiyeceği içeceğe ait ne kadar nefaiz varsa hepsinden satın alıp onları konağa götürdüm. Kız ile beraber karşı karşıya geçtik. Yedik içtik, şarkı söyledik. Biz böyle eğlenirken ikindi oldu, akşam oldu, nihayet sular kararıp ay doğdu. Lakin ben vaktin yürüyüşünden haberdar değildim. Nihayet içtiğimiz yakut gibi şaraplar beynimize uyuşukluk verdi. Yan yana yatıp yan yana rüyalar gördük. Sabah olunca uyandık. Kıza on parça altın verecek oldum. Lakin para teklifime karşı kız penbe parmak uçlarıyla dudaklarımı kapladı. Bilakis kesesinden on lira çıkartarak "üç gün sonra yine geleceğim. Bana yine bu geceki gibi bir ziyafet çekersin dedi ve parayı iade etti. Onu gücendirmemek için ısrar etmedim. Kız konaktan ayrıldı, ama benim yüreğim bağrımdan yırtılıp onunla beraber çıkıp gitti sandım.

Üç gün bana üç asır kadar uzun geldi. Ne ise beklediğim gün saat gelip çattı. İşte o dakikada da beklediğim kız göründü. O kadar sevindim ki beni gören bana dünyaların bahşedildiğini sanırdı. Ben herşeyi hazırlamıştım. Kuzu dolması tam kıvamında pişmişti. Sevgilimin dudakları gibi kırmızı, gülüşü gibi hoş olan şaraplarda buzla donmak derecesine getirilmişti. Yine yedik, içtik, güldük, uyandık. Ertesi sabah olunca ayrılık saati geldi. Kız ayrılırken bu sefer bana yirmi altın verdi.

Ve bana "Ben üçgün sonra yine geleceğim yine benim için bir ziyafet hazırlarsınız, lakin bu sefer yalnız gelmiyeceğim. Benim çok sevdiğim bir kız ahbabım vardır. O benden de genç ve güzeldir. Buraya benimle gelmek için çok yalvardı. Ben de dayanamıdım onu da beraberimde buraya getirmeği vadettim. Eğer müsade ederseniz getireyim" dedi. O ne isterde ben onun istediğine "hayır" diyebilirdim.

Bu sefer yine üç gün geçti, o üçüncü günün akşamı sevgilim arkadaşıyla beraber geldi. Sevincimden kabıma sığmıyordum. Koşa koşa mumları yaktım. Sevgilimin ahbabı yaşmağını yanakları üzerinden kaldırınca, bu sefer karşımda güneş doğdu sandım. Onun simasının saçtığı nurdan sevgilimin güzelliği görünmez oldu. Ömrümde güzelin böylesini hiç görmemiştim. Önlerine yemekleri, içkileri dizdim. Yedik, içtik. Ara sıra benim gözlerim yan bakıyor, ve göz ucuyla yeni gelen misafiri seyrediyordum. Benim bu kaçamaklı bakışlarımın farkına varan ilk kız birdere:

-Ne dersiniz arkadaşım benden de daha güzel değil mi? diye sordu. Ben kendimi toplamağa vakit bulamadan gayr-i ihtiyari: "hakikaten öyle!" diye cevap verdim. Büyük

bir pot kırmıştım ama artık onu tamir mümkün değildi. Gece vakit gecikince uyku gzölerimi mahmurlaştırdı. Üçümüz de oturmuş oturduğumuz minderlerin üzerinde uyuyakalmışız. Gözlerimi açınca çoktan güneşin yükseldiğini gördüm. Gözlerimi uğuşturmak için ellerimi yüzüme doğru götürürken sağ elimin kana bulanmış olduğunu gördüm. Şaşırdım. Etrafıma bakındım. Eski sevgilim ortada gözükmüyordu. Ben yeni gelen kızı uyandırmak için yavaşça dürttüm. Dürtülünce kızın başı yere yuvarlandı. Başsız gövdesi ise yerli yerinde kaldı. Bu hali görünce hem korku, hem merhamet, hem endişe hem de şaşkınlık gibi hislerin tahte-i tesirinden gözlerim dışarıya fırlayacak zannettim. Herhalde sevgilim bu kızı kıskandığı için öldürmüş ve ben uyurken kızın kanını elime bulaşdırmış, sonra sıvışıp gitmişti. Ben hemen aşağıya koştum. Avlunun dört köşe mermerlerinden bir tanesini güç bela kırmadan yerinden söktüm. Oraya derin bir çukur kazdım. Kızın cesedini o çukura gömdüm. Mermeri yene eskisi gibi yerine yerleştirdim. Ellerimi yıkadım. Elbiselerimin neresinde kan lekesi varsa onu çıkardım. Sonra dışarıya fırladım. Gidip evin sahibini buldum. Evin sahibine evin bir senelik kirasını peşin verdim. Ve ona "ben bugün yarın Mısır'a gidip orada bir sene kalacağım. Evde bazı eşya bıraktım. Bu eşya evde kalsın, evi kimseye kiralamayınız" dedim.

Ertesi gün şafakla beraber Mısır yolunu tuttum. Mısır'a varınca amcalarımı arayıp buldum. Beni görünce sevindiler. Neden Mısır'a kadar geldiğimi sordular. Cevaben onları çok göreceğim geldiğini, paramın tükenmekte olduğunu hem Şam'da parasız kalmamak, hem de onları görmüş bulunmak için Mısır'a kadar gledigimi söyledim. Bir sene amcalarımla beraber Kahire'de kaldım. Nerede Cümbüş çeng ve çegane varsa ben de orada idim. Parayı tam bir mirasyedi gibi israf ediyordum. Amcalarımdan kaçarak şehrin bir bucağında saklandım. Amcalarım onlardan evvel Musul yolunu tuttuğumu sanarak Kahire'den ayrılma günü gelince endişesiz yola düzülmüşler. Üç sene kadar Kahire'de kalarak bol bol para sarfettim. Her sene başında Şam'da kiralamış olduğum konağın bir senelik kirasını gönderiyer ve ev sahibine evini başkasına kiralamamasını yazıyordum. Lakin üçüncü sene artık evin kirasını gönderecek kadar bile param kalmamıştı.

Artık Kahire'de de daha fazla kalamazdım. Şam'a döndüm. Şam'da senelerden beri kiralamış olduğum konağın sahibi beni görünce çok sevindi. Konakta birkaç gün istirahat ettim. O birkaç gün esnasında paramdan arta kalan son birkaç mangını da sarfettim. Artık hiç mi hiç param kalmadı. Kızın öldürüldüğü odada acı acı düşüncelere dalmış olarak mindere uzanmıştım. Sıkıntıdan minderin üzerinden bir sağa bir sola dönerken sağ elim minderin altında katı birşeye dokundu. Minderi kaldırdım altında bir

altın gerdanlık duruyordu. Biçare kızın başı kesildiği gece bu gerdanlık boğazından kayraak buraya düşmüş olacaktı. Hemen gardanlığı olarak çarşıya koştum.

Gerdanlığı bir tellala götürdüm. Tellal beni dükkanına oturttu. Gerdanlığı bir arkadışana götürüp geri döneceğini söyleyerek dışarıya çıktı. Halbuki herif bana yalan söylemiş. Gerdanlığı bir arkadaşına götürmemiş bağıra bağıra herkese göstere göstere mezada çıkarmış. Gerdanlığa iki parça altın vermişler. Yalancı tellal o zaman bana geldi Gerdanlığın altın değil, altına benzer birinci madenden olduğunu ve ona ikibin parça gümüş verdiklerini söyledi. Ben gülerek evet söylediğiniz doğrudur. Bu gerdanlık altın değil lakin pirinçtir. Bu gerdanlığı deli bir kadınla alay etmek için yaptırmıştık. O kadın şimdi öldüğü için gerdanlığı satışa çıkarıyoruz. Madem buna ikin parça gümüş vermişler hiç durmayınız gidip iki bin parça gümüş veren adama gerdanlığı satınız." dedim.

Bu sözlerden gerdanlığın hakiki altından mamul olduğunu bilmediğimi anlayan tellal gidip tellalların kethüdasını bulmuş ve ona herşeyi olduğu gibi anlatmış. Tellallar kethüdası gerdanlığı alınca doğru valiye koşmuş. Valiye gerdanlığı göstermiş. Gerdanlığın kendisinin malı olduğunu ve kendisinden benim çalmış bulunduğumu söylemiş. Ben dükkanda tellalın ikibin parça gümüş getirip bana vermesini beklerken polisler etrafımı sardılar, beni yakaladılar vura vura beni valinin önüne sürüklediler. Vali beni istintak etti. Gerdanlık hakkında tellala uydurduğum yalanın aynını da valiye söyledim. Vali kahkahalar salıvererek "bana da yalan söylüyorsun" diye bağırdı. Hemen sırtımdaki elbiseleri çıkardılar değneklerle vurmağa başladılar. Vücudum kan içinde kaldı. Acıya dayanamıyordum. Gerdanlığın evimde öldürülen bir kıza ait olduğunu söyleyemezdim. Çünkü o zaman beni idam ederlerdi. Onun için "gerdanlığı çaldım" dedim. Hemen dayak kesildi. Birkaç kişi sağ bileğimi tuttular. Vahşi bakışlı, katı yürekli bir cellat geldi. Bir vuruşta elimi kesti. Kesik elim yerlerde sürüklenirken, bileğimin güdük kalmış olan kesik yerine kaynar kaynar zeytin yağları döktüler. Şarap içirerek beni ayılttılar. Kesik elimi alarak konağa döndüm. Konağın sahibi beni konakta kapının önünde bekliyordu. Kaşlarını çatarak "artık bu dakikadan sonra sizin gibi bir hırsızın konağımda kalmasına izin veremem" dedi. Bana üç gün müsade etmesini, bu üç gün zarfında kendime bir ev arayacağımı ve o zaman konaktan çıkacağımı söyledim. O gece koskoca konakta yapayalnız geçirmiş olduğum saatleri hiç unutamayacağım. Kendimi yere atarak hıçkıra hıçkıra ağlıyordum. Artık kimse masum olduğuma inanmazdı. Hırsızlıktan dolayı kesilmiş bir kol ile elalemin karşısına nasıl çıkacaktım?

Ertesi günü hasta olmuştum. Kımıldayacak halimm kalmamıştı. İki gün yerimden uyanmadım, üçüncü günü sabah konağın kapısı büyük bir gürültü ile açıldı. Bir çok insanlar zincirlerle yukarıya çıktıklarını duyuyordum. Oda oda gezdiler. Nihayet gelip

beni yatağımın üzerinde buldular. Kaldırdılar, kollarımı, ayaklarımı kıskıvrak zincirlerle bağladılar. Zabitin bir bana "sizde bulunan gerdanlığı valinin kadınları tanıdılar. O gerdanlık valinin kızının gerdanlığı imiş. Gerdanlık ile beraber üç seneden beri valinin kızı da kaybolmuşmuş." dedi, korkudan tirtir titriyordum. Kendi kendime, "valiye hakikati olduğu gibi anlatırım. Eğer inanırsa beni affeder kurtulurum. Eğer inanmazsa beni öldürtür, zaten sürdürdüğüm hayat mıdır ki ölümden çekineyim?" diyordum.

Valinin sarayına varınca, vali herkesin odadan çıkarak kendisini ve beni yalnız bırakmalarını emretti. Yalnız kalınca elifinden besine kadar herşeyi olduğu gibi valiye anlattım. Doğru söz saf altın gibidir, çınlayışından safiyeti anlaşılır. Vali bütün söylediklerime inandı. Hemen tellal kethüdasını getirtti. Haksız olarak kesilen elimin diyetini ona ödettikten maada onu hapise attırdı. Yine vali ile yalnız kaldık.

Vali hem yüzüme bakıyor hem ağlıyordu, oğlum sana ilk gelen kadın benim kızımdı. O burada evimde büyüdü. Evlenmek çağına varınca onu amcasının oğluna vererek onu Mısır'a gönderdim. Mısır'da kocası ölmüş. Kız orada baştan çıkarıldıktan sonra buraya gelmişti. Bu kızın "bu kısın ahbabımdır" diye sana getirdiği genç ve daha güzel kız ise küçük kardeşidir. Onların ikisi de aynı anadan doğma iki kardeştiler. Ve birbirlerini çok severlerdi.

Bir gün iki kız kardeş beraberce çıkmışlardı. Lakin kızların büyüğü eve yalnız döndüydü. Büyük kız günlerce ağladı. Küçük kardeşinin ne olduğunu ona çok sorduk. O yalnız ağlaya ağlaya "bilmem!" diyordu. Nihayet birgün bize bütün hakikati anlattı. Aradan çok vakit geçmeden vicdan azabından öldü, gitti. Oğlum, senin bana anlattıklarını, görüyorsun ya sen anlatmadan evvel de biliyordum. Sözlerinin ne kadar doğru olduğunu takdir ettim. Şimde senden büyük bir ricam var. İkinci karımdan doğma küçük bir kızım daha vardır. Bu kızcağız öbür kardeşlerinden ayrı büyüdüğü için ahlakı hiç de onlarınkine benzemez. Onunla evlenmeye razı mısın? Evlendikten sonra sana bir aylık bağlayacağım. Benden alacağın para ile mesut yaşarsın. Bana da hayırlı bir erkek evlat olursun?" dedi, ben de valiye cevaben "bana yaptığınız teklifi sevinçle kabul ederim. Bu benim için bir şereftir. Hatta kendimi bu kadar saadete layık bile görmem" dedim. Hemen vali bir hekim çağırdı. Çektiğim sıkıntılardan ve acılardan hasta idim. İşte çağrılan hekim siz idiniz" dedi. Delikanlı sözlerini bitirince kendisini tedavi ettiğim için bana bir kese dolusu altın verdi. Ben de padişahım birkaç günlük bir seyahate çıkarak buralara kadar geldim. Buraya varır varmaz başıma kambur cüce felaketi geldi. Sultan bu hikayeyi de güzel bulmamış. Gerek yahudi hekim gerek hristiyan sarrafı, gerek

müslüman kethüdayı, gerek terziyi hemen oracıkta astırmaya kalkışmış. O sırada terzi ilerleyerek:

-Padişahım demiş. Arkadaşlarımın hepsini dinledin, bir de beni dinle de eğer hikayemi beğenirsen, hem siz bu hikayeyi dinleyerek eğlenmiş olursunuz, hem de biz zavallılar belki hayatlarımızı kurtarmış oluruz, demiş. Padişah da söyle bakalım!" diye gürlemiş.

TERZİNİN MERAKLI BERBER HİKAYESİ

(Berberin Hikayesi)

Kambur cüceye rastgelmezden evvel tanıdığım bazı arkadaşlar tarafından verilen bir ziyafette davetli olarak bulunuyordum. Orada bulunanların hepsi terzi, marangız, dokumacı gibi esnaf takımından kimselerdi. İçimizde hem elbisesinin zerafetinden ve hem hal-i tavrından esnaf olmadığı belli olan yalnız güzel bir delikanlı vardı. Ev sahibi bu delikanlının Bağdat'lı olduğunu söyledi. Bu delikanlının zerafetine diyecek yoktu. Onun yalnız bir kusuru vardı. O da topallığı idi.

Nihayet hepimiz sofranın etrafına sıralandık. Delikanlı da sofraya oturacak olanlar arasında bir de berber olduğunu görünce yanımıza gelmekten vazgeçti. Hatta evden çıkıp gitmeğe kalkıştı. Gerek ev sahibi, gerek bizler ev sahibinin etrafını sardık, ısrar ettik, inat ettik, yalvardık, yakardık ve genci zorla sofraya oturttuk. Delikanlı sofrada oturduktan sonra berberi görür görmez ne için evden çıkıp gitmeğe kalkıştığını sordu. Delikanlı bize şu hikayeyi anlattı.

Bu karşımda oturduğunu gördüğünüz berberden dolayı, vatanım olan Bağdat'da başıma misli görülmemiş ve duyulmamış belalar geldi. Ayağımın kırılmasına bu adam sebep oldu. Onun yüzünden topal kaldım. İşte bu hadiseden sonra bu berberin bulunduğu evde bulunduğu şehirde bulunmamağa bin kere yemin ettim. Bu gün bu adamı yine karşımda görünce şaşırdım ve yarın sabah erkenden bu şehri terk etmeğe karar verdim. Şimdi size bu meselenin içyüzünü anlatayım. Babam Bağdat'ın en zengin tüccarlarından biriydi. Ben ise naz içinde büyüdüm. Seneler geçti ufak bir çocuk iken dinç bir erkek oldum. Tam o sırada Hazret-i Allah cennete davet ettiği ruhlar arasına babamı da çağırdı. Babamdan bana birçok paralar, mallar, mülkler kaldı. Bağdat'ta benden başka, benim kadar iyi giyinen, benim kadar iyi yiyip içen tek bir insan daha yoktu. Her güzel şeyi severdim. Güzel manzaraları, güzel yazıları, güzel evleri, güzel eşyayı, güzel elbiseleri hep severdim. Beğenmediğim istikrah ve nefret ettiğim birşey var idiyse o da kadın kısmı idi.

Bilmem neden öz annemden başka hiçbir kadınla yıldızlarımız bir türlü barışamıyordu. Bir gün Bağdat'ta sokak sokak gezerken bir evin penceresinde bir kız gördüm. Kız pencerenin altında raf gibi tahtanın üzerine dizilmiş çiçek saksılarını pencereden suluyordu. Kadınlara karşı ne kadar derin bir nefret duyuyorsam bu kıza karşı da birdenbire o kadar muhabbet duydum. Kız hakikaten güzel Allah'ın cana yakın yarattığ mahluklardan birisiydi. Kızı görünce gözlerimle beraber bütün ruhum kıza doğru

öyle bir akış aktı ki, yüreğim hızlı hızlı çarpmağa başladı. Hatta az kaldı, düşüp bayılacaktım. Sokağın o noktasında çakılı gibi kaldım. Kızın evinin önünden bir türlü ayrılıp gidemiyordum, öğle oldu, akşam oldu, güneş battı alaca karanlık oldu. Lakin halen sevgilinin kapısı önünde idim. Nihayet önünde ve arkasında birçok köle ve hademelerle gezen şehir kadısının o sokağa geldiğini ve o eve girdiğini gördüm. O vakit pencereden gördüğüm kızın kadının kızı olduğunu anladım.

Artık evin önünde daha fazla kalmak şüpheyi davet edeceği için istemeye istemeye evime döndüm. Kendimi yatağın üzerine atıverdim. Çok mükedder, çok düşünceli idim. Kölelerim etrafımı aldılar. Bana hüznümün sebebi hakkında bin sual sordular, onlar sordukça ben "birşeyim yok!" diye cevap veriyordum. Lakin sırrımı gönlüme saklamakla halim büsbütün fenalaşıyordu. Ağırca hasta oldum. Hastalığımı işiten konu komşu yatak ucuma toplandılar. Herbir ağızdan hastalığım hakkında bir fikir çıkıyordu. Sanki kendi derdim yetmiyormuş gibi bu insanların gürültüsü de büsbütün başımı şişiriyordu.

Derdime güye derman bulmak için evime uğrayan erkekli kadınlı kalabalık arasında bir gün eski tanıdıklardan bir ihtiyar kadın da geldi. Yüzüme dikkatli dikkatli baktıktan sonra, gözlerini gözlerime dikti ve birçok manalar ifade eden bir tesirle gözlerime baktı. Sonra sanki ben bütün sırrımı olduğu gibi kendisine anlatır gibi kulağıma eğildi; derdimin ne olduğunu yavaşcacık kulağıma fısıldadı. Ben artık bu ihtiyar kadından kızı ne zaman ve nerede gördüğümü gizleyemezdim. Onun için herşeyi min-el bâb ile mihrab anlattım söylediklerimi dinledikten sonra kadın, oğlum senin sevdiğin kız, kadının kızıdır. Kadı onun hiçbir zaman evden dışarı çıkmasına müsade etmez. Kız evin üst katında oturur babası ise evin alt katında yatar kalkar. Ben arasıra gider kızı ziyaret ederim ve onunla görüşürdüm. Biraz cesaret ve kuvvet topla böyle yatakta yatmakla muradına eremezsin. Cesaretini toplamalı, muvaffak olmak için mücadele etmelisin. Kız ile muhasebe etmek istiyorsan ben aranızda vasıta olmağa söz veriyorum" dedi.

İhtiyar kadının bu sözlerini duyunca yüreğime ümit doğdu. Kadının sözlerinedn cesaret aldım. İştahım açıldı. Yanaklarıma biraz renk geldi. Yataktan kalktım. Akrabam iyileştiğimi görünce sevindiler. Aradan birkaç gün geçti. Nihayet birgün koca karı yine geldi. Yüzünden bir derdi olduğu anlaşılıyordu. Merakla ne havadis getirdiğini sordum. Kadın "oğlum kızın evine uğradım, kızı istediğim gibi yalnız buldum, sana dair epeyce konuştuk ve senin ona karşı duyduğun muhabbet ve hisler hakkında da bazı şeyler çıtlattım. Kız o sözlerimi duyar duymaz "yüzü hiddetten soldu, parmağını makam-ı tehdidte asabi asabi yüzüme sallayarak:

-Senin bir daha böyle şeyden bahsettiğini duymayayım, yoksa sonra sana layık olduğun muameleyi yaparım, dedi.

Ben de ağzımı kapadım. Sudan havadan bahsederek kendimi sokağa attım. "Bunları anlatmakla artık kızdan ümidi kes demek istemiyorum her halde sen muradına ereceksin, yalnız bu iş, sandığın kadar kolaycacık olup biteceğe benzemiyor" dedi.

Kadının bu sözlerini duyunca sanki cehennem azabıyle kahrolmuş gibi oldum. Bazı korkudan yüreğim titriyordu, bazı merakımdan bir saniye bile bir yerde oturamaz oluyordub. Bazı da kederden bayılacak gibi oluyordum. Ben bu halde çırpınıp dururken ihtiyar kadın yine karşıma çıkageldi. Bu sefer yüzü, eli, müjde getirenlere has bir neş'e ile şenlenmişti. Kadın beni görünce güle güle:

Oğlum, sana müjdem var, dedi. Çok hayırlı havadisler getirdim. Bu sabah yine kızın evine uğradım. Onu yine yalnız buldum, geçen defa kızın söydiği sözlerden dolayı canım çok sıkılmıştı. İçimin acısı yüzümde bakışımda ap aşikare okunuyordu. Kız bu halimi görünce sebebini sordu. Cevap vermek üzere dudaklarını aralayınca gözlerimden yaşlar boşandı.

-Kızım dedim. Geçen gün kalbimi kırdın. Halen mahzun ve müteessirim. Ben o zaman sana kızacak fena birşey söylememiştim. O hareketinle hem benim kalbimi kırdın. Hem de seni çıldırasıya sevmekten başka bir kabahati olmayan biçare bir delikanlıya ölüm azabı çektirdin.

Bu söz kızı merhamete getirdi. "Bahsettiğiniz delikanlı kimdir?" diye sordu. O zaman sizin kim olduğunuzu onu ilk defa pencereden çiçekleri sularken nasıl görüp sevmeğe başladığınızı, ondan dolayı hasta olduğunuzu derdinizi bana nasıl açtığınızı, ben de gidip kendisine haber verince hem benim hem de sizin yüreğinizi kırmış olduğunu, bundan dolayı sizin şimdi ölüm ile hayat arasında çırpındığınızı anlattım. Ben sözlerimi bitirince kız:

Bu anlattıklarımızın hepsi benim için mi oldu? diye sordu, kızın rengi uçmuş, yüreğimin titreyişi sesine bile intikal etmişti.

Elbette sizin için ve yalnız sizin için dedim. Şimdi bana ne emredersiniz kızım, ne yapayım söyleyiniz.

Gidiniz ve selamımı o genç adama götürünüz. Tarafımdan cuma gününü beklemesini tenbih ediniz. Cuma günü herkes cumaya gider. O zaman bizim eve gelip kapıyı çalsın, ben kölelerime kapıyı açmaları için emir vereceğim. Onlar kapıyı açıp delikanlıyı bana getirirler. Cuma namazı bitip cemaat dağılmağa başlayancaya kadar

onunla biraz görüşürüz. Böylece görüştükten sonra o çıkar gider ve onun eve geldiğini babam da görmemiş olur.

İhtiyar kadının bu sözlerini işitince dünyayı gökleriyle beraber cenneti de bana bağışladılar sandım. Sanki kuşlar, kurtlar, ağaçlar, yapraklar, çiçekler, sanki bütün kainat ne kadar sevindiğimi anlamıştı ve sevincime iştirak ederek hep birden bana gülüyorlardı. O dakikada anladım ki hiçbir his, hiçbir duygu, hiçbir doğuş hiçbir tulu insanın

351-352-353-354 (sayfalar yok)

bulunursunuz, size söylediklerim zannettiğiniz gibi boş laflardan ibaret değildir. Keşke bir sene hizmetinizde bulunsaydım da, bu sene zarfında size nasihatlar edeydim. O zaman nasihatlerimin ne kadar doğru olduğunu görür ve işte o zaman benim kısmetimi takdir ederdiniz dedi.

Artık herif beni o kadar sıkıştırdı ki canıma tak dedi:

Rica ederim artık susunuz da beni traş ediniz. Beni öldürüyorsunuz. Fakat o yine yılışık yılışık gevezeliğine devam etti.

Artık o kadar sıkıştırdı ki, hiddetten kan tepeme hücum ediyor, nerede ise yüreğim çatlayacak sanıyordum. Uşağı bir işaretle yanıma çağırdım.

-Şu berbere bir altın ver de hemen buradan gitsin, dedim.

Fakat berber söze karıştı.

-Aman efendim, dedi. Hiç böyle lakırdı olur mu? Nasıl olur ben işimi bitirmeden vazifemi tamamlamadan para alabilirim? Öyle para bana haramdır. Madem ki buraya gelip işe başladım işimi bitirmeliyim. Hatta sizden para almayacak olsam dahi vazifem işimi bitirmektir. Vakıa siz beni takdir etmiyorsunuz. Fakat ben sizin kıymetinizi takdir ederim. Hatta babanızı da tanırım, takdir ederim. Allah ona gani gani rahmet eylesin. O bana sizin gibi muamele etmezdi. Makberi cennet olsun. Çok cömert, çok nazik adamdı. Birgün babanız beni buraya eve çağırttırdı. Ve sırtından biraz kan almaklığımı emretti. Ben hemen demincik yaptığım gibi hemen yıldızları muaeyene ettim. Babanızın o gün ve o saatte kan aldırmasının hayırlı, uğurlu bir iş olmadığını gördüm, gördüklerimi kendisine söyledim. O da sözlerimi dinleyerek o gün kan aldırmadı. İki gün sonra aldırdı. Kanı kazasız belasız aldım. Babanız bana hem teşekkür etti. Hem de nasihatim için yüz parça altın verdi. Artık dayanamadım:

Sizin gibi bir adamı tanıdığı için Allah babama rahmet etmesin dedim. Berber gevrek gevrek güldü:

-Ben sizi aklı başında, başı da yerinde bir delikanlı sanıyordum, galiba hastalığınızdan dolayı aklınız biraz uyanmış olacak ki saçmalıyorsunuz. Mamafih sizi mazur görmeli! Çünkü hastasınız yalnız bu kadar aceleye ne lüzum var. A beğim. Allah ruhuna gani gani rahmet eylesin, babanız bana sormadan hiçbirşey yapmazdı. Siz dünya işlerini benden daha iyi bilen bir adam bulamazsınız. Geline de her ne yapacaksanız evvela yapacağınız şey hakkında benim fikrimi alınız. Ben sizden çok memnunum. Siz hakikaten çok hoşuma gidiyorsunuz. Madem ki öyledir. Siz nasıl olur da benden hoşlanmaz sınız? Babanızda gördüğüm iyilikler hürmetine size karşı sabırlı davranacağım.

"Aman, aman, aman!" diye bağırmaya başladım. Ne laf anlamaz insanmışsınız yahu! size yalvarıyorum, çabuk başımı traş edip beni kendi halime bırakınız. Çekilip gidiniz. Artık sabrımı tüketiyorsunuz! Ayaklarınızı öpeyim artık susunuz dedim.

Eğer başım ıslak ve sabunlu olmasaydı ayağa kalkarak, herife bir tokat indirecektim. Berber güya beni okşayıp teskin etmek istiyormuş gibi eliyle sırtımı okşadı:

-Bana karşı ruhunuzu bürüyen nefretin gözlerinizi de kör ettiğini görüyorum. Lakin ben sizin söylediklerinize kızmayacağım. Çünkü hastalıktan sinirleriniz zayıflamış. Yedi sekiz sene evvel ben sizi bazen kucağıma alır ve mektebe kadar götürürdüm.

Artık bu herif çok oluyordu. Hiddetle yerimden kalktım, göğsüme açtığı havluyu parça parça yırttım.

Defol git buradan! diye bağırdım. Ömrümde belanın böyle püsküllüsüne, çam sakızı gibi yapışkanlığına tesadüf etmemiştim. Bütün vücudum tir tir titriyordu. Berber hiç ses çıkarmadı sadece usturasını kayışın üzerine birçok sürttükten sonra başımın birkaç kılını daha traş etti. Lakin yine dayanamadı ve söylenmeye başladı.

Acele işe şeytan karışır, hatta "El acalet mineşşeytaneddin minerrahman" derler. tez reftâr olanın payine damen dolaşır.

Siz beni ehemmiyetsiz bir adam sanıyorsunuz, halbuki binem bildiğimi kimse bilmez, gün geçmez ki bir padişahın veyahut bir vezirin başıyla oynamayayım. Hiddetle kalkan ziyanla oturur. Siz böyle düşünmeden taşınmadan bir işe atılırsanız. Neticede o işten pişman olursunuz. Pişmanlık nasip olur.

Ben yutkundum, yutkundum. Dişlerimi sıktım. Ne yerimden oynadım ne de ses çıkardım. Lakin herif durmadı:

Sizin şu acele acele yapmak istediğiniz iş her ne olursa olsun uğurlu görünmüyor, onun için benden gizlemeyiniz. Bana maksadınızın ne olduğunu anlatınız ki size doğru yolu göstereyim dedi.

Cum'a namazına üç saat kalmıştı. Bu herif bu gevezelikte devam ederse akşama kadar bile başımın traşını bitiremiyecekti. Bir an evvel başımın traşını bitirmesini rica ettim. O yine usturayı bir çeyrek kadar biledi, biledi sonra, gelip başımın küçük bir yerini daha traş etti. "Aceleniz hakkında endişeye düştüm. Eğer acelenizin esbabını bana bildirirseniz sizin için çok hayırlı olacak. Babanız bana sormadan hiçbirşey yapmazdı." diye ileva etti.

Artık bu herifin elinden kolay kolay kurtulamayacağımı anladım. Bir defa da işi tatlılığa dökerek halletmeği tecrübeye kalkıştım. Çünkü vakit geçiyordu. Kızı görmek fırsatını kaçırırım diye yüreğim tıp tıp atıyordu.

-Rica ederim dedim. Elinizi biraz tez tutunuz. Size acele işimin esbabını söyleyeyim. Çok sevdiğim arkadaşlarım beni yemeğe davet ettiler. Onlarla yemek yiyip sonra kırı gezmeğe gideceğiz. Arkadaşlarım arasında senelerce görmediğim bazı dostlarım vardır. Ziyafete yetişmek için acele ediyorum. Çünkü gecikirsem onlar ziyafeti bitirmiş ve yola çıkmış olacaklar. Ne ise ki hatırıma getirdiniz. Ben de bugün için birçok arkadaşlarımı ziyafete davet etmiştim. Halbuki ben onları bugün için davet ettiğimi unuttum. Ziyafet için hiçbir hazırlık yapmadım. Biraz sonra kalkıp gelecekler, beni rezil edecekler, dedi.

Berberin bu laflarını duyunca içimden çok sevindin.

-Merak etme, dedim ben bugün davetli olduğum için evde bugün hazırlanan yemekleri yiyecek kimse yoktur. Onları sen alırsın, götürüp arkadaşlarına peşkeş çekersin yalnız şu başımın traşını çabucak bitiriver de. Bunun üzerine berber bana teşekkür etti.

Uşaklara emir veriniz de dedi, yemekleri buraya getirsinler. onları bir defada gözlerimle göreyim. Uşaklara emir verdim. Hemen yemekler getirildi. Berber yemekleri görünce:

-Hakikaten aşçıbaşınız çok usta adammış, yalnız birşey eksik misafirlerime yakmak için buhur ile öd ağacı yok.

Uşağın bir tanesini acele çarşıya koşturdum. Bir ufak öd ağacı, bir ufak asi.bend, bir ufak anber, bir ufak misk aldırttım. Tek başımın traşı çabuk bitsin. Ben çarşıyı takımıyla satın alıp herife bağışlamaya çoktan razıydım. Artık bekleyecek vakit kalmamıştı. Uşaklar kokuları getirdiler. Berber oturup kokuları birbir açtı. Öd ağacı parçalarını bir bir muayene ediyor, şurası fena, burası çok iyi diye tenkit ediyordu. Berber muayenisini uzattıkça benim içimin yağları eriyordu. Berber öd ağacı ve anberin maeyenesini de bitirdikten sonra gelip başımın küçük bir tarafını daha traş etti. O durunca benim yüreğim de durdu sandım. Bu sefer bana şunları anlatmağa başladı. "bugün davet ettiğim arkadaşlarımı ancak sizin sayenizde ağırlayarak izzet ve ikram edebileceğim ama şimdi ne düşünüyorum biliyor musunuz? Davetlilerimin hiçbiri sizin bana ihsan buyurduğunuz iyi şeyleri yiyip koklamaya layık değillerdir. Davetlilerim Hamacı Zeytin Ağa, Fındıkçı Salih, Katırcı Ömer, Turşucu İshak, Çöpcü Hasan ve Sütçü Mazlum'dan ibarettir. Bunların yegane marifeti iyi raks etmesini bilmeleridir. Yalnız herbirisi başka başka türlü oynar. Bunları oynarken seyretmek çok eğlencelidir. Hatta siz arkadaşlarınıza gitmekten vazgeçseniz de benimle birlikte gelseniz bunların oyunlarını seyreder, eğlenirdiniz. Çünkü insan oraya sonra gider de eğlenirim diye Allah'ın ona bahşettiği sevincin fırsatını kaçırırsa sonra insan ne tedbir yapsa tedbirini takdir bozar, o fırsatı bir daha elde edemez. Onun için siz bu fırsatı kaçırmayınız. Gelin sözümü dinleyiniz de beraber gidelim. Pişman olmayacağınıza söz veriyorum.

Herifin bu sözlerine ben kahkaha ilhe güldüm. Lakin kahkaham neşe kahkahası değil, hiddet kahkahası idi. Ona:

Demincik vazife telakki ettiğiniz şu başımın traşı işini bir an evvel bitiriniz de dedim. Ondan sonra ben yoluma gideyim. Siz de sizi bekleyen arkadaşlarınıza gidiniz. Çünkü artık öğle yaklaşıyor. Benim arkadaşlarım, beni bekledikleri gibi sizinkiler de sizi bekliyorlardır.

Evet traşı artık hemen bitirmeliyim. Lakin traşınızı bitirdikten sonra niyetim sizi arkadaşlarıma götürmektir. Çünkü siz onları bir defacık bile görseniz, artık her gün her saat onları görmek isteyeceksiniz. Hatta bunlara o kadar muhabbet bağlarsınız ki şimdiki arkadaşlarınızı unutur, onların yüzüne bir daha bakmazsınız, dedi.

-Allah sizi arkadaşlarınızdan arkadaşlarınızı da sizden hiç ayırmasın. İnşallah onları bir gün bu eve davet eder ve burada hep beraber eğleniriz. Lakin bugün muhakkak arkadaşlarıma gitmek mecburiyetindeyim, dedim. Fakat karşıdaki adam kurduğu niyetten kolay kolay vazgeçer takımdan değildi.

-Biliyor musunuz, ne düşündüm? dedi. Ben arkadaşlarımla çok laubaliyimdir. Sizin bana ihsan ettiğiniz yemekleri gidip şimdi onların önüne koyarım. Sonra buraya geri koşar traşınızı bitiririm. Traşınızı bitirdikten sonra siz nereye giderseniz ben de sizinle beraber gelirim, diye ilave etti.

Allah size sağlık versin. Allah size neşe versin. Siz arkadaşlarınıza gidiniz, ben de arkadaşlarıma gideyim. Siz benimle beraber gelemezsiniz. Çünkü ben gideceğim yere yapayalnız gitmek mecburiyetindeyim.

-Haşa sizin yalnız gitmeniz katiyen caiz değildir.

Yahu gideceğim yere benden başka kimse giremez! diye bağırdım. Herif:

-Öyle ise siz bir kadının yanına gidiyorsunuz. Çünkü öyle olmasaydı beni de beraber alırdınız. Halbuki gideceğiniz kadının kim olduğunu tahkik ettirdiniz mi. Ben Bağdat'ın bütün kadınlarını bilirim. Beni beraber götürseniz gideceğiniz kadının tehlikeli olup olmadığını onlar ve size söylerim. Siz tek başınıza gitmekle belki kendinizi ölüm tehlikesine atıyorsunuz. Sonra ziyaret edeceğiniz kadın mesela tehlikesiz ise bile, o tehlikesiz kadının bir erkek akrabası olur. Haydi diyelim ki kadının erkek akrabası bulunmasın. O takdirde hiç olmazsa kadın akrabası veyahut ahbabı olurya! İşte o ahbap kadının evine girdiğinizi görür de gidip valiye haber verirse, vali pek yaman adamdır, genç boynunuzu celladın kılıcı altında düşer ha!

Be adam şu ağzının söylediği lafları kulağın işitiyor mu acaba? Ben seni buraya ne için çağırdım? Sen ise şimdi ne yapıyorsun diye haykırdım. Haykırışım üzerine beraber ağzını bir müddet kapadı. Ve başımı daha çabuk traşa başladı.

Tam bu sırada şehrin her tarafından ezan sesleri yükseldi. Sokaklarda bir kaynayış başladı. Halk avuç avuç camilere doğru gidiyordu. Elhamdülillah başımın traşı da bitti. Berberi başımdan savmak için "madem ki traş bitti. Size verdiğim yemekleri alınız, onları koşa kışa arkadaşlarınıza götürünüz, sonra yine koşa koşa geri dönünüz. Ben sizi burada bekleyeceğim. Gideceğim yere sizinle beraber gitmeğe karar verdim" dedim.

Maksadım berber evden ayrılır ayrılmaz kadının evinin yolunu tutmak idi. Berber:

-Pek ala ben çabuk gidip geleceğim, dedi. Fakat siz beni aldatıp evden kaçmayınız. Çünkü başınızı büyük bir belaya uğratmış olursunuz. Muhakkak beni burada bekleyiniz dedi ve yemekleri alınca sokağa çıktı. Lakin herif misafirlerine gitmemiş evimin biraz ötesindeki sokağın keşesinde duvarı siper ederek kendini gizlemiş. Herifin artık epeyce uzaklaştığını tahmin edince ben de sokağa çıktım. Acele adımlarla kadının evinin önüne vardım. Kapıyı çaldım, kapı açıldı, içeri daldım. Halbuki bu berber arkamdan gelmiş.

قاضینك أوی اوكنه بویوك بر قالابالق
طوپلانمشدی

Kadı'nın evi önüne büyük bir kalabalık toplanmıştı.

Halbuki bu berber ardımdan gelmiş, herifin ardım sıra geldiğinden hiç haberim yoktu. Ben eve girer girmez o gün herkesten evvel cuma namazının sünnetlerini kılıp bitiren kadı efendi de camiden dönerek eve girmez mi?

Kadının kadın kölelerinden biri bir kabahat işlemiş, kadı eve girince bir sopa alarak kadını eşek sudan gelinceye kadar dövdü. Kadın cıyak cıyak bağıra bağıra kıyametleri kopardı. Kadını kadı efendinin altından kurtarmaya koşan bir erkek köleyi de adam akıllı patakladı. O da başka makamdan feryad tutuyordu. Erkek kölenin feryadını sokaktan işiten bu berber kadının evvela beni döğdüğünü sanmış olanca sesiyle "imdat! İmdat efendimi öldürüyorlar" diye bağırmaya başlamış. Birden başına toz toprak dökmüş, elbiselerini yırtmış, doğru bizim eve koşmuş. Ne kadar akrabam, ahbabım varsa hepsini ayaklandırmış. Onlarla beraber kadının evine dönmüş. Berber kadının evine gelince sanki mahşeri beraber getirmiş sanırdınız. Kadı evinin önünde bağrışan bu kalabalığı görünce çok şaşırmış. Evinin kapısını açmış. Berbere ne istediğini bu kıyametinin manasının ne olduğunu sormuş. Berber ile kölelerim kadıya "efendimizi" öldürdünüz diye haykırdılar. Çünkü duyuyordum. Kadı "sizin efendinizi tanımıyorum sonra onu neden öldüreyim?" dedi. Berber "siz onu içerde boğazlarken biz dışarıdan onun feryadını işittik." diye bağırdı. Kadı da "sizin efendiniz evimin içerisinde ne arar?" diye sordu. Berber kadıya artık çok uzun ediyorsun efendimiz senin kızını seviyordu. Buraya geldi, girdi, sen de onu evde yakalayıp orada öldürüyordun. Haydi bakalım efendimizi meydana çıkar. Bu cemm-i gafir doğru halifeye gider ve yaptıklarını ona anlatır. Haydi! Haydi! bekleyecek bir dakikamiz bile yok" diye bangır bangır bağırıyordu. Kadı bu sözleri işitince şaşkınlıktan donakaldı. Sen yalan söylüyorsun buyurun evime girin ve eğer efendiniz evimde ise çıkarın alınız, dedi.

Bulunduğum odanın içinde hiç de saklanacak yer yoktu. Yalnız bir köşede küçük bir sandık vardı. Güç bela sandığa girerek gözlendim. Başta berber olarak helk odaları araya araya banem odaya geldiler. berber sandığı görünce sandığın kapağının kıpırdayışınadn benim içinde olduğumu anladı. Sandığı sırtlayınca aşağı koştu. Sandığı ahalinin gözü önünde yere çarptı. Sandık yere düşünce kırıldı. Sandıkla beraber ayağımda kırıldı.

Kırık ayağımla kalabalığın arasına girip izimi kaybettirdim. Bütün ümitlerim bütün hülyalarım mahvolmuştu. Ertesi gün nem var ne yoksa hepsini sattım bu berberin bulunduğu yerde yaşamamaya yemin ettim. Bağdat'tan çıkıp buraya geldim. Onun şerrinden kurtulduğumu zannediyordum. Halbuki işte bu menhus herifi burada da buldum.

Ba hikayeyi anlatan genç geveze berber çıkıp gitmedikçe masaya oturmamak ta inat ediyordu. Bidayette hiç sesini çıkarmamış ve hikayeyi sükun içinde dinleyen berber birdenbire kendisini müdafaya koyuldu:

-Ey cemat, diye başladı. Ben olmasaydım bu delikanlının hali yamandı. Zekâm sayesinde bu genci ölümden kurtardım. Ayağı kırıldı fakat hayatı kurtuldu. Eğer onun iddia ettiği gibi boşboğaz bir adam olsaydım ona yaptığım bu iyilikleri yaparmıydım. Zaten hangi adam dünyada iyilik etmiştir de iyiliğine karşı fenalık görmemiştir. Ben de bu gence ettiğim iyiliğin mükafaatını işte demincecik gördüm. Kendimin geveze değil lakin sükûtî olduğumu isbat için müsadenizle sizlere başımdan geçen bir vakayı anlatayım. ondan sonra kardeşlerimin başlarından geçen vakaları anlatacağım ki içlerinde hangimizin daha akıllı olduğunu anlamakta müşkilat çekmeyesiniz.

Berberin Hikayesi

Halife Muntazır Billah zamanında Bağdat'da yaşıyordum. O padişah fukaraya sadaka vermeyi ve görgülü bilgili adamlarla konuşmayı çok severdi. Bir gün Bağdat'da büyük bir cinayet ika edildi. Padişahın adamları cinayetin kimler tarafından işlendiğini araştırıp buldular. Caniler on kişi idiler. Padişah bu on kişinin yakalanarak huzuruna getirilmesini emretti. Bu on cani Bağdat'tan bir saat mesafede nehir kenarında eğlence ile vakit geçirirken, vezirler ve memurlar koşuştular. Canileri yakaladılar ve bir kayığa koyarak saraya doğru kürek çekmeğe başladılar. Ben o gün nehir kenarında gezerken bu on caniye rastgelmiştim.

Bu adamları orada görmüş fakat eğlenmek ve hoşca vakit geçirmek için oraya gelmiş namuslu, aklı başında insanlar sanmıştım. "ben de sizin gibi biraz temiz hava almak ve biraz kendimi dinlendirmek için şehirden çıkıp buralara kadar geldim. beni de aranıza alır mısınız?" Onları kabul ettiler ben de aralarına katıldım. Lakin tam o sırada padişahın göndereceği adamlar yetiştiler. Hepimizin boynuna bir zincir vurdular.

Bana zincir vurmak isteyen memurlara karşı gelmem, benim masum olduğumu söylemem icabederdi değil mi? Halbuki ne kadar laf düşmanı ve sukut olduğuma bakınız ki, onlara hiçbir şey söylemedim, sesimi bile çıkarmadım.

Memurlar alıp bizi kayığa bindirdiler. Nehrin öbür kıyısına geçtik. Oradan padişahın sarayına götürüldük. Muntazır Billah bizi görünce Cellata "Onun da kellesini vur!" diye gürledi. Bunu söylerken kuzguni siyah sakalının telleri ayrı ayrı titriyordu. Cellad derhal kollarını soyarak işe başladı. Kolunun her havaya kalkışında yere bir insan başı yuvarlanıyordu. Ayakta yalnız ben kalmıştım. Ben ise heç ses çıkarmıyordum. Sıra bana gelince cellat durakladı ve halifeye doğru baktı. Halife "neden bu caninin de başını kesmiyorsun" diye sordu. Cellad "siz on kişinin başını kesmekliğimi emrettiniz de onun için" diye cevap verdi.

Padişah "pek ala işte onuncu da önünde duruyor, onun başını kes de hepsi tamam olsun" dedi. Cellad "efendim zaten on tanesinin başını kestim" dedi. Padişah şaşırdı. Yerde yatan kelleleri saydı, filvakıa celladın iddia ettiği gibi kesilen başların on tane olduğunu anladı.

O zaman Halife bana baktı. "Sen neden şimdiye kadar ses çıkarmadın?" diye sordu. Ben de:

-Padişahım dedim, benim adım Şeyh Samet'tir. Ben dünyanın en alim en zeki adamlarından biriyim. İlmim ne kadar çoksa sözüm o kadar kıttır. Sanatım berberliktir. Hava almak için biraz evvel şehrin dışlarına çıkmıştım. Su kenarında bu on caniye rast geldim. Ben de aralarına katıldım. Gönderdiğiniz memurlar gelip hepimizi zincirle bağlayınca ses çıkarmadım. Hatta hepimizin idam emrini cellada verdiğiniz zaman bile ağzımı açmadım. Böyle davranmakla ne kadar sessiz bir adam ve ne büyük bir laf düşmanı olduğumu ispat etmek istiyordum.

Halife bana kardeşlerim olup olmadığını sordu. Ben de altı kardeşim bulunduğunu söyledim. Padişah öbür kardeşlerimin de benim gibi akıllı ve bilgili olup olmadığını anlamak istedi ben de:

-Padişahım beni onlarla kıyas etmekle büyük bir haksızlik etmiz oluyorsunuz. Çünkü kardeşlerimin hiçbirisi akıllı ve malumatlı sayılmaz. Bu cahillik ve ahmaklıklarından maada hepsinin vücudunda birer türlü sakatlık vardır. Birinci kardeşim topaldır, ikincisinin dişleri kırıktır, üçüncüsünün gözleri kördür, dördüncüsünün bir gözü eksiktir, beşincisinin iki kulağı kesiktir, altıncısının iki dudağı kesiktir. Kardeşlerimin hepsi akılsızlıklarından dolayı sakat olmuşlardır. Mesela en büyük biraderim El-Bakbuk şöyle topal oldu:

EL-BAKBUK NASIL TOPAL OLDU?

-Kardeşim El-Bakbuk Bağdat'da terzilik ediyordu. Oturduğu dükkan kendisinin değildi. Orada kira ile oturuyordu. Dükkan sahibinin dükkanının karşısında bir de evi vardı. Evin alt katında bir değirmen vardı. Değirmene bir öküz koşulur ve öküz bir dolap beygiri gibi döndükçe değirmeni çevirirdi. Birgün El-Bakbuk dükkanına giderken ev sahibinin evinin penceresinde güzel bir kadın gördü. Kadın ayın on dördü kadar güzeldi. Gözleri kara ten ikaymak gibi beyaz, dudakları kiraz gibi kırmızıydı. El-Bakbuk dükkana girdikten sonra da gözlerini pencereden ayıramadı. O gün hiçbir iş yapmadı. Ertesi günü de hiç dikiş dikmedi. Yalnız gözlerini karşıkı pencereye dikti ve bütün gün ümit içinde bekledi. Böylece El-Bakbuk kadına bakarak vaktini geçire geçire evvelce kazanıp biriktirdiği paraları sarf etti. Nihayet bir gün El-Bakbuk'un kuru ekmek bile alacak parası kalmadı. İşte o gün kadın El-Bakbuk'a bakarak güldü.

El-Bakbuk'da kadına güldü. Fattan kadın El-Bakbuk'un kendisini çıldırasıya sevdiğini anlamıştı. Kadın El-Bakbuk'a güldükten sonra perdelerin arkasına saklandı. Kölesini çağırarak çiçekli bir ipek kumaş verip El-Bakbuk'a gönderdi. Köle kız Elbakbuk'u selamladıktan sonra:

-Hanımım size çok çok selamlar yolluyor. Size bir parça kumaş gönderiyor. Hünerli ellerinizle bu kumaşı biçip bir gömlek dikmenizi rica ediyor, dedi. El-Bakbuk hemen kumaşı biçti ve gömleği dikmeğe koyuldu. Kadının hoşuna gitmek için o kadar çabuk dikiyordu ki o gün gömleği bitirdi ve sahibine gönderdi. Ertesi gün köle kızı yine El-Bakbuk'un dükkanına uğradı.

-Hanımım keyfinizi soruyor, geceyi nasıl geçirdiğinizi bilmek istiyor, çünkü size karşı beslediği aşk o kadar yüreğini yakmış ki sabaha kadar göz yummadı. Uyku uyumadı, dedi. Fakat kız sorduğu şeylere cevaben El-Bakbuk'un söylediklerine pek kulak vermedi. Hemen koltuğun altından bir bohça çıkarıp açtı. Bohça da bir sarı kumaş vardı.

-Hanımım kumuştan kendisine bir çift şalvar dikmenizi rica ediyor. Lakin bu şalvarı acele istiyor ve şalvarı bugün bitirirse beni çok memnun etmiş olur diyo, dedi. El-Bakbuk:

-Dünya kumaş olup da iki parçaya yırtılsa ve bu iki parçadan hanıma bir şalvar dikmek lazım gelse, ne yapar yapar, güneş iki kere doğmadan o şalvarı diker bitiririm dedi.

Hemen makası alıp işe başladı. El-Bakbuk bir taraftan diker dururken gözlerini arada sırada pencereye çeviriyordu. Her pencereye bakışında güzel kadını muhakkak orada görüyordu. Fakat gözleri ona ilişince kadın bazen kızarıyor, bazen gülümsüyor, bazen de gözlerini sanki utanıyormuş gibi aşağı alıyordu. Güzel kadın kızarıp, gülümseyip göz süzdükten sonra, bulutların arkasına gizlenen ay gibi perdelerin arkasına saklanıyordu. İşte bu oyun El-Bakbuk'un ciğerini dağlıyor, yüreğinin yağlarını eritiyordu.

El-Bakbuk bu güzel kadının nerede ise kolları arasına düşüvereceğini sanıyordu. Bu düşünce ile dikişini dike dururken ağzı sulanıyor ve dikişini bir an evvel bitirmek için azami gayret sarfediyordu. Akşam olunca dikip bitirdiği şalvarı köle kız ile hanıma gönderdi. O gece sanki kebap yemiş gibi El-Bakbuk sabaha kadar hiç uyumadı. Yatağı içinde çırpınıp durdu.

Ertesi gün El-Bakbuk'un dükkanına evin efendisi uğradı. Beraberinde getirdiği bir top kumaşı El-Bakbuk'a göstererek "bana bundan gömlekler yap" dedi. El-Bakbuk hemen işe koyularak akşam ezanından biraz evvel yirmi kadar gömlek dikmiş bulundu. O gün o kadar çalışmış ve kendisini o kadar zorlamıştı ki akşam olunca ayakta duracak hali kalmamıştı. Dikmiş olduğu gömlekleri ev sahibine götürdü.

El-Bakbuk böyle ayılıp bayılırken öte tarafta genç kadın El-Bakbuk'un kendisini nasıl sevdiğini kocası olan ev sahibine anlatmıştı. Hatta karı koca birlik olmuşlar El-Bakbuk'la alay etmeğe, ona hiç para vermeden elbiseler diktirmeğe karar vermişlerdi. Diktirecek başka birşeyleri kalmayınca El-Bakbuk'la başka türlü alay etmeğe koyuldular. El-Bakbuk'u güya köle kızla evlendirdiler. El-Bakbuk'un güveyi girecği akşam onu evin alt katındaki değirmene götürdüler. Ona "bu geceyi burada geçir yarın sabah seni karın ile birleştiririz ve bu suretle muradınaza ermiş olursunuz" dediler. El-Bakbuk'da razı oldu. Halbuki evin sahibi değirmenciye tenbih etmişmiş vakit geçip de sokaklardan el ayak çekildikten sonra değirmenci El-Bakbuk'a "arkadaş demiş bu değirmeni öküz çevirirdi. Bu gece öküz hastalandı, değirmeni çevirecek başka öküzüm de yok eğer değirmen bir gece işlemezse ailemle aç kalırız. Sen yarın muradına ereceksin gel de bu gece için bana iyilik et şu değirmeni döndürüver demiş. El-Bakbuk da boş durmaktan sıkılmış değirmeni döndürmeğe başlamış. Lakin bu işi öküz kadar iyi beceememiş. Onun için El-Bakbuk'un boynuna boyunduruk geçirmiş. Sonra kamçısını almış ve El-Bakbuk'u kamçılaya kamçılaya sabaha kadar değirmeni çevirmiş.

Sabah olunca kızı değirmene uğramış. El-Bakbuk'u bağlı görünce gidip ellerini çözmüş ve güya müteessirmiş gibi yüzünü gözünü büze büze El-Bakbuk'un başına gelenlerden dolayı hem kendisinin hem de hanımının son derece üzüldüğünü söylemiş.

El-Bakbuk'un yediği dayak ve çektiği zahmetten söz söyleyecek hali kalmamıştı. Çözülüverince yayılıp yere yıkıldı. Yavaş yavaş ayıldı. Doğru dükkanına koştu. El-Bakbuk henüz dükkanına girmemişti ki bir gün evvel onu köle kız ile nikahlayan imam dükkana geldi. El-Bakbuk'u o gece güveyi girdiği için tebrik etti. İmamın tebrikatını duyunca El-Bakbuk'un kan tepesine fırladı.

Akşam olunca kadının hillerinden haberi olmayan El-Bakbuk köle kızın arkasına takılarak kadının evine girdi. Kadın El-Bakbuk'u görünce "aman ciğerimin köşesi, niye bu kadar naz edip beni o kadar üzdün beklettin!" diye sevinçle bağırdı. Gözlerine inanmayan El-Bakbuk ağzı sevinçten kulaklarına kadar açıldı. Tam o sırada bir gürültü bir patırtı oldu. Yan odanın kapısı paldır küldür yere yuvarlandı. Kadının kocası içeri girdi. Herif El-Bakbuk'un kulağına yapışınca onu valinin önüne sürükledi. Vali ev sahibinin şikayetini dinledikten sonra El-Bakbuk'a yüz değnek vurdurdu. Sonra El-Bakbuk'u bir deveye ters bindirerek sokak sokak gezdirtti. Ahali El-Bakbuk'un yüzüne çamur, pislik, limon kabuğu atıyordu. Derken El-Bakbuk devenin üzerinden devrildi. Ayağı kırıldı. Ben gidip kardeşimi ahalinin arasından aldım. Onu evime götürüp ayağını sardım, sarmaladım. Ayağı iyi oldu, ama kendisi topal kaldı.

Halife en büyük kardeşimin bu hikayesini duyunca öyle bir kahkaha koyuverdi ki etrafındakiler de dayanamayarak gülmeye başladılar. Sonra Halife bana ikinci kardeşinin başına gelenleri da anlatmamı istedi.

Ben de şöyle anlattım:

EL-HIZIR SAKALINI NASIL KAYBETTİ?

İkinci kardeşimin ismi El-Hızır'dır. Birgün kardeşim El-Hızır çarşıda alışveriş ile uğraşırken yanına bir ihtiyar uğramış.

-Senin iyi yürekli bir adam olduğun yüzünden belli. Biraz dur sana çok hoşuna gidecek bir teklif de bulunacağım. Yalnız bir şartla o da bana hiç sorgu sual sormayacaksın... ya "hayır" deyip teklifimi reddedeceksin veyahut "evet" deyip kabul edeceksin! Bu pazarlık işine gelir mi diye sormuş.

Kardeşim hiç sorgu sual sormamaya razı olmuş. Kadın da şöyle bir teklif de bulunmuş.

-İçinde oturacak güzel bir eve, içecek tatlı şaraba, seyredecek güzel bir kadın yüzüne, sarılacak zarif bir vücuda malik olmak istiyor musun?

Kadeşim El-Hızır hemen "hay hay!" demiş. Kardeşim "o şarta evvelden razı olmuştuk. Yalnız neden bunca insanlar arasında başkasını değil de yalnız beni bu nimetlere layık gördün, onu bilmek isterdim" demiş. Kadın "hani ya hiçbir şey sormamaya söz vermiştin?" diye mırıldanmış. O zaman El-Hızır "pekala, pekala sen ne yapacağımı söyle ben sual sormadan itaat edeceğim" demiş.

Kocakarı yürümüş El-Hızır da ardı sıra gitmiş. Nihayet büyük bir sarayın önüne varmışlar. El-Hızır koca karı ile beraber saraya girmiş. Yukarı çıkmışlar. Bu karıda çok güzel dört tane kız varmış bu dört kız ellerindeki udları çalıyorlar ve tatlı sesleriyle şırkalır söylüyorlarmış. Bir aralık kızın bir tanesi bir köşede duran bir sırça köpten bir bardak şarap doldurarak içmiş. El-Hızır kıza "sıhhat ve afiyet olsun efendim!" demiş. Ve dudaklarını silsin diye bir yanda asılı duran havluyu alıp kıza götürmüş. Kız "estağfurullah efendim rahatsız olmayınız. Bizim size hizmet etmekliğimiz lazım gelirken sizin rahatsız olmanız nasıl câiz olur?.." diye kırıtmış. Küpten bir bardak dolusu şarap alıp El-Hzır'a sunmuş. El-Hızır şarabı dikip boş bardağı kıza uzatırken kız elini kaldırmış "işte ense budur!" diye El-Hızır'ın ensesine bir tokat yapıştırmış.

El-Hızır bu muameleye çok kızmış. "evleri de, sırayları da başlarına geçsin" diye mırıldana mırıldana kapı yolunu tutmuş. Lakin koca karı önüne geçerekelleriyle, gözleriyle işaret etmeğe başlamış. El-Hızır "tevekkül teâl-Allah!" diyerek geri dönmüş. Bir köşeye çekilerek oturmuş. Lakin oturur oturmaz, kızların birinden bir tokat daha

yemiş. Tokatlar birbirini takip etmiş. El-Hızır'ın kuvveti kesilmiş, bayılır gibi olmuş, oturduğu yerde yıkılakalmış. O zaman tokatların arkası kesilmiş. El-Hızır ayrılır gibi olmuş, yerinden kalkmış, evden çıkmak üzere odanın kapısına doğru yürümüş. Yine ihtiyar kadın karşısına geçmiş:

-Aman nereye gidiyorsun? ölünceye kadar sürecek bunca sefa tutacağın bunca nimet ve saadetler için bir azıcık sıkıntıya katlanamıyorsun? demiş. El-Hızır'ı geri döndürmeye ikna etmiş.

El-Hızır yerine oturur oturmaz birden dört kız kalkmışlar elbiselerini soymuşlar. İç çamaşırlarıyla kalan El-Hızır'ın üzerine çiçek ve gül suyu dökmüşler. O zaman dört kızın en güzeli yani El-Hızır'ın ense köküne ilk tokatı indiren kız ona:

-İnşallah yakında Allah sizi muradınıza erdirir, demiş. Evime misafir geldiniz. Benim bazı ufak tefek huysuzluklarıma katlanırsanız. Yakında istediklerinize nail olacaksınız. O zaman El-Hızır:

-İstediğime nail olmak için cehennem azabına katlanmaya razıyım... Ben senin kölen, senin uşağın olayım. Sen ne emredersen yaparım, diye cevap vermiş. Kadın da:

-Dünyada benim en çok hoşuma giden şey şaka yapmaktır. Benim şakalarımı hep görecek olursanız, sizi pek çok seveceğimi vaadederim, demiş.

Sonra üç kıza dönerek çalgı çalıp şarkı söylemelerini emretmiş. Hemen üç kız şarkı söylemeye başlamışlar. Sesler yükselmiş udlar çınlamış. Musuki faslı bitince evin sahibesi kızlara:

Efendiyi alınız da vazifenizi görünüz. Kendisini sonra geri getiriniz, diye emir vermiş.

El-Hızır kızların vazifeleri ne olduğunu ve kendisine ne yapacaklarını bilmediği halde kızların peşine düşmüş, koca karı da El-Hızır ile beraber gidiyormuş. Tam bu sırada koca karı El-Hızır'ın kulağına eğilerek "biraz daha sabrediniz, nerede ise cefalarınız sefa olacak. Artık yapılacak yalnız birşey kaldı o da sakalınızı traş etmektir." demiş.

Bu sözleri duyan El-Hızır'ın gözleri fal taşı gibi açılmış.

Ben sakalımı nasıl traş ediveririm. Sonra halkın karşısına nasıl çıkarım? demiş.

İhtiyar kadın onun sırtını okşayarak:

Aman ses çıkarma sus. Tilkinin derisini yüzüp tam burnuna getirince kendi işinizi kendin berbat edeceksi, demiş.

El-Hızır sakalını üç kızın ellerine vermiş. Kızlar El-Hızır'ın yüzünü gözünü güzelce sabunladıktan sonra sakalını traş etmiş. Bıyıklarını da hatta kaşlarını da kesmişler. Yüzünü gözünü kırmızı boya ile boyamışlar. Sonra El-Hızır'ı alıp yine evin sahibesinin önüne getirmişler.

Kız, El-Hızır'ı bu halde görünce evvela ürkmüş ve bağırmış, fakat tanıyınca gülmekten katılmış, gözlerinden yaşlar akmış.

Nezaketinizle uysallığınızla yüreğimi feth ve teshir ettiniz dedikten sonra kalkıp raks etmesini rica etmiş.

El-Hızır içinden "oldu olacak kırıldı nacak" diyerek oyun bilmediği halde odanın ortasında hoplayıp zıplamaya başlamış.

El-Hızır oynarken kızlar ellerine geçirdikleri yastıkları, sonra portakal, limon gibi ne bulmuşlarsa üzerine atmışlar. Tam o sırada hitiyar kadın yine El-Hızır'a yanaşmış:

Artık yapacak az şey kaldı. Şimdi neredeyse ev sahibi kız kalkıp koşa kışa kaçmaya başlayacak onun bu kaçışı yapmacıktır. sen onun arkasından kovalayacaksın. Yetişip onu tutacaksın onu bir kere tuttunmuydu artık muradına erdin demektir, demiş.

El-Hızır bu sözleri duyunca cefa arasında bayağı sevinmiş. İhtiyar kadının söylediği gibi biraz sonra ev sahibesi kız kalkmış koşa koşa odadan kaçmaya başlamış. El-Hızır da yerinden fırlamış. Bütün hızıyla kızın peşine düşmüş. Kız kaçmış El-Hızır kovalamış. Bir odadan öbür odaya bir geçitten öbür geçide geçmişler. Kız geyiklerden ahulardan daha çabuk gidiyormuş. Onu gören ayaklarında konak var sanıyormuş. El-Hızır'ın bacakları fena halde yorulmuş, gözleri kararmağa başlamış. Lakin "ha şimdi yakalayacağım, ha işte şimdi yakaladım" diyerek koşmakta devam etmiş. El-Hızır böyle koşar dururken kapının önüne varmış. Kapıyı geçince kendisini sokakta bulmuş.

Fakat El-Hızır'ın çıktığı sokak dar ve kısa bir sokakmış El-Hızır nerede olduğunun farkına varmadan sokağın öteki ucuna kadar koşmuş. Meğer tulumcular çarşısına varmış bulunuyormuş. O gün tulumcular çarşısı pek kalabalıkmış. Tulumcular aralarında nereden çıktığı ve nereden geldiği belirsiz yarı çıplak, sakalsız, bıyıksız, saçsız, kıpkızıl bir delinin koştuğunu görünce kahkahaları koparmışlar El-Hızır'ın başına omuzuna, ötesine berisine tulumlarıyla vurmaya başlamışlar. Nihayet El-Hızır yorgunluktan yere yıkılmış.

Tulumcular onu bir eşeğe bindirerek doğru valiye götürmüşler. Vali emir vermiş hemen oracıkta El-Hızır'a üçyüz değnek vurmuşlar. Ben gidip kendisini buldum. Dayaktan hem ensesi hem kaba etleri, koşmaktan ise tabanları şişmişti. Şişkin yerlerine

yağlar sürdüm. Ona hem para verdim hem de sakalı büyüyünceye kadar evimde alıkoydum.

BAKBAK SERVETİNİ NASIL ÇALDIRDI

Üçüncü kardeşim Bakbak'ın iki gözü de kördü. Körlükten dolayı hiçbir iş yapmaz. Ekmeğini sağdan soldan dilene dilene elde eder. Bir gün Bakbak sokaklarda dolaşıyor ve dileniyormuş. Eliyle duvarları yoklaya yoklaya giderken eli kocaman bir kapını tokmağına rastgelmiş. Tokmağın iriliğinden ve üzerindeki işlemelirin güzelliğinden bu tokmağın büyük bir konak kapısı tokmağı olduğunu anlamış içinden "böyle zengin yerden bana herhalde bir sadaka çıkar" ümidiyle kapıyı çalmış. Konağın ta yukarı katlarından "kim o" diye soran bir ses işitmiş. Kardeşim hiç ses çıkarmamış. Biraz bekledikten sonra kapıyı yine çalmış. Yine evvelce işittiği ses ona aynı suali sormuş. Lakin kardeşim yine cevap vermemiş. Biraz bekledikten sonra kapıyı çalmış. Bu sefer yukarıdan bir sesin indiğini işitmiş. Adımlar kapıya yanaşmış, kapı açılmış. Bir ses:

-Ne istiyorsun? diye sormuş:

-Allah rızası için bana biraz sadaka veriniz.

-Sen kör müsün?

Evet efendim demiş.

Ev sahibi "öyle ise elini ver" demiş. Bakbak elini vermiş Adam Bakbak'ı merdivenlerden yukarı çıkarmaya başlamış. Tırmandıkça tırmanmışlar, yüzlerce basamak çıkmışlar. Bakbak yorulmuş. Lakin bolca sadaka ümidi için ses çıkarmamış. Nihayet Bakbak rüzgarın yüzüne vuruşundan yüksek evin damına çıktığını anlamış. Adam Bakbak'a tekrar "ne istiyorsun" diye sormuş. Bakbak da "Allah rızası için biraz sadaka istiyorum." demiş. Adam da "Allah versin!" diye cevap vermiş. Bakbak şaşırmış:

Bu ne demektir. Madem sadaka vermeyecektiniz neden bunu aşağıda söylemediniz beni bu kale gibi evin damına çıkardınız? diye söylenmiş. Adam da:

Behey kör ahmak, sen de neden sesimi ilk işittiğin zaman benden sadaka istemedin de beni ta yukarıki kattan aşağıya indirdin? diye cevap vermiş. Bakbak:

Pekâla efendim siz sağ olunuz. Yalnız benim gözlerim görmediği için bana yol gösteriniz de aşağı ineyim, gideyim demiş. Adam:

Ben artık yerimden kımıldamam. Yol önündedir. Dosdoğru yürür ve kendi kendine inip defolursun!

Bakbak orada bekleyip durmaktan birşey çıkmayacağını anladığı için, elleriyle etrafi yoklaya yoklaya yavaş yavaş aşağı inmeğe başlamış.

Böylelikle ine ine evin ilk katına varmış. Lakin orada merdivenin başında ayağı kaymış. Yirmi basamaklı merdivenin ta tepesinden aşağı taşlığa düşmüş. Başı yarılmış, inleye inleye kapıyı bulup sokağa çıkmış.

Bakbak kendisi gibi kör ve kendisi gibi dilencilik eden iki arkadaşına rastgelmiş. Onlara başına gelenleri anlattıktan sonra:

Aman kardeşler, demiş kulubemize gidelim de orada sakladığımız paradan ben kendi hissemi alayım. Çünkü ben bayağı hasta oldum. İlaç için, hekim için bana para lazım.

Bakbak'ın dilenci arkadaşları "haydi gidelim" demişler. Üç kör dilenci kulubelerine doğru yollanmışlar.

Halbuki kardeşini evinden kovan adam onun ne yapacağını görmek için gizli gizli arkasından gidiyormuş. Üç dilencinin arkasından o da kulubeye kadar gelmiş. Kardeşim:

Kapıyı kapayınız ve kulubenin içinde yaabncı bulunup bulunmadığını anlamak için etrafi yoklayınız, demiş. Dilenciler elleriyle kulubenin içini yoklarken yabancı adam etraftan sarkan bir ipe sarılarak vücudunu kaldırmış. Dilenciler onun kulubesinde bulunduğunun farkına varmamışlar. Kulubenin zemininde toprak içine gömdükleri parayı çıkarıp saymışlar. Saydıkalır para tam onbirbir parça gümüşmüş. Dilenciler aralarından bin parça gümüşü bölüştükten sonra on bin parçasını yine toprağın altına gömmüşler ve sofranın etrafina toplanmışlar. Tam o sırada yabancı adam bir gürültü yapmış. Kardeşim kulubenin içinde bir yabancı bulunduğunu anlar anlamaz, feryadı basmış.

Arkadaşlar aramızda bir yabancı var. Bu yabancı muhakkak bir hırsızdır! diye bağırmış. Dilenciler elleriyle yabancıyı araştırmaya başlamışlar. Yabancı bu sefer tavandan asılı duran ipten uzaktaymış. Dilenciler onu yakalamışlar. Adamakıllı bir dövmüşler. Sonra kapıyı açarak:

Ey Ümmet-i Muhammed kulubemize bir hırsız girdi. Diye haykırmaya başlamışlar. Ahali kulubenin etrafina toplanmış.

İşte o zaman yabancı adam da körmüş gibi iki gözünü de sık sık yummuş ve dilencilerden daha ziyade bağırarak "Ey müslümanlar, evvel Allah'tan sonra Halifeden

eveel Allah'tan sonra emirden evvel, Allah'tan sonra validen imdat isterim. Bizi valinin önüne götürünüz de davamızı o halletsin" diye bağrımaya başlamış. Kalabalığın arasına karışmış. Valinin birkaç adamı yabancının bu faryadını duymuşlar. Hem kardeşimi hem kardeşinin arkadaşı bulunan iki dilenciyi alıp valinin önüne gitmişler.

Vali bu dört körü görünce

-Sizin bu davanız nedir diye sormuş. Yabancı hemen ileri atılarak davamızın hakikatını meydana çıkarmak için bizleri bir defa dövdürmeniz icabe der. Hatta dayağa benden başlayınız demiş.

Vali emir vermiş. Yabancıyı falakaya yatırmışlar. Yabancı tabanlarına elli kadar sopa vurulduktan sonra bir gözünü elli sopa daha yiyince öteki gözünü açmış. Vali şaşırmış:

Bu yaptığının manası nedir? diye sormuş. Yabancı:

-Efendim beni affettiğinize söz veriniz de size söyleyeyim demiş.

Vali söz vermiş.

Dördümüzü de dinleyiniz fakat hiçbirimiz kör değiliz. Hepimizin gözleri sağlam gözlü insanların gözleri kadar körüz. Maksadımız herkesi aldatmak ve herkesi kör oduğumuza inandırmak evlerine girmek, harem dairelerindeki kadınlarını seyretmek, onları baştan çıkarmak ve sağdan soldan para sızdırmaktır. Böylelikle on bin gümüş para topladık. Bugün bu parayı aramızda takdim ediyorduk. Arkadaşlarıma "benim payım olan ikibin beşyüz parça gümüşü veriniz" dedim. Bana paramı vermedikten başka beni dövdüler. İşte hakikat bundan ibarettir. Onları da birbir dövünüz. Dövüldükçe gözlerini açacaklarını göreceksiniz. Vali hemen emir vermiş. Bakbak'ı yere yatırmışlar. Bir dayak fazlıdır başlamış. Bakbak'ın yediği kötekten kımıldayacak hali kalmamış. kaba etleri, tabanları, butları, sırtı şişmiş. Memurlar hiç durmadan vurup durmuşlar. Öteden de vali "ey nankör kafir Allah'ın sana verdiği görmek kabiliyetini inkar edersin de körüm diye gözünü yumar şunun bunun kadınlarına göz korsun ha! seni gidi hınzır... vurun şu kafirin boynuna" diye gürlür dururmuş.

Bakbak nihayet dayaktan bayılıp bir yığın cansız et halinde ortaya çıkmış. Vali "durun! onu bırakınız inlesin. O ayılıncaya kadar ötekilerini dövünüz." demiş. Üç kör sıra ile dayak yerken yabancı da mütemadiyen "arkadaşlar niye inat edip gözlerinizi açmıyorsunuz. Gözünüzü açınız ki dayaktan kurtulasınız. Yoksa eşek sudan gelinceye kadar dayak yer durursunuz" diye söylenirmiş.

Gerek kardeşim gerek öteki dilenceler adam başına bin kadar sopa yedikten sonra yabancı adam valiye dönmüş.

-Efendim, demiş. Bunları dövdüre durunuz. Bendenize birkaç adam veriniz de kulubemizde gömülmüş bulunan paraları alıp buraya getireyim demiş:

Vali yabancının yanına iki zabit vermiş. Yabancı kulubedeki parayı alıp geri dönmüş. Vali bu paranın ikibinbeşyüz parça gümüşünü yabancıya vermiş öte tarafını kendisine alıkoymuş.

Valinin asıl derdi paraları almakmış. Yoksa dilenciler gözlerini açmış veya açmamış bu valinin umurunda değilmiş. Onun için parayı alınca dayağı durdurmuş. Hem kardeşim Bakbak'ı hem de iki arkadaşını şehirden dışarı sürgün ettirmiş.

Kardeşimin Bağdat'tan sürüldüğünü, şehirden çıktığını duyunca hemen arkasından yetiştim. Onu gece gizli gizli şehire ve evime getirdim. Ona ilaç verdim. Para verdim, evimde ona mahsus olmak üzere iki oda ayırdım. Bakbak halen evimde oturmaktadır.

Bu hikayeyi anlatınca halife ve tekmil etrafındakiler öyle bir gülüş güldüler ki Saray temellerinden sarsıldı. Ben ne kadar az konuştuğumu ve ne kadar sûkut olduğumu halifeye ispat etmiş olmak için dördüncü kardeşimin başına gelenleri anlatmaya başladım.

EL-KAVS'E SİHİRBAZ NASIL SİHİR OYNADI.

Dördüncü kardeşim El-Kavs ül Savatî Bağdat'da kasaplık ederdi. Etlerini sattığı koyunları kendi büyütürdü. Herkes eti ondan satın alırdı. Onun için El-Kavs sürü sürü koyunları sayısız tarlaları, bahçeleri ve evleri vardı.

Bir gün kardeşimin dükkanına yeni bir müşteri geldi. Bu yeni müşteri sivri sakallı, ihtiyar, kanbur bir adamdı. İhtiyar adam El-Kavs'tan et almış ve parasını vermiş kardeşim ihtiyarın verdiği paranın parlak yeni ve çil olduğunu görünce onu öbür paralırın orasına atmamış. Dolabın ayrı bir köşesine koymuş.

Sivri sakallı müşteri ertesi günü, daha ertesi günü, ondan sonra birçok gün daha El-Kavs'tan et satın almış. ihtiyarın verdiği paralıran pehsi yeni olduğu için El-Kavs onları hep ayrı bir yere kor dururmuş.

Bir gün koyun almak için El-Kavs'a para lazım olmuş çekmeceyi açmış ve ihtiyardan aldığı parayı koyduğu yerden almak istemiş. Fakat çekmecede para yerine para şeklinde toparlak kesilmiş birçok kağıt parçaları bulmuş. Kendisine bir oyun oynandığını anlımış ve sivri sakallı müşteriden intikam almaya karar vermiş.

El-Kavs hemen bir dana kesip dükkanına asmış. Sivri sakallı ihtiyar biraz sonra et almak üzere dükkana gelmiş, yine satın aldığı etin bedelini çil ve yeni aralarla ödemiş. O zaman El-Kavs onun yakasına yapışarak:

Yetişin ey müslümanlar, geliniz de şu zımba sakallı dolandırıcının insanları nasıl dolandırdığını görünüz diye bağırmış.

Dört taraftan adamlar koşuşurken ihtiyar:

-Beni bırak yoksa seni rezil ederim, pişman olursun demiş.

El-Kavs "seni gidi dolandırıcı hokkabaz ben ne yaptım ki beni rezil edebilesin" diye cevap vermiş. El-Kavs:

Benim bir insan kestiğimi ispat et ben kendi elimle kendimi idam ederim, diye cevap vermiş.

El-Kavs ile yakaladığı ihtiyarın etrafında ahali toplanmış. El-Kavs'ın kendisini salıvermeyeceğini anlayan ihtiyar ahaliye dönerek:

Ey ahali beni yakamdan tutan bu kasap sizi senelerce aldatan senelerce gizli gizli katlettiği insanların etlerini size koyun eti diye satan bir canidir. Sözlerime

inanmıyorsanız dükkanına giriniz ve dolabını açıp onun içinde asılan insan etine bakınız diye haykırmış.

Hemen ahali dükkanın içine dalmışlar. Dolabı açmışlar. Dolabın içinde bulunanların hepsi hatta El-Kavs boğazından asılı bir adam görmüşler. Orada bulunanların hepsi hatta El-Kavs'ın eski tanıdıkları, en candan arkadaşları bile şaşırmışlar ve güçleri yettiği kadar sopa ile tokatla yumrukla El-Kavs'in yüzünü gözünü kan içinde bırakmışlar. Zavallı kardeşimi alıp valinin karşısına sürüklemişler.

Vali ahaliyi dinledikten sonra El-Kavs'e bin değnek vurdurmuş. Fakat El-Kavs zengin olduğu için onu idam ettirmedi. El-Kavs'in malını mülkünü zabtederek onu memleketten sürdürdü.

El-Kavs başka bir memlekete gitti. Orada kunduracılık ederek ekmek parasını çıkardı.

Bir gün sokakta dükkanın önünde büyük bir kalabalığın toplanmadığını görmüş. Bu insanlar niye toplanıyorlar diye o da sokağa koşmuş. Meğer sokaktan elay ile o memleketin sultanı geçiyormuş. Sultan El-Kavs'i görünce elleriyle gözlerini örtmüş. Sultan o gün avlanmak için saraydan çıkmış bulunduğu halde uğursuz bir yüz gördüm. Avda muhakkak başıma bir kaza gelir diye gerisin geri sarayına dönmüş. Zabitlerine El-Kavs'i tarif etmiş. Zabitler gelip El-Kavs'i yakalamışlar. Ve sultanın emri mucibince ona mithiş bir dayak atmışlar. El-Kavs hasta düşmüş güç bela odasına sürüklenmiş.

Bir gün yatakta yatarken bir ahbabı gelmiş. El-Kavs başına gelenleri ahbabına anlatınca ahbabı:

İyi ki yalnız bir kuru dayak yedin de kelleyi ve canını kurtardın demiş. Bizim sultan bir nevi delidir. Ne zaman sokakta senin gibi sol gözü kör bir insanı görürse bütün işlerini ters gideceğini sanır. Tek gözlü adama kızar, onu ya idam ettirir. yahut o nöbette ağır bir ceza verir. Sen yine ucuz kurtulmuşsun!

El-Kavs çaresiz o memleketten de kaçmış. Sultansız bir yer aramış yürüye yürüye bir şehre varmış, şehir sokaklarına ancak gece yarısı girebilmiş. O gece nerede yatacağını düşünerek dururken arkasından birçok süvarilerin gürültü ederek geldiğini duymuş. Başını döndürüp onlara bakmış. Meşalelerle giden birçok süvarilerin arkasından kıyafetinden sultan olduğu belli olan birisinin geldiğini görmüş kendi kendine:

Bir sultan gördüm başıma bir bela geldi. Şimdi bu sultan da yüzüme bakarsa kimbilir başıma ne gelir? bana yine bir dayak nasib olursa artık bu sefer ölürüm diye düşünmüş.

Sokakta görülmemek için hemen koşa koşa kaçmaya başlamış. Karınlıkta nereye gittiğini bilmiyormuş. Birdenbire açık bir kapıdan bir evin karınlık taşlığına dalmış. Geriye dönmek istemiş. Fakat ızbandot gibi iki zenci onu iki omuzundan tutmuşlar.

-Üç gecedir kümese giren tilik gibi harem dairesine girersin, senin yüzünden üç gündür ne uyku ne rahat yüzü gördük. Seni valinin önüne götürelim de mustahak olduğun cezayı gör diye bağırmışlar.

Tekme ile sille ile dürte kaka, yerden yere çarpa çarpa valinin önüre götürmüşler. Zaten böyle çirkin bir tarzda başlayan sergüzeştin sonu güzel olmaz ya! Vali zencilerin şikayetini duyunca:

Alın aşağı şu herifi ayaklarına bin değnek vurun! diye bağırmış. Zabitler hemen El-Kavs'ı yere yıkarak öyle bir dayak atmışlar ki El-Kavs'in ölüden farkı kalmamış.

O şehirden Badğat'a gelen bir ahbabım bana El-Kavs'in başına gelenleri anlattı. Ben de o şehire gidip El-Kavs'i aldım, evime getirdim. Ona bir oda verdim. El-Kavs halen sıhhat ve afiyettedir ve evinde yatıp kalkar. Gelelim beşinci kardeşim El Feşâr'a:

EL-FEŞÂR DÜZENBAZLARA NASIL DÜZEN ETTİ?

Ey sultanım, El-Feşâr'ın iki kulağı da kesiktir. Onun kulaklarını dört beş sene evvel kesmişlerdir. Babamız fukara bir adamdı. Evlatlarına yani bizlere pek iyi bakmıyordu. Onun için ta genç yaşımızdan beri her birimiz ekmek parası çıkarmak kaygısına düşmüştük. Fakat El-Feşâr'ın elinden hiçbir iş gelmiyordu. Onun için kör olan ağabeyimiz gibi o da dilenciliğe saptı. Babamızdan bize yediyüzparça gümüş kalmıştı. Herbirimiz hissesi olan yüz parçayı aldı. El-Feşâr kendi payına düşen para ile bardak çanak gibi birçok evânî satın almıştı. Bir gün El-Feşâr bu evâniyi geniş bir tepsiye dizmiş. Tepsiyi sokakta ayak kaldırımının üzerine koymuş, kendi de ayakta durarak sırtını duvara dayamış. Bu vaziyette derin bir hulyaya dalmış.

Kendi kendine şöyle düşünmeye başlamış. Mesela bu camları iki yüz gümüşe satın alsam onları da dörtyüze satsam, o zaman bir iki sene içinde dünyanın en zengin adamı olurum.

Haydi farzedelim ki dünyanın en zengin adamı oldum. Hemen gidip saray gibi bir ev satın alır, konağımı bir sürü köle ile hizmetçi ile doldururum. Ahırlarımda yediyüz küheylan bulundururum. Padişahların bile yemediği tatlı ve pahalı yemeklerden yer, padişahların bile içmediği şaraplardan içerim. Dünyada ne kadar tatlı sesli kızlar, rakkaseler varsa hepsini sarayıma toplayarak onlara şarkı söyletir, raks yaptırırım. Gece gündüz sarayımda musiki sesi eksik olmayacak. Evimdeki yaşlı başlı karıları görücülüğe gönderirim. Baş vezirin kızının ne kadar güzel ne kadar zarif olduğunu duyuyorum. Görücülerimi başvezirin evine gönderir, evin kızını istetirim. Kıza hediye olarak onbin altınlık bir yüzük gönderirim. Eğer vezir kızını iyilikle bana verirse ne âla olmazsa adamlarımı gönderir vezirin sarayını bastırır, kızı zorla kaçırtırım. Hergün sokakta at üzerinde gezerim. Eğeri incili, elmaslı yakutlu, zümrütlü, atımın önünde on, arkasında yirmi seyis yürütür. ahaliyi hayretlere düşürürdüm. Ben atımın üzerinde bir sultan gibi kurularak sağıma soluma bakmaya tenezzül etmeyerek doğru vezirin konağına giderim. Vezir beni görünce yerinden kalkarak bana yerini verecek ve kendisi hürmeten yere çömelecek o zaman ellerimi birbirine çırpacağım kölelerimden sekseni önüme gelip yerlere kadar eğilecekler onların ellerinde tuttukları keselerle altınları vezirin önüne koymalarını emredeceğim. Bu suretle vezir ne kadar cömert olduğumu anlayarak şaşıracak, parmaklarını ısıracak. Sonra kalkıp geldiğim heyetle konağıma döneceğim. Vezirin bana göndereceği her adamı, sırtına ipekli elbiseler giydirerek ve beline para dolu

bir kese bağlayarak geri göndereceğim. Vezir bana bir hediye gönderirse kabul etmeyeceğim!

Güveyi gireceğim. Gece elbiselerimin en güzelini giyeceğim. Mücevheratla kapıl büyük bir sedire kurulacağım. Gelini giydirip kuşatacaklar. Ayın on dördü gibi güzel ve nurlu yüzünü güllerle örtecekler. Topuklarına kadar inen saçlarıyla beraber, sırma elmas ve inci şelaleleri akacak nihayet herşey hazır olunca, utancından kızaran ve titreyen gelini yavaş yavaş önüme getirecekler. Büyük ve kuvvetli insanların karşısında fukara, zayıf ve küçük olanlar nasıl üzüle büküle el pençe divan dururlarsa bende gelini ayakta durdurtacağım.

O karşımda titreyecek ama ilmimin genişliğine aklımın büyüklüğüne kıyasen hakir olan onun şahsiyetine bakmaya tenezzül etmeyeceğim. Etrafımdaki kadınlar bana "aman efendim. Tenezzül buyurup cariyenize bir dea bakınız." diye yalvaracaklar. Ben geline bakacağım fakat hakir bir nazar atıp yüzümü yine başka tarafa çevireceğim, gelini karşımda saatlerce ayakta durdurduktan sonra onu yatak odasına göndereceğim. Ben başka bir odaya giderek gecelik elbiselerimi giyeceğim. Sonra gelinin bulunduğu odaya giderek sedirin üzerine oturacağım. Ve küskün küskün mağrur mağrur tavana bakacağım.

Kadınlar yine geline bakmaklığımı isteyecekler, fakat ben onlara cevap vermeden bir köle çağırıp bin altınlık bir kese getirteceğim. Keseyi oradaki kadınlara vererek çekilip gitmelerini emredeceğim. Onlar gidince gelinin yanına oturacağım, fakat ona arkamı döneceğim, işte o zaman gelin içinden "kocam amma da mağrur, amma da kibirli, amma da büyük adam" diye düşünecek kapı aralığından durumu seyreden gelinin annesi o zaman içeri girecek ellerimi öpecek ve önümde eğilerek ağlaya ağlaya:

-Ey sultanım tenezzül buyurunuz da cariyenizin yüzüne bakınız diyecek

Lakin ben cevap vermeyeceğim. O zaman kaynanam ayaklarımı öpecek ben ses çıkarmayınca ayaklarımı bir defa daha öpecek o öptükçe ben kabaracağım. kaynanam bana yine:

-Ey şerefli, azametli sultanım siz kızımın gördüğü ilk erkeksiniz eğer siz ona karşı nefret izhar edersiniz, onun yüreğini kırmış olursunuz. Onun için cariyenizle konuşup onu teskin buyurunuz, diye yalvaracak.

Ben bu kadar yalvarmaya mukabil, geline yalnız gözümün ucuyla bakacağım. Kaynanam yine

Cariyenize acıyınız, o sizin cariyenizdir, esirinizdir. Ona merhamet ediniz diyecek ve kızına dönerek bana bir bardak şarap getirmesini emredecek.

Kız altın bir bardak içinde bana şarap getirecek:

Ey zamanın sultanı ben sizin cariyenizim, ayağınızın tozuyum, cariyenizin getirdiği şu şarabı reddetmeyiniz diyecek.

Ben ona cevap vermeyeceğim. O zaman o ağlamaya başlayarak bu sefer güzel yaşlarıyla yalvaracak. Ben ses çıkarmayacağım. Yalnız elimle bardağı iterken sanki bir köpeğe tekme atıyormuşum gibi ona şöyle bir tekme atacağım...

Düşüncesinin burasında El-Feşâr geline bir tekme atıyorum sanarak önünde duran cam dolusu tepsiye öyle bir tekme vurmuş ki tepsi de kırılmadık ne bir bardak, ne bir şişe ne de bir çanak kalmış. El-Feşâr bütün varının yoğunun parça parça olduğunu görünce "ah işte gururumun cezasını gördüm. Yer yüzünde on param kalmadı. Şimdi ne edeceğim? Ne yapacağım?" diye ağlamış. Teessüründen üstünü başını yolup yırtmış.

Tam o sırada minarelerde müezzinler cuma ezanını okuyorlarmış, çarşıdan, evlerden kadın erkek camilere doğru akın etmişler. Ahali El-Feşâr'ın halini görünce etrafına toplanmışlar. Camiye gidenler arasında beyaz bir eşeğe binmiş bir kadın varmış. Kadının eşeğinin eğeri bile altın işlemeliymiş. Bu zengin kadın El-Feşâr'ın teessürünün sebebini anlamak istemiş. Orada biriken insanlara:

Bu adam neden bu kadar dövünüyor? diye sormuş. Ahali de:

Bu adam fakir bir adamdır. Cam, bardak, çanak satar da ekmek parasını öyle çıkarar. Halbuki demincik camdan ibaret olan bütün sermayesi kırıldı. Onun için ağlıyor diye cevap vermişler.

Kadın El-Feşâr'a acımış. Arkasından gelen hizmetçilerin birisine:

Bu fukara adama bir kese veriniz diye emretmiş.

Hizmetçi keseyi götürüp El-Feşâr'a vermiş. El-Feşâr keseyi açınca içinde beşyüz parça altın bulmuş. Gözlerine inanamamış. Ona bu kadar büyük bir sadaka vermiş olan kadına saatlerce dualar etmiş. O gün El-Feşâr zengin bir adam olarak evine dönmüş. Evine girdikten az vakit sonra kapısı çalınmış. Kapıyı gidip açmış. İçeriye ihtiyar bir kadın girmiş, ihtiyar kadın:

-Oğlum demiş, namaz vaktinin geçmesine pek az zaman kaldı. Halbuki abdestim yoktur. Evime kadar gidersem vakti geçecek. Onun için müsâde et de burada abdest alıp namaza yetişeyim.

El-Feşâr kadına izin vermiş. Kadın abdest almış El-Feşâr'ın oturduğu odada öğle namazının on rekatını kılmış. Tesbih çekdikten sonra ellerini kaldırarak kardeşim El-Feşâr'a dualar etmiş. Dua bitince kardeşim koca karıya teşekkürler etmiş. Kesesini açarak kesesindeki o gün aldığı altınlardan iki parçasını kadına vermiş. Kadın altın dolusu keseyi görünce şaşırmış.

-Oğlum senin fukaralığına şaştım. Lakin şu fukaralağına rağmen seni seven kadının aklına şaşarım. Sen bu bana verdiğin iki altını geri al, keseyi götür de sana sevda bağlayıp keseyi veren hanıma geri ver demiş. El-Feşâr bu sözleri duyunca hemen kadına yaklaşarak:

Aman hanımanne ben o kadınla nasıl görüşebilirim? diye yalvarmış.

İhtiyar kadın cevaben:

-Oğlum o kadan seni görür görmez sevdi. Şimdi ben seni onun yanına götüreceğim. Sen bütün parayı yanına al. Onun yanında para sarfetmekten sakınma ki kadın senin onu sevdiğine inansın ve sen de istediğine nail olursun demiş.

Bunun üzerine El-Feşâr, altın kesesini yanına alarak ihtiyar kadının arkasına düşmüş. İkisi beraber yürümüşler yürümüşler. Nihayet büyük bir konağın kapısına varmışlar. İhtiyar kadın kapıyı çalınca melek yüzlü, oynak bir kız kapıyı açmış. İhtiyar kadın içeri girmiş. El-Feşâr'a da girmesini işaret etmiş.

El-Feşâr'ı mükellet bir daireye götürmüşler. Yüksek tavanlardan sarı altın telden işlenmiş perdeler, kumaşlar yerler kadar sürünüyormuş. Kardeşim yumuşak bir minder üzerine kurulmuş altın kesesini önüne başından da külahını çıkarmış dizine koymuş.

Birdenbire dairenin bir yanındaki perdeler iki yana ayrılmış. Perdelerin arasından mayıs sabahı doğan güneş gibi güzel bir kadın içeriye girmiş. El-Feşâr'ın gözleri kamaşmış, başı dönmüş, dizleri titremiş. Ömründe bu kadar güzel bir insan görmemişmiş. El-Feşâr ayağa kalkmış, kadın ona gülmüş, o kadına sırıtmış, kadın onun yanına gelmiş. Onu o daireden alıp küçük bir daireye götürmüş. El-Feşâr'ın yanına oturarak elini tutmuş.

Beraberce konuşmuşlar, görüşmüşler. Zavallı El-Feşâr vaktin ne çabuk geçip gittiğini farkına bile varmamış.

Üç dört saat böyle başbaşa kaldıktan sonra kadın:

-Siz beni burada bekleyiniz. Ben şimdi geleceğim, diyerek dışarı çıkmış.

El-Feşâr kadını birkaç saat beklemiş. Nihayet birdenbire kapı açılmış. Dev cüsseli bir zenci elinde bir pala sallaya sallaya içeriye dalmış. El-Feşâr'ın ödü kopmuş. Dizleri korkudan tir tir titremiş. Dişleri birbirine vurmuş. Zenci:

-Hey gidi soytarı kafir he seni buraya kim getirdi?

Diye öyle bir bağırmış ki El-Feşâr'ın korkudan dili, bacakları, elleri birbirine düğümlenmiş. Hiç cevap veremeyerek olduğu yerde donmuş kalmış.

Zenci El-Feşâr'ın kulağından tutunca palanın yassı tarafiyla sırtına yüz defa vurmuş. El-Feşâr kan içinde kalmış, yere yıkılmış. Zenci El-Feşâr öldü sanmış.

- El Meliha nerededir? diye bir nara atmış. Odaya hızlı adamlarla bir genç kız girmiş. Kızın elinde bir tepsi ve tepsinin içinde tuz varmış. Zenci o tuzdan tutam tutam alıp El-Feşâr'ın yaraları üzerine serpmiş. Yaralar zencinin dudakları gibi yarılıp açılmış. El-Feşâr'ın canı yanıyormuş ama, zenci kendisinin diri olduğunun farkına varmasın diye sesini çıkarmıyor, dişlerini sıkıyormuş. Bu işte bittikten sonra zenci bir nara daha atmış. Tuzu getiren kız ortadan kaybolmuş. Onun yerine El-Feşâr'ı biraz evvel oraya getiren ihtiyar kadın çıkmış. İhtiyar kadın El-Feşâr'ın topuklarından tutunca onu sürüye sürüye derin bir kuyunun kenarına götürmüş. Orada ona bir tekme atmış. El-Feşâr kuyunun içine düşmüş. Meğer bu kuyunun içi ölü insan cesetleriyle doluymuş.

El-Feşâr bu kuyunun dibinde tam iki gün kalmış. Çabuk ölsün diye zencinin El-Feşâr'ın yaralıran serptiği tuzlar kanı durdumuş. El Feşâr'ın hayatını kurtarmış. Allah El-Feşâr'ı siyanet etmiş. İki gün sonra ayakta duracak ve yürüyecek kadar kuvvet toplamış. Kuyunun duvarlarını eliyle yoklarken duvarın bir tarafı elinin teması üzerine açılmış. El-Feşâr kendisini bir geçidin ağzında bulmuş. İçeri dalmış. Karanlıkta yürürken gözleri bir aydınlık görmüş. Derken şehrin kenarında bir dağın eteğindeki bir mağaraya çıkıvermesin mi? Mağaradan dışarı çıkmak El-Feşâr için bittabii içten bile değilmiş.

El-Feşâr dışarı çıkar çıkmaz parasını çalan kendisini öldüresiye kadar döven insanlardan nasıl intikam alacağını düşünmeye koyulmuş.

Aradan birkaç gün geçip de yaraları büsbütün kapandıktan sonra bir sürü kırık cam parçaları toplamış. Bu cam parçalarını bir ipek kesenin içine doldurmuş. Yüzünü Bağdat'a gelen yabancılar gibi örtmüş. Elbisesinin altına bir kılıç saklamış ve doğru çarşıya gitmiş. Çünkü kurtulduktan sonra çarşıya uğradıkça kendisini aldatıp o menhus eve götüren ihtiyar kadının ara sıra çarşıya uğrayarak başka erkekleri de peşine taktığını ve onları da o menhus eve götürdüğünü görmüş.

ای زمانك سلطانی ، بو منزك جاریه کزم ،
کتیردیکم شو شرابی رد ایتمه یکز

Ey zamanın sultanı ben sizin caryenizim getirdiğim şu şarabı reddetmeyiniz.

El-Feşâr ihtiyar kadına yanaşmış. Yüzü örtülü olduğu için yüzünden tanınması ihtimali yokmuş. Sesini de değiştirmiş ve kadına:

-Hanımefendi ben buranın yabancısıyım, yanımda birkaç bin altın vardır. Bu altınların ayarının eksik olup olmadığını anlamak için tarttırmak istiyorum. Senin buralarda bildiğin bir sarraf var mı? diye sormuş. Sorarken de cam dolu keseyi çıngırdatmış. İhtiyar kadının sevinçten gözleri parlamış.

Tanıdığım çok namuslu ve çok doğru bir sarraf vardır, arkama düşte seni onun evine götüreyim demiş.

El-Feşâr ihtiyar kadının arkasına düşmüş. İhtiyar kadın onu yine evvelce götürdüğü eve götürmüş. Tabiiki evvelce olduğu gibi yine güzel bir kadın meydana çıkmış ve El-Feşâr ile oynaşmış. Yine evvelce olduğu gibi güzel kadın güya biraz sonra dönmek üzere dışarı çıkmış. Kadın dışarı çıkınca El-Feşâr elbiseleri altında sakladığı kılıcı çekmiş. Zenci kölenin gireceği kapının yanına gizlenmiş. Kapı açılıp da zenci köle başını odanın içine sokar sokmaz El-Feşâr tekmil kuvvetiyle öyle bir kılıç çalmış ki zencinin temel direği gibi boynu kesilivermiş. Baş ve gövdesi cansız olarak ayrı ayrı yerlere düşmüş. O zaman El-Feşâr zencinin sesini taklit ederek:

-El Meliha neredesin? diye bir nara atmış. Evvelce tuz tepsisini getirmiş bulunan kız içeri dalmış. El-Feşâr bir pala çalışında onu da canını cehenneme göndermiş. O zaman ikinci narayı salmış. Bu sefer ihtiyar kadın hemen koşmuş gelmiş. El-Feşâr onun da tepesine bir kılıç vurmuş ve gövdesini tepeden tırnağa kadar iki parçaya bölmüş. Hemen konağın ötesini berisini yoklamış. Konakta birçok eşya ve mücevherat bulmuş. Lakin güzel kadın kaçmışmış. Eşyayı kendi evine nakletmiş. O kaşam evinde zengin olarak rahat rahat uyumuş.

Ertesi günü sabahı uyanınca evinin dört bir taraftan valinin zabıtları tarafından sarıldığını görmüş. Zabitler El-Feşâr'ı alıp valiye götürmüşler. Vali evindeki malları nereden bulduğunu sormuş. El-Feşâr olup biteni tamamıyla valiye anlatmış. Vali bu mallar senin değil diyerek bütün malları zabtetmiş. Vali bu muamelesini başkasına anlatmasın diye El-Feşâr'ı sürgün etmiş. El-Feşâr şehir dışarısında dolaşıp dururken onu hırsızlar yakalamışlar üzerini aramışlar. Lakin üzerinde birşey bulamayınca kızmışlar ve kulağını kesmişler. Ben El-Feşâr'ın başına gelenleri duydum. Onu aradım taradım buldum ve gizlice evime getirdim.

Gelelim altınca kardeşimin Şakalık'a:

ŞAKALIK ALAYCI İLE NASIL ALAY ETTİ?

Altınca kardeşim Şakalık'ın iki dudağı da kesiktir. Şakalık pek züğürt bir adamdı. Bazen ekmek parasını bile çıkartamaz günlerce aç ve billaç gezerdi. Birgün yine böyle parasız pulsuz gezip dururken büyük bir konağın önüne gelmiş kapının iki kanadı da açıkmış. Buradan geniş bir geçide giriliyormuş. Gerek kapıda gerek geçidin içinde dizili duran nöbetçiler konağa girmek isteyen insanların bazılarını içeri girmekten men ediyorlar, bazılarını da hürmet ile istikbal ediyorlarmış. Kardeşim bu koca konağın kime ait olduğunu sormuş. Konak önünde bekleyenlerin birkaçı burasının "bir Mekkî" ailesine mensup bir adamın konağı olduğunu söylemişler. "bir Mekkî" ailesinin ne kadar zengin ne kadar cömert ve fukaraperver olduğunu biliyorsunuz. Ailenin bu yoldaki şöhretine güvenerek kardeşim de kapıya yanaşmış, nöbetçilerin birisinden bir dilim ekmek dilenmiş. Nöbetçi içeriye giriniz, dileğinizi konak sahibine bildiriniz, demiş.

Bu cevap üzerine kardeşim kapıdan içeri girerek geçidi geçmiş, kendisini büyük bir bahçede bulmuş. Bu güzel bahçenin ortasında güneş ışığında pırıl pırıl parıldıyan bir köşk görmüş. Kardeşim köşke doğru ilerlemiş. Köşkün kapısında orta yaşlı, tatlı yüzlü, uzunca sakallı bir adam duruyormuş. Adam kerdeşimi görünce selam verip ondan ne istediğini sormuş. Kardeşim, birkaç günden beri hiç iş bulamadığını ve bundan dolayı hem parasız hem de aç kaldığını söylemiş.

Ev sahibi kardeşimin bu sözlerinden çok müteessir olmuş.

-Ben bu şehirde karnım tok olarak keyif ve sefa sürdüğüm sırada aynı şehirde bazıları aç gezsin dursun ha! Bana yazıklar olsun! İşte ben bu hale dayanamam, aç olduğunuzu bana söyledikten sonra benim tokluğum sizin açlığınızdan ziyade bana azap veriyor!

Diye bağırmış ve cüppenin yakalarını elleriyle tutarak ellerini ayırınca elbisesini cart diye ikiye ayırıvermiş. Kardeşime bin türlü güzel şeyler vaadetmiş.

Burada kalınız, yemek zamanı gelince beraber yeriz demiş. Kardeşim:

Kulunuzun açlığı o derecedir ki bekleyecek halim kalmadı. Demiş.

Bunun üzerine ev sahibi hemen ellerini çırparak hizmetçiyi çağırmış. Leğenle ibriği getirmesini emretmiş. Hizmetçi istenilen şeyleri derhal getirmiş. Ev sahibi leğenin başına eğilmiş. Hizmetçi sanki ibrik de su varmış da suyu döküyormuş gibi ibriği eğmiş. Ev sahibi de sanki ibrikten su akan suyla ellerini yıkıyormuş gibi ellerinin ayalarını çukurlatır, avucuna güya su doldurduktan sonra ellerini ovuşduruyormuş.

Ev sahibi ellerini yıkarken kardeşime:

Buyurunuz ellerinizi çabuk yıkayınız ki masa başına geçerek karınlarımızı şöyle bir ala doyuralım, diyerek o hayali suyla ellerini yıkamaya davet etmiş. İnsan elini yıkarken ne gibi hareketler yaparsa kardeşim de ellerini boş ibriğin altına tutarak, o hareketin hepsini tam tamına taklit etmiş. Bunun üzerine ev sahibi yüksek sesle hizmetçilere sofrayı kurmalarını emretmiş. Hizmetçiler sanki sofra kuruyor, tabak, kaşık getiriyormuş gibi telaşlı telaşlı eçire dışarı girip çıkmışlar. Güya sofranın kurulması da tamam olmuş. Ev sahibi hayali masanın önüne oturmuş. Kardeşime de karşısında yer göstermiş. Bu sefer hizmetçiler tabaklar içerisinde sanki yemek getiriyorlarmış gibi hareket yapmışlar. Hizmetçiler ev sahibi ile kardeşimin önüne hayali yemekleri koyduktan sonra ev sahibi sank itabaktan yemek alıyor ve ağzına koyarak çiğneyip yutuyormuş gibi hareketler yapmış, ağzını şapırdata şapırdata:

Aman efendim, çekinmeyiniz yiyiniz. Karnınızı doyurunuz. Açlıktan bitkin olduğunuz yüzünüzden belli oluyor.

Der dururmuş. Kardeşim hemen ev sahibini taklide koyulmuş. O da hakikaten yemek yiyormuş gibi hayali lokmaları, hayali tabaklardan alıp ağzına götürür, ısırır, çiğner, yutar dururmuş. Biraderimin yemekte yer gibi yaptığını gören ev sahibi:

Dikkat ediyor musunuz efendim, bu ekmeğin buğdayları kendi tarlalarımızda biter. Evimizde öğütülür. Kendi fırınımızda pişer. Mesela çarşıda bu ekmek kadar beyaz, yumuşak v etaze ekmek bulmak mümkün değildir. Ağzınız da çiğneyiniz çiğnedikçe lokmanın git gide tatlılaşacağını duyacaksınız. Başka yerde bu ekmeğin misli daha bulunmaz. İnsan kendi malını methetmez ama, ben sahte mahviyetten nefret ederim diye söylenmiş.

Kardeşim bu sözlere evvela cevap vermemiş. lakin sonra kendi kendine karşımdaki adam eğer deli değilse muhakkak çok şakacı ve alaycı birşey olacak. Madem ki bu adam benimle ayar ediyor. Ben de alayı hiç bozmamakla onunla alay etmiş olurum" diye düşünmüş ve ev sahibinin sözlerine cevaben:

Hakikaten çok doğru söylüyorsunuz. Ben ömrümde ekmeğin bu kadar beyaz bu kadar yumuşak ve tatlısını ne gördüm ne de tattım. Demiş. Ev sahibi:

Öyledir efendim. Bu ekmeğin hamurunu onbeş bin altına satın aldığım bir cariye yoğurur, beyaz hamuru beyaz kollarıyla yoğururken insan ortada gördüğü beyazlıkların hamura mı cariyenin göğsüne mi yoksa kollarına mı ait olduğunu tayin edemez şaşırır. Haspanın misli bulunmaz hakikaten diye söylenmiş.

Bunun üzerine ev sahibi yine ellerini çırpmış:

-Şu padişah ağızlarına layık olan pullama köftelerden getiriniz! diye emretmiş. Hizmetçiler yine koşmuşlar, birbirlerine geçmişler. Güya tabaklar dolusu köfteler getirmişler. Ev sahibi yine kardeşime dönmüş:

Aman efendim, beklemeyiniz neden böyle yavaş yavaş yiyorsunuz. Gıdaya muhtaç olduğunuz gözlerinizden belli. Aramızda teklif tekellüf mü var? Kendi evinizdeymişsiniz gibi sıkılmadan ve çekinmeden yiyiniz. Karnınızı doyurmaya bakınız. demiş. Hemen kardeşim sanki ağzına koca lokmalar sokuyormuş gibi avurtlarını şişirmiş. Salyalarını akıta akıta hayali köfteleri yemeğe başlamış. Et ile kaç türlü nefis yemek yapılırsa ev sahibi hizmetçilere o nefis etli yemeklerden getirmelerini emreder dururmuş. Hizmetçiler de yemekleri güya getirdikçe ev ve sahibi kardeşimi onlardan yemeğe davet edermiş. Ev sahibi bu sefer fıstıklı pilav ile doldurulmuş tavuk dolmasının getirilmesini emretmiş:

Eminim ki tavuk dolmasının böyle iyi pişmişini ömrünüzde yememiştiniz demiş, kardeşim de:

Hakikaten isabet buyurursunuz, ne mutlu ki tavuk dolmasının böylesini yemek bizlere nasip oldu. Tavuğu besleyene de doldurana da pişirene de bin kere maşallah demiş ev sahibi ne kadar nefis yemek varsa hepsinin ismini sayıp dökerken kardeşim içinden:

Ah ben kupkuru arpa ekmeğine de razıyım ama nerede! diye düşünürmüş. Nihayet et, av ve kuş aşlarına dair sayıp dökecek bir yemek kalmamış. Ev sahibi ellerini çırpmış, hizmetçilere tatlıları tatlıları getirmelerini söylemiş. Ev sahibi:

Efendim şu kadayıftan buyurunuz, üzerindeki kaymakta pek tazedir. Ağzınızı çabuk açınız da şu parça şerbeti akmazdan evvel lokmayı ağzınıza koyayım. Nasıl efendim? Hoş değil mi? Evet öyledir. Ben yemeğe çok dikkat eder ve çok da dikkat ettiririm. Diyerek söylenmeye başlamış kardeşim:

Hakikaten öyle yalnız acaba neden kadayıfa neden bu kadar koku koyuyırlar? diye sormuş. Ev sahibi de:

Efendim eskiden beri adetimdir. Kadayıfa ve cevizli baklavaya bir miskal gül yağı bir miskal da misk ve anber koydururum diye cevap vermiş.

Kardeşim baklavanın, kadayıfın tadından sanki damağını emiyormuş gibi ağzını şapırdatıp dudaklarına bulanan şuruplu kaymakları da dili ile güya dudaklarından yalarmış.

Derken hizmetçiler güya boş kadayıf ve baklava tabaklarını kaldırmışlar. Ev sahibinin emir üzeine hayali tabaklarda hayali yemişler taşımaya başlamışlar. Kardeşim yemişlerin isimlerini işitince:

Aman efendim kerem ediniz lütfediniz. Karnım o kadar doydu ki artık bir lokma daha yersem patlayacağım! demiş.

Lakin hizmetçiler boş ellerini havada sallaya sallaya sanki birşey getiriyorlarmış gibi gidip geldikçe ev sahibi:

Hiç itiraz dinlemem. Şu süt beyaz bademlere bakınız. Onlardan insan hiç yemez olur mu? Hele şu cevizli, susamlı kuru incirlere bakınız. Güneşte ola ola hakiki rengini almışlar da balları diplerinden akmış. Şunlardan da hiç olmazsa bir tane mideye atınız. Bakınız şu kuru üzümleri mahsus Suriye'den getirttim. Çekirdeksizdir. Renkleri tıpkı kehribar gibi değil mi? Allah için bunlardan da yiyiniz diye ısrar eder dururmuş.

Kardeşim kendi kendine:

Ey ev sahibi sana böyle bisafir ağırlamanın ve fakara karnı doyurmanın hesabını ben sonra sorarım, ama dur bakalım sırası gelsin. Sen benimle böyle alay ettin bir de ben alay edeyim de sen de gör, diye düşünürmüş.

Bu hayali yemek bittikten sonra ev sahibi hizmetçilerine şarap getirmelerini emretmiş. Hizmetçiler sanki şarap dolu destileri taşıyorlarmış gibi ellerini havada oynattıkdan sonra, ev sahibini önüne güya bardak koymuşlar ve bardağa da şarap katmışlar. Ev sahibi hayali şarap dolu hayali bardağı kardeşime uzatmış ve :

-Mahsus Bahr-ı Sefid adalarından getirttim. İçiniz ve tadına bakınız, göreceksiniz ki bu şarap canınıza can sihhatinize sihhat katacaktır, demiş.

Hizmetçilerin önüne koyduğu ikinci hayali bardaktan da kendisi içer gibi yapmış. Ev sahibi ağzını açmazdan evvel kardeşim:

Vallahi doğru söylüyorsunuz. Şu içtiğim şarap mıdır. Yoksa ab-ı hayat mıdır? Belli olmuyor. Ben ömrümde çok şarap içtim fakat şarabın bu kadar eskisine ve bu kadan nefisine hiç tesadüf etmedim. Demiş.

Kardeşim ile ev sahibi karşılıklı oturarak hayali bardaktan beş on bardak daha içince kardeşim sanki sarhoş olmuş gibi yapmış. Ev sahibi hayali bardağa şarap akıtmak için tam boynunu eğdiği zaman kardeşim de elini kaldırmış ve ev sahibinin çaplak ensesine bir tokat indirmiş. Tokat o kadar sertmiş ki ev de çın çın ötmüş. Ev sahibi şaşırmış. Kardeşim herifih aklını başına toplamasına fırsat vermeyerek bir bir daha indirmiş. Ev sahibi:

-Be herif bu yaptığın nedir? diye haykırmış.

Kardeşim

-Aman efendim, beni affediniz şarap o kadar keskindi ki sarhoş oldum. Aklım başımdan gitti. Ne yaptığımı bilmiyorum. Kusur ettiysem kusurumun affını büyüklüğünüzden merhametinizden beklerim diye yalvarmış:

Ev sahibi kardeşimin yüzüne dikkatli baktıktan sonra uzun boylu bir kahkaha salıvermiş.

Vallahi şimdiye kadar senin gibisine hiç rastgelmedim. Ben şaka ve alayı çok severim ve belki şakada da alayda da pek ileri giderim. Lakin sen beni de geçtin. Bu sana yaptıklarımı senden evvel başka birçok insanlara yapmıştım. Lakin hiçbirisi bu şakaya

senin gibi dayanamadı. Hele benim hareketlerimi taklit etmeği şimdiye kadar senden başka hiç kimse düşünemedi. Onun için seni affediyorum. Bundan sonra yanımdan hiç ayrılma. Beraber yaşayalım çünkü ben alay ve şaka etmesini bildiğim kadar sen de şaka kaldırmasını, alaya alayla mukabele etmesini biliyorsun demiş.

Ellerini çırpmış hizmetçiler gelince evvelce hayali olarak istediği yemekleri bu sefer hakikilerini getirmelerini emretmiş. Kardeşimle karşı karşıya geçmişler evvelce hayali olarak yedikleri yemeklerden bu sefer hakiki olarak karınlarını doyurmuşlar. Güzel güzel yemekler yenip de müstesna şaraplar içildikten sonra kardeşim ile alaycı adam başka bir odaya geçmişler. Şehrin ötesinden berisinden beğenilip seçilip oraya getirilen çalgıcı kadınlara yanık sesleriyle parlak gözleriyle iki erkeği saatlerce eğlendirmişler. Hem kardeşim hem alaycı adam senelerce beraber yaşamışlar. Alaycı pek zengin imiş. Gitgide daha da zenginleşivermiş. Nihayet onun zenginliği şunun bunun gözüne batmış. Sultana gidip alaycıyı çekiştirmeden birgün geçmezmiş. Nihayet sultan emir vermiş. Alaycının para, ev, mülk, arazi, eşya neyi var neyi yoksa hepsini zaptettirmiş. Alaycının korkudan ödü patlamış ve ölmüş. Kardeşim de kendi kendine "ne olur ne olmaz ben de buradan çıkıp bir kenara saklanayım. Gelecek bir bela varsa onu savmış olayım" diyerek gece gizli gizli şehirden kaçmış.

Dere tepe gidedururken bir eşkiya sürüsünün tuzağına düşmüş. Bedeviler kardeşimi yakalamışlar. Reyislerinin önüne sürüklemişler. Eşkiya reisi

-Bana para ver de canını benden satın al. Yoksa seni öldüreceğim diye bağırmış.

Kardeşim fakir bir adam olduğunu dünyada on parası bile olmadğı gibi on para bulmasının da imkanı mevcut olmadığını ağlaya ağlaya söylemiş. Eşkiyabaşı kardeşimin yalan söylediğini sanarak belinden koca bir kama çekmiş, kardeşimin üzerine yürüyerek onun iki dudağını kesmiş. Reyis mütemadiyen:

Söyle söyle kafir yoksa şimdi kamayı yüreğine saplar, canını cehenneme gönderirim diye bangır bangır bağırıyormuş.

Eşkiya başının karın çok güzel bir bedevi karısıymış. Kadın yan gözle kardeşime bakar ve böyle baktıkça da derin derin içini çekermiş. Anlaşılan aşk ateşinin kıvılcımı kara gözlü bedevi güzelinin yüreğini tutuşturmuş. Eşkiya reyisi karısındaki değişikliğin farkına varmış. Kardeşimi bir devenin sırtına bağlayarak bir çölün ortasına götürmüş. Onu ikinci defa ağırca yaraladıktan sonra orada bırakıp gitmiş. Bir taraftan kızgın gün, bir taraftan kızgın kumlar zavallı yaralı kardeşimi yakmış durmuş. Nihayet birgün yolları kardeşimin bırakıldığı yerden geçen bir kervan kardeşimi görmüş. Kervanla beraber gelen berberler kardeşimi almışlar, şehre varınca koşup bana kardeşimi getirdiklerini haber verdiler. Ben kardeşimi kervanlardan alarak evime getirdim. Kardeşime evimde bir

annenin evladına baktığı gibi baktım. Kardeşim iyi oldu. Kendisi halen evimdedir, dedim.

Halife sözlerimi duyduktan sonra beni kaldırıp başka bir şehire sürgün etti. O halife ölünceye kadar ben yabancı bir şehirde garip bir sürgün olarak sürtdüm durdum. Nihayet o halife ölünce hemen Bağdat'a döndüm. Bağdat'a döndüğüm gün işte burada mukîm aleyhimde söylemedik laf bırakmayan genç adama rastgeldim. Ona elimden geldiği kadar iyilik ettim. Vakıa ayağı kırıldı, lakin canı kurtuldu ya! Nankör adam ayağının kırıldığı için bana kızıyor da canını kurtardığım için bana minnettar olduğunu düşünmüyor. Ey ahali artık ne kadar boş laf düşmanı olduğumu anlamışsınızdır. Bilakis ben bu genç adamı hıyanetle, yalancılıkla, nankörlükle itham ederim dedi.

Bu lafları dinledikten sonra bu berberin ne mal olduğunu orada toplanmış bulunanların hepsi anladılar. Elbirliği ederek berberi yakalayınca herifi yaka paça evden dışarı çıkardık ve sokağa atıverdik. Berber sokağa atılınca delikanlı bizimle beraber masaya oturarak yemek yemeğe razı oldu. Orada yemeği yedim. Hatta ikindi namazını bile orada kıldım.

Ondan sonra eve döndüm. Sabahtan beri yalnız kalan karımın canı çok sıkılmıştı. Biraz gava almak ve eğlenmek için kendisini dışarı çıkarmaklığımı rica etti. Sular kararınca karımla birlikte sokağa çıktık, gezdik, tozduk. Eve dönerken bu kanbur cüceye rastgeldik, kendisini evimize akşam yemeğine davet ettik. Maksadım cücenin tuhaf tuhaf vaziyetlerini karıma seyrettirerek onu eğlendirmekti. Karım şaka olsun diye cücenin ağzına koca bir lokma yemek soktu. Ecel başa gelince ölüm böyle ufak tefek bahaneler anarmış. İŞte karımın ona soktuğu lokma bahane oldu. Ne herif ne de ben istemediğimiz halde, zavallı cüce bu dünyadan kürledi gitti.

Helife terzinin bu hikayesini işitince şehre zabitler göndererek geveze berberi arattırdı, zabitler herifi dükkanında buldular. Onu alınca dosdoğru saraya getirdiler Halife kara sakallı, upuzun boylu, davul kadar büyük kavuklu, koca göbekli berberi görünce gülmekten katıldı. Padişah gülüyor diye orada bulunanların hepsi kahkaha kopardılar. Halife berbere hikayesini anlatmasını emretti. Berber şaşkın şaşkın dört tarafına bakındıktan sonra gözü yerde yatan kanbur cüceye ilişti. Halifeye dönerek:

Ey zamanın sultanı hikayemi anlatmaklığım emrediyordunuz. Pekala... Yalnız ben laf düşmanı bir adam olduğum için ve başkasının işlerine karışmak adetim olmadığı için hikayeye başlamazdan evvel burada yatan şu cücenin kim olduğunu ve neden böyle ölü gibi yattığını bilmek isterim diyerek manasız bir sual sordu.

Berber cücenin kim olduğunu ve başına neler geldiğini, o dakikada neden orada bulunduğunu kısaca anlattılar. Berber cücenin yanına gitti. Onun yüzüne dikkatle bakıp

göğsünü yokladı. Sonra kalkıp kahkahalarla güldü. Padişah berbere neden güldüğünü sordu berber de:

ALİ NUREDDİN İLE ENİS EL-CELİS

Basra'da fukara ve garip olanları himaye eden tebasına iyilikle, şefkatle ve doğrulukla muamele eden büyük bir padişah vardı. Bu padişahın ismi Mehmet idi. Bu padişahın iki veziri vardı. Birinin ismi El-Muîn idi ve Savi adlı bir adımın oğluydu. Öbürünün ise Hakan adlı bir adamın oğlu vezir El-Fazıl diye tanılıyordu. Vezir El-Fazıl o memleketin en doğru adamıydı. Alim ve akıllı adamlar onun yaptıklarına hak verir, ahali ise onu candan severdi. Velhasıl onun ömrünün uzamasına Allah'a dua etmeyen kimse yoktu. Lakin savi oğlu vezir El-Muîn'i seven bir adam bile bulunmazdı. Bu vezir herkesten nefret ettiği gibi, herkeste ondan nefret ederdi.

Birgün padişah Mehmed Ez-Zaynı tahtına oturarak bütün vezir vüzarasını etrafına toplamış büyük kurultay olmuş. Padişah başına yedi tuğu takılı olarak oturduğu som altın tahtının önüne veziri Hakan oğlu El-Fazıl'ı çağırmış:

Ben bir güzel cariye isterim, ama öyle bir cariye isterim ki demiş. Bütün memlekette ondan namuslu bir kadın daha bulunmasın.

Padişahın bu sözlerini duyan dalkavuklar hep bir ağızdan:

Böyle kız bulunur efendim, ama demişler onbin kese altından aşağıya alınamaz. Sultan hemen hazine memurunu çağırmış:

-Şimdi hazineme gir. Onbin kese altın al. O keseleri vezirim El-Fazıl'a ver! diye emretmiş.

Hazine memuru sultanın emrini hemen yerine getirivermiş. Hakan oğlu El-Fazıl bin kese altını adamlarına taşıtarak sarayına götürmüş. Padişahın emrini yerine getirmek için hergün esir pazarına gider ve satılan ne kadar esir kızları varsa hepsini gözden geçirirmiş. Bundan başka esir pazarına bütün tellal ve satıcılarına, ellerine ne kadar güzel kız geçse bir defa kendisine göstermeden başkasına satılmamasını tenbih etmiş.

Günler ve haftalar geçmiş, bu zaman zarfında gördüğü yüzbinlerce dilberin arasında vezirin hoşuna giden veyahut sultana verilmeye layık bir kız çıkmamış. Vakıa vezirin gördüğü bu binlerce kızın herbirisi hakikaten dünyalar güzeli sayılacak kadar güzelmiş. Fakat ahlakları, terbiyeleri, edepleri tetkik edilince bir veya birkaç kusurları görülmüş. Düzgün sima ve endamları dikkatlice muayene edilince muhakkak düzgün görünen sima ve endamlarında çirkin bir nokta meydana çıkınca tellallar:

Efendim dikensiz gül olmaz, veyahut: O çirkinlik çok defa güzelliği daha ziyade meydana çıkarır.

Gibi laflarla mallarını vezir El-Fazıl'a kabul ettirmeğe çalışırlarmış. Lakin vezir El-Fazıl böyle boş laflara kulak verecek takımdan değilmiş. Vezir tam padişahın aradığı gibi bir kız bulmaya karar vermiş.

Bir gün vezir El-Fazıl padişahın huzuruna gitmek üzere kendi konağından çıkarken esir pazarının tellal başısı gelmiş:

Bunca zamandır arayıp bulamadığın cariyeyi nihayet buldum. Emredin! cariyeyi pazarda mı görmek istersiniz, yoksa buraya mı getireyim demiş.

Vezir cariyenin kendi konağına getirilmesini emretmiş. Emir hemen yerine getirilmiş. Vezir kızı görmüş, kız zarif endamlı, küçük ve kabarık memeli, kara gözlü, uzun kirpikli, ipek gibi parlak düzgün yanaklı, inci belli dolgun ve geniş kalçalı bir şaheser Allah'ın bir şaheseriymiş. Dudaklarının nemi şuruptan daha tatlı, kolları ve bacakları incecik itibarıyla sarkın ve inceliği ve zerafeti ile meşhur yaseminlerini bile utandıracak şekildeymiş. Bu kızla gözgöze gelen herkes şarap içmiş gibi sarhoş olup kendinden geçermiş. Alnının üzerine sarkan akrep perçemleri geceler gibi zifiri siyah, alnı ise siyah gecelerin gümüşü mehtapları gibi parlakmış.

Vezir kızı görünce:

-Tam aradığımı buldum! diye mırıldanmış. Sonra tellala dönmüş.

-Bu hanım kızın fiyatı nedir? diye sormuş. Tellal:

-Vallahi efendim. Kız müzayedeye konmuştur. Fiyatı artırıla artırıla onbin kese altına vardı. Fakat kızın sahibi onu onbin keseye değil onbin yük altına satmayacağına yemin etmiş.

-Bu kıza Kur'an, sarf, nahiv, tefsir, fen ve edebiyat öğretmek için yalnız ücret olarak hocalara, alimlere verdiğim paralar onbin kese altını aşmıştır. Nasıl olur da bu kadar masrafla yetiştirilen bir kızı ben yalnız onbin kese altına satarım? diyor diye cevap vermiş. Vezir El-Fazıl:

-Öyle ise kızın sahibini bana cağırınız demiş.

Tellal hemen koşmuş kızın sahibini oraya getirmiş. Kızın sahibi çok ihtiyar bir adammış. Bu ihtiyar pir o memleketin yabancısıymış.

Vezir ihtiyar adama

-Bu kız için Sultan Mehmed'den onbin kese altın almaya razı mısın? diye sormuş. İhtiyar da:

-Madem ki bu kızı sultan istiyor bana düşen şey para almamak ve kızı sultana hediye etmektir. Çok fukara düşmemiş olsaydım bunu memnuniyetle yapardım. Fakat para çok ihtiyacım olduğu için teklif ettiğiniz onbin kese altını kabul etmek mecburiyetindeyim. Bu suretle şu ihtiyar yaşımda namerde muhtaç olmamış olurum cevabını vermiş.

Vezir hizmetçilerini çağırmış onbin kese altını getirip ihtiyara teslim etmişler, ihtiyar dualar ede ede kalkıp gitmiş.

İhtiyar gittikten sonra tellal başı vezire dönerek:

-Müsadenizle size birşey söylemek istiyorum! diye izin istemiş. Vezir El-Fazıl "söyle korkma" diye cevap vermiş. O zaman tellalbaşı:

Fikrime kalırsa bu hanım kız hemen bugün saraya göndermeseniz daha iyi etmiş olursunuz. Hanım kızımız uzun yorucu bir yolculuktan sonra daha henüz bugün buraya vardı. Bir taraftan yol yorgunluğu bir taraftan da alışmadığı yeni bir muhit ve havaya girişi pek fena bir tesir etmiştir. Kendisini on gün burada kendi konağınızda alıkoyar da istirahat ettikten sonra giydirip kuşatarak saraya götürürseniz herhalde sizden daha ziyade memnun olur.

Vezir başını eğimş ve tellal başının söylediklerinin doğru olduğunu kabul etmiş. Kızı konağında ayrı bir dairede alıkoymuş.

Vezir El-Fazıl'ın yetişkin delikanlı bir oğlu varmış. Bu genç cesur, mert ve alim bir çocukmuş. Mert ve cesur olduğu kadar da güzelmiş. Vezir sultan için satın aldığı cariyeyi konaktaki dairesine götürürken:

-Sizi ben Süleyman Ez-Zeyni oğlu sultan Mehmed emriyle ve onun için aldım. Benim pek afacan bir oğlum vardır. Mahallede ve etrafta görüp de halen aşık etmediği tek bir kız kalmadı onun için ondan kendinizi gizleyiniz. Sakın ona yüzünüzü göstermeyiniz. Sesinizi işittirmeyiniz demiş. Kız da utanarak gözlerini önüne eğmiş ve:

Emrettiğiniz gibi yaparım efendim diye cevap vermiş. Sultan için alınan kız birgün konaktaki hamamda yıkanmış. Yeni elbiselerini giyerek gidip vezirin karısının elini öpmüş. Vezirin karısı kıza hayli iltifat etmiş. Sonra o da hamama gitmek üzere dışarı çıkmış ve hizmetçilerine kızı kendisi gelinceye kadar dışarı bırakmamalarını tenbih etmiş.

Kızın adı Enis El-Celis imiş. Hanım hamama gittikden bir müddet sonra vezirin oğlu Nureddin gelmiş. Annesini görmek istemiş. Hanımın hamama gittiğini haber vermişler. Odanın içinden Nureddin'in sesini duyan Enis El-Celis kendi kendine "herkesin methede ede bitiremediği ve babasının da herkese ilan-ı aşk ettiğini söylediği bu Nureddin ne biçim bir gençtir?" diye meraka düşmüş. Kapının perdelerini aralayarak başını ve gerdanını uzatmış.

Ali Nureddin perde arasından uzanan ve ay gibi doğan bu güzel başı görünce okla vurulmuşa dönmüş. Gayri ihtiyari kapıya doğru yürümüş. Enis El-Celis utanarak odanın içine kaçmış. Hizmetçi kızlar kapıyı açmak istemetmişler, fakat Nureddin kaşlarını çatarak onlara öyle bir hiddetle bakmış ki, kızlar korkarak kapı önünden çekilmişler ve yirmi otuz adım geride durarak Ali Nureddin'in ne yapacağını görmek istemişler. Genç kapıyı açarak odanın içerisine girmiş Enis El-Celis'e:

وزیر هر گون اسیر بازارنده کی صاتیلوب قیزلری
گزه‌رمش ، اسیر قیزلرینی گوزدن گچیرمش

Vezir hergün esir pazarındaki satılık kızları gezer esir kızlarını gözden geçirirmiş.

Babamın benim için aldığı kız siz misiniz diye sormuş.

Enis El-Celis söyleyeceğini şaşırmış.

-Evet! demiş.

Ali Nureddin hemen Enis El-Celis'in yanına koşarak onu kollarının arasına almış. Enis El-Celis'de kollarını onun boynuna dolamış. Birbirini dudaklarından uzun uzun öpmüşler. Lakin Ali Nureddin'in odaya girdikten sonra çıkmakta geciktiğini gören hizmetçi kızlar dışarıda bağırıp çağırmaya başlamışlar. Ali Nureddin kızların feryadını işitince fena halde korkmuş. Hemen odadan dışarı firlayarak koca konağın dolambaçlı geçitleri arasında kaybolmuş. Hamamın sokağında dinlenen vezirin hanımı hizmetçilerin feryadını duyunca ürkmüş. Yarı giyinmiş yarı bir çıplak halde odasına koşmuş. Hizmetçi kızlara niçin böyle bağırıp çağrıştıklarını sormuş. Onlar da bir ağızdan:

-Efendim biraz evvel, Ali Nureddin buraya geldi, sizi aradı, hamamda olduğunuzu söyledik. Lakin bizi dinlemedi Enis El-Celis'in bulunduğu odaya girdi. Biz de o zaman bağırmaya mecbur kaldık. biz bağırınca Ali Nureddin odadan dışarı firlayıp kaçtı demişler.

Bu sözleri duyunca vezirin karısının endişesi artmış. Telaşlı telaşlı odaya girerek odada ayakta duran Enis El-Celis'e:

-A kızım ne oldu? diye sormuş. Enis El-Celis de alnına kadar kızararak

-Vallahi valideciğim içeriye genç bir adam girdi. Ve bana "babamın benim için aldığı kız siz misiniz?" diye sordu, ben de şaşırdım ne cevap vereceğimi bilemedim. "evet" dedim. Hemen yanıma geldi. beni kollarının arısan aldı, üç kere öptü. Yüreğimi ruhumu aşk ile doldurduktan sonra odadan çıktı gitti. Diye cevap vermiş.

Kızın bu cevabı üzerine vezirin karısı ağlamaya, saçlarını yolmaya başlamış. "ah şemdi ne yapacağım" diye döğünmüş konak içinde vakayı duyan herkes müteessir olmuş. Çünkü vezir pek doğru ve namuslu bir adammış. Bu kabahati işleyen kim olursa olsun tecziyeten geri kalmayacağı muhakkakmış.

Akşam olunca vezir El-Fazıl konağına dönmüş. Konak halkının yüzlerinden ogün konakta büyük bir felaketin vaki olduğunu sezmiş. Karısına:

Nedir şunu söyler misiniz? demiş. Karısı:

-Olan biteni söyleyeceğim, fakat vakayı öğrendikten sonra kendiliğinden hiçbir şey yapmayacağına, bilakis ben ne dersem onu yapacağına söz verir misin? diye sormuş.

Vezir karısının şartını kabul etmiş o zaman karısı ona Ali Nureddin'in yaptığı marifleri anlatmış. Biçare adam sakalını yolmuş. Elbiselerini yırtmış. Vezirin pek fena müteessir olduğunu gören karısı:

Bu kadar müteessir olup kendinizi üzmeyiniz. Babamdan kalan malları satınız, o mallar herhalde onbin kese altından ziyade eder. O para ile bir kız daha buluruz ve onu sultana götürürsünüz demiş.

El-Fazıl meyus ve müteessir başını salladıktan sonra:

İşin bu suretle kapanıp biteceğini sanıyorsun, ben malımı kaybettikten sonra canımı da kaybatmaktan korkuyorum. Sultanın öbür veziri El-Muîn'in beni ne kadar kıskandığını ayağına karpuz kabuğu koyarak beni makamımdan düşürmek için neler yaptığını biliyorsunuz. El-Muîn bugün konağımda neler olup bittiğini duyar duymaz, bir dakika kaçırmadan saraya koşacak, sultanın karşısına çıkacak, vakayı anlatacak.

Sultan El-Muîn'in bu sözlerini duyunca şaşıracak, kızacak, oturduğu yerden ayağa kalkarak El-Muîn'e "sen yalan söylüyorsun" diye gürleyecek. O zaman El-Muîn'de

Ey padişahım ferman buyur, şimdi gideyim El-Fazıl'ın konağını basayım. Kızı yakalayıp önünüze getireyim ve yalan söylemediğimi sipat edeyim, diye yalvaracak. Sultan da El-Muîn'in konağımı basıp Enis El-Celis'i alıp götürmesine müsaade edecek. El-Muîn'in ne yaman düşmanım olduğunu bilirsin. Evimi basarken kim bilir bana ne hakaretler de bulunacak, kızı sultana kadar sürükleyecek. Sultan kıza kimin cariyesi olduğunu soracak. Kız da oğlumun cariyesi olduğunu söyleyince Sultan El-Muîn'in iftirasına inanacak o zaman El-Muîn Sultana:

Ben size her zaman herşeyin hakikatini söyledim. Size her zaman nasihatin en iyisini verdim. Lakin siz bana her zaman istilfaf ile baktınız. Size ihanet eden El-Fazıl'ı ise nimetlere boğdunuz, diyecek sultan da başkalarına ders ibret olsun diye beni bir eşeğe ters bindirerek sokak sokak gezdirtecek ve herkesin nazarında rezil ettikten sonra idam ettirecek demiş.

El-Fazıl'ın karısı kocasını dinlemiş, sonra kocasının kolundan tutarak: "o kadar bedbin olma bugün konakta olup bitenlerden kimsenin haberi yok, olmasının da imkanı yoktur. Sen mütevvekkil ol, Allah'tan başka kimseye dua, rica ve minnet etme! Yalnız bu işten felaket yerine saadet çıkar" demiş.

Kadının bu sözleri El-Fazıl'ın sıkıntısını epeyce gidermiş, zavallı babanın yüreğine biraz su serpmiş.

Gelelim Ali Nureddin'e... Ali Nureddin kabahatinin cezasını görmekten korkarak sabahtan akşama kadar yapayalnız bahçelerde gezer ve herkesi görmekten çekinirmiş. Gece geç vakit kimseyi uyandırmadan konağın arka kapısından içeri girer, kimsenin bulamayacağı göremeyeceği bir köşede biraz uyuduktan sonra yine daha kimse uyanmadan yavaşça konaktan çıkıp gidermiş. Ali Nureddin tam bir ay böylece insanlardan kaçmış. Bu zaman zarfında ne annesini ne de babasını görmüş. Zavallı annesinin artık onu göreceği gelmiş. Birgün El-Fazıl'ı bir köşeye çekerek;

Kocacığım, olacak oldu. Sultan artık Enis El-Celis'i kaybetti. Hiç olmazsa oğlumuzu kaybetmeyelim. Çünkü bu hal bir müddet daha böyle devam ederse oğlumun memleketten kaçıp gitmesi de mümkündür. Oğlan kızı seviyor, kız da oğlanı seviyor. Artık iki tarafı da birleştirelim, varısnlar mesut olsunlar demiş.

Oğlu Nureddin çıldırasıya sevdiği için El-Fazıl karısının bu sözlerini dinlemeğe razı olmuş. Herkes ayrı ayrı odalarına çekilip de uyuduktan sonra oğlunun gizli gizli konağa dönmesini beklemiş. Gece yarısından çok sonra yavaş yavaş konağa girerken oğlunu yakalamış. El-Fazıl oğlunu görür görmez yaptığı kabahati hatırlamış. Namuslu babanın gözlerini kıpkızıl kan bürümüş. Hemen eliyle belinde takılı duran kılıcın sapını aramış. Kocasının fena niyetini anlayan El-Fazıl'ın karısı birdenbire üzerine atlayarak, El-Fazıl'ın kollarını tutmuş. O zaman Ali Nureddin:

Babacığım demiş, meğer senin gözünde kıymetim ne kadar azmış. Beni yetiştirdin, bana can verdin, akıl verdin, güzellik verdin. Şimdi de nasıl oluyor da canıma kıyıyorsun?

Oğlunun sesini duyunca El-Fazıl'ın gözlerini dolduran yaşlar yanaklarından aşağıya akmış, oğluna:

-Oğlum malım ve canım senin indinde bu kadar kıymetsizmidir ki, bu kabahati şilemekte bir bais görmedin? diye sormuş. Ali Nureddin:

Dinle babacığım... diyerek başlamış ve babasının onu affetmesi için o kadar acıklı sözlerle ve acıklı sesle yalvarmış ki El-Fazıl'ın hiddeti geçmiş. İhtiyar adam oğlunun göğsüne düşerek ufak bir çocuk gibi hüngür hüngür ağlamış. Ali Nureddin babasının ellerini öpmüş. Bu suretle baba oğul barışmışlar.

Sabah olmak üzereymiş. El-Fazıl oğluna dönerek:

Eğer Enis El-Celis'e tatlılıkla muamele edeceğine, evlendikten sonra başka bir kadınla evlenmeyeceğine söz veriyorsan bu kızı sana vereceğim demiş.

Ali Nureddin'in gözleri parlamış hemen babasının ayaklarına kapanarak Enis El-Celis ile evlendikten sonra başkasıyla evlenmeyeceğine ve Enis El-Celis'e daima tatlılakla muamele edeceğine bin kere yeminler etmiş. El-Fazıl'da izin vermiş. İki genç o gec gelin güvey olmuşlar. O geceden bir sene sonraya kadar konakta memnun ve mesut yaşamışlar.

Sultan Mehmed veziri El-Fazıl'da bir cariye istediğini unutmuş. Fakat öbür veziri El-Muîn hafiyeleri sayesinde El-Fazıl'ın konağında olup bitenlerin hepsini öğrenmiş. Yalnız padişah El-Fazıl'ı o kadar çok seviyor ve onun her söylediğine o kadar çok inanıyormuş ki El-Muîn El-Fazıl'a iftira etmekten korkmuş.

Aradan bir sene geçtikten sonra birgün vezir El-Fazıl konağında yaşarken bir fenalık hissetmiş. Bayılır gibi olmuş. derhal oğlunu çağırtmış. Ona son söz olarak

Oğlum demiş insan, her nefis vakti gelince ecel şerbetini tadar. Benim dünyadan göçerken sana vereceğim en büyük nasihat Allah'dan korkmak ve yapacağın işin sonunu düşünmektir. Karın Enis El-Celis'e de fena muamele etme.

Nureddin'in gözleri yaşlarla dolmuş. Vezir gitgide zayıflayan bir sesle kelime-i şahadet getirdikten sonra içini derin derin çekmiş ve ölmüş.

El-Fazıl teslim-i ruh edince konaktan göklere doğru bir vavayla yükselmiş. Şehirde Hakan oğlu El-Fazıl'ın öldüğü duyulmuş. Çocuklar bile bu iyi yürekli vezir için gözyaşları dökmüşler. Ali Nureddin o koca keder arasında kalıp babasının cenaze merasimi hazırlıklarını bitirmiş. Vezir vüzam, paşalar, ağalar hep El-Fazıl'ın cenazesine gelmişler. Gelenler arasında El-Fazıl'ın büyük düşmanı savi oğlu El-Muîn de varmış. Şehir halkı sevgili vezirin cenazesine koşmuş.

El-Fazıl mezarına bırakıldıktan sonra bütün halk ağlaya ağlaya evlerine dönmüşler. Ali Nureddin'de konağa çekilmiş. Ne yemiş, ne uyumuş. Günlerce gözyaşları dökerek ah vah etmiş.

Nihayet bir gün, babasının pek candan dostu olan adamlardan birisi, konağa uğrayarak Ali Nureddin'e bu kadar müteessir olmamasını tavsiye etmiş. Bu sözler Ali Nureddin'e tesir etmiş. Yerinden kalkıp konağın selamlık tarafına geçmiş. Babasının ziyanından dolayı kendisini taziyeye gelenleri kabul etmiş. Günler geçtikçe kederine alışmış. Arada sırada ahbapları ile eğlentiler tertibine başlamış. Gitgide bu eğlentiler sıklaşmış nihayet bir zaman gelmiş ki bu eğlentiler için sarfedilen paraların çokluğu vekil harç Ali Nureddin'i ikaza lüzum görmüş bir gün huzuruna çıkmış.

Efendim demiş gerek babanıza gerek size beslediğim hürmete güvenerek size bazı şeyler söylemek mecburiyetini hissettim. Epeyce zamandan beri sarfettiğinizi karşılamak için emlakinizin büyük bir kısmını satmaya mecbur olduk. Eğer bu ziyafetler bundan sonra da devam edecek olursa az zaman zarfında yeryüzünde sahibi bulunduğunuz bir karış toprak bile kalmayacaktır.

Vekilharcın bu haklı laflarına karşı Ali Nureddin:

-Vallahi yiyecek bir kuru ekmek altında barınacak bir kuru damım kaldıkça parayı şimdiye kadar nasıl sarfettimse şimdiden sonra da öyle sarf etmek niyetindeyim diye cevap vermiş.

Şehirde Nureddin'in cömertliğinden başka laf işitilmez olmuş. Kim ona gider de "efendim şu halı ne kadar güzel!" derse Nureddin derhal halıyı ona verirmiş. Kim ona "efendim köydeki köşklerinizin güzel manzarası var" dese köşkü bağıyla bahçesiyle ona bağışlarmış. Bu kadar ateşe hangi kar dayanır?

Vakıa şuna buna çektiği ziyafetler dillere destan olmuştu. Lakin Nureddin'in hazenisi de tam takır kalmıştı. Nureddin bir gün yine mükelef bir ziyafet verirken

vekilharcı yavaşcacık yanına gelerek kulağına birşeyler fısıldamış Nureddin ile vekilharcı dışarı çıkmışlar. Nureddin'in arkadaşlarından biri de Nureddin'in arkasından dışarı çıkmış. Dışarıda vekilharç Nureddin'e "efendim size bir sene evvel haber verdiğim felaket başgösterdi, şu kağıtta borçlarınız yazılı bu kağıtta da mallarınızın değeri bu iki kağıdı kıyasederseniz. Mal ve mülkünüzden ziyade borcunuz olduğunu anlarsınız.

Ali Nureddin'in dar-ı dünyada artık bir mangır parası kalmamıştı. Yüreğini ve aklını kapkara bir kader bürüdü. Başını önüne eğerek yavaş yavaş gerisin geriye misafirlerinin bulunduğu odaya doğru yöneldi. Misafirlerden bir tanesi Ali Nureddin'e görünmeden arkasından gitmiş ve onun vekilharc ile olan muhaveresini işitmiş. Ondan evvel içeri girmiş. Ali Nureddin'den evvel arkadaşlara haber vermiş.

-Biliyor musunuz arkadaşlar demiş. Artık Ali Nureddin'in on parası kalmamış. Bunu vekilharcı kendisine söylerken kulağımla işittim. Bundan sonra Ali Nureddin bizlere ne ziyafet çekebilir ne de hediye verebilir.

Ali Nureddin odaya girince odada bulunanların hepsi suratlarını asmışlar. Bu iyi gün dostlarının hepsi Ali Nureddin'den yüz çevirmeğe karar vermişler. Bunlardan bir tanesi Ali Nureddin'e yanaşarak damdan düşercesine.

-Kardeşim müsadenle ben evime döneceğim demiş, Ali Nureddin:

-Yahu bu acelen ne? diye sormuş. Ve o arkadaşının o zamana kadar adeti olduğu gibi geceyi konakta geçirmesi için yalvarmış. Lakin arkadaşı:

Bu gün başka günlere benzemez demiş. Malum ya cariyeniz yani refikam hamiledir ve nerede ise doğurmak üzeredir. Dünya hali bu! belki çocuğu doğururken refikaya birşeyler olur. Onun için muhakkak gidip refikanın yanında bulunmalıyım!

Ali Nureddin arkadaşına izin vermiş, onun arkasından ikinci bir misafir ayağa kalkarak:

Kardeşim bana da müsade et de gideyim demiş. Bizim biraderin büyük oğlu bugün sünnet olacak. Eğer sünnet düğününde bulunmazsam birader fena halde gücenecek.

O da izin almış, çıkıp gitmiş. derken bir üçüncü misafir de ayağa kalkmış, baş ağrısı yahut mide bulantısı gibi bir bahane uydurmuş. Velhasıl ayağa kalkan izin istemiş. İzin alan kapı yolunu tutmuş. Nihayet oda da Ali Nureddin ile Allah'dan başka kimse kalmamış.

Ali Nureddin yalnız kalınca sıkıntıdan minderlerden birisinin üzerine yıkılmış. Yanına Enis El-Celis'i çağırmış.

-Başımıza gelenleri görüyor musun demiş? Sonra vekilharcın söylediklerini elifinden besine kadar birbir anlatmış. Enis El-Celis'in alnından soğuk ter daneleri toplanmış:

-Günün birinde başımıza bu halin geleceğini ben çoktan biliyordum. Ve hatta birkaç gün evvel bu gidişle işin nereye varacağını size söylemek istedim. Fakat ben şikayet etmek üzereyken siz derin derin içinizi çektiniz ve:

Talih sana güleryüz gösterip de üzerine nimetler yağdırdığı zaman fırsatı ganimet bil ve nimetlerden istifade etmeye çalış. Çünkü talih bir defa yüz çevirdi miydi o zaman çare ve tetbir hiç bara etmez."

Diye bir şarkı söylediniz. Yanık yanık yavaş yavaş ve gülümseye gülümseye söylediğiniz bu sözler binem söz söylememe imkan bırakmadı. Dudaklarımı yumdum. Ses çıkrarmadım. Siz o gündüzün hiç gecesi olmayacağını sanıyordunuz.

Ali Nureddin:

Enis El-Celis paralarımı delice saçıp savurduğumu iddia etmek de haklısın, parayı ben denize atmadım, toprağa savurmadım. Dostlarımla, ahbaplarımla birlikte yedim. Ben onlar için bu hale düştüm. Şimdi de onların bana muavenet edeceklerine iki kere iki dört ettiği kadar eminim.

Enis El-Celis meyus meyus başını sallayarak:

Onlar gibi iyi gün dostlarından kara günde hayır umulmaz demiş.

Nureddin:

Hayır, Enis El-Celis aldanıyorsun. Ben şimdi dosdoğru onların evlerine gider yardım dilerim. Onların bana yardım edeceklerine eminim. Onlardan alacağım parayı sermaye ittihaz ederim. Bir tarafdan alışveriş eder para kazanırım. Öbür tarafdan artık hediyelerin, ziyafetlerin arkasını keser masarrıfi azaltırım. Bu suretle namerde muhtaç olmaksızın dar-ı dünyada geçinir giderim. Sonra arkadaşlarıma itimat etmekte ne kadar haklı olduğunu isbat etmek için bu sözleri söyler söylemez ayağa kalkarak sokağa çıkmış. Arkadaşlarından birinin evine giderek kapısını çalmış. Kapıyı küçük bir hizmetçi kız açmış. Nureddin'e kim olduğunu ve ne istediğini sormuş. Nureddin'de:

Efendine git de kapı önünde bekleyen Ali Nureddin'in kendisinden bir sadaka istediğini söyle demiş.

Hizmetçi kız koşa kışa yukarı gitmiş. Ali Nureddin'in dediklerini efendisine anlatmış. Efendisi de "aman şu baş ağrısı herife git efendim evde değil" diye tenbih etmiş.

Hizmetçi kız da efendisinin tenbihi vechile hareket etmiş. Ve kapıyı Ali Nureddin'in yüzüne kapamış. Dostlarımın hepsi bunun gibi nankör ve yalancı çıkmaz. Elbette içlerinden bana el uzatacak birisi bulunur diye düşünerek gidip başka bir arkadaşının kapısın çalmış. İlk kapısını çaldığı arkadaşına ne söyleyipte ne cevap almışsa bu ikinci kapıda da aynı şeyleri ve aynı cevabı almış. Ali Nureddin'in yüreğine şüphe kurdu düşmüş. Kendi kendine "artık anlaşıldı, hepsini bir bir denemeliyim, içlerinden

inşallah hiç olmazsa bir tanesi minnettar çıkarsa bana ötekilerinin nankörlüğünü unutturur."

Diye düşüne düşüne bir diğer arkadaşının evine doğru yollanmış. On arkadaşının onu da aynı sokakta oturduklarından sokağın bir başından girip öbür başına varmakda bütün arkadaşlarının kapılarını çalmış, bulunmuş. On arkadaşının içinde hiçbir tanesi ona acımamış. Hiçbirisi ona bir dilim veya bir mangır para olsun vermemiş. Hepsi de hizmetçilerine evde olmadıklarını söyletmişler. Zavallı Nureddin ümitsiz, meyus ve yorgun argın bir halde konağa dönmüş. Arkadaşlarının ona yaptıkları muameleyi Enis El-Celis'e anlatmış. Enis El-Celis:

Böyle dalkavuklardan hayır gelmeyeceğini ben size söylemiştim, demiş. İkisi de başbaşa vermişler. Düşünmüşler taşınmışlar. Nihayet konaktaki eşyaları azar azar satmayı ve bu satışlardan hasıl olan parayı iktisade fevkalade riayet ederek sarfetmeyi kararlaştırmışlar. Denize düşenlerin yılana sarıldıkları gibi bunlar da hiç yoktan zuhur edecek bir hadisenin onları servetlere boğmasını beklemeye koyulmuşlar. Eşyayı yavaş yavaş satmışlar. Zaman olmuş gülmüşler, zaman olmuş ağlamışlar. Bir taraftan günler geçiyor ve bir taraftan da konak boşanıyormuş. Nihayet kış geldiği zaman bütün yazlık elbiselerini topraklara iade eden ağaç dalları gibi koca konağın içi tam takır kuru bakır kalmış. İn ve cin top oynadığı ıssız dairelerden birisinin ortasında Ali Nureddin Enis El-Celis'e uzun uzun ve hazin hazin bakmış:

-Şimdi ne yapacağız? diye sormuş. Enis El-Celis'in gözleri yaşlarla dolmuş. Fazla çekildiği için kırılan bir yaydan atılan okun havada yavaş yavaş uçması gibi Enis El-Celis de ruh sıkıntısından yavaş yavaş çıkan sesle şu acı şeyleri söylemiş.

Artık boşboşuna beklemekle kaybedecek bir dakikamız kalmadı. Doğru çarşıya koşunuz. Beni esirler pazarında satılığa çıkarınız. Babanızın beni on bin kese altına satın aldığını hatırlarsınız. Beni satın almak için bu paranın yarısını veya yarısından fazlasını verirler. Eğer Allah istikbalde kavuşmamızı yine takdir etmişse bizlere ne mutlu.

Kederden Ali Nureddin'in gözleri faltaşı gibi açılmış.

-Ben senden bir saat bile ayrı yaşayamam. Nasıl olur da seni kendi elimle çarşıya götürüp satabilirim demiş.

Enis El-Celis'in gözlerinde toplanan yaşlar yanaklarından akmış:

Sizden ayrılmak benim için eğlence mi olacak sanıyorsunuz! Ne yapalım kader böyle etmiş.

İki sevdalı birbirlerine dayana dayana iki çift gözlerden süzülen acı yaşları birbirine karıştıra karıştıra esir pazarı yolunu tutmuşlar. Ali Nureddin evvelce Enis El-Celis'i babasına satmış olan esir tellalını bulmuş. Ona:

Bu kadının kim olduğunu biliyor musun? diye sormuş. Tellal:

Kıymetli şeyler öyle çarçabuk unutulur mu? Bu hanım merhum pederimizin benim vasıtamla on bin kese altına satın aldığı Enil El-Celis değil midir? diye cevap vermiş.

Ali Nureddin Enis El-Celis'i ne maksatla oraya getirdiğini anlatmış. Vakit daha erkenmiş. tellal müşterilerin çarşıda toplanmalarına intizaren çarşı kalabalıklaşmış. Bir tarafdan müşteriler akın ediyorlarken öbür taraftan tellallar ve satılmaya çıkarılacak olan erkek katın esirler toplanıyorlarmış. Esir kızlar arasında birçok Yunanlı, Çerkez, Gürcü, Habeş, Acem dilberleri varmış. Nihayet Enis El-Celis'i satacak olan tellal dışarı çıkarak öbür esir tellallarının hepsini yanına toplamış. "bir kaç sene evvel çarşıda onbin kese altına satılan Enis El-Celis'i bugün yine satılığa çıkarıyorum. Bu hanım müzayedeye konulacaktır. Onun kıymetine paha biçmek imkansızdır. Lakin ne dersiniz? Ona ne fiyat tayin edersiniz ve kaç paradan artırmaya başlayalım?" diye sormuş. Orada toplanmış bulunan tellallar Ali Nureddin'i ve babasını çok sevdikleri için dörtbinbeşyüz altından artırmaya başlamayı münasip bulmuşlar.

Fakat tellal meslektaşlarıyla böyle konuşup dururken Savi oğlu vezir El-Muîn de çarşıya gelmiş. Uzaktan tellal dükkanı önünde Ali Nureddin'i görünce kendi kendine "bu mirasyedi babasından kalan varını yoğunu yiyip bitirdi şimdi nasıl olur da herkesin malumu olan züğürtlüğüne bakmadan esir satın almaya kalkışır? Fesuphanallah herhalde bu işin içinde bir oyun vardır." diye söylenmiş. Hem Ali Nureddin'e hem de bağırmaya başlayan tellallara dikkati dikkatli göz gezdirmiş. Sonra yine kendi kendine: "hah şimdi anladım! Meğer herif satın almaya değil satmaya gelmiş. Galiba artık satacak savacak bir şeyi kalmadı da mahud cariyeyi satılığa çıkardı. Beklediğim fırsat geldi demek içimi çeke çeke uzaklardan seyrettiğim koca armut nihayet ağzıma düşecek diye sevinmiş.

Vezir tellal başıyı çağırtmış. Satılmakta olan cariyeyi satın almak istediğini söylemiş. Tellal da koşup Enis El-Celis'i El-Muîn'in karşısına getirmiş. El-Muîn Enis El-Celis'i görünce onun güzelliğine bayılmış. Enis El-Celis'in kara gözleri, beyaz teni, ince siması, tatlı sesi, zarif endamı, katı yürekli veziri teshir etmiş El-Muîn:

Bu hanım kızın fiyatı kaça çıktı? demiş. Tellal başı,

Dörtbinbeşyüz kese altına diye cevap vermiş.

O dakikaya kadar kızın fiyatını artırıp duran tüccarların sesleri boğazlarına tıkanmış. "artık kimsenin gık diyecek hali kalmamış. Çünkü El-Muîn'in ne habis, ne kara yürekli deve inatlı bir alçak olduğunu herkes biliyormuş.

Onun satın almağa kalkıştığı bir malın fiyatını artıranların encam-ı kârda nelere uğradıklarını gözleri ile görmüşlermiş. Onların nesine gerek durdukları yerde başlarına belaya sokacak değiller ya! Arttıranlar kenara çekilince, Savi oğlu vezir El-Muîn tellalbaşıya dönerek:

Anlaşıldı demiş. Artık bu kızı kurtaran kalmadı. Kız dörtbin beşyüz keseye benim üzerimde kaldı. Bu paranın dörtbin kesesi kızın sahibinindir. Beşyüz kesesi de senin bahşişin olsun. Haydi ne durup suratıma aptal aptal bakıyorsun. Defol diye ilave etmiş.

Tellal cüppesini toplayarak Ali Nureddin'e koşmuş.

Başımıza gelenleri görüyor musun? Vallahi sana geçmiş olsun mu diyem yoksa sana taziye mi edeyim bilemiyorum. Artık sen Enis El-Celis'e elveda et. "Enis El-Celis'ten dolayı cebine on para umma? Çünkü vezir Savi oğlu El-Muîn ona iyiden iyiye kancayı taktı. Zavallı kızın fiyatı müzayede içinde artacaktı. Lakin El-Muîn'in göz koyduğu mala hangi babayiğit pay sürebilir? İşte ondan dolayı kız dörtbinbeşyüz kese altına herifin üzerinde kaldı. Hem de kazın kim olduğunu ve kimin malı da olduğunu bildiğine eminim. Eğer sen bu parayı heriften kopartabilirsen Allah'ın çok talihli bir kuluymuşsun diye binlerce şükret. Onun ne biçim adam olduğunu bizim kadar bilmez misin? O şimdi para olarak eline on para bile vermez. Lakin köylerdeki adamlarına sana bir kese altın vermeleri için kağıt yazar. O kağıdı sana verir. Sen kağıttaki adamlarına gidersin, kağıdı gösterir ve parayı istersin, halbuki onların hepsi para vermemek için ayrı ayrı kağıdı okurlar.

-Pekala verelim ama bugün paramız yok yarın gel, derler. Sen ertesi günü gidersin. Yine parayı alamazsın? Daha ertesi, daha ertesi günü gidersin. Seni yine birkaç yalan ile başlarından savarlar. Tanrı'nın günü gider gelir durursun. Yalvarırsın, ağlarsın, kızarsın ve köpürür küfür edersin. Sen kızdıkça onlar da kızarlar. Artık illallah der, ya silkersin. Lakin nihayet bir gün bir daha okumak bahanesiyle kağıdı senden isterler. Kağıdı ellerine alırlar. Sen hem Enis El-Celis'i elinden çıkarmış hem de bu zayiata mukabil on paralık bir kâr temin etmemiş olursun.

Tellal anlattıkça Ali Nureddin'in benzi ölü benzi gibi atıp sararmış.

Tellal nihayet parmağını kaldırarak

-Sana bir tavsiyede bulunayım, eğer söylediklerimi harfiyen tatbik edebilirsen kızı kurtarabilirsin. Ben şimdi kızı alıp yine El-Muîn'in önüne götüreceğim. Ben önde kız arkamda çarşının ortasında geçerken sen koşup kıza yanaşır ve ona bir tokat atarsın. Sonra herkesle beraber El-Muîn'in de duyabileceği bir sesle:

İtaatsiz kafir, sana herbirşeyi binkere tenbih ederim. Sen yine gider tam onun aksini yaparak, sabrımı tüketir, seni satılığa çıkartacağıma dair bana yeminler ettirirsin. İşte yeminimi yerine getirmek için seni satılığa çıkarttım. Ve cezan tamam olsun diye de sana bir de tokat attım. Artık bundan sonra sana ne emredersem onu yap. Sözümü dinlememezlik de inat edersen seni hakikaten bu sefer satılığa çıkarırım ve satarım diye bağırırsın. Sonra kızı peşine takar konağın yolunu tutarsın. O zaman gerek El-Muîn'i

gerek ahaliyi kızı satmak için değil, belki bir yemine sadık kalmak için buraya getirdiğine inandırmış olursun.

Ali Nureddin tellalın bu tavsiyesini dinlemiş ve öyle harekete karar vermiş.

Tellal Ali Nureddin'in yanından ayrılarak Enis El-Celis'i El-Muîn'e doğru götürmeğe başlamış. Tellal El-Muîn'e iyiden iyiye yaklaşınca Ali Nureddin arkasından yetişerek Enis El-Celis'in sırtından tutmuş. Tellalın elinden çekivermiş. Sonra "iteatsizliğin cezası işte budur" diye başlayarak tellalin ona tenbih ettiği sözleri bağıra bağıra sayıp dökmüş. El-Muîn, çirkin çirkin gülmüş.

Senin satacak başka birşeyin kalmadı ki, bu kızı satmaktan vaz geçiyorsun? diyerek Ali Nureddin'in üzerine yürümüş. Elini Ali Nureddin'in omuzuna dayamış. El-Muîn'in bu hareketine Ali Nureddin mukabele etmemiş. Yalnız etrafindaki tacirlere dönerek onlara masum masum bakmış. El-Muîn kaçanın ardından kurt gibi kuduran lakin kaş çatıp diş gösterene kedi gibi yaltaklanan bir adammış Ali Nureddin'in ses çıkarmadığını gördükçe kabardıkça kabarmış. Ahaliye karşı da "siz burada olmasanız şu rezil soytarıyı ayaklarımın altına alır, onu kilim çiğnermiş gibi çiğnerdim. Lakin size hürmet ediyorum da onun için onu takdir ile iktifa ediyorum diye bağırmış.

Ali Nureddin cevap vermemekde devam ettikçe El-Muîn işi azıtmış, nihayet sövüp saymaya ve dile ağıza alınmayacak kadar çirkin küfürler savurmaya başlamış. Ali Nureddin'in sabrı tükenmiş. Kaşları yavaş yavaş çatılmış. Alnındaki kırmızı damar yavaş yavaş kabarmış. Gözlerini kan bürümüş. O sırada El-Muîn elindeki kamçı ile Ali Nureddin'in sırtına öyle bir darbe indirmiş ki delikanlının aklı başından gitmiş. Vezirin atının üzerine atlayarak onu sakalından kavramış. Ve attan aşağıya çekmiş. Vezir çamurun içine yuvarlanmış, kendi askerlerinden imdat istemiş. Lakin ahali askerlerin etrafını sarmış. "sizin neyinize lazım? Bunların birisi vezir ise öbürüsü de vezir oğludur. Bunlar bugün kavga ederler, yarın barışırlar. Bunların barışmasıyla kabağın başınızda patlaması bir olur. Çünkü ihtiyara yardım etmişseniz gencin hışmına uğrarsınız. İhtiyar ise seyirci kalır. Genci kollamışsanız ihtiyarın askerler de hışmına uğrarsınız. Genç ise sizi hiç müdafaa etmez." demişler. Askerler de ahalinin sözlerini dinlemişler. Nureddin vezirin üzerine yumruk, tokat, tekme yağdırıyormuş. El-Muîn'in dayak yemekten kımıldayacak hali kalmayınca Ali Nureddin Enis El-Celis'i yanına alarak konağa dönmüş.

Ali Nureddin Enis El-Celis'le sahneden uzaklaşınca vezir El-Muîn ayağa kalkmış. Vezir El-Muîn'in beyaz elbiseleri çamur ve kana bulanmış. Vezir üst başına bir göz gezdirmiş. Ne hale girdiğini görünce oracıkta bir köşede yığılı duran çöplerin arasından bir eski hasır alarak hasırı boğazına geçirmiş. Doğru sultanının sarayının kapısı önüne koşmuş. Orada:

Ey zamanın sultanı, yine zulüm gördüm. Adalet isterim. Ben haraket gördüm siyanet isterim... Diye bağırarak ortalığı inim inim inletmeye başlamış.

Sultan bağıranın kim olduğunu bilmemekle beraber huzuruna getirilmesini emretmiş. El-Muîn'i sultanın önüne getirmişler. Sultan El-Muîn'in yüzüne dikkatli dikkatli bakınca karşısında duran adamın kendi veziri Savi oğlu El-Muîn olduğunu tanımış.

Seni kim bu hale getirdi? diye sordu. El-Muîn ağlaya ağlaya:

Ey zamanın sultanı senin gibi bir arslan bu memleketlerde kükreyip dururken alçak köpekler benim gibi bir sadık kulunu dalamak küstahlığında bulunursa sen bu hale göz mü yumarsın? Senin sayende herkes rahmetinin şarabından kana kana içerken kabahati, ayaklarının tozuna bir an için yüz sürmekten ibaret olan bir kölen susuzluktan kuruyacak bir hale gelirse, sen onun üzerine rahmet yerine taş mı yağdırırsın? Ey sultanım size hizmet edenlerin, size hürmet edenlerin ve sizi sevenlerin akibeti böyle mi olacak demiş.

Sultan El-Muîn'in sözünü kesmiş.

Seni bu hale kim koydu onu soruyorum, çabuk cevap ver diye bağırmış.

El-Muîn cübbesinin yanıyla gözlerini sildikten sonra

Ey zamanın sultanı, bir aşçı kadın satın almak için odalık ve cariyeler pazarına uğramıştım. Satılan cariyeler arasında öyle birisine rast geldim ki ömrümde değil onun gibisine hatta ona cariyelik etmeğe layık olacak kadar güzel bir kadına tesadüf etmemiştim. Kazı görünce, kim olduğunu ve kime ait olduğunu sordum. Tellallar bana bu nur parçasının Ali Nureddin'in cariyesi bulunduğunu söylediler. Siz ey sultanım belki hatırlarsınız! Vaktiyle Ali Nureddin'in babasına güzel bir cariye almak için onbin kese altın vermiştiniz. İşte El-Fazıl on bin kese altın ile kızı satın almıştı. Lakin kız o kadar güzeldi ki onu size getirip teslim edeceğine konağında alıkoydu. Ve onu oğluna hediye etti. El-Fazıl öldükten sonra Ali Nureddin müsrif bir hayata daldı. Para, ev, çiftlik, nesi var nesi yoksa vur patlasın çal oynasın diyerek harman savurdu satdı. Bu kadar ateşe kar mı dayanır? Nihayet topu attı. Satacak birşeyi kalmadığı için babasının hediyesi olan paraya kızını parara çıkardı. Pazarda bulunanlar fiyatını artırıyorlardı ben de artıranların arasına karıştım ve artırmaya başladım. Nihayet kız dörtbinbeşyüz kese altına üzerimde kaldı.Maksadım kızı satın alıp onu size getirmekti. Çünkü kızın parasını evvelce siz vermiştiniz. Ali Nureddin'i çağırdım. Ona:

Oğlum kızın pahası olan şu dörtbinbeşyüz kese altını al, bu para sana bereketli olsun kız da kime gidecekse ona hayırlı olsun, dedim. Ali Nureddin yüzünü ekşitti:

Ey baykuş suratlı deres, kızı sana satmaktansa, onu hristiyanlara, yahudilere satarım. Hatta parça parça ederek etlerini kedilere köpeklere yediririm.

Diye bağırdı. Şaşırdım. Kulaklarıma inanamadım.

Oğlum bu kızı kendim için değil, lakin senin de benim de padişahımız bulunan ulu hakanımız için satın alıyorum, dedim. Vay efendim sen misin bunu söylyen kudurmuş kurt gibi üzerime atıldı. Şu ihtiyar yaşında beni atımdan aşağı sürükledi. Şu şimdi gördüğünüz hale sokuncaya kadar uğraştı. Az kaldı canım çıkacaktı.

Sultanın gözlerinde kızgınlık şimşekleri çakımş. Sesi de göklerin gürlemesi gibi görlümeş. Sultanın emri üzerine yüz atlı karayağız atlarına binmişler, yüz kılıç çekmişler. Dört nala Ali Nureddin'in konağına yollanmışlar. Bunlar oraya varacak, Ali Nureddin'in konağını yıkarak Ali Nureddin ile Enis El-Celis'i atların kuyruğuna bağlayarak sürükleyi sürükleye saraya getireceklermiş. Bu yüz atlı arasında Alimeddin Sençer diye bir süvari varmış ki bu adam vaktiyle Ali Nureddin'in babası El-Fazıl'a hizmet etmişmiş. Ali Nureddin'i ta küçüklüğünden beri tanıdığı için onu çok severmiş. Alimeddin'in atı öbür atlardan daha kuvvetli daha süratli imiş. Onun için Alimeddin arkadaşlarını fersah fersah geçerek herkesten evvel Ali Nureddin'in konağına yetişmiş. Kapıyı çalmış bizzat Ali Nureddin gelip kapıyı açmış ve Alimeddin'i görünce onu tanıyarak ona selam vermek ve hal hatırını sormak üzere dudaklarını aralamış. Fakat Alimeddin:

Şimdi selam ve sabah sırası değildir. Kaybedecek bir dakikanız bile yoktur. El-Muîn sultana gidip aleyhinizde söylemedik laf bırakmadı. Sultan da kızdı beni ve birçok atlıyı seni öldürmek ve konağa çıkmak üzere buraya gönderdi. Ben buraya herkesten evvel yetiştim, başına gelmek üzere olan felaketten seni haberdar etmek istedim.

Bunun üzerine Alimeddin acele acele kesesini çıkartıp ne kadar altını vrasa hepsini Ali Nureddin'in eline saymış. Para topu topu kırk parça altından ibaretmiş. Alimeddin'in başka parası bulunmadığından ancak bu kadar verebilmiş. Ali Nureddin içeri koşarak duyduklarının hepsini Enis El-Celis'e anlatmış. Enis El-Celis korkudan ve şaşkınlaklıktan donakalmış.

Allah bu iki biçare kulunu tehlikeden muhafaza etmiş. Ali Nureddin ve Enis El-Celis gizli gizli konaktan çıkmışlar. Koşa kışa bir nehrin kenarına varmışlar. Nehir kenarında harekete müheyya bir yelkenli duruyormuş. Ali Nureddin gemi kaptanına yaklaşarak:

Nereye gidiyorsunuz? diye sormuş. Geminin kaptanı:

Her türlü saadet ve selametin olduğu Bağdat'a gidiyoruz. Diye cevap vermiş. Bağdat'a gidileceğini duyunca Ali Nureddin ile Enis El-Celis gemiye binmişler. Emir verilmiş birçok gürültü ve patırtı ile geminin demiri kaldırılmış. Kürekler mavi suların üzerine atılmış. Hava püfür püfür meltem esiyormuş. Yelkenler asılmış. Bağrında Ali Nureddin ve Enis El-Celis'i taşıyan güzel gemi suların üzerinde beyaz bir kuş gibi süzüle süzüle kayıp gitmiş.

یوللرده گیده گیده بویوکلیکی وگوزه للیکی
ایله تمایز ایده‌ن بر باغچه‌یه واره‌مشلر..

Yollarda gide gide büyüklüğü ve güzelliği ilk temayüz eden bir bahçeye varmışlar.

Bu esnada sultanın gönderdiği yüz atlı Ali Nureddin'in konağı önüne gelmişler. paldır küldür devirdikleri konak kapısından kuduran bir sel gibi içeri dalmışlar. Konağın altını üstüne getirmişler. Ali Nureddin ile Enis El-Celis'i bulmak için konakta uğramadıkları oda aramadıkları delik kalmamış. Aradıklarını hiçbir yerde bulamayınca konağı yıkmışlar. Ve tutuşturmuşlar. Konağı yerle bir yaptıktan sonra atlarını yine dörtnala sürerek saraya dönmüşler. Ali Nureddin'i bulamadıklarını lakin evini yıktıklarını sultana haber vermişler. Sultan kızmış, şehrin her tarafına tellallar göndermiş. O gün "kim Ali Nureddin'i görür ve gelip sultana haber verirse sultanın ona bin kese altın bahşiş vereceğini, Ali Nureddin'i saklayanlar vayahut nerede saklandığını bilip de haber vermeyenlerin ise saray kapısı önünde asılacağını" ilan etmiş.

Ali Nureddin ile Enis El-Celis sağ salim Bağdat'a varmışlar. Şehre yaklaşırken kaptan iki sevdalıyı yanına çağırarak uzakta bir hülya diyarı gibi ağaran güzel şehri göstererek "işte burası Bağdat'dır. Kış can sıkıcı rengi dondurucu soğuğu ile buraya hiç uğramaz. burada güllerle goncalarla kokulu kokulu çiçeklerle, cıvıldaşan kuşlarla ilkbahar hüküm sürer. Bana sorduğunuz suallerden ilk defa gurbete çıktığınızı anladım. Sizlere ne mutlu ki böyle cennet gibi bir yerde garib olacaksınız" demiş.

Ali Nureddin gemi ücreti olmak üzere kaptana beş altın verdikten sonra Enis El-Celis ile beraber karaya çıkmış. İki sevdalı yürüye yürüye şehrin bahçelerinin bulunduğu yere varmışlar. Bahçeler Dicle nehrinin kenarında bulunuyormuş. Ali Nureddin ile Enis El-Celis bahçelerle Dicle üzerindeki dar sahil üzerinde epeyce yürüdükten sonra nihayet büyüklüğü ve güzelliği ile dikenlerinden temayüz eden bir bahçeye varmışlar. Bu bahçe dâiran mâdar duvar ile çevrilmişmiş. Yalnız duvarın Dicle'ye bakan tarafının tam ortasında toparlak bir selsebil, selsebilin etrafında da mermer sedirler vramış. Gah ga fevvaseler nazlı ve telli gelinler gibi mavi göklere fışkırıyor, sonra çağlayarak, şırıldayarak, köpererek düşüyor ve akıyormuş. Nureddin Enis El-Celis'e "aman burası ne güzel yer!" demiş. Enis El-Celis'te sevinçten ellerini birbirine çarparak "hakikaten öyle, ne olur burada biraz oturarak dinlensek" diye cevap vermiş. İkisi de sedirlere uzanmışlar. Biraz dinlindikten sonra kana kana berrak sulardan içmişler. Ellerini yüzlerini yıkamışlar. Yine sedirlere çıkıp yaslanmışlar. Serin bir rüzgar esiyormuş. Suların şırıltısı kuşların cıvıltısı, arıların vızıltısı iki sevdalıyı hep uykuya davet ediyormuş. Telaş içinde geçirilen bu kadar gecelerden sonra iki genç birbirine dayanarak derin tatlı bir uykuya dalmışlar ve o uykuda dünyayı da kederlerini de padişahı da vezir El-Muîn'i de velhasıl herşeyi unutmuşlar.

Bu bahçenin adı "Ferahlık Bahçesi imiş" bahçenin ortasında bir saray varmış. Ona "Saadet Sarayı" deniyormuş. Gerek saray, gerek bahçe padişah Harun Reşid'e aitmiş. Padişah canı sıkıldığı zaman buraya gelir, bahçede veyahut sarayda dinlenir, dünya

gamını unuturmuş. Sarayın seksen penceresi varmış. Sarayın için de seksen tanede renkli kandil varmış. En büyük dairenin ortasındaki som altın o kadar güzelmiş ki bir eşi daha dünyanın hiçbir tarafında bulunamazmış. Harun Reşid bu saraya varınca halayıklar koşuşurlar ve seksen pencereyi açarlarmış. Akşam da oldumuydu sarayın seksen renkli kandili gökte yumulup açılan gözler gibi titreşen yıldızlarla rekabete şakalaşıklaşırlarmış. İşte o zaman oraya hanendeler sazendeler toplanırlar, kandillerden etrafa nur tufanları saçılırken hanandelerin sesleri de gökleri dolaşa dolaşa ta görmüş geçirmiş Dicle'nin derin bağrına sinermiş.

Bahçenin Şeyh İbrahim adlı ihtiyar bir bekçisi varmış. Bu bekçi birkaç ay evvel çarşdaki bazı işlerini görmek için sabah vakti bahçeden çıkarken bahçe kapısında bazı kimselerin kadınlarla eğlendiklerini görmüş. Bu hale çok kızmış koşup padişah Harun Reşid'e şikayet etmiş. O zaman Harun Reşid:

Bir daha öyle edepsiz insanları orada eğlenirken yakalayacak olursan onlara münasip gördüğün cezayı verirsin sana işte bol bol izin veriyorum, demiş.

Ali Nureddin ile Enis El-Celis bahçe kapısı altında uyuyakaldıkları günde Şeyh İbrahim'in çarşıda görülecek bir işi çıkmış. Şeyh İbrahim bahçe kapısından çıkarken aynı örtü altında yatan bu genç erkekle bu genç kadını görünce aklı başından gitmiş, bütün kanı tepesine sıçramış. Kendi kendine: "vay gidi utanmazlar vay! burada bu halde yakalayacağım kimseye dilediğim cezayı verebileceğimi bu iki utanmaz bilmiyorlar galiba! neyse ben bunlara temiz bir dayak atayım da geceyi burada geçirmenin insana kaça mal olduğunu bir anlasınlar." demiş.

Gidip bir kızılcık ağacından düzgün bir dal kesmiş. Çakışıyla dalın üzerindeki diklenleri yonmuş. Uyuyan iki sevdalının baş ucuna gelerek, değneği vurmak üzere havaya o kadar kaldırmış ki cübbesinden sarkan kolunun içinden bileği ile beraber dirseği de görünmüş. Lakin Şeyh İbrahim'in eli o haliyle havada kalmış. Çünkü tam değneğini indireceği zaman ihtiyar adam uyuyan iki gence acımış. İçinden "ey İbrahim bunların kim olduğunu ve ne maksatla buraya geldiğini bilmeden, nasıl kıyar dabunları dövebilirsin? Ya bunlar iki garip yabancı iseler! Bunlara zulüm etmek günah değil mi? Yazık değil mi?" diyen bir ses işitmiş. Şeyh İbrahim değneği bir yana atarak Ali Nureddin'in ayağına yaklaşmış. Ve Ali Nureddin'i uyandırmak maksadıyla ayağına yavaşça dokunmuş. Ali Nureddin uyanmış. Gözlerini açınca karşısında bir ihtiyar adamın durmakta olduğunu görmüş, utanmış, yüzü kızarmış kalkmış Şeyh İbrahim'in elini öpmüş. Şeyh İbrahim:

Sen nerelisin? nereden geldin? diye sormuş. Ali Nureddin

Bir yabancıyız demiş ve yanağından inci tanesi gibi koca bir gözyaşı akmış. Şeyh İbrahim:

Yabancılara ve gariplere iyi muamele etmekliğimizi peygamberimiz bize emretti. Neden burada kapıda oturuyorsunuz? Bahçeye giriniz, geziniz ve kederli yüreklerinizi şenlendiriniz diyerek onu bahçeye davet etmiş. Ali Nureddin'de Şeyh İbrahim'e bu bahçe acaba kime aittir? diye sormuş. Bahçenin kime ait olduğunu gençlere söylerse gençlerin utanarak bahçeye girmemeğe kalkışacaklarını tahmin ettiği için Şeyh İbrahim kendi malı olduğunu söylemiş. Ve iki misafirinin önüne geçerek onlara çiçekler ve ağaçlar arasında yol göstermiş. Bahçenin kapısının üstünde arkvarı bir kemer varmış. Gerek bu kemerin üzeri, gerek bahçede ötede beride serpilmiş olan çardakların üzerleri sık asmalarla örtülüymüş. Bu asmadan beyan ve kara üzüm salkımları salkıyormuş. Beyaz üzümler kehribara kırmızı üzemler yakutlara, kara üzümler de kara gözlü dilberlerin göz bebeklerine benziyormuş. Şeyh İbrahim misafirlerini bir kameryanın içine götürmüş. Kameryanın etrafı çiçeklerle süslüymüş. Türl ütürlü kaşlar türlü türlü cıvıldıyışlarla, feryatlarla etrafı çınlatıyorlarmış. Bir taraftan bülbüller etrafı çınlatıyorlarmış. Bir taraftan bülbüller yekdiğerine tiz sesten şarıklar söylerlerken, öbür taraftan, kumrular munis sesleriyle birbirlerine ilan-ı aşk ediyorlarmış. Hele yemişlerin her nevine ancak orada rastgelinebilirmiş. Kayısılar, zerdaliler taze gelin yanakları gibi tatlı şeftaliler, kirazların kırmızısı, beyazı sarısı, incirin akı ve karası, mercan renkli, yakut, zümrüt inci renkli çiçekler katmerli ve hareli güller, yanan kükürt renkli menekşeler uzanarak buseye ihtizar eden kırmızı dudaklar gibi açılan laleler, nazlı ve baygın şebboylar, zerrinler, yaseminler, sümbüller, nergisler, altın toplar gibi sararan limonlar turunçlar, portakallar velhasıl yemiş, çiçek ve kuş olarak dünyada güzel ne varsa hepsini insan orada toplu olarak görebilirmiş. Kuşlar türlü türlü ötüşürken Dicle nehri de hoş mırıltılarla kayıp akıyormuş. Nehir akıp giderken ilkbahar rüzgarı yeprakalrının arasında fısıltılar uyandırıyormuş. Hava o gün çok güzelmiş. Şeyh İbrahim misafirlerini bahçede gezdirip kameryada biraz oturttuktan sonra onları sarayın içine götürmüş. Üçü de birden yukarı kata çıkarak pencere önüne oturmuşlar. Şeyh İbrahim misafirlerinin önüne yiyecek koymuş. üçü de oturup karınlarını doyurmuşlar. Sonra kalkıp ellerini yıkamışlar. Ali Nureddin yien pencerenin yanındaki boş sedire geçmiş. Aradan birkaç dakika geçmiş.

-Efendim demiş, yemek yedikten sonra birşeyler içmek adettir. Biz yemek yedik lakin hiçbirşey içmedik. İçecek bir şey istesek ayıp olmaz ya! Şeyh İbrahim de:

Ah oğlum yaşım ilerledi de az bunadım yoksa ben bu gibi şeyleri hiç unuturmuydum. Diyerek koşup tatlı ve berrak bir su getirmiş. Ali Nureddin bu yağmur suyunu görünce:

Efendim, içecek istemekten maksadımız bu su değildir. Biz başka türlü su istedik:

İstediğin şarap mıdır? otuz seneden beri ağzıma bir damla şarap bile olmadım. Çünkü vaktiyle yemin etmiştim. Hem de bilmiyor musunuz peygamberimiz onu içene de satın alana da yapana da taşıyana da lanet eder.

Pek âla söylediniz. Ne içen, ne satın alan, ne yapan ne de taşıyan siz olmazsınız ki bu şarap meselesinden dolayı siz bir günah işlemiş olur musunuz? Elbette hayır!

Bunun üzerine Ali Nureddin cebinden iki parça gümüş çıkararak;

O taktirde bu iki parça gümüşü cebinize koyarsanız yanınıza bir de eşek alırsınız doğru çarşıya gidersiniz. Çarşıda boş gezen adamların birisini yanınıza çağırarak iki parça gümüşü ona verirsiniz. Ve şarapçıdan bir desti dolusu şarap almasını tenbih edersiniz. O adam şarapçıdan şarabı alır ve talimatınız mucibince testiyi eşek üzerine bağlar, siz eşeği sürer hem beni memnun etmiş olursunuz hem de şarabı ne içmiş, ne yapmış, ne satın almış ve ne de taşımış olursunuz böylece günaha girmemiş olursunuz.

Vallahi şimdiye kadar sizin gibi cin fikirli ve tatlı buhabbetli bir adama hiç rast gelmemiştim.

Ey iyi yürekli babacığım, biz burada garip yabancılarız. Ve senin lutfuna muhtacız onun için ricalarımıza cevabı red verme. Şeyh İbrahim de:

-A oğlum doğru söylüyorsun senin istediğini bulmak için çarşıya kadar gitmeğe hacet yoktur. Bu sarayın aşağıda büyük bir kileri vardır. Sana kilerin anahtarını vereyim. Orada istediğinden alasını bulursun. Şeyh İbrahim belinden anahtarı çıkarmış ve Nureddin'e uzatmış. Bu kiler de Paşa ve Halife Harun Reşid'in kileri imiş. Ali Nureddin analtarı alınca doğru kilere gitmiş. Kilerin kapısını açıp da içerde saklı duran şaraplara göz gezdiince acaba rüyamı görüyorum diye gözlerine inanamıyacağı gelmiş, billurdan, gümüşten, altın şişeler, testiler, kâseler üzeri elmalı yakutlu, zümrüt ve incili bardaklar selam duran askerler gibi rafların üzerinde dizili duruyorlarmış. Ali Nureddin kilerin bir köşesine konmuş olan koca bir küpün içinde misk kokulu bir şarap bulmuş. Billur sürahileri bu şarabla doldurmuş. Dolu sürahilerle bardakları yukarı kata yani Enis El-Celis ile Şeyh İbrahim'in bulunduğu kata götürmüş. Orada Ali Nureddin ile Enis El-Celis bardakların güzelliğine şaşa şaşa o güzelim şaraptan içmeye başlamışlar.

Şeyh İbrahim iki gencin keyflerine helal gelmesin diye biraz dışarı çıkmış. Ve bahçeden birçok güzel kokulu çiçekler toplayarak iki sevdalıya götürmüş. Kendisi de biraz uzakta bir yere çömelerek gençleri seyre başlamış. Ali Nureddin ile Enis El-Celis o misk gibi şaraptan birkaç bardak içince şarap tesirini göstermiş. Birinin de ötekisinin de gözleri ahu gibi mahmurlaşmış. Yanaklarını bir kırmızılık bürümüş. Perişan saçları büklüm büklüm alınları ve kulakları üzerine sarkmış. İki sevdalıyı uzaktan seyreden Şeyh İbrahim kendi kendine "yahu ben neden uzakta oturuyorum da şi iki gencin sohbetine

iştirak etmiyorum. Böyle ayın on dördü gibi insanları ben bir daha nerede bulurum?" demiş. Ve yerinden kalkıp Ali Nureddin'in ve Enis El-Celis'in yanına oturmuş.

Şeyh İbrahim'in kendi yanlarına oturduğunu gören Ali Nureddin Şeyh İbrahim'e şarap içmesi için yalvarmaya başlamış. Lakin Şeyh İbrahim otuz sene evvel ağzına bir damla şarap almamaya yemin ettiğini ve o zamandan beri şarabı hiç ağzına almadığını söyleyerek Ali Nureddin'in bütün yalvarmalarına yakarmalararnı rağmen şarabı içmemekde inat etmiş. O zaman Ali Nureddin aşağıdan getirmiş olduğu bardakların içinden en büyüğünü alarak şarapla doldurmuş. Koca bardağı kaltırınca bir yudum su içiyormuş gibi boş bardağı yere bırakarak "aman bayıldım" diye inlemiş. Ve minderin üzerine arka üstü yuvarlanmış. Onu o haliyle gören muhakkak çok şarap içmekle artık sızmış bulunduğna hükmedermiş.

İşte o zaman Enis El-Celis Şeyh İbrahim'e dönerek:

Bana nasıl muamele ettiğini görüyorsunuz ya! demiş. Şeyh İbharim:

Size ne yaptı diye sormuş. Enis El-Celis de:

Bana daha ne yapacak? Her sefer bana kadeh arkadışlığı edeceğini vaadeder ve beraber şarap içmeğe başlarız. halbuki daha ilk bardaklarda başı dönerek bir kenara yıkılır, uyur. Ve beni yapayalnız bırakır. Bana böyle muamele etmek reva mıdır? Eğer içecek olursam bana kim içki verir? Eğer şarkı söyleyecek olursam beni kim dinler?

Kızın acı acı şikayeti Şeyh İbrahim'in yüreğini yumuşatmış. Şeyh İbrahim'in bakışlarından onun kendisine acıdığını anlayan Enis El-Celis fırsatı ganimet bilerek bardağı Şeyh İbrahim'e uzatarak ona: "ey iyi yürekli babacığım sana ikram ettiğim şu şarabı reddetme çünkü eğer reddedersen yüreğimi mahzun edersin" diye yalvarmaya koyulmuş.

Şeyh İbrahim daha fazla inat edemeyerek kendisine uzatılan kırmızı şarabı alıp içmiş. O zaman Enis El-Celis bir ikinci bardak daha doldurarak

-Bu da sizindir efendim. Allah için bunu da içiniz diye yalvarmış.

Şeyh İbrahim: "Aman kızım etme eyleme, ben bunu otus seneden beri ağzıma koymadım. Beni zilzurna sarhoş etmek için bunun yarım bardağı bile yetişir, halbuki seni kırmamak için ben daha şimdi bir bardak dolusu içtim demiş.

Lakin bir türlü Enis El-Celis'in ısrarını yenememiş ikinci bardağı da alıp içmiş. Enis El-Celis ikinciden sonra üçüncüyü de Şeyh İbrahim'e uzatmış. Şeyh İbrahim ne kadar aman zaman demişse de para etmemiş. Tam üçüncü bardağı da içmek üzereyken Ali Nureddin yatmış olduğu yerden kalkmış Şeyh İbrahim'e güle güle:

Hani ya şarabı otuz seneden beri içmemiştin? diye sormuş. Şeyh İbrahim'de:

Vallahi oğlum yalan söylemiyorum. Bunu otuz senedir ağzıma koymadım. Ve niyetim de bundan sonra ağzamı koymamaktı. Lakin arkadaşın o kadar yürek yakıcı

şeyler söyledi ki öyle yalvardı, öyle inat etti ki, şarabı içmetkten başka bir çare bulamadım, diye cevap vermiş. Bu lafların üzerine orada bulunanların üçü de gülmüşler. Ve yan yana sokularak artık üçü birden kadeh arkadaşlığı etmeğe karar vermişler. Ali Nureddin doldurur doldurur Enis El-Celis'e ikram edermiş. Enis El-Celis'de doldurur doldurur kocasına ikram edermiş. İki sevdalı birkaç kere birbirine ikramda bulununca Şey İbrahim artık dayanamayarak:

Yahu kavlimiz böylemiydi? Hani ya üçümüz birlik olacak ve kadeh arkadaşlığı edecektik. Siz durmadan içiyor, bana bir yudum bile içirmiyorsunuz. Kadeh arkadaşlığı böyle mi olur? ihtiyar böyle şikayet ettikçe Ali Nureddin ile Enis El-Celis gülmekten katılmışlar. ondan sonra hem kendileri içmiş hem Şeyh İbrahim'e içirmişler.

Akşam olmuş güneş batmış, vakit yarasa kuşu gibi sessiz sessiz uçup geçmiş, durmuş. Sevdalılar vaktin çok çabuk geçtiğinin farkına bile varmamışlar. ortalık kararınca Enis El-Celis, Şeyh İbrahim'e:

-Buradaki kandillerin bir tanesini yakabilir miyim? diye izin istemiş. Şeyh İbrahim de: "yak kızım lakin yalnız bir tanesini yak" diye cevap vermiş.

Enis El-Celis yerinden kalkmış, birinci kandili yaktıktan sonra, iknicisini ikincisinden sonra üçüncüsünü yaka yaka az zaman zarfinda seksen kandilin hepsini de yakmış. Şarap Şeyh İbrahim'e de dokunmaya başlamış. O da ayağa kalkmış sarayın seksen penceresini de açmış. Üç kadeh arkadaşı yekdiğerine şiirler söyleyerek koca sarayın boş dairelerini deşeleriyle çın çın öttürrürlermiş.

O Akşam Halife Harun Reşid sarayının mehtaba karşı açılan penceresine oturarak Dicle'nin mehtap'da ışıldayarak akan sularını seyrediyormuş. Harun Reşid gözlerini nehrin hilalli sathında gezdirirken biraz ötede Dicle'nin sarı, kırmızı ve mavi ışıklarla titrediğini görmüş. Gözlerini biraz kaldırınca Saadet Sarayı'nın seksen penceresinden dışarı akan beyaz, kırmızı, yeşil, mavi, sarı, renkli nurları görmüş. Saadet Sarayı'nın kandillerini yalnız Halife o saraya uğradığı zaman yakmak adetmiş. Kendi saadet kasrına uğramadığı halde kandillerin hilâf mu'tat görünce pek fena kızmış hemen veziri Cefer El-Barmeki'yi çağırtmış. Vezir Cafer'i hemen bulmuşlar. Vezir hiç vakit fevt etmeden Harun Reşid'in karşısına giderek el pençe divan durmuş. Halife veziri görünce fena halde tekdir etmiş.

Sen güya benim vezirim olacak ve beni herşeyden haberdar edecektin. Halbuki Bağdat şehrini benden alıyorlar, beni halifelikten çıkarıyorlar da senin haberin bile olmuyor. Vezir:

Ey sultanım sizden Bağdat'ı veya halifeliği almaya kalkışan birisi mi var ki bana bu sözleri söylüyorsunuz?

Nasıl yok? Baksana Saadet Sarayı'nın seksen kandili birden yanmış ve seksen penceresi birden açılmış, elimden halifelik alınmamış olsaydı, o kandilleri yakmaya ve o pencereleri açmaya kim cesaret edebilirdi. Vezir Cafer'in korkudan çenesi çarpmaya başlamış. Lakin kekeleye kekeleye:

Saadet Sarayı'nın bütün kandillerinin yanmış ve bütün pencerelerinin açılmış bulunduğunu size kim söyledi? diye sormuş. O zaman halife:

-Başkalarının söylemesine ne hacet, yanıma gel şuradan eğil de Saadet Sarayı'na bir bak? diye cevap vermiş.

Vezir Cefer halifenin yanına sokularak pencereden dışarı bakmış bir de ne görsün? Saadet Sarayında sanki yangın varmış gibi saray parıl parıl parlıyor: Hatta ayın onbeşini bile kusufe uğratıyormuş. Şeyh İbrahim'in haberi ve muvaffakatı olmayınca hiç kimsenin Saadet Sarayı'na gidip ışıkları yakmayacağını vezir Cefer pek âla biliyormuş. Sultanı teskin için şöyle bir yalan uydurmuş.

-Sultanım birkaç gün evvel Şeyh İbrahim kulunuz bendehaneye uğramış ve benden oğlunun sünnet düğününü Saadet sarayında yapmak için izin istemişti. Bu müsadeyi zat-ı şahaneden istihsal için de tavassut rica etmişti. Şeyh İbrahim'e ne kadar itimat ettiğinizi ve onu ne kadar çok sevdiğinizi bildiğim için "haydi git düğün hazırlıkları yap, ya bugün ya yarın ben zat-a şahaneyi göreceğim. O zaman ben kendilerinden muhakkak izin alırım" demiştim. İzin istemeyi unuttum. Kusur bendedir. Affediniz. O zaman halife:

Ey vezir ben senin yalnız bir kabahatin var zannediyordum. Halbuki sözlerinden anladığıma göre senin kabahatin bir değil iki imiş. Kabahatinin birincisi bana gelip Şeyh İbrahim'in Saadet Sarayı'nda sünnet düğünü yapmamk istediğini bildirmemendir. İkinci kabahatin de Şeyh İbrahim Saadet Sarayı'nda sünnet düğünü yaptıracağını bildirmemekle bizden para istediğini ihsas etmek istiyordu. Sen bana bunu bildirmemekle Şeyh İbrahim gibi namuslu bir ihtiyar ufak bir muavenette bulunmama mani oldun demiş. Cafer El-Barmek'i başını önüne eğerek "unutmuştum efendim" diye cevap vermiş. halife oturduğu sedirin üzerinde bir müddet düşünmüş taşınmış, sonra Vezire dönmüş:

-Vallahi Cafer burada bir dakika bile duramam kalk doğru Saadet Sarayanı gidelim, Şeyh İbrahim hanı, namuslu, hem ihtiyar ve hem sadık bir adamdır. Onun kırk yılda bir defa verdiği bir mecliste bizim de bulunmaklığımız lazımdır. Bu akşam Şeyh İbrahim'in akraba ve taallukatı orada toplanmıştır. Verdiği ziyafete benim de geldiğimi görürse çok memnun olur. Cafer:

-Rahatsız olmayınız efendim, artık vakit geç oldu. Düğün davetlileri ya dağılıyorlardır, yahut da dağılmak üzeredirler. Oraya kadar boşu boşuna yorulmuş

olacaksınız? diye halifeyi gitmek fikrinden vazgeçirmeye çabalamış. Lakin Halife Cafer'in bütün bu sözlerine karşı kati bir ifaed ile yalnız "gideceğiz" demiş. Çarnaçar Cafer Halifenin peşinden yürümeye başlamış Cafer'in ardı sırada halifenin sadık kölesi Mesnur geliyormuş.

Gerek halife ve Cafer, gerek Mesnur birer tüccar elbisesi giymişler. Yolda giderken her biri bir düşünceye dalmış. Yürüye yürüye bahçenin kapısına varmışlar, halife bahçenin kapısını açık bulunca Cafer'e dönerek:

Görüyor musun Cafer? Şeyh İbrahim gecenin bu geç vaktine kadar bu kapıyı açık bırakmış. Herhalde gayr-i tabir birşey var yoksa Şeyh İbrahim ne yapar yapar gelip bu kapıyı kapardı, demiş.

Halife ve onu takip edenler açık kapıdan bahçeye girmişler ve patırtısız gürültüsüz yürüye yürüye Saadet kasrının yanına varmışlar. Oraya varınca Halife:

-Cafer, kapıdan içeri ve merdivenlerden yukarı yavaş yavaş yürüyelim ki Şeyh İbrahim ile ahbab ve akrabaları bizim geldiğimizi görmesinler. Onları bir müddet gizlice seyredelim de sonra meydana çıkalım bu şeyhlerin duaları, zikirleri, tesbihleri de vardır. Yukarıdan hiç ses gelmediğine bakılırsa, onlar şimdi dua ile meşguldurlar, gidip nasıl dua ettiklerini de görürüz, demiş. Bu sözleri söyledikten sonra halife etrafına bıkınmış, sarayının ta ilerisinde koca bir ceviz ağacı yükseliyormuş. Halife o ağacı görünce:

-Hah! Cafer şimdi aklıma daha güzel bir fikir geldi. Yukarı çıkmaktan vazgeçelim. Çünkü yukarı çıkınca gözükmeden onları seyretmek pek güç ocalak onun yerine şu yüksek ceviz ağacının üzerine çıkalım. Ağacın yüksek dallarından sarayın üst dairesi tamam gözükür, demiş. Ve söylediği gibi ağacın bir dalından öbür dalına tırmana tırmana nihayet sarayın üst kat pencerelerinin birisine doğru uzanan bir dalın ta ucuna varmış. Ve orada oturmuş, oradan dairenin içine bakınca bir de ne görsün? Her birisi göklerin biricik ayı gibi birbirinden parlak iki ay yanyana oturmuşlar karşılarında da elinde birbardak dolusu şarap tutan Şeyh İbrahim.

Halife onları seyrederken Şeyh İbrahim: "Ey güzellik ilahesi ey letafet melikesi bukadar içkinin bu kadar neş'eli bu kadar sâkit ve sâmit içildiğini sen nerede gördün? Şairin:

"Mehruların beyaz ellerinden yakut renkli badeyi alırken tarab ve ahenksiz içmeyiniz, çünkü beygir bile ona ıslak salınmayınca içmez" denildiğini hiç duymadın mı?

Şeyh İbrahim'in halini gören ve sözlerini duyan halife fena halde kızmış. Kaşları göklerde birbirine çarpışan iki fırtına bulutu gibi çatılmış, gözleri de şimşekler çakmaya başlamış. Telaşlı telaşlı ağaçtan inmiş:

Ey Cafer yukarı çıkda namuslu insanların vaktini nasıl dua ve zikir ile geçirdiklerin gör, Şeyh İbrahim'in kerametlerini bir seyret. Ne duruyorsun! acele ol... O da Ali

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Nureddin'i, Enis El-Celis'i ve halen şarap içmekte olan Şeyh İbrahim'i görmüş, aklı başından kaçmış, çarçabuk ağaçtan iner de gidip halifenin önünde el pençe divan durmuş. Bir söz bile söyleyecek mecali kalmamış. Harun Reşid:

-Cafer Allah'a şükür ki biz bir günah işlesek o günahı riya perdesiyle örtmek suretiyle daha büyük ikinci bir günah işlemeyiz demiş.

Cafer halifenin bu sözlerine hiç cevab vermemiş. Halife:

Bu iki genci acaba buraya kim getirdi. Doğrusunu söylemek icab ederse, bunlar kadar güzel yüzlü, tatlı sözlü, endamı tenasüplü iki gence daha bu dünyada hiç rastgelmemiştim, diye sözüne devam etmiş.

Cafer iki gencin güzelliğine halifenin meftun olduğunu görünce Şeyh İbrahim ile iki misafirimin hayatlarını kurtarmak ümidine düşmüş.

Hakikaten çok doğru buyuruyorsunuz! diye cevap vermiş halife:

Cafer gel de şu ağaca ikimiz beraber tırmanalım. Ve onları oradan seyrederek eğlenelim. Bunun üzerine halife ile Cafer ağaca tırmanmışlar. O esnada Şeyh İbrahim:

Ey efendilerim şarap içmekle aklım alt üst oldu. Madem ki bunu bir defa içtik. Bu içkiyi ud ve tanburun ahengini de ilave etsek daha ala olmaz mı? diyormuş. Enis El-Celis'de:

-Şeyhim söylediğin çok doğrudur. Burada bir udumuz bir tanburumuz bulunsaydı saadetimiz tamam olurdu, diye cevap vermiş.

Onun üzerine Şeyh İbrahim ayağa kalkarak o odadan çıkmış biraz sonra Şeyh İbrahim güzel bir tanburla geri dönmüş. Halife bu tanburu tanımış. Tanbur Harun Reşid'in kadeh arkadaşı İshak'ın tanburu imiş. Halife tanburu görünce Cafer'e:

Dur bakalım bu kız nasıl şarkı söyleyecek ve nasıl çalgı çalacak? Eğer fena çalar ve fena söylerse hepinizi çarmıha gereceğim. Eğer iyi çalar ve iyi söylerse o zaman onları affedeceğim, yalnız seni çarmıha gereceğim demiş. Cafer:

İnşallah fena çalarlar diye cevap vermiş? neden diye sormuş.

-Çarmıha giderken hiç olmazsa birkaç kişi gider, beraber birbirimize cesaret veririz. Bu cevap halifenin hoşuna gitmiş. Harun Reşid epeyce gülmüş ve az daha saraydakiler onların ağacın üzürende bulunduğunu anlayacaklarmış. Enis El-Celis tanburu alıp bir taksime başlamış ve sonra nihavendinden bir fasıl yapmış. Tanburdan çıkan ahenk değil Halifenin yüreğine, bir taş hatta bir demir parçasını bile yumuşatacak kadar güzelmiş. Fasıl bitince Enis El-Celis'in sesi de yükselmeye başlamış. O ses titreye titreye halkalana halkalana ta gecenin derin karanlığına dalıp gitmiş. Halifenin yüreğinde artık kızgınlıktan eser kalmamış.

Cafer sen ömründe sesin bu kadar güzelini duydun mu? diye sormuş.

Halifedeki bu değişikliğin farkına varan Cafer içinden çok sevinmiş.

Vallahi ben ilk defa bu kadar güzel bir ses duyuyorum. İnsanlara kin ve buğuz bırakmayacak bir ses diye cevap vermiş. Halife de:

Çok doğru söylüyorsun diye onu tasdik etmiş.

Onun üzerine Halife ile Cafer ağaçtan inmişler. Harun Reşid:

Haydi Cafer yukarıya çıkalım da biz de onlarla beraber eğlencelerine iştirak edelim demiş. Cafer:

Aman efendim nasıl olur? Evvel emirde kız sizin halife olduğunuzu tanıyınca sıkılır ve tanburu şimdi çaldığı kadar iyi çalamaz. Sonra da Şeyh İbrahim size bu halde göründüğü için hem korkudan hem utanmaktan bayılıp ölür diye cevap vermiş.

Cafer'in itirazını Harun Reşid haklı bulmuş.

Pekala doğru söylüyorsun, ama ben hem onların yanına gider de biraz eğlenmek, hem nasıl olup da burada toplandıklarını öğrenmek, aynı zamanda kendimin kim olduğumu onlara hissettirmemek istiyorum. Bunu nasıl yapabilirim?

Cafer bir taraftan Halifenin arzularını yerine getirmek için bir süre düşünür, bir taraftan da Dicle kenarında yavaş yavaş yürüyen halifenin arkasından gidiyormuş. Onlar öyle gidip dururken biraz ileride Dicle'ye ağ atmakla meşkul bir balıkçıya rastgelmişler. Halbuki Halife fikrinden bir ay evvel hiç kimsenin bahçe önünde Dicle'ye ağ atmamasını emretmiş. Orada ağ atmakta olan balıkçının adı Kerim'miş. Halife onu pek iyi tanıyormuş. Kerim ağı nehre attıktan sonra kendi kendine söyleniyormuş:

Ey Allahım bir şu benim halime bir de benim gibi bir kulun olan şu sarayların sahibinin haline bak. Ben gece ortaları uykumu feda ederek buralarda ekmek parası çıkarmak için akla karayı seçerim. Halbuki sarayların sahibi sabahleyin kuş tüyü yatakları içinden uyanınca benim bu kadar zahmetle yakaladığım balığı tabak içinde hazır bulur.

Balıkçı böyle söylenirken başını bir yana çevirerek yanı başında Halife ile Cafer El-Barmeki'yi görünce şaşırmış. Halife:

Kerim burada ne yapıyorsun diye sormuş? Kerim de:

Vallahi padişahım balıkçıların buraya gelmesini men ettiğinizi biliyordum. Lakin buraya emirlerinize itaat etmemek için değil ta ki açlıktan ölmek üzere olan çoluk çocuğuma biraz yiyecek götürmek için geldim. Halife:

Ağı denizden çıkar da onu bir de benim talihimi denemek için suya at demiş.

Halifenin kızmamış olduğunu gören fakir balıkçı sevine sevine sudan ağı çekmiş. Ve onu Halifenin talihine yine denize atmış. Balıkçı ağı birkaç dakika suda bıraktıktan sonra çekince, ağın içinde kırmızı, mavi, gümüşü birçok güzel güzel balıkların şıpır şıpır şıpırdadığını görmüş. Halife o gün kısmetinin açık olmasına çok sevinmiş.

-Kerim demiş. Şu üzerindeki elbiselerini çıkar. Kerim soyunmuş, Kerim cübbesi ile sarığını çıkardıktan sonra Halife de üstündeki İskenderiye ve Balbek ipeklerinden örülü

şal, sarık ve cübbesini çıkarıp Kerime vermiş. Halife balıkçı Kerim'in, balıkçı Halifenin çıkardıklarını giymiş. Halife yüzünü görülmemesi için sarığın bir kenarını çözerek alnından aşağı sarkıtmış, cübbenin de yakasını kaldırmış. Bu haliyle Halifeyi tanımak imkanı yokmuş. Halife balıkçı Kerim'e birkaç parça altın verdikten sonra, "haydi artık git!" demiş. Balıkçı dualar ede ede uzaklaşmış. Halife kızgın kızgın onu geri çağırmış. Ona:

-Yahu bu ne biçim cübbe her tarafin bit içinde sen bu kadar bite nasıl dayanıyorsun? diye bağırmış. Balıkçı da:

Efendim onların ısırdığını şimdi duyarsınız. Lakin oradan birkaç saat geçince alışır ve onlarla arkadaş olursunuz. Bizim gibi balıkçılara layık olan cübbenin öylesidir. Bizleri çalışmaya teşvik ederler diye cevap vermiş. Halife bu cevaba çok gülmüş.

Balıkçı Kerim uzaklaşıp gecenin karanlıklarında kaybolduktan sonra Halife balık dolu sepeti balıkçılar gibi başına kaldırmış. O haliyle o kadar Kerim'e benziyormuş ki Cafer bile bir an için balıkçı zannetmiş. Halife Cafer'le mesrur'a oracıkta beklemelerini emrettikten sonra gidip Saadet Sarayının kapısını çalmış. Şeyh İbrahim yukarıdan "kimdir o?" diye sorunca balıkçı:

Şeyh İbrahim yahu yabancı değil balıkçı Kerim. Senin yukarda eğlendiğini gördüm de belki balık hoşuna gider diye sana bir sepet dolusu balık getirdim diye seslenmiş.

Gerek Nureddin gerek Enis El-Celis kızarmış balığı severlermiş. Onun için balık sözünü işitince ikisi de sevinçle kulak kabartmışlar ve Şeyh İbrahim'e:

-Aman balıkçıya çabuk kapıyı açın da buraya gelsin diye yalvarmışlar. Şeyh İbrahim aşağı inerek kapıyı açmış. Halife de balıkçı Kerim kıyafetinde içeri girmiş. Halife balıkları yukarı kata çıkararak Enis El-Celis ile Nureddin'i göstermiş. Balıklar hala canlı imişler. Ağızlarını aça kapaya şıpır şıpır oynuyorlarmış. Enis El-Celis sevinçle ellerini çırpmış. Aman bunlar ne güzel balıklar, kuzum bunları alalım da kızartma yapalım demiş. Şeyh İbrahim balıkları almış. Sonra balıkçı Kerim sandığı Halife'ye dönerek:

-Keşke bu balıkları bize kızarmış getirseydin! Haydi git bunları güzelce kızart da öyle getir! demiş.

Halife içinden "şimdi ne halt etmeliyim?" diye düşünerek merdivenden aşağıya inerken Şeyh İbrahim'de arkasından:

-Çabuk ol ha, çünkü açlıktan gözlerimiz kararıyor diye seslenmiş.

Halife ömründe yemek pişirmemişmiş. Onun için gidip veziri Cafer'i bulmuş ve ona vaziyeti anlatmış. Vezir:

Ondan kolay ne var? Balıkları bana veriniz. Hemencecik kızartayım. Yalnız sarayın mutfağına gitmek lazım. Halife:

Hayır olmaz! geri gelmekte gecikiriz. Sen bana nasıl kızartılacağını bir tarif et. Ben gider Saadet Kasrı mutfağında onları pişiririm.

Onun üzerine vezir hakiki halifeye balığın nasıl kızartılacağını üç kere tarif ve tekrar etmiş. Halife balıkları alarak Saadet Sarayının mutfağına girmiş. Orada kömür, tava, yağ, biber, tuz, nane, kekik varmış. Padişah ateşi yakmış balıkları tavanın içine kızgın yağa batırmış. Balıkların iki tarafını da akik gibi kızartmış. Bahçeden büyük bir muz yaprağı koparmış, iki tane de turunç kesmiş. Pişmiş balıkları muz yaprağının üzerine sıralamış. Turuncu da üzerlerine sıkmış. Balıklar o kadar güzel olmuş ki halifenin bile canı çekmiş. Halife balıkları Şeyh İbrahim ile misafirlerinin önüne götürmüş. Onlar da afiyetle yiyip bitirmişler. Yemekten sonra Nureddin balıkçı kıyafetindeki halifeye dönerek:

Vallahi balıkçı baba, bu akşam öyle güzel bir yemek pişirdin ki Allah ömrüne bin mereket versin diyerek cebindeki altından üç tanesini çıkarıp Harun Reşid'e uzatmış. Harun Reşid bir paraya bir de Nureddin'in yüzüne bakmış. Nureddin balıkçının verilen parayı az gördüğünü zannederek:

Feleğin çilesine uğramadan rastgelmiş olsaydım demiş, seni şu fukaralıktan kurtarırdım, ama ne çare ki şimdi sana yardım edecek halde değilim. Sana verdiğim şu para şimdiki halimle verebileceğim paranın azamisidir. Hemşehrim sen onu hatırım için kabul et!

Halife:

-Allah bin bereket versin! diyerek paraları öpmüş ve cebine atmış. Yemekten sonra sıra bıttabir saz, tanbur ve ahenge gelmiş. Zaten de halife kızın sesini şöyle bir yakından duymak için bu kadar zahmete katlanmamış mıydı? Onun için herkes yerli yerine oturduktan sonra halife balıkçı Kerim'e yakışacak bir devir ve eda ile:

-Efendim bu akşam balıklarıma uğurlu bir müşteri oldunuz. Senelerden beri altın nedir görmemiş olan cebim bu akşam sayenizde birkaç altın taşımaktadır. Vallahi efendilerime nasıl teşekkür edeceğimi şaşırdım. Sizin gibi büyüklerin cömertliğine payan olmazmış. Artık oldu olacak bir de şu hanım kızımız bir şarkı söylese de ihsanlarınız tamam olsa, demiş.

Nureddin "Enis El-Celis!" diye seslenmiş. Kız "efendim!" diye cevap verince yahu ne duruyorsun, bir hava söyle de hem bizin hem de şu balıkçı babanın gamlı kasvetli gönlünü aydınlat! diye yalvarmış.

Enis El-Celis hemen tanburu ele almış. uzun parmaklarını tellerin üzerinde bir gezdirdikten sonra bir nevaya başlamış. Kızın ince parmakları telleri titretirken, tatlı bir dolanışla ruhlara dolanan sesi yürekleri titretmiş, gözleri yaşartmış. Halife bayağı vecde gelmiş, mest olmuş. Canı da cihanı da unutmuş. Oturduğu yerde sallana sallana "aman

kızım Allah seni mesut etsin! Aman kızım Allah seni mesut etsin!" der dururmuş. Nihayet şarkı bitmiş. Nureddin halifeye:

Kızın mızrap vuruşu hoşuna gitti galiba, demiş. Halife makam-ı tastikle başını sallayınca Nureddin:

-Al onu sana bağışladım. Diyerek ayağa kalkmış, kendi maşallahını halifenin sırtına atarak:

Efendim saadetle teşrif buyurunuz demiş ve balıkçı ile Enis El-Celis kapıya doğru teşyir için yürümüş. Enis El-Celis ona öyle kederli bir bakışla bakmış ki Nureddin şaşırarak yarı yolda duraklamış. Enis El-Celis:

Veda bile etmeden benden ayrılmaya gönlünüz nasıl razı olur? demiş. Madem ki sizden ayrılmak bana mukadder oldu. Bari o kadar acele etmeğiniz de cariyenizin size bir kerecik olsun Allah'a ısmarladık demesine fırsat veriniz diye yalvarmış. Nureddin ona ondan daha hazin bir bakışla bakmış. Dudaklarına ucuyla:

Ayrılık günü gelip çattı demiş. Ve ağlamaya başlamış. Halife Nureddin ile Enis El-Celis'in böyle birbirlerinden yürekleri paralayan bir suretle ayrılışlarını görünce onları ayırmaya kıyamamış. Nureddin'e dönerek:

Birisine vereceğiniz mi var? yoksa bir can düşmanından korkunuz mu varki böyle mütessir oluyorsunuz? diye sormuş.

Balıkçı baba benim ve şu sana verdiğim kızın başından öyle acıklı şeyler geçti ki kıssadan hisse kapmak da marifetli olanlar şu bizin sergüzeştlerimizden büyük bir ders, ibret alabilirler.

A oğul şunu bana anlatıver, insan ummadığı yerden nice hayır görür, belki anlatırsın. Allah'ın merhametine dokunur da ileri de göreceğin işlerde Hazret-i Allah sana muin olur. Nuredddin "anlatacaklarımı nazmen mi, nesren mi anlatayım?" diye sormuş. "nesre bakma, ondan ahenk olmaz. Lakin nazma giren her söz diziye geçen inciye benzer. Nazman anlat" diye cevap vermiş. Bu sefer Nureddin tanburu ele alarak yanık sesle başından geçenleri birbir anlatıp bitirmiş. Ondan sonra halifenin arzusu üzerine bir de düpedüz nesirle sayıp dökmüş. Halife, Nureddin ile Enis El-Celis'in bütün serkeştlerine agah olunca:

Pek âlâ ama, şimdi niyetin nedir? şimdi ne yapacak ve nereye gideceksin? diye sormuş.

Nureddin ellerini sanki uzak ufukları gösteriyormuş gibi havada çepçevre çevirmiş. "Er radiyallahu el vasi'a" dedikten sonra,

-Felek bizi nereye atarsa orası vatanımız olur. Ve bize daha ne çile çektirirse o da bize hayat olur, diye ilave etmiş. O zaman halife:

Öyle ise sana Mehmed Ez-Zeyni'ye hitaben bir mektup vereyim. O mektupları Mehmed Ez-Zeyni'ye götürürsün Mehmed Ez-Zeyni mektubu okuyunca artık sana hiçbir felaket etmez, demiş. Nureddin ile Şeyh İbrahim gülmüşler. Halifenin yüzünü acaba deli mi oldu diye tuhaf tuhaf bakmışlar. Nihayet Nureddin dayanamamış:

Yahu alalade bir balıkçının bir padişaha name yazdığı şimdiye kadar görülmüş ve işitilmiş şeylerden değildir, diye mırıldanmış.

Halife kırdığı potun farkına vararak hatasını tamire yeltenmiş:

Evet oğlum doğru söylüyorsun, padişahlar nerede bizler neredeyiz. İkimiz de ufacık tefecik birer yumurcak iken aynı mektebe gider, aynı sırada yan yana otururduk. Hatta bazen hocamızdan berabere dayak yediğimiz de olurdu. O zamandan bu zamana kadar birçok seneler geçti onu padişah yapan kader, beni balıkçı etti. Mamafih beraberce geçirdiğimiz mesut çocukluk çağı hatırı için ondan ne dilersem esirgemez.

Nureddin bu sözleri duyunca: Öyle ise balıkça baba ne duruyorsun, otur da şu mektubu yazıver! demiş.

Halifeye bir kalem ile bir hokka getirmişler. Halife aldığı kağıdın başına "Bismillahirrahmanirrahim" yazmış. Biraz aşağısına da:

"El Mehdi oğlu Harun Reşid'in Basra'daki vekili Süleyman Ez-Zeyni oğlu Sultan Mehmed hazretlerine namesidir" diye ilave etmiş. Kağıdın altına da "şu irademi size getiren zat Vezir Hakan'ın oğlu El-Fazıl'ın oğlu Nureddin'dir. Bu zat size varır varmaz alâ -melci-n-nas hükümdarlık rütbe ve sıfatınızı terk eder ve rütbe ile sıfatı yine alâ-melci-n-nas Nureddin'e tefviz ederseniz tahtınızdan kalkıp o tahta Nureddin'i iclâs edersiniz. Zira ki sabiken sizi tayin etmiş olduğum o makama lahiken Nureddin'i tayin etmiş bulunuyorum. Pes bu kadar vesselam" Halife mektubunun altına imzasını atarak Nureddin'e vermiş. Nureddin mektupu alıp öpmüş ve hemen Basra'ya doğru yola çıkmış. Nureddin gider gitmez Şeyh İbrahim Kerin sandığı balıkçıya istihfafkâr bir nazar atarak:

-Ey balıkçıların en sefili durup dururken üç altını cebe attığın yetmiyormuş gibi şimdi de utanmadan babanın has malı gibi şu hatuncağızı sürüyüp kulubene götürüyorsun ha? diye bağırmış.

Şeyh İbrahim'in divanece tecavüzü karşısında halife eliyle bir işaret yapmış. Koca yalın kılıcı ile köle Mesrur kükremiş bir arslan gibi meydana fırlamış. Halifeye dönerek:

Padişahım sen ferman eyle, kellesi kesilecek adam kimdir? Bir pala çalışımda onun başını vuralım demiş.

Halife yukarıda şarkı dinler, mektup yazarken Cafer de aşağıda boş durmuyormuş. Sarayına bir adam göndererek temiz elbise ve ipekli bir sarık istemiş. İşte tam Mesrur halifenin bir işareti üzerine ortaya atıldığı sırada saraydan elbise getiren köleyi de Vezir

Cafer yukarıya yani halifenin yanına göndermiş. Köle elbiseleri tepsi tutarmış gibi ik elleri ve dirsekleriyle tutarak cüppesini sırtından sıyırıp yere bırakıvermiş ve has sûf hil'atına bürünmüş işte tam o dakika Şeyh İbrahim, Balıkçı Kerim sandığı adamın hakikatte kim olduğunun farkına varır gibi olmuş. Gözlerine inanamamış, "acaba rüya mı görüyorum?" diyerek birkaç defa gözlerini oğuşturmuş. Nihayet karşısında duran zatın bir hayal olmayıp halifenin ta kendisi olduğu hakikati başına tak edince aklında içki sersemliğinden, dumanından , tütsüsünden eser kalmamış. Şimşeğin tepeden vurduğu çınar ağacı gibi "eyvah mahv oldum!" diye bağırarak yerlere, halifenin ayağına kapanmış. Halifenin kızgınlığı geçmiş:

Yahu Şeyh İbrahim, seni bu halde görecek miydim? dedikten sonra onu affetmiş.

Hep bunlar olup biterken zavallı Enis El-Celis bir köşede ayakta tiril tiril titriyormuş. Harun Reşid sarayın en büyük ve mutantan dairelerinden birini Enis El-Celis'e tahsis etmiş. Hizmetine de birçok köleler tayin etmiş. Lakin bu lütfularına rağmen Enis El-Celis'in meyus ve boynu bükük durduğunu görünce yanına çağırtarak onu tesilli etmiş:

Evladım, hiç korkma, üzülme. Ali Nureddin'i Basra'ya sultan yaptım. Birkaç güne kadar ona hil'at-ı fâhire göndereceğim. İşte seni de o zaman hediyelerle ona yollayacağım. Sen şimdi sarayda kaldıkça öz evladımmış gibi gez toz ve eğlen yüreğine gam ve gussa uğratma diye her taraftan koşuşup oraya biriken emir ve vüzeraya kızı göstererek onun kemal-i hürmetle soruya götürülmesini emretmiş.

Gelelim Nureddin'e gündüz demiş durmamış gece demiş durmamış, yürümüş. Nihayet Basra şehri kapısına varmış. Dosdoğru sultanın sarayına koşmuş. Sarayın önünde avazı yettiği kadar bağırmış. Sultan bu sesi duyunca bağıranın çarçabuk huzuruna getirilmesini emretmiş. Nureddin'i ayağının tozuyla sultanın önüne getirmişler. Nureddin koynundan Harun Reşid'in mektubunu çıkararak Sultan Mahmud Ez-Zeyni'ye uzatmış. Sultan mektubu açmış, halifenin el yazısını tanımış. "seminâ ve ati'nâ diyerek hürmeten ayağa kalkmış. Mektubu kısmen okuyunca müteessir olmuş. Lakin aldığı emri harfiyen tatbike karar vermiş. Yalnız tac ve tahtını Ali Nureddin'e terk ederken o memleketin bütün büyük adamlarının o merasime şahit olmalarını istemiş. Ne kadar emirler vezirler varsa hepsinin de sarayda toplanmaları için dört tarafa haber salmış. Lakin işte aksi şeytanın işi olacak, tam o sırada Savi oğlu El-Muîn saraya uğrayarak sultanın yanına çıkmış. Sultan biraz evvel aldığı mektubu El-Muîn'e uzatmış. El-Muîn mektubu başından aşağıya okuduktan sonra yırtmış. Parçaları ağzına atarak güzelce çiğnedikten sonra yere tükürmüş. Sultan şaşırmış:

Be adam ne yapıyorsun? diye bağırarak ellerini başına götürmüş.

El-Muîn istifini bozmadan:

سلطان مکتوبی آچمش، خلیفه‌نك الیازیسنی طانیمش،
« سمعنا و اطعنا » دیه‌رك آیاغه قالقمش.

Sultan mektubu açmış halifenin el yazısını tanımış
"semi'na ve ati'na" diyerek ayağa kalkmış.

-Sultanım ne telaş ediyorsunuz bu düzenbaz şeytan, bu yazid ne halife ne de başkası tarafından gönderilmiş değildir. Bu mektup olsa olsa sahte bir paçavra parçasından ibarettir. Kim bilir nasıl ve kim bilir nerede şu elleri kırılasıcanın eline halifenin bir el yazması geçmiştir de işte getirdiği mektubun yazısını da imzasını da o el yazısından taklit etmiştir. Siz nasıl oldu da bu kadar aşikar bu kadar göze batan bir hileye inandınız. Taç ve tahtınızdan vazgeçmeye kalktınız. Eğer o mektup hakikaten Harun Reşid'in mektubu olsaydı halife o mektuba ve bu şeytana bir vezir hiç olmazsa bir emir olsun terfik etmiz miydi? Sultan:

Pek âlâ şimdi ne yapmalı diye sormuş: El-Muîn:

-Ne mi yapacağız? Siz bu herze vekili bana teslim ediniz. Ben onu büyük bir memurumun nazaretinde Bağdat'a göndereyim. Eğer getirdiği mektup sahte değilse halife emrini o zaman tekrar eder, buna "seni sultan yaptım" diye de ayrı bir ferman verir. Yok eğer mektup sahte ise memurum herifi gerisin geriye getirir. ondan sonra da ona ne yapacağımı ben bilirim.

Bu çıkmaza vezirin bulduğu çare sultanın pek hoşuna gitmiş. Ali Nureddin'i hemen orada El-Muîn'e teslim etmiş. El-Muîn'de uşaklarını kölelerini çağırmış. Uşağı, kölesi hep Nureddin'in başına üşüşmüşler. Zavallıyı yaka paça El-Muîn'in konağına götürmüşler. Orada onu yere vurmuşlar. Allah yarattı dememişler. Vermişler dayağı, vermişler dayağı... Ali Nureddin kendinden geçmiş. Bir külçe kemik olarak yere yığılivermiş. El-Muîn Ali Nureddin'i bu halde görünce memnun olmuş. Bu manzaradan o kadar haz etmiş ki gevrek gevrek gülerek iri göbeğini su tulumu gibi oynatmış. "celladi çağırın!" diye bağırmış. Celladı bulup vezire götürmüşler. Vezir:

Soytarıyı görüyor musun onu hapishanenin en karanlık zindanına kapa. Ona Tanrı'nın günü öyle işkenceler et ki yaşamasın fakat büsbütün de ölmesin. Sürünüp dursun diye emirler vermiş.

Cellad yerleri öperek, Ali Nureddin ile beraber dışarı çıkmış. Ali Nureddin'i götürüp en karanlık en korkunç zindana kapamış. Lakin akşam olunca ve etraftan el ayak çekilince, Ali Nureddin'i başka bir zindana nakletmiş. Burada yatak, yastık, minder insanoğluna bu dünyada ne lazımsa hepsi varmış. Hain vezir hergün Cellada:

-Nasıl yezitin pastırmasını çıkarıyor musun? diye sormuş. Cellad:

-Efendim sormaya ne hacet? Vazifemi nasıl paptığımı siz pek âlâ bilirsiniz... diye cevap vermiş. Halbuku Nureddin'i işkence mişkence çektiği yokmuş. Zindanın rahat yerinde imiş.

Bu kırk gün kırk gece devam etmiş. Kırbirinci günü Harun Reşid'den Mehmed Ez-Zeyni'ye birçok hediyeler gelmiş. Hediyeler sultanın çok hoşuna gitmiş. vezirlerini,

emirlerini çağırarak hediyeleri onlara göstermiş. Bu hediyeler için halifeye nasıl teşekkür edileceği müzakere edilirken emirlerin tez canlılarından birisi:

Biz burada müzakere ve mükaleme edip duruyoruz. Ya bu hediyeler Halifenin yeni tayin ettiği sultana aitse! diye itiraz etmiş. Bu itiraz ortalıkta soğuk duş tesiri yapmış. Meclistekilerin ağzını bıçak açmaz olmuş. Lakin El-Muîn sinsi sinsi sultanın yanına yanaşmış.

Şu soytarının kafasını gelir gelmez uçuraydık çok iyi etmiş olacaktık diye fısıldamış.

Sultan "sanki şimdi yapsak fena mı etmiş oluruz?" deyip biraz düşünceye daldıktan sonra "Onu hemen şimdi buraya getir de herkesin önünde onun başını kendi elimle keseyim!" diye ilave etmiş.

El-Muîn bu sözleri duyunca neşesine payan olamamış.

Aman efendim çok isabet etmiş olursunuz. Yalnız sizden bir ricam var bu soytarıdan öcümü kana kana almak istiyorum. İzin verinde şehirde tellallar gezdirteyim ve onlara kim hakan oğlu El-Fazıl oğlu Ali Nureddin'in kellesinin kesildiğini seyretmek isityorsa saray meydanına gitsin!... diye ilan ettireyim. Nureddin'in kanlarının nasıl aktığını gözlerim doya doya seyrederken aynı manzarayı gören düşmanlarımın da akıllarının başlarından uçtuğunu bileyim! diye yalvarmış. Sultan muvaffakat etmiş. El-Muîn hemen tabanlarını kaldırarak soluğu doğru konakta almış.

Derken şehrin her köşesinden her bucağından tellalların sesleri yükselmeye başlamış. Ali Nureddin'in idam edileceğini duyan genç ihtiyar herkes acı acı gözyaşları dökmüş. Basra'da onu sevmeyen ona hürmet etmeyen bir adam bile yokmuş. Dükkanlarını kapayan dükkancılar, evlerini kapayan ev kadınları, sürücüler, satıcılar, hamallar velhasıl o gün rat'da kim varsa saray meydanına toplanmış. El-Muîn tellalları dört tarafa saldıktan sonra celladı yanına çağırtmış. Ali Nureddin'i getirmelerini emretmiş. Cellad:

Efendim ona o kadar işkence ettim ki artık yürüyecek hali kalmadı. Onun neresini idam edeceksiniz? diye itiraz etmiş. Lakin El-Muîn:

Hayır Nureddin'i şimdi getireceksin diye inat etmiş. Cellad Nureddin'in sırtına eski püskü bir cüppe geçirmiş. Başına da yırtık pırtı bir sarık dolamış. Onu götürüp El-Muîn'e vermiş. Ali Nureddin El-Muîn'i görür görmez yaşayacağı saatlerin ve dakikaların artık sayılı olduğunu anlamış. gözlerinden oluk gibi yaşlar boşanmış. El-Muîn'e dönerek:

Kaderin sizden yüz çevirmeyeceğine emin misiniz? Şu çaresiz şu zayıf halimden istifade ederek beni mahva uğraşıyorsunuz. Diye yalvarmış. El-Muîn başını sert sert sallayarak:

Boş lafla boş yere kendini yorma demiş. Böyle saçma sözlerle beni ne korkutabilirsin ne de merhamet getirebilirsin. Bu sözlerinle beni yumuşatacağını mı zannediyorsun. Hah! hal! hah! Aklına şaşarım. Değil sen bütün dünya bir araya toplanıp da:

Şu adama kıyma onu bize bağışla diye yalvarsa ben başını kıtır kıtır kestirmekten vazgeçmeyeceğim ben seni bir defa öteki dünyaya yollayım da istersen arkandan ruhuna her yarım saatte bir bir fatiha okurum. Hah! hah! hah! Sonrada etrafında titrişen kölelere ve hizmetçilere dönerek "şunu bir katırın sırtına bindirip şehrin bütün sokaklarında dolaştırın sonra saray meydanına götürün!" demiş.

Köleler vezir El-Muîn'in dediği gibi yapmış. Nureddin'i sokak sokak gezdirmişler. Sonra saray meydanına getirmişler. Saray meydanının ortasında bir tahta pûş varmış. Cellat o tahte pûşun üzerinde bekliyormuş. Nureddin'i celladın yanına götürmüşler. Cellat gönmüş Nureddin'e

-Efendim, demiş ben seni idama memurum. Bunu yapmaya gönlüm razı olmuyor. Ne çare ki emir kuluyum. İdam etsem bir türlü idam etmesem bir türlü. Sana iyilik etmesini çok isterdim. Bir vasiyetin, arkadaş, akraba ve ahbaba bir diyeceğin varsa söyle. Çünkü artık ecelin geldi, günün tamam oldu demektir, diye mırıldanmış. Nureddin yaşlı gözlerini göklere doğru çevrimiş. Halk onu o vaziyette görünce ağlaşmaya bağrışmaya başlamış. Binlerce ağızdan çıkan kara bir feryat meydanda dolana dolana göklere kadar çıkmış. Halkın galeyana gelerek Nureddin'i kurtarmaya kalkışmasından ürkmeye başlayan vezir yerinden fırlayarak gidip celladı yere fırlatmış ve "çabuk vur şunun kellesini" diye emretmiş. Ahaliden bazısı "vay gidi ham!" bazısı "asıl onun kafasını koparmalı" felan diye söylenmeye başlamışlar. Tek tük söylenilen bu sözler bütün halka cesaret vermiş. Ahali El-Muîn'e demedik laf bırakmamış. Bir taraftan ahali El-Muîn'e bir taraftan El-Muîn ahaliye sövüp dururken meydanın ta ortasından bir gürültü işitilmiş. Ortalık toz dumana karışmış.

Sultan sarayın kafesinden bu kabaran dumanı görmüş ve yanaşan gürültüyü duymuş. Yanındakilere:

aman acele ediniz, bütün bu patırdının sebebini öğreniniz. Eğer bu tozu dumana katan şey şehre yaklaşan bir kafile, bir kervan ise seyyahların ne havadis getirdiklerini öğrenip atlarınızı çatlatasıya dört nala sürerek geri dönünüz. Çünkü sabrım kalmadı, nerede ise meraktan çatlayacağım demiş.

Sultan Ali Nureddin'in getirdiği mektubun halife tarafından getirildiğini pek âla anlamış. Vezirinin tavsiyesine ancak o tavsiye işine geldiği için kulak vermiş. Şimdi toz dumanı görüp de uzaktan birçok süvarilerin gök gürleyişi gibi gürültü kopararak yaklaştıklarını duyunca bunların böyle gelişinden iyi bir haber çıkmayacağını sezmiş.

Sultan böyle korku ile merak arasında çalkalanup dururken vezir El-Muîn yerleri öperek içeriye dalmış. "Ali Nureddin'in idamı için emrinizi bekliyoruz efendim!" demiş. Sultan bu tehlikeli anlarda bile kendinden başka birşey görmeyen şu vezire öyle bir kızmış ki, dudaklarından köpükler akmış. Saçları başında dim dik dikilmiş:

-Defol be herif! Amma da belaya çattık! Şu uzaktan gelenler buraya gelinceye kadar kılına bile dokunulmasın diye haykırmış.

El-Muîn'in telaştan ayakları birbirine dolaşarak düğümlenmiş, yere yıkıla yıkıla, yuvarlana yuvarlana odadan çıkmış.

Gelelim ortalığı toz dumana katanlara... Bunlar tam maiyeti ile şehre yaklaşmakta olan vezir Cafer ile Memlukler idiler. Ali Nureddin'in Bağdat'dan ayrıldıktan sonra halife bir gece sarayında ötede beride gezinirken dairelerin birinde bir kadın sesinin inlediğini ve ağladığını duymuş. Halifenin sarayına girmeye muvaffak olanlar kendilerini dünyanın en mesut insanları telakki ederek memnun olurlarken bunların içinde birisinin ağlayarak şikayet edecek kadar bir istisna teşkil edişi halifenin tuhafına ve garibine gitmiş. Merak etmiş, o dairenin yavaşça kapısını vurarak içeri girmiş. İçeride kimi görsün beğenirsiniz. Enis El-Celis'in ta kendisini. Hemen Ali Nureddin'in işi halifenin hatırına gelmiş. Zaten halifenin neye ağladığı sualine karşı Enis El-Celis de:

Efendim beni birkaç gün sonra Ali Nureddin'e göndereceğinizi vaad ettinizdi. Halbuki aradan otuzbir gün geçtiği halde halen buradayım. Bu zaman zarfında ağzamı bir lokma ekmek alamadım, gözlerimi bir saat için bile yumup uyuyamadım.Size vaadinizi hatırlatabilir miyim? diye yalvarmış.

Helife o anda veziri Cafer'i buldurup çağırtmış.

-Cafer bir saniye kaybetmeden bütün maiyeti ile beraber Basra yolunu tut. Otuz bir gün oluyor ki bize Ali Nureddin'den bir haber gelmedi. Sabık sultanın biçare delikanlıyı öldürtmüş olmasından korkuyorum. Eğer şüphelerim doğru çıkarsa ecdadımın mezarları üzerine yemin ediyorum ki Ali Nureddin'i öldüren veyahut öldürmesi için teşvikatte bulunan kim varsa hepsini kılıçtan geçireceğim. Haydi sen doğru Basra'ya git. Orada ne olup ne bitişine bak bana süratle bildir.

Cafer acele yol tedarikati yaparak ve ne olur ne olmaz diye yanına yol askeri alarak yola düzülmüş. Bu heybetli kafile tozu dumana katarak Basra şehrine yanaşınca şehrin en geniş meydanında iğne atılsa yere düşmeyecek kadar bir kalamalığın çalkandığını görmüş. Vezir Cafer halkın orada niçin toplandığını sormuş. Etrafindakiler olan biteni anlatmışlar. Vezir Cafer doğru saraya gitmiş. Süleyman Ez-Zeyni oğlu Sultan Mehmed'le vezir El-Muîn'i tevkif etmiş. Ali Nureddin'i celladın elinden alarak Basra tahtına oturtmuş ve onu sultan ilan etmiş. Üç gün üç gece şehirde şenlik yapılmış.

Üçüncü günü sabahı vezir Cafer Bağdat'a dönmek üzere yola çıkacağı sırada Ali Nureddin:

-Halifeyi çok göreceğim geldiği için sizinle beraber gideceğim diyerek vezir Cafer'in yanına katılmış. Gündüz istirahat ede ede ve gece yol ala ala nihayet her saadet yeri olan Bağdat şehrine varmışlar.

Vezir Cafer Basra'da cereyan etmiş olan hadisatın hepsini sırasıyla halifeye anlatmış. Halife belindeki kılıcı kınından çekerek Ali Nureddin'e uzatmış:

-Şunu al da oğlum, şu senin iki alçak düşmanan başlarını kendi elinle kes! diye bağırmış.

Ali Nureddin kılıcı kavrayarak vezir El-Muîn'in yanı başına yürümüş. Vezir El-Muîn yalvarıp yakarmaya başlamış: "Sen merhametli, iyi kalpli bir adamsın. Ben ettiysem sen etme. Ben kendi hılkatim iktizası sana karşı gaddarane hareket ettiysem sen kendi hilkatin ve tatlı tabiatına göre hareket et..." demiş. Daha da bir çok diller dökmüş. Nureddin'in eli titremiş. Hain düşmanının başını kesmeye eli varamamış. Ali Nureddin'in halini anlayan halife, Mesrur'u çağırtmış:

Şu hainin icabına bak, demiş. Mesrur bir defa "yaftah" diye koca palasını havada sallayarak indirmiş. El-Muîn'in başı bir tarafa gövdesi bir tarafa uçmuş.

Halife o zaman Nureddin'e dönerek:

Dile benden ne dilersen diye sormuş. Nureddin:

-Ah Emirel Müminim benim saltanatta hükumdarlıkta gözüm yok demiş.

-Pek âla arzun nedir?

-Arzum yalnız size hizmet etmekten ibarettir.

Harun Reşid hemen oracıkta Enis El-Celis'i getirtmiş. Onu yine Ali Nureddin'e vermiş. Onlara Bağdat'ın en güzel saraylarından bir tanesini hediye etmiş, ikisine de bol bol maaş bağlamış. Ali Nureddin'i yemek ve zevk arkadaşı ittihaz etmiş. Gerek Harun Reşid, gerek Ali Nureddin ile Enis El-Celis ölünceye kadar mesut yaşamışlar.

GANİM-AŞKIN DALGIN ESİRİ

Şehrazat:

Ey Saadetli Şehriyar sultan işitmiştim ki diye başlamış. Ve canını gelecek bir kaç gecede şehriyar sultanın cellatlarının elinden kurtaracak olan masalına şöyle devam etmiş:

Eski zamanda Şam'da zengin bir tüccar varmış. Tüccarın parası o kadar çok malları o kadar kıymetliymiş ki bunlar yedi bin züğürde laf sermayesi teşkil ederlermiş. Bu mesut tüccarın bir de ayın on dördü gibi güzel bir oğlu varmış. Bu delikanlının adı Ganim, babasının adı da Eyüb'müş. Gencin dili gibi bakışı da munis ve tatlıymış. Hatta eş düst ona "aşkın dalgın esiri" derlermiş. Onun bir de güzel kız kardeşi varmış ki tanıyanlar ona ittifakla "Fitne" ismini koymuşlar. Onun yüzüne bakan büyükler birbirlerine "muhakkak bu kızın yüzünde şeytan tüyü vardır!" der ve gülüşürlermiş.

Günün birinde bu iki kardeşin babası yani tüccar Eyüb ölüvermiş. İki öksüz yavrucağı babalarından miras olarak kese kese altınlar, denk denk ipekler, sırmalı ve işlemeli bezler, torba torba miskler, anberler kalmış. Ganim bu torbaları ve denkleri muayene ederken bunların bir çoğunun üzerinde "Bağdat'a gidecektir." ibaresinin yazılı olduğunu görmüş. Anlaşılan babaları ölmeden evvel bu denkleri ve torbaları Bağdat'a götürmek üzere hazırlatmış.

Ganim babasının ölmeden evvel beslemiş olduğu son arzuyu yerine getirmek için üzerlerinde "Bağdat'a gidecektir" yazını bulunan denkleri alarak Bağdat'a gitmiş. Ganim Şam'dan ayrılmazdan evvel annesine uzun boylu veda etmiş. Annesi ağlaya ağlaya onu bağrına basmış. Evladı merdivenden inerken ona hayır dualar etmiş. Kapıdan çıkarken de çabuk geri dönsün diye arkasından sular döktürmüş.

Ganim Bağdat yolu üzerinde kendi gibi Bağdat'a giden bir çok tüccarlara rast gelmiş. Kalabalık bir cemaat halinde Bağdat'a vasıl olmuşlar. Ganim orada büyük bir saray kadar büyük müthiş bir konak kiralamış. Konağı halılarla, yastıklarla ve perdelerle döşetmiş. Denk denk eşyaları konağın geniş yüklerine yerleştirtmiş. Yük develerini ve katırlarını da konağın vâsi ahırlarına çektirmiş. Konağında birkaç gün yan gelerek yol yorgunluğunu gidermiş. Ganim'in nice nice eşyalarla Bağdat'a vardığı şehrin her tarafında duyulunca sarraflar, tüccarlar teker teker sükun etmeye başlamışlar. Hep gelip "sefa geldiniz" diye arz-ı ihtiram ederler ve icabı halinde ona hizmet edebileceklerini söyleyerek isimlerini bildirir çıkar giderlermiş. Şöylece bir istirahat edip aklını başına topladıktan sonra Ganim getirttiği eşyanın bazıların seçerek onları çarşıya götürtmüş. Çarşı şeyhi onu odasına davet etmiş. Çok kârlı bir alışveriş olmuş. Bir parça altın

kıymetindeki her eşya için hanım iki parça altın almış. Ganim Bağdat'da bir sene kadar kalmış. Zaten malın olduğu servete daha nice servetler ilave etmiş.

Ertesi sene Hanım dört beş misli daha fazla eşya alarak tekrar Bağdat'a gitmiş. Bir sene evvel oturduğu konğanı zaten birkaç senelik kirasını vermiş olduğu için bütün eşyasıyla yük hayvanlarıyla yine konağına gitmiş. Ertesi günü yataktan kalkar kalkmaz doğru çarşı yolunu tutmuş. Lakin çarşının yolunu kapalı bulmuş. Kendi kendine: "acayip bu saatte acaba çarşı neden açılmamış?" diye söylenerek etrafindakilerden sebebini anlamaya çalışmış. Çarşı kapısının ta dibinde ufak bir dükkancıkta oturan bir tüccar şu izahati vermiş:

-Dün akşam ikindi üzeri hepimizin çok sevdiği ve çok da saydığı candan bir arkadaşımız sizlere ömür birden bire ölüverdi. Bugün cenazesini kaldırdılar. Çarşıda tüccar, tellal, sarraf kim var kim yoksa tabutunun arkasına takılarak upuzun bir cenaze alayı teşkil ettiler. Çarşıda kimse kalmadı. Çarşı bekçileri de kapıları kapayıp cenaze alayına katıldılar. Yürüyebilseydim ben de giderdim. Ganim:

Acaba ben de cenaze alayına takılsam mı diye sormuş. İhtiyar tüccar:

-Hay Hay oğlum ölüyü teşyii etmek çok sevaptır.

Hanım alayın hangi sokaklardan geçerek hangi mezarlığa doğru yürüdüğünü sormuş tüccar da ona salık vermiş. Hanım acele oracıktaki bir camii şerifin serin serin şırıldayan şadırvanından abdest almış. Sonra alaya yetişebilmek için koşmaya başlamış. Epeyce terledikten sonra alaya yetişmiş. Kalabalıkla beraber mezarlığa girmiş. Mezarlık şehrin dışındaymış. Alay oraya varınca cenazenin gömüleceği yerin üzerine tüccarın ailesi tarafindan bir çadır kurdurulmuş olduğunu görmüşler. Çadırın içinde birçok kandiller ve mumlar yanıyormuş. Cenaze gömüldükten sonra hocalar Kur'an okumaya başlamışlar. Cenaze alayına iştirak edenler de geniş çadırda bağdaş oturarak Kur'an tilavetini dinlemeye koyulmuşlar. Hanım utangaç bir delikanlı imiş. Zaten utangaç da olmasa Kur'an okunurken arkadaşlarını orada bırakıp sıvışamazmış ya! Oldu olacak demiş. O da dostlarının yanına çömelmiş. Tilavet akşama kadar sürmüş. Akşam olunca ölünün akrabaları çadıra sofralar getirmişler, lokma yenmiş, eller yıkanmış derken efendim hocalar yine tilavete başlamışlar, oradakiler de yine çömelip dinlemeye koyulmuşlar.

Halbuki vakit hayli geçtiği için Ganim adamakıllı korkmaya başlamış. Koca konağında ne bir dostu ne de bir bekçisi bulunuyormuş. Her gün çeşit çeşit cinayetlerin hırsızlıkların yapıldığı duyulmuyor muymuş. Ganim kendi kendine: "Ben burada yapayalnız bir yabancıyım. Herkes de beni pek zengin bilir. Eğer hırsızlar geceyi konaktan uzakta geçirdiğimi çakarlarsa Allah esirgesin konakta ne para ne de eşya bırakırlar. Tam takır kuru bakır kalırım" diye düşünüyormuş. Merakından, korkusundan

artık yerinde oturamaz olmuş. Nihayet sabrı tükenerek bir vesileyle bir mecburiyet uydurmuş. Tilaveti dinleyen arkadaşlarından ayrılarak şehir yolunu tutturmuş. Issız bir gecenin zifiri karanlığı her tarafı örtüyormuş. Ganim şehre giden yolun ortasından ne biraz sağ ne biraz sola sapmayarak yürümüş, yürümüş tam gece yarısı şehrin kapısına varmış. Bir de ne görsün şehrin kapısı kapalı değil mi? Etrafında da ne bir ses ne bir seda varmış.

İşte oracıkta Ganim'in az kalsın çıldıracağı gelmiş. Kendi kendine: "Yahu malımı kaybetmekten korkarak buraya geldim, burada kapıyı kapalı bulunca mal kaygısından can kaygısına düştüm. Gördük mü şimdi belanın büyüğünü" diye söylenmiş. Söylenmiş ama böyle ilanihaye söylenmekle mırıldanmakla haline bir çare bulamayacağını da pek ala takdir edecek yaştaymış. Artık geceyi orada geçireceği iki kere iki dört eder gibi belli olduktan sonra yapılacak iş muhafazalı ve kuytu bir yeri bulup orada kıvrılıvermek, uyuyabilirse uyumak uyuyamazsa şafağı orada beklemekten ibaretmiş. O da öyle yapmış. Sağı araştırmış, solu araştırmış nihayet bir bezarlığın ortasında etrafı bir duvarla çevrili bir aile kabristanı bulmuş. Geceyi o dört duvarın içine barınarak geçirmeye karar vermiş. Aile kabristanının kapısını itiverince kapı açılmış. İçeride birkaç mezar varmış. O mezarların ortasında da ayrıca bir hurma ağacı yükseliyormuş. Ganim hurma ağacına yaslanarak uyumaya uğramış. Lakin gözlerine bir türlü uyku girmiyormuş. Uyuyamayınca da tuhaf tuhaf düşüncelere dalmış.

Böyle gece ortası mezarlar ortasında yatıp sabahı beklemek pek hoşa gider bir şey değilmiş. Onun için Ganim'de düşündükçe düşünceleri de korkunç bir mahiyet kesbetmeye başlamış, delikanlı ürkmüş. Tepesinden tırnağına kadar titremiş. Bir iş yapmış olmak için kabristanın kapısına kadar varıp kapı aralığından dışarı bakmış. Ta uzakta şehrin kapısı tarafında küçücük bir ışığın titrediğini görmüş. Işık o kadar küçükmüş ki gah sönüyor, gah açılıyormuş. Ganim gözlerini aydınlığa dikmiş. O zaman ışığın git gide büyüdüğünü yani yaklaştığını görmüş. Hem de ışık onun için de barındığı kabristana geliyormuş. Ganimin korkusu artmış. Alelacele kapıyı kapatmış, arkasından da sürgüyü sürmüş. Kabristanın içindeki hurma ağacı kütüğünü kavrayınca soluğu harmanın ta tepesinde almış. Hurmanın dalları onu örttüğü halde dalların arasından o hem etrafı hem aşağısını pek âlâ görebiliyormuş. Işık sağa sola sallana sallana o kadar yaklaşmış ki onun artık ne olduğunu Ganim kolaylıkla seçebiliyormuş. Işık bir fenerden ibaretmiş. Feneri bir zenci köle tutuyormuş. Kölenin arkasından gelen iki zenci köle daha varmış. Bunlar sırtlarında büyükçe bir sandık taşıyorlarmış. Üç zenciden ibaret olan bu kafile bir taş atımı mesafeye yaklaşınca söyledikleri sözlerde duyulmaya başlamış. Sandığı taşıyan kuzguni zencilerin birisi, ötekisine "ey sevap!" diye seslenmiş, ötekisi de arkadan "ne Kâfur" diye cevap vermiş. O zaman Kâfur adlısı arkadaşına:

-Yahu demiş, biz akşam üzeri buraya geldiğimiz zaman şu kabristanın kapısını açık bırakmamış mıydık diye sormuş Sevap:

Evet açık bıraktıydık! demiş. Kafur da:

Pek âlâ kapıya bir de şimdi bak. Hem kapalı hem de arkadan sürgülü! diye bağırmış.

Feneri taşıyan ve Necat adlı zenci de o zaman lafa karışmış:

Yahu ne aklı kıt adamlarsınız demiş. Surlar haricinde bahçeleri bulunan bazı Bağdat'lıların bazen şehre geri dönmekten geciktiklerini pek âlâ biliyorsunuz! Bu mezarlığın onların yol uğrağı olduğunu da görüyorsunuz! şehirkapısını kapalı bulanlar kapağı doğru bi aule mezarlığına atarlar. Bu mezarlıkların etrafını çeviren dört duvar içine sığınırlar. İşte o zaman kapıyı da güzelce kapayıp üstelik sürgüyü de sürerler. Bunları bilmeyecek ne var? Hem de bu heriflerin neden korktuklarını size söyleyeyim mi? Bizlerden! bilirlerki onları bir defa Allah'ın mevcut olup kulun mevcut olmadığı bu yerlerde yakalarsak yatırıp güzelce boğazlarız sonra tuzlayıp güzelce bir kebap ederiz. Sonra da oturup kemali afiyetle karınlarımızı doyururuz. İşte bunun için bizden ötleri patlar.

Sandığı taşıyan iki zenci Necat'ın bu sözlerine gülmüşler ve bir ağazdan:

Aferin be Necat! Galiba sen babanın en sivri akıllı oğlusun diye alay etmişler.

Necat kendisiyle böyle ayal edildiğine kızmış.

-Bir içeri girelim de doğru mu söylüyorum yalan mı söylüyorum görürsünüz. Hatta içeride adamın birisi saklanmış. Bizim buraya doğru geldiğimizi görerek yüreği atmaya başlamıştır. Nereye kaçacağını şaşırmıştır. Eğer sözlerime inanır da şu hurma ağacını ararsanız herifi belki orada bulursunuz. Çünkü ağaçtan başka kaçacak yer görmüyorum diye ahmak olmadığını ispata kalkışmış.

Ganim bu sözleri duyunca aklı başından gitmiş. Kendi kendine "habise bak ben şimdi ne yapacağım? Kendimi Allah'a emanet ederim. Allah bunların gözlerini kör etsin. İnşallah beni görmezler de ellerinden kurtlurum" diye düşünmüş. Artık zencilerin üçü de kapının önüne varmış bulunuyorlarmış. Sandığı taşıyan zenciler bir fener bir de sepet taşıyan zenciye:

Haydi Necat, çabuk ol. Duvarın üzerinden içeriye atla da kapının sürgüsünü aç. Bizler de içeri girelim. Sırtımızdaki yükü yere koyalım. Vallahi canımız çıktı. Ne arka ne de ense kaldı. Ne duruyorsun yahu? Yükün altında ezildiğimizi görmüyor musun? Eğer kapıyı açarsan içeri de bulduğumuz beyaz etliklerin en tazesini, ağzına layık bir surette kızartırız. Oturup herifi tıka basa zıftlenirsin.

Bu suretle kapıyı Necat'a açtırmaya uğraşmışlar. Fakat nedense Necat hiç oralı olmamış.

Bunlar sırtlarında büyükçe bir sandık taşıyorlarmış.

Arkadaşlar ben sizin kadar akıllı değilim ama bütün akılsızlığımla beraber yüreğime bir şüphe girdi. Buradan hırsızlar hiç eksik olmaz. Olur ya çetenin birisi bir soygun yapar. Çarptıkları malları aralarında bölüşmek için şu dört duvarın içine girmiş bulunurlar. Ben duvarın üzerinden cumbadak üzerlerine düşünce beni tepemden tırnağıma kadar ikiye bölüverirler. Neme lazım. Hiç bana bakmayınız. Maksat sandığı içeri koymak değil mi? Kaldırın içeri atıverin. Arkadaşları her ne kadar "etme eyleme, sandık kum torbası değil ki yallah kaldırıp duvarın üzerinden fırlatalım, on usenin dedğin gibi kaldırıp atsak duvarın içine düşünce toz ile buz olur. Sen delirdin mi?" demişlerse de hiç fayda etmemiş. Hatta kandıramayacaklarını anlayınca iki zenci çömelip sandığı yere bırakıvermişler. Bir tanesi duvarın üzerine tırmanmış, içeri atlamış, gidip kapıyı içeriden açmış. O zaman üçü de el birliği ile sandığ duvarların içine çekmişler.

Necat taşıdığı Fenerle alçı dolu sepeti yere bırakmış. Üç zenci sebilhane bardağı gibi yan yana oturmuşlar. Necat;

-Arkadaşlar demiş, akşamdan beri yol yürüdük, yük taşıdık, uğraştık, çabaladık adam akıllı yorulduk, şimdi durmadan dinlenmeden kalkıp mezar tışını açamayız. Hem işimiz açmakla da bitmez. Sandığı mezara indirmek, taşı yerli yerine koymak, etrafını güzelce alçılamak lazım, geliniz beni dinleyiniz de şurada birkaç saat oturalım, dinlenelim sonra kalkar çarçabuk işimizi görür bitirir, yerlerimize döneriz. Arkadaşları kabul etmişler. Yalnız Necat:

Pek âlâ dinlenelim dinlenelim demiş. Ama üç saat kolay kolay geçmez. Geliniz de her birimiz bir bir kendi hikayesini ve başından gelip geçenleri anlatsın. Bu suretle vakit geçirmiş oluruz. Necat'ın teklifi öbürleri tarafından kabul edilmiş. En evvela Necat hikayesini söylemiş. Lakin Necat'ın hikayesinde hiç bir garabet, hiçbir fevkaladelik olmadığı için onu nakil etmeden geçiyorum. Necat'tan sonra sıra Kafur'a gelmiş Kafur hikayeye şöyle başlamış:

Yalancı Kâfur'un Hikayesi

Ben ancak sekiz yaşıma bastıktan sonradır ki dünyada yaşadığımın farkına vardım. İki üç veya baş yaşlarıma ait hiçbir şey hatırlamıyorum. Esircilrin ellerine düşerek satılığa çıkarıldığım zaman tam dokuz yaşıdaydım. Bana sahip olan esirciye her sene bir tane yalan söylemeyi adet edinmiştim. Evet yalanı vakıa bir tane söylerdim. Ama pir söylerdim ha! Öyleki yalanım üzerine bizim esirci efendiyle öteki esirciler birbirlerine geçerler. Bıçak bıçağa diş dişe gelerek kıyametler koparırlardı. Nihayet sahibim benden el aman dileyerek yaka silker oldu. Beni başından defetmek için üstelik para bile vermeye razı idi. Halbuki bana ne müşteri ne alıcı çıkıyordu. Nihayet bir gün efendim beni kulağımdan tuttu. Ve esir pazarına sürükledi. Tellal başıyı çağırtarak:

Bu piçten beni kurtar kaça satarsan satıver, yalnız müşterileri aldatmış olmayalım. Bu Allah'ın belasının bir fena adeti vardır ki hersene bir yalan söyler bunun bu kusurunu da ilan et ki alıcı olan arkamızdan küfür ve beddua etmesin dedi. Tellal başı kendisine verilen talimat mucibince beni satılığa çıkardı.

-İşte efendiler, bakınız görünüz. Bu zenci çocuk satılıktır. Ne bir hastalığı ne de bir sakatlığı vardır. Yalnız bir suçu vardır. Her sene bir defa için işlediği bu suçuyla bu köleye kim müşteri çıkar? Para peşin, sarı meşin!... diye bangır bangır bağırdı. Beni kalabalık arasında dolaştırdı. Nihayet tüccarın birisi bana alıcı gözüyle bakmaya başladı.

-Bunun kusuru nedir? diye sordu. Tellal da:

-Her sene bir defa yalan uydurur! diye cevap verdi. Tüccar:

-A canım o kadar ehemmiyetli birşey değil, fiyatı ne kadar, altı yüz gümüş mü dedin? Pek âlâ benden de yirmi parça gümüş daha dedi. Altıyüzyirmi parça gümüşe o tüccarın üzerinde kaldım.

Tüccar beni evine götürdü, eski püskü üst başımı süprüntü küfesine attırdı. Beni giyindirdi kuşattı. O sene bolluk senesiydi. Yağmur vakit ve zamanında yağmuş, güneş de tam lazım olduğu zaman açmıştı. Tarlaya, koyuna sürüye malik olanlar yoktan zengin oluvermişlerdi. Efendim de böyle birden zengin olanlardandı. Arkadaşlarıyla sözleştiler. Her gün arkadaşların bir tanesi şehir haricindeki bahçelerde ötekilere bir ziyafet verecekti. Bir gün ziyafet vermek sırası efendime geldi. Yeşil ağaçların gölgesinde nefis nefis yemekleri gövdeye atıyorlardı. Ben ise uzaktan seyrediyor yalnız yutkunuyordum. İçimden kızmıyor da değildim ha! Kendi kendime "yalanı uydurmak sırası artık geldi" diyordum, derken efendim beni çağırdı.

-Kâfur!... Ben uykudan uyanmış gibi yerimden hopladım. Efendim!!! dedim,

-Haydi kara katıra bin de eve git. Bizim hanıma söyle bana büyük ibrikte gül suyunu göndersin. Gül suyunu al çabuk geri dön. Yolda oynayayım falan deme.

Gecikirsen kulaklarını koparırım. Ben iteat ettim. Ev yolunu tutturdum. Eve yaklaşırkan "Aman! of, eyvah..." diye avazım çıktığı kadar bağırmaya başladım. Gözlerimde iki musluktan su boşanıyormuş gibi yaşlar akıtıyordum. Konu komşu başıma üşüştüler. Genci, ihtiyarı binbir sual ile beni sıkıştırmaya başladılar. Evin tam önüne kapının iki kanadı birden açıldı. Efendimin karısı, çoluğu çocuğu hep sokağa dökerek üzerime atıldılar.

Aman ne oldu çabuk söyle... gizleme diye sormağa başladılar. Ben:

-Bahçedeki duvar yok mu? dedim.

Onlar: Evet ne oldu! çabuk söyle!!! dediler.

Ben nur topu gibi efendiciğim bütün arkadaşları ile o duvarın dibine oturmuşlardı!!! sonra!?

Duvar paldır küldür yıkılıvermesin mi? Hiç birisi kurtulamadı. Hepsi de oracık da ölüverdiler. ben de hemen katıra binerek buraya geldim dedim.

Ben sözlerimi bitirince kıyametler koptu. Efendimin karısının ve çocuklarının hallerini bir görmeliydiniz, saçını, başını, elbiselerini yırtan mı istersiniz! Bağıran çağıran mı istersiniz? Bazısı başına topraklar atıyor, ötekiler yanaklarını tokatlıyorlardı. Sonra hepsi birden eve daldılar ev eşyalarını yıkmaya koyuldular. Rafları söküp yerlere attılar. Raflar da neler varsa hep yerlere döküldü, kırıldı, parçalandı. Evin hanımı böyle yaparken kızları bahçeden avuç avuç çamur getirerek çamuru duvarlara, kapılara sürüyorlardı. Hatta hanımın:

Ey Kâfur ne boş duruyorsun? Teessürümü görmüyor musun? bize yardım etsene tabakları, çanakları birer birer parçalayalım! diye bağırdı. Ben de hemen yanıbaşına koştum. Öyle çalıştım, öyle gayret ettim ki evde sağlam birşey kalmadı. Ne varsa kırıp geçirdik. Bir taraftan böyle uğraşırken öbür taraftan da boyuna "ah! vah! Güzel efendim yazık oldu" diye bağırıyorduk.

Bu iş olup bittikten sonra hanım da, çoluk çocuk da başı açık sokaklara atıldılar.

Kâfur önümüze düş de bizi en kısa yoldan babamızın öldüğü yere götür. Ah babacığımız, onun naaşını alalım, yıkatalım, güzel bir tabuta koyarak merasimle mezara götürelim diye ağlaşıyorlardı. Ben:

-Ah efendim, vah efendim diye haykıra haykıra ta başta yürürken onlar da:

Ah başımıza gelen ne felakettir? diye dövünerek bağıra bağıra arkamdan geliyorlardı. Feryadımızı duyanlar bize takılıyorlardı. Erkeği, katını, büyüğü, küçüğü, irisi, siskası hepsi bize iltihak etti. Biz bağırdıkça onlar da bizim bağrışmalarımıza iştirak ediyorlardı. Biz doğru efendimin bulunduğu bahçeye gidecektik, ama ahali valiye gidip onu olandan bitenden haberdar etmeyi daha münasip gördü. Biz de kıyametler kopara

kopara valinin konağı önüne geldik. Valiye gidip haber verdiler. Vali de yanına bir çok asker, kürekli, baltalı bir çok amele alarak aramıza takıldı.

Ben ta başta yürüyerek alaya yol gösteriyordum. Lakin efendimin bulunduğu bahçeye yaklaştıkça git gide adımları hızlaştırıyordum. Nihayet kafileyi ta gerilerde bırakmaya muvaffak oldum. Ben de herkes gibi yüzümü yoluyor, başıma toz toprak atıyor, üst başımı yırtıyordum. Aramızda bir fark varsa onlar "ah efendimiz!.." diye bağırırken ben şimdi "ah hanımcığım, ah yavrular! keşke onlar öleceğine ben kurban gideydim!" diye haykırıyorum. Nihayet efendimin karşısına vardım. Kafile epeyce uzakta kalmıştı. Yalnız hayal meyal kalabalığın uğultusu duyuluyordu.

Efendim halimi görüp sözlerimi duyunca rengi attı. Telaşlı telaşlı

-Kâfur çabuk söyle ne oldu? havadis ver! diye sormaya başladı.

Ben de:

Beni eve gönderdiniz ben de oraya vardım. Bir de ne göreyim? Büyük dairenin duvarı o dairede oturmakta olan hanım ile çocukların üzerine yıkılmamış mı? dedim. Efendimin gözleri fırlayıp çıkacak gibi oldu.

-Ne diyorsun? Hanım kurtulmadı mı? diye sordu.

-Hanım kurtulmadı efendim.

-Büyük kızım!

-Hayır o da kurtulmadı

-Küçük kızım?

-İlk evvela ezilmiş olanlardan biri o idi.

-Hani ya her zaman bindiğim katır vardı. Ahırda bağlı idi o kurduldu mu?

-Hayır efendim o da kurtulmadı. Çünkü büyük dairenin duvarlarıyla beraber bütün evin duvarları, hatta uharlın da duvarları yıkılmış evde ne var ne yoksa, ezip öldürmüş. Hatta koyunlar, kazlar, tavuklar bile birer külçe et ve kemik olmuş.

-Büyük oğlum kurtulmuştur, çünkü evde değildi.

-O da kurtulmadı, Onun da ezilmiş yüzünü gördüm. Sabah evin bulunduğu yerde şimdi bir harabeden başka birşey yok. Orada ne ev ne ne insan var. Çünkü ben orada iken kediler, köpekler her taraftan koşuşuyorlar ve ezik insan ve koyun etlerini yiyorlardı.

Bunları duyunca efendimin gözünde gündüzün ziyası karanlığa gömüldü. Aklı başından gitmiş, muhakemesi falan kalmamıştı. Ayakta bile güçlükle duruyordu. derken efendim müthiş feryat salıverdi. Sakalını yolmaya, elbiselerini paralamaya, başını yumruklamaya koyuldu. Üstü başı parça parça oldu, yüzü gözü kan içinde kaldı. "ah evlatlarım!" diye inim inim inliyordu. Efendimin arkadaşları da ona iştirak ettiler. Bir vaveyla da bahçede koptu. Efendim ve arkadaşları haykıra haykıra bahçeden çıktılar. Derken öteki kafile de tozu dumana katıştırarak karşımızdan gözüktü. Başta vali ve

amelesi, sonra hanım ile çoluk çocuk ve daha sonra da meraklılar, ahbaplar ve konu komşu geliyorlardı. Efendimi ilk evvela gören karısı oldu, karısı efendime bağırdı. Efendim karısı ve çoluk çocuğunu sapasağlam görünce deli deli kahkahalar kopardı. Onlara:

-Nasılsınız yahu, başınıza neler geldi, ev ne oldu? Onlar da:

Allah'a şükür ki sizi diri bulduk, geçmiş olsun!... diyerek üzerine atıldılar. Çocuklar "baba baba!" diye bağırarak babalarının cübbesine, ötesine berisine takıldılar. Babaları şaşkın şaşkın:

-Sizi kurtaran Allah'a çok şükür! Nasıl kurtuldunuz? diye soruyor karısı da:

Neden nasıl kurtulduk? Hiç bir kazaya hiç bir tehlikeye uğramadık ki kurtulmuş olalım. Sapasağlam kemali sefa ile evde oturuyorduk. Kâfur "aman, vah ah efendim öldü" diye bağıra bağıra içeri girdi. Aklımızı başımızdan aldı. Burada duvar yıkılmış, siz de altında kalmışsınız dedi. Ne ise sapasağlam kurtuldunuz ya!

Vallahi burada ne duvar yıkıldı ne muvar. Arkadaşlarımla rahat rahat yemek yiyordum. Bu habis "Aman hanımım, aman çocuklar!..." diye ağlaya ağlaya geldi ve duvar yıkılarak sizin duvar altında kaldığınızı anlattı.

O zaman efendim:

-O habis nerede? diye sağına soluna bakındı. Halen ağlamakta devam ediyor ve üstüme başıma toz toprak atıyordum. Efendim yanı başında beni görünce çağırdı, yanına gittim. Efendim:

Ey Allah'ın belası, ey habis şeytan yaptığın işi beğendin mi? Fakat ahdım olsun eve varır varmaz senin derini yüzeceğim, etini lime lime didikleyeceğim diye haykırdı. Ben hiç istifimi bozmadım:

-Hiçbir şey yapamazsınız! dedim:

-Neden?

Çünkü beni aldığınız zaman size bir kusurum olduğunu ve bu kusurumun da her sene bir tane yalan uydurmak olduğunu söyledilerdi. Siz bu kusurumu bile bile beni satın aldınız. Halbuki ben bir sene zarfında söyleyebileceğim yalanı söylemiş değilim. Şimdiye kadar uydurduğum yarım yalandır. Durun bakalım daha sene nihayeti yaklaşsın o zaman yalanın tamamını görürsünüz.

Ben söyledikçe efendimin çıldıracağı geliyor hiddetinden dişlerini sıkıyor, gözlerini fıldır fıldır döndürüyordu.

Yediği halta bak!... söylediği ve yaptığı daha yarım yalanmış. Sen ne yaptığının farkında değilsin galiba, defol git seni bu dakikadan itibaren azat etdim.

Haşa siz beni isteseniz de azat edemezsiniz. Çünkü benim sizde daha yarım yalan hakkım var, siz beni azat etseniz bile bakalım ben sizi azat eder miyim? Sizinle bir

pazarlık edelim. Beni çarşıya götürünüz ve beni nasıl kabahatimle satın aldınızsa öylece kabahatimle satınız bu meşru bir muamele olur.

Efendimle aramızda geçen sözleri bütün halk duyuyordu. Hele vali kulaklarına, gözlerine inanamıyacak kadar şaşırmıştı. Nihayet orada bulunanların hepsi öyle bir coştular ki deme gitsin. Yumdular gözlerini, açtılar ağızlarını, bastılar bana kantarlıyı... Ama ben hiç oralı olmadım. Onlar sövüp saydıkça, içim gıcıklanıyor, makanaları salıvererek kahkahalar koparıyordum.

-Ne etseniz ne söyleseniz nafile! Efendim beni öldüremez çünkü beni bilerek bu suçumla satın aldı diyordum. Onlar bu lafları duydukça büsbütün kuduruyorlardı.

Ne ise lafı uzatmayalım. Eve döndük efendim evin ne hale girdiğini görünce az kaldı bayılacaktı. Halbuki evin yıkılmasına herkesten ziyade benim hizmetim dokunmuştu. Kabahati üzerinden atmak için bizin hanım herşeyi nasıl kırıp geçirdiğimi bire bin katarak ve habbeyi kubbe yaparak anlatıverince kabahat büsbütün benim oldu. Öfkesi kabardı. Beni kulağımdan tuttuğu gibi doğru valiye götürdü. Orada beni yere yatırdılar, tabanlarıma vurdular! vurdular! vurdular! Sopalar kırıldıkça yeni sopalar getirdiler. Tabanlarımda kırıyorlardı. Vallahi kardeşlerim şu gördüğünüz tabanlarımın altında bir ormanlık sopa kırılmıştır. Mamafih bu kadar küfre, bu kadar dayağa rağmen herkes yalan uydurmaktaki marifetime gizli gizli hayret oluyordu. Efendim beni satılığa çıkarınca fiyatım sanki dünyanın en yürekler yakıcı cariyesiymişim gibi arttı. Beni bir emir aldı. Ondan başka bir emirin eline geçtim. Bir emirden bir vezire bir vezirden bir emire geçe geçe nihayet halifenin sarayına girdim Ama oraya girinceye kadar ihtiyarladım. Yalan söylemekte eskisi kadar marifetim kalmadı. Yalanın iyisini uyduramayack olduktan sonra fenasını uydurmaktan vazgeçtim. Benim hikayem bu kadardır" demiş.

Bu hikayeyi dinleyen öteki zenciler hikaye bitince gülmüşler:

-Yalancı olduğunu ispat ettin bu anlattıkların baştan aşağı yalan diye Kâfur ile eğlenmişler. Hikaye anlatmak sırası üçüncü ve son zenci köleye gelmiş. O ise:

Ey amcamın oğulları, sizlerin anlattıkları hep saçma, sapan şeyler. Bir de benim başıma gelenleri dinleyiniz de feleğin insanı kaç çenberden geçirebileceğini anlayasınız. Lakin artık sabah olmak üzeredir. Burada göreceğimiz iş de epeyce uzun sürecek. Ahali bizi burada görürse işimiz fena olur, geliniz de evvela işimizi bitirelim, yerlerimize dönelim orada ben size masalı rahat rahat anlatırım demiş. Bu sözleri iki zenci doğru bulmuşlar. Hemen sepetin içindeki kazmayı, küreği çıkararak dört mezar arasında derince bir çukur açmışlar. Sandığı kaldırıp çukura yatırmışlar, üzerini güzelce toprakla örttükten sonra feneri sepeti toplayarak savuşmuşlar.

Zenciler karanlıklar içine dalıp kayıp olurken şafak henüz çökmemişmiş. Ağacın tepesinde bekleyen Eyüb oğlu Ganim gerek mezarlıkta gerek etrafta kimsenin kalmadığna emniyet kesbedince soyulmak yahut öldürülmek kaygısından kurtulmuş, fakat bu sefer de zihnini başka bir merak kurcalamaya başlamış. Kende kendine "ah bir görebilsem" der dururmuş. Derken efendim, göğün şark tarafi aydınlanmaya başlamış. Ganim şafağın büsbütün sökmesini bekleyememiş. Daha alaca karanlık iken ağaçtan aşağı sıyrılıvermiş. Elleriyle, parmaklarıyla tırnaklarıyla toprağı eşerek sandığı meydana çıkarmaya muvaffak olmuş. Lakin sandığın üzerinde koca bir kilit varmış. İşgüzar olanın elinden ne gelmez. Oracıkta ağırca bir kaya parçası bulmuş. Vura vura kiliti kırmış. Sandığın kapağını iki elleriyle kavramış. Tekmil kuvvetiyle asılıverince kapak takatak açılıvermiş.

Ganim sandığın içinde ne görse beğenirsiniz. Nur topu gibi bir genç kız! Yalnız genç kızı haşhaş ile uyutmuşlarmış. Ganim evvela kızı ölü zannetmiş. Ve "eyvah" diye bağırmış. Lakin göğsüne dudaklarına dikkat edince halen nefes almakta olduğunu görmüş, kızın gerdanında, kulaklarında, parmaklarında o kadar mücevherat varmış ki onların değerine paha biçilemezmiş. Hele güzelliği, hele güzelliği!..

Ganim kızcağızın bir suikaste uğradığını anlamış. Onu yavaşcacık sandıktan dışarı çıkararak arkası üstü yere yatırmış. Sabahın serin ve saf havası yüzüne vurup ağzına ve boğazına girince kız "hapşu!!!" diye haykırmış. Derken boğulur gibi olmuş. Birbiri arkasına öksürmüş, öksürmüş, o kadar öksürmüş ki ağzından iri bir ceviz parçası kadar büyük bir haşhaş parçası firlamış. Hanım koca haşhaş parçasını yerden kaldırıp muayene etmiş. Kendi kendine "vay gidi insafsızlar vay! bu haşhaş değil şu melek yüzlü,ince kıza, lakin bir file yuttursalardı. O kadar güç ve kuvvetine rağmen onu bile öteki dünyaya yollarlardı." diye söylenmiş.

Derken kızın uzun kirpikleri titremeğe, gözleri aralıklaşmaya başlamış. Biraz sonra kız gözlerini adamakıllı açmış. Lakin zavallıyı haşhaş sersemletmiş olduğu için sağ sola bakındığı halde, etrafindakileri ve Ganim'i görememiş. Yalnız rüzgarın alnını okşadığını duymuş. Tatlı bir sesle "ey rüzgar serin serin esersin fakat susamış olanların susuzluğunu gideremezsin!" diye söylenmiş. Biraz sonra derin bir "of!" çekmiş ve "sabiha neredesin?" diye çağırmış. kimse cevap vermeyince "Şeceretüt Derâ Nûr-ul Hudâ daha uyanmadınız mı?" diye sormuş. Yine cevap alamayınca "Nüzhet Havva, Zarife cevap verseniz yahu sizi çağırıyorum, işitmiyor musunuz?.." diye inlemiş. Etrafta bir çıt bile yokmuş. Kızın yavaş yavaş aklı başına geliyormuş. Ürkek ürkek etrafina bakınmaya başlamış. Yanındaki mezar taşlarını görünce:

-Eyvah beni mezarlığa taşımışlar! Ey Allah'ım senden saklı senden gizli birşey olamaz. Sırmalı, ipekli, saraylardan alarak bu dört mezar arasına gireni bilmek isterdim. Bunu muhakkak bana bildir ey Allah'ım? diye yalvarmış.

Ganim o dakikaya kadar bir köşede sessiz sedasız duruyor ve kızı seyrediyormuş. Lakin artık dayanamamış:

Hanımcığım burada ne sırmalı, ipekli döşemeler ne de öyle döşenmiş, saraylar vardır. Şu gördüğünüz mezarlar ise size ait değil ölmüş vatandaşlara aittir. Burada size ait olarak mevcut olan yalnız bir can vardır ki o da kulunuz Eyüb oğlu Ganim'den herşeyin vukuatından evvel haberdar olan Hazret-i Allah bugün başına bir felaket geleceğini de evvelce görüp takdir etmiş. Ve kırtuluşunuza da kulunuzu alet tayin etmiş olacak ki buralarda hiç işim gücüm olmadığı halde tekmil geceyi bu mezaristanda geçirdim. demiş.

Kız Ganim'e bakmış ve Ganim'in doğru söylediğine inanmış. Kurtulduğuna şükrederek kelime-i şehadet getirmiş. Elini göğsüne koyarak gözlerini Ganim'den ayırmayarak:

Elhamdülillah artık tamamen kendime geldim. Beni buraya kimin getirdiğini biliyormusunuz diye sormuş.

Evet efendim. Şuracıktaki tahta sandığı görüyormusunuz sizi onun içinde üç zenci buraya getirdiler demiş. Ve bütün başından geçenleri orada gördüklerini, nasıl şehre girmekte gecekerek şehir kapısı dışarısında kaldığını, nasıl gömülü olduğunu, yerden onu dışarı çıkardığını ve topraklar altında boğulmaktan onu nasıl kurtardığını velhasıl hepsini, hepsini baştan aşağıya kadar anlatmış.

Kız:

Sizin gibi bir insanı benim yardımıma koşturduğu için Allah'a bin şükürler ederim. Şimdi burada kaybedecek vaktim yoktur. Beni yine sandığın içine kapayınız. Şehir kapısından girip alkan katırların, yük hayvanlarının arasında bir boşunu bulup hemen kiralayınız, sandığı sırtına koyunuz ve beni evinize götürünüz. Bundan dolayı hatır ve hayale sığmayacak kadar büyük ihsanlara mazhar olacaksınız. Hele bir defa evinize varalım. Size orada rahat rahat hikayemi anlatabilirim.

Ganim çok memnun olmuş hemen mezarlıktan çıkarak şehrin kapısına doğru yürümüş.

Artık şafak çoktan sökmüş ve güneş şarktan gözleri kamaştırmaya başlamış. Gece ıssız olan şehir kapısı şimdi giden gelen bağıran çağıranla dolu imiş. Ganim istediği hayvanı çarçabuk bulmuş, mezarlığa getirmiş. Kızı sandığa yatırıp üzerini kapadıktan sonra sandığı hayvanın üzerine yüklemiş. Ganim'in yüreği çoktan kızın aşkıyle dolmuş. Kız o kadar güzelmiş ki hakikaten sevilmeye layıkmış. O gün kız çarşıya çıkarılıp esir diye satılacak olsaymış binlerce parça altını değermiş. Hayvan tıkır tıkır yürürken zavallı

Ganim'in yüreği de pat pat çarpıyormuş. Ya sandık durup da Ganim'e nazaran dünyanın herhangi bir hazinesinden definesinden bin kere daha kıymettar olan yükün bir tarafı incinirse?.. Hayvan evin avlusuna girer girmez Ganim sandığı yere indirerek kızı içinden çıkarmış. Kız dışarı çıkınca dört tarafına şöyle bir göz gezdirmiş. Kendisini bin bir türlü şallarla, kilimlerle döşeli güzel bir konakta bulmuş. Yerlerde bazısı açılmış bazısı daha açılmamış yükler sürünüyormuş. Bu yüklerden kız Ganim'in zengin bir tüccar olduğunu anlamış. Yüzünün örtüsünü çıkarmış. Ganim'i ilk gördüğü zaman yürekten ona karşı bir sıcaklık duymuş. Lakin ne kadar da olsa daha o zaman haşhaşın tesiri büsbütün zail olmamış. Kız tamam kendine geldikten sonra Ganim'i bir de evde görünce ona oöyle tutuluş tutulmuş ki gözünde Ganim'den başka hiçbirşeyin ehemmiyeti kalmamış. Tatlı bir sevgi kızın bütün ruhunu, yüreğini kaplamış, kavurmuş, kız kızara kızara:

Acaba efendim bir şey yesek mi? diye sormuş. Ganim:

Baş üstüne! Ben çarşıya gidip dönünceye kadar siz burada bir dakikacık bekleyiniz! diyerek çarşıya firlamış. orada gözüne ne kestirmişse satın almış. Fırında pişmiş kuzu dolması, bal, kaymak, meyve, şarap, mum. Sonra güzel koklanması ve görülmesi hoş neye rastgelmişse hepsini eve taşımış.

Kız Ganim'in telaşını görünce gülmüş. Delikanlıya sarılmış öpmüş ve koklamış. o kadar ki gencin kıza karşı duyduğu aşk yüzbin kere artmış. Sonra oturmuşlar akşama kadar yemişler içmişler. İkisinin de muhabbeti karşılıklıymış. Nasıl karşılıklı olmasın ki kız da oğlan da nur topu gibiymiş. İkisi de akranmış. Suların kararmasıyla beraber aşkın dalgın esiri ayağa kalkarak renkli kandilleri yakmış. Odanın içi gündüz gibi aydın olmuş. Bu sefer Ganim mahir ustaların elinden çıkma elmas traş şarap sürahisiyle bardakları çıkarıp ortaya koymuş. Bardağı Ganim doldurur kıza verir kız içer bardağı doldurur Ganim'e verir ve içirirmiş. Bardak birisinin dudağından ötekisinin dudağına birçok kereler geçmiş. Elverir ki can dolsun yar elinden alınıp içilsin, yine doldurulup yar dudağına sunulsun. Onun ne ehemmiyeti olabilirmiş? Bardaklar epeyce dolup boşaldıktan sonra iki genç şiirler söylemeye, oynaşmaya ve gülüşmeye başlamışlar. Neşeleri o kadar çok artmış ki dünyayı unutmuşlar. Lakin saatler gelip geçmekte devam ediyormuş. Gece olmuş, mehtap olmuş, nihayet şafak yaklaşmış iki genç ayrı ayrı yerlerde uykuya varmışlar. Şafak söküp güneş doğduktan sonra uyanmışlar.

Eyüb oğlu Ganim yine çarşıya koşmuş, sebze, et, şarap vesaire gibi birçok şeyler satın alarak eve getirmiş. İki genç karınlarını doyurmuşlar ve yine bardağı dudaktan dudağa geçirmeye başlamışlar. Birbirleriyle şaka etmişler. Gülüşmüşler. Şarap içmekten ikisinin de yanakları kıpkırmızı, gözleri kapkara olmuş. Ganim yüreğinde gizli sakladığı duygularını daha fazla zabtedememiş:

-Aşkının esiriyim, gözlerin beni katil etti, yüreğim harap oldu. Seni gördüğüm günden beri aklım, fikrim, yüreğim duygularım hep senden ve yalnız senden ibaret kaldı. Kaygısız heyanım sana baktığımdan beri hitama erdi. Beni böyle viran bırakma, bana acı dünyada senden başka birşey görmez oldum diye şikayet etmiş. Gözleri sıcak yaşlarla dolmuş. Bir müddet ağlamış. Onu böyle müteessir görünce kızın da yüreği fena halde sızlamış.

-Vallahi seni bütün ruhumla, aklımla, yüreğimle seviyorum. Efkarımın, duygularımın evveli de ahiri de sensin. Benim için de senden başka herşey boş herşey manasız ve kıymetsizdir, fakat bu kadar sevgimize rağmen ilelebet birleşmeyeceğimizi biliyorum demiş. Ganim boynunu bükmüş:

-Aman ne diyorsun? Cihanda kim kavuşmamıza mani olabilir.

Size bu akşam hikayemi anlatacağım, sözlerimin ne kadar doğru olduğunu o zaman göreceksiniz.

Lakin aradan bir gün, iki gün, iki hafta, hatta bir ay geçmiş kız vadettiği hikayeyi bir türlü söylememiş. Bir gece Ganim o kadar acı acı yalvarmış ki kız dayanamamış derin bir ah çekerek:

Sana vadediyorum şimdi anlatmaya başlayacağım. Benim kim olduğumu, mevkiimin sırrımın ne olduğunu şimdi öğreneceksin. Kateyyen birleşemeyeceğimiz hakkındaki kanaatimin de doğruluğunu da tasdik edeceksin demiş. Eliyle elbiselerini örten ve omuzlarından saçlarıyla beraber ta topuklarına kadar inen bir tülün altın işlemeli kenarını Ganim'e göstermiş. Bu altın işleme üzerinde bazı yazılar varmış. Ganim eğilip yazıları okumuş. Orada "ey peygamberimizin amcasının torunu sen ebediyyen benimsin ben de ebediyyen seninim!..." diye yazılı imiş. Peygamberin amcası El Abbas olduğuna göre onun torununun Harun Reşid olacağını bulmak işten bile değilmiş. Halbuki Harun Reşid o zamanın padişahı, halifesi, yani kodamanı imiş.

Yazıyı okur okumaz Ganim'in eli ayağı kesilmiş. Minderin üzerine düşüvermiş. Kız da hikayesini şöylece anlatmaya başlamış.

Benim adım Kut El-Kulûb. Ben, Harun Reşid'in en sevgili, en gözde cariyesiyim. Padişah beni ta küçük yaşımda mini mini bir yumurcak iken saraya aldırdı. Sarayda kalacak her kız gibi ben de bin naz bin nimet içinde büyütüldüm. Aradan birkaç sene geçti. Sülün gibi serpildim, güzelleştim. Çok geçmeden sultan bu meziyetlerimin farkına vardı. Ve beni candan sevdi. Bana ayrı bir daire verildi, hizmetime yirmi cariye tayin edildi. Üzerimde gördüğün mücevharatı işte hep sultan hediye etti. Bir gün Harun Reşid'in bir işi çıktı, vilayetlerin birisine bir seyahat etmesi lazım geldi. Saraydan ayrıldı, gitti. Halifenin karısı Zübeyde beni çok kıskanırdı. Padişahın az bir zaman için bile olsa saraydan ayrılmasını büyük bir fırsat bildi. Bana hizmet eden cariyelerden birini gizlice

yanına çağırarak ona "şu haşhaş parçasını görüyor musun, bunu elbisenin arasında sakla, hanımın uykuya dalar dalmaz bunu ya burnuna ya ağzına tık sana öyle bir bahşiş vereceğim ki hem sen hem evlatların hem de torunların parayı avuç avuç saçsanız parayı bir türlü tüketemiyeceksiniz" demiş. Cariyenin sevinçten çıldıracağı gelmiş. Zaten cariye evvelce Zübeyde'nin hizmetçisiymiş. Bundan dolayı bu işi yapmayı cana minnet bilmiş. Bir gün minderin üzerine dayanarak uykuya dalmıştım. Kız haşhaşı usulcacık burnuma tıkadı. Kulaklarım çınlamaya vızır vızır ötmeye başım da fırıl fırıl dönmeye başladı. Uykudan uyandım, fakat üzerime bir ağrılık çökmüştü. Başımı kaldıramıyordum. Kendimi başka bir dünyada sanıyordum. Cariye Zübeyde'ye koşarak emrettiği işi istediğinden daha âlâ becerdiğini müjdeledi. Zübeyde'de emin olduğu zencileri çağırarak onlara bol bol paralar vererek beni ortadan kaybetmelerini emretti. Herifler beni sandığa tıkayınca doğru mezarlığa götürdüler. Ben kendimde değildim. elimi, ayağımı hatta gözlerimi kıpırdatamıyordum. Lakin olan biten herşeyi duyuyor, işitiyor ve biliyordum. Artık hikayemin ötesini anlatmaya lüzum yok çünkü ötesini sen kendi gözünle gördün. Sen olmasaydın kara topraklar içinde diri diri kalacak ve kimbilir nasıl ölecektim. Ben saraydan çıkarıldaktan sonra halife geri döndü mü yoksa o gittiği vilayette kaldı mı bilmiyorum. Artık kim olduğumu öğrendin ya! Ona göre davran ve benim burada olduğumu kimseye belli etme.

Kut El-Kulûb hikayesini bitirince zavallı Ganim'i bir korkudur almış. Kut El-Kulûb Harun Reşid'in gözdesi olduktan sonra kimse ona göz atmaya değil yanına gitmeye bile cesaret edemezmiş. Ganim korka korka ta odanın öteki ucuna çekilerek orada yapayalnız oturmuş. Halinden şikayet etmiş. Hem sevmek, hem sevilmek hem de sevdiğinden ilelebet uzak düşeceğini bilmek acısını tattıkça deli divane oluyormuş. Kara bahtına bir türlü razı olamıyor, felaketine dayanamıyormuş. Onu bu halde gördükçe Kut El-Kulûb o kadar üzülüyormuş, o kadar üzülüyormuş ki içinden: "Bu kadar üzüntü altında ezileceğime kaşke kara topraklar içinde kalaydım da ne şu çektiklerimi çekeydim, ne de şu gencin yürekler acısı halini göreydim" diye söyleniyormuş. Zavallı Kut El Kulub böyle düşüne düşüne kendisinden uzağa çekilmiş olan Ganim'in yanına yanaşmış. Kollarının arasına alarak çocuk okşar gibi okşamış. Ganim'e karşıduyduğu sevgi bütün benliğini öyle bir sarış sarmış ki, onu artık gizlemek imkanı kalmamış. Aşkını bütün büyüklüğü ile Ganim'e itiraf edivermiş. Onu öpmüş öpmüş. Lakin halife korkusu Ganim'i kör sağır etmiş. Kut El-Kulûb onu kolları arasına aldıkça öteye çekiliyormuş.

Neden sonra iki aşık yanyana oturmuşlar, yalnız ve yalnız kendilerini görerek uzun uzun konuşmuşlar. Üzgün yüreklerine biraz su serpmişler. Kederli yürekleri biraz rahat bulmuş. Yemek vakti gelip çatınca Ganim yine eskisi gibi çarşıya çıkmış, eve ne lazımsa hepsini satın alarak konağa dönmüş, bir de ne görsün ki sakin ve durgun bıraktığı Kut El-

Kulûb'u yaşlar, halecanlar, telaşlar içinde... Mamafih kızın yaşları çok devam etmemiş. Kız Ganim'i görür görmez göz yaşları birdenbire dinivermiş. Yaşlı bakışlarıyla Ganim'e gülümseyerek:

Sevgilim çarşıya çıktın, beni burada yalnız bıraktın, bana pek acı bir hicran çektirdin diye boynuna atılıvermiş. Ganim ona şaşkın şaşkın bakmakta devam edince o duygularını daha ziyade tefsil etmek mecburiyetini hissetmiş.

Çarşıda bir saat kaldın ama gel de bir de bana sor. Bana o küçücük saat upuzun bir asır gibi geldi. Sana anlattıklarıma hiç aldırış etme, artık olacak oldu! Seni ne kadar sevdiğimi görmüyor musun? Dünya yerinden uyansa, kıyametler kopsa hiç umurumda değil. Senden ayrı kalmaya hiç dayanamam, artık evlenelim. Lakin Ganim:

Man Hanımcığım söylediğin hiç yapılır şey mi? Hiç kedi gidip arslanın postuna oturur mu? Padişaha ait olan bir şeye ben nasıl el uzatabilirim? der sonra Kut El-Kulûb'un kolları arasından kurtularak uzağa kaçarmış. Ganim'in bu hali kızın aşkını daha ziyade ateşlemekten başka bir şey yapmıyormuş. Aşkın dalgın esiri Eyüb oğlu Ganim'in hali işte böylemiş.

Gelelim Zübeyde'ye.... İşini kendi istediği gibi halletmiş, ama bu sefer başka bir dert, başka bir kaygı baş göstermiş.

Neredeyse halife gittiği yerden geri dönecekmiş. Halife gelipte Kut El-Kulûb'u sorunca Zübeyde halifeye ne cevap verecekmiş? Zübeyde aklını başına devşirmiş. Başını iki eline almış, arpacı kumrusu gibi düşünmüş taşınmış, sağ komuş olmamış, sola komuş olmamış, nihayet bu işin içinden çıkamayacağına aklı kesince eskiden beri tanıdığı bir ihtiyar fattar karıdan akıl danışmaya kalkışmış.

O kadını çağırmış, bir odaya çekilip kapıyı sıkı fıkı kapattıktan sonra ihtiyar kadına derdini sayıp dökmüş ve ondan akıl fikir istemiş. Kadın gözlerini yumup bir düşündükten sonra:

Kut El-Kulûb'u diriltmek mümkün değildir. Halife hazretleri de neredeyse geri dönecektir. Ben size acele bir marangoz göndereyim, marangoz öyle bir ustadır ki her ne isterseniz size onun tıpkısını tahtadan yapabilir. Kut El-Kulûb'un dudağı şöyledi, burnu böyledi diye marangoza tarif edersiniz. Marangoz Kut El-Kulûb'un tahtadan heykelini yapar. O heykeli kefenlere sararsınız ve güzel bir tabuta korsunuz. Tabutu da kendi dairenizin yanında kazdıracağınız bir mezara yatırırsızın. Mezarın etrafına mumlar, kandiller yaktırırsınız, kölelerinize, hizmetçilerinize matem elbiseleri giydirirsiniz. Halife saraya yaklaşırken hepsi ağlaşsınlar, bağrışsınlar ve döğünsünler. Halife:

-Hayrola bu kıyamet ne, ne oldu? filan diye sordukça:

Ah sizlere ömür zavallı Kut El-Kulûb gençliğine doymadan öldü gitti, desinler. Halife bu cevabı duyunca ağlayacak hafizları çağırtacak ve onları Kut El-Kulûb'un

mezarına gönderecek ve ruhuna hatimler indirtecek. Eğer aklına "sakın amcamın kızı Kut El-Kulûb'a kıskançlığından bir fenalık etmiş olmasın gibi bir şüphe girer veyahut Kut El-Kulûb'a duyduğu aşkın şiddetinden dolayı onu son bir defa görmeğe kalkışır da mezarın açılmasını emrederse hiç korkma ve ses çıkarma, Mezarı açtıkları zaman halife tabutu görecek, tabutun içinde kefenlenmiş olan Kut El-Kulûb'un heykeli çıkacak. İşte asıl kefeni açmaya kalkıştıkları zaman sen araya gir, ölen bir kadının yüzü gözü namahrem olduğunu hatırına getir, o zaman ahiret korkusu daha ziyade irad eden halifeyi Kut El-Kulûb'u görmekten vazgeçirir. Hoş inad edip kefeni yırttırsa da marangozun heykeline aldanacağına eminim ya! Fakat ümit ederim iş oraya varmaz. Halife Kut El-Kulûb'un öldüğüne kanar, kefenli heykeli tabuta ve tabutu da yerine koydurur. Siz de Allah'ın izniyle bu işin içinden sıyrılıp çıkmış olursunuz.

Zübeyde bu nasihati dikkatli dinledikten sonra ihtiyar kadına hak vermiş. Yalnız marangoza heykelin tarifini, mezar tabut ve cariyelere matem elbiseleri yaptırılması işlerini hep ihtiyar kadına terk etmiş.

İhtiyar kadın işe başlamış, tabutu mezara koydurduktan sonra kandiller yaktırmış, mezarı bir ulular türbesine döndürmüş. Kelelere kara kara elbiseler biçtirip diktirmiş. Bütün bu işleri o kadar ustalıkla yapmış ki bütün saray halkı Kut El-Kulûb'un sahiden öldüğüne inanmış.

Derken halifenin saraya dönme günü gelip çatmış. Halife saraya girerken Kut El-Kulûb'u biraz sonra göreceğini düşünerek seviniyormuş. Lakin halayıkların feryadını, saray halkının da matem elbiselerin görünce ruhunu korkulu bir merak sarmış. Sarayın geçitlerinden acele acele geçerek doğru Zübeyde'ye gitmiş. Zübeyde kadın da baştan aşağıya siyahlara bürünmüş görünce yüreği duracak gibi olmuş, telaşlı telaşlı:

Ne var? ne oldunuz yahu? diye sormuş. Zübeyde kadın ağlıyormuş gibi yüzünü buruştura buruştura Kut El-Kulûb'un öldüğünü bildirmiş. Bunu duyunca halifenin ayağına inme inmiş yayılıp yere devrilmiş. Gül suları, miskler, anberler getirmişler. Halife ayılıp da gözünü açar açmaz Kut El-Kulûb'un mezarının nerede olduğunu sormuş. o zaman Zübeyde:

Kendisini çok sevdiğimi bilirsiniz, onun için zavallıcığı kendi dairemin yanına gömdürdüm diye cevap vermiş.

Halife seyahat elbisesini sırtından çıkardıktan sonra çizmelerinin tozuyla doğru Kut El-Kulûb'un mezarına gitmiş. Orada kilimleri sarılı ve kandilleri yanmış görünce Zübeyde kadına teşekkür etmiş. Aradan bir iki saat geçince aklına bir şüphe kurdu girmiş. Bazen Zübeyde'nin sözlerine inanır bazen de inanmaz olmuş. Şüphe üzüntüsünü başından atmak için doğruca mezarın bulunduğu yere gitmiş. Kabrin açılması için emir

vermiş. Kabir açılmış, tabut çıkarılmış, kapağı kaldırılmış, kefen gözükmüş! İşte tam o vakit sultan "durunuz!" demiş. İhtiyar kadın müdahale sırasının geldiğini anlamış:

Sultanım Allah'dan kork kefeni açma demiş. Halife biraz düşünmüş sonra hepsine:

Herşeyi yerli yerine koyunuz! diye emir vermiş. Anlaşılan kefeni açtırmasına Allah korkusu manil olmuş. Halife mezara başını dayayarak uzun uzun ağlamış.

O günden sonra halife boş vakti oldukça muhakkak Kut El-Kulûb'un mezarını ziyaret edermiş. Hafizlar mezar başında nöbetle Kur'an okurlarmış. Birisinin nöbeti bitmeden evvel öteki okumağa başlarmış, orada Kur'an sesi hiç eksik olmazmış. Bir sabah Harun Reşid bütün vezir vüzarasını çağırarak onlarla devlet işlerini görüşüp konuşmuş. İşlerin hepsi yoluna konulduktan sonra vezirler hep ayrı ayrı evlerine gitmişler. Kendi de biraz başını dinlendirmek için harem tarafına çekilerek bir mindere uzanmış. Yorgun gözlerini sanki uyuyormuş gibi yummuş. Birisi baş birisi ayak duran iki cariyeden birisi halifenin uyuduğunu zannederek kendi aralarında şöyle konuşuyorlarmış:

-Görüyor musun Ayşe?

-Neyi görüyor muyum?

Efendimizin sabah akşam Kut El-Kulûb'un mezarını ziyaret ettiğini görmüyor musun?

Görüyorum ondan ne çıkar? Elbette ziyaret eder ya!

Hakikaten çok ahmakmışsın! Mezarın içinde meşe odundan yonulmuş bir heykelden başka birşey olduğunu bilmiyor musun? Bunu bütün donya duydu. Yalnız halife bilmiyor sanıyorum. Demek senin de dönen dolaplardan hiç haberin yok?

Amen deme! Demek o mezarın içinde Kut El-Kulûb'un yerine tahtadan put var ha? Öyleyse Kut El-Kulûb acaba nerede dersin?

Nerede olacak Eyüb oğlu Ganim adlı bir tüccarın yanındaymış. Hem de ne zamanden beri biliyor musun? Buradan gideliden beri. Bir hesap et bakayım tam dört ay değil mi? Ben bunları kapı aralığında kulak kabarta kabarta duydum. hem de Zübeyde kadının kendi ağzından duydum. O bunları ihtiyar kadına anlatırken işittim. Efendimiz seyahate çıktıktan sonra Zübeyde kadın bir halayıka koca bir haşhaş parçası vermiş Kut El-Kulûb uyurken hayalk haşhaşı burnuna mı ağzına mı bir yerine tıkmış. Kut El-Kulûb bayılıp kendinden geçmiş. O zaman zübeyde kadın şu maymun suratlı Kâfur yok mu? İşte onunla bir de başkasını ama kim olduğu hatırımda değil, çağırmış Kut El-Kulûb'u bir sandığa komuşlar, kaldırınca yallah mezarlığa götürmüşler, Onu oraya götürmüşler ama, her nasılsa ganim adlı tüccar Kut El-Kulûb'un gömüldüğünü görmüş, onu topraktan çıkararak evine götürmüş. Kut El-Kulûb'da işte o evde kalmış.

Halife bu muhavereyi hayret içinde dinlemiş. Kız sözlerini bitirince paralanmış kaplan gibi yerinden irkilip dışarı fırlamış.

Bana Cafer El-Barmeki'yi çağırınız! diye bağırmış. Yedi yerden temennalar ede ede ve yedi yerde kilimleri öğe öğe Cafer El-Barmeki halifenin huzuruna girmiş. Gözünün ucuyla halifeyi bir süzünce içinden "bu çağırışta hiçbir hayır yok ama, bakalım ne çıkacak?" diye düşünmüş. Öfkesinden halifenin sakalı dimdik olmuş.

Cafer! yanına birçok asker al Eyüb oğlu Ganim'in evi neredeyse sor soruştur bul. Evi sar, apansızın içeri gir Kut El-Kulûb ile onu tut hemen buraya getir. Vezir Cafer "semina ve atina" diyerek dışarı çıkmış.

Askerleri başına toplamış. Valiyi de yanına almış. Ganim'in evini bulmuş. Dört taraftan sarmışlar Ganim henüz çarşıdan gelmiş ve Kut El-Kulûb ile birlikte oturup yemek yemek üzereymiş.

Pencereden evin sarılmakta olduğunu görmüş: Bu hareketin manasını derhal anlamış. Yüzünde renk kalmamış. Soğuk ter dökmeye başlamış.

Aman Ganim'ciğim burada bir saniye bile durma hemen kaç git çünkü hayatın nihayettedir. Halife evi sardırıyor, seni bir yakalarsa halin yamandır! Ganim:

A ruhum ben buradan nasıl kaçabilirim? Evvel emirde bütün param, eşyam, mallarım bu evdedir. Onları kaybedersem dilencilik etmekliğim lazım sonra nasıl kaçarım? Sonra nasıl kaçarım madem ki ev sarılmış. Bu kadar kalabalığın arasından çakıp sıvışmayı sen kolay birşey mi sanıyorsun? Kut El-Kulûb birden:

Hay buldum! diye yerinden fırlamış. Ganim'in başındaki sarığı, sırtındaki cübbeyi acele çekip çıkarmış. Ona yırtık bir cüppe kirli bir sarık giydirmiş. Yemek tepsisini başına vermiş. Tepsinin içine de bir dilim ekmek içinde bir iki et parçası bulunan bir çanak koymuş. Sonra karşısına geçerek yukarıdan aşağıya bir süzmüş:

Bu kıyafetle seni annen bile tanımaz. Şimdi artık korkma kapıyı aç, sağına soluna bakmadan dosdoğru yürü, Allah sana selamet versin, benim için hiç merak etme, Bana halife bir fenalık edemez. Onu nasıl kullanacağımı ben iyi bilirim.

Ganim, Kut El-Kulûb'un dediği gibi yapmış. O kıyafetle aşağı inmiş, savuşup gitmiş.

Kut El-Kulûb yükte hafif, pahada ağır ne bulduysa hepsini sandığına doldurup kapamış, odayı derlemiş, toplamış, üstüne başına çeki düzen vermiş ve beklemiş. Aradan çok geçmeden Cafer El-Barmeki konağa girmiş. Konağı oda oda araştıra araştıra yukarıki kata çıkmış, orada Kut El-Kulûb'a rastgelmiş. Kut El-Kulûb Cafer El-Barmeki'yi görünce ihtiramen yeri öğmüş, ayağa kalkmış ve vezire:

-Aleyhimde verilen hükmü infaz ediniz diye gözlerini yere eğmiş. Vezir Cafer de Kut El-Kulûb'a hürmet etmiş.

— آمان غانم جکم، بورادہ بر ثانیہ بیلہ دورما،
همان قاچ کیت، چونکہ حیاتك تهلکہ دہ در .

Aman Ganimciğim burada bir saniye bile durma
hemen kaç git çünkü hayatın tehlikededir.

-Eyüb oğlu Ganim'in tevkifatından başka bir emir almadım, diye cevap vermiş. Kut El-Kulûb:

O çoktan beri burada yoktur. Bir iki ay evvel birçok eşya ile Şam'a gitti. Ondansonra ondan ne bir haber, ne de bir mektup geldi. Size bir ricam ver, şuradaki sandığı görüyor musunuz? Adamlarınıza söyleyiniz de işte onu benimle beraber saraya getirsinler! diye yalvarmış. Vezir Cafer ellerini çırpmış, birçok askerler koşuşup gelmişler. Sandığı onlara taşıtmış. Kut El-Kulûb ile görüşürken askerler Ganim'in konağını ta tavan arasından bodrumuna kadar soyup soğana çevermişler. Saraya varır varmaz vezir Cafer Harun Reşid'in huzuruna çıkarak aldığı emri harfi harfine ifa ettiğini, lakin Ganim çok zaman evvel Şam'a gittiği için tevkif edemediklerini anlatmış. Harun Reşid Kut El-Kulûb'un karanlık bir odaya kapatılmasını emretmiş, hizmetine ihtiyar bir cariye tayin edilmiş. Çünkü Harun Reşid Eyüb oğlu Ganim'in namussuzca hareket ettiğine eminmiş. Bu işler olup bittikten sonra halife kalemi kağıdı eline almış. Ona Şam'da vekalet eden Emin Süleyman Ez zeyni oğlu Sultan Mehmed'e uzun bir mektup döşetmiş. Bu mektupta Ganim'in Şam'da yakalandırılarak Bağdat'a gönderilmesini emrediyormuş.

Ferman Sultan Mehmed'e varır varmaz, Sultan Mehmed onu öpüp başına koymuş. Fermanı okumuş, dört tarafa tellallar saldırılmış soluğu Ganim'in evinde almışlar. Ganim'in annesiyle kız kardeşi evdeki bahçelerinde oturuyorlarmış. Ahali onları tutup doğru sultan Mehmed'in karşısına götrümüşler. İhtiyar kadın ile genç kız neye uğradıklarını bilememişler, padişahın avaz avaz bağırarak sorduğu suallere cevaben Ganim'in çoktan beri seyahate çıkmış olduğunu ve o zamandan beri kendisinden hiçbir haber olmadıklarını söylemişler. Sultan bu suçsuz insanlara bir ceva veremezmiş ya! Onun için onları serbest bırakmış. İki kadın feryad ederek tam takır kuru bakır kalan evlerine dönmüşler.

Gelelim aşkın dalgın kölesine... Bir an evvel kendi konağında zengin ve musut kurulan Ganim kendisini birdenbire üstsüz başsız parasız, pulsuz, evsiz barksız, sokak ortasında buluverince kederden yüreği çatlayacak gibi olmuş. Hem ıssız sokaklarda yapayalnız gidiyor, hem de çocuk gibi hüngün hüngür ağlıyormuş. Yürüdüğü yolun nereye varacağını düşünmeden dere dememiş, tepe dememiş yürümüş yürümüş. Nihayet küçücük bir köye varmış. hem çok acıkmış, hem de çok susamış. Lakin kimseden ne giyecek ne içecek istemeye cesaret edememiş. Köyün mescidine girerek orada kuru hasırların üzerine çömelmiş. Namaz vakti olmadığı için camide hiç kimse yokmuş. Yorgunluktan Ganim hatta oturacak halde bile değilmiş. Derin bir ah çekerek sızlayan bacaklarını hasırların üzerin uzatmış. Açlıktan nefesi kokuyormuş. "Uyuyayım da açlığı unutayım" demiş. Lakin uyku gözüne girmemiş. Şafak sökmeğe başlamış.

ortalık alaca karanlık olmuş. Müezzin minareye çıkarak sabah ezanını okumuş. Teker teker cemaat mescide toplanmaya başlamış. Ganim'i o acınacak halde bulmuşlar. Biçare artık hastalanmış. Hem aç hem de susuz olduğu yüzünden okunuyormuş. Köylülerin görgülü olanları Ganim'in hal ve tavrından soyu sopu belirsiz bir dilenciden farkı olmadığını anlamışlar. Cicili bicili olmamakla beraber tertemiz bir cüppe, bembeyaz bir sarık bulmuşlar:

Ey garip nereden geliyor ve nereye gidiyorsun, derdin nedir? diye sormuşlar. Ganim'in dudak kıpırdatacak hali yokmuş, köylülere uzun uzun bakmış, suallerine cevap verememiş. Lakin acı acı yaşlar dökmüş. Nihayet Ganim'in açlıktan ölmek derecesine geldiğini gören birisi evine koşarak bir çanak bal, bir çanak süt ve koc bir parça ekmek getirmiş. Ganim süt ve balıyerken etrafına toplanmış olan köylülerle konuşmuş.

Ganim tam bir ay bu camide misafir kalmış. Gün geçtikçe eriye eriye nihayet yataklık hasta olmuş. Köylüler ona acımışlar. aralarında "bu evlada ne yapsak" diye danışa danışa nihayet ittifak âra ile onu Bağdat'daki hastahaneye götürmeye karar vermişler.

Aynı günün akşamı köye iki dilence kadın çıkagelmiş. Bunların birisi genç öbürü de ihtiyarmış. İhtiyar kadın genç kızın annesiymiş. Bunlar kim imişler biliyor musunuz? Ganim'in kız kardeşi ile annesi üçü de hastalıktan yoksulluktan o kadar büzülmüş imişler ki Ganim'i annesi ve kız kardeşi tanımadıkları gibi Ganim'de onları tanıyamamış. İki dilenci kadın geceyi camide Ganim'in yanıbaşında geçirmişler. Sabah Ganim'i Bağdat'a götürecek olan deveci gelmiş. Ganim'in hastalığı o kadar artmış ki kendini hiç bilemiyormuş. Zavallıyı altındaki hasırla beraber kaldırıp devenin üzerine bindirmişler. Köyden üşüşüp gelen seyircilere Ganim'in annesi de karedşi de katılmışlar ve Ganim7in deveye yüklenişini seyretmişler. Ana kız Ganim'e çok acımışlar, ağlamışlar fakat onu bir türlü tanıyamamışlar.

Bu sıralarda Ganim'in annesi Ganim'e dikkatle bakınca onu tanır gibi olmuş. Hatta kızına:

A kızım bu dilenciyi gözüm ısınıyor! Dur bakayım bu adamı ben nerede gördüm? diye söylenmiş. Ne kadar olsa iki kadını kan birliği çekmiş. Deveci deveyi sürünce onlar da devenin yanıbaşında Bağdat'a doğru yürümeğe başlamışlar. Ganim yolda hiç uyanmamış. Hihayet Bağdat'a varılmış. Deveci Ganim'i hastahanenin kapısı eşiğine indirip orada sokak ortasında bırakmış. Ganim'i hastahaneye kadar getirmiş ya! Artık ötesini kim düşünürse düşünsün. Onun uğraştığ deveci kirasını hak etmekmiş. Ücreti hak ettikten sonra ötesi ona vızgelirmiş. Onun için boş devesine tırmanınca şarkı söyleye söyleye köy yolunu tutmuş.

Ganim tam sabaha kadar sokak ortasında kalmış. Nihayet sabah olmuş, sokaktan gelip geçenler onu görünce hayretle bakar, sonra işlerine güçlerine gitmek üzere yollarına devam ederlermiş.

Zavallı Ganim o kadar zayıflamış o kadar zayıflamış ki bir deri birkemik kalmış gözleri göz çukurlarına batmış. Göz çukurları da elması düşmüş yüzük gibi kararmış. Sürü sürü gelip geçen, duraklayıp onu seyredenler arasında pazar yeri kahyabaşısı da durmuş Kahya Ganim'i görünce toplanan halkı "çekiliniz!" diye kovmuş. Ganim'e uzun uzun bakmış ve içinden "bu sabah işe başlamadan evvel bir hayır işleyerek büyük bir sevap kazanayım. Hem dünyama hem ahiretime faydası dokunur bu adam hasta onun için onu buraya hastahane kapısına bırakıp gidivermişler. Hastahane açılınca onu burada görecekler, kaldırıp içeri alacaklar, güya tedaviye kalkışacaklar ama, bu hastahane hekimlerinin nasıl insanlar olduklarını bilirim. Herifin yaşayabileceği bile varsa ona bir iki günde ızdırap çekdirmek usulünü bilirler. Gel be kahya başı! Şu biçareyi sen evine al da şuna bak sevap kazan!..." diye düşünmüş. Arkasında bekleşen kölelerine emretmiş. Ganim'i kaldırınca evine taşıtmış. Karısını çağırmış:

-Bu fukara gence kendi evladın gibi bakacaksın demiş. İhtiyar kadın:

-Başüstüne! diyerek kollarını sıvamış. Evvel Ganim'i bir tertemiz yıkatmış, onu buz gibi yatakların içine yatırmış. Alnına gül suyu sürmüş, ilaçlar içirmiş. Tütsüler yapmış. Ganim yavaş yavaş gözlerini aralamış. Kendine biraz gelir gibi olurken hatırına Kul El-Kulûb gelmiş. Gördüğü günzüd aydınlığı gözlerine zindan olmuş. Zavallı Ganim işte bu haldeymiş.

Karanlık oda içinde mahpub bıraktığımız Kul El-Kulûb'a gelelim. O zavallının hali de Ganim'inkinden farksızmış. Seksek gün o mezar gibi odada inim inim inlemiş. onu ne arayan ne soran olmuş. Bir gün halife sarayın alt tarafını gezerken yolu Kut El-Kulûb'un mahpus bulunduğu odanın yanına düşmüş. Tam odanın önündeyken içeride kendi kendine şikayetler eden Kut El-Kulûb'un sesini duymuş ve tanımış. Kut El-Kulûb kendi kendine söyleniyormuş:

-Ey gözümün nuru Ganim'ciğim sen ne doğru, ne dürüst, ne namuslu bir yavrucuk imişsin! sana gadir, sana zulüm edene karşı ne kadar nezaketle hareket etmiştin. Seni taştan taşa çarpanın, haysiyetine şerefine tecavüz edenin namusunu korumuştun. Seni ve aileni sürüm sürüm süründürenin sen haremini siyanet etmiştin.

Lakin bir gün gelecektir ki halife bile beraber adil hakimin karşısına çıkacaksınız. Ve halife ile biraber yan yana durarak o adil hakim tarafından mahkeme edileceksiniz. İşte o günkü mahkemede hakimlik edenin adına Allah diyecekler ve Allah haklıyı haksızından ayıracak. Melekler de senin şahidin olacaklar.

Halife bu sözleri duyunca Kut El-Kulûb'a karşı haksız davrandığını anlamış, kendi dairesine dönmüş. Kut El-Kulûb'a bir köle göndererek onu dairesine getirtmiş. Kut El-Kulûb halifenin huzuruna fazla ağlamaktan gözleri kızarmış ve teessürden boynu bükük olarak çıkmış. Harun Reşid:

-Ey Kut El-Kulûb, demiş, demincecik odanda beni zulüm etmiş olmakla, bana karşı nezaketle davranana fena muamele etmekle ve namusumu muhafaza edenin şerefine tecavüz etmekle itham ediyordun. Bana nazikane davranan, benim namusumu muhafaza eden adam kimdir?

Eyüb oğlu Ganim'dir. Sultanım, çünkü sizin şüphelendiğiniz şöylerin hiçbirisini yapmış değildir.

Ey ulu Allahım senin kuvvetin üzerine kuvvet senin kudretin üzerine kudret yoktur! Kut El-Kulûb dile benden ne dilersen?

-Sizden ey padişahım bütün ruhumla sevdiğim Eyüb oğlu Ganim'i dilerim.

Onu arattırıp buldurur ve kemal-i debdebe ile buraya getirtin. Kut El-Kulûb:

-Pek ala padişahım, onu buldurup getiince beni ona verecek misiniz?

-Elbetde insan hiç verdiği sözden geri dönermi?

-Öyleyse izin veriniz de gideyim onu ben de arayım bulayım.

-Canın nasıl isterse öyle yap sana bol bol izin veriyorum.

Kut El-Kulûb hemen başına örtüsünü komuş, yanına da bir hizmetçi almış, içine bin altın koyduğu altın kesesini hizmetçinin eline tutuşturmuş, doğru şeyhlere getirmiş. Ganim'in namına onlara bin altın dağıtmış. Ertesi gün bin altınlık bir kese daha almış. Bu sefer çarşıyı boylamış. Çarşı kahyasını bulmuş.

-Sen bu şehire gelen yabancıları, garipleri iyi tanırsın, bu bin altını al da onlara dağıt demiş ve bin altını kahyaya vermiş. Çarşı kahyası:

Çok isabet ettin ve büyük sevap işledin çünkü evimde bir garip yatmaktadır. onu birkaç gün evvel hemen hemen ölmek üzereyken sokakta bulup evime getirmiştim. Lakin hasta garibi iyi etmek için sandıktaki paraları sarf ettim. Malum ya ben de o kadar zengin değilim. Param bitmişti. Ben de o garibi ne edeceğim diye düşünüp duruyordum. Allah'a şükür sen hızır gibi yetiştin.

-Aman kahya efendi, o garip dediğiniz adam nasıl bir adammış. Genç midir? Nerelidir? Sakın aradığın Eyüb oğlu Ganim olmasın?

-İsmini bilmiyorum, çünkü biçarenin laf söyleyecek hali yok. Lakin yüzünden soyu sopu yerinde bir adem evladı olduğu anlaşılıyor. Yaşına gelince gençtir, hasta olmadan evvel çok güzel bir delikanlı olduğu da görünüyor. İsterseniz sizi evime götüreyim. Garibi görürsünüz ve Ganim olup olmadığını anlarsınız. Kut El-Kulûb kahya

ile kahyanın evine gitmiş. Yolda "acaba Ganim mi Ganim değil mi?" diye Kut El-Kulûb'un yüreği tıp tıp atıyormuş.

Kahyanın karısı Kut El-Kulûb'un eski bir tanıdığıymış. Kadın kapıyı açınca:

Ah Kut El-Kulûb siz misiniz nasıl oldu da burayı teşrif buyurdunuz? diye hürmetle karşılamış. Selamdan sabahtan sonra ev sahibi kadın hasta garibi Kut El-Kulûb'a göstermiş. Kut El-Kulûb hastayı görünce derhal tanımış, fakat bir müddet tereddüt etmiş. Ev sahibi kadın hastayı Kut El-Kulûb'a gösterirken çarşı kahyası çarşıya dönmüş. Tam o sırada da Ganim'in annesiyle kız kardeşi çarşıya gelmişler. Gerçi bu iki kadın da çok yorgun, çok hasta ve çok fakir imişler. Lakin bunların da vaktiyle hali vakti yerinde insanlar oldukları söz ve sohbetlerinden seziliyormuş. Hayha içinden "Hah yahu bunlar da garip, bunlar da hasta, bunlar da dilenci, benim evdeki hasta genç Kut El-Kulûb'un sadakasına ne kadar muhtaçsa onlar da o kadar muhtaç öyleyse ne duruyorum. Hazır Kut El-Kulûb bizim evdeyken bunları da oraya götüreyim" demiş ve iki kadını alıp götürmüş. Onlara Kut El-Kulûb'u göstermiş. Kut El-Kulûb bunların acınacak hallerini görünce ağlamış.

Kendi kendine: "anavatanlarında birer hükümdar dahi olsalar gurbet ellere düşen yabancıların hali yürekler acısı olur vesselam" diye düşünmüş. İki kadına kim olduklarını ve nereden geldiklerini sormuş. Ganim'in annesi:

Kim olacağız feleğin durup dururken haksız yere taştan taşa çarptığı zavallılarız, memleketimizde biz şimdi gördüğünüz gibi değildik, her şeyimiz yerindeydi. Mesuttuk lakin birdenbire bir yaman rüzgar esti oğlumuz Eyüb oğlu Ganim'i dünyanın bir köşesine attı. Bizi de başka bir bucağa savurdu. Şimdi kızgın çölleri, yabancı sokakları göz yaşlarımızla sulaya sulaya iki gözümüzün bebeği, biricik oğlumuz Eyüb oğlu Ganim'i arar dururuz demiş ve "ah!" diye oturduğu yere yığılivermiş. Kut El-Kulûb ihtiyar kadının annesi ve genç kızın da kızkardeşi "fitne" olduğunu anlamış. Boğazından düğümlenen keder birdenbire boşalmış, erimiş, göz yaşları olmuş, iki gözleri çeşme gibi akmış. "ah" diyerek evde bayılıp bir köşeye kıvrılivermiş. Hemen serin sular getirmişler. Hem Ganim'in annesinin hem de Kut El-Kulûb'un yüzlerine sürmüşler. Kadınların ikisi de uyanmışlar. Kut El-Kulûb Ganim'in annesine:

Bu gün sizin felaketinizin sonu saadetinizin de başlangıcı olacaktır. Ben de sizin gibi Ganim'i arıyorum. İnşallah onu bulacağız. Onun için artık kederi başınızdan atınız, kendinizi toplayınız, dinlenip kuvvet bulunuz. El birliği ile işe koyulalım. Ganim'i her yerde arayalım!

Sonra kahyanın karısına dönmüş:

-Bunun yaşlısı benim annem gibi genci de kızkardeşim gibidir. Bunlara bana bakarmışsınız gibi bakınız, hamama koyunuz, üst başlarını düzeltmek, sıhhatlerini yerine getirmek için ne para ne zahmet hiçbirşey esirgemeyiniz! diye yalvarmış.

Kut El-Kulûb ogün saraya döndükten sonra kahyanın karısı Ganim'in annesini ve kız kardeşini hamama götürmüş. Onları yıkamış, yıkattırmış, giydirmiş, kuşatmış. İki zavallı biraz rahat yüzü görünce kendilerine gelmişler. gelişmişler. Ertesi gün Kut El-Kulûb yine kahyanın evine gitmiş. Ganim'in annesiyle kız kardeşini bir gün evvelisinden çok daha iyi bulmuş. Biçare garip genci de görmek istemiş ve kahyanın karısına kendisini ve öbür iki kadını hastanın odasına götürmesini rica etmiş. Kadınlar Ganim'in odasına girmişler. Ganim Kut El-Kulûb'un adını duyunca gözlerini açmış ve mecalsizliğine rağmen bayağı yerinden irkilmiş. Kadınlar bu mucizeyi görünce şaşırmışlar derken efendim Fanim'in açık gözlerinedn yaşlar akmaya başlamış. "Ah Kut El-Kuluûb...!" diye ekledikten sonra bayılıp yastıkların üzerine düşmüş. Kadınlar genci ayltmışlar. Artık Kut El-Kulûb Ganim'i tanımış. Ganim gözlerini açar açmaz annesi "sen kimsin oğlum" diye sormuş. Ganim ona uzun uzun bakdıktan sonra:

-Senin öz evladın Aşkın Dalgın Kölesi Eyüb oğlu Ganim'im diye cevap vermiş. Kut El-Kulûb'un annesini ve kız kardeşini bulan Ganim gün geçtikçe kendisini toplamış. Gelmiş gelişmiş. Nihayet eskisi kadar gürbüz ve dinç bir delikanlı olmuş. Kut El-Kulûb hem onu hem de annesiyle kız kardeşini halifenin karşısına çıkarmış. Ganim halifenin o kadar hoşuna gitmiş ki ona bir saray birçok da maaş bağlamış. Ganim konağında tutulduğu sırada Kut El-Kulûb'un oradan saraya taşımış olduğu sandık en kıymetli eşyalarla doluymuş. Kut El-Kulûb'da o sandığı Ganim'e vermiş. Harun Reşid Fitne'yi görünce Fitne'ye aşık olmuş. Hem Ganim hem Harun Reşid aynı günde güveyi girmişler. Bağdat'da büyük şenlikler olmuş. Ve ondan sonra mesut yaşamışlar.

TAC EL-MÜLÛK ve DÜNYA HATUN MASALI

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde İsfehan dağlarının ardında "Gök il" diye anılan büyük bir ülke varmış. O ülkede Sultan Süleyman adlı bir padişah devlet sürüyormuş. Bu padişah çok namuslu, çok adil, çok iyi yürekli, özü sözü bir, bir padişah imiş. Aç olanları, yoksulları, garipler hep ona koşarlarmış. O da her padişah ve her erkek gibi evlenmek çağına gelince evlenmiş. Ama bu ilk karısından çocuğu olmayınca bir ikinci karı daha almış. Ondan da bir evladı olmayınca bir üçüncü kere evlenmiş, yine çocuk olmamış, O da yine yine evlenmiş. Lakin bir türlü baba olamamış gitmiş.

Bu iyi padişahın kendi gibi iyi bir veziri vermiş. Bir gün vezirini çağırtmış. Sonra onu bir arkadaş gibi tekkesine karşısına oturtmuş. Dereden, tepeden, havadan bahsettikten sonra sözü evladı olması bahsine dökmüş:

-Yahu demiş bu çocuksuzlukla halim ne olacak? Evet şimdi sihhatim yerimde burada devlet sürecek memleketimi idare ediyorum lakin bir gün gelecek Azrail bana da ecel şerbetini içirecek. Ahirete göçtükten sonra benim tacımı bik giyecek tahtıma kim oturacak işte bunları bir düşününce hayat bana zehir kesiliyor, tepem atıyor. Yahu sen akıllı adamsın, bak şu memleketin bir veziri olmuşsun gel de derdime bir çare bul, bana bir akıl öğret de artık şu evlatsızlıktan kurtulayım. Vallahi sana yalan söylemiyorum, dünyada hiçbir şeyden şikayet etmeye hakkım yok, fakat doğrusu şu hayat vallahi hayat değil, bu evlatsızlık kaygısı yokmu şu dünyayı bana zindan ediyor vesselam. Bunu söylerken padişahın gözlerinden yaşlar akmaya başlamış. Veziri cevap vermeyince:

Yarin bir cariye daha alayım mı? diye sormuş. Vezir de:

-Efendim demiş. Ben Allah'tan korkan bir adamım size cariye almayı tavsiye etmem. Çünkü cariye dediğiniz nedir? Soyu sopu belirsiz bir kadın parçası değil mi? Olur ki iyi çıkar o zaman dünyaya getireceği çocuğu da iyi olur. Ya suyu bozuk bir kadınsa? O zaman doğuracağı çocuğun riyakar, zalim, hunhar bir zalim çıkması ihtimali vardır. Onun için size cariye tavsiye etmek benden uzak olsun. Siz soyu sopu belli, yedi ceddi Şah ve padişah olan bir kız almalısınız yoksa çorak tarlaya halis buğdayı bile ekseniz alacağınız cılız burçaktan ibarettir.

-Ah senin ağzını öpeyim, alnını öpeyim isteyince nasıl bülbüller gibi öter, inciler saçarsın! Söylediğin çok doğru bir kişizade kızı almalıyım ki doğacak şehzade de şehzade olsun, kepaze olmasın. Gel gelelim öyle tarif ettiğin kızlar Hint kumaşı gibi nadir şeylerdir. Onu nerede buluruz.

İş ona kalsın, onu bulmaktan kolay ne var? Elini sallasan ellisi, belini sallasan bellisi... Mesela Ak Yurt memleketi Zahir Şahın bir kızı var. O kızın hüsn ü hali dünyanın her tarafında duyulmuş. O boy, o baş, o göz, o kaş, kızlarının başkalarında bulunmazmış. Gözleri kapkaraymış. Saçları topuklarına kadar dökülüyormuş. Kalıbı incecik kalçaları ise hem geniş, hem kuvvetliymiş. Onu gören meftun kalırmış. İşte sultanım karı diye alacağın kadını gördün mü? Manzarası gözüne safa, sesi kulağına sefa, düşünüşü yüreğine sefa. hem de eminim ki sana nur topu gibi evlatlar doğurur. Ne dersiniz fikrime?

-Doğru söze ne denir? Hemen şimdiden tezi yok şimdiden alayını malayını hazırlat doğru bu kızın padişah babasına git ve kızını benim namıma zevce olarak iste. Bu işte sen muvaffak olamazsan kimse muvaffak olamaz. Allah sana selametli bir seyahat ve muvaffakiyetli bir avdet mukadder etsin. Ha seni göreyim, hakkında beslediğim itimadın beyhude olmadığını bir kere daha isbat et.

Vezir yol hazırlığını bitirmi, bir sürü asker, kılavuz ve hizmetçi ile çıkmış, Vezirin hem önünde hem arkasında yüzlerce atlılar, sancaklarını uçurarak gidiyorlarmış. Ak Yurt sultanına hideye olarak bir çok has Arap atı, altın kakmalı takımları daha dilin sayıp kalemin yazamayacağı neler de neler götürüyorlarmış. Bu seyahat günlerce haftalarca devam etmiş. Nihayet yorgun yolcular menzil-i maksuda vermişler. Gök İl sarayında bekleyen Gök il sultanın görmediği ve tanımadığı zevcesine karşı beslediği aş ise gün geçtikçe kuvvet buluyormuş. O kadar ki artık sultan da artık ne yemek iştihası ne de uyku arzusu kalmış. İri yarı sultan aşk altında yana kavrula çöp gibi kalmış.

Ak Yurt padişahı Zahir Şah, veziri karşılamış, ikram, icaz etmiş. Birkaç gün geçip de vezir sebeb-i ziyaretini Zahir Şah'a anlatınca müşkülat çıkarmak şöyle dursun, Zahir Şah sevine sevine kızını vermeye muvaffakat etmiş ve hemen hazırlık yapılması için emirler vermiş. Nihayet kızın hazırlanması bitmiş. Vezir, Süleyman Şah'ın vekili olmuş. Güveyi ile gelinin nikahları kıyılmış. Ak Yurtta kırk gün kırk gece şenlikler, kandiller yakılarak donanmalar yapılmış. Ondan sonra Zahir Şah vezir ile kızını yola çıkarmış.

Kafile Gök İl'e yaklaşınca orada da şehir donanmış. Bütün ahali bayramlık elbiselerini giyerek sokaklara dökülmüş. Zurnalar, borular öttürülmüş. Davullar dünbelekler çalınmış. Bayraklar çekilmiş, tütsüler yakılmış, gelini, halk şehrin dışında karşılamış. Gelini çepeçevre ipek perdelik örtülü bir araba içinde getiriyorlarmış. Araba sarayın Harem tarafı kapısı önüne gelince bir alkış tufanı kopmuş. Bütün harem dairesi halkı sırmalı, ipekli halılarla renk renk kandillerle donatılmış. Gelin nihayet bin naz ile arabadan inmiş. Hemen cariyeler etrafını sarmışlar. Gelin cariyeler arasında parlayan aya benziyormuş. Onu gören "tüh! tüh! kırkbin kere Maşallah, yaradana kurban olsunlar!" diye parmak ısırıyorlarmış.

Sultan harem dairesinin içinde bekliyormuş. Hayalinde gelini çok güzel bir kız olarak tasvir etmiş. Halbuki hakiki gelinin hayalinin yarattığı gelinden bin kata daha güzel olduğunu görünce aşktan deli divane gibi olmuş. Bir ay harem dairesinden dışarı çıkmamış. Aradan bir ay geçince tebaasının şikayetlerini dinlemek üzere selamlık tarafına geçmiş ve altın tahtına oturmuş. On gün birçok davaları dinlemiş, devlet işlerini görmüş ve gece yine Harem dairesine dönmüş. Böylelikle dokuz ay geçmiş ve Sultan Süleyman'ın nur topu gibi bir oğlu dünyaya gelmiş. Bu şehzadenin adını "Tac El-Mülûk" koymuşlar.

Yıllar geçmiş mini mini Tac El-Mlülûk boylu boslu, anlı şanlı bir delikanlı olmuş. Zamanın en büyük alimleri Şehzadeye hocalık etmiler. Gök İl'in en büyük binicileri ona süvarilik öğretmişler. Şehzade o kadar güzel o kadar güzelmiş ki geçeceği bütün sokaklarda bütün evlerin kafes aralıkları on useyreden kızlarla dolarmış.

Şehzadenen en büyük eğlencesi avlanmakmış. Arslandan ürmez, rüzgar gibi uçan ahuyu kovalamaktan hele hiç bıkmazmış. Bir kuş veya bir kurt yokmuş ki şehzadenin okundan kaçabilsin. Bir gün yine Tac El-Mülûk ava çıkmış. O gün o kadar av yakalamış o kadar av yakalamış ki şehzadenin yanında bulunan süvariler: "bu kadar gazâlleri sülünleri, keklikleri, tavşanları hangi hayvanlarla taşıyacağız?" diye birbirlerine sormaya başlamışlar. Tac El-Mülûk arslan payını babasına ayırmış, sonra herkese rütbesine göre bir hisse ayırmış. Zaten artık akşam olup sular karanyormuş. Onun için Tac El-Mülûk çadırların oracıkta kurulmasını emretmiş. O gece orada konaklamışlar. Sabaha karşı Tac El-Mülûk'in çadırlarının bulunduğu yere yakın bir noktada kalabalık bir kervanda gelerek konaklamış. Kervandan insanların hal ü ahvallerini öğrenmek için Tac El-Mülûk zabitlerden birisinin kervanının yanına göndermiş. Kervandakiler tüccari imişler ve eşyalarıyla beraber Gök İl'e gidiyorlarmış. Şehzade bunu duyunca tüccarların eşyaları getirip kendi mallarını şehzadenin önüne sürmüşler. Ne Musul dokumaları, ne Hind ne Mekke kumaşları neler varmış.

Velhasıl kumaştan, halıdan, bezden, dokumadan dünyada güzel ne varsa hepsi de o tüccarlar da bulunurmuş. Şehzade beğendiklerinin hepsini ayırtıp bir köşeye yığdırmış. Tüccarlar Şehzadeye beğendiklerini hediye etmeye kalkışmışlar. Lakin şahzade kabul etmemiş aldığı malların parasını peşin para olarak sayıvermiş.

Alacağını alıp vereceğini verdikten sonra şehzade yerinden kalkmış. Vakit öğleye yaklaşıyormuş. Şehzadenin bulunduğu yerde Gök İl'den epeyce uzaktaymış. Şehzade "yolcu yolunda gerek" diyerek yola çıkmaya hazırlanırken tüccarların arasında duran genç bir delikanlı nazar-ı dikkatini celpetmiş. Delikanlı güzel bir adammış. Yalnız bu gencin büyük bir acı içinde kavrulup inlediği yüzünden belli oluyormuş. Şehzade merak etmiş.

کلینی چپه چوره ایپک پرده لرله اورتولو
بر آرابا ایچنده کتیریورلرمش

Gelini çepçevre ipek perdelerle örtülü bir araba içinde getiriyorlarmış.

Ey garip yolcu, senin derdin acaba ne ola diye sormuş.

Hemen gencin gözlerinden yaşlar çıkmış. Ta yüreğinin derinliklerinde yakıcı bir ah kopup gelmiş.

Dertlerini sormakla ey şehzadem onu tazelemiş oldum. Ben gözlerinin ateşinden ne inin ne de cinin kurtulmadığı bir hatun'un esiri oldum. işte bu hale girdim. Allah kuzuyu da kurdu da onun şerrinden masun eylesin diye cevap vermiş.

Siz de bu tüccarlar arasında bulunuyorsunuz. Sizin de satacak bir malınız olmalıdır. Neden mallarınızı öbür tüccarlarla beraber getirip bana göstermediniz?

-Evet mallarım var. Lakin bu mallarımın hiçbirisi layık olmadığından göstermeye cesaret edemedim.

Şehzade eşyayı görmek için o kadar ısrar o kadar inat etmiş ki delikanlı tüccar kendisine ait dengi şehzadenin önüne getirip çözmüş. Dengin içindekileri birer birer Tac El-Mülûk'in önüne sermeye başlamış. Üçüncü parçayı çıkarır çıkarmaz seyirciler hayret içinde kalmışlar. Çünkü karşılarında örümcek ağı gibi ince işlenmiş, altın sırmalı bir elbise görmüşler. Bu elbise o kadar gözelmiş, o kadar güzelmiş kibunu birisi ikibin altına alacak olsa bile bedava aldığı iddia edilebilirmiş. Hasta genç elbisenin enini boyunu bütün seyircilere layıkıyla seyrettirmek için elbisenin büklümlerini açarken aradan bir keten parçası çıkmış. Genç keten parçasını acele ile kaparak üzerinde bağdaş kurduğu minderin altına saklamış. Sonra derin bir ah çekerek "ey narinim, işkenceye ne zaman nihayet vereceksin. Kutup yıldızı bile sana nazaran bana daha yakındır!" demekten kendini alamamış. Onun bu hareketi Tac El-Mülûk'ün gözünden kaçmamış.

-O sakladığın bez nedir? Bize göster demiş. Genç:

Efendim tarafınızdan tamaşa edilmeye layık bir şey değildir de onun için sakladım. Müsadenizle onu size göstermeyeyim. Şehzade:

-Hayır göstereceksin diye inat etmiş, kızmış, öfkelenmiş, köpürmüş. Hasta genç "aman göstermeyeyim" diye ağlamış. Sızlamış. Yalvarmış, yakarmış, lakin ne gözyaşı ne rica para etmemiş. Hasta gencin bu kadar ağlaması da şehzadenin merakını celbetmiş. Gence:

Bu tarz hareketiniz doğru değildir. Bana hem bezi göstereceksiniz, hem neden bu kadar ağladığınızı ve yalvardığınızı bildireceksiniz. Herhalde bu gizli işi anlamak isterim.

Şehzade artık böyle irade üstüne irade bastıktan sonra bu kadar inada akan sular bile durur. Hasta genç yürek yakıcı ahlar vahlar ederek:

-Ey şehzadem demiş bu keten parçasına ait bir hikaye vardır. Bunun üzerindeki işlemeler bir kadın tarafından işlenmişti. Bezin sahibi kadınla aramızdaki münasebet pek acı bir macera teşkil eder. Sonra bezi şehzadenin önüne sermiş. Bu keten parçası ilk zannedildiği gibi alalede bir bez parçasından ibaret değilmiş. bezin tam üstünde bu

işlemeler renkli ipekle ve altın sırmalarla işlenmiş bir güzel resimi varmış. Bu güzelin karşısında da ipikten ve gümüş sırmadan işlenmiş ikinci bir güzel resim varmış bu ikinci güzelin boynunda altın halka takılıymış. Bu halkadan armudî şeklinde üç tane zeberced taşı sarkıyormuş. Tac El-Mülûk bu işlemenin dört tarafına bir göz gezdirince güzelliğine hayran olmuş:

-Bu gazallerin sahibi olan kadınla senin hikayeni anlat bakalım diye emretmiş. Fettan Delile'nin düzenbaz kızı tarafından kendisine büyü edilen Aziz'in ve onun nişanlısı Azize'nin masalını anlatmış:

Aziz ve Nişanlısının Masalı

-Biliniz ey şehzadem ki ben eni konu zengin bir tüccarın oğluyum. Babamın biricik evladıyım, benim de amcam vardı. Amcam genç ölmüş ve son nefesinde öksüz kalan kızını babama emanet etmiş. Babam da kız büyür büyümez onu benimle evlendireceğini vaadetmiş. Amcamın bu kızı da babamın evinde idi. İkimiz de aynı evde büyüdük. O benim karım ben onun kocası olacağımızı bildiğimiz için aramızda ayrı gayrı yoktu. Ama niye inkar edeyim, amcamın kızı benden çok daha akıllı, benden çok dafa zeki idi. Nihayet babam nikahımızı kıymaya karar verdi. Düğün hazırlıklarının başlaması için emir verdi. Nikahımız bir cuma günü kıyılacaktı. Babam gidip cuma günü için bütün erkek arkadaşlarını evimize davet etti. Annem de çıktı bütün kadın tanıdıklarını aynı gün evimize çağırdı. Misafirlerin toplanacağı büyük daire silindi süpürüldü. Halılar döküldü, perdeler yıkanıp açıldı. Velhasıl misafirleri ikram ve izaz etmek layıkıyla ağırlamak için ne lazımsa yapıldı, yakıştırıldı. Cuma günü davetliler cuma namazından çıktıktan sonra eve geleceklerdi. Annem beni hamama göndermişti. Ben hamama girdikten biraz sonra annem arkamdan bir bohça ile hizmetçiyi göndermiş. Hamamdan çıktıktan sonra bohçayı açtım. İçinden çok güzel ipek bir elbise çıktı. Elbiseye güzel güzel kokular sürmüşlerdi. Yeni elbiseyi sırtıma geçirdim. Sokakta cami yolunu tutturdum. İşte tam o sırada aklıma bir şey geldi. İçtiğimiz su yediğimiz yemek bile ayrı gitmeyecek kadar candan ahbabımın birisini düğnüme davet etmeği unutmuştum. Hazır cuma namazına epeyce varken gideyim de onu davet edeyim dedim. Hemen soldan geri döndüm. Yolumu kısaltmak için yan sokakların birine daldım, ama vakit öğleye yakındı, güneş pek kızgındı. Ben de pek az evvel hamamın havletinden çıkarak yeni lakin kalınca bir elbise giymiştim. Kan ter içinde kaldım. Yan sokağın öteki ucuna gelince kendimi küçük meydancı gibi bir yerde buldum. Bu meydancığın kenarındaki çimenlerin üzerine ipek mendilimi serdim. Biraz nefes almak için uzanıverdim. Kaşlarımdan, burnumdan, çenemden şıpır şıpır ter damlaları dökülüyordu. Halbuki mendilimi altıma sermiş bulunduğum için yüzümü gözümü de silemiyordum. İçimden "ah ne edeyim! ah ne edeyim" diye düşünürken alnımı kolumun yeniyle silmek istedim. Tam kolumun yenini tutmak üzereyken bu kardan yukardan tertemiz kokulu beyaz bir mendilin üzerime düştüğünü gördüm. Bu mendil acaba nereden düştü yahut bana attı? diye başımı yukarı kaldırdım. Tunç bir pencerenin ipekli perdeleri arasında mendil atan kadın, yani işte şu şurada gördüğünüz gâzellerin sahibesi kara gözleriyle bana bakıyordu. Ömrümde bu kadar güzel bir kadın görmemiştim. Onu tarife bile yeltenmiyorum. Çünkü o güzelliği tarife dilimin kudretinin yetmeyeceğini bilirim. Kadın kendisine baktığımı görünce bir

parmağını dudaklarının ucuna götürdü. Sonra baş parmağıyla orta orta parmağını yanyana koyarak elini göğsüne koydu ve perdeleri örterek gözümden kayboldu.

Onu görür görmez sanki birdenbire yüreğime bir kıvılcım düşmüştü. O kıvılcımın yaktığı ateş büyük bir alev oldu. O alev bir lahza da bütün benliğimi sardı. Kadın bana bir laf bile söylememişti. Fakat yaptığı işaretlerin manasını tahmin etmek için düşündüm, taşındım kafa patlattım bin bir ah ve bin bir vah çektim. O işaretlere hiç bir mana veremedim. Arada sırada kadını görmek ümidiyle pencereye baktım, lakin bir kere kapanan perdeler bir daha açılmadı. Evde ses seda yoktu. Saatler gelip geçmiş nihayet güneş batıp da her tarafı karanlık basarken oturmuş olduğum yerden kalktım ve kadının attığ ımendili saklayarak ev yolunu tuttum.

Düşüne düşüne eve vardım. Aşağı yukarı gece olmuştu. Amcamın kızı oturmuş beni bekliyor ve ağlıyordu. Lakin kız beni görür görmez yaşlarını sildi. Bana güler yüz gösterdi. Gülüp elbisemi üzerimden aldı.

-Ne oldun, merak ettik. bütün davetliler sabah toplandılar, emirler kadılar, tüccarlar ve şahitler, kadın takımı hep hep geldiler. Yemekler yediler ve nikahın kıyılması için senin gelmeni beklediler. Sen bir türlü gelmedin. Vakit de geç olmuştu. Onun için hepisi dağılıp yerli yerlerine gittiler. Babanızın çok canı sıkıldı. Düğün için bir çok masraf yapmış. Bundan dolayı aradan bir sene geçmeyince düğün merasimini tekrar etmeyeceğine yeminler etti. Niye bu saate kadar geciktiniz? Başınıza bir kaza gelmiş olmasından korktum. Çok merak ettim. Çabuk söyleyiniz.

Ben ondan hiçbirşeyi gizleyemedim. Herşeyi olduğu gibi anlattım. Hatta koynumdan mendili çıkararak ona gösterdim. Mendilin kokusunu üzerindeki işlemeleri görünce amcamın kızının iki yanağının üzerinden yaşlar aktı. Bana titrek sesle:

Peki bu mendili size verirken hiçbirşey söylemedi mi yahut sonra hiçbir işaret yapmadı mı?

-Hayır hiçbir söz söylemedi. Yalnız baş parmağını dudaklarının üzerine götürdü. Sonra baş parmağıyla orta parmağını yan yana getirerek elini göğsüne dokundurdu. Sonra perdeleri indirdi, gözden kayboldu. onu görür görmez yüreğim cayır cayır yanmıştı. Onu bir daha görmek ümidiyle gece karanlığı basıncaya kadar orada bekledim. Lakin kadın bir daha gözükmedi. Onu görmek ümidini kaybedince kalktım ve işte görüyorsunuz dosdoğru eve geldim. Hatta şu müşkül vaziyetimde bana yardım etmesini amcamın kızını da rica etmeyi unutmadım. Zavallı amcamın kızı uzun uzun gözlerime baktı. özlerimin yaşlarla dolduğunu görüyordum.

-Bilirsin ki gözlerinin ikisini de kopar at diye emretsen onları ellerimle çıkararak atar emrini yerine getiririm. Dünyada beni en ziyade üzen ve en ziyade müteessir eden şey seni üzgün ve müteesisir görmektir. Sen mesut ol saaadetinle ben de mesut olurum.

Sana yardım etmiş olmak eçin elimden ne gelirse yapacağım. Anlaşılan sen kadına ne kadar yanmış aşık olmuşsan kadın da sana o kadar aşık olmuş.

-Pekala kadının işaretlerinden ne mana çıkarıyorsun.

-Başparmağını dudağına götürmesi onun senin için bir ruh mesabesinde olduğu ve senden ayrı yaşayamayacağını ifade eder. Mendil yalnız bir selam mahiyetindedir. Yani sevinin sevline göndereceği bir hatıradan ibarettir. İki parmağını göğsüne götürmesine gelince, iki parmak iki gün demektir. Yani iki gün sonra buraya yine geliniz ki ruhumda gönlümde hissettiğim keder sizi görerek kaybolsun demek istemiştim. Bu işaretlerden kadının sizi çok sevdiği anlaşılıyor Tek senin arzun yerine gelsin diye ben kendimi kurban etmeğe razıyım.

Amcamın kızının bu sözlerini duyunca kendisine çok çok teşekkür ettim ve sevdiğim kızı görebilmek için iki gün sabretmeye karar verdim. Hoş sabretmesem de kız pencereye çıkmadıktan sonra onu görmekliğin mümkün değildi ya! Neyse o iki gün beklemenin adını sabır koyup geçelim. O iki upuzun günü nasıl geçirdiğimi bir ben bir de Allah'ın bilir. Asırlardan beri adeti çarçabuk akıp gitmekten ibaret olan zaman sanki duraklıyormuş ve olduğu yerde mıhlanıp kalmıştı. Efendim ne saatler ne dakikalar ne de saniyeler geçiyordu. Başa gelen bella çarnaçar çekilir ben de evde bir aşağı bir yukarı geze geze iki günü geçirdim. Canım fazla sıkıldıkça yanan başımı amcamın kızının dibine koyuyor, öylelikle hem biraz dinleniyor hem de amcamın kızının söylediği yumuşak sözlerle biraz teselli buluyordum. Nihayet iki gün bitti, üçüncü günü güneş doğdu. Amcamın kızı:

Artık bu kadar sabırsızlıkla beklediğim an gelip çattı, tereddüt korkaklığını bir yana at kalk giyin ve sevgiline git! dedi.

Bana temiz elbiselerimi getirdi, elbiselerimin üzerine kokular sürdü, beni giydirdi, kuşattı. "Allaha ısmarladık" diyerek kapı dışarı fırladım.

Evvela bahsetmiş olduğum yan sokağı boyladım. Evvelce uzandığım çimen üzerine oturdum. Gözlerimi pencereye diktim. Aradan çokca zaman geçmişti ki pencerenin perdeleri aralandı. Perdenin arasında sevdiğim kızın yüzünü görünce başım döndü, gözlerim karardı, bayılıp yere düştüm. Bir müddet cansız bir yığın et gibi yerde serili kaldıktan sonra kendimi toplayarak ayılmaya başladım. Yavaş yavaş kalktım başımı pencereye gözlerimi de perdenin aralığına doğru çevirdim. Kızı yine gördüm, sanki bir girdapmış gibi dünya etrafımda fırıl fırıl döndü. Kulaklarımı ziller çaldı. Gündüzün ziyası gözlerimden silindi. Yine şuursuz olarak yere yuvarlandım. Yine ayıldım. üçüncü bakışta sevgiliyi bir elinde bir ayna ve bir kırmızı mendil tutar gördüm. Kız kendisine baktığımı görünce kolunun yenini yavaş yavaş sıvadı, kolunu sıvadıkça ipek kumaşlar arasında buzlar gibi, kaymaklar gibi billurlar gibi bir ak bileği ve kolu meydana çıkıverdi. Sonra

elinin baş parmağını son haddine kadar açtı, parmakları açık olarak elinin ayasını göğsünün üzerine koydu. Ellerini yanına düşürdü. Aynayı kavradı, ellerini yukarı kaldırdı, aynayı gözümün önünde parlattı. Sonra geri çekildi. Yine pencerenin önüne geldi. Mendili üç kere pencereden aşağı indirmek suretiyle salladı. Sınra iki eliyle mendilin iki tarafından tutarak burdu, büktü, sıktı, yine geri çekildi ve bu sefer geri çekildikten sonra perdeleri indirdi. Ben oralarda saatlerce kaldım. Lakin bir daha gözükmedi. Bu işaretlerden yine hiç bir mana çıkaramadım. Düşüne düşüne beynimi çatlatacak oldub Lakin ne fayda? Bekledim bekledim gece oldu. artık pencereyi karanlıkta yüzümün ucunu bile görmez oldum. Orada daha fazla beklemek kendimi gülünç bir vaziyete sokmaktı. İstemeye istemeye oradan ayrıldım. Eve vardığım zaman tam gece ortasıydı. Amcamın kızını bir köşeye çömelmiş başını iki avucuna alarak hıçkıra hıçkıra ağlar buldum. Onun bu hali kederimi büsbütün arttırdı. Odaya girince kendimi bir minderin üzerine bırakıverdim. Amcamın kızı hemen gözlerini sildi. Yaşlı gözleriyle gülümsedi ve sanki hiç müteeessir değilmiş gibi yanı başıma koştu. Üzerimden elbiselerimi soydu, kendi mendili ile yüzümü sildi ve başıma ne geldiğini sordu ben gördüklerimin hepsini sırasıyla kendisine anlattım. Amcamın kızı:

-Kızın beş parmağı gerili olarak eliyle yaptığı işaret, "beş gün sonra geliniz" demektir. Kırmızı mendili ile yaptığı işaret, beni boyacı dükkanında bekleyiniz demektir. Bilirsiniz ya! Boyacılar bir bezi boyamak istedikleri zaman bezi boyaya batırırlar, sonra boyadan çıkarıp bükerler sıkarlarv e asarlar. Kızın mendili ile yaptığı işaretlerin hepsi boyacı demektir. Gelelim aynaya, ayna ile yüzünüze ışık göndermesi boyacı dükkanında beklerken size müjdeli bir haber getireceği manasına gelir dedi.

Bu sözleri duyunca yüreğimde ümit canlandı. Amcamın kızına sevinçle "çok doğru söylüyorsun! Çünkü ben orada onu bekler dururken baen de etrafima bakınmıştım. Benim oturduğum yerden biraz ötede bir boyacı dükkanı görmüştüm!" diye bağırdım.

Yarı sevinçten yarı kederden biraz da sinirden hıçkıra hıçkıra ağladım. Amcamın kızı beni uzun uzun süzdü. Sonra:

-Biraz sabırlı metanetli ol, dur bakalım daha bu birşey değil sen sevda duyalı bir hafta oldu halbuki nice kara sevdalı aşıklar varki yıllarca kahrolurlar, ölür ölür yine dirilirler de yine işkencelerine metanetlerine göğüs gererler, dedi.

Bana ümit vermek, teselli vermek için tatlı sesiyle bülbül gibi öte öte ne diller dökmedi, ne derelerden sular getirmedi ama derdim büyüktü ve onun tesellisini kabul edecek halde değildim. O gece getirdiği yemekleri ağzıma koymadım, o gece uyku tatmadım, bir yudum su bile içmedim, rengim uçtu, güzelliğim soldu, evvelce aşkı hiç duymamıştım, aşk birden bire bütün ateşiyle bütün şiddetiyle ruhumu kavrayıp sarıverince hummaya yakalanmış gibi sarsılmıştım. Gün geçtikçe eriyor ve

hastalanıyordum. Halime acıyan amcamın kızı da teessürümden zayıfladıkça zayıflıyor ve benden daha fena bir hale giriyordu. Zavallı bana bir yudum teselli, bir yudum rahat için ne zahmetlere ne edalara katlanıyordu. Aşıkların çektikleri dertleri bana uzun uzun anlatıyor ve beni uyutuncaya kadar uğraşıyordu. Ben uyku mu kâbus mu farkında olmadığım bir dalgınlıkla dalıyordum. Üzerime çöken gaflet kalktıkça gözlerim de yavaş yavaş aralanıyordu. O zaman amcamın kızının süzgün ve mor haleli gözlerinden saçlarıma yaşlar damladığını görüyordum.

Beş günü böylelikle geçirdik. Sevdiğim kızı göreceğim gelince amcamın kızı su ısıttı beni güzelce yıkadı. Tertemiz iç ve dış çamaşırları giydirdi. Kapıya kadar götürdü ve:

Allah seni muradına nail etsin diye dualar etti, kapıdan çıkar çıkmaz eski yolu tutturdum.

O gün günlerden cumartesi günüydü. Yan sokaktan geçtikten sonra eski oturduğum yere geldim. Sevgilimin penceresi daha kapalıydı. İçimden "kapalı olup almamasının ehemmiyeti yok çünkü bugün boyacı dükkanına gitmek icab edecek ve orada bekleyeceğiz!" diye boyacı dükkanına kadar yürüdüm. Meğerse boyacı dükkanı kapalı değilmiymiş. Dünya tepeme devrilerek ezildim sandım. Aklım fikrim başımdan uçtu sendeleye sendeleye eski yere geldim. orada oturdum ne kadar beklediğimin farkında değilim. Hatta yaşadığımın bile farkında değildim. Kendimden geçkin bir halde pencereye gözlerimi dikmiş ve düşünceye dalmıştım. Nihayet pencereyi göremez oldum, yüreğime bir korku geldi. Sarhoşmuşum gibi sallana sallana yerimden kalktım. Ayak alışkanlığı yok mu ya! İşte o alışkanlık sayesinde evi buldum.

Evde amcamın kızı Azize'yi -çünkü onun adı Azize'ydi- ayakta ve duvara dayalı olarak buldum. Bir eliyle duvara çakılı bir çiviyi tutuyordu. Müthiş bir cefanın sikleti altında ve ruhunun, yüreğinin ezim ezim ezildiği yüzünden anlaşılıyordu. Beni görünce yanaklarını ıslatan yaşları sildi. Bana şen gibi göstermek istediği bir sesle:

Ey Aziz dedi -çünkü benim ismim de Aziz olduğunu size söylemeyi unutmuştum- şehzadem neden acele edip de döndün de sevgilinle beraber kalmadın? Sevda uykumu körletmiş, gözlerimi kara perdeyle örtmüştü. Azize'nin o hali taşları bile ağlatacak kadar acıklıyken onun bu sualine ve kuş gibi çırpınarak bana koşmasına karşı ne yaptım bilir misin? Göğsüne bir tekme indirdim. Zavallı kız bir paçavra parçası gibi yere düştü. Yerde nedense yarı çakılmış bir çivi varmış, o çivi Azize'nin alnına battı. Yüzü kan içinde kaldı. Bir bez parçasını mangalda ki ateşe tutarak yaktı, yanık parçayı alnına tuttu. Kan dindi, sonra başına bir şarpı sardı, kanı yüzünden sildi, sonra sanki ona karşı ben hiç hoyratlık etmemişim gibi gülerek yanıma geldi.

Sorduğum suali seninle veya sevdiğin kızla eğlenmek için sormadım. Seninle veya sevdiğinle alay etmek benden ne kadar ıraktır. Neyse başım çatlayacak gibi ağrıyordu da ağlıyorum bu küçük kaza alnımdan biraz kan akıtmakla başımın ağrısını giderdi. Şimdi başımda artık ağrıdan eser kalmadı, sana ne oldu bana anlatmıyor musun? dedi.

Ben ona yine min evvel ilâ âhiri herşeyi anlattım. Sabahtan beri içimde toplanan gözyaşları oluktan boşanırcasına gözlerimden çıktı. Azize ellerini çırptı:

Hiç merak etme, hiç korkma artık neredeyse muradına ereceksin. Tilkinin derisini yüzdün burnuna getirdin. Bu kadar cefa çektikten sonra tam cefanın sefasını çekeceksin. Zaman böyle ürkeklik, korkaklık etmek reva mıdır? cesaretli ol bakalım.

Azize ben bu nakaratı dinleye dinleye bıktım. Bana olacak oldu. Bu kızdan merhamet ummak, ölüden can ummağa benzer. Ben bana kızın hiç mi hiç gözükmediğini söylüyorum. Sen ise bana artık muradına erişmek üzere olduğumu söylüyorsun?

Azize sözlerimden hiç alınmadı, yine yüzüme güle güle:

-Amma da tuhaf söylüyorsun Aziz seni denemek için çıkmadı, şimdi seni istediği gibi denemiş bulundu ya; işte onun için muradına yakınsın diyorum. Artık senin sabırlı ve aşkında sadık olduğunu anladı.

Bana inanmıyor musun yahu. Bağdat uzaksa arşın burada yarın gider yine aynı yerde üzerine oturursun eğer o sana gözükerek işaret etmezse buraya gelir ve bana münasip gördüğün cezayı verirsin. Ben her cezaya razıyım. Yarın git bak da gör, yalan mı yoksa doğru mu söylüyorum. Sonra kendi önüne yemek tepsisini getirdi. Ben canımdan başımdan usanmış bir haldeydim. Ah ve of dedikçe ağzımdan ateşler kara dumanlar çıkarmış gibi oluyordu. Yemek tepsisine bir tekme indirdim. Tencereler, tabaklar yuvarlanarak yerlere serpildi.

Aşık olanın deli olduğunu ne yemek yediğini, ne de uyku uyuduğunu bilmiyormusun ki önüme şu şeyleri yığıyorsun da canımı burnumdan getiriyorsun diye haykırdım.

Zavallı Azize bu hallerimi, hasta evlatlarının çığlıklarını seyreden bir ana gibi seyrediyor ve yine bana güle güle:

-Hakikaten bu yaptıklarının hepsi aşk alametleridir, diyordu. Ama sözleri boğazında tıkalı kaldı. Kırık tabak parçalarını yerden taplamak için eğildiği zaman yere koca koca gözyaşları damlıyordu. Azize kırık döküğü topladı. Odayı temizledi, derledi, topladı, yanıma gelip oturdu ve sabaha kadar hiç uyumadı. Uykusuz saatlere biraz teselli suyu serpmek için vıcır vıcır öttü durdu. Benimse yegane kaygım sabah olmasıydı bütün geceyi şafağı söktürmesi için Allah'a dua ile geçirdim.

Nihayet şafak söktü, karanlık zail olmaya ve her tarafa gündüzün nuru serpilmeye başladı. Ben güneşin kalkmasını beklemeden doğru aşık olduğum kızın evinin karşısına vardım eve bakınca bir de ne göreyim? Pencere açık değilmiymiş? Pencere açılınca yüreğimin hoplar gibi oldum. Oraya geleli ve pencereye bakalı henüz biraz müddet olmuştu ki pencerede sevgilimin yüzünü gördüm. Bana bakıyor, gülüyordu. Kendisini gördüğümü görünce geri çekildi. Biraz sonra yine pencereye döndü. Ellerinde bir ayna bir çiçek saksısı, bir torba ve bir de lamba vardı. İlk önce aynayı aldı, torbanın ağzını açtı, aynayı torbaya koydu, torbayı içindeki aynayla beraber odanın iç tarafına bir yere attı. Sonra başındaki saçları çözrü. Siyah perçemlerini yüzünü kısmen örtmek suretiyle alnından aşağıya sarkıttı. Sonra saçlarını kaldırıp eskisi gibi düzeltti. Bu sefer lambayı kaldırdı ve onu saksının içindeki çiçekler ve yeşillikler üzerine tuttu. Bu işaret de bitince lambayı, saksıyı falan alınca yine pencereden çekildi ve kalın perdeleri indirerek pencereyi örttü.

Orada epeyce bekledim, bir daha kızın yüzünü görmek nasip olmadı. Kız bana bir laf söylememişti. Bana ne anlatmak istediyse onu işaretlerle anlatmak istedi. Lakin gel de sen o işaretleri anla bakalım! Ona karşı duyduğum aşk git gide öyle büyümüştü ki, öyle aklımda yüreğimde kızla münasebettar olmayan bir bir fikir ve duygu kalmamıştı.

Ne yalan söyleyeyim? Sokağı yaşlarımla sulaya sulaya ve etrafı ahlarımla inlete inlete evime döndüm. Azize yüzünü duvara çevirmiş oturuyordu. Yüreğinin endişe gibi, kıskançlık gibi, keder gibi duyguların tesirinde inlemekte olduğu yüzüne bakınca apaşikâr görünüyordu. Lakin bana karşı beslediği büyük sevgi ve benim ne kadar üzüldüğümü görüşü onu, duygularını ifşadan menediyordu. Cihat ediyor, dişini sıkıyor dudaklarının ucuna varan çığlığını zabtediyor ve ses çıkarmıyordu. Evden çıkarken başındaki yarayı bir sargı ile sarmıştı. Eve döndüğüm zaman bu sargıların ikileştiğini gördüm, sargıların birisi kendisini tekmelemekle alnında açmış olduğum yaraya aitti. İkincisi ise gözlerini gölgeliyordu. Fazla ağlamaktan kızın gözleri kıpkırmızı olmuş ve kabarmıştı. Ben odaya girerken Azize kendi kendine söyleniyordu:

-Nerede isen ey sevgilim, selametle ol! Vakıa sen evden uzağa gittin fakat yüreğimde her zaman hazırsın, Allah seni tuzaklardan, telikelerden korusun. Güçlüğe rast gelirsen güçlüğü Tanrı sana kolay kılsın. Sen buradan ayrılınca seninle beraber buranın şenliği de gitti. Sen yanımda olmayınca kala kala bana bir yaş dökme kaldı. Ey gözümün bebeği, ruhumun özü!

Azize beni görür görmez yaşlarını sildi ve bana doğru koştu kara sevda ve yürek sızısı onu o kadar sarmıştı ki sözler dudaklarına gelemiyor ve tıkanacak gibi oluyordu. Ne ise gayret etti, kendini topladı ve toparladı.

-Ey amcamın oğlu bu sefer ki gidişinde ne gördüğünü bana anlatmaz mısın? diye sordu. Azize'den gizli kapaklı bir işim olmadığından ona gördüklerimin hepsini anlattım. Azize kısa bir müddet başını önüne eğip düşünceye vardıktan sonra başını kaldırdı:

-Artık merak etme, üzülme dedi. Muradına erdin. Ümidine nail oldun demektir. Aynayı size gösterdikten sonra onu torbaya koymuş. Gecenin gölgesi yer yüzünü kapar kapamaz buraya gel manasındadır. Çiçek saksısı bahçe demektir, yani seni karanlıkta bahçeye çağırıyor. Ama bahçenin neresine gideceksin biliyor musun? Bahçenin aydınlanmış tarafına çünkü çiçek ve yeşillik gösterdikten sonra lambayı göstermiş ve lambayı yeşilliklerin üzerinde tutmuş. Olsa olsa bu manayı ifade eder dedi.

Azize'nin bu sözleri cesaret vereceğine beni fena halde öfkelendirdi:

-Ha şimdi oldu, ha şimdi olacak dediğin kaç kere oldu? Yok muradına erdin, yok eriyorsun diye söyleye söyleye beni şu kadar zamandır avutuyorsun ve benimle alay ediyorsun senin bu işaretlere koyduğun manalar başından aşağıya yanlıştır diye bağırdım. Azize geldi.

-Amma da sabırsız çocukmuşsun yahu! söyledriklerini kulakların işitmiyor galiba. Şurada bekleyeceğin topu topu birkaç saatten ibaret. Akşam oldumuydu doğru bahçeyi boylar ve ümidinin hasıl olduğunu görürsün. eğer sözleim doğru çıkmazsa gel benden öç al.

Bana o gün hiç yemek getirmedi. Çünkü birgün evvelsi gibi yemeği görünce kızacağımdan korkuyordu. Yalnız rahat edeyim diye elbiselerimi üzerimden aldı.

-Ey Aziz müsade et de yanında oturayım, seninle sohbet edeyim akşam oluncaya kadar seni eğlendireyim. Emin ol, bugün güneş yakıp gündüzün ışığına çekilince sen de hasretliğine kavuşacaksın dedi, yanıma sokuldu, bana daha ne tatlı ne sevimli ne okşayıcı şeyler söylemedi? Lakin benim aklım fikrim onun söylediklerinde değildi. Azize'nin sözleri ise bir kulağımdan giriyor, öbüründen çıkıyordu.

Güneş artık ufka dokunup dünyayı kızıl bir renge boyayınca Azize yerinden kalktı. Ne çare hem işini görüyor hem hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Bana bir misk verdi.

-Gözümün nuru, ruhum Aziz bu miski al sevdiğin kız karşına çıkınca bu miski ağzına al ve kıza:

-Ey aşıklar, aşık kara sevdaya müptala olunca ne yapmalı bana öğretsenize de dedi.

Ben Azize'den çabuk kurtulmak için birşeyler söyledim. Lakin Azize beni öptü ve sözleri bir kaç kere tekrarlattı, o sözleri sevgilime söylemekliğimi temin için onları söyleyeceğime dair bana yemin verdirdi.

Ben sokağa çıkınca, göğün şurasında burasında yıldızlar göz kırpmış gibi kımıldamaya başlamışlardı. Özründen bir kaç günden geri ileri mekik dokumuş olduğum o dar sokağın üzerinden taban teperek sevdiğimin evine vardım, korka korka usulcacık kapıyı ittim,

عزیز سودیکی قیزی بکلیه جکنه باشنی یره وورنجه
اویقویه دالیور . قیز عزیزی اویور بولیور

Aziz sevdiği kızı bekleyeceğine başını yere vurunca uykuya dalıyor kız, Aziz'i uyur buluyor.

kapı kilitli, sürgülü değildi. ben ittikçe menteşeleri üzerinde cızırtısız ve cırtısız kaya kaya açılıyordu. Hafif hafif basarak bahçeye girdim. Etrafıma şöyle bir göz gezdirdim. Bahçenin ta öteki köşesinde bir ışık gördüm, oraya doğru ilerledim. orada oturulacak bir yer gördüm. Üzerine fil dişinden, abanozdan fevkalade güzel bir kubbe bir kamerya inşa edilmişti. Yere gümüş ve altın sırmalarla işlenmiş çeşit çeşit yastıklar serilmişti. Kubbenin en yüksek yerine yani, tavanın ortasına koca bir lamba asılı duruyordu. Kubbenin tam altında renk renk mermerle işlenmiş bir havuz vardı. Havuzun bir yanına büyücek bir masa kurulmuştu. Masanın üzerine bir ipek örtü örtülmüştü. aman efendim masanın üzerinde neler neler vardı? Yahut neler yoktu. Fağfurdan uzun ve narin bir destinin içine şarabın en alasından konmuştu. Bu destinin etrafına altın işlemeli, berrak billur bardaklar sıralanmıştı. Bunların yanı başında üzeri örtülü bir tepsi konmuştu. tepsinin örtüsünü köşesinden tutarak şöyle bir kaldırıp tepsidekilere göz ucuyla bir göz gezdirdim. Dünyada ne biçim yemiş varsa hepsinin en güzel numuneleri o tepsinin üzerine toplanmıştı. İncir, nar, portakal, tatlı limon, şeftali, zerdali, armut çilek, muz hepsi vardı. Masanın üzerine yemeklerin ve tatlıların arasına çiçekler de dağılmıştı. Mavi, beyaz, penbe sümbüller, şakayıklar, yaseminler, karanfiller, güller, zambaklar, nergisler, laleler, kim bilir nerelerde araştırılarak buldurularak oraya getirilmişti. Bahçeye mi, havuza mı kubbeli, kameryaya mı, yemişlere mi, çiçeklere mi velhasıl hangi şeyden haz alacağımı, hangisine evveal şaşacağımı şaşırdım desem vallahi mübalağa etmemiş olurum. Bu türlü türlü güzellikleri, güzel şeyleri seyretmekle günlerden beri duymakta olduğumuz keder biraz hafifledi. Çok zamandan beri ilk defa olarak ferah fahûr nefes alabildi neredeyse sevdiğim kızın yahut cariyesinin çıkageleceğini sanıyordum. Halbuki kimse gelmedi, etrafda bir çıt bile yoktu.

Geccenin birinci saati geçti, ikinci hatta üçüncü saati geçti. Lakin kimse gelmedi. Yüreğim biraz farahlanınca iştahım açıldı, ağzıma yemek koymayalı günler olmuştu. İçimden "demek Azize'nin işaretlere verdiği manalar doğruymuş kız amma da şeytan amma da akıllıymış ha! Azize o işaretleirn hepsinden sevdiğim kızın bana;

-Sana yanıyorum, yakılıyorum! demek istediği manasını çakırmıştı, bu tefsir de doğrudur. Yaşadın be Aziz. Artık gam ve gaseveti gönlünden at, kederi unut, şimdi muradına ereceksin, şu tatlı intizar dakikalarının layıkıyla tadına var, onların lezzetini doyadoya tat gel keyfim gel! diye söyleniyordum. İşte bu düşüncelerin kederimi, hatta en ince izlerini bile yüreğimden silip atmıştım. Artık daha fazla dayanamadım. Kendi kendime "şimdi neredeyse muradına ereceksin pek ala ahmak gibi aç açına ne bekliyorsun. Bari bir iki lokmacık al da sevgilinin gelişini daha rahat bekle!" dedim. Masaya yanaştım. Masanın ortasında akik gibi kızartılmış dört bıldırcın dolması vardı. Onun etrafına baklava ve kaymaklı kadayıf koymuşlardı. Yahu turşuların bir tanesini bile

unutmamışlardı. "Bıldırcınlardan bir tanesinin ufacık budcağızını yiyeyim" dedim. Bir budu yedikten sonra o budcağızın yanına bir de kanatcağız gönderdim. Birkaç kaşık da içindeki pirinçden yesem hani ya pek fena olmaz diyerek bir kaç kaşık da dolmanın pirincinden yedim. Artık bıldırcın yetişir! diyerek bir parça patlıcan bir parça üzüm turşusu yedim. Lakin bıldırcının birisinin sırtı bana doğru dönmüş ve sanki bana "ne duruyorsun beni de gövdene atsana" diyordu. Efendim o bildırcının sırtını yedim. Bir başkasının da göğsündeki beyaz eti sıyırdım derken dört beş baklava yuttum. Baklavnın balı, şurubu yaktı, bastım turşuyu, turşunun sirkesi kesti bastım kaymaklı kadayıfı, susadım içtim şarabı. Ha bundan ha şundan derken karnım tıka basa doldu. Bize de yan gelip beklemeye devamdan başka yapacak şey kalmadı.

Gel gelelim bana öyle tatlı öyle tatlı bir uyku musallat oldu ki ne etsem kendimi almaktan alıkoyamıyordum. Gözlerimi fal taşı gibi açtım. Ayağa kalkıp yerimde zıp zıp zıpladım. Sabaha kadar hoplayacak değildim ya. Bir kenara ilişinc bütün vücudum gevşiyor, hamur kesiliyor, yine dalmaya başlıyordum.

Sözü uzatmayalım, olacak oldu, nihayet öyle bir uykuya daldım ki çekiçle tepemde ceviz kırsalardı büyük laf söylemeyeyim ama uyanamazdım. Böyle uykunun kendine uygun uyanması da oldu.

Gözümü açınca güneşi ta göğün ortasında buldum. Bunu görünce tepem attı. Kendi kendime "eyvah ne ettim?" diye döğündüm. Ben uyurken karnım üzerine tuz ekmişler, bir kaç parça da kömür koymuşlar. Kalktım kömürü attım, tuzu silktim, acaba bir kimseyi görebilirmiyim diyerek bir sağıma bir soluma bakındım. Bahçede in cin top oynuyorlardı. Bahçede insan bulunmaması haydi neyse zaten bir gece evvel de bahçede kimse yoktu. Asıl tuhafima giden kubbenin, kameryanın, minderin, havuzun bulunduğu yerde şimdi yellerin esmekte olmasıydı. Ben uyanınca kendimi bir gece evvel üzerinde dalmış bulunduğum minderin üzerinde bulmamıştım ha! Lakin kup kuru toprak üzerinde bulmuştum. Hatta ondan dolayı sağrım, budum sızlayıp duruyordu. Koca bir fırsat kaçırmıştım ne kadar acınsam ne kadar döğünsem yeriydi. Yanaklarımdan aşağıya yaşlar damlaya damlaya eve vardım.

Azize'yi göğsünü yumruklarken ve kederden kıvrım kıvrım kıvrılarak ağlarken buldum. Kendisi bir gece içinde sanki ihtiyarlayıvermiş eriyip saman çöpü gibi kalmıştı. Benim yaşlarımı görünce kendi tasasını unuttu. Koştu gözlerimi sildi.

-Ey Aziz, sen sahiden Allah'ın sevgili kuluymuşsun, çünkü sen aşkıyla yandığın kızın aşkına nail oldun. Halbuki ben senin için bittiğim halde senden yalnız azar görürüm. Ama ulu Tanrı'dan dileğim bundan dolayı sana bir ceza vermemesidir dedi. Kendi gözlerini de sildi. Yine o tatlı gülüşüyle yüzüme, gözlerime bakarak güldü, beni

okşadı, sokak elbiselerimi sırtımtan aldı. Onları rüzgara sererken kokladı ve bana dönerek:

-Aziz bu elbiselerde maşukanın vuslatına nail olanlara has kokuyu bulamıyorum, yoksa bir kaza mı? oldu diye sordu.

Ben yine olanı biteni açık açık anlattım, Azize bu sefer tuhaf bir suretle gülümsedi.

-Aziz! yüreğim sıkıntıyla dolu inşallah bu işin sonu hayor olur. Ben bu kız da iyi niyetler sezmiyorum. Sana bu kadar cefa ettiği için canı çıksın inşallah. Bu kadın mahsus kendini naça çekiyor. ondan ben ürkmeğe başladım. Karnının üzerine serptiği tuz (sen uyku içinde bir gûle kalmışsın Be hey budala, ruh senin gibi pis boğazdan nefret eder. Tatsız tuzsuz bir adamsın işte onun için seni tuzluyorum) demektir. Bu kadının seni sevmediğine şimdi eminim, çünkü seni sevseydi dayanamaz gelir seni muhakkak uykudan uyandırırdı. Gelelim kömüre oda (Allah senin yüzünü kara etsin sen kendini yetişmiş bir insan sayıyorsun. Halbuki şekere şekerlemeye can atan bir çocuktan başka birşey değilsin) demektir. İşte bu iki işaretin başı da sonu da bundan ibarettir. Ben Allah'ın yalnız seni şu kadının şerrinden kurtarmasını dilerim dedi.

Azize'nin bu sözlerini duyunca göğsümü yumrukladım, başımı taştan taşa çarpmaya başladım.

-Evet doğrudur ben onu ilk defa görmek için oraya gitmiştim, eğer ona karşı duyduğum sevgi kuvvetli olsaydı heyecan duyar, imkanı yok uyuyamazdım. Halbuki ne yaptım? Oraya gittim, kıtlıktan kurtulmuş gibi tıkındım. Sonra başımı yere vurup yaralı domuz gibi zıbardım. Kızın bana dedikleri azdır. Eyvah şimdi ne yapmalı, ne etmeli aman Azize'ciğim sen bana yardım edersin. Susma bana bir akıl ver. Azize:

-Ruhum, canım, ciğerköşem Aziz! sana kaç kere söyledim, eğer sizi birbirinize kavuşturmak elimde olsaydı, hiç tereddüt etmeden eteğimi size siper ederdim. Ben bunu yaparak kahırda alacağımı bilsem, yine seve seve güle güle yapardım. Çünkü senim için bahtiyarlık ancak seni memnun görmektedir. Şimdiyse sana yapacağım yardım kuru sözlerden ibarettir. Bana yine kulak ver ve söylediklerimi bir bir yap. dinle, bu gecede dün gece yaptığın gibi doğru bahçeye git. Kubbeli kameryayı bulursun yine eski yerine otur ve bekle. Yemek insana uyku getirir. Kız sana gelirse ancak gecenin yarısı geçtikten sonra gelecektir. Ah bilmem yüreğimde bir üzüntü bir endişe var. allah seni şu katı yürekli kızın şerrinden korusun.

Azize'nin ne kadar isabetli düşündüğünü şimdiye kadar birçok defa tecrübe ettiğimden sevine sevine akşam olmasını bekledim. Elbette akşam da oldu. Tam sokağa çıkmak üzereyken Azize boynuna takıldı. Kız eğer o gece bana çıkacak olursaAzize'nin bana evvelce öğretmiş olduğu sözleri kendisine tekrar edeceğime dair and verdirdi.

Sokağa çıktım. Bahçeye gittim. Bahçeyi bir gece evvel nasıl bulduysam o gece de yine aynen öyle buldum. Kubbeli kamerya, havuz, yemiş yiyecek ve içecek dolu masa hepsi yine yerli yerinde duruyordu. Yine minderin üzerine gidip oturdum. Yemeklerin kokuları bir gece evvelsi gibi burnuma geliyor ve beni yutkunduruyordu. Ağzımı bir lokma atasım gelince kendimi başka düşünce başka iştihaya verebilmek üzre başımı başka tarafa dördürüverdim.

Ne demiştik? Ha evet, uyumamaya gayret ediyor, gözlerimi fal taşı gibi açıyordum. Minderin üzerine yaslanmıştım. Yemeklerin kokusu burnuma öyle tatlı tatlı geliyordu ki ağzım birkaç defa su doldu. Masaya şöyle bir göz ucuyla bir daha baktım. Efendim orada neler yoktu, çerezinden, mezesinden tutunuz da, eti, dolması, hindisi, turşusu, baklavası hep oradıyda. Tevekkel teâllah diyerek kolumu sıyırdım.

Evvela kızarmış hindiden başladım ve herşeyden tada tada karnım doyuncaya kadar yedim. Yemeği bitirince evvela göz kapaklarımın biri ağırlaştı. Onu açayım derken öbürü çöktü. Minderin üzerindeki dik vaziyetim bana sıkıntı vermeye başladı. Başımın altına bir yastık çektim. Kendi kendime:

-Şuraya uzanıvereyim hemen uyuyacak değilim ya! Hem dinlenir hem etrafı seyrederim dedim.

Başımı yastığın üzerine bırakıverdim. Bu vaziyetle de ne kadar kaldığımı bilmiyorum. Yalnız kör kütük sarhoş olup sızanlar gibi hemen oracaktı derin bir uykuya dalıvermişim. Bir daha gözümü açtığım zaman güneşin çoktan beri ufukta yükselmiş olduğun gördüm. Ayağa kalkmak için başımı öne alınca göbeğimin üzerinde bir de ne göreyim? Bir aşık kemiği, bir hurma çekirdeği ve çelik çomak oyununda kullanılan bir çomak önüme, arkama, sağıma, soluma alık alık bakındım. Bir gece evvel şurada duran masaların, dolapların, kandillerin yerinde şimdi yeller esiyordu.

Yattığım yerden fırladım. Göbeğimin üzerine konulan çekirdek, tahta parçası gibi şeyleri sağa sola savurdum, öfkeli öfkeli eve yollandım.

Azize'yi evde inliyor buldum. Zaten annemden emdiğim süt burnumdan fitil fitil çıkıyordu. Üstelik bir de onun inim inim inlediğini görünce aklım zıvanasından fırlayıverdi. Büsbütün çileden çıktım. Yumdum gözümü, açtım ağzımı, bağırdım, çağırdım, köpürdüm, durdum. Ben kızıp ona ağız dolusu küfürler savurdukça sanki onu seviyor ve okşayıcı tatlı şeyler söylüyormuşum gibi zavallı amcamın kızı bir taraftan ağlıyor, bir taraftan da:

-Zavallı Aziz! diyerek beni bağrına basıyor ve yüzümü öpüyordu. Azize beni uzun uzun süzdü:

-Galiba bu akşam da uyumuşsun Aziz dedi. Ser sert Evet dedim. Göbeğimin üzerinde ne bulduğumu sordu, ben de orada bulduğum tuhaf şeyleri tarif ettim. Öfkem

biraz yatışmıştı. Bu sefer de ona bu kadar fena muamele ettiğimden dolayı kendime kızıyordum. Usulcacık Azize'ye yanaştım.

-Ey amcamın kızı dedim. Ben yalnız başıma bu çetin işin üstesinden gelemeyeceğim vakıa seni boyuna gücendirip incitiyorum. Fakat bu kabahatlerimi sinirlenmek bozukluğuna bağışla!

Ben söyledikçe Azize cana geldi. Gözlerinden teessür buğusu silindi: Uzun uzadıya düşündü taşındı.

-Tahta çelikle aşık kemiğinin manası şudur dedi. Ağzı süt kokar bir çocuksun sen nerede aşk ve muhabbet nerede? Sana sevda değil aşık atmak veya çelik çomak oynamak yaraşır. Gel gelelim hurma çekirdeğine. Hurma çekirdeği ekseriya atılır. Sana çekirdeği göndermekle artık seni yüreğinden ve hatırından attığını anlatmak istiyor. Bu işaretlere başka mana vermenin imkanı yoktur.

İşaretlerin bu tefsirini duyunca artık neye döndüğümü siz bir tasavvur ediniz. Sanki sırtıma birden bire ateşten bir gömlek kondu sandım, vallahi kan ağladım dersem yalan söylememiş olurum. Şaka değil bu? Sevdaya tutulmuş kendi kendime "hay bunak!, hay salak!, hay avanak! Uyumadın uyumadın da tam zıbaracak yerimi buldun. Gençliğine de boyuna bosuna da binlerce kere lanet olsun!" diye mırıldandım. Hırsımdan başımı yumruklayıp, dişlerimi kırarcasına gıcırdattım. Hey gidi koca mevlam hey! Olur şey miydi bu!

Fırsat kaç kere ta ayağımın ucuna yanaşıvermişti de ben budalalığımdan ona itivermiştim. Amcamın kızı bana acıyan gözlerle baktı.

-Dinle Aziz böyle boş ahı vahı bırak. İyi dikkat et ayağını denk at. Çünkü bu işte ya muradına ermek var ya ölüm. Bana iyi bak bu gecede uykuya daldın mıydı mahvolduğunun resmidir ha! Sevdiğin kız anlaşılan kurnazların kurnazı bir fettanmış. Böylesiyle aşk işleri ya pek ala olur ya olmazsa pek fena olur. Eğer bu gecede sana uyuyacakmışsın gibi geliyorsa, gel bu işten sağ salim elini eteğini çek. Yok kendine güveniyorsan atıl, atıl ama uyuma amcamın oğlu gözümün bebeği!

-Hayır sana söz veriyorum. artık yağma yok! Papaz pilavı bir kere yer! Bu gece ne uyurum, ne uyuşurum sabaha kadar dimdik dipdiri , up uyanık beklerim merak etme. Bunun üzerine Azize bana yemek getirdi. Onun niyeti karnımı evde doyurmaktı taki sonrada bahçede yemek yiyerek uykuya dalmayayım. Ben de onun sözünü dinledim. Oruca hazırlanan sahurlular gibi, biraz sonra acıkmamak için şimdiden istiksiz isteksiz yedim. Tam kapı dışarı çıkcağım sıra Azize boynuma sarıldı. Bana ezberletmiş olduğu beitleri okuyacağıma bana antlar verdirdi. Ben de Azize'den ayrılınca dos doğru bahçeye koştum.

Orası yine eskisi gibi döşenmiş ve donanmış. İçimden:

-Bunlar acaba cin mi peri mi ki göz açıp kapayacak kadar kısa zaman içinde buraya bu sofrayı, kandilli kameryaları kuruyorlar ve o kurudukları şeyleri de kurdukları kadar çabuk çabuk kaldırıyorlar. Amma da el çabukluğu marifet ha!

Yine minderin üzerine eski yerime gidip bağdaş kurdum. Gece ilerliyordu. Gece ilerledikçe göz kapaklarımla başım ağırlaşıyordu. Ben uykuya kapılmamak için gah başamı sert sert sallıyor Gah parmaklarımla göz kapaklarımı oğuşturup yukarı kaldırıyordum. Hem aksiliğe bak ki evde inadına tıkanık duran iştahım burada inadına açılivermesin mi? Gece rüzgarları da sanki benimle alay ediyorlarmış gibi yemeklerin kokusunu alıp ta burnumun içine sokuyorlardı. Artık bunun bu kadarına dayanılmazdı. Eteklerimi toplayınca yallah masanın yanına yanaştım. Ha şundan ha bundan dedim yedim. Biraz ondan içelim diyerek içtim. Ama bu içiş o biraz ile kalmadı, bir bardak arkasından, bir bardak daha, bir daha ve bir daha içtim. Zaten sevdadan bitkin olduğumdan mest oldum. Yere böyle çam bölmesi gibi boylu boyunca uzandım. Gözümü açtım, lakin yine kapadım. çünkü ta göğün kubbesinden ortasına tırmanmış olan güneş gözlerimi fena halde kamaştırıyordu. Gözlerimi başka tarafa çevirerek yine açtım. Bu sefer kendimi sokak ortasına atılmış buldum. hem de göbeğimin üzerine artık biber tohumu, hurma çekirdeği gibi baharat ve süprüntü kabilinden şeyler değil, kırından taze sıyrılmış bir hançer, bir de demir dirhem konmuştur. Vallahi gözüm korktu, gittim. hançeri de dirhemi de kapınca soluğu evde aldım.

Hızlı adımlarla yürüyerek bir gölge gibi sessiz Azize'nin odasına daldım. Onun arkası kapıya dönmüş olduğu için oraya girdiğimin farkına varmadı. Dövünüyor, saçını, başını yoluyor.

-Ah bu işkence daha ne kadar devam edecek? Halimi bildirecek derdimi açacak tesilli bulacak kimsek yok! diye şikayetler ediyordu. Odaya girer girmez dirhem ile hançer elimden düştü. Evde fırıl fırıl döndü. Gözlerim karardı, yere yuvarlandım. Bayılmıştım,kendime gelince ona olanı biteni anlattım. derdimin büyüklüğüne de iştirak etti. Baş başa acı yaşlarımızı birbirine karıştırdık. Ben kendi halime yanıyordum. Biçare Azize ise hem kendisi, hem de benim için üzülüyor, mum gibi eriyip gidiyordu.

-Azize ben sana zinhar gözünü yumma diye kaçbin kere tenbih ettim. Sen sözü kulağına küpe edeceksin, diey söz veriyorsun ama söz bir kulağından girip öbür kulağından çıkıyor.

Aman Azize şu acıklı halime bak da bir de beni azar ederek yanık yüreğimi büsbütün yakma! Sen gel bu hançer ile demir dirheme bir mana ver!

Bunu anlayamayacak ne var? Dirhem insanın gözlerine delalettir. Yani dirhem üzerine koymakla bu kız gözleri üzerine bir şeyler yemin etmiş. Ne yapmaya yemin etmiş biliyor musun? Eğer bir daha gelir de uykuya dalarsan karnın üzerine bıraktığı

hançerin eşi bir hançerle seni öldürmeğe yemin etmiş. Ah amcamınoğlu ben bu kurnaz kızdan çok ürküyorum. Bunun niyeti pek hayırlı olmasa gerek. Yüreğime bin türlü korkunç şüpheler geliyor. Bu kızın sana yaman bir tuzak hazırldığını sezer gibi oluyorum. Üzülüyorum, eziliyorum, bitiyorum. Bu kadının bahçesine bir daha gittiğin taktirde orada uykuya dalmayacağına iki kere iki dört ettiği katar emin isen o zaman diyeceğim yok canın nasıl isterse öyle yap. yok eğer orada uyuyacağını zannediyorsan başına bir bela gelmeden gel de bu sevdadan gazgeç.

Unutma ki bu kız seni bir kere daha uyur vaziyette görürse öldürürmü öldürür.

-Peki amcamın kızı bu işin oluru nedir ya! Ben sana sığınıyorum, senin aklın keskindir. Hem kadın değil misin, onun için kızın fikirlerini benden kat kata daha iyi seziyorsun.

ben sana canla başla yardım ettim ve ediyorum da yalnız sözlerimi dinlemeklazımdır. Sana kaç kere uyuma, dedim. Sen ne diye yine uyudun?

-Sana yemin ederim ki neden sonra özlediğim murada ermek uğruna nasihat edersen nasihatını noktası noktasına yerli yerine getireceğim.

-Pek ibahçeye gideceğin zaman sana ne yapacağını söylerim.

Sonra beni okşadı. Yatağa yatırdı. Sanki hasta bir çocukmuşum gibi bana ninniler söyledi. Ayaklarımı öptü, başımı kaşıdı. Nihayet beni uyutmaya muvaffak oldu. Uyandığım zaman güneş hemen hemen batmak üzereydi. Zavallı Azize'yi başımın ucunda yüzümü yelpaze ile rüzgarlar buldum. Ben saatlerce uyumuşum halbuki o benim yanı başımdan bir lahza bile ayrılmamış. Gözlerini kırpmadan bana bekçilik etmiş, beni rahatsız etmesin diye üzerime bir sinek bile kondurmamıştı. Yalnız ağlamaktan gözlerinin kızarmış olduğunu gördüm. Azize uyandığımı görünce yüzüme güldü. Koşup bana yemek getirdi. O dakikada hiç iştahım yoktu. İştahsız yemek yemek de dayak yemekden farksızdır. Onun için tepsiyi ittim.

Aman şu yemekleri yanımdan uzaklaştır, çok tokum, yemeklerin kokusu adeta içimi bulandırıyor dedim.

-Hani ya her söylediğimi dinleyeceğine dair bana söz vermiştin? Daha şimdiden iteatsizlik etmeye başlıyorsun.

Hakkı vardı. Tepsinin başına geçtim. Midem almıyordu, ama ben tıka basa yiyerek vaadimi yerine getiriverdim. Midemde öyle bir rıhtım kurdum ki deme gitsin! Azize yemekten sonra ban abardak bardak şerbet sundu. onları da bir bir arkasına devirdim. Artık öyle bir hale gelmiştim ki, değil o gece, lakin ertesi gün de ağzıma bir lokma yemek veya bir yudum su koymanın ihtimali yoktu. Yemek bitdikten sonra beni yine Azize minderin üzerine uzandırdı. Ellerimi yıkadı. Üstüme başıma gül suyu serpti, yanıbaşıma

oturdu, vıcır vıcır kuşlar gibi öterek intizar saatlerini kısaltmaya çabaladı. "Gel Udi-i Karib derler ya işte beklediğimiz akşam da nihayet gelip çattı. Azize beni giydirdi kuşattı:

-Aman amcamınoğlu, sakın gözlerini yumayım deme. Çünkü yandığın gündür. Kız yanına gelse gelse gece ortasından çok sonra şafağa yakın gelri. Bunu söylemekten maksadım çok bekleyeceğini sana anlatmaktır. Ona göre davran!

Biçare bunları söyledikten sonra dayanamadı dolu gözlerinden acı yaşlar boşandı. Tam dışarı çıkacağım zaman:

-Sakın sana ezmerletmiş olduğum mısraları okumayı unutma dedi.

-Hiç unuturmuyum bu da söz mü? Diyerek dışarı fırladım, ortalık alaca karanlıktı.

Bahçeye gidip gelmeye ayaklarım o kadar alışmıştı ki oraya gözüm kapalı bile olsa yine kolay kolay varabilirdim. Neyse sözü uzatmayalım. Bahçeye girdim. Minder, sofra, kamerya, yine yerli yerindeydiler. Ben de eskisi gibi minderin üzerine çıkıp kuruldum. Karnım toktu. Uykudan, mahmurluktan da eser yoktu. Hiç ömrümde o saat kadar keyifli olduğumu hatırlamam.

Ben bahçeye vardıktan biraz sonra alaca karanlık gecenin zifiri karanlığına yol verdi. Yaldızlar kırpışan gözler gibi belirmeğe başladılar. Ay doğdu, el ayak patırtısı kesildi, ortalıkta bir çıt bile yoktu. Ay göklere tırmandı, sonra ufka doğru düşmeye başladı. Lakin sevdiğim kız bir türlü görünmüyordu. Yavaş yavaş keyfim bozulmaya sinirlerim gerilmeye başladı. Derken horozlar ötmeğe koyuldular, göğün bir tarafı ağarır gibi oldu. Şaka değil koskoca geceyi beklemekle geçirmiştim. Birgün evvel karnımı doyururken bana sanki ebediyyen yemek yemeyeceğim gibi gelmişti. halbuki karnım acıkmaya başlamasın mı? Kendi kendime de kızmadım değil. Lakin ne ettimse fayda vermedi. Yine sofranın başına geçtim. Şunun çeşnisine bakalım, bunun tadı tuzu yerinde mi acaba? Onun şerbeti nasıl ki derken midemi yine istif etmiş bulundum. Gözlerim ağırlaştı. Beni tatlı tatlı bir mahmurluk sardı. Esnedim ha bire esnedim. Tam dalacağım sırada uzaktan bir gürültü işittim. Kulak kabarttım. İşittiğim hayal falan değildi.

İnsan yürüyüşü gürültüsünün ta kendisi. Bende artık ne mahmurluk ne ağrılık kaldı. Hemen çarçabuk ellerimi, ağzımı, yüzümü yıkadım. Yüzüme ellerimi silmeği henüz bitirmemiştim ki sevdiğim kızı bana doğru geliyor gördüm. Onu görünce bütün çektiğim sıkıntıları, zahmetleri unuttum. Ona değil ben, lakin benim gibi binlerce delikanlı feda olsa layıktı. Sevilimin yanında on tane kadar cariye vardı. Cariyeleri arasında ilerleyen sevgilim yıldızlar arasında yükselen mehtaba benziyordu. Üzerinde altın sırmalarla işlenmiş bir ferece vardı. Kız beni görünce şan ve şakrak bir kahkaha salıverdi.

-Acaba dedi bu sefer nasıl oldu da uyumadınız. Neyse uyanıklığınız bana aşık olduğunuzu isbat etti. Çünkü sevdalalağın bir şanı göz yummadan sevgiliyi sabahlara kadar bekleyebilmektir.

Sevgilim bunun üzerine cariyelere bir işaret yaptı. Cariyeler yanımızdan çekilip gittiler. Yan yana baş başa yalnız kaldık. Sevgilim beni göğsüne sıktı, öptü. Vakit gündüz oluncaya kadar tatlı tatlı muhabbet ve sohbet etti. Artık neredeyse öyle ezanı okunacaktı. Bahçede artık daha fazla kalamazdım. Sevgilime gideceğimi söyledim. Elimi tutarak gitmekten beni alıkoydu. Cebinden bir mendil çıkardı, mendili minderin üzerine açtı. Mendilde iki gazel sureti işlenmişti. İşte gördüğünüz mendil bu bahsi geçen mendildir. Kız onu bana bir hatıra olarak bıraktı. Ertesi gece ve her gece bahçeye geleceğini vaadederek oradan çıktım. Yalnız sevinçle Azize'nin bana ezberlettiği mısraları unuttum.

Bir kere eve girince doğru Azize'nin odasına koştum. Amcamın kızı cansız bir külçe gibi minderin berisine yığılmış kalmıştı. Gözlerinden oluktan boşanırmış gibi yaş akıyordu ve vahları ise hakikaten yürek yakıcıydı. Beni görünce gözlerini sildi: Koştu gerdanımı öptü ve:

-Sana tenbih ettiğim gibi o mısraları kıza okudun mu? diye sordu.

-Hayır! okumadım dedim. Vallahi unutmazdım ama şu mendilin üzerine işlenmiş iki gazâli görüyor musun işte hayran hayran onların seyrine dalmıştım, o esnada mısralarda aklımdan çıkıverdi.

Bunu söylerken gazâl resimli mendili Azize'nin önüne seriverdim. Bu cevabım Azize'nin kederini yatıştırmak şöyle dursun, onu büsbütün mükedder etti. Zavallı kız yay gibi yerinden kalktı, lakin hemen kendisini toparlayarak yerine oturdu. Güç bela içine akıttığı acı yaşları artık yanaklarından aşağı salıverdi. Yalvarışlı bir tavırla omuzunu tuttu.

-Ey amcamın oğlu, senden büyük bir ricam var beni kırma, bu mendili bana hediye et, dedi.

-Hay hay, can ile baş ile! Senin olsun. Bu senden iyi mi Azize'ciğim.

O gün evde döşeğimsi bir minderin üzerine yan geldim. Açık pencereden tatlı meltem rüzgarı püfür püfür esiyordu. Güzel bir şekerleme kestirmişim. Akşam olunca, yine sevda yolu üzerine yollanacağım sırada Azize eteğimden tuttu:

-Aziz bana bak! Dedi. Bu kızdan ben bir fenalık umuyorum. Sakın bu gece ondan ayrılırken sana ezberletmiş olduğum sözleri ona tekrar etmeği unutma ha!

Unutmayacağımı vaadederek Azize'den ayrıldım. Bahçeye girdim. Minderin üzerine çıkarak oturdum kız beni bekliyordu. Hemen kameryaya koştu, boynuma sarıldı ve yanaklarımı öptü. Yedik, içtik, konuştuk eni konu geç olunca ayrılmak üzere ayağa kalktım. İşte tam o dakikada Azize'nin bana ezberletmiş bulunduğu mısralar hatırıma

geldi. Doğrusu o mısralarda ben derin bir mana yahut başkaca bir sanat eseri görmüyordum. Mamafih Azize'nin de onları bana derin manaları veya bedîî kıymetleri için öğretmediğini biliyordum.

Bu şiir ancak şirk veyahut belanın def'i için okunup üflenen tılsımlı laflar kabilindendi. O mısraları kıza tekrar ettim.

Ey aşıklar, aşktan yanan bir gencin nasıl hareket etmesi icap ettiğini bana öğretiniz!"

Zahiren manasız olan bu sözleri duyar duymaz kız hüngün hüngür ağlamaya başladı ve ah çekerek cevaben şu sözleri söyledi:

"Aşkı gizlemeli, sabretmeli!"

Kızın söylediği bu birkaç lafi kolaylıkla ezberledim. Bahçeden çıkınca dosdoğru eve vardım. Azize'yi yerde yatar buldum. Başının ucuna annem çökmüş kızın acınacak haline gözyaşları döküyordu. Annem beni görür görmez kaşlarını çattı.

-Senin gibi amcazadelerin Allah müstahakını versin dedi. Biçare kızı bu halde bırakarak nereye gittin. Senin yüreğinde duygu denilen şey yok mudur?

Lakin Azize odaya girenin ben olduğunu anlayınca yay gibi yerinden fırladı.

-Ey Aziz öğrettiğim mısraları kıza okudun mu? diye sordu.

Evet dedim.

Bu cevabım Azize'yi hıçkıra hıçkıra ağlattı. Bana bir mısra daha ezberletti. Ezberlettiği mısrayı bana okuduktan sonra şu mısraları da öğretti.

"O sabır etmeye çabaladı, tahammül etti lakin bu sırada yalnız acı buldu"

Ezberlemiş olduğum bu iki mısrada evvelce öğrenmiş olduğum mısra gibi sevdiğim kıza söylenecekti. Vakti ve saati gelince ben yine bahçeye gittim. Orada güzel bir vakit geçirdim. Tam döneceğim sırada mısralar hatırıma geldi, onları kıza okudum. Tuhaf şey! Kız bu mısraları duyunca bir ağlamaktır tutturdu. Ben ise bu bomboş laflarda ne ağlayacak ne de gülecek bir şey görmüyordum. Kız epeyce ağladıktan sonra kendisini toplayabildi ve cevaben şu mısraları söyledi.

"Madem ki sabır ona yalnız acı veriyor, onun acısını yalnız ölüm unutturur!"

Fesübhanallah diyerek bu kelimeleri de birer birer ezberledim. Eve dönünce, Azize'yi bayılmış ve yerde serili buldum. Annem yine Azize'nin başucuna oturmuş ona yardım ediyordu. Azize adımlarımın gürültüsünü işitince yattığı yerden irkildi. Fal taşları gibi açılan gözleri tuhaf bir ateşle yanıyordu. Halecanlı bir sesle:

-Mısraları okudun mu? diye sordu. Evet dedim.

Evde bir ağlamaktır tutturdu. Ben ne yapacağımı ne edeceğimi şaşırdım. Elimden alık alık bakıp beklemekten başka birşey gelmiyordu. Biraz sonra Azize bazı mısralar

daha okudu ve kızı görmeğe gittiğim zaman bunları ona okumaklığımı rica etti. O mısralar şunlardı:

"Duydum, anladım artık genç yaşımda ölüyorum. Yar ile kavuşmamıza engel olan insana selamlarımızı bildiriniz!".

Azize'nin yanına çömelerek ezberledim. Akşam vakti olunca yine bahçe yolunu tuttum. Sevdiğim kız beni kapıda bekliyordu. Yan yana oturup muhabbet ettik, öpüştük, koklaştık, yedik içtik derken yine gök ağarmaya başladı. Artık ayrılmak saati gelip çatmıştı kıza Allah'a ısmarladık derken Azize'nin son olarak öğrettiği sözleri hatırıma geliverdi. Onları giderayak tekrarladım. Kız öyle bir bağırış bağırdı ki işiten onu birden bire bir şimşek çarptı sanıyordu. Ben ne kızın ne kendimizin neye uğradığını bilemediğim için şaşkın şaşkın "ne var, ne oluyor?" diye etrafim bakınıyordum. Kız iki elleriyle başını tutuyor:

-Ah gitti biçareceğiz öldü diye inliyordu.

-Yahu ölen kim, nerede öldü? diye soruverdi.

-Bu mısraları kim söylemiş bu saatte o çoktan ölmüştür diye cevap verde veryine başını önüne eğerek acı acı ağlamaya devam etti. Bir müddet böyle kaldıktan sonra başını kaldırdı:

-Yazıklar olsun sana! Bu sözleri sana söyleten kızla bir hısımlığınız bir akrabalığınız var mıdır? dedi.

-Evet akrabamdır. Hem de yakın akrabamdır. Amcamın kızıdır. Diye cevap verdim.

Yalan söylüyorsun diye haykırdı. O senin amcanın kızı olamaz, çünkü insan öz amcasının kızına bu kadar fenalık yapamaz. Anlaşılan kız seni çıldırasıya seviyordu. İnsanın amcasının kızı ona karşı bu kadar büyük bir muhabbet duyar da o insan o kıza karşı hiçbirşey duymaz olur mu? Yazık ettin zavallı kıza, o biçare bu dakikada senin yüzünden diriler arasında sayılır değildir. O çoktan bu kara sevdayı ruhuyla beraber kara topraklara sürükleyerek bu dünyadan göçüp gitmiştir. Allah senin gibi adamın vücudunu yeryüzünden eksik etsin. Seni böyle seven bir amca kızının bulunduğunu evvela bilseydim sana yüz vermek değil seni yanıma bile yaklaştırmazdım dedi.

-Vallahi yalan söylemiyorum. Bu mısraları bana öğreten amcamın kızının ta kendisidir. Sana yalan söylemeye borçlu değilim. Sonra seni ne kadar sevdiğimi bilirsin sana yalan söylemeye dilim varmaz, yaptığın işaretlerin manalarını bana anlatan da yine bu kızdır. O doğrusu bana can ile baş ile yardım etti. İşaretlerinin manalarını da söylemekle kalmadı, buraya gelişimin her dakikasında bana ne yapacağımı bir bir öğretirdi. Eğer o olmasaydı bu dakikada ben burada bulunamazdım. Muradıma ben onun sayesinde vardım.

-Ne söylüyorsun? Demek aramızda olan biten herşeyi biliyordu ha! biliyordu ya! Hem biliyordu da laf mı sana karşı nasıl davranacağımı öğreden oydu.

-Sen gençliğini ona nasıl zehir ettinse Allah da senin gençliğini sana zehir etsin, dünyayı sana zindan etsin, gençliğin hayrını görme emi? dedi. Biraz düşündükten sonra:

-Burada ne duruyorsun biçare kızın yanına koşsana! diye bağırdı.

Ben inat edip orada beklemezdim ya! İster istemez ayağa kalkarak ev yolunu tutuverdim. Bizim evin sokağına varınca uzaktan bir vaveylanın yükseldiğini işittim. Tüylerim ürpermedi desem yalan söylemiş olurum, korka korka adımlarla kapımızın önüne vardım. Titrek ellerle kapının tokmağını çaldım. Kapıyı annem açtı. Biraz evvel Azize'yi o kapının arkasında ölü olarak bulmuşlarmış. annem beni görür görmez üzerime atıldı. Bana demedik laf bırakmadı.

-Bu kızın ölümünün günahı senin boynunadır. Genç kısın kanının öcünü Allah senden alsın! Seni Allah ü Zülcelal sürüm sürüm süründürsün, inim inim inletsin. Biçareyi nasıl kahrederek yüreğini çatlattınsa Allah da seni kahhar ismiyle kahretsin. Keşke seni doğurmaz olsaydım. Senin yanında kurt, yılan, akrep melek sayılır. Ah başı kopası şu kızı kimbilir nasıl işkencelerle öldürmüşsündür? Onu bir bilmek isterdim.

Annem daha söyleyeceklerini bitirmemişti ki meydana bir de babam çıktı. Evde ağzına geleni söyledi. Onların sövüp saymalarına ne hacet vardı? Azize'nin ölümüne zaten canım sıkılmıştı. Babamla beraber kızın cenaze merasimini hazırladık. Onun ruhuna hatimler indirdik. Üç gün üç gece Azize'nin mezarı başında kaldım. Üç gün sonra eve döndüm. Evde annem beni sıkıştırmaya başladı.

-Kızın yüreğini nasıl kırdır? Ne ettin de onu öldürdün diye bir düzine soru sordu. Anlaşılan kızın büyük bir işkence içinde kıvranıp çırpındığının annem farkına varmıştı. Kıza her vakit;

-Kızım nen var, derdin nedir? Bana anlatsana diye sualler sorar, onun ağzını aramış kız:

Kıç hiçbirşeyim yok der dururmuş. Evirmişler, çevirmişler, lakin kazın ağzından bir söz bile kapmamışlar. Kız ölüverince annem onu nasıl öldürdüğümü merak etmiş. Nihayet birgün beni yine fena halde sıkıştırdı. Yerinde tepiniyor ve mütemadiyen:

-İllâda illâ... bu taze kıza ne ettin, ölümüne sebebiyet verdin? Diye soruyordu. ardı arkası kesilmeyen bu sorgu ve sualler artık canıma tak demişti. Somurtkan bir suretle:

-Ne yapacağım, ne edeceğim, hiçbirşey yapmadım! diye cevap verdim.

-Tazenin ölümünün intikamını Allah senden beş kat fazla alsın emi? Zavallı kız sana son nefesine kadar hiç ses çıkarmadı. Hiçbir şeytan şikayet etmedi. Biçareye değme işkenceyi reva gördüğün halde o yine sırrını yüreğinde hapsederek gık bile demiyordu.

Seni çıldırasıya sevmekte devam ediyordu. Artık son nefesi yaklaşmıştı. Onu hıçkırık tutmuştu. Kapalı gözlerini açtı ve bana üzgün bakış saldı. İnce sesiyle:

-Anneciğim, dedi bilirsin ya biçare öksüz beni her zaman anne diye çağırırdı neredeyse ölecceğim, bana hakkını lelal et! ölümün cezasını allah oğluna çektirmesin! Dedi. Ben sözünü kestim.

-A başıma gelenler bu laflar nedir? Dur bakalım daha hayata yeni giriyorsun halbuki ölümden bahsediyorsun. Bu kadar korkak olma daha ihtiyarlayıncaya kadar kimbilir kaç seneler yaşayacaksın, dedim ama buruk teselliye kendim de inanmadım. Kızcağız göz göre göre can çekişiyordu. Onu böyle gördükçe yüreğimin yağı eriyor, kanı sızıyordu. Kolay mı Dağ gibi evladı yetiştir de tam ,

-Oh elhamdülillah zahmetini çektim ama şu yavruyu da yetiştirdim diyeceğim zamanda yavru da gözünün önünde yıkılıp gidiversin? Azize teselli sözlerime kulak asmadı bile.

-Anneciğim üzülme, yorulma dedi. Yakında ben ölüler arasına kavuşacağım. Yalnız senden bir dileğim var. Bu öz dileğimi yerine getirirsen gözlerimi ardımda açık kalmaz. Rahat rahat ruhumu teslim ederim. Senin artık ba dâr-ı dünyada bana yapabileceğin iyilik bundan ibarettir. Eğer Aziz bu akşam da onun her akşam gitmek adeti olduğu yere giderse ve orada her akşam rast geldiği insana rastlarsa o insana şu birkaç sözü söylemesini unutmasın:

"Sadakat iyidir hıyanet fenadır!" işte bu kadar sevdiğim için onu birçok kazalardan belalardan korudum. Onu öldükten sonra da korumak istiyorum, işte bundan dolayı, ona bu sözleri öğretiyorum. ondan sonra yastığının altından küçük bir çıkın çıkardı, Ne zaman onun ölümünden dolayı seni ağlar görürsem o zaman o çıkını sana vermekliğimi tembih etti. Çıkının içinde bağlı duran şeyin ne olduğunu ona ısrarla sordum. Lakin bir türlü söylemedi. Hem de çıkını açmayacağıma dair bana yemin ettirdi. Şimdi çıkın yanımda saklıdır. Kızın vasiyet ettiği gibi ne zaman seni ona acıyarak ağlar görürsem çıkını o zaman sana teslim edeceğim dedi.

-Adam sende dertli dünyada dertsiz başıma dert arayacak değilim ya. Azize ölmüşse elinden ne gelebilirdi? Allah ona gani gani rahmet etsin diyerek geçtim. Benim kaygım bambaşkaydı. O günden sonra kendimi büsbütün eğlenceye, zevk ve sefaya verdim. Sevgilimle buluşarak bütün geceyi beraber geçiriyorduk. Lakin artık bu da beni doyurmamaya başladı.

İçimden "ah ne etsem de gündüzleri de sevgilimle beraber geçirsem" deyip duruyordum. Akşam olunca Azize nereye gider? Elbette bahçeye gider. Sevgilimi merak içinde beni bekler buldum. Beni görür görmez kuş gibi çırpına çırpına bana doğru koştu ve boğazıma sarılarak amcamın kızı hakkında bir iki havadis olup olmadığını sordu:

-O çoktan öldü dedim. Cenaze namazını kılalı tam dört gün oldu. Allah rahmet eylesin. İstirahat-ı ruhu için hatimler indirdik ve mevlitler okuttuk.

Sevgilim bu sözlerimi duyunca az kalsın ağlamaktan bayılacaktı. Hıçkırıkları arasında;

-Ah hain onun ölümüne sebep olacağını ben söylememişmiydim? Sen bir amcanın kızı bulunduğunu bana iş işten geçtikten sonra haber verdin. Eğer vaktiyle haber vermiş olsaydın bile ben onu ölümden kurtarabilirdim. Biçare kızın bana iyilikleri çoktur. Ancak onun sayesindedir ki bu dakikada ikimiz birbirimize kavuşmuş bulunuyoruz. Ben ona çok medyûn-i şükranım ve eğer sağ olaydı, borcumu öderdim. Ne çare ki kuş uçtu, kafes boş kaldı. Bu kızın ölümüne sebep olduğun için korkarım ki senin başına büyük bir felaket gelecektir.

-Yahu sen ne duruyorsun? O ölmezden evvel bana hakkını helal etti, Allahü a'lem onun ölümünden dolayı bana hiçbirşeyler olmaz, sonra Azize ölürken anneme söylediği lafları sevgilime tekrar ettim. Bunları duyan sevgilim:

-Aman annene gittiğin zaman kızın son nefesinde bana söyleyesin diye annene öğrettiği sözleri ondan öğren sonra da gel bana söyle emi dedi.

Eve gidip anneme sormaya ne hacet annem bana onları çoktan söyledi, işte "sadakat iyi, hıyanet fenadır" Sevgilim bu sözleri duyunca şaşırdı. Hem başını sallıyor hem "Allah kıza çok rahmet eylesin, temiz kalpli güzel bir kızmış, değil yalnız bu dünyada öteki dünyaüda bile seni koruyor" Ben sana bir fenalık etmesini tasarlıyordum. Öyle bir fenalık ki onun acısını ölünceye kadar unutmayasın. Halbuki kızın bu sözleri sana bu fenalığı yapmaktan beni alıkoydu. Sen yine o biçare masuma teşekkür et.

Ne yalan söyleyeyim, sevgilimin ağzından bu sözleri duyunca şaşırdım:

-Yalnız birbirimizi bu kadar sevdik, bu kadar zamandır da sevişiyoruz. Buna rağmen sen bana karşı nasıl fena bir niyet besleyebilirsin. Demek bunca gündür ben koynumda zehirli yılan besliyormuşum da haberim yokmuş.

-Daha ağzının süt koktuğunu görüyorum. A koca bebek sen kadınların ne fettan, ne afacan şeyler olduğunu bilmiyorsun galiba. Bu işte acemiliğin besbelli... Sakın herhangi bir kadınla görüşeyim konuşayım deme, çünkü kadın kısmının hilesi çoktur. Sen de bu beceriksizlikle onların tuzağına düşersin. Seni şimdiye kadar bile benim şerrimden kurtaran o amcanın biçare kızıydı. Lakin öldükden sonra artık seni koruyacak, seni muhafaza edecek kimse kalmadı. Onun için gözünü dört aç, kadın dendi miydi kırk fersah uzağa kaç. Şaka değil bu kadın oyunu derler, bir kere kündeye bastımıydı kırk yıl belini doğrultamazsın ha!

Bu sözü duyunca doğrusu gözüm korktu. Kendi kendime: "Bir bakındı! Ne kadar tehlikedeymişim de hiç haberim yokmuş" diyordum. Sevgilim şöyle bir uzunca düşünceye vardıktan sonra derinden bir ah çekti ve yine bana dönerek:

-Senden bir ricam var dedi.

-Ricam neyse onu işitmeden yerine getirmeye söz veriyorum diye cevap verdim.

-Amcanın kızının mezarına gitmek istiyorum. Mezar taşına birkaç söz yazacağım.

-Baş üstüne gideriz ama hemen şimdi gitmeyelim. Baksana gece zifiri karanlık. İnsan nereye bastığını göremez. Sabret, sabah olsun ilk işim seni oraya götürmek olur.

-Peki öyle olsun, Ah avanak ah. amcanın seni seven bir kızı olduğunu bana daha evvel neden bildirmdin?

-Yahu şimdi oldu olacak, artık ah ve vahların ne faydası var? Yalnız son olarak söylememi rica ettiği sözlerin gizli manaları nedir? Onu bana söylesen. Bu "sadakat iyidir ama hıyanet fena" ne demek sualine sevgilim hiç cevap vermedi. O sırada kim bilir aklından ne geçiyordu.

Tan yeri ağarır ağarmaz sevgilim yanımdan ayrıldı, gitti, bir kese dolusu altın aldı, geri gelerek mezarlığı ziyarete hazır olduğunu söyledi. Hemen kalktım, ben önde o arkada mezarlık yolunu tuttuk. Sevgilim hem yürüyor, hem de konuşuyor:

-Bu parayla biçarenin istirahat-ı ruhu için dervişlere zikrettireceğim, mezarının üzerine güzel bir türbe yaptıracağım, fukaraya onun namına sadakalar dağıtacağım diyordu.

Hakikaten söylediği gibi de yapıyordu. Her rast geldiğimiz dilenciye mirasyedisine sadakalar veriyor ve sadakayı da kimin namına verdiğini de bildiriyordu.

-Bu sadakayı görüyorsunuz ya, bunun için bana teşekkür etmeyin. Lakin ölünceye kadar sırrını tutan, aşkını bildirmeyen, nihayet kapıldığı sevdadan kurtulamayarak ecel şerbetini içen Azize hanıma şükürler edin dualar edin, çünkü bu sadaka size onun namına veriliyor, diyordu. Nihayet mezarlığa geldik ve Azize'nin mezarı başına vardık. Sevgilim Azize'nin mezarını görünce kaldırdı kendini mezarın üzerine attı. Hıçkıra hıçkıra hüngür hüngür ağladı. Sonra cebinden ufacık bir çekiçle ufacık bir demir kalem çıkardı. Mezar taşına şu sözleri oydu.

Mazarlıkta meçhul bir mezarın önünden geçtim. Esen rüzgara "bu mezar kimin mezarıdır?" diye sordum rüzgar bana "ey zâir bu mezar taşının önünde hürmetle eğil, burada bir aşık yatıyor!" diye fısıldadı. Ey aşkın masum kurbanı sana fatihalar gönderiyorum ve sidret ül Münteha da makarr tutmayı kibriyadan dilerim. Bu kelimeleri hakettikten sonra sevgilim mezarın üzerine de haylice ağladı. Vakit epeyce geçmişti. Nihayet eve dönmek üzere ayağa kalktık. Oraya nasıl gelmişsek yine aynı minval üzre sevgilimin evine döndük.

Evde sevgilim ellerime sarıldı, gözlerini gözlerime dikdi:

-Yemin et! Çabuk yemin et ki benden ebediyyen ayrılmayacaksın! dedi.

Ben istediğinden daha ala yemin ettim. ant koştum. Hergün akşam olunca sevgilime gider sabaha kadar yer, içer eğlenir ve gündüz eve dönerdim. Gam gussa nedir bilmezdim. Sevgilim ara sıra Azize'nin son olarak bana öğrettiği sözleri ağzımdan duymak isterdi. O istedikçe ben de tekrar ederdim. Bu kaygısız hayat ne kadar sürdü farkına varmadım. Çünkü zamanı saymak zahmetine bile katlanmak istemiyordum. Rahattan yanaklarım şişti, göbeğim kabardı, baldırlarım kalınlaştı. Azize'yi çoktan unutmuştum.

Günler, aylar, seneler geçti. Sıcak bir yaz günüydü, şöyle bir hamama gideyim de kendimi oğdurayım dedim. Hamamdan çıktıktan sonra bir iki bardak da şarap içtim. Akşam olduğu halde hâlâ sarhoşluktan açılmamıştım malum ya! Her akşam gidip sevgiliyi görmek adetti. Yine Mâhad bahçeye doğru yürürken sarhoşluk haliyle yanlış sokağa sapmışım. Acaba yol şuradan mıydı veyahut buradn mıydı derken sokağın öteki ucundan bir eliyle bir kandil tutan öbür elinde de bir mektup taşıyan bir ihtiyar kadın sûkün etti. Dosdoğru bana geldi ağlar bir sesle.

-Oğlum okumak bilir misin? diye sordu

-Hay hay, diye cevap verdim.

-Aman oğlum seni yolundan biraz alıkoyacağım ama mektubu bana okumakla kazanacağın sevap her ne işin varsa o işe biraz geç gitmekle edeceğin ziyandan kat kat fazla olacaktır.

-Nine mektubu çabuk verde okuyayım ha pek uzun değilmiş yahu.

-Evet oğlum ne yazıyor?

-Sıhhat ve afiyetle olduğunu kendisini merak etmemenizi yazıyor.

-Allah seni mesut etsin oğlum ölünceye kadar keder yüzü görme!...

İhtiyar kadın dualar ee ede benden ayrıldı yan sokaklardan birinin içine daldı. Lakin biraz sonra mektup ile fener ile yine önüne çıktı. Bana:

-Ah oğlum, sana bir angaryam daha var. Bu şimdiye dek okuduğun mektup oğlumdan geliyor. Oğlum senelerce evvel aramızdan ayrıldı, bize ne mektup, ne haber gönderiyordu. Kendisini öldü sanyorduk. Derken bu akşam mektubu aldık. Onun evde bir de kızkardeşi vardır. Senin bana demincik mektubu okudun ya sen ne okumuşsan gidip kız kardeşine tekrarladım. Lakin kardeşi sözlerime inanmıyor onu aldattığımı sanıyor, ne kadar zahmetse, evimiz ta şuracıkta yanıbaşımızdadır. Gelinin de sokak kapısının önünde şunu okuyunuz. Kızım da kapı ardından mektubu dinleyiversin dedi. Ben hayır diyemezdim ya. İhtiyar kadın önde ben arkada ihtiyar kadının evine yollandık.

— یمین ایت ، چابوق یمین ایت که بنده
ابدیاً آیریلمایاجقسك ؟ . .

Yemin et, çabuk yemin et ki benden
ebediyyen ayrılmayacaksın

Ne ise sözü çok uzatmayalım şehzadem ben ihtiyar kadının arkasına düştüm. Nihayet üstü pirinç kaplı kocaman bir kapının önüne vardık. Kadın kapıyı çalmadan acale birşeyler söyleyerek içeriye seslendi. İçerden birisinin ayak sesleri işitildi. Kapı açıldı. Göz ucuyla kapı aralığından gördüklerim beni şaşırttı. Kapıyı açan genç bir kadındı. Şalvarını da dizlerine kadar sıvamıştı. Beyaz bacakları ve baldırları meydandaydı. Ey Allahım o bir çift bacağı görünce aklım başımdan gitti. Ben o zamana kadar bacağın öylesini hiç bir yerde hiç bir kadında görmedim desem yeridir. Onlara baldır demek günahtır. Onlar bir çift şaheserdi. O bacaklara ister mermer sütun deyiniz iister kaymak sutun deyiniz. Bu iki sutuna istinat eden vücut, endam ve simada üstünlere layık olacak güzellikteydi. Üst entarisinin eteklerini ters çevirerek kaldırmış ve belindeki kuşağı geçirmişti. Kollarını da ta omuzlarına yakın bir yere kadar sıvamıştı. Pürüssüz, beyaz, kuğu boğazı gibi iki kol insanı kendinden geçirecek kadar güzeldi. Gerek el gerek ayak bileklerinde zümrütlü, elmaslı, yakutlu bilezikler, halkalar vardı. Mini mini kulaklarından büyük iri maler sarkıyordu. Kaymak gibi süt beyaz gerdanı da renk renk mücevherler le bezenmişti. Başına renkli bir sargı sarmıştı. Anlaşılan ağır bir ev işi yapmakla meşguldü. Kadın beni görünce yüreğe dokunan tatlı sesiyle yavaş yavaş:

-Anneciğim mektubu okuyacak adam bu mudur diye sordu.

İhtiyar "evet" diye cevap verdi. Sonra güzel kadın mektubu bana uzattı. Aramızda aşağı yukarı bir kulaç kadar mesafe vardı. Heyacandan, şaşkınlıktan allak bullak olmuş ne söyleyeceğim bilmeyerek ağzımı açmış, kadının kaymak gerdanına bakakalmıştım. Farkına varmadan başımı omuzlarımı içeriye doğru eğmişim. Ardımdaki cadaloz yaradana sığınarak arkamdan bir itiş itti ki neye uğradığımın farkına varmadan kendimi evin avlusunun ortasında buldum.

Göz açıp kapayacak kadar bir zaman geçmeden arkamdan çarçabuk içeri girmiş ve evin kapısını sürgülemiş ve kilitlemişti. Güzel kadın üzerime atıldı. Beni kollarıyla sardı ve bağrına bastı. Sonra elimden tutarak beni evin içine sürüklemeye başladı. Elime o kadar sık sarılmıştı ki kurtulup kaçmak için bütün uğraştıklarım boşa gitti. İsteyerek veya istemeyerek kadının peşinden yürüdüm. Koca karı da ardımdan yürüyordu. Gide gide yedi tane uzun geçit geçtik. Nihayet geniş bir odaya girdik. Bu odanın dört tarafında dört tane geniş minder vardı. Lakin geniş oda deyip geçmeyelim. Hani ya içinde bir alay süvari at oynatabilirdi. Bütün eşya zeberced ve mercan süslüydü. Minderlerin üzerinde incili, yakutlu, zümrütlü işlemeler vardı. Orası benden ziyade senin gibi anlı şanlı bir şehzadeye yakışır bir daireydi.

Odanın etrafına göz gezdirirken güzel kadın bana:

-Ey Aziz dedi. Sen ölümü mü yoksa yaşamayı mı hangisini istersin.

Tabii yaşamayı dedim.

Madem ki yaşamak istiyorsun o halde benimle evleneceksin dedi.

Ben böyle bir kadınla nasıl evlenebilirdim.

-İşte bak ben bunu istemem dedim.

-Eğer benimle evlenirsen Fettan Delile'nin kurnaz kızının efsunundan kurtulursun, yoksa!...

-Fettan Delile'nin kurnaz kızı dediğin kimdir?

Kadın güldü güldü.

-Bak şeytana, kızı bir sene dört aydan beri her gece gidip görüyor da sonra hiç tanımamazlıktan geliyor. Allah o kız gibi efsuncuların büyücülerin vücutlarını yeryüzünden kaldırsın! Bu kocaman şehrin içinde ondan daha düzenbaz, ondan daha tehlikeli biricik kadın daha yoktur. Onun öldürdüğü erkeklerin sayısı bini de iki bini de aştı. Vakıa öldürmediği erkekler de oldu. Ama onların da ölüden hiç farkları kalmadı. doğrusunu söylemek gerekirse bu kadar zaman onun yanında kaldığınız halde daha hale yaşamanız şaşılacak şeydir. Lakin buna zamandır sizi öldürmedi, artık neredeyse sizi öbür dünyaya gönderecek demektir. Bu sözleri duyunca şaşırdım. Bir müddet kadına alık alık baktım. Olur şey miydi bu?

-Yahu dedim, siz bu şeyleri nereden söylüyorsun?

-Onu bana sormayınız. nereye gittiğinizi adım adım takip ediyorum. Herşeyi öğrendim. Her şeyi anladım yalnız öğrendiğim ve anlayamadığım bir nokta vardır o da Delile'nin kızının sizi şimdiye kadar niçin öldürmediğidir.

-Siz bunun sebebini biliyor musunuz?

-Ben de o zaman kızı evvela nasıl tanıdığımı ve amcamın kızı Azize'nin bana nasıl yardım ettiğini anlattım. Güzel kadın Azize hikayesini işitince gözleri yaşardı ve acı acı ağladı:

-Yazık olsun gence dedi. Siz ona yerden göğe kadar müteşekkir olmalısınız. Eğer biçare olmasaymış, haliniz yaman olurdu, hayatınızı kurtaran odur. Hem de ne pahasına biliyormusunuz kendi canı pahasına... Bunun üzerine güzel kadın ellerini çırptı içeri giren ihtiyar kadına:

-Haydi ne duruyorsun çabuk koş beraberinde getirdiğin iki kişiyi hemen buraya gönder dedi.

İhtiyar, başüstüne efendim diyerek dışarı çıktı. Biraz sonra kocakarı dört şahitle döndü. Ben ne oluyoruz diye merak ediyor lakin sesimi çıkarmadan bekliyordum. dairenin kandilleri yandı. Şahitler içeri girince güzel kadın dışarı firladı. Bir çara bürünüp yine gerisin geriye içeri dalması bir oldu. Şahitlerin bir tanesini kendine vekil tayin etti. Ben başuma gelecek belanın ne olduğunu anladım, fakat artık iş işten geçmişti. Yakamı sıyrabilmek için evlenmekten başka çare yoktu. Hemen oracıkta nikahımız kıyıldı. Güzel

kadın mehr-i muaccali de mehr-i meücceli de benden peşin aldığına dair bir senet yazıp verdi. Hatta senette bir de on bin gümüş aldığım yazılıydı. kadın nikahımı kıyanlara, şahitlere, vekillere paralarını verdi, hepsi dağılıp gitti. Biz yalnız kaldık.

O akşam orada kaldım, sabah olup kahvaltı edince şöyle bir sokağa çıkayım dedim. Lakin karım -artıt ona karım demek mecburiyetindeyim- gülerek yanıma yanaştı.

Yağma mı var dedi siz buradan çıkmayı buraya girmek gibi kolay mı sanıyordunuz? Yoksa beni Delile'nin kızımı zannediyorsunuz. Siz Senet-i Seniye muabince benim kocamsınız. Bu ev senede yalnız bir gün açılır. Bana inanmıyorsanız sokak kapısına gidiniz de bir bakınız.

Bu söz üzerine eteklerim tutuştu. Bu olur rezalet miydi? Bir evin içinde uzun bir sene mahpus yenilir, yutulur değildi. Dosdoğru kapıya koştum. Bir de ne göreyim? Koca tunç kapıyı kilitlemişler, sürgülemişler, çakmışlar velhasıl, açılmaması için ne lazımsa hepsini yapmışlar. Bunu görünce az kalsın sarığım tepemden uçacaktı. Eyvah kapanın pek fenasına düşmüştüm. Aklım zıvanadan çıktı. Gerisin geriye karıma koştum.

Yahu bu ne hal? ....diye başladım. Elini dudaklarıma dayadı;

-Korkma dedi. Bir sene için ne lazımsa hepsi evde mevcuttur. Un, hububat, kuru yemişler, taze meyveler, narlar, portakallar, şeker, koyun, tavuk her şeyimiz tamam. Ambarlarımız, kilerlerimiz tepeleme doludur. Ahırlarımız, kümeslerimiz de o kadar kalabalıktır ki iğne atsan yere düşmez. A, ne tuhafsın burada herşey var. Hiçbirşeye muhtaç değilsin de yüzünü gören seni idam olmaya gidiyor sanır. Nen eksik ki bu kadar müteessir oluyorsun? İç, ye, gez, keyfine bak!... dün akşamdan itibaren aradan bir sene geçince dışarı çıkar hava alırsın.

Bu sözleri duyunca başım yanıma düştü. Olacak olmuş, başıma gelecek gelmişti. İşi şakaya boğmaktan başka çare yoktu. Kahkahalarla gülmeğe başladım. Güldüğümü gören karım da karşıda makaraları salıverdi. Kapının açılması günü yaklaşınca karımda dünyaya bir oğlan çocuğu getirdi.

Derken efendim, kapının açılacağı gün geldi. O gece koca kapı menteşeleri üzerinde gıcırdaya gıcırdaya açıldı, fakat açılır açılmaz sırtlarında, çuval çuval un, şeker ve bir çok zahire taşıyan bir suni hamal içeri girdi. Ben dışarı çıkmak üzere hazırlandım. Karım "acelen ne?" dedi. Bu eve bir akşam üzeri girdik bir akşam üzeri olunca çıkar, dolaşır ve geri dönersin, istemeye istemeye karımın sözünü dinledim. Nihayet akşam oldu ben korka korka kapı yolunu tuttum. Karın yine bırakmadı.

Vallahi bırakmam, billahi bırakmam. Kapı kapanmadan evvel geri döneceğine yemin etmedikçe evden bir adım ilerlemeye izin vermem diyordu.

Yemin ettim, ant verdim dışarı çıktım. Kendimi bir kere dışarıda bulunca ilk göz ağrısının bahçesi yolunu tuttum. Bahçe kapısını açık buldum. Buna kızdım doğrusu kendi kendime:

-Şu hale bak, ben buraya uğramayalı tam bir sene oluyor da bahçe kapısını her geçen içeri dalsın diyemi açık bırakırlar? diye söylendim. Hemen hemen akşam olmak üzereydi. Bahçede çardağın bulunduğu noktaya doğru yürüdüm. Fettan Delile'nin kızını minderin üzerine oturmuş beni bekliyor buldum. Kız yanağını avucuna dayamış derin derin ve hazin hazin düşünceye dalmıştı. Aman efendim ne değişiklikti o? Gül beyaz rengi uçmuş, sararıp solmuştu, parlak gözleri sönmüş, göz çukurlarının karanlık derinlikleri çökmüştü. Beni görür görmez:

Allah'a şükür ki seni sağ salim görüyorum diye bağırdı. Ayağa kalkmak istedi. Lakin beni gördüğü için o kadar sevinmişti ki ayağı eli tutmaz oldu. Yerli yerine yıkıldı. onun o haline ben sebebiyet vermiştim. Vakıa istemeden sebebiyet vermiştim. Ama ne de olsa öyle bir utandım ki o anda orada olmaktansa yedi kat yerin dibine geçmek ve gömülmek isterdim. Kızın bana doğru sürüklenmeye çabaladığını görünce ben ona doğru koştum. Sarılarak yanaklarını öptüm.

-Bu akşam bu saatte geleceğimi nereden anladınız diye sordum.

-Bu gün geleceğinizi bilmiyordum, dedi. Bir seneden beri gece gündüz burada seni bekliyorum. Seni son gördüğüm dakikadan beri bu çardağın altından çıkmadım. Hani ya size bir elbise vermiştim. Sizz de sabah olunca geri geleceğinizi vaad etmiştiniz hatırlıyor musunuz? İşte ta o saatten beri sanki beni buraya çakmışlar gibi burada oturuyorum. Sizi bir gece bekledim, iki gece bekledim, gelmediniz. Geceler hafta oldu, haftalar ay oldu, neden sonra yanıma geldiniz. Aşkın işte hali böyledir, fakat neden bu kadar geciktiniz? Benim nasıl merak edeceğimi, nasıl bekleyeceğimi bilmiyor muydunuz?

Ben de başıma gelenleri baştan nihayete kadar bir bir anlattım. Evlendiğimi duyar duymaz kızın rengi büsbütün arttı, gözlerini fal taşı gibi açtı.

O akşam karıma dönmek mecburiyetinde olduğumu da söyleyince büsbütün çileder çıktı, çılgın bir sesle:

Nasıl, nasıl? bu gece de oraya dönmek için sana yemin mi verdirdi? Sanki seninle evlendiği ve bir sene seni evinde hapis ettiği yetmiyormuş gibi geri döneceğine dair sana yeminler veriyor ha? Uzun bir sene seni evden dışarı bırakmadıktan sonra şimdi de seni öz annenden ve bir senedir gece gündüz seni bekleyen benden kıskanıyor ha? O öyle düşünürse ya ben ne düşünmem ve ne duymam? O bir gece ayrılığına dayanamıyor da ben bir sene nasıl dayanırım. Ya zavallı annen bir senelik hasretten sonra oğlunu hiç olmazsa bir kaç saat için görmek istemez mi? Bunları düşündükçe hatırıma zavallı Azize geliyor! Ya hepimiz böyle düşünüyorsak onun ne düşünmeğe hakkı olmaz. Çünkü o

کوله‌لر بنی قاوراینجه‌یه چارپدیلر. آیاقلریمی،
ـ الریمی صیقی صیقی طوتدیلر . .

Köleler beni kavrayınca yere çarptılar ayaklarımı
ellerimi sıkı sıkı tuttular.

biçare ne benim ne annenin çekmediklerini ve çekmeyeceklerini hiç gık demeden çekti ve nihayet senin zulmünden öldü gitti. Seni benden koruyan yine o zavallıdır. Pekala seni hapsedebilir ve kolaylıkla öldürebilirdim. Lakin onun hatırını saydım. Sana bir fenalık etmedim. Seni sevdim fakat sen iyiliğime fenalıkla mukabele ettin. Eski halimi düşün bir de şimdiki halime bak...

Anlattıkça kızıyor, hem teessür, hem de hiddet yaşları gözlerinden akıyordu. Onun bu halini görünce apıştım, sindim, vesselam. Neredeyse üzerime saldıracak diye tir tir titriyordum. O harıl harıl anlattıktan sonra bir çığlık bastı. Bulunduğumuz yere on kadar köle koşa koşa geldiler. Beni ötemden berimden kavrayınca yere çarptılar. Ellerimi, ayaklarımı sık sık tuttular. Kız elbiseleri arasından koskoca keskin bir kama çıkarıp, yalın kamayla baş ucuma dikildi.

Amcanın kızına yaptıklarını hatırlıyor musun? Şimdi seni ta şuracıkta koyun boğazlar gibi boğazlayacağım. Bu ceza senin amcanın kızına ettiklerine kıyasen hiçtir. Kendimi bir çok insanların ayakları altında toz toprak içinde çiğnenir gördükçe bu husus ta burnumun ucunda pırıl pırıl parlayan çıplak kamaya baktıkça, aklım başımdan gitti. Artık ne etsem, ne söylesem fayda etmeyeceğine aklım yattı. Ölüme muhakka nazarıyla bakıyordum. Yalvarıp yakardıkça kız köpürüp kükrüyordu. Derken kölelere ellerimi bağlamalarını emretti. Ellerimi arkama bağladılar. Yüz üstü çevirdikten sonra üzerime oturdular. Kölelerin her biri gücü yettiği kadar yumrukluyor, tokatlıyordu. Birkaç kere bayıldım. Biraz evvel ölümden korktuğum halde çektiğim işkence o kadar büyük idi ki şimdi ölümü nimet gibi arıyordum. İşte tam o sırada hatırıma amcazadem Azize geldi. Beni oracıkta öldürmeğe teşebbüs eden bu kadın için Azize bana "Allah seni onun şerrinden kurtarsın!" dememiş miydi? Meğer zavallı Azize ne kadar haklıymış!...

Yalvardım, bağırdım, ağladım, sesim kısıldı gözlerim kısılıp şişti. Fakat ne fayda ki yüreği taş kesilmiş bu kadının merhametini uyandırmak mümkün olmuyordu. O boyunca bıçağını biliyordu. Nihayet bir parmak ucuyla kamanın keskin tarafını elleyerek denedi. Sonra kölelere dönerek:

-Yakasını çözünüz, boğazını meydana çıkarınız! diye bağırdı. o sırada da amcazadem Azize gözümün önünden gitmiyordu. Azize'yi hatırlayınca bana son olarak öğrettiği sözler aklıma geliyordu. Olanca kuvvetimle; "Sadakat iyi, hıyanat fenadır!" diye bağırdım.

Elinde bıçakla hazır duran benim ilk göz ağrım, direği kırılınca yere yığılıveren gemi yelkenine benziyordu.

Ah Azize, dünyada tadına doyum olmayan ve intikam denilen bu şeyden beni mahrum ediyorsun diye inledi. Bu büyük sözlerin tesiri altdında apıştı, fakat yine hırsı

büsbütün dinmemişti. Beni artık öldürmekten vazgeçmişti. Fakat hiç olmazsa yaralamak elinden gelmiyordu.

-Bu izi ebediyyen vücudunda taşı! diye bağırarak, kamayı vücuduma sapladı. Canım yandı, bayılıp yıkıldım. Ayıldığım zaman kan artık dinmişti. Eski yar bana artık bir bardak şarap verdi. Şarabı içtim, bu seferde beni ayağıyla tekmeledi.

Sendeleye sendeleye ayağa kalktım. İlkönce adım atamıyordum. Sonra yavaş yavaş kuvvetim yerine geliyor, sağ sola yaslana yaslana yürüyebiliyordum. Nihayet güç bela karımın evine varabildim. Bu kapıyı açık bulunca geniş bir nefes aldım. İçeri daldım. Yukarı çıktım. Geniş odaya varınca gözlerim yine kararmaya, başım dönmeye başlamıştı. Bir söz söylemeyerek yere yıkıldım. Neden sonra ayıldığım zaman kendimi sokakta bahçe kapısı dışarısında buldum.

Üzgün üzgün evimin yolunu tutdum. Usulcacık annemin odasının kapısını açtım. Annem başını avuçlarına almış ağlıyordu. Arada sırada:

-Ah oğlum, şimdi nerelerde olduğunu bilseydim! dünyanın öbür ucunda olsan bile elime bir asa alır hemen yola çıkardım. Ah yavrucuğum neredesin? diye inliyordu.

Yanına yaklaştım. Birden bire kollarımın arasına aldım. Annem bana baktı. Hasta olduğumu anladı. Zaten hasta olduğumu anlamak için bir annenin ince duygusuna da lüzum yoktu ya?... Soluk benzim çökük yanaklarım, başımın felaketini apaşikar anlatıyorlardı. Evi ve annemi görünce Azize'nin zavallı amcamın kızının hatırası zihnimde öyle bir canlandı ki artık aklım fikrim Azize ile doldu, taştı, bana ne iyi muamele ettiği, beni nasıl kendisini kurban edercesine sevdiği gözümün önünden geçti de onun derdi kar, duman gibi bütün gönlümü sardı. Gözlerim yaşardı, uzun uzun ağladım. Annem ben evden gideli burada olan bitenleri anlattı. Babam çoktan ölmüş, ölünce saadetimin kurulu bulunduğu bu evin içinde şimdi o saadetimin yerinde yeller esmekteydi. Acı acı havadisler duydukça ağlamaktan bayılacağım geliyordu.

Azize'nin her zaman oturduğu minderin üzerine baktım. Minderi boş görünce yüreğimi bir demir pençe sıkar gibi oldu, bayılıp düştüm, ayıldım. Lakin benimle beraber teessürüm de ayıldı. Yine ağladım. Gece ortası oldu. Ben hala ağlıyordum. Annem babamdan bahsetti.

-Babam haydi neyde! dedim. O zaten ihtiyardı, bir gün olmazsa ertesi gün bu dünyadan ayrılacaktı. Elbette onun da derdini çekerim. Lakin bana asıl ağır gelen şey Azize'nin yokluğudur. O beni seviyordu, halbuki ben onu o sevda dolayısıyla öldürdüm. İşte bu hatırıma gelmiyor mu yüreğim kopuyor, ciğerlerim parçalanıyor, sanıyorum.

O zaman annem evden gideli beri ne yaptığımı sordu. Ben de hem anlattım, hem ağladım. Annem bahçedeki kızın elinden yalnız bir yara ile kurtulduğum için Allah'a şükürler, hamdlar ediyordu. Kalkıp yarama merhemler sürdü, günler geçti. Yara kapandı,

hastalığım geçti. Hasta döşeğimden dinç ve gürbüz olarak kalktım. Bir gün annem beni karşısına aldı, ciddi ciddi:

Oğlum, dedi biliyorsun amcanın kızı Azize'ye bazı vaadlerde bulunmuş ve yeminler etmiştim. Sana teslim edilmek üzere bana bıraktığı bir emanet vardır, o son nefesinde bana vasiyet ederek demişti ki:

Anne bir gün gelir de Aziz bana acır benim için teessür gösterirse ve şimdi sevdiği kadından ayrılır da onu unutursa o zaman şu sana verdiğim emaneti ona verirsin... Dün geceden beri Azize'yi hatırlıyor, onun için ağlıyorsun, aynı zamanda sevdiğin kadından da ayrıldın. Onun için artık emaneti sana vermek sırası geldiğini zannediyorum. Hem vaadimi hem de Azize'nin son dileğini yerine getirmek istiyordum dedi. Onun üzerine yerinden kalktı. Ve biraz evvel ahu resimlerine hayran olduğunuz o mendili getirip önüme serdi. O mendili hatırlayacağınız gibi o mendili evvelce ona ben vermiştim. Azize mendile yalnız birkaç acıklı mısra daha ilave etmişti. Mendilin içinde birde kağıt vardı ki Ona Azize birçok nasihatlar, tavsiyeler ve bazı teselli sözleri yazmıştı.

Mektubu ve mendilin üzerindeki yazıları okuyunca hıçkıra hıçkıra ağladım o gün gözümün yaşları dinmedi. Ertesi gün, daha ertesi gün hatta ertesi ay ancak sabahtan akşama kadar ağlamak oldu. Dünya gözlerime zindan oldu. Toplanmışken gitgide zayıfladım. Gözünün önünde eriyip gittiğimi gören anneciğim bana seyahate çıkmamı tavsiye etti. Yeni yeni yerler göre göre kederimin azalacağını ve gönlüme başka bir eğlence bulacağımı sanıyordu. Birkaç gün sonra ticaret etmek için yola cıkacak olan birçok tüccarın yanına takıldım. Seyahate çıktım. Kuru ve ıssız çöllerden geçtik orada çektiğimiz sıkıntılar bana eski kaygılarımı unutturmadı. Vadilerinde, ormanlarında serin serin sular şırıldıyan yerlerden geçtik. Bunların güzelliği de yüreğimin tasasını silemedi. Her gün, her saat her saniye Azize'nin gözümden hayali, kulağımdan sesi, yüreğimden sevgi ve acısı eksik olmuyordu. İşte gördüğünüz gibi hala bu tüccürlürlü seyahat etmekteyim, onlar memleketlerine dönerken ben de onlarla beraber döneceğim. Bu seyahat tessürümü dindirmek şöyle dursun bilakis onu artırdı. Kâfur adalarıyla, Billur kuyele de uğradık. Bu iki yerin kederimi artırmakta faydası çok oldu.

Kâfur adaları dedikleri adalar yedi tanedir. Burada da halkın hükümdarı Şeyh El Zaman adlı büyük bir padişahtır. Onun "Dünya Hatun" adlı güzel bir kızı vardır. Bu mendilin üzerinde işlenmiş bulunan iki gazâlın resmini onun çizip, onun diktiğini işitmiştim. Onu görmek istedim. Kervanımız onun memleketine varınca onu görmek ümidiyle sarayın civarındaki bahçelerde gezdim. Bu bahçelerin içinde pek güzel bir tanesi vardır ki asıl sarayın has bahçesi orası olduğunu bana söylemişlerdi. O bahçenin kapısı her zaman kapalı bulunurdu. Bir gün yine o kapının önünde gezip dururken

bahçenin bekçisi geldi. Herife bin rica bin minnet ettim, nihayet adamcağız bahçeye girmeme izin verdi, kapıyı açtı ve:

Oğlum bu bahçe padişahın kızı Dünya Hatun'un bahçesidir. Onun sarayı da bu bahçenin ortasındadır. Orada çok eğlenme şöyle bir dolaş üstün körü şöyle bir bak, sonra çıkıp git. Yoksa hem kendi başına, hem de benim başıma bir bela çıkarırsın dedi.

Bahçede sağı solu dolaştım. Lakin bahçeye gireli çok zaman geçmeden yemyeşil bir geçidin öteki ucunda Dünya Hatun sökün etmesin mi? Ama sen "Dünya Hatun'u nereden tanıyordun ki gelen kızın o olduğunu anladın?" diye sorarsanız ben de size evet filvakıa tanımıyordum, lakin bana onu dünyanın en güzel kızı olarak tarif etmişlerdi. Önüme çıkan kız da öyle güzeldi ki içimden dünyada bundan daha güzel bir kız bulunamaz diye düşündüm. Gördüğüm kızın Dünya Hatun'un ta kendisi olduğunu anladım. Ama yüreğimi de bir korku aldı. Çünkü Dünya Hatun'un etrafında kuvvetli birçok köleler de vardı. Acele bir çalılığın arkasına gizlendim. Oradan Dünya Hatun'u pek âlâ seyredebiliyordum. Süzüle süzüle ilerledikçe gökten yere ay inmiş de bahçede gezmeye çıkmış gibi sanırdınız. Onun manzarası aklımı fikrimi aldı. Dünya Hatun bahçede birkaç adım gezdikten sonra yine sarayına döndü. Onunla değil görüşmek hatta onu ber daha görebilmek çok güçtü. Mahzun mahzunbahçeden savuştum. Tüccarlarla beraber inmiş bulunduğumuz hana döndüm.

Arkadaşlarım şehrinize seyahat etmek üzere hazırlıklarını yapıyorlardı. Ertesi günü sabah erken oradan ayrıldık. Şehrinize doğru giderken yolda size rastgeldik. İŞte büyük yürekli şehzadem hikayem bundan ibarettir." dedi.

Bu sözleri duyar duymaz Tac El-Mülûk'ün yüreği Dünya Hatun'un aşkıyla öyle bir yandı ki şehzade ah dedikçe ağzından ateş çıkıyor sanırdınız. Şehzade hiç durup beklemeden atının sırtına sıçradı.

Aziz'e de takip etmesini emrettikten sonra, atını babasının paytahtına doğru dört nala sürdü. At köpürüyor ve nallarından bulutlar ve şimşekler çıkarıyordu. Padişah babasının şehrine varınca şehzade Aziz'e büyük bir ev hediye etti. Evde döşeme ve takım itibariyle insana ne lazısa iğnesinden ipliğine kadar hepsi vardı. Şehzade Aziz'i bu dört başı mamur evde bıkanıca hemen babasının sarayına koştu. Babasının önüne çıktı. Gözünden oluktan akarmış gibi yaşlar akıtarak derdini söyledi. Artık Dünya Hatun'un aşkı şehzadenin bütün gönlünü sarmıştı. Oğlunu bu halde gören padişah acele acele ve telaşlı telaşlı:

Aman oğlum, çabuk söyle ne oldun yoksa bir kaza mı geldi? diye sordu. Şehzade Dünya Hatun'a nasıl gönül verdiğini anlattı. Padişah oğlunu dinledikten sonra:

Bu kâfur adaları memleketinin padişahı bize çok uzak düşer, oraya varmak pek güç. Gel sen bu fikrinden vazgeç. Annenin dairesine git orada her birisi ayın on beşi gibi

beşyüz tane cariye vardır. Onların hangisi hoşuna giderse senin olsun. Farz edelim ki onların bir tanesini bile beğenmedin. Sana komşu padişahlardan birinin kızın isteriz hele şu merakına bak! Dünyada kız kıtlığımı var sanıyorsun? İlahi oğlum at şu kaygını bir tarafa, elini sallasan ellisi, belini sallasan bellisi!...

Demiş. Şehzade babasına mahzun mahzun bakmış:

Babacığım ben başkasını istemem, onu yalnız onu isterim. Eğer o olmazsa vallahi çöle kaçar ve orada Dünya Hatun uğruna kendi canıma kıyarım.

Padişah sakalını eline almış. Uzun uzun düşünmüş taşınmış. Sonra oğluna dönerek:

-Yavrucuğum demiş madem ki bu aşkı gönlünden söküp atamayacaksın bari biraz sabret. Bu iş bir iki günde biter işlerden değildir. Şimdi evvela o padişaha vezirimin bir tanesini gönderirir ve padişahtan senin için kızını isterim. Verirse ne âlâ iş olur biter, yok eğer aksiliği tutan da "hayır vermem!" falan demeğe kalkışırsa bütün ordularımla üzerine yürürüm. Memleketini alt üst eder, yakar yıkarım. Alimallah taş üstünde taş bırakmam. Madem ki Aziz dediğin genç buralara oradan gelmiştir. O herhalde bu memleketin yolunu bilir. Onu bir çağıralım da öğrenelim.

Aziz'i çağırmışlar. Yolu bilip bilmediğini sormuşlar. Aziz, yolu bildiğini söyleyince padişah kâfur adaları sultanına göndereceği vezire kılavuzluk etmesini emretmiş. Padişah sonra vezirini çağırmış.

-Bu işi muhakak bitir. Git tarafımdan Kâfur adaları sultanının gör ve kızı Dünya Hatun'u tarafımdan oğlum için iste. Gönülle verirse ne âlâ vermezse üzerine öyle bir ordu göndereceğim ki pişdârları onun memleketine vardığı zaman demdârları daha burada olur.

Vezir başüstüne diyerek sultanın huzurundan çıkmış. Tac El-Mülûk kendi dairesine dönmüş. Hastalığı, sabırsızlığı fena halde artmış. Odasına girince düşüp bayılmış. Ertesi günü sabah oluncaya kadar ayılmamış. Sabah olunca padişah Tac El-Mülûk'u görmek üzere odasına girince oğlunu büsbütün bozulmuş bulmuş.

-A oğlum kendine yazık etiyorsun sabret. Biraz bekle ben sana vaadediyorum reddederse dünyanın altını üstüne geçiririm. İstediğin dünya Hatun'u sana getiririm. Sen de muradına erer mesut olursun! demiş.

Vezir ile Aziz yol hazırlıklarına başlamışlar. Kâfur adaları padişahına gidecek çeşit çeşit hediyeleri denklemişler. Gece gündüz seyahat etmişler. Nihayet bir gün uzaklarda kâfur adalarını görmüşler. Bu Kâfur adaları denizde değil lakin geniş bir nehrin üzerindeymiş. Bir sultan tarafından kendisine bir vezir gönderildiğini duyan Kâfur adaları padişahı memleketin büyükleri gelen veziri karşılamak üzere üç dört konaklık bir yere göndermiş. Vezir payıtahta varınca şenlikler başlamış. Hem vezire hem Aziz'e ikram

etmişler. Vezir dört gün beklemiş. Beşinci günü yedi yerden temennalar ederek sultanın huzuruna çıkmış. Kendisini niçin ziyarete geldiğini bildirmiş. Kızının istendiğini duyunca sultan şaşırmış, yutkunmuş ne cevap vereceğini bilememiş. Bir müddet başını bir yana eğdikten sonra kaldırmış, oradaki kölelerden birini çağırmış. Köle yerleri öperek gelip el pençe divan durmuş. Sultan:

Vezir hazretlerinin bana ne söylediğini işittin değil mi?

-Evet efendim işittim.

-Peki dosdoğru kızım Dünya Hatun'un yanına git, vezir efendi hazretlerinin söylediklerini ona bildir. Bize onun cevabını getir demiş. Köle dışarı çıkmış kısa bir süre müddet sonra yine Sultan'ın karşısında yeri öpmüş.

Efendimiz ferman buyurduğunuz gibi Dünya Hatun'a gittim. Vezir hazretlerinin sebeb-i teşriflerini kendisine bildirdim. Dünya Hatun sözlerimi duyunca müthiş surette kızdılar.

-Git babama söyle dediler. Eğer beni birisine vermeye mecbur ederse yepacağım ilk iş kocamı öldürmek olacaktır.

Köle sözünü bitirince Dünya Hatun'un babası vezire dönmüş:

-Dediniz ya efendim demiş. Ben kızımı şehzadeyle evlendirmeyi bir nimet sayarım. Fakat kızım her nedense evlenmekten nefret ediyor. Sultanınız kardeşim beni mazur görsün.

Vezir meyus olmuş. Hiç vakit geçirmeden yola çıkmışlar. Epeyce seyahat ettikten sonra Tac El-Mülûk'un babasının bahçesine varmışlar. Vezirin getirdiği fena havadisi duyunca sultanın tepesi atmış. Öfkesinden köpürmüş. Hemen ordularının toplanmasını emretmiş. Lakin vezir müdahale etmiş.

Efendim zannıma kalırsa o hükümdara karşı muharebe etmek haksızlık olur. Çünkü onun elinden bir şey gelmiyor. Kızı istemedikten ve hem kocasını hem kendisini öldüreceğini söyledikten sonra babası ısrar bile etse ve zorla evlendirse kaç para eder demiş.

Sultan vezirine hak vermiş:

-Öyleyse ne yapacağız diye sormuş. Vezir meselenin Tac El-Mülûk'e bildirilmesini tavsiye etmiş. Sultan oğluna giderek herşeyi min evvel ila ahiri anlatmış. Tac El-Mülûk babasını dikkatle dinledikten sonra:

-Babacığım imkanı yok ben onsuz yaşayamam. Bu sefer oraya ben bizzat gideceğim, onunla görüşmeye çalışacağım. Taş çatlasa yine oraya gideceğim. Ama beni öldüreceklermiş varsın öldürsünler, ama oraya varır varmaz beni orada asacaklarmış, varsın assınlar, tek onu bir kere göreyim. Ben öldürülmeye de asılmaya da bin kere razıyım demiş.

-Peki oraya nasıl gideceksin?

-Kıyafet değiştirerek tacir kıyafetine gireceğim.

-Oğlum sen öyle yapayalnız gidemezsin. Yola yalnız çıkmak göz göre göre ölüme koşmak demektir. Yanına vezirimi bir de Aziz'i al onlar da senin gibi tüccar kıyafetine girsinler. Tac El-Mülûk babasının sözünü dinlemiş. Sultan hazinesinden birçok kıymetle paha biçilmez mallar çıkartmış. Köleler bunları denk yapmışlar, bağlayıp sarmışlar. Sultan bu mallardan başka oğluna yüzbin parça altın bağışlamış. O günün akşamı Tac El-Mülûk geceyi Aziz'in evinde geçirmiş. İki aşık karşı karşıya geçmişler, birisi Dünya Hatun için öbürü de Azize için sabaha kadar ağlayıp durmuşlar, ah vah etmişler. Cifte kumrular gibi baş başa verip düşünüp taşınmışlar. Sabah olunca Tac El-Mülûk gidip annesinin elini öpmüş ve yola çıkmak için ondan izin istemiş. Tac El-Mülûk'un üstünde yol elbiseleri varmış. Annesi ağlamış. Elli bin altın da annesi vermiş. Şehzadenin zavallı annesi ellerini açarak oğlunun kazasız belasız bir seyahat yaptıktan sonra sağ salim dönmesi için dualar etmiş. Neyse sözü uzatmayalım ana oğul vedalaşmışlar. Tac El-Mülûk annesinin yanından çıktıktan sonra babasının yanından geçmiş onun da elini öpmüş, babası ona tekrar elli parça altın vermiş. Oğlu için şehrin dışarısında büyük bir otağ kurulmasını emretmiş.

Sultanın emri mucibince otağ kurulmuş, şehzade ile Aziz otağa geçmişler. On gün otağda kaldıktan sonra yola düzülmüşler, şehzade Aziz'i candan sevdiği için ona bir arkadaş, bir dost muamelesi edermiş. Yola devam ettikçe gerek Aziz gerek Tac El-Mülûk şiirler okuyarak, masallar söyleyerek, onu eğlendirmeğe çalışmış, iki ay gece gündüz durmadan dinlenmeden yol almışlar. Dünya Hatun'un bulunduğu şehire yaklaştıkça şehzadenin sabrı artacağına tükeniyor, kendisi daha ziyade müteessir oluyormuş. Nihayet şehir görünmüş.

Üç garip tüccar sırtlarında tüccar elbiseleri olarak şehre dalmışlar. Şehirde tüccarların bir hanı varmış. Yolcular doğru o hana gitmişler. Şehzade Aziz'e:

-Bu şehirde bulunduğunuz sırada bu handa mı kaldınız? Diye sormuş. Aziz:

-Hayır efendim, bu han bizim inmiş bulunduğumuz handan daha güzeldir. Diye cevap vermiş.

Üç yolcu develerini hanın avlusuna bırakmışlar. Sırtlarına bağlı yükleri yere indirmişler. Malları hanın mahzenlerine yerleştirmişler. Yolcuların üçü de pek yorgun bulunduklarından yol yorgunluğunu gidermek için dört gün handan dışarı çıkmayarak orada dinlenmeye karar vermişler. Dört gün sonra vezir şehzade ile Aziz'i karşısına alarak:

-Oğullarım biz bu handa oturup durursak hiç bir iş göremeyiz geliniz de büyük bir ev kiralayalım ve işlerimizi oraya taşıyalım demiş. İki genç ihtiyar vezire hak vermişler.

Büyük bir konak kiralamışlar. Orada baş başa vererek Dünya Hatun'u kandırmak için nasıl bir oyun yapacaklarını düşünmeğe koyulmaşlar düşünceden ilk başını kaldıran ihtiyar vezir olmuş. Demiş ki:

-İkiniz de gençsiniz halbuki ben, dünyada sakal ağartıp tecrübe görmüş bir adamım. Bizim yapabileceğimiz birşey var gidip çarşının en geniş en güzel dükkanını kiralarız. Getirdiğimiz Hint ve Mekke elbiselerini ve işlemelerini orada teşhir ederiz. Kimse bizim burada sattığımız kumaşları satamayacağı için ne zaman olsa saraydan kumaşlarımıza alıcı çıkar. Hatta belki Dünya Hatun'un kendisi dükkanımıza uğrar. Burada yabancı olduktan ve kimseyi bilmedikten sonra bizim için bundan başka yapılacak iş yoktur. Geliniz de sözümü dinleyiniz

Taz El-Mülûk ile Aziz bir ağızdan

-Çok doğru söylüyorsun vezir babamız sen nasıl münasip görüyorsan öyle yapalım diye cevap vrmişler. Tac El-Mülûk hemen tüccar cüppesini sırtına geçirmiş, Aziz'i ve genç memurlarını alarak dışarı çıkmış.

Yürümüşler yürümüşler nihayet çarşıyı bulmuşlar. Tac El-Mülûk'u gören tüccarlar parmak ısırır ve "acaba gökten melekler mi indirdi" diye birbirlerine sorarlarmış. Tac El-Mülûk ile arkadaşları çarşı kahyasını aramışlar. Tüccarlar yabancıları çarşı kahyasının yanına götürmüşler. Bunları her gören veziri baba, Tac El-Mülûk ile Aziz'i de onun oğluları sanıyorlarmış. Çarşı kahyası ihtiyar kelli, felli sözü sohbeti ağır bir adammış. Vezir ile iki genci ayağa kalkarak kabul etmiş. Onlara iltifat etmiş, kendi yanında yer göstermiş. Oturup kahve içtikten sonra

-Size acaba ne gibi hizmette bulunabilirim? diye sormuş. İhtiyar vezir demiş ki:

Görmüş, geçirmiş dünyayı yer yer gezmiş ihtiyar bir adamım. Bu gördüğünüz iki genç de oğullarımdır. Onlara da dünyayı göstermek için memleket memleket gezmekteyiz. Her memlekette bir sene kalıyoruz. Biz birkaç gün evvel buraya geldik. Burada bir sene kalıp bura halkının adetlerini öğrenmek istiyoruz. Bu gençler vakitlerini boş geçirmesinler diye burada bir dükkan kirlayıp alış veriş etmesini istiyordum. Hem ticaret öğrenirler, hem eğlenirler hem de ahbap edinmiş olurlar. Çarşı kahyası:

-Hay, hay! Hay, hay!...

Diye cevap vermiş. İki gence bakmış, gençlerin masum ve mahcup halleri hoşuna gitmiş. Hemen yerinden kalkmış gidip vezirin istediğinden âlâ bir dükkan bulmuş. Bu dükkan tam çarşının ortasında ve en civcivli yerindeymiş. Hakikaten de bütün çarşıda bu dükkandan daha büyüğünü daha güzelini bulmak imkansızmış. İhtiyar vezir dükkanın anahtarlarını almış, konakta istif edilen eşyayı dükkana taşımışlar. Eşyalar, hazineler dükkandaymış.

— كيت باباه سويله ، اكر بنى بريسنه وارمغه مجبور
ايدوسه باباجغم ايلك ايش قرجامى ئولدورمك اولاجقدر !

Git babama söyle eğer beni birisine vermeye mecbur
ederse yapacağım ilk şey kocamı öldürmek olacaktır.

O gün Tac El-Mülûk ile Aziz hamama gitmişler, yıkanmışlar sonra eve giderek öğle yemeğini yemişler. Yemekten sonra biraz yatıp uyumuşlar. O gün hiç daşırı çıkmamışlar. Geceye kadar evde kalmışlar. Ertesi günü sabah olunca iki genç abdest alarak namaz kıldıktan sonra çarşı yolunu tutmuşlar. Dükkanın kapısını besmele ile açmışlar. Hizmetçiler ve köleler bir gün evvelisinden dükkanı derleyip toplamışlar. Dükkanın iki tarafına karşılık bir minder konmuş. Yalnız minderlerin üzerindeki örtü yüz altın kıymetindeymiş. Hele örtünün üzerine atılmış bulunan altın sırmalı deriye paha biçmek imkansızmış. Bu deri o kadar güzel o kadar güzelmiş ki ancak sultanlara, padişahlara postluk vazifesini görebilirmiş. Bu karşılıklı minderlerin bir tanesine Tac El-Mülûk öbürüne ise Aziz kurulmuş, dükkanın ortasına da ihtiyar vezir oturmuş. Köleler, hizmetçiler saf saf olarak ayakta el pençe divan duruyorlarmış. Artık bütün şehir bu yeni açılan dükkanla dükkanlardaki iki güzel tüccarın dedikodusuyla meşgul olmaya başlamış. Hele kumaşlar satan iki genç tüccara yürekten vurulmadık kadın kalmamış. Sabahtan akşama kadar dükkanın dört bucağı karıncalar gibi kaynaşan insanlarla dolar boşanırmış. Doğrusu şehzade burada dört başı mamur ticaret yapıyormuş. Ama gel gelelim onun gözü gönlü ticarette değilmiş. Bütün derdi "ah şu Dünya Hatun dediklerine bir gelse şunu hiç olmazsa göz ucuyla bir görebilsem!..." diye ah vah etmekten ibaretmiş.

Genç şehzade günler geçtikçe kızgın güneşte eriyen bal mumu gibi eriyor, sararıp soluyormuş. Ağzına yemek koymadığı gibi gözlerine ta sabahlara kadar uyku uğramaz olmuş. Onun ezgin üzgün haline baktıkça vezirin yüreği cız edermiş, ama ne yapsın ki elinden birşey gelmezmiş. Sevda illetinin hekimi olmaz, fakat bu kadar zayıflamasına bu kadar solmasına rağmen Tac El-Mülûk yine ayın onbeşi gibi parlak ve güzelmiş.

Bir gün yine dükkanda Tac El-Mülûk başını iki avucuna alarak düşünmekle meşgulken biri diyerinden daha hüzne ve müstesna iki cariye ile bir ihtiyar kadın girmiş. İhtiyar kadın Tac El-Mülûk'i görünce afallamış, alıklaşmış: "acaba gördüğüm rüya mıdır? yoksa önümde duran bu delikanlı etden kemikten sahiden bir insan mıdır?" diye şaşkınlığından parmağını ısırmış. Tac El-Mülûk gelenleri ağırlamak için ayağa kalkmış, ihtiyar minderin üzerine oturtmuş. Kendisi de yanına ilişerek hava sıcak ve ağır olduğu için kadının yanaklarından sızan teri bir yelpaze ile yellemek istemiş. Koca karı:

-Oğlum sen buralı mısın? diye sormuş.

-Hayır anneciğim ben buranın yabancısıyım buraya ilk defa olarak geliyorum. Maksadım eğlenip bir müddet şöyl hoşca bir vakit geçirmektir.

İhtiyar, Tac El-Mülûk'e memleketimize hoş geldiniz, safa buldunuz dedikten sonra birkaç top ipekli kumaş istemiş ve ipeklilerin en güzellerini çıkarıp göstermesini rica etmiş.

Çünkü demiş güzele güzel, en güzele de en güzel yakışır!

Bu sözleri duyunca Tac El-Mülûk'un yüreği atmış.

-Ne arzu ediyorsanız ben de bulabilirsiniz. Biz de yalnız padişah ve padişah kızların yakışacak kumaşlar vardır. kumaşı kimin için istediğinizi söylerseniz ona göre mal çıkarabiliriz, diye cevap vremiş. Koca karı:

Sultan Şah El-Zaman'ın kızı Dünya Hatun için birkaç kumaş almak istiyordum demiş.

Bu sözleri duyunca Tac El-Mülûk'un gözleri kararmış. Az kalsın bayılıp düşüverecekmiş. Aklını şöyle bir başına alarak Aziz'e dönmüş ve Aziz şu senin yanındaki raflarda kumaşların en fevkaladeleri vardır. Şunları çıkarıver diye emretmiş.

Aziz kocakarının önüne büyük bir bohça çıkarmış, bohçayı çözerken:

-Buyurun beğenin beğendiklerinizi kumaşların boyası, burada benden başka kimsede yoktur. Herhalde aradığınızı burada bulursunuz demiş.

İhtiyar kadın bin altınlık kumaş seçip bir tarafa ayırdıktan sonra Tac El-Mülûk'ten bu kumaşların fiyatını sormuş. Tac El-Mülûk:

-Böyle ufak tefek şeyler için sizden ne isteyelim? Sizi tanımış olamk saadeti bu kumaşların pahasını kat kat eder, diye cevap vermiş. Kadın:

-Allah oğlum seni kazadan beladan korusun yüzün endemin güzel. Lakin yüzünle endemin kadar huyun ve terbiyen de güzel. Sana varacak kıza ne mutlu. Hele o kız senin gibi güzel olursa demiş.

Tac El-Mülûk neş'elenmiş. Kahkahalarla gülmüş. İçinden "Ey hikmetine kurban olduğum Allah'ım en güzel işleri bazen de ne çirkin insanlarla gördürürsün" diye düşünmüş. İhtiyar kadın:

-Oğlum adın nedir senin? diye sormuş.

-Adım Tac El-Mülûk'tür.

-A... Tuhaf, bu isim sultan ve şehzadelere yaraşır bir isimdir. Sen ise bir tüccarsın. Bu sefer Aziz cevap vermiş:

-O annesinin babasının biricik oğludur. Hanım anne. Onu çok severler de onun için ona o ismi vermişler. Koca karı:

-Doğrusu böyle ismi ona layık görmekte de hakları varmış. Vakıa yüzün çok canlar yakıyor ama, Allah seni nazardan beladan saklasın demiş.

Onun üzerine koca karı kumaşları almış ve Tac El-Mülûk'un güzelliğine şaşa şaşa Dünya Hatun'un yanına varmış.

-İstediğiniz kumaşları getirdim efendim demiş.

-Göster şunları bakalım

-Buyurun efendim!.

-A, dadıcığım, ne güzel şeyler bunlar, bunları nereden buldun. Ben şimdiye kadar burada böyle güzel kumaşa hiç rast gelmemiştim.

-Bu kumaşlar birşey değil, asıl sen bu kumaşları satanı görmeliydiniz. Sanki cennet kapısında bekçilik eden Rıdvan. Vazifesini ihmal ettiği için oradan kaçarak yeryüzüne inmiş. Doğrusu onu gören parmak isirir ve güzelliğine cayır cayır yanar. Ah burada olsa da onu bir seyredeydiniz. Allah annesine babasına bağışlasın, ben insanın bu kadar güzelini daha ömrümde görmedim, kendisi bir yabancıymış buraya yalnız eğlence için gelmiş.

Dünya Hatun ihtiyar dadısının bu sözlerine gülmüş:

-Dadıcığım, artık sen ihtiyarlaya ihtiyarlaya bunadın galiba. Şu ağzınla söylediklerini kulakların duymuyor. Bana durup durup deli saçması anlatıyorsun. Şu kumaşları ver de bir daha iyice yakından muayene edeyim, diye ilave etmiş.

İhtiyar dadı kumaşları yine Dünya Hatun'a vermiş. Dünya Hatun onları evire çevire bir daha muayene etmiş.

-Evet! Sahiden bunların güzelliğine diyecek yok, demiş. Dadı yine dayanamamış:

Kızım bu kumaşları satan gencin dünyada bir misli daha bulunmaz diye ısrar etmiş.

-Ona bir dileği olup olmadığını sordun mu?

-A kızım dünyada dileksiz insan olur mu hiç? Elbette onun da bir dileği vardır.

Öyleyse acele koş ona söyle dileği neyse onu yaparız.

-Başüstüne arslanım... Diyerek dışarı çıkmış.

İhtiyar kadın dosdoğru Tac El-Mülûk'e gitmiş. Tac El-Mülûk koca karıyı görünce sevincinden çarpıntısı tutmuş. Ayağa kalkmış, ihtiyarı elinden tutarak götürüp içerideki sedirinin yanı başına oturtmuş. Kadın acele geldiğinden hızlı hızlı soluyormuş. Biraz oturup rahat nefes almaya başlayınca kendisini niçin ziyarete geldiğini bildirmiş. Tac El-Mülûk sevincinden yerinde duramaz, kendi kulaklarına inanamaz olmuş. İhtiyar dadıya:

-Ben şimdi kısa bir mektup yazacağım onu Dünya Hatun Efendi Hazretlerine verirsiniz olur mu? demiş.

İhtiyar kadın "Hay hay!" diye cevap verince Tac El-Mülûk kalem, kağıt ve hokka getirtmiş. Oturup apaşikare bir sevda mektubu yazmış ve Dünya Hatun'a ilan-ı aşk etmiş. Mektubu mühürlemiş, kapamış, balmumlamış ve ihtiyara uzatarak:

Bunu Dünya Hatun'un eline ver! demiş. Kesesini çıkarıp içindeki bir parça altın ile beraber keseyi ihtiyar kadına vermiş. İhtiyar kadın Tac El-Mülûk'e dualar ede ede ayrılmış. Soluğu Dünya Hatun'un dairesinde almış. Dünya Hatun onu görür görmez:

-Ne haber dadı, bizden ne istedi diye sormuş. İhtiyar:

-Vallahi hanımcığım benden birşey istemedi yalnız size verilmek üzere bir mektup verdi diye cevap vermiş.

Dünya Hatun "getir bakalım ne yazmış?" diyerek mektubu istemiş. Mektubu açıp içinde yazılı şeyleri okuyunca kan tepesine sıçramış. Birden bire paralanmış kaplan gibi yerinden fırlamış, elleriyle dizlerini döğmüş:

Bu tüccar parçası kim oluyar ve kendini kim sanıyor ki bana mektup yazmak saygısızlığında bulunuyor! Eğer Allah'tan korkmasaydım şimdi emreder herifin dükkanını kepengi üzerine dört çivi ile çiviletirdim diye bağırmış.

Dünya Hatun'un kızdığını gören ihtiyar kadın "acaba mektup da ne var?" diye merak etmiş. Dünya Hatuna:

-Mektupta ne vardı ki seni bu kadar gücendirdi? sizden kumaşların fiyatını mı istiyor, yoksa bir düşmanın idam edilsin mi diye sormuş. Dünya Hatun:

-Ne gezer! Ne bunu, ne onu istiyor mektubunu yukarıdan aşağıya sevdayla aşkla doldurmuş. Güya beni çok seviyormuş. Ah dadı ah, sen vasıta oldun burada böyle bir adam bulunduğunu bildirdin de işte başıma bir bela açtın. Muhakkak herife birşey söylemişsindir. Çünkü durup durduğu yerde bu herif bana mektup yazmaya nasıl cesaret edebilirdi?

-A şu düşündüğünüze bakınız. Bu herif size mektup yazdı diye dedikodu olacağından korkuyorsunuz galiba. Ben bu adama size mektup yazmaya cesaret verecek birşey söylemedim. Öyle bir şeyi benden nasıl umarsınız? Siz yüksek saraylarda oturuyorsunuz. Değil o, lakin gökte uçan kuşlar bile sizin yanınıza yanaşamaz. Varsın köpekler ulusun size ne? Sonra mektubu getirdiğim için bana darılıyorsunuz. halbuki mektubun içinde ne yazılı olduğunu ben ne bilirim? Lakin ona layık olan cevabı vermeniz icap eder. Onu asılmakla korkutunuz ve size böyle saçma sapan mektuplar yazıp göndermesini men ediniz.

Dünya Hatun kalem kağıt istemiş.

Tac El-Mülûk'e zehirli bir cevap döşenmiş. Mektubu kapayıp ihtiyar kadına verdikten sonra:

Bunu hemen şimdi o deli herife götür. Bundan sonra bana mektup göndermek gibi deliliklerden sakınmasını ona tenbih et demiş.

İhtiyar kadın mektubu koynuna koymuş, akşam geç vakit olduğu için kendi evine dönmüş. Ertesi gün sabah olunca Tac El-Mülûk'ün dükkanına uğramış. Tac El-Mülûk onu görür görmez sevinçle yerinden sıçramış:

-Aman ne cevap getirdin, çabuk söyle yoksa bayılacağım! demiş. Kadın koynundan Dünya Hatun'un mektubunu çıkararak, Tac El-Mülûk'e uzatmış. Tac El-Mülûk zarfı titreyen elleriyle yırtmış. Mektubu okuyunca gözlerinden yaşlar boşanmış.

İhtiyar kadın sanki mektubun içinde olanları bilmiyormuş gibi yüzüne şaşkın bir ifade vererek:

-A oğlum ne ağlıyorsun? Merak ettim vallahi! Yoksa mektubda fena bir şey mi yazılı? Benden gizleme, söyle canım? Demiş. Tac El-Mülûk'de:

-Ne olacak demiş, kendisine bir daha yazarsam beni astıracağını söylüyor. Halbuki ona mektup yazmamak cefasına katlanmam benim için ona mektup yazmamaktansa ölmek elvadır. Ben ona yine yazacağım. O ne isterse yapsın! Diye cevap vermiş.

Oturup uzun uzadıya bir mektup yazarak ihitayara vermiş. Kadına bin parça altın verilmesini de Aziz'e tenbih etmiş. Kadın parayı alınca gücü yettiği kadar Tac El-Mülûk'e yardım edeceğini vaad ederek dükkandan ayrılmış.

Doğru Dünya Hatun'un yanına varmış. Birinci mektuptan öfkelenen Dünya Hatun'un halen yüzü somurtkanmış. Kadın Tac El-Mülûk'ün ikinci mektubunu da Dünya Hatun'un eline tutuşturunca Dünya Hatun evvelki mektuba kızdığından on misli daha fazla kızmış. Dadısına:

-Şu adama mektup yazmayalım çünkü yoz bulurda şımarır, bize yine mektup gönderir dememiş miydim bak sözüm nasıl doğru çıktı!...

Bu soyu sopu belirsiz adam kimdir ki kendinde size göz atabilme selahiyetini görebiliyor?

Ona hemen git bir daha mektup yazarsa cellada başını kestireceğimi söyle!..

A canım kızım bunu ben söylersem belki bana inanmaz da bu sözleri kendim uydurdum sanır. Daha iyisi bana söyleyeceğini sözleri bir kağıda yazıp bana veriniz götüreyim. Ta ki onların doğru olduğuna inansın ve korksun.

Dünya Hatun dadısına hak vermiş. Kalem kağıt alarak sert sert birşeyler yazmış. Mektubu dadısına vermiş. İhtiyar kadın onu Tac El-Mülûk'e götürmüş. Tac El-Mülûk mektubu okur okumaz az kalsın olduğu yerde bayılarak yıkılıverecekmiş. İhtiyar kadına:

-Vallahi bu çektiğim azabı çekmektense ölmek bin kere daha hayırlıdır, diyerek yaşlarını akıta akıta bir cevap yazmış. İhtiyar kadın genç delikanlıyı teselli ederek avutmuş. Kederini tatlı sözlerle uyuşturup uyutmuş. Delikanlı oturup Dünya Hatun'a üçüncü mektubu yazmış.

Bu mektubu da ihtiyar dadı Dünya Hatun'a götürmüş. Dünya Hatun mektubu okumuş dadısına dönerek:

-Bana küçük yaşımda dadılık etmiş olmasaydın ve şu ihtiyarlığına hürmet etmemiş olsaydım bu dakikada sana haddini bildiirdim. Bana mektup yazmaya onu kışkırtanın hep sen olduğunu iki kere iki dört eder gibi biliyorum. Ey Allah'ım kabahatim nedir ki şu müflis tüccar bana musallat ettin. Amma da yapışkan adammış ha! Bu mektuplaşma

duyulursa şu ciğeri bir para etmez herif dolayısıyla ismim şunun bunun pis ağzında gezecek, diye paylamış.

İhtiyar dadı Dünya Hatun'un sözlerine hiç aldırış etmemiş. O bu yaşına kadar kaç kere böyle leflar işitmişmiş. Dünya Hatun'a:

-A kızım boşu boşuna üzülüyorsun baban bu koca memleketin padişahıdır. sana kim dil uzatabilir? Emin ol senin ismini ağzına almakhiç bir kimsenin haddi değildir. Herkesin babandan ödü kopar. Sen korkma o karksun. Ona sonuncu bir kere yaz da artık mektup göndermekten vazgeçsin demiş.

Sözü çok uzatmayalım. Dünya Hatun kızdıkça kızmış, yazdıkça yazmış. Tac El-Mülûk'e göndermiş. Tac El-Mülûk'de Dünya Hatun'a göndermiş. Lakin bu muhabereden Dünya Hatun'un arzusu hasıl olmuş. Ne de Tac El-Mülûk'ün...

Bir gün Tac El-Mülûk, ihtiyar dadıya:

-Acaba neden Dünya Hatun erkeklerden bu kadar nefret ediyor? onun bana yaptığı muameleye bakılırsa o erkeklere adeta şiddetli bir kin besliyor? diye sormuş. İhtiyar dadı:

-Dünya Hatun'un bu haline sebep çok evvel görmüş olduğu rüyadır. Diye cevap vermiş.

-Nasıl rüya?

-Bir gece Dünya Hatun derin bir uykuya dalmış, uykusunda şu rüyayı görmüştü. Güya bir kuşçu kuş tutmak için bir kapan kurmuş, kuşları kapanın yanına toplamak için etrafına dan serpmiş. Derken birçok kuşlar gelmişler, teker teker bazen de üçer üçer tutuşmuşlar. Bu gelen kuşlar arasında iki tane de güvercin varmış. Bunların birisi erkek ve birisi dişiymiş. Birden bire erkek güvercin ayağını kapana kaptırmış. Zavallı kuş da çırpınmaya başlayınca öteki kuşlar ürkmüşler ve sağa sola kaçışmışlar. Erkeğinin yakalandığını gören dişi güvercin havada fırıl fırıl dolaşırmış. İnip erkek güvercinin yanına konmuş. Onun ayağını tutan sicimi gagasıyla vura vura ezmiş. Ve nihayet kopartmış. Çifte güvercinler yan yana havalanıp kaçmışlar. Kuşçu gelip de kapanın boş olduğunu görünce kapanı yine kurmuş. Ve biraz öteye gidip beklemeye başlamış. Biraz evvel kapanda yemlenmiş olan kuşlar yine oraya toplanmışlar. bunların arasında o iki güvercin de varmış. Bu sefer aynı kapana dişi güvercin tutulmuş. Yine bütün kuşlar ürkerek, etrafa dağılmışlar. Erkek güvercin de onlarla beraber kaçmış. Kaçmış ama bir daha geri dönmemiş. Kuşcu dişi güvercini yakalayıp öldürmüş.

Bu rüyayı görünce Dünya Hatun korkmuş, uykusundan titreyerek uyanmış. "Aman hanımımız ne oldunuz?" diye telaşlı telaşlı ona koşuşan hizmetçilere rüyasını anlatmış. Bütün erkek kısmının o erkek güvercin gibi katı yürekli bir merhametsiz olduğun aşk nedir. Muhabbet nedir bilmediklerini anlatmışlar. İşte o gün bugün Dünya Hatun babasından başka bir erkeğin yüzüne bakmaz oldu. Onlara karşı derin bir nefret

duymaya başladı. "Erkek!" denmez mi tepesi atar, sinirleri gerilir. Tac El-Mülûk bu rüyayı duyunca:

-Aman anne ne yap yap bana bir saniye için bile olsa Dünya Hatun'u göster, tek onu bir göreyim. Bu uğurda ölmeye de razıyım. Bu işin üstesinden yalnız sen gelebilirsin. Haydi beni kırma diye yalvarmış. İhtiyar kadın:

-Oğlum söylemeğe ne hacet? Seni memnun etmek için nasıl canla başla çabalayıp uğraştığımı görüyorsun. Benim aklıma bir fikir geldi. Dünya Hatun'un köşkünün yanında ufak bir bahçe vardır. Bu bahçenin bir sokak kapısı bir de Dünya Hatun'un köşkünden çıkan birkapısı vardır. Dünya Hatun'un bir adeti vardır. Her ay o bahçeye bir kere çıkar. Şimdi onun bahçeye çıkacağı zaman yaklaştı. Ben onun çıkacağı saat gelir sana haber veririm. Sen usulcacık gizli gizli bahçeye girer orada bir köşede Dünya Hatun'u beklersin, o sana doğru gelirken yavaş yavaş meydana çıkar ve onu görmüş olursun. Bu suratle hiç olmazsa muradının bir kısmına ermiş olursun. O da seni görmüş olur. Olur A! istermisin seni görünce sana tutulsun! Senin ona yandığın gibi o da cayır cayır sana yansın olur mu olur! Maşallah senin yüzünü bir görürse artık senden başka birşey düşünmeyeceğini sanıyorum. Bir kere sana muhabbet sararsa artık birbirinize kavuştuğunuzun resmidir.

Tac El-Mülûk bu fikri beğenmiş:

-Muvaffik, yalnız bana haber vermeğe geleceğiniz zaman benim evime geliniz. Çünkü Dünya Hatun bahçeye geç çıkarsa ve o zaman dükkan kapanmış bulunursa, bizi nereden arayıp bulacaksınız? Geliniz de size evimi göstereyim diye cevap vermiş.

Tac El-Mülûk, ihtiyar kadın ve Aziz konaklarına varmışlar, Kadına konağı göstermişler, kadın evin nerede olduğunu ve oraya nasıl gidileceğini öğrendikten sonra Dünya Hatun'un sarayına dönmüş. Tac El-Mülûk ile Aziz konakta başbaşa kalmışlar. Tac El-Mülûk arkadaşına:

-Kardeşim demiş, biz çarşıdaki dükkanı Dünya Hatun ile münasebete girmek için açmıştık. Elhamdülillah bu maksadımıza nail olduk. Münasebete giriştik. Vakıa muhabbetin hepsi benim tarafımda ve kinin hepsi onun tarafında ama, ne yapalım, kadere ne yazmışsa o olacak. Bu sözleri söylemekten maksadım şu ki artık ne dükkana ne de içindeki mallara ihtiyacım kalmadı. Dükkan da mallar da senin olsun. Sen benim için memleketten ayrıldın, bunca zahmetler çektin bana izin verde bu hizmetinin hepsini ödeyemezsem bile hiç olmazsa bir kısmını ödeyeyim.

Aziz Tac El-Mülûk'e teşekkür etmiş. Tam o sırada vezir de yanlarına gelmiş. Tac El-Mülûk ihtiyar kadının anlattıklarını vezire de bildirmiş. Vezir:

-Dur bakalım çocuklar, demiş. Şu bahçeye bir gitsen de onun nasıl olduğunu ve neresinden girilip neresinden çıkıldığını öğrensen!

İki delikanlı ihtiyar vezire hak vermişler. Üçü de en güzel elbiselerini sırtlarına alarak giyinip kuşanmışlar ve sokağa çıkarak bahçe tarafına doğru yürümeğe başlamışlar.

Bahçeye varınca orasının ağaçlık ve çiçeklik olduğunu görmüşler. Bahçenin bekçisi kapıda duruyormuş. Vezir bekçiye yanaşmış.

-Biz buranın yabancısıyız. Bu gördüğünüz iki genç de benim iki oğllurımdır. Onları biraz eğlendirmek için buraya çıkardım. Bu yüz altını al da bize çarşıdan biraz yiyecek ve içecek getir demiş.

Bekçi yerlerden tamenna ederek parayı almış ve :

-Ben gelinceye kadar siz biraz bahçenin içinde eğleniniz diyerek ayrılmış. Vezir ile iki delikanlı bahçeye girmişler. Biraz sonra bekçi çarşıdan dönmüş. Az kalsın ihtiyar adam çarşıyı takımla bahçeye getirecekmiş. Oturmuşlar, yemişler, içmişler, ellerini kokulu sularla yıkamışlar. Vezir bekçiye:

-Bekçi baba, bize bu bahçe hakkında malumat vermez misin? Bu bahçe kimindir? diye sormuş.

Efendim bu bahçe padişahın kızı Dünya Hatun'un bahçesidir.

-Peki sen burada bekçilik ve bahçivanlık etmek için ne aylık alırsın?

Ayda biricik altın alırım.

Vezir yine bahçeye dikkatli dikkatli bakmış, bir yanda yıkılmak üzere bulunan koca bir köşk görmüş.

-Bekçi baba, demiş. Ben burada hayırlı bir iş yapmak niyetindeyim.

-Yapmak istediğiniz hayırlı iş nedir ki efendim?

-Sen şu üçyüz parça altını al... Bekçi üçyüz parça altının sözünü işitince kulaklarını kabartmış. Hele üç yüz altının kendisini görünce gözlerini faltaşı gibi açmış.

-Aman efendim, bizim sual etmemiz münasebetsizlik, hayırlı dediğiniz iş neyse onu istediğiniz gibi yapınız! Demiş.

-Sen merak etme yapacağımız iş herhalde çok hayırlı olacaktır.

Vezir ile iki delikanlı bahçeden çıkarak konağa doğru dönmüşler. O geceyi üçü de konakta geçirmişler. Sabah olunca vezir yanına bir boyacı, bir nakkaş ve bir de yaldızcı almış. Bunlarla bahçeye dönmüş. Onlara viran köşkü göstererek onu hemen temizleyip boyamalarını ve duvarlarına türlü türlü resimler yapmalarını, yalnız köşkün cümle kapısına hiç dokunmamalarını tenbih etmiş. Bu iş bittikten sonra vezir ressamı yanına çağırarak cümle kapısının karşısındaki geniş duvara kapan kuran bir kuşçu ve kapanda tutulmuş bir dişi güvercin resmi yapmasını söylemiş. Ressam istenilen resimleri çizip boyamış. O zaman vezir öbür duvara yine aynı kuşçunun resmini yapmasını, lakin bu sefer kuşçuyu kopanda tutulan dişi güvercini öldürür vaziyette tasvir etmesini rica etmiş. Kuşçu vezirin bu ricasını da çarçabuk yerine getirmiş. Vezir öbür duvara yapılacak

üçüncü ve sonuncu resmi de tarif etmiş. Bu duvarda gagası ve pençeleri sivri koca bir akbaba resmi istemiş. Bu akbaba paçalı pençesinin tırnaklarını bir erkek güvercinin çiğerlerine geçirmiş bulunacakmış. Ressam doğrusu çok becerikli adammış. İnsan gözünü açacak kadar bir zaman geçmeden akbabasını da pençesini de güvercini de hepsini hepsini yapmış, bitirmiş. Bütün bu işler bittikten sonra vezir, ressam, boyacı ve delikanlılar bekçiye:

-Şimdilik Allah'a ısmarladık diyerek çekip gitmişler.

Bir gün iki gün geçmiş, Tac El-Mülûk konakta ihtiyar kadını bekler dururmuş. Lakin ne ihtiyar kadın ne de mihtiyar kadın hiç mi hiç kimse gelmemiş. Tac El-Mülûk "of!" dedikçe yanan ciğerinin kokusu etrafa vururmuş.

Gel gelelim Dünya Hatun'a onun çoktan beri hiç dışarı çıkıp şöyle bir hava aldığı yokmuş. Artık sarayın içinde kapalı kalakala canı adamakıllı sıkılmaya başlamış içinden:

"Yahu benim cennetler gibi dörtbaşı mamurlu bahçelerim varken amma da avanakmışım ki bu bahar mevsiminde çiçekler açılır ve bülbüller şakarken bu izbe saray geçitlerinde tıkanıp küfleniyorum?" demiş. bunu düşünmesiyle ihtiyar dadısını çağırtması bir olmuş. İhtiyar dadısı karşısına çıkınca :

-Dadı artık benim burada canım sıkıldı, haydi beraber has bahçeme çıkalım demiş.

-Pekâlâ kızım çıkalım ama a yavrucağım ben oraya üstüm başım böyle nasıl çıkabilirim? Bana bir izin versen de sırtıma seninle beraber çıkacak olanlara layık olabilecek birşeyler geçirsem, haydi çabuk ol giyin kuşan da gel! Dadı izni alınca soluğu Tac El-Mülûk'ün konağında almış:

-Gözün aydın beyim, istediğin nihayet olacak bugün Dünya Hatun bahçeye çıkacak bir saniye kaçırmadan üstüne başına çeki düzen ver doğru bahçeye yollan diye müjde vermiş.

Vezir Tac El-Mülûk'e padişahların en büyüklerine ve en zenginlerine layık olacak bir elbise giydirmiş. Beline öyle bir kuşak bağlamış ki deme gitsin. Kuşak som altın telden işlenmişmiş. Üzerindeki elmaslarla kıymetli taşlar ise gökteki yıldazlardan çokmuş. Doğrusu Tac El-Mülûk'e göz atan onu cennetten düşme bir nur topu sanırmış. Şehzade böyle giyinip kuşandıktan sonra bahçeye gitmiş. Bekçi bahçe kapısında bekliyormuş. Tac El-Mülûk'ü görünce ona yerden selamlar vermiş.

-Safa geldiniz, hoş geldiniz bahçeye giriniz de eğleniniz diyerek onu bahçeye girmeye davet etmiş. Zavallı bekçi o gün Dünya Hatun'un bahçeye geleceğini ne bilsin? Tac El-Mülûk bahçeye dalmış. Lakin o gireli çok geçmeden saray tarafından bir gürültü bir patırtı bir telaş bir koşuşma olmuş.

Köleler ağalar birbirlerine geçmişler. Bahçivan bu kaynayışın sebebini merak etmiş, gidip saray kapısından "ne oluyor yahu" diye sorgu sual etmiş. Aldığı cevaptan o

gün hatta o saat bahçeye Dünya Hatun'un gireceğini öğrenmiş. Korkusundan eli dizi tutamaz olmuş. bahçeyi fırıl fırıl dolaşmış. Tac El-Mülûk'ü ta uzaklarda bulmuş:

-Aman şimdi ne edeceğiz, neredeyse Dünya Hatun bahçeye girecke, sizi bahçede görürse "sen bekçiliğini böyle mi edersin?" diyerek başımı cellada uçurur. Gel de bu çıkmaza bir çare bul, diye dert yanmış. Tac El-Mülûk:

-Ah bekçi baba bunu evvelce söylemeli değil miydin! ben şimdi nasıl kaçabilirim? Kapı buraya çok uzaktır. Kaçmadan evvel beni Dünya Hatun görürse ikimizin boynu gider. Bunun doğrusu kaçmaya uğraşmayıp münasip bir yerde saklanmaktır. Diye cevap vermiş. Bekçi de:

-Aman öyle yap, fakat gençliğinin başı için burnunun ucunu bile dışarı gösterme çünkü işim yamandır. Bekçi Tac El-Mülûk'ü bahçede bırakmış, kendisi de ortadan sıvışıp gitmiş.

Dünya Hatun tellenip pullanmış, cariyelerini ve ihtiyar dadısını yanına alarak bahçe yolunu tutturmuş. Lakin on onbeş kadar iri yarı zenci kölesi bu kalabalığa yol açarmış. İşte bu kapkara zenciler yok mu? Onlar asıl koca karının sinirine dokunurmuş. Çünkü onların Tac El-Mülûk'ün gölgesini bile göstermeye cesaret edemeyeceğini ihtiyar kadın biliyormuş. Vakıa Tac El-Mülûk Dünya Hatun için canını da fedaya hazırmış. Lakin kör körüne değil. Niyeti bu kış geceleri gibi upuzun ve kapkara cellatlara pir aşkına kendini öldürtmek değilmiş. İhtiyar kadın bahçede yürür ve Dünya Hatun'un sözlerine cevaplar verirken bir taraftan başını kaşır ve:

-Ah ne etsem de şu zebanileri ortadan defetsem? Diye düşünürmüş. Nihayet kararını vermiş. Dünya Hatun'a

-A kızım bahçede erkek namına kimse yoktur, biz oraya eğlenmeye ve hav almaya gidiyoruz. Orada muharebe edip zehri zaptetmeğe gitmiyoruz ya. Önümüze bu yalın kılıçlı siyah orduyu takıp da kendinizi kuşlara, çiçeklere gülünç mü edeceğiz, demiş.

Dünya Hatun gülmüş ve:

-İlahi dadı, bazan ne doğru söz söylersin. Koş köle Mercan'a söyle de adamlarını alıp buradan çarçabuk savuşsun hemen kaş ile göz arasında siyahlar kayboluvermişler. Dünya Hatun naz ile salına salına zanbakların arasında dolaşmaya başlamış. Tac El-Mülûk saklı durduğu çalılıktan onun güzel yüzünün, güzel göğsünün, güzel kalçalarının ahenktar hareketlerini seyrediyormuş. Dünya Hatun'un her oynayışında bayılıp ayılır, renkten renge girermiş. İhtiyar dadı Dünya Hatun'u bübbüller gibi şakaya şakaya kanaryalar gibi diller döke döke köşkten tarafa götürmeye başlamış. Dünya kadın ihtiyarın ağzından çıkan baldan tatlı laf zencirine takılarak ta köşkün içine kadar sürüklenmiş. Orada bir de ne görsün? Senelerce evvel görmüş olduğu rüyanın tabirini!...

Ama laf ile tabirini değil resim ile tabirini Dünya Hatun son resmi uzun uzun süzdükten sonra dadısına:

-Dadı rüyamın manasını şimdi anladım. Evet ben dişi güvercinin öldürüldüğünü ve erkek güvercinin dişinin imdadına gitmediğini görmüştüm. Erkek güvercin neden dişisinin imdadına gitmediğini şimdi bu resimden anlıyorum. Kapkara kanatlı kıpkırmızı gagalı hain bir akbaba onu pençeleri arasında parça parça ederken zavallı erkek güvercin nasıl eşinin imdadına uçabilirdi? Demiş. Dadı hemen mal bulmuş mağribi gibi sevine sevine;

Ya, ya! çok haklısın kızım diyerek Dünya Hatun'a yerden göğe kadar hak vermiş.

Neyse sözü çok uzatmayalım Dünya Hatun yine dadısıyla beraber köşkten bahçeye çıkmış. Dadı bu sefer Dünya Hatun'u Tac El-Mülûk'ün gizli durduğu yere doğru sürüklemiş, dadının bir işareti üzerine Tac El-Mülûk meydana çıkmış, onu görünce Dünya Hatun yüreğinden vurulmuş Dadısına:

-Aman dadıcığım bu güzel delikanlı kim? diye sormuş. Dadı da:

-Vallahi bilmiyorum, yüzünün güzelliğine ve kıyafetine bakılırsa muhakka büyük bir sultanın evladı olack.

İşte bu görüşten sonra Dünya Hatun'un erkeklere karşı beslediği kinden eser kalmamış. Bilakis onun yüreği Tac El-Mülûk'e karşı aşk ile dolmuş. Bu sefer de Dünya Hatun Tac El-Mülûk'e kavuşmak arzusuyla yanmaya başlamış, durur durur dadısına:

-Şu delikanlı amma da yakışıklıydı ha! Dermiş. Dadı da içinden gülerek Dünya Hatun'a

-Hakkın var kızım, kimbilir kaç dünya güzeli ona varmak için çırpınıp duruyor, diye cevap verirmiş. İhtiyar dadı çok yaşamış çok gün görmüş bir kadınmış. Dünya Hatun'un bir bakışta fitili aldığını anlamış. Tac El-Mülûk'e gizli bir işaret yapmış Tac El-Mülûk kendi konağı yolunu tutarak bahçeden dışarı çıkmış. Ne gördüğünü, ne yaptığını elifinden besine kadar vezirine ve Aziz'e anlatmış. İhtiyar vezir:

-İhtiyar kadın tecrübeli bir cadaloz galiba. Madem ki sana evine dönmeği işaret etmiş demikki istediğin hasıl olmuş, orada daha fazla kalmana lüzum kalmamıştır. Sen bundan çok hayırlı müjdeler bekle. Artık tilkiyi yüzdün derisini yüzüne getirdin. Sabırlı ol bakalım diye nasihat etmiş.

Gelelin Dünya Hatun'a, sarayına dönünce bir türlü Tac El-Mülûk'ün düşüncesini zihninden, hayalini gözünden silememiş. Hayatının birden bire değiştiğini ve gözü Tac El-Mülûk'e ilişmezden evvelki Dünya Hatun arasında hakikaten dünyalar kadar fark olduğunu anlamış. Tac El-Mülûk'ü ne kadar unutmaya çalışmışsa da tekmil gayreti boşuna gitmiş. Artık onsuz yaşayamayacağını anlamış. Dadısına güleryüzle yanaşarak tatlı sesiyle:

دنیا خاتون تاج الملوکی کوروبجه یوره کندن وورولمش .
دادیسنه :
— آمان دادیجغم ، بو کوزه ل ده لیقالی کیم دیه صورمش .

Dünya Hatun Tac El-Mülûk'ü görünce yüreğinden vurulmuş. dadısına: "Aman dadıcığım, bu güzel delikanlı kim" diye sormuş.

-Dadıcığım ne yapsam da şu genç delikanlıyla bir görüşebilsem? Bu işin hakkından yalnız sen gelebilirsin. Hanım dadıcığım kuzum dadıcığım beni kırma, bu dileğimi yerine getir. Diye yalvarmaya başlamış.

Dadı içinden "seni gidi hasbe seni evvelki perhiz neydi, şimdiki turşun ne. Yola geldin mi şimdi?" diye söylenirken Dünya Hatun'a da:

-Sen merak etme yavrum. Ben senin en ufak bir dileğini yerine getirmek için canımı feda ederim. Ben ne yapar yaparım eviririm çeviririm istediğini istediğinden alâ yaparım diye söz vermiş.

Artık cadaloz kadının sevincinden etekleri zil çalıyormuş. İşi adamakıllı becerdiğine aklı kesmiş. Bu iki taraflı aşıkların arasında kendisi işe bol bol dünyalık çıkacağını kestirmiş. Dünya Hatun'un yanından çıkınca durmadan dinlenmeden koşmuş ve soluğu Tac El-Mülûk'ün konağında almış. Tac El-Mülûk meraktan çıldıracak bir haldeymiş. Bir yerde duramıyor, bir yerde oturamıyormuş. Devamlı geziyormuş. ihtiyar kadını görünce farı üzerine sıçrayan kedi gibi üzerine atılmış: "çabuk söyle, çabuk söyle!" diye onu sıkıştırmış. İhtiyar kadın olup biteni allandıra ballandıra anlatmış. Tac El-Mülûk bu sevinçli haberi alınca:

-Peki onu ne zaman göreceğim. Diye sormuş. İhtiyar:

-Yarın!

Diye cevap vermiş. Tac El-Mülûk öyle sevinmiş öyle sevinmiş ki o dakikada dünyada ondan daha ziyade mesut bir adam olamazmış. Bin altın dolusu bir keseyi ve bin altın kıymtinde bir elbiseyi ihtiyar dadıya hediye etmiş.

İhtiyar kadın Tac El-Mülûk'ten çıkınca doğru Dünya Hatun'a gitmiş:

-Aman kızım çok güçlük çektim ama, o delikanlının kim olduğunu öğrenebildim demiş.

Dünya Hatun ihtiyar kadının bu sözlerini duyunca sevincinden rengi attı. Kulaklarına inanamıyordu. İhtiyar Kadın:

Kızım yalnız onun kim olduğunu ve nerede oturduğunun anlamakla kalmadım. Hatta Allah izin verirse yarın kendisini buraya getirmek çaresini bulacağım, diye ilave etti.

Dünya Hatun ayıldı bayıldı. Dadısına ağzına kadar bin altın parçasıyla dolu olan koca bir kese verdi. Bir de bin altın değerli güzel bir entari hediye etti.

Sabah olunca İhtiyar Kadın Tac El-Mülûk'e uğradı:

-Aman oğlum çabuk hazırlan. Sırtına bir kız yaşmağı tak yüzüne bir peçe çek arkam safa gel, seni Dünya Hatun'un yanına götüreceğim. Yürürken aman erkek gibi dik

dik yürüme, şöyle naz ile sağa sola salın, böyle sana laf atan olursa hiç cevap verme, ses çıkarma yüzünü öteye dön dedi.

İhtiyar kadın önde Tac El-Mülûk arkada iki yolcu sarayın yolunu tuttular. Ne sağlarına ne de sollarına baktılar. Düpedüz yürüdüler. Saray kapısının içine sanki orasının kırk yıllık aşınalarıymış gibi daldılar. Birçok kapılardan, birçok geçitlerden geçtiler. Nihayet kakmalı tezyinatlı kocaman bir kapının önüne vardılar. Orada ihtiyar kadın Tac El-Mülûk'ün elini tuttu ve:

-Artık Dünya Hatun'un kapısı önüne vardık, kendini topla, cesur ol, erkek olduğunu hiç kimseye çaktırma. Dünya Hatun'un odasına evvela ben gireceğim. Sen kapının önünde beklersin. Ben sana içeriden:

-Ey köle kızı odaya gel bakalım! Diye bağırırım, sen de o zaman odaya girersin dedi. İhtiyar kadın büyük kapıyı çaldı. Bir cariye kapıyı açtı. Lakin tam o sırada bir aksilik oldu. Sarayın baş kalfası geçidin birinden çıka gelmesin mi? İhtiyar zenci koca karıya:

-Bu getirdiğin kız kimdir? Diye sordu koca karı da:

-Dünya Hatun'a getirdiğim yeni bir cariyedir. Onu şimdi Dünya Hatun'un huzuruna çıkaracağım. Diye cevap verdi. Arap köle:

-Yo..... olmaz! Saray adetini bilmiyor musun? Saraya girecek her köleyi evvela ben muayene etmeliyim.

-Evet saraya giren her köleyi muayene etmek vazifendir fakat cariye orta işleri için olursa!... Halbuku bu kız doğrudan doğruya Dünya Hatun'a hizmet etmek için getirilmiştir, onu beğenip beğenmemek sana değil, Dünya Hatun'a düşer, çekil bakalım karşımdan!... Bir saniye bile yolumu kesersen vallahi tallahi seni Dünya Hatun'a şikayet ederim de neye uğradığının farkına varmadan evvel takımını taklavatını toplayınca kendini sokak ortasında bulursun! Diye bağırdı.

Bu sözleri duyan zenci kölesi "selamet bir kenara çekilmektedir" diye düşünerek hızlı adımlarla oradan kayboluverdi. Koca karı da aralıklaşan kapının arasından odaya dalıverdi. Tac El-Mülûk'ün yüreği tıp tıp atıyor, bir taraftan sevda bir taraftan korku, bir taraftan da sevinç onu meltem rüzgarına tutulmuş yapraklar gibi tiril tiril titretiyordu. Nihayet odanın içinden İhtiyar kadının sesi duyuldu. O:

-Ey köle kızı içeri gir bakalım! Diye bağırıyordu. Tac El-Mülûk sendeleye sendeleye aralık kapıyı açtı. Karşısında Dünya Hatun'u gördü, bu görüş başını döndürdü. Dünya Hatun dayanamayarak bir çığlık saldı. Yeni sevdalılar birbirlerinin göğüslerine düştüler. İkisinde de bet beniz kalmamıştı. O akşam ta ertesi sabaha kadar Tac El-Mülûk Dünya Hatun'un odasında kaldı. İki aşık birbirlerine söylemedik tatlı laf bırakmadılar.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Ertesi gün tan ağarınca Dünya Hatun'un hizmetine tayin olunan lalalar, cariyeler, hizmetçi kızları geldiler. Dünya Hatun Tac El-Mülûk'ü küçük bir odaya kapattı. Hizmetçilerin, cariyelerin işleri bitince Dünya Hatun:

-Bu gün yalnız kalmak istiyorum, beni yalnız bırakınız, dedi. Hizmetçi ve cariyeler hepsi yerli yerlerine çekilip gittiler. Koca karı gizlice Dünya Hatun ve Tac El-Mülûk için yiyecek ve içecek getirdi. İki sevdalı o günü de hoşça geçirdiler ve ondan sonra da otuz gün beraber kaldılar.

Gelelim ihtiyar vezir ile Aziz'e Tac El-Mülûk saraya gittikten sonra günler geçtiği halde şehzadenin geri dönmediğini görünce merak etmeğe başladılar. Koca karının da onlara uğradığı yoktu. Bu çok tuhaf bir haldi. Vezirin aklından fena fena ihtimaller geçiyordu. Bu düşüncelerini bir gün Aziz'e açtı.

-Ah oğul dedi. Böyle elimiş kolumuz bağlı olarak durmaktan ne çıkar? Tac El-Mülûk aramızdan ayrılalı bir ay oluyor. O sağ olsaydı herhalde şimdiye kadar sağlığı hakkında bir haber göndermesini ihmal etmezdi. Korkarım ki çocuğun başına bir fenalık geldi. Bizim için burada daha fazla beklemek caiz değildir. Memlekete döndüğümüz zaman Tac El-Mülûk'ün babasına ne cevap veririz bilemem. Artık geri dönmek zamanı çoktan gelip çattı.

Bu söz üzerine Aziz ile vezir hemen yola çıktılar ve Gök İl memleketi yolunu tuttular. Gece demediler, gündüz demediler yürüdüler. Nihayet Gök İl payıtahtına vardılar ve salimen şahın huzuruna çıktılar. Padişaha Tac El-Mülûk'ün Dünya Hatun'un sarayına girdiğini velakin aradan uzun müddet geçtiği halde oradan bir daha çıkmadığını söylediler. Padişah bunu duyunca aklı başından gitti. Hiddetinden kükredi, gürledi. O gün önüne kim çıktıysa cayır cayır haşladı. Hemen tellallar gönderildi. Askerlerin, orduların toplanması için emirler verildi. Memleketin dört bucağından seller gibi askerler akmaya başladı. Süleyman şah candan söylediği için tellalı duyan silahını kapıyor ve payitaht yolunu tutuyordu. Süleyman şah otağını şehir dışına kurdu. ordu toplandıktan sonra hareket emrini verdi. Ordu yürümeye başlayınca yüzbinlerce piyadenin ve bir o kadar da süvarinin yaptığı gürültü yeri göğü sarsıyordu.

Gelelim Tac El-Mülûk'e, Dünya Hatun ile geçirdiği ay bir iken iki, hatta üç dört oldu. Bir gün Tac El-Mülûk Dünya Hatun'u önüne alarak:

-Canım! dedi: Ben artık sana kim olduğumu bildirmek mecburiyetindeyim. Ben zannettiğin gibi bir tüccar değilim, lakin padişah oğlu bir şehzadeyim. Hani hatırlarsın belki, seni Gök İl memleketi padişahı Süleyman Şah, oğlu için istemişti. Bunun için babana bir vezir göndermişti. İşte ben o padişahın oğluyum ve babam sizi benim için istemişti. Madem ki birbirimizle tanıştık, birbirimizi sevdik artık birbirimizle evlenmeliyiz. Benim fikrim şudur yarın dosdoğru kendi memleketime döneyim,

aramızda olan biteni babama bildireyim. Babam babana yine bir vezir göndersin ve seni benim için istetsin. Elbette sen benimle olmaya muvafakat edersin. O zaman birbirimize kavuşuruz ve zamanın sonuna kadar da yekdiğirimizden ayrılmayız.

Dünya Hatun Tac El-Mülûk'ün söylediklerini kabul etti. O akşam yine sarayda beraber kalacaklar ve ertesi günü Tac El-Mülûk yola çıkacaktı. Lakin ertesi günü Tac El-Mülûk erkenden uyanamadı. Güneş doğalı epeyce olmuştu. Şah El-Zaman tahtına oturmuş ve devlet işlerini görüşmek üzere vezirini vüzarasını etrafına toplamıştı. Tam o zaman padişahın baş mücevhercisi huzura çıktı. Mücevhercibaşı birkaç kutu taşıyordu, kutuyu açtı ve içinden bir çift zümrüt küpe çıkardı. Ama ne küyepdi o! Bu küpeyi görenin gözleri kamaşıyordu. Padişah hemen baş kölesini çağırdı ve küpeyi Dünya Hatun'a götürüp göstermesini emretti. Köle küpelerle beraber Dünya Hatun'un danesine koştu. Gerek cariyeler, gerek hizmetçiler Dünya Hatun'u epeyce zamandan beri yalnız bırakmaya alışkın olduklarından Dünya Hatun'un odasında bulunmadığını zannederek kapıyı vurmaksızın açtı ve odaya girdi. Dünya Hatun'u Tac El-Mülûk'le uyur görünce aklı başından gitti. Acaba yanlış mı görüyorum? diye gözlerini oğuşturdu, oğuşturdu baktı. Lakin ne yanlış ne de rüya görüyordu. Dünya Hatun'un ta kendisi bir köşede yatıyor ve öbür köşede ise genç ve güzel bir delikanlı uyuyordu. Tam bu sırada Dünya Hatun uyandı köleyi bir kendisine bir de Tac El-Mülûk'e bakar görünce şaşırdı, korktu, rengi davar gibi soldu. Köleye:

-Aman Kâfur (çünkü kölenin ismi Kâfur'du) Allah'ın şimdiye kadar gizlediğini sen kimseye bildirme sana çok yalvarıyorum diye ricalar etti. Lakin zenci başını sallar ve boyuna:

-Bana hiç yalvarıp yakarma çünkü nafiledir. Benim boynum kesilse ben vezirimden şaşmam. Benim vazifemse ne duyarsam gidip padişahıma bildirmektir. Diye cevap verirdi. Niteim öyle de oldu. Köle durmadan dinlenmeden dosdoğru sultana gitti. Padişah:

-Kâfur Dünya Hatun küpeleri beğendi mi? Diye sordu Kâfur da:

-Efendim kendisine küpeleri göstermeye vakit kalmadı. Çünkü onları görmek üzere odasına girdiğim zaman Dünya Hatun'u genç ve güzel bir delikanlıyla aynı odada yatar buldum ve hemen buraya koştum ve gördüklerimi size bildiriyorum, diye cevap verdi.

Şah El-Zaman bu cevabı duyunca küplere bindi. Etrafındaki veziri vüzerayı kastı kavurdu. Cellatlara "Şu iki haini hemen önüme getiriniz" diye emir verdi. Tac El-Mülûk ile dünya Hatun'u yaka paça sultanın önüne getirdiler. Sultan Cellada Tac El-Mülûk'ün kellesini kesmesini emretti. Dünya Hatun cellat ile Tac El-Mülûk'ün arasına atıldı. Babasına:

-Onun başını kestireceğine benim başımı kestir!... Diye ağladı.

Şah El-Zaman Dünya Hatun'un başka bir daireye götürülmesini emretti. Dünya Hatun ölgün baygın sürüklenip götürüldükten sonra padişah cellada dönerek demincik verdiği emrin yerine getirilmesini söyledi. Cellat daha bir adım atmadan Tac El-Mülûk padişaha doğru elini uzatarak:

-Bir de beni dinleyiniz de sonra istediğinizi yapınız!... Dedi.

Padişahın canı sıkıldı.

-Söyle bakalım dedi. Tac El-Mülûk:

Ey padişahım. Ben Gök İl padişahı Süleyman Şah'ın oğlu şehzade Tac El-Mülûk'um! Dilersen başımı kestir, dilersen kestirme. Lakin şunu size söyleyeyimki siz başımı kestirirseniz çok pişman olursunuz. Dökülecek olan bir günah kanımın intikamını almak için babamın kuvvetleri bu memlekete bir salgın yapacak olursa biliniz ki tebaanızın yedi yaşında olanlarından tutunuz da yetmiş yaşında olanlarına kadar hiçbirisinin başı yerinde kalmaz. Dört başı mamur memleketiniz baştan başa yıkılır, yanar ve kısa bir müddet zarfında baykuş yuvası olur.

Şah El-Zaman bu sözleri duyunca şaşırdı. Tac El-Mülûk'u öldürmekten vazgeçti ama kendi kendine "dur ne yapacağımı bir de vezirlerime danışayım" dedi. Ve ne yapacağı hakkında vezirlerinin hepsi de Tac El-Mülûk'un kafasının kesilmesi lazım geldiğini söylediler. Onun için Şah El-Zaman yine Tac El-Mülûk'un kafasının kesilmesini emretti. Cellat elinde tuttuğu palayı yine havaya kaldırdı. Tam o sırada bir kuyamettir koptu. Göklerin gürleyişi gibi patırtı oldu. Müthiş bir velvele etrafı sardı. Herkes "aman ne olduk neye uğradık" diye etrafa bakınıyorlardı. Kalabalığın arasını yara yara saf saf olmuş asker kitleleri ilerliyordu. Askerlerin başında da ihtiyar vezir yürüyordu. İhtiyar vezir Şah El-Zaman'ın önüne gelince:

-Memleketinize gelen padişah, ey sultanım şimdiye kadar gelip geçmiş olan padişahların hiçbirine benzemez dedi. Şah El-Zaman:

-O kimdir? Diye sordu. Vezir şöyle cevap verdi:

-Memleketinize yürüyen padişah Gök İl memleketinin padişahı Sülayman Şah'tır.

Onun şanına dünya dar gelir. Orduları cihana korku salar. adaleti en endişeli yüreklere emniyet verir. Onun meziyetlerini sayıp dökmeğe dünyanın bütün dilleri yetmez. Oğluna bir fenalık yapmak üzere olduğunuzu duyduğu için ordularıyla memleketinizi işgale karar verdi. Oğlunu nerede hapsettinizse onu hemen salıveriniz. O zaman size zarar gelmez, yok inat eder de şehzadeye bir fenalık etmeye kalkışırsanız memleketiniz ıssız bir viraneye döner, vücudunuz da kargalara yem olur.

Şah El-Zaman bu sözleri duyunca rengi attı. Tac El-Mülûk'un getirilmesi için emirler verdi. Tac El-Mülûk'u celladın önünden alarak Şah El-Zaman'ın önüne getirdiler.

Vezir, Aziz ve öbür tanıdıkları Tac El-Mülûk'u sapasağlam görünce Allah'a şükürler ettiler. Sevinçten Aziz bayılarak yere düştü.

Tam o sırada Sultan Süleyman Şah, Şah El-Zaman'ın önüne çıkageldi. Tac El-Mülûk'u sapasağlam görünce çok memnun oldu. İki sultan olup biteni birbirlerine anlattılar. Şah El-Zaman Dünya Hatun'u Tac El-Mülûk'a verdi. Etrafı vurup kırmaya, yakıp yıkmaya gelen ordu bilakis şenlik yapmak için kullanıldı. Kırk gün kırk gece düğün yapıldı. düğünden sonra yolculuk hazırlıklarında bulunuldu. Dünya Hatun'un mücevharatını ve eşyasını kırk katır deve, kırk katır ve kırk katır hayvan taşıyorlardı. Alay ile oyun ile yolcular yollarına çıktılar Tac El-Mülûk ile Dünya Hatun Gök İl payitahtına varınca orada da kırk gün kırk gece şenlik ve donanma yapıldı. Aziz Annesine kavuştu. Süleyman Şah Aziz'e çok acıdığı için kızını Aziz'e verdi. Aziz'i sarayına aldı. Onlar erdi muradlarına biz de erelim muradımıza.

ALÂEDDİN'İN GÜZEL ZÜBEYDE, CARİYE KUT EL-KULÛB, YASEMİN HIRSIZ AHMED VE SULTAN İLE SERGÜZEŞTLERİ

Ey saadetli padişahım, bir varmış bir yokmuş, ahir zamanda kalbur samanda Kahire'de Şemseddin adlı bir tüccar varmış. Bu adam Kahire'nin en doğru sözlü, en doğru özlü bir tüccarıymış. Emrinin altında sayısız zenci köleler, cariyeler ve eli silahlı hizmetçiler varmış. Bu adam bütün Kahire'nün tüccarlarının şehbenderi imiş. Sözü uzatmayalım, Hazret-i Allah bu tüccara herşeyi bağışlamış, fakat ondan yalnız birşeyi esirgemiş, esirgediği şey de evlatmış. Şemseddin çok sevdiği bir kadınla kırk seneden beri evliymiş. Lakin bu kadın dünyaya ne erkek, ne de kız hiç bir evladı getirmemiş. Şemseddin çarşıya çokop da bütün dükkanlarda dükkün sahiplerinin bir veya birkaç evlatlarının kendilerine yardım ettiğini gördüğü zaman yüreği cız diye yanarmış.

Bir cuma günü Şemseddin cuma namazına hazırlanmak üzere hamama gidip abdest almış. Rahat rahat yıkanıp keselendikten sonra halvetden çıkıp giyinmiş. Eline orada duran bir aynayı olarak yüzünü seyre koyulmuş. Kendi yüzünü aynada görünce yüreğini acı burmuş. Çünkü gür sakalında beyaz kıllar kara kıllardan daha ziyadeymiş. Sakalın ağarması ise ölümün yaklaşması demek olduğu için üzülmüş, Şemseddin'in karısı da kocasını çok severmiş. Kocası sokağa çıkıp da eve dönme vakti yaklaşınca yıkanır, giyinir, kuşanır süslenir ve kocasını temiz ve süslü olarak karşılarmış. İşte bu cumada kadıncağız üstüne başına ve yüzüne çeki düzen vererek kocasını beklemiş. Şemseddin kapıyı çalınca karısı gidip kapıyı açmış. Ona "safa geldiniz efendim!" demiş. Şemseddin'in karısının "hoş geldiniz!" demesine her sefer güler yüz ve tatlı dille cevap verirmiş. Bu kırk seneden beri böyle olagelmiş. Lakin o gün Şemseddin kaşlarını çatmış, yüzünü buruşturmuş ve karısına cevap olarak:

-Şimdiye kadar hiç sefa bulmadık ki! demiş. Kocasından beklemediği bu cevaba kadının canı çok sıkılmış. Lakin kadın canının acısını hiç belli etmeden yine kocasının etrafında pervaneler gibi dolaşarak onun işini görmekte devam etmiş. Sofraya oturup yemek yemek vakti gelince kadın kocasına:

-Sofraya buyurunuz efendim, demiş. Lakin Şemseddin yüzünü büzmüş, başını sofradan öteye çevirerek:

-Hiç birşey yemeyeceğim, iştahım yok! Diye cevap vermiş. Bu hal kadının garibine gitmiş.

-Aman efendim kırk senedir hergün bu saatte yemek yeme adetiniz olduğu halde, bu gün neden sofraya oturmuyorsunuz? Yoksa canınızı sıkan, sizi kederlendiren bir hal mi oldu? Demiş. Şemseddin:

-Kaderimin sebebi sizsiniz! Diye cevap vermiş. Karısı:

-Neden? Demiş, Şemseddin de:

-Çünkü bu gün dükkanımı açmaya gittiğim zaman bütün meslektaşlarımın dükkanlarında birer hatta ikişer ve üçer oğulları bulunduğu ve bu evladların babalarına ellerinden geldiği kadar yardım ettiklerini gördüm. Halbuki zavallı ben, değil bir erkek evlat, lakin bir kıza bile mâlik değilim! Buna sebep sensin! Çünkü seninle evlendiğim zaman senin üstüne evlenmeyeceğime ve hatta evime ne rum, ne zenci, ne de başka bir milletten bir cariye almayacağıma dair bana yeminler ettirdin. Görüyorsun ben yeminime sadık kaldım, halbuki her kocanın karısından beklediği bir nimeti bana bağışlayamaz bir vaziyete girdin. Her babanın, her evin şenliği olan evlattan mahrum olarak hayattan geçip gidiyorum da ona yanıyorum, diye acı acı şikayet etmiş. Kocasının bu sözlerine karşı katın öyle tesliyatkâr sözler söylemiş ki Şemseddin karısının yüreğini kırdığına bin kere pişman olmuş. Aradan bir müddet geçtikten sonra, bir gün kadın Şemseddin'e yanaşarak çoktan beri özlediği bir evlata yakında baba olacağını müjdelemiş.

Nihayet beklenilen evlat dünyaya gelmiş, Hem de tosun gibi bir erkek yavruymuş. Ebe kadın çocuğun kulağına tekbir alıp ezan okumuş. "Mehmed" adını üç kere tekrar etmiş.

Çocuk annesinin memesinden kana kana süt emdikten sonra kırmızı gül goncaları gibi kızarmış. Rahat bir uykuya dalarak meleklere gülümsemeye başlamış. Ebe kadın üç gün lohusanın yanında kalmış. Doğumun yedinci günü dağıtılması adet olan yemişlerin tatlıların, şerbetlerin hazırlanmasına yardım etmiş. Yavru yedinci güne basınca babası annesini ziyaret etmiş ve Allah'ın kendilerine emanet etmiş olduğu nur topu gibi yavruyu görmek istemiş. Anne de yüreği gurur ile şişe şişe yaradanın özene özene yarattığı bebeği babasının kucağına vermiş. Evladının güzelliğini görünce Şemseddin'in göğsü karısınınkinden ziyade kabarmış. Doğrusu çocuk iftihar edilecek kadar varmış. Şemseddin:

-Karıcığım yavrumuzun adını ne koydun? Diye sormuş. Kadın da:

-Eğer kız olsaydı adını ben koyardım, lakin erkek olduğu için ona bir ad koymayı sana terk etdim diye cevap vermiş. Şemseddin'in tam o dakikada aklından "Alâeddin" adı geçmiş. Ve aklından o dakika bu adın geçmesini bir hayra telakki etmiş karısına dönerek:

-Bu oğulun adını Alâeddin koyalım, demiş.

Karısı da bu isme muvafakat etmiş, yeni doğan çocuğa dadılar, lalalar ve hizmetçiler tutulmuş. Alâeddin'i çok sevdiği için fena gözden nazara uğramasından çok korkarmış. Nazarlıklara da çok itimat olmadığı için çocuğu geniş bir odaya kapatırmış ve çocuğun sakalları çıkmaya başlayıncaya kadar o odadan dışarıya çıkartılmamasını emretmiş. Maksadı çocuğu kimsenin görmesini temin etmek ve çocuğunu nazardan

korumakmış. Oraya yalnız çocuğun dadısı, lalası girermiş. Çocuk biraz yürüyünce babası onu sünnet ettirmiş. Büyük bir sünnet düğünü yapmış. Çocuk öğrenme çağına girince Şemseddin Kahire'nin en alim hocasını çocuğuna muallim almış. Fakat aksilik olacak ya bir gün lalası çocuğa yiyecek götürdükten sonra odadan çıkarken kapısını açık bırakmış, çocuk aralak kapıdan çıkıverince koşa kışa annesinin odasına kaçmış. Tam o sırada annesi de misafirlerini kabul ediyormuş. Kahire'de ne kadar büyük aileler varsa hepsinin kadınları Alâeddin'in annesinin yanında bulunuyorlarmış. Bu koca cemaatin içine nur topu gibi bir oğlan giriverince kadınların hepsi Alâeddin'in güzelliğine şaşakalmışlar. Dünyada bu kadar güzellik olur mu diye parmaklarını ısırmışlar. Isırmışlar ama sahte namus satmaktan da kendilerini alamamışlar, şaşkınlıkları biraz geçtikten sonra hepsi "A! AA!..." lar çekerek yüzlerini gözlerini örtmüşler. Ev sahibesine dönerek:

-Aman hanımcığım bu yaptığın iş nedir? Hepimizin ırz ehli kadınlar olduğumuzu bilmez misin? Nasıl olur da aramıza böyle genç ve güzel bir erkeğin dalmasına izin verirsin! diye şikayetler etmişler. Ev sahibesi de:

-Hanımlar bu gördüğünüz oğlan yabancı değildir, kendi öz evladımdır. Babası onu nazardan korumak için evin bir odasına kapattırmıştı. Galiba hizmetçilerin biri oda kapısını kapamayı unutmuş olacak ki çocuk odadan kaçarak buraya geldi. Aranıza yabancı bir erkek sokmak benim hiç hatırımdan geçer mi? İsteyerek yapmadığım bu kusurumdan dolayı beni affediniz demiş. Kadınların birçoğu:

-Sizin bir evladınız olduğundan haberimiz bile olmadı. Halbuki bu koca delikanlıya evladım diyorsunuz! Diyerek ev sahibesinin bir oğlu olduğuna inanmamaya kalkışmışlar. Kimisi de:

-Ayol Şemseddin'in oğluna sünnet düğünü yapıldığını duymadınız mı? Diyerek Alâeddin'in Şemseddin'in öz oğlu olduğunu tastik etmişler. Neyse sözü uzatmayalım, bazısı oğludur, bazısı değildir diye epeyce münakaşa ettikten sonra, ortalarında gördükleri can yakıcı delikanlının Şemseddin'in oğlu olduğunda ittifak etmişler. Baş sedire oturmuşlar. Alâeddin oturduğu sedirin yanındaki pencere kafesleri arasından sokağı seyrediyormuş. Tam o sırada hizmetçiler eve donanmış ve süslenmiş bir eşek getirmişler. Alâeddin eve giren eşeğin kimin eşeği olduğunu sormuş. Babasının her zaman o eşeğe binerek çarşıya gittiğini ve hizmetçilerin eşeği sonra geri getirdiklerini söylemişler. O zaman Alâeddin babasının ne iş ve ne güçle meşgul olduğunu sormuş.

-Baban bu memleketin tüccarlarının başbuğudur. Bu memleketin en büyük adamlarının en büyüğüdür. Tüccarlarında şehbenderidir. Onun binlerce kölesi ve hizmetçisi var, işlerini onlar görürler. Eğer bin parça altınv eya bin parça altından ziyade mal satacak olurlarsa o zaman gidip babanın fikrini alırlar. Değeri ondan daha aşağı olan bir mal için gidip sormazlar, kendiliklerinden satarlar ve satın alırlar. Ne yabancı

memleketlerden Mısır'a ne de Mısır'dan yabancı memleketlere onun malumatı olmayınca mal getirilip götürülmez. Demiş Alâeddin bu sözleri duyunca annesine:

-Anneciğim demiş, babamın bu kadar büyük adam olduğuna çok memnun oldum. Ona böyle yüksek bir makam ihsan ettiği için Allah'a bin şükürler ederim. Yalnız neden beni bir odaya kapayıp odada mahpus bırakır? Buna sebep nedir? Bunun hikmeti nedir? Annesi de:

-Oğlum baban seni odaya fenalık olsun diye kapatmadı. O seni o kadar seviyor ki üzerine nazar değmesinden korkar. Onun için seni odaya kapıttı. Seni kimse görmezse o vakit kimsenin nazarı değmez sanıyor.

-Pek âlâ anneciğim, lakin babam kaderin yapmak istediğine insanların mani olamayacaklarını bilmiyor mu? Dedemin canını alan Azrail bir gün babamın da hayatını hatme çeker... O zaman da bir odada tıkalı kalamam ya! Elbette dışarı çıkarım. Bir kere çıkınca da beni görürler. Eğer nazar değmek mukadderse bana o zaman da nazar değebilir. Sonra farz etki nazar değmedi. Ben Şemseddin'in oğuyum diye meydana çıkınca kimse sözlerime inanmaz. Onun için anneciğim, sana çok yalvarırım. Bu söylediklerimi babama sırasıyla anlat. Bana da kendi dükkanı gibi bir dükkan açsın, yaptığı işi bana da öğretsin. Ben de o işi yapayım da onun gibi büyük bir adam olayım. Annesi evladının söylediklerini dikkatle dinledikten sonra, söylediklerini babasına söyleyeceğini vaadetmiş.

Akşam olunca Şemseddin ev dönmüş. Yukarıki katta karısını Alâeddin ile oturur görünce şaşırmış. Karısına telaşlı telaşlı:

-Aman çabuk söyle ne oldu? Bir kaza mı oldu? Nasıl oluyor ki çocuk kapalı odadan çıktı? Onu neden odadan çıkardınız? Diye bin bir sual sormuş. Karısı.

-A kocacığım demiş, onu odasından kimse çıkarmadı. Yalnız hizmetçi odasından çıkarken dalgınlıkla kapıyı açık bırakmış çocuk da kapıdan çıkınca benim yanıma koştu... Sonra kocasına sabahleyin Alâeddin'in söylediği sözlerin hepsini bir bir tekrar etmiş. Şemseddin oğlunun bu sözlerine çok sevinmiş. Oğluna dönerek:

-Pek âlâ oğlum demiş. İstediğin gibi olsun yarından tezi yok, yarın emir verir ve sana çarşının en kalabalık yerinde en güzel dükkanı açtırırım. Yalnız dikkat et terbiyeli davran!...

Alâeddin o geceyi güzel rüyalar görerek geçirmiş. Babasının sözlerine çok memnun olmuş. Ertesi günü sabah olunca Şemseddin oğlunu hamama götürüp tertemiz yıkatmış. Sırtına bir misali ancak padişahların üzerinde görülebilecek bir hilat geçirtmiş. Yemek yemişler, şerbet içmişler. Şemseddin kendi eşeğine binmiş, Alâeddin'i de başka bir eşeğe bindirmiş. Şemseddin önde Alâeddin arkada çarşı yolunu tutmuşlar. Çarşıdaki tüccarlar uzaktan Şemseddin'i tanımışlar. Lakin Şemseddin'in ardındaki onbeş günlük ayı

bile çirkinim diye utandıracak güzellikte olan Alâeddin'i bir türlü tanıyamamışlar. Tüccarlar şehbenderi çarşıya gelince çarşı nâkibinin bütün tüccarları toplayarak onlarla beraber bir fatiha okuması ve hep birden şehbenderin dükkanına giderek orada da ikinci bir fatiha okumaları ve ondan sonra alışverişe başlamaları adetmiş. O gün Şehbender dükkanına gidip oturunca tüccarlar adetleri hilafına fatiha okumamışlar ve şehbenderin yanına yanaşmamışlar.

Şemseddin bu hale şaşmış hemen çarşı nakîbini yanına çağırtmış. Nakîb Simsim adlı ihtiyar ve fukara bir adammış. Ona tüccarların adetleri vechile neden yanına gelerek fatiha okumadıklarını sormuş. Nakîb de:

-Efendim tüccarlar bir münakaşıdır tutturuyorlar. Arkanızdan gelen genci tanımadıkları için bazıları delikanlıyı karınızın akrabasından sayıyor, bazıları hizmetinize tayin edilen bir memluk olduğu fikrini ileri sürüyor, demiş. Şemseddin:

Bu delikanlı ne benim karımın akrabası ne de memlukümdür. Benim öz evladım, oğlumdur diye cevap verince nakîbin gözleri hayretle açılmış.

-Efendim zat-ı âlilerinin bir erkek evladı olduğunu şimdiye kadar hiç duymamıştık, diye cevap vermiş. Şemseddin gülerek:

-Alâeddin'i tanımamakta haklısınız kendisi oğlumdur. Yalnız onu çok sevdiğimden ve ona nazar değmesinden korktuğumdan kendi eliyle kendi sakalını tutuncaya kadar onu evin bir odasından çıkarmamaya ahdetmiştim. Lakin ne çareki onu bir odada kapalı tutmaklığıma annesi razı olmadı. Kendisi de çarşıda bir dükkan sahibi olarak alışveriş etmek istedi. Onun için onu buraya getirdim. Maksadım onu bir dükkana yerleştirmektir.

Şemseddin'in söylediklerini çarşı nakibi gidip tüccarlara bildirince bütün tüccarlar cemaat olarak şehbenderin dükkanına gelmişler, yekavaz olarak fatiha okumuşlar. Sonra hep birden:

-Ya!... Demek sizin gizli kapaklı çok işleriniz varmış ha! Oğlunuz oluyor, büyüyor koskoca bir delikanlı oluyor da bizlerin böyle şeylörden haberimiz olmuyor. Hani ya! çocuğun doğumu şerefine şerbetler, hani ya çocuğnu sünnet alayı, hep bunlardan vazgeçtik yalnız bizi bir asîde ziyafetten vazgeçiremezsiniz, illa asîde de asîde diye söylenmişler.

Şemseddin bu sözlere çok gülmüş, tüccarların ihtiyarlarına da gençlerine de ertesi günü bir asîde ziyafeti çekmeği vaadetmiş. Ertesi günü sabah olunca şehir haricinde çimenlik bir yerde davetlilerin hepsi toplanmışlar. İki büyük sofra kurulmuş. Sofranın birisi ihtiyarlara ve birisi de genç tüccarlara mahsusmuş. Alâeddin gençlerin ihtiyarlardan ayrıdlığına şaşmış babası:

-Oğlum bunda şaşılacak birşey yok, gençler babalarının önünde veyahut babaları çağında olan yaşını, başını almış adamların yanında yemekten utanırlar. Sıkılmasınlar

diye onları ayırttım, demiş. Alâeddin babasının görgüsünü doğru düşünüşünü taktir etmiş. Ziyafet vakti yaklaşınca tüccarlar sükun etmeğe başlamışlar. Çimenliğin bir ucunda Alâeddin ve öteki ucunda babası ayakta durarak misafirleri karşılamışlar. İhtiyarları Şemseddin, gençleri de Alâeddin kabul eder sofralarına götürürmüş.

Nihayet herkes yerli yerine oturmuş. İhtiyarlar ilimden tefsirden ve bazen de alışverişten bahsediyorlarmış. Gençler ticarete nasıl sülûk ettiklerini anlatıyormuş. İçlerinde Hasan adlı birisi mesleğe girişini şöyle nakletmiş:

-Ben burada kendi başımın çaresine bakarım. Kendi yağımla kavrulmak yaşına girince babama gittim. "Babacığım ben artık çocuk değilim. Tüccar olmak istiyorum, bana biraz sermaye ver de mal alıp satayım!" dedim. Babam "çok âlâ söylüyorsun evladım. Lakin benim ne züğürt bir adam olduğumu unuttun. sizin iaşenizi güç bela temin ederken nasıl olur da şimdicik sana alışverişte bir sermaye olabilecek kadar bir para verebilirim. Sonra o parayı nereden bulurum? Diye cevap verdi. Bu cevabı alınca ben niyetimden döndüm mü sanıyorsunuz? Hiç de değil. Ben taş çatlasa kendi ekmeğimi kendim çıkarmayı aklıma koymuştum. Gidip derdimi zengin bir tüccara anlattım. Her işi apaçık söyleyişim onun hoşuna gitti. Dolabını açarak bana hemen ödünç olarak bin altın verdi. O paralarla birçok eşya satın aldım. Bir dakika kaçırmadan denklerimle Suriye yolunu tuttum. Suriye'de malları bana mal aldıkları fiyattan bir misli fazlaya sattım. Bana ilk kar o kadar kolay o kadar tatlı geldi ki durmadan dinlenmeden boyuna kar edip dünyanın en zengin adamı olmayı kurdum. Bağdat'da çok istenilen ne gibi eşya varsa hepsinden satın aldım. Abbas yine yolcu oldu. tabanlarımı yağlayınca eşya ile beraber soluğu Bağdat'da aldım. oraya götürdüğüm eşyayı kat kat kar ile satmayayım mı? Artık efendim gel keyfim gel! Durup durduğum yerde dünyanın en zengin adamı olmanın kolayını bulmuştum. İşte böyle uğraşa uğraşa seyahat ede ede niyate on bin altınlık bir sermaya toplayabildim.

Ticaret hayatına nasıl daldığını ve o hayatta nasıl muvaffakiyet kazandığını anlatmak sırası Alâeddin'e gelmiş O da:

-Arkadaşlarım benim size nakil edecek bir şeyim yoktur. Ben bu yaşıma kadar dünya yüzü görmedim. Ben mecusi gibi kapalı bir odada yaşadım. Şimdi de niyetim sabah evden dükkana gelmek, akşam dükkandan eve gitmektir demiştim.

Alâeddin bunu söyleyince gençler bir kahkaha salıvermişler:

-Sen evde yapmaya alışık olduğunu söylemeseydin bile biz onu halinden, kılığından kıyafetinden anlardık. Tüccar demek seyahat demektir. Bir seyahat edip turnayı ta gözünden vurunca artık ölünceye kadar rahat edersin. Ticaretin evveli de, ahiri de seyahattan ibarettir. Demişler. Alâeddin:

-Söylediğiniz çok doğru. Lakin birçok tehlikeleri göze alarak yorucu seyahatlere kalkışmaya hiç mecburiyetim yoktur. Çünkü babam bu memleketin en zengin tüccarıdır demiş. Tüccarlar yine gülmüşler, birbirlerine:

-Balığa benzemiyormu yahu! Sudan çıkınca boğuluyor. Bu yaşına kadar kapalı odada oturmaya alıştıktan sonra ona seyahat tavsiye etmek nafiledir, diye söylenmeye başlamışlar. Bu sözler Alâeddin'in gücüne gitmiş. Eh hayattan ahbabı olan bir genç tüccar da ona:

-A kardeşim, bu sözleri duyarak kalbin kırılmasın lakin hakikaten ticaretin temeli, ticaretin ruhu kazanç için seyahat etmek demektir, deyince Alâeddin her bâd âbâd seyahatine karar vermiş.

Ziyafet bitince Alâeddin dosdoğru annesinin yanına gitmiş ve:

-Anneciğim demiş, bu gün canım çok sıkılıyor. Çünkü şehrin bütün delikanlı tüccarları iş bilmediğim için benimle eğlendiler. Onların bu halleri benim çok gücüme gidiyor. Onun için seyahate çıkmaya ve başka tüccarlar gibi il illerinde alışveriş etmeğe karar verdim.

Nerelere gitmek istiyorsun?

-Bağdat'ı çok methediyorlar, oraya mal götüren malını değerinden dört beş misli fazlasıyla satarmış. Alâeddin'in annesi iki elini aldıktan sonra derince bir düşünceye varmış. Sonra:

-Oğlum, baban çok zengin bir adamdır. Ve isterse sana denklerle mal bulabilir, lakin bilfarz baban buradan ayrılmaya hiç razı olmaz. Ve sana mal vermezse ben sana elimden geldiği kadar yardım ederim. Benim kendime ait olmak üzere mahzende on denk kadar pahalı mallarım vardır. Şimdi emir vereyim onları hazırlasınlar demiş.

Alâeddin annesine sarılarak öpmüş, ona ta yüreğinin dibinden teşekkür etmiş. Akşam olunca Alâeddin'in babası eve dönmüş, Şemseddin'in karısı kocasını kapının önünde karşılamış ve genç tüccarların Alâeddin ile nasıl alay ettiklerini v ebunun üzerine çocuğun nasıl seyahate çıkmaya karar verdiğini elifinden besine kadar birer birer anlatmış. Şemseddin eve girerek oğlunu yanına çağırmış.

-Oğlum, demiş başından geçenleri demincecik annen bana anlattı. Doğru söyle seyahate çıkmaktaki kararın kati midir?

-Babacığım bugün gördüğüm muameleden sonra niyetim bir gün daha fazla beklemeden hemen seyahate çıkmaya ve uzak illerde alışveriş ederek sizin gibi zengin ve itibarlı olmaktır. Bunun için sermaye ve mal bulursam ne âlâ eğer bulamazsam, yine seyahate çıkar, lakin sırtıma bir derviş cüppesi, ilemde bir derviş asası alır, gurbet ellerinde dolaşa dolaşa kısmetimi ararım. dünyada hiçbirşey, hiçbir kuvvet beni bu fikrimden döndüremez, karşıma mezarımın taşı bile çıksa yine seyahatten vazgeçmem.

-Oğlum hiç merak etme, madem ki seyahati aklına koydun, malları bulup hazırlamak bana düşer... Şemseddin eşyayı göstermiş. Sonra:

Alâeddin bakmış. Fil-vakıa her dengin üzerinde "bin altındır" sözleri yazılı bulunuyormuş. Demek ki kırk denk değeri kırkbin altınmış. Şemseddin:

-Oğlum kırk dengi beraberinde al, bu kırk denge annenin verdiği on dengi de ilave et. Maksadın ticaretse elli denk eşyayı kar ile satarak dünyanın en zengin adamı olursun. Lakin aklımdaki bırakta sana açayım.

Memleket aşırı ticaret çok iyidir. Çok kazançlıdır. Yalnız tehlikeleri de o nispette büyüktür. Mesela Bağdat'a giderken yolun arslanlar ormanına düşecek, ormandan geçenlerden sağ salim kurtulanlar parmakla sayılacak kadar azdır. Ah gözümün nuru evladım orada senin de kurban gitmenden korkarım. Sana bir hal olursa ben ve annen ne yaparız? Bunu bir düşündün mü? Onun için mümkünse gel sen şu seyahat sevdasından vazgeç. Benim servetim hem bana hem de sana kifayet eder.

Diye yalvarımış. Lakin Alâeddin gideceğim diye inata devam etmiş. Babası da artık oğlunun seyahatine mani olamayacağını iyiden iyiye anlamış. Gözünden damlayan acı yaşlar ak sakalını ıslatmış.

-Ah oğlum! Bu arslanlar ormanı hakkındaki sözlerimi kulağına küpe et. Sen bizden ırak oldukça hem benim hem de anneceğinin yüreklerimiz tir tir titrer. Bu ormanda müthiş bir bedevi eşkiyası vardır, ismi İclan'dır. Allah seni o adama rast gelmekten ve onun şerrine uğramaktan korusun. Aman oğlum kendine dikkat et, kendi nefesin kendi indinde kıymeti yoksa düşünkü seni çıldırasıya seven bir anneciğin bir de ihtiyar baban vardır. Gözümde binem ne servet ne sâmân vardır. Benim dünyada yalnız biricik oğlum, biricik Alâeddin'im vardır. Sakın o söylediğim ormana varınca orada yatayım, orada dinleneyim deme, ardına, yanına bakma, gündüz de olsa gece de olsa yoluna devam et. Sen bir kez aramızdan ayrıkdıktan sonra bizim sana yapacağımız yardım hepimizi yaratan Allah'ın seni korumasını dua etmekten ibaret kalır.

-Babacığım beni erkek olarak dünyaya getirdin. Ben de erkek olarak yaşamaya karar verdim.Böyle tehlikeleri göze alıp atlatmak sanıyorum ki bizlerin şanındandır. Hem kendim hem de sizin için elimden geldiği kadar ihtiyatkâr davranacağım. Emin ol ki bir tehlikeye maruz kalırsam canımı kaldırır kayaya çarpar ki feda etmem. Sonra düşünün ki bütün insanların hayatlarını idare eden bir kader vardır. Eğer nasibim ölmek, mahv olmaksa evvelce kapalı bulunduğum odada ölür ve mahvolurum. Allah beni siyanet eder! Merak etmeyiniz, ahmak değilim, beceriksiz değilim herhalde tehlike arasında kurtuluş yolu bulurum.

Bu laflar üzerine baba oğul eşeklerine binerek çarşı yolunu tutturmuşlar. Orada şürücü başısını yanlarına çağırmışlar. Sürücü başı yaşlı başlı bir adam ve eskiden beri Şemseddin'in tanıdığı bir arkadaşıymış. Sürücü başı şehbenderin elini öperek:

-Aman efendimizi hangi rüzgarlar buraya attı. Çok zamandan beri baraya uğradığınız ve bizi ticari işlerde kullandığınız yoktu demiş. Şemseddin sürücübaşı Mukaddem'e dönerek:

-Seni doğrudan doğruya kendi işimde değil, lakin şu gördüğün evladım işinde kullanacağım, onun işi de benim değil midir ya! Kendisi seyahate çıkacak. Böyle işlerde bu şehirde senin dengin olmadığını biliyorum. Mukaddem Alâeddin'i görünce:

-Allah ömrünü uzun etsin ve her daim size bağışlasın!... Diye dua etmiş.

Şemseddin Mukaddem ile bir mukavele yapmış. Seyahat esnasında Mukadedm Alâeddin'e pederlik, Alâeddin de ona evlatlık edecekmiş. Alâeddin çok tecrübeli olan Mukaddem'in sözü haricine çıkmayacakmış. Alâeddin yolda sarfedilmek üzere Mukaddem'e yüz parça altın vermiş. Sürücü pazarında da denkleri taşımak için altmış tane ester bir de Seyyid Abdülkadir Geylani ve Hazret-i Ahmet El -Rüfai için bir puşide satın almış. Bu işler olup bittikten sonra baba oğul evlerine dönmüşler. Hafizlar çağrılmış. Seyahatin uğurlu ve kazasız olması için hatim indirilmiş, fukaraya sadakalar dağıtılmış. Ayrılacağı zaman Şemseddin yaşlı gözlerini silerek cesaretli ve metin bir yüz göstermeye çalışmış. Oğluna on bin parça altın ihtiva eden koca bir para kesesi vermiş.

-Evladım! Olur ki Bağdat'a varınca bu götürdüğün denk denk eşyalara hiç alıcı çıkmayıverir. Bu ticaret işi biraz da kumara benzer. Mal iki ay istenmez de üçüncü ay kapışılır. Sen oraya varınca mallarına talep çıkan olmazsa sıkılmayasın diye bu parayı sana veriyorum. O zaman parayı sarf eder, farzet beklersen bir gün gelir o mal senden istenir,tgözünden vurmuş olursun, demiş.

Altmış estere mallar yüklenmiş, yola çıkmak üzere herşey hazırlanmış. Baba ana ve oğul birbirlerinin kucaklarına düşmüşler. Tatlı aksabalara acıklı elvadalar edilmiş, yaşlar dökülmüş, çığlıklar çınlamış, hıçkırıklar işitilmiş. Birbirlerine babalık, analık ve evlatlık gibi borçlarla bağlı olanlar, sanki yürekleri göğüslerinden kopup parçalanıyormuş gibi birbirlerinden ayrılmışlar, kopmuşlar. Alâeddin'in sağ salim geri dönmesi için arkasından kova kova sular dökmüşler. Nihayet Alâeddin gözden kaybolmuş. onun gözleri bunları, bunun gözleri onları görmez olduğu zaman bile sevgili yürekleri birbirlerini uzaktan görür duyar olmuş.

Kederli ve ağır yüreklerini birer kurşun parçası gibi taşıyan yolcular vahşi ormanları, sarp dağları aşmışlar. Ateşlerle yanan ıssız çölleri geçmişler. Nihayet Şam'a varmışlar. Orada biraz istirahat ettikten sonra ver elini Halep demişler. Halep'te epeyce konaklamışlar. Oradan yine yollarına düzülmüşler. Gece dememişler günddememişler,

yürümüşler nihayet Bağdat'a yaklaşmışlar. Yaklaşmışlar ama Bağdat'la aralarında arslanlı orman varmış. Alâeddin çok yogun ve üzgün bulunduğu için orada da konaklamak istemiş. Sürücü başı:

-Aman evladım bu yerlere arslanlı orman derler. Burada bir dakika beklemek caiz değildir. Sağ salim buraya kadar vardık hiç durmayalım da bir an evvel Bağdat'a varalım. Bağdat ile aramızda az yol kaldı. Biraz acele edersek akşamdan evvel Bağdat'a varırız, Bağdat'ın kapılarını açık bulup içeri gireriz. Gecikirsek Bağdat'a gece varırız o zaman Bağdat'ın kapılarını kapalı buluruz, çünkü orasının kapıları yalnız güneş kalktıktan sonra açılır ve akşam üzeri kapanır. Kapıların gece kapalı durmasına sebep (Rafizi)ler'dir. Bağdatlılar, Rafiziler'in apansızın gece şehre girerek şehri talan etmelerinden Bağdat kütüphanelerindeki kıymetli kitapları Dicle nehrine atmalarından korkarlar. Onun için hiç durmadan yolumuza devam edelim demiş. Alâeddin:

-Ben Bağdat'a kadar yalnız ticaret etmek için değil, lakin seyahat etmek ve tanımadığım yerleri görmek için geldim. Şimdi Bağat'a kadar gitmek istesem bile gönlümün arzusuna ayaklarım ve vücudum itaat etmez. Yorgunluktan bir adım atacak halim kalmadı. Madem ki yorgunum, hem de etrafi görmek ve öğrenmek isityorum. Bırak şurada geceleyelim, bu gün Bağdat'a varsak bile geç varırız, herkes evlerine çekilmiş bulunacak getirdiğimiz denk denk eşyaların sokaktan geçtiğini kimse görmeyecek bunun aslı bu gece burada dinlenip yarın Bağdat'a varmak ve Bağdat ahalisine getirdiğimiz malları seyrettirmektir.

-Oğlum sen eşyalarını Bağdat'a göstermek için burada konaklamak istiyorsun. Halbuki burada konaklarsak belki Bağdat'a hiç varamayız, varsak bile çırıl çıplak varırız. Bağdatlılara gösterecek elimizde hiçbir eser kalmaz.

Alâeddin'in arap damarı tutmuş bulunuyormuş. Öfkelenmiş, ona sözüm nasihatin doğrusunu söyleyen Mukaddem'e:

-Sen benimle bana hizmet için mi geldin, yoksa bana emretmek için mi; bunu bilmek isterdim? Diyerek ihtiyar sürücübaşının yüreğini kırmış. Mukaddem başını önüne eğmiş:

-Ben sana doğrusunu söyledim. Keyfin nasıl bilirse öyle yap ben vazifemi yapmak istedim. Gerek kendi başına gerek bizim başımıza bir bela gelirse mesuliyeti sana aittir vesselam!.. Diyerek esterlerin üzerindeki yüklerin yere indirilmesini emretmiş. Münesip bir yerde çadır kurulmuş. Güneş batmış, yıldızlar çıkmış, etrafi gecenin karanlıkları sarmış.

Gece ortasına az kala sıcaktan çadırında uyuyan Alâeddin biraz serin hava almak üzere dışarı çıkmış. Uzaklarda birşeyin parıldamakta olduğunu görmüş. Taaccüp etmiş, Mukaddem'i uyandırarak parıldayan şeyleri ona göstermiş, Mukaddem onların ne

olduğunu hemen kestirmiş. Gözüken şeyler Bedevi eşkiyasının ellerinde taşıdıkları yalın kılıçlarla kargılarmış. Gelen eşkiya çetesiymiş. Çete yaklaşıpta kara denk ve esterleri görünce sevinçten hoplamaya başlamışlar. "Bu gece kısmetimiz amma da çokmuş. Ganimetin böylesine çoktandır rastgeldiğimiz yoktu!" diye birbirlerini tebrike koyulmuşlar. Bedevi eşkiyasının bu sözlerini duyan Mukaddem:

-Davranmayın ey sefiller, diye haykırmış. İclan elindeki kargıyı zavallı ihtiyar sürücübaşının göğsüne saplamış. Kargı kanlı parıltılarla Mukaddem'in arkasında gözükmüş. Mukaddem bir ah ederek yere yuvarlanmış. Kervanın sakası bir silaha sarılarak kendini müdfaa etmek istemiş. Çete etrafından birisi ona bir pala çalınca zavallı saka da bu dünyadan göçüvermiş. Alâeddin'in ömründe böyle bir manzara yokmuş. Şaşkınlıktan ve korkudan olduğu yerde donakalmış. Gözleri bayağı patlayıp yüzünden firlayacak gibi açılmış. Eşkiya bütün kervanın hizmetçilerini, sürücülerini bir bir kılıçtan geçirmiş. Nihayet durduğu yerde taş kesilmiş gibi duran Alâeddin'e dönerek "sen kurtulmak istiyorsan üstüne başında ne varsa hepsini çıkar ver."

Diye bağırmışlar. Ödü patlamak üzere olan Alâeddin elbiselerini çıkarmış. Başı kabak, yalın ayak yalnız bir don ve bir iç gömleği ile kalmış. O soyunup dururken eşkiya öldürdükleri insanların üstlerini başlarını yoklamaya dalmışlar. Alâeddin bu fırsattan istifade ederek Mukeddem'den akan kanların teşkil ettiği bir gölceğize yatıp ötesini berisini kana bulamış. Ve sanki yaralı ve ölüymüş gibi yerde serili kalmış.

İclan arkadışlarına dönerek

-Ey Bedeviler, bu kervan Mısır'dan Bağdat'a mı gidiyordu? Yoksa Bağdat'tan başka bir yere mi gidiyordu diye sormuş. Eşkiya:

-Bağdat'a geliyordu diye cevap verince İclân:

-Aman öyle ise dikkat ediniz, galiba bu kervanın sahibini öldüremedik onu muhakkak bulunuz ve hesabını görünüz. Diye emirler vermiş. Bunun üzerine eşkiya evvelce öldürmüş bulundukları cesetleri yeni baştan kargılar saplamaya koyummuşlar. Sıra Alâeddin'e gelince ta yüreğinin dibinden "Aman pirim Abdülkâdir Geylani beni bu heriflerin şerrinden kurtar!" diye dua etmiş. Ucu onun göğsüne doğru çevrilmiş olan kargıyı meçhul bir el yana itmiş. Bedevi farkına varmadan Mukaddem'i bir ikinci defa kargılamış. Bu iş bittikten sonra eşkiyalar şarkılar söyleyerek ve gülerek denkleri esterlerin sırtlarına bağlamışlar.

Alâeddin ayağa kalkarak kopuş kaçmaya koyulmuş. Onun yaptığı patırtıyı eşkiya başı uzaktan duymuş. Çetesine "galiba birisini diri diri bıraktık" diyerek etrafın yoklanıp aranmasını emretmiş. Bedevinin birisi Alâeddin'i görmüş. Ona;

-Behey ahmak herif, çıplak ayaklarınla seni kovalayan atların önünden kaçacağını mı sanıyorsun? diyerek atının kıçına bir kamçı şaklatmış. at yerinde şahlanınca

Alâeddin'e doğru dört nala koşmaya başlamış. Oralarda üzeri kubbeli bir kuyu varmış. Alâeddin'in eli kolu titriyormuş. Ta yüreğinden bir "ah" çekmiş ve o evliyalardan Kahire'de yatan "Nefise'ye" kurtarılması için dualar etmiş. Alâeddin'i yakalamak üzere Bedevi elini kubbenin içine sokunca bir kızgın akrep çıkarak bedevinin elini öyle bir sokuş sokmuş ki Bedevi Alâeddin'i kovalamaktan vazgeçmiş inleye inleye arkadaşlarının yanına gitmiş. Kaçan adamı yakalayamayacaklarına akılları yatan eşkiya, onu yakalamaktan sarf-ı nazar etmişler. Atlarına atlayınca cümbür cemaat inleri yolunu tutmuşlar.

Bedevi eşkiyasının defolup gittiğini görünce Alâeddin sarnıcın bir duvarına dayanarak uykuya dalmış. Bin türlü fena rüyalar görmüş. Uyandıktan sonra Bağdat yolunu tuttumuş. Yürüye yürüye oraya varmış. Bağdat'da bir tanıdığı kimse bulunmuyormuş ki gidip onun evinde misafir olsun. Hanın birisine gidip yatacak parası yokmuş. Vakit geç olduğu halde saatlerce yabancı şehri sokak sokak gezmiş. Artık ayakta duracak hali kalmayınca kapısını açık bulduğu bir caminin avlusuna girerek bir köşeye sinip saklanmış. Alâeddin aradan biraz geçince içeri ellerinde iki fener tutan iki zenci kölesi girmiş. Zenci kölelerin arkasından tüccar kıyafetli iki kişi yürüyormuş. Bu adamların birisi ihtiyar yakışıklı ötekisi de genç bir delikanlıymış. Bu iki adam şöyle konuşuyorlarmış:

-Amca ne yaparsan yap karımı yani kızını yine gerisin geriye evime ko. demiş. İhtiyar da cevaben:

-Ben sana bir kere on bin kere kızı boşama demedimmiydi...

Tam o sırada Alâeddin ihtiyar tüccarın gözüne ilişmiş. İhtiyar ayın onbeşi gibi güzel bir delikanlı görünce şaşırmış. Alâeddin'e selam verip yanaşmış. Nereden ve niçin geldiğini, Bağdat'ta ne iş tutacağını sormuş. Alâeddin'de ismini bildirmiş. Kahire tüccarları şehbenderinin oğlu olduğunu söylemiş. Başından gelip geçenleri min evvel ilâ âhiri anlatmış. İhtiyar:

-Hah tam şimdi bulduk! Sana bir iş teklif edeceğim. O işin başından gelirsen sana bin altın paradan maada bir de bin altın değerinde bir kat elbise hediye edeceğim.

Alâeddin ihtiyarın dediklerini duyunca merak etmiş:

-Aman babacığım demiş. Şu işi çabuk söyleyin yapmaya çalışırım.

-Yanımda yürüyen genç adamı görüyor musun? Bu adam benim yeğenimdir. Babasının bundan başka bir evladı olmadı. Benim de yalnız bir kızım dünyaya geldi. Bu genç benim kızımı aldı. Kızımın adı Zübeyde El-Avdiye'dir. Babası olduğum için kızımı söylemiyorum, fakat güzellikte kızımın bir eşi daha yoktur. Bu genç kızımı çok sevdi fakat nedense kız kocasını seveceğine ondan nefret etti ve ona kin bağladı. Yeğenim bundan müteessir oldu ve kızımı talâk-ı selâsiye ile boşadı. Kızım da örtüsünü başına

geçirince yallah evime geldi, kocası kızı yine evine geri getirmek için yapmadığını bırakmadı. Lakin kız madem ki talâk-ı selâse ile eski kocasına varabilmek için evvelce başkasıyal evlenmesine razı olmuyor. Bu sebeple bir çıkmazadır girdik. Ama sizi görünce aklıma bir fikir geldi. Siz buranın yabancısı bulunduğunuz için kızı sizle evlendirirsek iş dallanıp budaklanmaz. Onun için size nakten bin altın bir de bin altın ve cübbe veriyorum. Siz şimdi kızımla evleniniz. Bir gece için kızın kocası olur ve ertesi günü onu boşarsanız bu para ve bu malı kendinizin telakki edebilirsiniz. Alâeddin düşünmüş, taşınmış içinden:

-Bu yabancı şehirde serseri serseri dolaşmaktansa şu bin parça altını almak elbette daha hayırlı olacak. Diyerek ihtiyarın teklifine muvaffakat cevabı vermiş.

İhtiyar tüccar eski damadını ve yeni damadı olacak Alâeddin'i yanına alarak kadıya gitmiş. Kadı Alâeddin'i görünce yüreğinde ona karşı bir sevgi uyanmış. İhtiyar tüccara:

-Sebeb-i ziyaretinizi öğrenebilirmiyim? Diye sormuş. İhtiyar da:

-Bu gördüğünüz gençle kızımı evlendirmek istiyorum. Çünkü eski kocası kızımı talâk-ı selâseyle boşadı. Bu genç yarın sabaha kadar kızımın kocası olacak. Sabah olunca kızımı boşayacak. Siz kızımın nikahını onbin altın diye yazınız. Eğer genç kızımı yarın boşayacak olursa biz kendisinden onbin altın nikah parasını almaktan vazgeçeriz. hatta ona bin altın para ve bin altın değerinde bir kat elbise hediye edeceğiz. Yok eğer kızımı boşamak istemezse, o zaman onbin altını verecek, fakat bu onbin altını ödemeyeceği için kızımla arasında nikah kalmayacak... Diye cevap vermiş.

Kadı nikah mukavelenamesini ihtiyar tüccarın tarif ettiği gibi yazıp çizmiş. Kağıda imzalar, mühürler konulmuş. Bu iş bittikten sonra tüccar Alâeddin'i evine götürüp sırtına yeni bir elbisegeçirtmiş. Oradan çıkıp kızın evine varmışlar. Eve evvela kızın babası girmiş:

-Kızım seni bu gece için genç bir delikanlıyla evlendirdim. Nikahınızı onbin altına kıydırdım. Eğer bu genç yarına kadar seni boşamayacak olursa onbin altın vermesi icabedecek. Eğer bu parayı vermezse aranızdaki nikah bozulmuş olacak. Ben hesabımı sağlam tuttum. Ne de olsa yarın sabah bu gençle olan nikahınız bozulmuş olacak demiş.

İhtiyar bunun üzerine Alâeddin'i eve sokmuş, kendi de ayrılıp gitmiş. Zübeyde'nin eski kocası Alâeddin'in ne kadar yakışıklı ve güzel bir delikanlı olduğunu takdir etmiş. bulunduğu için karısının görür görmez bu gence tutulacağından korkmuş. İhtiyar bir dadısı varmış. Eve varınca bu korkusunu dadısına açmış:

-Aman dadıcığım demiş, ne yaparsan yap Zübeyde'nin bu gece kocasını görmemesini temin et. Çünkü Zübeyde delikanlıyı bir görürse artık bir daha benim yüzüme bakmaz.

İhtiyar dadı başını önüne eğerek uzunca düşünmüş, gence dönerek:

-Hiç korkma oğlum demiş, ben şimdi öyle bir oyun çeviririm ki kız genci genç de kızı görmekten vazgeçerler.

Çarşafını giyince palas pandıras Zübeyde'nin evine koşmuş. Alâeddin'i evin iç avlusunda bekler bulmuş. Ona:

-Ah oğlum, şu gençliğine, yakışıklılığına boyuna posuna bakıyorum da senin için yüreğim kanlar ağlıyor, yavrucak! Diye inlemiş.

Alâeddin şaşkın gözlerle kocakarıya bakarak:

-Aman anneciğim, ben de acınacak ne görüyorsun ki bana bu kadar acıyorsun? Diye sormuş. İhtiyar cadaloz:

-Daha ne olacak! Bu kıza nikahlanmakla seni pek fena bir tuzağa oturttular. Kız söyledikleri kadar güzel olsaydı ona geceyarısı ta köşe bucaklarda koca mı arayacaklarını sanıyorsun kız da miskin hastalığı var. Onun kimse yüzüne bakmak istemez. Gel gelelim kız aman koca isterim diye dünyayı babasına dar etti. Sana yazık değil mi? Sen de bir ana baba kuzusu değil misin?

İhtiyar kadın Alâeddin'i iyiden iyiye ürküttükten sonra dosdoğru kızın yanına varmış. Kıza da Alâeddin'e söylediklerinin aynını söyleyerek onun da gözünü adamakıllı yıldırtmış. Biçare kız:

-Aman nineciğim sen beni onun yüzüne aşık mı sanıyorsun? Zaten uyuz köpeğin evde kalacağı yarın sabaha kadardır. Yarın sabah ya beni kendi isteğiyle boşayacak yahut nikah. Paramı veremeyecek de benden boşanmış bulunacak. Sen babamı iyi tanırsın o her işini sağlam kazığa bağlar demiş. Sonra iki ellerini çırparak bir hizmetçi çağırmış. Hizmetçiye:

-Aşağıda bekleyen genci sakın yanıma getirmeyiniz. Şimdi yemek zamanıdır bir tepsi içinde yemeğini götürünüz o aşağıda yesin uyusun, sabah olunca onu erkenden kapı dışarı ediveririz diye emretmiş.

Hizmetçiler emir mucibince hareket etmişler. Bir tepsi içinde Alâeddin'e yeyicek ve içecek götürmüşler. Alâeddin açlıktan bayılmak üzereymiş. Tepsinin başına geçerek karnını bir ala doyurmuş. Ağzını ellerini yıkayıp sildikten sonra, bir köşeye oturup yasin-i şerif suresini okumaya başlamış. Alâeddin'in öyle güzel öyle güzel bir sesi varmış ki, memleketde bir gazel okumaya başlatmıydı mahallenin güngörmedik kızlarının yüreklerini yakarmış. Onu duyan Hazret-i Davut ilahi okuyor sanırmış. Alâeddin'in sesi gecenin durgun karanlıklarına yine sinip uzaklaştıkça yukarı katta bunu duyan Zübeyde El Avdiye'nin yüreği de ut teli gibi titremeye başlamış. Kız kendi kendine:

-Hiç uyuz, kuduz, yahut miskin bir adamdan böyle ses çıkar mı? Muhakkak eski kocamın dadısı bu genç hakkında bana bir yalan uydurdu, diye düşünmüş. Alâeddin'in tatlı sesi tatlı dolanışlarla genç kızın yüreğine dolandıkça kız yerinde duramaz olmuş.

Gözleri baygınlaşmış. ta sinesinin en derin bir yerinden yanık ve uzun "ah...!" lar çıkmaya başlamış. Alâeddin'in sesi durunca kız elini uzatarak bir köşede asılı duran udunu almış.

Bu sefer de kızın sesi şahane yükselişlerle göklere kadar bir süzülüş süzülmüş ki gökteki melekler, kuşlar bulundukları yerde duraklamışlar. Yerin dibindeki şeytan bile şeytanlığını unutmuş. Bu sefer bayılmak sırası Alâeddin'e glmiş. Evde içinden "bu kadar güzel bir sese malik olan kadın imkanı yok miskin ve uyuz olamaz, muhakkak beni aldattılar!" diye düşünmeye başlamış. Kız durdukça o söylemiş, o durdukça kız söylemiş. Cennet bahçesindeki bülbüller gibi birbirlerine ruh verip ruh almışlar. bunların avazından ev sarsılmış. İkisi de oturdukları yerden kalkmışlar, her birinin sesi ötekisine koca konağın dolambaçlı geçitlerinde kılavuzluk etmiş. Yavaş yavaş o buna bu ona yaklaşmışlar. Nihayet karşı karşıya gelmişler, fakat ikisinin de birbirinden şüphesi olduğu için yüzleri örtülüymüş. Alâeddin kızı örtülü görünce:

-Hemşire demiş sizin hastalığınızı biliyorum onun için yaklaşmayınız, bana acıyınız, hastalığınızı bana geçirmeyiniz diye yalvarmış. Kız cevap vereceğine bileğini örten örtüyü biraz aralıklamış. örtünün altından has fil dişinden de hatta yeni yeni yağan karlardan da daha beyaz bir bilek ve bir kol görünmüş. Kol sanki etten ve kimekten değel de ayın aydınlığından, cennetlerin nurundan yoğrulmuş gibiymiş. Bu sefer kız söylemeye başlamış ve Alâeddin'e

-Ey genç sen benden ürkme. Çünkü ben hasta değilim. Sen asıl kendi hastalığını bana geçirerek büyük bir günah işlemekten kork! Demiş. Alâeddin:

-Benim hasta olduğumu sana kim söyledi? Diye sormuş. Kız da:

-Eski kocamın ihtiyar dadısı, bana herşeyi bildirdi! Diye cevap vermiş.

Alâeddin ses çıkarmadan kolunu göstermiş. bir sefer meydana çelikten, çeviklikten, beyazlıktan yapılma bir erkek kolu meydana çıkmış. İkisi de aldatıldıklarının farkına varmışlar. O gece gelin güveyi olmuşlar.

Ertesi günü sabaha olunca Alâeddin ahlar vahlar çekmeye başlamış. Kıza:

-Bu kadar büyük bir sevginin saadeti ancak bir gün mü devam etmeliydi? Diye şikayetler etmiş. Zübeyde:

-Ne demek istiyorsun? Canın benden mi sıkılıyor? Diye sormuş.

-Nasıl canım sıkılmasın neredeyse ayrılık olacak!

-Onu kim demiş?

-Zübeyde bizim ne şartlarla evlendiğimizi bilmiyor musun? Ben bu sabah ya onbin altını vermeliyim, yahut kadı beni hapsedecek yahut aramızdaki nikahı bozacak. Benim bu dakikada cebimde bin altın değil bir altın bile yok!

-Bu nasıl laf? Nikah kıyıp bozmak yanlız onun elinde midir? Bizim bu işte hiçbir sözümüz yok mudur?

-Bizim nikah bağımız paradır. O de bende yok!

-Bu iş senin sandığın gibi güç değildir. Biz kadınların akılları birçok şeylere ermeyebilir. Lakin bazı şeyler vardır ki o şeyler de bizim aklımız sizin aklınızdan kat kat fazladır. Sen şu yüz altını şimdi yanına al. Benim daha fazla param olsaydı sana hepsini feda ederdim. Ama şimdilik bu para da işimizi bitirmeye yetişir. Babam eski kocamı yani kendi kardeşinin oğlunu çok sever. Benim ne kadar malım, mülküm mücevheratım varsı hepsini ona verdi. Onun için elimde yalnız şu paradan başka birşey kalmadı. Sen burada rahat rahat oturur beklersin. Kadı kendisine gidip beni boşamadığını görünce buraya bir adam gönderir bu memur seni alıp kadının önüne götürür. Sen oraya varınca babamla kadı sana "boşa" derler sen onlara:

-Bu nasıl iştir? insanların bir akşam evlendirilerek ertesi akşam boşandırıldıkları hangi memlekette hangi kanunda görülmüş? Dersin bu sözleri der demez kadıya yanaşarak elini öper, eline de birkaç parça altın bırakırsın. Sonra sırasıyla şahitlerin, katiplerin elinden öper ve her birinin eline birkaç para koyarsın! O zaman hepsinin birden bire senden taraf olacağını göreceksin. Eğer ısrar ederler de sana:

-A oğul, neden boşamıyorsun? Neden boşamakla eline geçecek bin parça altın ile bin parça altınlık elbiseleri kendi ayağınla depiyorsun diyecek olurlarsa sen de:

-Karımın her bir kılı bence binlerce altından daha kıymetlidir. İndimde o öyle kıymetlidir ki onu ben dünyanın bütün parasına malına mülküne değişmem diye cevap verirsin o zaman sana:

-Öyleyse çık paraları bakalım! Diye emrederlerse

-Vallahi verecek on param yoktur. Param olunca vereceğimi vaadederim. Dersen o vakit bu bin altını götürüp kendilerine teslim etmek için sana bir mühlet vereceklerdir.

Alâeddin ile Zübeyde böyle konuşur danışırlarken kapı "trak, trak!" diye hızlı hızlı çalınmış. Üst pencerelerin birinden aşağı bakmışlar. Kapıyı çalan kadının gönderdiği memurmuş. Gelin güveyi aşağı inip kapıyı açmışlar... Memur:

-Şimdi kayınpederiniz kadıya geldi ve kızını daha boşamadığınız için sizden davacı oldu, kadı sizi huzuruna çağırıyor, demiş. Alâeddin:

-Memur efendi yahu? Hangi kanun hangi adet beni bir akşam nikahlar da o akşamın sabahı boşar? Diye sormuş. Memur gülümsemiş:

-Böyle davları halletmek bana düşmez. Geliniz şimdi kadıya gidelim. Siz kanundan çakmıyorsanız, ben siz eyardım ederim, diye cevap vermiş.

Neyse sözü uzatmayalım. Memurla Alâeddin kadının önüne varmışlar. Kadı:

-A oğul, neden kızı boşayıp bâmukavele sana ait olan paraları almıyorsun? Diye sormuş.

Alâeddin hiç sesini çıkarmadan kadının yanına yaklaşmış onun elini öperken Zübeyde El-Avdiye'nin tenbihi vechile eline birkaç parça altın bırakmış. Sonra sırasıyla şahitlerin, katiplerin de ellerini öperek, her öptüğü elin ucuna beş on altın koymuş, sonra odanın ortasına dikilerek ve kadıya dönerek:

-Ey muhterem kadı Efendi, hangi kanundur ki beni bir akşam birisine nikahlar da o akşamın sabahı beni karımdan ayrılmaya mecbur eder? Diye sormuş. Kadı:

-Vallahi evladım, İslamiyette zorla boşanmak yoktur! Diye cevap vermiş. o zaman ihtiyar tüccar da söze karışarak:

-Evet efendim zorla boşanmak yoktur, lakin bu genç dün akşam kızıma nikahlanırken, onbin altın mıhr vereceğini vaat etmişti.Vaadini tutsun da onbin altını versin! Diye bağırmış. Alâeddin başını önüne eğmiş. Kadıya:

-Efendim kayınpederim parayı istemekte haklıdır. Lakin benim bu gün param yoktur. Bana izin veriniz üç gün sonra parayı hazırlar ve kendisine teslim ederim demiş. Kadı:

-Üçgün kısa bir mühlettir. Haydi oğlum parayı bulmak için sana on gün mühlet veriyorum. On gün sonra onbin altını bulup buraya getirirsin, eğer bu müddet zarfında getirmezsen o zaman kız senden boş düşer.

Kadının hükmüne itiraz etmek kolay değilmiş. Herkes gık demeden işlerine dağılmış. Alâeddin dosdoğru çarşıya gitmiş. Kuzu, yemiş, balık, yemesi, içmesi hoş olan ne varsa hepsinden satın almış. Arkasına bir hamal takarak karısının evine varmış. Zübeyde'ye olup bitenleri bildirmiş. Zübeyde:

-Hiç merak etme, demiş. On gün çok zamandır. Gün doğmadan bakalım meşime-i şebden neler doğar. Hani bir söz vardır "öfkelendiğin zaman öfkeni tut, yavaş ol, sana bir bela çattığı zaman şaşırma ve sabırlı ol. Çünkü gün doğmadan meşime-i şebden neler doğar" derler. Bu analar babalar sözüne inan. Bakalım mühlet bitinceye kadar devran neler gösterecek.

Karı koca oturup dünya kaygısını bir tarafa savurmuşlar, yemişler içmişler. Zübeyde El-Avdiye udunu eline almış öyle bir neva okumuş ki onu duyan taşlar, katı kayalar bile yumaşayarak dile gelmiş gibi olmuşlar. Lisan-ı halleriyle birşeyler anlatmışlar.

Alâeddin ile Zübeyde çalgı çalarak oynaşarak gülüşerek hoşca vakit geçirirlerken "çat çat!" diye kapı çalınmış. Alâeddin aşağı inerek kapıyı açmış. Kapının önünde ellerinde asa, sırtlarında aba dört derviş varmış. Alâeddin ne istediklerini sormuş. Onlar hep bir ağızdan:

— هو! دستور .. دیمشلر .. بزدرت غریب
درویشز .. کوکلمزك دیله کی موسیقی و آهنکدر.

-Hu! Destur demişler. Biz dört garib dervişiz
gönlümüzün dileği musikî ve ahenktir.

-Hu!... Destur!... Demişler. Biz dört garip dervişiz. Bizim gönlümüzün dilediği musikî ve ahenktir. Ancak onun için yeryüzünde diyar diyar gezeriz. Biz ancak şiir bulmak, şiir duymak için bu dâr-ı dünyada vücutlarımızı taşırız. Güzel sesiniz bizi uzaklardan size çağırdı. Bu akşam size tanrı misafiri olmasını dileriz. Sabah olunca garip gönüllerimizde sizin tatlı hatıralarınızı taşıyarak çekilip gideriz. Allah size bu geceki misafirperverliğinizin mükafatını versin. Müsaade ediniz yanık bağırlarımızı gönüllerimizi musikinizle şad edelim. Biz de nice nice nevalar, nağmeler, ilahiler biliriz. Diye yalvarmışlar. Alâeddin:

-Durunuz yukarıya bir danışayım, gelip size bir cevap vereyim, demiş.

Meseleyi gidip Zübeyde'ye anlatmış. Zübeyde'de:

-A kocacığım ne duruyorsun kapımıza uğrayan garipleri çevirmek yazıktır. Onları içeri al diye fikir vermiş. Bunun üzerine Alâeddin aşağıya inerek dervişleri eve almış. Onları yumuşak minderlerin üzerlerine oturtmuşlar. önlerine de üzerinde yiyecek ve içecek dolu bir tepsi koymuşlar. Lakin dervişler ağızlarına bir lokma bile koymamışlar. Alâeddin ve Zübeyde'ye:

-Ey misafirperver kullar yemek yemek adetimiz değildir. Biz burnumuzun içinden Hazret-i Allah'ı düşünerek yaşarız. Ve bu düşünüşle tok dururuz. Bize yiyecek değil, musıki ikram ediniz. Bizim istediğimiz candan insanlar sandığımız sizin gibilerin sohbetidir. Yemek içmek bizim gibilere değil hayvanlara yaraşır. Demincik kadar adımlarımızı buralara doğru sürüklerken uzaktan uzağa hoş bir neva iştittik. Yüreklerimiz kapınızı aradı. Buraya varınca neva aradı. Ne olur o nevayı bize bir defa daha duyursanız!... Alâeddin demincik şarkı söyleyen kızın kendi karısı olduğunu Zübeyde ile nasıl evlendiğini dört dervişe anlatmış. Dervişlerin en yaşlısı:

-Hiç mühlet biter de parayı bulamam diye korkma! Ben büyük bir tekkenin şeyhiyim. Benim kırk derviş müridim vardır. Onlar emrimden dışarı çıkmazlar. Onlara bir emir veririm her birisi çarçabuk, bu on bin parça altını toplarlar, siz o parayı kayınpederinize verir ve karınızdan ayrılmak tehlikesini atlatırsınız. Mamafih zevcenize söyleyinizde bize bir iki şarkı söylesinler, Musiki bezalırına gıda, bazılarına deva gibidir. Bazılarına da yelpaze vazifesini görür.

Bu dört dervişin hiç birisi de derviş filan değilmiş. Bunların birisi yani Alâeddin'e on bin parça altın bulacağını vaadeden halife Harun Reşid'in ta kendisiymiş. Birisi de Harun Reşid'in veziri Cafer El-Barmeki'ymiş. Ötekiler ise Ebu Nevas El-Hasan ile celladı Mesrur imişler. Onların böyle dolaşmalarına gelince o günün akşamı, Harun Reşid'in yüreği çok sıkılmış yanına veziri Cafer'i çağırmış, derviş kıyafetine girmesini ve yanına da aynı kıyafette Mesrur ile Hasan'ı almasını emretmiş. kendisi bu üç kişinin başına

geçerek sokak sokak dolaşmış. Alâeddin'in evine yaklaşınca Zübeyde'nin şarkısını duymuşlar ve güzel kızın güzel sesine hayran olarak onu yakından dinlemek istemişler.

Alâeddin Zübeyde'yi çağırarak ona şarkılar söyletmiş, gerek Zübeyde, gerek kocası ve gerek halife ile gelen arkadaşları gazeller okuyarak tatlı tatlı sohbetler ederek hayli vakitler geçirmişler. Sabaha yakın halife seccadenin altına yüz parça altın bırakmış ve Alâeddin'e teşekkür ederek evden çıkıp gitmiş. Halife ve arkadaşları gittikten sonra Zübeyde odanın eşyasını düzeltirken halifenin seccade altına bıraktığı yüz parça altını bulmuş. Kocasına göstererek:

-Bak bize dervişler ne bıraktılar, demiş, ertesi gün sabah olmuş, öğle olmuş, akşam olmuş, lakin halife bir türlü eve uğramamış. O zaman Alâeddin Zübeyde'ye:

-Görüyorsun ya Zübeyde demiş. Dört dervişin dördü de yalancı çıktı. Hani ya, bugün bize onbin altın bulup getireceklerdi.

Lakin Alâeddin ile Zübeyde El-Avdiye böyle konuşurlarken kapı çalmış. Kapıyı çalanlar yine bir akşam evvel gelen dervişlermiş. Alâeddin kapıyı açıp misafirleri ağırlamış. Havadan sudan bahsettikten sonra dervişlerin en ihtiyarına yani Halife Harun Reşid'i Alâeddin:

-Vaad buyrulan onbin altını getirdiniz mi? Diye sormuş. Halife:

-Hayır şimdiye kadar bir para bile toplayamadık lakin merak etmeyiniz ergeç paranızı toplanıp size getirilecektir. Bizim size ricamız bizlere dün gece çektiğiniz musıki ziyafeti gibi bir ziyafet daha vermenizdir! Çünkü bilirsiniz ya dördümüz de güzel seslerin güzel nağmelerin deli divane aşıklarıyız, diye cevap vermiş.

Alâeddin yina karısı Zübeyde El-Avdiye'yi çağırmış. Zübeyde mızrabı eline alıp udu çalmaya aynı zamanda da sesiyle en yanık gazellerden birisini söylemeye koyulmuş. Alâeddin ve dervişler kendilerinden geçmişler, gaşy olmuşlar. Musiki faslı bitince yine halife seccadenin altına yüz parça altın saklayarak Alâeddin'e "Allah'a ısmarladık" demiş ve arkadaşlarıyla beraber çekilip gitmiş.

O akşamdan sonra on akşam halife gelmek de devam etmiş, yine musiki dinler, yine seccadenin altına yüz parça altın bırakır gidermiş. Onbirinci akşam ise ne halife gelmiş ne de arkadaşları. Halifenin on birinci akşam ziyarete gelmemesinin sebebi kendisinin meşguliyetiymiş. Harun Reşid sarayında kalmış. Bağdat'ın en büyük tüccarını sarayına çağırtmış ona:

-Şimdi eşya mahzenlerine gider, Kahire'den buraya gönderilmesi adet olan eşyaların en kıymetlilerinden elli deve yükü eşya seçersin. Her deve yükü eşyanın kıymeti bin parça altın olacaktır. Her dengin üzerine bu denkteki eşya bin altın kıymetindedir diye bir yazı yazarsın. Bir de Habeşi Köle bulursun bu işleri bitince gelip bana haber verirsin!

Diy emretmiş. Tüccar yedi yerden yeri öperek ve "semina ve ati'na" diyerek Harun Reşid'in huzurundan çekilmiş. Halifenin emirlerini çarçabuk yerine getirmiş. Develeri katar ederek ve katarın başına da habeşi köleyi yürüterek saraya dönmüş. Halife köleye altından yapılma bir leğen ve bir ibrik vermiş. Bir çok da pahalı pahalı hediyeler teslim etmiş. Sonra eline kalemi alarak Alâeddin'in babası Kahire tüccarları şehbenderi Şemseddin'in ağzından uzun bir mektup yazıp köleye vermiş.

Bu mektupları, bu emanetleri ve elli yüklü deveyi al, Kahire'den yabancı illerden şimdicek Bağdat'a varmışsın gibi şehirlerin sokaklarına dal önüne gelen her adamdan "Bağdat tüccarları şehbenderi" nerededir? Diye sorarsın tabii sana ahali sağlık verirler. Seni şehbenderin yanına götürürler. Şehbenderin önüne varınca ona Kahire'den geldiğini ve Alâeddin'in babası Şemseddin tarafından oğluna eşyalar getirildiğini söyler ve Alâeddin'in nerede bulunduğunu sorarsın. Seni Alâeddin'e götüreceklerdir. Mektubu, emanetleri, eşyayı babası tarafından gönderilmiş gibi ona teslim edersin!

Köle halifenin emirlerini yerine gtirmeye koyulmuş. Zübeyde El-Avdiye'nin eski kocasına gelelim, kadı tarafından Alâeddin'e verilen mühlet o gün bittiği için kalkıp doğru eski kayınpederinin evine varmış. Kayınpederine:

-Haydi babacığım! Ne duruyorsun? Bu gün Alâeddin'in ya onbin altın vermesi yahutta karımı boşaması icab eder. Halbuki o züğürtte para ne gezer! Kalk da ona uğrayalım ve karımı boşamısın isteyelim, demiş.

Kayınpederiyle eski damadı birlikte sokağa firlamış. Alâeddin'in evine yaklaşırken sokakta elli yüklü deveye ve Habeşi köleye rast gelmişler. Zübeyde'nin babası malın bu kadar bolluğuna ve bu kadar zenginliğine faltaşları gibi gözlerini açmış, Habeşi köleye:

-A oğul bu mallar kimin acaba? Diye sormuş. Köle:

-Bu malların hepsi benim şanlı efendim Alâeddin'indir. Efendimin babası kendisine birçok eşya vererek buralara gelmesine izin vermişti. Lakin yolda eşkiyalar efendimi soymuşlar. Efendimin babası oğlunun soyulduğunu duyunca kaybettiği malların yerine bu gördüğünüz deve yüklerini hazırlattı. Bunlardan başka da kendisine teslim edilmek üzere bana elli bin parça altın, bir mektup, bir altın leğen ile bir ibrik, kırk tane samur kürk verdi. Ben şimdi efendim Alâeddin'in evini arıyorum. Diye cevap vermiş. Kayınpeder:

-Aman evladım ben Alâeddin'in kayınpederiyim. Şimdi de onun evine gidiyorum. Yanımıza takıl da seni oraya götürelim demiş. Sokaklardan acele adımlarla çabuk çabuk geçe geçe Alâeddin'in bulunduğu konağın önüne varmışlar, kapıyı çalmışlar. Alâeddin Zübeyde El-Avdiye ile beraber evin yukarı katında oturmuş ve ne yapacaklarını kumru gibi düşünüyorlarmış. Kapı çalınca Alâeddin meyus yüzünü kaldırarak karısına:

-Ne olacak ya kadının memuru, yahut valinin adamıdır. Şimdi bana ya paraları bayıl ya ortadan savul!... Diyecekler. Mâşâllah Tebârek-Allah bayılacak mangırım olmadığından galiba bize ortadan savrulmak nasib olacak. Ah karıcığım ben senden ayrılmaya nasıl dayanırım? Diye ağlamış. Zübeyde kendi gözlerimin yaşlarını silerek ve güleryüz göstererek:

-Korkma kocacığım, diye onu teselli etmiş. Allah'dan ümidini kesme. İnsan bir şeyi kırk yıl bekler de tam beklemekten usandığı ve bıktığı zaman kırk yıl beklediği şey o dakikada oluverir. Sen aşağıya git de kapıyı aç demiş. Alâeddin aşağı inerek kapıyı açmış. kapının önünde kayınbabasını, karısının eski kocasını bir de köleyi bulmuş. Habeşi köye hemen Alâeddin'in yanına koşarak ellireni öpmüş. Alâeddin:

-Siz kimsiniz ve ne istiyorsunuz? Diye sormuş. Köle de:

-Ben, efendim Mısır tüccarları şehbenderi Şemseddin oğlu Alâeddin'in kölesiyim. Efendim Alâeddin'in babası beni oğluna mektup, birçok eşya ve birçok emanetlerle gönderdi. o emanetleri size teslime geldim. Mektubunuzu işte elinize veriyorum. Diye cevap vermiş ve mektubu koynundan çıkarmış. Öpüp başına koyduktan sonra Alâeddin'e uzatmış. Alâeddin Mektub'u açarak şunu okumuş:

-Oğlum Alâeddin,

Selam eder ve iki gözlerinden öperim. Oğlum Bağdat'a varmak üzereyken yolda eşkiya tarafından soyulduğunu ve adamlarının da öldürüldüğünü işittim. Hem ben hem de anneciğin çok mahzun olduk. Ama ne yapalım kader böyleymiş. Senin canın sıkılmasın bir altınlık mal kaybettikse ben sana onun yerine iki altınlık mal gönderiyorum. Sana elli deve yükü Mısır eşyası gönderiyorum. her yükün kıymeti bin parça altındır. Bunlardan başka sana birçok samur kürkleri bir altın leğenle bir ibrik ve elli bin altın da para gönderiyorum. Hem ben hem de annenin bütün akrabalarının sıhhati ve afiyetleri yerindedir. Orada Zübeyde El-Avdiye adlı bir kadınla evlendiğini de duyduk. Bu havadise çok memnun olduk. Yalnız bu kadının eski kocası kendisini telâk-ı selâseye ile boşadığı için onu sana verirken kıza on bin altın nikahlık vermeyi şart koşmuş, senin hiç paran olmadığını bildiğimiz için sana elli bin altın gönderdik. O paranın onbin altınını kızın mihri olarak verirsin mütebâki para ile de mesut yaşayıp mesut kalman için hepimiz dualar ederiz evladım.

BABAN: ŞEMSEDDİN

Alâeddin mektubu okuyup da ardı arkası gelmeyen yüklü develere bir göz atınca "oh kurtuldum!" diye derin bir nefes almış. Kayınpederine dönerek:

-İşte babacığım sana şimdi Zübeyde El Avdiye'nin mihrini verebileceğim siz bu memleketin tüccarlarının şehbenderisiniz. Bu malları siz alın bunlarla alış veriş edin.

Alışverişinizin kârı size kalsın, yalnız bu malların sermayesini benim için saklayınız demiş. Kayınpederi de:

-Oğlum kızımın mihrini almak bana düşmez. Bu para ona aittir. bu iş için sen onunla görüş. Mallara gelince madem ki bunlarla alışveriş yapmaklığımı istiyorsun. Peki senin istediğin gibi olsun.

Damat, kayınpeder böylece konuşurlarken köle boş durmamış, bütün yükleri develerden indirerek evin avlusuna taşımış. Aşağı indikten sonra Alâeddin'in bir türlü yukarı dönmediğini gören Zübeyde merak ederek aşağı inmiş, avluda birçok deve yüklerini ve babasını görünce şaşırmış. Babasına:

-Bunlar da ne diye sormuş. Babası da eşyanın nereden nasıl ve kime geldiğini anlatmış. Zübeyde sevinçten ellerini çırpmış. Alâeddin, karısının mihrini Zübeyde'ye vermiş. altın leğenle ibriği, samur kürkleri de ona hediye etmiş. Zübeyde'nin eski kocası bir köşede donakalıp taş kesilmiş. Neden sonra kendine gelince:

-Aman babacığım benim halim ne olacak? Alâeddin'e söyle de Zübeyde'yi boşasın! Diy yalvarmış, fakat O:

-Artık bu hak ve bu kuvvet benim elimde değil, Alâeddin kızın mihrini verdikten sonra evlilik bağı artık büsbütün onun eline geçti. Bizim bir laf söylemeye hakkımız kalmadı, diye cevap vermiş.

Her ne kadar eski koca aman zaman diye bir sürü diller dökmüşse de kuru lafın bir faydası olmamış. Nihayet artık Zübeyde'yi Alâeddin'den boşatıp kendisi evlenemeyeceğini anlamış. Yüreği cız ederek evine dönmüş, hastalanmış yatağa düşmüş. briza sonra da ölüp dünya kaygısından kurtulmuş.

O gün Alâeddin o kadar sevinmiş o kadar sevinmiş ki yanına bol bol para alarak çarşıya uğramış "şu güzel, şu daha güzel" diyerek satın almadık eşya bırakmamış. Eve dönünce Zübeyde'ye:

Yalancı dervişleri gördün mü? Bugün mühlet bitti onlar da parayı getirmediler. Eğer onlara kalsaydık yaya kalacaktık. Neyse Allah'tan oldu. Şu babamın gönderdikleri hızır gibi imdadımıza yetişti. Dervişler bugün gelirse onlara kapıyı açmayacağım demiş, Zübeyde de:

-Sen başkasına o kadar kusur bulma, olur a zavallı dervişler aramış taramışlardır da sana getirecek kadar para bulamamışlardır. Düşün bir kere sen koca Mısır tüccarlarının baş şehbenderinin oğlusun da dün hatta bu sabah senden istenilen onbin altını değil bir altını bile bulamıyordun. Başkalarına çamur atmazdan evvel kendinden pay biç. Yine zavallı dervişler ellerinden geldiği kadar yardım ettiler. Ya her akşam bıraktıkları yüz altını bırakmasalardı. Şu ongün içinde halimizin ne olacağını bir düşünsene onun için bu akşam gelirlerse kapıyı açmamazlık etme. Sen iyiliği yap da denize at, balık yemezse

halik sayar. İhsan bir yana bir iyilik eder de mükafatını başka yandan görür. Bize gelen bu paralar bu nimetler belki de o dervişlere gösterdiğimiz misafirperverliğin mükafatıdır! Akşam olunca Alâeddin ile kırısı yan yana oturarak açlıklarını ve susuzluklarını nefis yemekler ve nefis içeceklerle gidermişler. Sonra da musiki faslına geçmişler. Onlar böyle eğlenirlerken "çat, çat!" kapı çalınmış. "Acaba kim geldi?" diye kapıyı açan Alâeddin yine o eski dört dervişle yüzyüze gelmiş. Onlara:

-Safa geldiniz, yalancıbaşılar içeri teşrif buyurunuz bakalım!

Diye dervişleri yukarı çıkarmış. Alâeddin ve karısı onları ikram ve izaz etmişler. Hep bir arada yemişler, içmişler karınlarını doyurmuşlar. dervişlerin en yaşlı başlısı Alâeddin'e:

-A birader demiş, sizin için çok merak ettik. Bugün yine bir mühletiniz vardı. Biz dün de size gelecektik ama para aramakla meşgul olduk. İşimiz çok aksi gitti. Para bulamayınca utandık size uğrayamadık. Halbuki bugün merakımız o kadar arttı ki dayanamayarak size koştuk! Alâeddin'de:

-Merak etmeyiniz demiş. Min taraf Alalh bize imdat yetişti. Babam soyulup soğana çevrildiğimi duymuş. Mısır'dan hemen yüklerle develer kaldırıp bana göndermiş. Paralar, altın ibrikler samur kürkler, daha neler neler göndermemiş. Çarçabuk karımın mihrini verdim. Gözünü sevdiğimparası nasıl çabuk iş bitirir. Kaynatamla da barıştık. Dost bile olduk. artık karım tas tamam benim oldu. Allah'a bin şükür bu belayı da baştan savdık! Diye cevap vermiş.

Bu sözler üzerine halife kalkıp aralarından ayrılmış. Cafer El-Barmeki'de yerinden kalkarak Alâeddin'e hürmeten önünde eğilmiş ve kulağına eğilerek:

-Alâedin demiş. Demincik büyük bir kusur işledin. Karşında yaşlı başlı bir derviş kılığında duran Halife Harun Reşid'den başkası değildir. Ona gösterilmesi lazım olan hürmeti göstermeyerek büyük bir hata işledin! Dünya Alâeddin'in başına yıkılır gibi olmuş. Şaşkınlığından az kalsın aklını kaçıracakmış. Cafer El-Barmeki'ye:

-Aman efendim Halife hazretlerine karşılık ne gibi bir kusurda bulunduk. Eğer kusur işledikse bilmeyerek işledik. Affetmek büyüklerin şanındandır. Yeter ki halife hazretlerinin aflarına mazhar olayım, her türlü fedakarlıktan zerrece çekinmem.

Diye yalvarmış Vezir Cafer:

-Demincik konuşan ve demincik de aramızdan ayrılan adamın halifenin ta kendisi olduğunu size bildirdim. Ben de vezir Cafer El-Barmeki'yim. Diğer iki arkadaşımın birisi Mesrur diğeri de Hasan'dır. Şimdi Alâeddin düşün ve bana cevap ver. Kahire'den Bağdat'a bir kervan kaç günde gelir?

-Kırk beş günde efendim.

-Sizin eşyanız eşkiyalar tarafından alınalı bugün on gün oluyor. Bu on gün zarfında felaketinizin babanız tarafından duyulması ve babanızın da yüklü mallar hazırlatarak onları Kahire'den buraya göndermesi ve malların bugün size erişmesi bu on gün içinde olup bitebilir mi? Hiç bunları düşünmediniz mi?

-Aman vezir efendi meraktan patlıyorum yani bu mallar nereden geldi?

-Nereden Halife Harun Reşid Hazretlerinden, Harun Reşid Hazretleri size karşı büyük bir buhabbet bağladı!

Vezir ile Alâeddin böyle konuşurlarken Harun Reşid içeri girmiş. Onu görünce Alâeddin yeri öperek ayağa kalkmış:

-Allah ömrünüzü uzun etsin. Sizin lütuf ve ihsanınız yeryüzünden eksilmesin! Size nasıl teşekkür edeceğimi, minnettarlığımı nasıl ispat edeceğimi bilmiyorum! Demiş.

Halife biraz musiki dinleyebilirsek borcunu ödemiş olursun diye emretmiş.

Zübeyde El-Avdiye udu almış. Olanca maharet ve sanatını göstermiş. Ta sabaha kadar etrafta ses çın çın ötmüş. Tan yeri ağarınca Harun Reşid arkadaşlarını yanına alarak çekilmiş. Giderken Alâeddin'e:

-Yarın sabah sarayda büyükler toplanacaklar. Toplanacaklar arasında muhakkak seni de görmek isterdim, demiş. Alâeddin:

-Emriniz başım üzerine! Diyerek şanlı misafirlerini ta sokağa kadar teşyii etmiş.

Sabah olunca Alâeddin on tepsi dolusu hediyeler hazırlamış. Harun Reşid en mükellef tahtının üzerinde oturmuş bulunmaktaymış. İki tarafında da iki katı askerler yedekte arslanlar tutuyorlarmış. Koca dairenin her tarafında sırmalı, ipek halılarla örtülü bulunuyormuş. Vezirler, büyükler iki taraflı el pençe divan duruyorlarmış. Alâeddin yedi yerden tahtı öperek tahta doğru ilerlemiş, tahtın on adım ötesinde duraklayarak:

-Ey büyük halifemiz her doğan gün şanına şan katsın, düşmanlarınızın da burunları toz toprağa sürünsün, size aydın olan günler düşmanlarınızın gözüne zindan kesilsin, diye dua etmiş.

Halife Alâeddin'e:

-Hoş geldin Alâeddin! Diye iltifat etmiş. Alâeddin'de hizmetçilere hediye dolu tepsileri getirtmiş ve Harun Reşid'e:

Vakıa hak -i Payine koydurduğumuz şu hediyeler size yakışmaz zaten dünyanın en kıymettar şeyi bile size takdime dilse, yine şan ve ananezine kıyasen küçük düşer. Lakin şu getirdiğim hediyeleri size karış yüreğimde derin şükran hislerinin bir nişanesi olarak lütfen kabul eyleyiniz! Diye rica etmiş.

Harun Reşid hediyeleri kabul etmiş. Alâeddin'e bir hilat giydirmiş. Onu Bağdat tüccarları şehbenderliğine tayin etmiş. Tacının yanıbaşındaki makamların en büyüğünü vermiş, Alâeddin teşekkürler ederek tüccarlar şihbenderi olan kaynatası içeri gelmiş.

Alâeddin'in kendi yerine oturduğunu görünce şaşırmış. Etrafindakilere neden Alâeddin'in gidip oraya oturduğunu sormuş. Onlar da damadının kendi yerine tüccarlar şehbenderi tayin edildiğini söylemişler. Alâeddin'in kayınbabası ses çıkarmamış başına gelen razı olmuş. Bütün Bağdat sokaklarında tellallar dört gün dört gece "Alâeddin tüccarlar şehbenderliğine tayin edildi. Biliniz ha!" diye bağırmışlar.

Ertesi günü çarşının en gösterişli yerinde büyük bir dükkan açmış. Kendisi saraydayken tüccarların işini gücünü vekaleten görsünler diye birkaç vekil de tayin etmiş.

Bir gün Alâeddin dükkanda otururken büyük memurlardan biri halifenin yanına giderek:

-Ömrünüz uzun olsun efendim, lakin has arkadaşlarınızdan birisi öldü diye bir havadir vermiş. Harun Reşid:

-Alâeddin nerede? Diye sormuş. Hemen koşuşmuşlar Alâeddin'i çarşıdan alıp saraya getirmişler. Harun Reşid onu görünce:

-Ölen has arkadaşlarımın birisinin yerine seni has arkadaşım olarak tayin ettim, demiş. Artık değil yalnız Harun Reşid'in huzuruna çıkmak, onunlar beraber bir masada yemek yemek şerefi bile Alâeddin'e bahşedilmiş bulunmuş.

Bir günde büyük bir emirin biri elinnde kılıç kalkan olarak Harun Reşid'in sarayına varmış. Halifenin önüne çıkmış:

-Demincik on yedilerin reisi sizlere ömür, Allah'ın rahmetine kavuştu. Dey haber vermiş. Halife biraz düşündükten sonra:

-Alâeddin'i Onyedilerin başbuğluğuna tayin ettim, diye emir vermiş. Pek kısa bir zaman içinde Alâeddin pek büyük bakamlara çıkabilmiş. Ölen Onyediler reisinin ne karısı, ne çocuğu ne de kardeşi varmış. Alâeddin ondan kalan malın bir türlü kime ait olduğunu tayin edememiş. Halife taht üzerinde vüzara meclisine reislik yaparken Alâeddin içeri girerek halledemediği müşkülü halifeye anlatmış. Harun Reşid:

-Madem ki varisi yoktur, onun konaklarını, emlâkini, köle ve cariyelerini hep sana bağışladım! Demiş ve bu sözleri bitirince belindeki ipek mendili çıkararak sallamış. Bu mendili salamak meclisin dağılmasına işaretmiş. bütün vezirler yerleri öperek çekilip gtimişler.

Onyediler reisi olan sokakta yalnız gezemezmiş. Ata bindikleri zaman sağ tarafinda kırk süvari, sol tarafinda da kırk süvari yürürmüş. Alâeddin'in sağ tarafinda yürüyen süvarilerin zabitinin ismi Ahmet El-Denef'miş. sol tarafinda yürüyenlere ise Hasan Şuman adlı bir zabit reislik edermiş.

Böylelikle Alâeddin uzun zaman mesut yaşamış.

Bir gün kendi evinde iş odasında otururken yanı başında pek acıklı bir çığlık duymuş. Yanındaki odaya girince Zübeyde El-Avdiye'yi yere serili bulmuş. Ne

muümkünse yapmış, onu bir türlü ayıltamamış. Zavallı Zübeyde Allah'ın rahmetine kavuşmuş. Alâeddin o kadar müteessir olmuş ki bayılarak yere yuvarlanmış. İki ev aşırı oturan kaynatası önünde yükselen veveylayı duyunca telaşla damadın evine koşmuş. Evde kızının öldüğünü görünce müteessir olarak yere yıkılmış. Biraz sonra kaynata ile damat ayrılarak birbirlerine metanet tavsiye etmeğe ve birbirlerini teselli etmeğe başlamışlar. Biçare Alâeddin'in gözüne dünya zindan kesilmiş. O günden sonra ne dünya zenginliğine ne de dünya makamlarına ehemmiyet vermez olmuş. Hatta bir çok gün saraya bile uğramamış.

Harun Reşid Alâeddin'in saraya gelmeyişine merak etmiş. Zübeyde'nin öldüğünü duyunca veziri Cafer El-Barmeki'yi yanına alarak Alâeddin'i ziyaret etmiş. Onu teselli ve taziyeye kalkışmış. Lakin Alâeddin'in kederi teselli kabul etmeyecek kadar büyükmüş. Hatta kederini unutsun diye Harun Reşid'in Alâeddin gönderdiği Kut El-Kulûb adlı en güzel cariye bile onun duyduğu acıyı gideremeyemiş. Onun için Kut El-Kulûb tekrar saraya götürülmüş.

Kut El-Kulûb'un saraya götürüldüğünün ertesi gün Harun Reşid hazinedarına on bin parça altın getirmesini emretmiş. Sonra Cafer El-Barmeki'yi çağırarak on bin altını vezire vermiş. Ve:

-Haydi şu parayı al, doğru cariyeler pazarına git! Orada on bin lira kıymetinde bir kız al. Kız cariyelerin en güzeli, en yakışıklısı olmalıdır. Bu cariyeyi götürüp tarafımdan Alâeddin'e hediye edersin, demiş. Vezir:

-Baş üstüne! Diyerek çıkmış, doğru Alâeddin'in evine varmış. Alâeddin'in yanına alarak cariyeler pazarına gitmiş.

Bağdat'ın Emir Halid adlı bir valisi varmış. Emir Halid'in Hatun adlı bir karısı varmış. Bu kadının Bazaza adlı bir oğlu olmuş.

Bazaza yüzüne bakılamayacak derecede çirkin bir şeymiş. Bu gencin yaşı yirmiye vardığı haled halin düğru dürüst at binemezmiş. Emir Halid ise son derece cesur, müdafaada metin, savaşta yıldırım gibi bir adammış. Bazaza'nın annesi evladının artık evlenmek çağına geldiğini görerek Emir Halid'e oğlu için gidip bir cariye satın almasını rica etmiş. Vali evladının ne kadar çirkin, miskin, pis olduğunu bildiği için karısına:

-Peki hanımcığım, ona bir cariye arayıp bulalım. Lakin acele bulacağımız cariye Bazaza ile yaşamayı kabul eder mi? Diye cevap vermiş. Karısı da:

-A efendim, cariyenin oğlumu beğinip beğenmemesi mevzûi bahs olamaz. Çünkü para ile satın alınmış bir cariyedir. Bir esirdir. Onu istediğimiz gibi kullanmak ona istediğimizi yapmak hakkımızdır diye söylenmiş. Emir Halid kadınlara laf anlatmanın boş bir gırt olduğunu bildiği için:

-Peki! Şimdi gidiyorum, diyerek yanına para almış. Bazaza ile beraber cariyeler pazarı yolunu tutmuş.

İşte Emir Halid cariyeler pazarına vardığı zaman Vezir Cafer'de Alâeddin'le beraber orada bulunuyormuş. O gün pazarda ayın onbeşi gibi güzel bir kız satılıyormuş. Kızın saçları topuklarına kadar varıyormuş. Boyu yüksek boylu serviler gibiymiş. Bakışı, gözünün gamzesi ahulara bile taş çıkartabilirmiş. Velhasıl insan kızın başından ayağına kadar bir göz gezdirince hiç bir yerinde ufacık bir kusur bile bulamazmış. Kızın hem de o kadar cana yakın bir kan sıcaklığı varmış ki onu görüp de sevgisinden deli divane olmamak değme yiğidin elinden gelir şey değilmiş. Vezir Cafer El Barmeki kızı görünce kızın sahibine:

-Bu kız kimin üzerindedir ve kaç paradır? Diye sormuş. Kızı satan adam:

-Efendim bin altında birisinin üzerindedir. Diye cevap vermiş. O zaman vezir:

-Bizden de binbir altın daha! Demiş. Kızın sahibi kızı gezdirip fiyatını binbir liraya artırdığını ilan edip dururken, Emir Halid ile oğlu Bazaza'nın önünden geçmiş. Kızı görünce Bazaza'nın göğsünden bin bir "ah!" fışkırmış. Çirkin genç birdenbire kıza tutulmuş. Babasına dönerek:

-Babacığım ne yaparsan yap, kaça mal olursa olsun bu kızı bana satın al. Çünkü ben ona aşık oldum. Başka kız istemem. Mutlaka bunu isterim, diye söylenmiş. Oğlunun bu sözleri üzerine vali kızın sahibini çağırmış.

-Yahu kız kaçtadır? Diye sormuş kızın sahibi:

-Kızın adı Yasemin'dir! Değeri onbinbir parça altında kaldı, demiş. Bazaza'nın babası oğluna:

-Oğlum madem ki bu kızı sevdin, sen de fiyatını artır ki kız sende kalsın! Diye akıl vermiş. Bazaza'da kızın değerine bir altın daha ilave etmiş. Kızın sahibi kızın fiyatını bin iki parça altın diye bağıra bağıra kızı gezdirmekte devam etmiş. Kız Alâeddin ile vezirin önüne gelince Alâeddin:

-Kız ikibin altında benimdir"! Demiş. Kızın fiyatı bu suretle ikibin altına çıkmış. lakin Bazaza bir altın daha artırmış. Bazaza'nın bir altınına mukabil Alâeddin bin altın daha artırmış. Kızın değeri üçbin altına çıkmış. Bazaza kızgınlıktan yumrukların ısırmış. Ağzı köpürmüş. O bir altın artırdıkça Alâeddin bin altın koymakta devam ede ede, kız onbin altında Alâeddin'in üzerinde kalmış.

Alâeddin Yasemin'i çağırarak:

-Seni Allah rızası için azat ettim demiş. Oracıkta kız da kendisinin nikahını kıydırmış. Kızı öz karısı olarak evine getirmiş.

Kızın sahibi kızı sattıktan sonra kendi evine dönerken Bazaza'ya rastgelmiş.

-Bana baksana, hani ya kız? Diye sormuş. Herif:

-Kızı onbine sattık satın alan da Alâeddin'dir. Alır almaz kızı azat ederek onunla nikahlandı. Hatta çoktan evine götürdü bile.

Bazaza bunları duyunca kudurmuş. Aklı zıvanasından çıkacak gibi olmuş. Evine dönmüş, hastalanarak yatağı yatmış. Oğlunun bu halini gören annesi:

-Aman oğlum sana ne oldu? Allah seni kazadan beladan saklasın? Başına ne geldi kiböyle hastalanarak yatağa düştün? Diye sormuş. Bazaza:

-Aman enne ne yaparsan yap, bana Yasemin'i satın al demiş. Kadın:

-A... üstüme iyilik sağlık. İstediğin Yasemin olsun, şimdi çiçekçiler sokaktan geçerken sana demet demet Yasemin satın alırım. Şu ettiğin meraka bak! Diye cevap vermiş.

-Anneciğim, istediğim çiçek değil. Pazarda Yasemin adlı bir kız vardı. Onu babam bana alamadı. İşte ben onu istiyorum.

بازازا مزاده چیقان یاسمینی کوریجه
بردنبره قیزه عاشق اولمش ..

Bazaza mezada çıkan Yasemin'i görünce birdenbire kıza aşık olmuş.

Annesi kızmış, eteklerini toplayınca soluğu doğru kocasının yanında almış.

-Yahu neden oğlumuza Yasemin adlı kızı satın almadık. Bak oğlan hastalandı ve ölüm döşeğine yattı! Vali Halid:

-Canım ne tuhafsın. Mümkün olsaydı satın almazmıydım? Ben bir altın artırdıkça Alâeddin bin altın artırıyordu. Hem de galiba Alâeddin bütün tüccarlar şehbenderi ve halifenin has arkadaşıdır. Onyedilerin başbuğu olduğunu unutuyorsun, diye cevap vermiş.

Bunun üzerine Bazaza'nın hastalığı o kadar artmış ki yatakta bir taraftan bir tarafa dönecek hali kalmamış. Annesi artık evladına ölmüş nazarıyla bakıyormuş. Tam bu sıralarda ihtiyar bir kadın misafirliğe gelmiş. Bu ihtiyar kadın hırsızlar başı Ahmet Kemâkin'in annesiymiş. Baş hırsız Kemâkin öyle bir hırsızmışki onun için bir gecede on duvan delip yirmi yüksek duvar eşmek göz yumup açıncaya kadar kısa zamanda nisanın gözünden sürmeyi çalmak işten bile değilmiş. Onun bu fena zanatındaki şöhreti dünyanın dört bucağına budak salmış. Onu evvelce gece bekçisi yapmışlar. Bekçi iken yaptığı lik marifet hırsızlardan korumak mecburiyetinde olduğu bir evi soyup tam takır kuru bakır bir hale koymak olmuş. Evin kimin tarafından soyulduğu anlaşılınca vali Kemâkin'i halifenin önüne sürükletmiş. Halife hemen o gün kafasının kesilmesini emretmiş. Lakin Kemâkin vezire yalvarmış, yakarmış. Vezir nihayet gidip Harun Reşid'den affını rica etmiş. Harun Reşid vezirine hiç kızmamış. Mamafih ona:

-Yahu sen aklını mı bozdun? Bana kimin için rica ettiğini bir düşün buldun buldun da gelip bu yılan içinmi tavassut ediyorsun? Bu herif insaniyet ebir lekedir. Bütün hemcinsleri şerrinden eleman diyerek yaka silkiyorlar. Bu heriflerin idamı bir kere değil, yetmişbin kere elzemdir demiş vezir:

-Efendim demiş. Bu adamın hemen şimdi salıverilmesini rica etmiyorum. Lakin şu başı kesileceğine, onu hapishaneye atınız demek istiyorum, belki bir gün ahlakı düzelir, siz de bir sevap işlemiş bulunursunuz!

Bunun üzerine halife idam emrini geri almış:

-Kemâkin hapishaneye konsun, ayaklarına ağır zincirler takılsın, Zincirlerin üzerine bu adam ölünceye kadar hapishaneden çıkamayacaktır. Sözleri yazılsın diye irade etmiş.

Kemâkin'i zindana atmışlar, ayaklarına prangalar vurmuşlar. Prangaların da ancak teneşirde ayaklarından çıkarılacağını kendisine söylemişler.

Kemâkin'in annesi. Hatun'un eski bir dostu olduğu için arasıra Hatun'un evine yani Vali Halid'in evine uğrarmış. Hapishaneye ise Tanrının gün gider gelir dururmuş oğluna her görüşünde:

-Hâlâ fena huyundan vazgeçmedin mi, yaptıklarından pişman olup bir daha fenalık yapmayacağına tevbe istiğfar etmedin mi? Diye çıkışır, ona nasihatler edermiş.

Kemâkin'de sanki annesinden birkaç gün evel doğmuş masum bir bebek imiş gibi gözlerini mahmurlandıra mahmurlandıra:

-Anneciğim, demiş. Hiç hırsızlıktan vazgeçmez olur muyum. Her gün bin tevbeler ediyorum. Bir halt işleyerek seni bir kere özdüm. İkinci bir kere daha üzmek istemem. Ahlakımın değiştiğine emin olamıyor musun? Sen yalnız valinin evine gidersen valinin karısını gör ve ona rica et. Kocasına söylesin de halifeden affimı istesinler! Bak şu halime demiyor musun? ben senin öz evladın değil miyim? Diye ne diller dökermiş.

İşte o gün ihtayar kadın oğlu Kemâkin'in dileğini yerine getirmek için valinin konağına varmış. Fakat valinin karısının başında matem sargısını görünce:

-A kardeşim size ne oldu da o menhus sargıyı sardınız diye sormuş. Valinin karıs da:

-Ne olacak oğlum sizlere ömür ölü döşeğinde yatıyor. Ha öldü ha ölecek, diye yüreğim tir tir titriyor diye cevap vermiş.

İhtiyar kadın Bazaza'nın ne hastalığı olduğunu sormuş. Hatun da meseleyi başından nihayetine kadar anlatmış. İhtiyar cadı:

-Eğer oğlunuzun afiyetini, sıhhatini yerine getirecek berisini bulursam ne dersiniz? Diye sormuş. Hatun:

-Ne dilersen, yahut o ne dilerse onu yaparım. Diye cevap vermiş. O zaman cadaloz:

-Benim oğlum Bağdat'ın başhırsızıdır. Kendisi ölünceye kadar hapishanede zencirli kalmaya mahkumdur. Sizden ricam şudur ki kocanız bugün eve gelince ona:

-Bir erkek karısından bir şey istediği zaman karısına yalvarır, yakarır, emreder, çağırır, bağırır nihayet kadın bıkar ve koca ne istiyorsa yapar, ne dese beyhudedir. Kadınların yalvarışları, yakarışları kocalarının bir kulağından girer, öteki kulağından çıkar. Diye şikayetler ediniz, o merak edecek:

-Hayır ola ne var? Ne istiyorsun? diye socaktır. Siz sakın acemilik edip ne istediğinizi söylemeyiniz. Kocanıza evvela ne dileyecek olursanız dileğinizi yerine getireceği hakkında bir vaad alınız. Eğer dilediğinizi yapacağına kendi başı yahut Allah'ın ismi üzerine yemin ederse sakın inanmayınız. Muhakkak sizi başoyacağına dair yemin alınız. Yemin alınca kocanıza diyiniz:

-Kocacığım, benim bir kadın ahbabım var onun oğlu Ahmed Kemâkin çok senelerden beri hapishanelerde yatıyor. Bu adam eski ahlaklarından vazgeçmiş, namusuyla yaşamaya karar vermiş. Halbuki halife onu ölünceye kadar hapishanede kalmaya mahkum etmiş. Ne olur çok sevaptır. Halifeye adamın affını rica ediniz.

Bu sözleri işitince Hatun, cadaloza bol bol teşekkür etmiş. Matem sargısını başından çıkarmış ve ihtiyar kadının ricasını yerine getirmek için hazırlanmaya koyulmuş.

Vali o akşam evine dönünce karısı, cadalozun tavsiye ettiği gibi idare-i kelam eylemiş nihayet vali de:

-Dileğini yerine getirmesem benden baş ol! Diye yemin etmiş. Yemin üzerine Hatun meseleyi kocasına anlatmış. Ertesi günü vali erkenden hamama gidip abdest almış. Hamamdan dosdoğru hapishaneye varmış. Hırsızlarbaşı Kemâkin'i yanına çağırtmış.

-Kemâkin bana artık nedâmet ettiğini ve ahlakın düzeldiğini söylediler. O söylenen sözlere inanayım mı? Diye sormuş. Kemâkin inleye inleye:

-Vallahi efendim, sabahtan akşama kadar Allah'tan günahlarımın affını diliyorum. Bilmem ki yalvarışlarım Allah indinde makbul olur mu? Allah herşeyi bilir, yüreğimi görür ve orada hiçbir kara fikir ve fena niyet beslemediğimi bilir ne diyeyim efendim bilmem ki.

Bunun üzerine vali Kemâkin'i hapishaneden çıkartmış ayaklarına zencirler takılı olduğu halde saraya götürmüş. Evvela kendisi halifenin önüne çıkarak yerleri öpmüş. Halife ona ne istediğini sorunca, dışarıda bekleyen Kemâkin'e işaret etmiş. Kemâkin boynu eğik olarak zencirleri şangırdata şangırdata içeri girmiş. Halife onu görünce:

-Vay Kemâkin sen daha ölmedin mi? Diye bağırmış. Kemâkin:

-Ey Emir El-Müminin, biçare mağdur olanların ömürleri uzun oluyor, bir türlü ölüverip cefalarımdan kurtulamıyorlar diye cevap vermiş. O zaman Harun Reşid Vali Halid'e dönerek:

-Halid bunu neden buraya getirdin? Diye sormuş. Vali:

-Efendim, bu adamın ihtiyar ve zavallı bir annesi vardır. Bu adam bu aciz kadının biricik evladıdır. Kadın bize geldi ve oğlunun affi için size yalvarmamızı rica etti. Kölenizde hem ihtiyar valideye hürmeden hem de bu adamın artık islah-ı nefs ettiğini düşünerek glip ayaklarınaz kapanmaya karar verdim. Ey büyük halifemiz artık emir veriniz de bu adamın zencirleri çözülsün ve kendisini eskisi gibi bekçibaşılığa tayin buyurunuz, diye cevap vermiş. Halife Kemâkin'e dönerek:

-Kemâkin, islah-ı nefs ettiğine inanalım mı demiş. Kemâkin ağlar bir sesle:

-Efendim yegane arzum gece gündüz dua etmektir. Serbest kalmaklığıma serbest kalmak için değil, lakin size islah-ı nefs ettiğimi ispat için diliyorum, demiş. bu sözler üzerine halife emretmiş. Hemen bir demirci çağırtmışlar. Halife zencirleri taktırırken zencirler ancak öldükten sonra kaldırılacaktır diye hüküm verdiğinden demirci zencirleri bir teneşir üzerinde kırmış. Zencirler kırıldıktan sonra Kemâkin yine eskisi gibi bekçi

başılığına tayin edilmiş. Halife vazifesine dikkat etmesi için ona nasihatlerde bulunmuş, Kemâkin yerleri öpe öpe ve Harun Reşid'e dualara ede ede huzurundan çıkmış.

Kemâkin hapishaneden çıktıntan sonra annesi valiye misafir gitmiş. Valinin karısı onu görür görmez:

-Allah'a çok şükürler et ki oğlunu hapishaneden kurtardı. Darısı bizimkinin başına... Ah ne olurdu, senin evladın şeytan bir adamdır. Bir oyun yapsa da Yasemin'i çalıp oğlum Bazaza'ya getirse. Oğlum Yasemin'i bir görsün ne hastalığı ne bir şeyi kalır demiş. İhtiyar cadaloz:

-Siz hiç telaş etmeyiniz ben şimdi gider kendisine söylerim. O herhalde bir dolaya çevriip istediğinizden ala becerir, diye cevap vererek işten çıkmış. Dosdoğru oğlunun yanına varmış. Oğlu içtiği şaraptan zil zurna sarhoşmuş. Ona güç bela derdini anlatabilmiş:

-A oğlum seni kurtaran valinin karısıydı. O olmasaydı sen şimdi hâlâ zindanda inleyecektin! Ona yardım etmek senin boynun borcudur. Ne yapıp yap yalnız Alâeddin'i temizle karısı Yasemin'i al valinin oğluna götür! Şarabın dumanları Kemâkin'in başında şöyle biran sıyrılınca:

-Ben bu gece bu işi bitiririm diye cevap vermiş. Halbuki o gece ayın ilk gecesiymiş. Her ayın ilk gecesi bir cariye azat etmek Harun Reşid'in adetlerindenmiş. Akşam olunca Halife Zübeyde Hatun'un odasına uğrayarak onunla tanıştıktan sonra bir cariye azat edermiş. Harun Reşid o gecede Zübeyde Hatun'a varmış. Üst cübbesini, hancerini, tesbihini dış odada bırakmış. Halife'nin bir de küçük lambası varmış, o lambadan hiç ayrılmaz ve ona büyük bir kıymet verirmiş. İşte o lambayı da cübbesi ve tesbihiyle beraber dış odada bırakmış. Dış odada bekleyen köleler halifenin bıraktığı şeylere kimsenin dokunmamasına dikkat ederlermiş.

Ahmet Kemâkin gece ortasından sonraya vardıktan sonraya kadar beklemiş. Bütün insanlar, inler cinler derin uykuya vardıktan sonra sağ eline kılıcını sol eline dim dik duvarlara tırmanmaya mahsus aletini almış. Ve usulcacık halifenin bulunduğu duvarın dış odasına çıkmış. Orada duran kölelerin uyuduklarını görmüş. Hemen pencereyi çıt etmeden açmış. Yavaşcacık odanın içine dalmış. Harun Reşid'in cüppesini, tesbihini, mührünü ve mücevherli lambayı almış. Geldiği gibi sessizce gecenin karanlığında kaybolmuş. Karanlık sokaklardan gölge gibi gürültüsüz geçerek Alâeddin'in evine varmış. O gece Alâeddin'in Yasemin ile düğün gecesiymiş. Alâeddin güveyi odasındaymış. Kemâkin hiç şüphe uyandırmadan Alâeddin'in evinin avlusuna varmış. Avlunun mermer taşını kaldırarak halifeden çaldığı eşyaların bazısını bu mermerin altına koymuş. Kendi kendine: "Artık işi becerdim sayılır, şimdi de keyf ve sefa sırası geldi. Eve gider şu elmaslı zümrütlü lambayı yakarım onun aydınlığında kafamı tütsüleyene

kadar şarap içerim!" diye söylenmiş. Sabah olunca halife Zübeyde Hatun'un yanından çıkmış. Dış odada bıraktığı cübbenin, lambanın, mührün ve hançerin yerlerinde yeller estiğini görünce kızmış, köleler daha uyuyorlarmış. Onları uyandırıp eşyanın nereye götürüldüğünü sormuş. Onlar cevap verememişler. Hık demişler gık demişler eşya meydana çıkmamış. onları kimin aldığı belli olmamış. Harun Reşid öfkelenerek küplere binmiş. Sırtına kızdığı zaman giydiği elbiseyi giymiş. Bu elbise kırmızı renkteymiş. Harun Reşid kızıl cübbeyle kurul yerine varınca bütün vezirler tir tir titremişler, hepsinin dilleri tutulmuş. Dişleri çatır çatır ötmüş. Bacakları çarpmış. Halife:

-Çok fena bir şey oldu! Diye gürlemiş. Kurultay odasında bir çıt bile yokmuş. Halife:

-Pek fena!... Diyerek cevap berler bir tarzda sözlerin itekrar edince bütün vezirler hep bir ağızdan:

-Aman efendim ne oldu? Diye sormuşlar. Halife başına geleni anlatmış. Tam o sırada Halid'le beraber Ahmed Kemâkin odaya girmişler. Harun Reşid, Valiye:

-Ey vali Bağdat'la asayiş nasıldır? Diye sormuş. Vali'de:

-Efendim asayiş yerindedir. Sayenizde herkes malından, canından emindir. Altın tabla içinde elmaslar gezdirilse elmasların yerine göz diken olmaz. Diye cevap vermiş. Harun Reşid'in gözleri şimşekler çakmış.

-Yalan söylüyorsun diye bağırmış. Vali:

-Aman efendim nasıl olur, yoksa kusur mu ettik? Diye söylenmiş.

Harun Reşid meseleyi ona da anlatmış ve eşyalarının hemen bir iki saatde bulunup kendisine getirilmesini emretmiş. Vali:

-Efendim hazretleri, peynirin kurdu kendindedir. Bu işi yapan da muhakkak saraydadır. Saraya bir yabancının girip bu eşyayı çaldığına ihtimal veriyor musunuz? Demiş. Lakin Harun Reşid:

-Ben eşyayı ve hırsızı isterim, eğer eşya ve hırsız bulunmazsa senin başın gider! Diye bağırmış Vali:

-Efendim benim başımı kestirmeden evvel Ahmed Kemâkin'in başını kestir. Çünkü ondan başka kimse eşyanın kimin tarafından çalındığını ve nerede bulunduğunu bilemez, diye cevap vermiş.

Bunun üzerine Kemâkin ilerleyerek:

-Ey Emir El-Mümin'in ben size iddia ediyorum. Az zamanda herşeyi bulup hırsızları meydana çıkarırım. Yalnız yanıma kadı tarafından iki, vali tarafından iki memur veriniz. Çünkü bu fenalığı yapan adam validen hatta sizden korkmayan bir adamdır, demiş. Harun Reşid:

-Söylediğin gibi olsun diye cevap vermiş. Yalnız evvela benim sarayımı, sonra vezirin sarayını, sonra da onaltılar meclisinde riayet eden Alâeddin'in evini ara, diye ilave etmiş. Kemâkin:

-Başım üstüne efendim demiş. Kemâkin kapıdan çıkarken halife arkasından "bu işi kim yaptıysa onun başını kestireceğim" diye bağırmış.

Ahmed Kemâkin bu kadarla iktifa etmemiş, her istediği evin içine girmekte serbest olduğuna dair bir kağıt almış. Eline bir kısmı tunçtan bir kısmı bakırdan bir kısmı da demirden bir çubuk almış. Evvela halifenin sarayına giderek sarayı baştan aşağıya aramış, taramış elindeki çubuğu her tarafa dokundurmuş, denemedik yer bırakmamış. Sıra Alâeddin'in evine gelmiş Ahmed Kemâkin oraya vali ve bir sürü kalabalıkla ihata edilmiş olarak varmış. Alâeddin bir gürültünün yaklaşmakta olduğunu görünce Yasemin'in yanından ayrılarak kapıya koşmuş. Kalabalığın önünde vali yürüyormuş. Vali Alâeddin'e herşeyi anlatmış, Alâeddin de:

-Mademki öyledir içeri buyurunuz da evimi istediğiniz gibi arayınız, demiş.

Evvela vali girmiş. Valinin arkasından kadı ile şahitler girmişler. Ahmed Kemâkin içeri girer girmez sağını solunu yoklamaya koyulmuş. Yoklaya yoklaya eşyaları sakladığı yere gelmiş. Elindeki ağır çubuğu mermerin üzerine şiddetle salıvermiş. Mermer kırılmış. Mermerin çatlağı arasından birşeyler parlamış. Kemâkin:

-Büyük Allah'ın izniyle burada bir hazine bulduk galiba durunuz mermeri kaldıralım da hazinede neler bulunduğuna bakalım demiş.

Kadı, şahitler ve orada bulunanların hepsi merakla çatlak mermere bakıyorlarmış. Derken efendim, Kemâkin Harun Reşid'in sarayından çalınan eşyayı çıkarmaya başlamış. O zaman kadılar, şahitler eşyanın Alâeddin'in evinde bulunduğuna dair bir kağıt yazmışlar. Kağıdın altına da imzalarını, mühürlerini koymuşlar. Bundan sonra Alâeddin'i tevkif edip başından sarığını çıkarmışlar, tekmil malını, mülkünü tespit edip çıkıp gitmişler.

İşte o zaman Kemâkin Yasemin'i alıp annesine vermiş:

-Anne, kızı al dosdoğru Hatun kadına götür demiş. Kemâkin'in annesi Yasemin'i alınca yaka paça vali Halid'in evine götürmüş. Valinin karısına teslim etmiş. Hatun kadın da onu alınca oğluna götürmüş. Bazaza Yasemin'i görür görmez vücuduna kuvvet gelmiş, hastalığı geçmiş. Zavallı kızın üzerine yürümüş. Kız koynundaki hançeri çıkararak:

-Bana doğru bir adım yaklaşma vallahi, billahi hem seni, hem kendimi öldürürüm!... diye bağırmış. Gürültüye Hatun kadın koşmuş. Yasemin'i o halde görünce:

-Vay gidi yosma vay. Koca valinin oğlu seni severde onun sana yanaşmasını bile çekemezsin ha! Eli bayraklıya bak. Ayol vali gelini olacaksın demiş. Yasemin de:

-Siz nasıl insansınız, hangi adet, hangi namus bir kızın iki koca almasına cevaz verir. hem de kanun izin verirse arslan yatağına köpek yaraşmaz, diye cevap vermiş.

Yasemin'in bu hali Bazaza'nın yine iştihasını kaçırmış. Güçten kuvvetten düşerek yine hasta döşeğine yuvarlanmış. Valinin karısı evladının ne hale girdiğini gördükçe yummuş gözlerini, açmış ağzını; zavallı Yasemin'e demedik fena laf bırakmamış. Bir gün:

-Behey kaltak evladıma bir bak senin bir para etmez suratın için ne hale geldi sen muhakkak cezanı bulacaksın. Gel gelelim Alâeddin'e, onun da dar ağacında sallandığını göreceksin! Diye bağırmış. Yasemin:

-Zararı yok. O ölürse ben de onu seve seve arkasından takip eder, ölüp giderim! Diye cevap vermiş. Bu cevap valiyle karısını pek sıkmış. Yasemin'in üzerine saldırıp üstünde başında kıymetli ne bulduysa almış, ipekli elbiselerini yırtıp atmış. Ona eski püskü bir etek ile bir mintan giydirmiş evin en alt katına yollamış. Ona orada mutfak temizlemek, bulaşık yıkamak gibi işler gördürtürlermiş.

Gelelim Alâeddin'e, onu Harun Reşid'in çalınan eşyasıyla beraber yaka paça halifenin önüne sürüklemişler. Harun Reşid:

-Bu eşyaları nerede buldunuz diye görlümeş. Vali:

-Alâeddin'in evinin içinde efendin, diye cevap vermiş. Harun Reşid hiddetten kanı başına hücum etmiş, ağzı köpürmüş, getirelen eşyayı birer birer karşısına döktürmüş. Eşya içerisinde lambayı görmeyince:

-Lamba nerede? demiş. Alâeddin zavallı ne cevap versin doğrusunu söylemiş.

-Vallahi efendim, bu eşyayı ben ne çaldım, ne gördüm, ne de lambanın nerede olduğunu biliyorum, demiş.

Harun Reşid bu sözleri duyunca büsbütün küplere binmiş:

-Seni hiçten en büyük makamlara çıkardım. Sarayımın kapısının önünde bile geçemezken, seni kendi has arkadaşım yaptım da bu iyiliklerime karşı sen hıyanet ettin ha! Alın şu adamı hemen götürüp icabına bakın!... Diye bağırmış.

Vali Alâeddin'i alınca çarşıya inmiş. Tellallar şehrin dört tarafında "Emin El Mümin'e karşı hıyanet edenlerin görecekleri en küçük ceza asılmaktır. Buna inanmayanlar çarşıya gidip Alâeddin'in nasıl asıldığını görsünler hay!..." diye bağırmışlar. Bütün ahali sokaklara dökülmüş. Her taraftan akıp gelen kalabalık çarşı meydanında darağacının dikildiği yerde toplanmış. O sıralarda Ahmed Kemâkin arkadaşları ve askerleriyle beraber şehrin kenarında bahçede oturup hoşça vakit geçiriyormuş. Hergün şehirden bahçeye gelip bahçe kuyusunun tatlı suyunu şehre taşıyan bir saka o gün de bahçeye gelmiş. Ahmed Denef'i zevk ve safasında görünce şaşırmış:

-Yahu sen neler olup bittiğini duymadın mı? diye sormuş. Ahmed Denef: Yok! Hayırola ne oldu? diye cevap vermiş. Saka:

-Daha ne olacak! Senin başbuğun Alâeddin'i şimdi asacaklar. Halifenin güya eşyasını çalmış ve çaldığı eşya evinde tutulmuş!

Ahmed Denef "eyvah" diye yerinden fırlamış: Hasan Şumanı çağırıp duyduklarını ona anlatmış. Hasan Şuman:

-Biz de Alâeddin'i tanıyamazsak onu kim tanır? Zavallı genç muhakkak fena bir iftiraya uğramıştır. Onu ne yapıp yapıp kurtarmalı demiş. Ahmed Denef:

-Doğru söylüyorsun, fakat nasıl kurtarmalı? Vakit de pek dar. Ne yapacaksak bir saat evvel yapmalı ki yapacağımız şeyden bir fayda hasıl olsun. Hasan Şuman başını iki elinin avucuna dayayarak derin bir düşünceye vardıktan sonra:

-Sen burada dur, aklıma birşey geldi. Ben şimdi dönerim. Diyerek çıkıp gitmiş. Dosdoğru hapishaneye varmış, müdüre çıkmış.

-Efendim bana asılacak olan mahpusları gösterir misiniz? diye yalvarmış.

Müdür ona asılacak olan mahbusları göstermiş. Şuman içlerinden Alâeddin'e çok benzeyeni bir köşeye ayırmış. Onu yanına takıp evvela Ahmed Denef'e uğramış. Sonra onunla beraber çarşıya dar ağacının yanına varmış. Hasan Şuman'ın verdiği akıl mucibince gidip celladın ayağına basmış. Cellad:

-Arkadaş biraz çekil buradan çünkü buraya şimdicek Alâeddin'i asacağız! Demiş. Hasan Şuman:

-Sen delirdin mi? Aklını mı oynattın! Alâeddin'i nasıl asarsın, adamın hiç suçu olmadığını bilmiyorsan onu ben sana söyleyeyim. Sen şu caniyi görüyor musun? Al şunu da Alâeddin'in yerine onu as dünyada bir fenalık eksik bir iyilik fazla işlemiş olursun demiş.

Celladın aklı Şuman'ın sözlerine yatmış. Caniyi tutunca onu Alâeddin'in yerine dar ağacına asıvermiş.

Ahmed Denef Alâeddin'i gizli gizli evine götürmüş. Orada görüşmüşler, konuşmuşlar Alâeddin'in Bağdat'ta kalması tehlikeli olduğu için İskenderun'a gitmesine karar vermişler. Dere dememiş, tepe dememiş sabaha kadar yayan yürümüşler. Sonra bir gemiye binerek aradan çok geçmeden İskenderun'a varmışlar. Çıkıp karınlarını doyurduktan sonra çarşı içinde bir gezinti yapmışlar. Tellallarin birisi çarşının güzel bir yerinde bir dükkan satıyormuş. Alâeddin o kadar artırmış, o kadar artırmış ki dükkan üzerinde kalmış. Gidip dükkanı açmış. Efendim orada neler neler var demiş. Kilimler, yastıklar, minderler, gemi yelkenleri, gemi direkleri, kangal kangal ipler, sandıklar içleri boncuklarla dolu güderi torbalar, eyer takımları, kemer harp baltaları, kargılar, oklar,

— بو اشیالری نه‌ده بولدیکز ؟.

— علاءالدینك اُوینك ایچنده افندم.

Bu eşyaları nerede buldunuz?

-Alâeddin'in evinin içinde, efendim.

yaylar, kılıçlar, bıçaklar, makaslar daha başka birçok şeyler görmüş. Meğer o dükkan eski şeyler satan bir adamın dükkanıymış.

Ahmed Denef üçgün Alâeddin ile kalmış, üçüncü günü sabahleyin Alâeddin'e:

-Ben artık Bağdat'a dönmeliyim. Orada kulak olurum, başına bu felaketi getirenin kim olduğunu anlarım. O zaman bittabii Harun Reşid seni affeder, ve sen de eski makamını işgal edersin. İnşallah bu hayır müjdeleri ben getireceğim. Ben gelinceye kadar kimseye kim ve neyin nesi olduğunu çaktırmadan alış veriş yap! Ekmek paranı çıkar, demiş.

Acıklı bir elvedadan sonra atına binmiş, epeyce dere tepe gezdikten sonra "ver eline Bağdat" demiş. Bağdat'a yetişmiş.

Bir gün Ahmed Denef Harun Reşid'in sarayında iken halife veziri Cafer'i çağırarak:

-Cafer, şu Alâeddin'in ettiği haltı gördün mü? Köpeği besledim sesledim de tam sayemde rahat yüzü göreceği zaman ilk işi gözümü oymaya uğraşmak oldu, demiş.

Vezir Cafer Harun Reşid'in bu sözlerine karşı ne desin, bir iki öksürdükten sonra:

-Evet efendim, lakin cezasını bulmadı değil, şimdi hâlâ dar ağacında sallanmaktadır, diye cevap vermiş. Halife yerinden fırlayınca:

-Haydi Cafer arkama düş; gidip Alâeddin'in darağacında nasıl sarktığını görelim, diye emir vermiş. Harun Reşid önde, vezir Cafer arkada dar ağacının dibine gelmişler. Harun Reşid sehpadan sarkan cesede bir göz atınca:

-Yahu Cafer bu adam Alâeddin değil ki diye bağırmış. Vezir Cafer:

-Efendim Alâeddin olmadığını nereden bildiniz.

-Nereden mi? Ayol görmüyor musun bu herifin boyu kısa, halbuki Alâeddin uzun boylu bir adamdı.

-Doğru söylüyorsun ama, asılalı günlerce vakit geçti. Kurumuştur da boyu öyle kısalmıştır.

-Haydi diyelim ki kurudu da boyu kısaldı. Ya rengine ne diyeceğiz? Alâeddin pembe beyaz, halbuki burada asılı duran alabildiğine esmer...

-Birinci irada karşılık verdiğim cevap bu şimdiki sualinize de uyar. Bu kadar gün güneş altında asılı duruyor esmerleşmez de ne olur?

Sorgular ve cevaplar üzerine Harun Reşid emir vermiş. Asılı duran ceset yere indirmişler. Halife ölüyü yakından muayene etmiş. Ve ölünün ayakları altında Hazret-i Ömer ile Hazret-i Osman adlarının yazılı bulunduklarını görmüş, sonra yine Cafer'e dönerek:

-Haydi öteki şeylere birer kulp taktın. Buna ne diyeceksin bakalım? Bu ölü Râfizi yahu. Halbuki Alâeddin Sünniydi demiş. Vezir Cafer:

-Herşey ancak Allah'a bellidir. Burada bir saatten beri duruyoruz da şu cesedin Alâeddin'in olup olmadığını bir türlü kestiremiyoruz diye cevap vermiş.

Halife cesedin gömdürülmesi için emirler vermiş. Harun Reşid Alâeddin'in ismini o gün bu gün bir daha anmamış. Zavallı Alâeddin unutulmuş, gitmiş.

Gelelim Bazaza'ya onun aşkı hırsı o kadar artmış, o kadar artmış ki günün birinde ölüvermiş. Yasemin Alâeddin ile evlendikten sonra dünyaya nur topu gibi bir erkek çocuk doğurmuş. Yasemin lohusa yatağında yatarken onun arkadaşları ve cariyeleri etrafında toplanmışlar, doğan çocuğa ne ad takılacağını sormuşlar o da:

-Eğer babası sağ olaydı, çocuğa bir isim koyardı. Lakin şimdi o vazife bana düşüyor. Ben oğlumu "Arslan" ismiyle çağıracağım, demiş.

Yasemin iki sene çocuğun üzerinde titremiş. Nihayet çocuk epeyce büyüyerek odanın şurasında burasında pıtır pıtır gezmeye başlamış. Bir gün Yasemin çok dikkatle yapılması icap eden bir iş ile uğraşırken, çocuk yavaş yavaş odadın çıkmış. Sessiz sessiz merdivenlerden tırmanarak usulcacık yukarıki kata çıkmış. Yukarı katın mükellef minderlerinin birine çıkıp oturmuş. Vali Halid o sıralarda minderin birisinde oturuyormuş. Halid melek yüzlü çocuğu görünce gidip çocuğu almış ve dizine oturtmuş. Yavrunun yüzüne yakından bakınca güzelliğine hayran kalmış. Aynı zamanda da oğlanın babasına benzeyişinden kimin evladı olduğunu anlamış. Yasemin işi arasından başını arkaya çevirmiş. Oğlunu odada göremeyince az kalsın aklı başından çıkıyormuş. Sağı aramış çocuk yok, solu aramış çocuk yok, çıldırmak bir şey değilmiş. Yasemin son bir ümitle yukarıki kata fırlamış, bir de ne görsün? Minderin üzerinde vali oturmuş Valinin dizi üzerinde çocuğu çocuk valinin yüzüne bakar ve gülümseyerek birşeyler söylüyormuş.

Çocuk başını çevirip de annesini görünce az kalsın kendisini kaldırıp annesinin kucağına atacakmış. Lakin vali onu sıkı sıkı tutmuş. Yasemin'e:

-Kızım bu çocuk kimin çocuğudur diye sormuş. O da:

-Benim oğlumdur, diye cevap vermiş. Babası kimdir?

-Babası Alâeddin'dir! Lakin artık sizin evladınız oldu.

-Alâeddin hain adamın birisidir.

-Allah bizi iftiradan saklasın, Alâeddin hiç de hain değildir. Belki dünyanın en sadık adamlarından birisiydi.

-Çocuk büyüyüp de sana "sana ben kimin oğluyum?" diye sorarsa ona ne cevap vereceksin?

-Sen vali Halid'in oğlusun diye cevap vereceğim.

-Teşekkür ederim kızım, çocuğa sakın öksüz olduğunu bildirme ona benim evladım olduğunu söyle, ben de hakikaten onu öz evladım gibi seviyorum.

Bundan sonra vali mini mini Arslan'ı sünnet ettirmiş. Onu Bağdat'ın en alim hocalırna götürüp okutturmuş. Arslan büyüdükçe hukuk ve diyanet meselesinde Bağdat ulemasının en alimlerinden biri olmuş. Hele hüsn-i hattına sülüs yazısına parmak ısırırlarmış. Kur'an-ı dört beş defa hatmettikten sonra onu baştan aşağıya ezberlemiş ve hafiz olmuş. Gerek annesi gerek Vali Halid, gerekse etrafındaki öteki insanlar Arslan'a öksüzlüğünü hissettirmemişler. O vali Halid'i gördükçe vali Halid'e candan ve yürekten "baba, babacığım!" diye bağırırmış. Vali Halid, süvarilikte ve süvari olarak muharebe etmekte tanınmış üstatlardanmış. Küçük Arslan'a biniciliği öğretmiş, kalkan kullanmasını, at üzerinde kılıç sallamasını talim etmiş. Yaşı ondörde varınca biniciliği her yerde anılır ve methedilir olmuş. Hatta bu ustalığından amirlik rütbesini kazanmış.

Boş vakitlerinde Arslan Bağdat'da ötede beride gezinirmiş, bu gezintilerde her cinsten insanlarla konuşur, onları tetkik edermiş. Bu insanların arasında Ahmed Kemâkin'de varmış. Bir gün Ahmed Kemâkin Arslan'ı bir meyhaneye götrümüş. Oraya varınca cebinden bir lamba çıkarmış. Bu lamba Kemâkin'in Harun Reşid'den çaldığı elmaslı, yakutlu lambaymış.

Ahmed Kemâkin lambayı yakarak onun ışığında içmeğe koyulmuş ve başını epeyce tütsülemiş. Lamba Arslan'ın çok hoşuna gitmiş. Hakikaten de hoşa gidecek şeymiş.

-Yahu bu ne güzel şey bunu bana hediye etsene diye yalvarmış. Ahmed Kemâkin:

-Onu sana vermek değil yanımdan bir dakika bile ayırmam. Bu lamba uğruna insanlar öldü, diye cevap vermiş.

-Bunun için kim can verdi?

-Alâeddin adlı birisi vardı, Bağdat'a gelmişti ve Harun Reşid onu onyedilerin başbuğu tayin etmişti. İşte bu lamba dolayısıyla o adam burada asıldı. Ama söylediklerim senelerce evvel oldu. Belki sen dehe o zaman dünyaya bile gelmemiştin.

-Aman merak ettim. Bana bu Alâeddin hikayesini anlatsana.

-Senin bir ağabeyin vardı. Çirkin bir adamdı. Adı Bazaza'ydı. Ağabeyin büyüyüp de evlenmek çağına gelince baban onu evlendirmek istedi.

Diye başlamış ve Arslan'a Bazaza ve Alâeddin'in başlarına gelenleri ta başından nihayetine kadar anlatmış. Kemâkin anlatacaklarını anlattıktan sonra Arslan'ın aklına bir şüphe girmiş. Kendi kendine düşünmüş, taşınmış. Nihayet Vali Halid'in değil lakin Alâeddin'in oğlu olduğunu anlamış. Kemâkin'den o akşam ayrıldığı zaman Arslan çok düşünceli ve kederliymiş.

Arslan o gece hiç uyumamış. Ertesi sabah kendisini sokağa atmış. Nereye gittiğini ve niçin gittiğini bilmeyerek serseri serseri dolaşıp durmaya başlamış. O böyle öteye

beriye gezerken Ahmed Denef'e rast gelmiş. Hasan Şuman da Ahmed Denef de yanındaymış. Ahmed Denef Arslan'ı görünce:

-Evladı babasına benzer. Yaradan Allah'a şükürler olsun! Diye bağırmış. Sonra Arslan'a:

-Sen evladım kimin oğlusun? diye sormuş.

-Ben Yasemin'in oğluyum. Annem Yasemin anılır diye cevap vermiş.

-Arslan, sana bir şey söyleyeceğim evladım, ama sıkılma, üzülme Sen Alâeddin'in oğlusun. Şimdi dosdoğru annene git ve kimin oğlu olduğunu sor, doğrusunu söylemesini rica et.

Bu sözler üzerine Arslan doğru annesine gitmiş. babasının kim olduğun sormuş.

-Sen babanı tanımıyor musun evladım? Baban Vali Halid'dir.

-Hayır anneciğim benden doğruyu gizliyorsun. Ben Vali Halid'in değil lakin Alâeddin'in oğluyum.

Zavallı Yasemin evladının bu sözlerini duyunca hıçkıra hıçkıra ağlamış. Ağladıktan sonra gözlerini silerek:

-Evladım artık bundan böyle hakikati gizlemek faydasızdır. Sen Alâeddin'in oğlusun. Zavallı babacığın bir çileye kurban gitti. Git Ahmed Denef'i bul, ona babanın intikamını almayı unutmamasını söyle, demiş.

Arslan annesinden ayrılmış koşa koşa Ahmed Denef'e uğramış:

-Sana çok teşekkür ederim. Babamın kim olduğunu bana ilk evvela bildiren sen oldun! Demiş. Şimdi senden büyük bir ricam var haksız yere kurban giden babacığımın intikamını almasını unutma!...

Ahmed Denef:

-Oğlum senin söylemene hacet yok. Ben babanın intikamını çok almak istiyormu. Lakin babana hile yapan adamın kim olduğunu bir türlü bulamadım. Sen biliyorsan söyle ben o hınzırın hakkından gelmesini iyi bilirim! demiş. Çocuk da:

-Babamın başına bu felaketi getiren Ahmed Kemâkin'dir. Diye başlamış ve Kemâkin'in ağzından duyduklarını bir bir anlatmış. Ahmed Denef:

-Şimdi oğlum sözlerime epeyce kulak ver. Yarın Harun Reşid'in önünde harp talimleri yapılacak, babalığın Halid de bu talimlere iştirak edecek. Babalığın harp elbiselerini giydiğini görünce ona git, seni de beraber almasını ve senin de talimlere iştirak etmek istediğini söyle. Babalığın sana izin verecektir. Sen harp elbiselerini giyer talim meydanına gelir ve Harun Reşid'in önünde talimler yaparsın. Ben senin silah kullanmaktaki ustalığını bilirim. Harun Reşid seni at üzerinde savaşır görünce şaşıracak ve sana "dile benden ne dilersen" diyecektir. Sen de cevaben "babamı haksız yere öldürten adamdan babamın intikamının alınmasını isterim" dersin. Halife sana "Senin

baban Vali Halid değil midir?" diye soracak sen "hayır!" dersin. "O babam değildir. Onun ben de hakkı beni küçük yaşımda evlatlık olarak kabul etmesi ve beni bu yaşıma kadar büyütmüştür, benim asıl babam Alâeddin'dir!" dersin. Bundan sonra seninle Ahmed Kemâkin arasında geçenleri hep Harun Reşid'e anlatırsın. Sana izin versin, sen şahitlerle Ahmd Kemâkin'i evinde bastır ve üzerinde sakladığı lambayı meydana çıkar. Arslan:

-Baş üstüne!...

Diyerek çıkıp gitmiş. Dosdoğru babalığına uğramış. Vali Halid talimler için hazırlanıyormuş. Arlan kendisini de beraber alması için rica etmiş. Babalığı razı olmuş. Onun da sırtına bir talim elbisesi geçirmişler. Halife Harun Reşid çok evvelden talim yerine varmış ve otağı kurdurmuş bulunuyormuş. Talim edecek olanlar sınıf sınıf Harun Reşid'in önünde bir resmi geçit yapmışlar. Dümbelekler, davullar, kösler, nakkaralar, zurnalar, borular hep ayrı ayrı çalıyor renk renk sancaklar da rüzgarlarda çalkalanıyormuş. Asker Harun Reşid'in önünden geçtikten sonra, at üzerinde top oynanmaya başlanmış. Süvariler ellerindeki uzun çomaklarla yerde yuvarlanan ağırca bir topu sağa sola firlatıyorlamış. Askerlerin arasına her nasılsa bir casus karışabilmiş. Elindeki çubukla Halife'nin yüzüne bir nişan almış. Çomağı çarpınca ağır top halifeye doğru yollanmış. Lakin araya Arslan hızır gibi yetişmiş. Tam top Harun Reşid'in yüzüne çarpıp parça parça edeceği zaman elindeki çomağı öyle bir marifetle kullanmış ki havadaki topa çarparak yere düşüvermiş. Mahmuzları atının böğürlerine basınca hayvan bir şahlanmış sonra yıldırım gibi casusun üzerine saldırmış. Casus için sarpa sardığını görünce atını dört nala sürerek kaçmaya çabalamış. Lakin Arslan ardından yetişmiş iki kürek kemiklerinin arasına "yaftah!" diyerek bir mızrak vurmuş iri yarı casus gık demeden cansız olarak yerlere yuvarlanmış. Harun Reşid tahtı üzerinde oturduğu yerden:

-Allah senden razı olsun ey Arslan! Gel yanıma bakalım... Diye bağırmış, Arslan halifenin yanına varınca Harun Reşid:

-Dile benden ne dilersen? demiş.

-Ey halifem, haksız yere kurban giden babamın öcünün alınmasını dilerim.

-Bu ne biçim dilek, baban elhamdülillah sağdır ve bak işte meydanda sapasağlam ayaklarının üzerinde durmaktadır.

-Babam kimdir siz biliyor musunuz?

-A oğlum, senin baban Vali Halid değil midir?

-Hayır efendim. Evet benim ona çok şükran borcum vardır. Çünkü küçüklüğümden beri babalık etti, beni besledi, büyüttü ve bu yaşıma getirdi. Lakin o benim babam değildir. Benim asıl babam Alâeddin'dir.

-O halde baban hainin birisidir.

-Hayır efendim. Hıyanet babamdan uzaktır. O size nasıl hıyanet etti?

-Nasıl mı? Benim cübbemi, üstümdeki başımdaki eşyayı gece saraya sinsi sinsi girerek çaldı götürdü.

-Allah sizi haksız söz söylemekten korusun. Bunları Alâeddin çaldı diye size çalınan eşyaları getirdikleri zaman lambanızı da beraber getirdiler miydi?

-Doğrusunu söylemek icap ederse hayır!

-İşte ben o lambayı Ahmed Kemâkin'de gördüm. Hatta o kadar hoşuma gitti ki onu ondan istedim. Lakin "bu lamba için ne canlar telef oldu?" diyerek bana lambayı vermedi. Bana Vali Halid'in oğlu Bazaza'nın Yasemin'i ne hırs ile sevdiğini ve kendisinin nasıl hapeshaneden salıverildiğini ve sizden çalınan eşyaları nasıl gece saraya girerek çaldığını ve onları babamın evine sakladığını hep bir bir anlattı. İşte onun için halifem sizden babamın intikamının alınmasını dilerim.

Harun Reşid bu sözleri duyunca tahtın üzerinde oturduğu yerde dimdik dikilmiş:

-Hemen şimdi Kemâkin'i yakalayıp getiriniz! Diye bağırmış.

Halifenin emri hemen yerine getirilmiş. Ahmed Kemâkin yaka paça Harun Reşid'in önüne getirilmiş. Üzeri başı aranmış. Mintan cebinden küçük lamba çıkmış. Harun Reşid:

-Bu lamba senin eline nereden geçti? Diye sormuş.

-Ben bunu paramla satın aldım.

-Kimden satın aldın ey hain? Yatırın şunu yere vurun sopayı.

Hemen Kemâkin oracıkta yere yatırılmış. Pata küte sırtına yüz değnek döşemişler. Değnekler kalkıp indikçe Kemâkin bildiklerini ve ettiklerini bir bir itiraf etmiş. Harun Reşid:

-Şu herifi hemen götürüp asıveriniz, Vali Halid'i de beraber asıveriniz! Diye emir vermiş. Vali Halid Halifenin önüne koşmuş:

-Haksızlık ediyorsunuz efendim, beni hiç olmazsa bir kere dinlemeniz icap eder. Alâeddin'i astırmak için siz bana emriler verdiniz. Ben de astırdım. Ortada dönen dolaplardan, kurulan tuzaklardan yapılan haksızlıklardan hiç haberim yoktur. Haberim olsaydı size söylemez miydim. Bütnü bu işler Kemâkin'in ihtiyar annesiyle benim karım arasında konuşulup hazırlanmış. Ben dönen fırıldaktan hiç haberdar değilim. Bana bak Arslan oğlum, sana güveniyorum sana sığınıyorum, sen doğrusunu söyle!.. Demiş.

Arslan babalığına ilişilmemesi için yalvarıp yakarmaya başlamış, Harun Reşid'in yüreği yumuşamış. Vali Halid'e:

-Bu evladın annesini ne yaptın? Diye sormuş.

-Evimdedir.

-Şimdi evine dön. Karının en kıymetli mücevheratını al onların hepsini Arslan'ın annesine ver. En büyük rütbede bulunan kadınlara nasıl muamele edilirse ona da öyle muamele et. Alâeddin'in evindeki mühürleri al, Alâeddin'in evini mülkünü hep oğlu Arslan'a ver. Annesini de evine gönder.

-Baş üstüne efendim.

-Bu emirleri alınca vali doğru evine gitmiş. Harun Reşid'in emri vechile karısının sırtında ve sandığında kıymetli ne varsa hepsini Yasemin'e vermiş, sonra gidip Alâeddin'in evindeki mühürleri sökmüş. Evin anahtarını Arslan'a teslim etmiş.

Halife o akşam Arslan'ı saraya çağırtmış. Ona yine "dile benden ne dilersen" demiş. Arslan:

-Beni babama kavuşturmanızı dilerim, diye cevap vermiş. Arslan'ın bu sözlerini duyunca gözleri yaşarmış. İhtiyar adam bayağı bir çocuk gibi hüngür hüngür ağlamış. Yaşları arasında:

-Asılan adam galiba Alâeddin'di. Lakin Alâeddin asılmadıysa ve hâlâ sağsa onun sağlığı müjdesini bana getirene her ne isterse bağışlayacağım! Demiş. İşte o zaman Ahmed Denef yerleri öpe öpe halifenin tahtı aşağı ucuna yanaşmış:

-Bana bir ceza vermeyeceğinizi vaadediniz ben size istediğiniz müjdeyi vereceğim demiş. Halife:

-Halife vaadettim, diye cevap vermiş.

-Biliniz halife hazretleri ki, Alâeddin asılmadı. Halen sağ salimdir.

-Söylediklerinin doğru olduğunu nasıl ispat edersin?

-Efendim onun asılmasını emrettiğiniz zaman hapishaneye koştum oradan asılmaya en layık bir şakiyi alarak Alâeddin'in yerine onu astırdım. Alâeddin'i hemen o gün alarak İskenderun'a götürdüm, ona orada bir dükkan açtım. Hakikat meydana çıkıncaya kadar orada alışverişle geçinmesini tavsiye ettim. Onu İskenderun da bıraktığım zaman dükkanı açmış ve alışverişe başlamıştı. Halife Ahmed Denef'i dinleyince keyfi gelmiş, yüzü gözü gülmeye başlamış:

-Şimdi emrediyorum, hazinemden onbin altın para al bu para senindir. Hiç beklemeden şimdicik doğru İskenderun'a git, Alâeddin'i alarak buraya getir! Diye emretmiş. Ahmed Denef:

-Baş üstüne efendim, diyerek çıkıp İskenderun yolunu tutmuş.

Gelelim Alâeddin'e dükkanında ne var ne yoksa hepsini birer ikişer satmış. Kala kala dükkanda birkaç eski püskü ile bir deri torba kalmış. Torbayı açıp içindekileri yere silkmiş. İçinden bir büyük boncuk çıkmış. Boncuk ince bir altın zencire bağlıymış. Boncuğun beş yüzü varmış. Her bir yüzünde başka başka yazılar ve işaretler varmış. Alâeddin beş boncuğun beş yüzünün beşini de avucuna sürtmüş. Lakin bir şey olmamış.

Bunun üzerine alıp onu dükkanın duvarına asmış. Aradan çok geçmeden dükkana bir frenk gelmiş. Dükkanda asılı gördüğü boncuğun satılık olup olmadığını sormuş. Alâeddin'de:

-Dükkanda ne görürseniz hepsi satılıktır. Diye cevap vermiş. O zaman frenk:

-Bu boncuğu bana sekizyüz parça altına satar mısınız? Diye sormuş. Alâeddin:

-Efendim bunun kıymedini bilmeyecek kadar alışverişte acemi değilim. Öyle bir fiyat söyleyiniz ki malın kıymetine uysun diye cevap vermiş.

-Haydi öyleyse bir milyon altın verdim.

-Pekâlâ parayı veriniz.

-Bu kadar parayı üzerimde nasıl taşıyabilirim? Benimle beraber gemimize geliniz de size paraları sayayım. Bunun üzerine Alâeddin boncuğu üzerine alarak dükkanın kepeneğini kapamış. Dükkanın anahtarlarını komşu dükkancıya vererek:

-Ben şimdi geri döneceğim. Dönünceye kadar bu anahtarları yanınızda saklayınız! Eğer ben gelmekte gecikir veyahut hiç geri dönmezsem ve ben yokken Ahmed Denef adlı birisi buraya gelirse satmış olduğum bir boncuğun parasını gemi sahibi frenkten almak üzere frenk ile beraber gemiye gittiğimi, lakin geri dönmediğimi kendisine söyleyiniz. Demiş ve yürümeye başlayan frenkin peşine düşmüş.

Frenk, Alâeddin'i gemiye aldıktan sonra boncuğu da ondan almış. Ellerini çırpmış ve Alâeddin'e borçlu olduğu paraların getirilmesini emretmiş. Paralar getirilmiş ve Alâeddin'e verilmiş. Bu iş bittikten sonra frenk:

-Gemimize kadar geldin yorulmuşsunuzdur, herhalde bir bardak şerbetimi veyahut bir lokma yemeğimizi reddetmezsiniz demiş.

Alâeddin tok olduğunu lakin bir bardak şerbet içeceğini söyleyince şerbet getirilmiş. Halbuki o şerbetin içinde uyutucu ve uyuşturucu bir zehir varmış. Alâeddin bir bardak içince kendinden geçerek yere yuvarlanmış. O zaman frenk geminin kalkmasını emretmiş. Geminin demirlerini çekmişler, yelkenleri açmışlar, rüzgar o gün püfür püfür esiyormuş. Ertesi günü sabah olunca Alâeddin bir gün evvel içmiş bulunduğu zehrin artık tesiri kalmamış. Alâeddin derece derece yavaş yavaş uyanmış. Nihayet kendine gelmiş. Frenk, Alâeddin'i çağırtmış.

-Siz benim esirimsiniz sizi sevgilime götürüp göstereceğim.

Alâeddin o kadar korkmuş ki kendisini neden sevgilisine götüreceğini ve sevgilisine götürecek ondan başka adam bulamadın mı? diye frenke sormuş.

Kaptan, Alâeddin'e yukarıda nakil ettiğimiz sözleri söylerken frenk gemisinin yanından bir müslüman gemisi geçiyormuş. Müslüman gemi de kırk tane tüccar varmış. Frenk emir vermiş. Gemisi gidip müslüman gemisine çatmış ve onu zabdetmiş. Sonra arkasına takarak Cenevre'ye götürmüş. Oraya varınca frenk Alâeddin'i yanına alarak

karaya çıkmış. Pek uzakta olmayan koca bir sarayın kapasını çalmış. Kapı açılınca içeriden üstü başı yerinde yüzü örtülü bir kız peyda olmuş. Kız frenke boncuğun sahibini bana getirdiniz mi diye sormuş. Frenk:

-Hem boncuğu, hem de boncuk sahibini getirdim diye cevap vermiş.

Kız boncuğu istemiş, frenk boncuğu vermiş. Ondan sonra kızdan ayrılarak gerisin geriye gemiye gitmiş. Cenevre'ye her gemi geldikçe kazasız geldiğini şehre duyurmak için yüz parça top atması o zaman adetmiş. Onun için frenk de gemisine girince yüz parça top atmış. Cenevre Kralı topların gürleyişini duymuş. Acaba hangi gemi geldi? Diyerek limana varmış. Frenklerin gemisini bulup çıkmış ve frenke seyahatin nasıl geçtiğini sormuş. Frenk kaptan:

-Seyahatimiz şeker gibi geçti. Hatta yarı yolda bir müslüman kayığına rast geldik. Onu yağdan kıl çeker gibi kolayca zabtediverdik. İçinde kırk bir tane müslüman tüccar vardı. Onları da esir ettik, diye cevpa vermiş. Kral:

-Şu esirleri hemen şimdi limana getir demiş.

Kırkbir tüccarı ayaklarında prangalar, boyunlarında zencirler bulunduğu halde karaya çıkartmışlar. Alâeddin de bunların arasındaymış. Bu zavallıları yürütmüşler yürütmüşler, ta liman dairesine götürmüşler. Orada Kral bir mahkeme kurmuş. İlk esiri karşısına çağırtarak ona:

-Sen nerelisin ey müslüman diye sormuş. Biçare tüccar:

-İskenderun'luyum!

Diye cevap verince Kralın gözleri kan fışkırmış, ağzı öfkesinden köpürmüş.

-Kesin şunun kellesini diye cellata bağırmış.

Celladın satırı havaya kalkmış, bir kütürtü bir hışırtı olmuş. Tüccarın gövdesi bir tarafa kesik başı da kanlar içinde öbür tarafa düşmüş. Derken sıra ikinci tüccara gelmiş. İkinci tüccar da İskendirunlu'ymuş ve oralı olduğunu söylemiş. İlk tüccar neye uğradıysa ikinci tüccar da ona uğramış. Öbür tüccarların hepsi de hemşeriymişler. İskenderunluyum diyenin başı gitmiş. Nihayet kala kala bir Alâeddin kalmış Kral ona sorgu sual sormadan cellada dönerek:

-Bunu da haklayıver. Nereli olursa olsun! diye bağırmış.

Alâeddin'i örsün önüne götürmüşler. Başını kurbanlık koyun gibi örsün önüne yatırmışlar. Cellat ellerine tükürüp baltanın sapına yapışmış. Bu kadar cana kıymış bulunan kanlı satır bir baş daha koparmak üzere havaya kalkmış. Alâeddin içinde "Allaha ısmarladık dünya!..." diye düşünerek kelime-i şahadet getirmiş. Tam o sırada odanın kapısı açılmış. İçeriye yüzünden asalet ve iyilik akan ak saçlı ihtiyar bir kadın girmiş. Kral kadına hürmeten ayağa kalkmış. Orada bulunanların hepsi ona doğru eğilmişler.

Kadın krala:

Kilisede hizmet etmek üzere bana birkaç esir alıokuyunuz diye tembih etmemiş miydim? diye şikayet etmiş. Kral:

-Ah anneciğim biraz daha erken gelmiş olsaydınız kırk tane esir vardı. Onların içinden istediklerimizi seçebilirdiniz. Şimdi kala kala şu ayakda gördüğünüz esir kaldı. Onu alınız ve hizmetiniz de kullanınız! Diye cevap vermiş. İhtiyar kadın Alâeddin'e bakmış:

-Sen oğlum kilisede hizmet etmek mi yoksa öldürülmek mi istersin? diye sormuş.

Alâeddin içinden herhalde sonra bir kaçamak yolunu bulurum diyer düşünerek:

-Kilisede hizmet etmek isterim efendim, diye cevap vermiş.

Onun üzerine kadın Alâeddin'i mahkeme odasından çıkararak kiliseye götürmüş. Orada Alâeddin ihtiyar kadına dönerek:

-Pek âlâ canım valide, burada ne hizmet göreceğim diye sormuş. Kadın da cevaben onun göreceği işleri şöyle saymış:

Sen sabah erkenden kalkacaksın. Bu kilisenin beş tane katırı vardır. O katırları ormana götüreceksin. orada kuru odun kesip katırlara yükleyeceksin, o odunları kilisenin odunluğuna getireceksin. Ocağı yakacaksın sonra kilisenin halılarını meydana çıkarıp onları döveceksin. Sonra o gün artık mercimek mi fasulye mi, patates mi, ne yenecekse onu ayıklayıp pişireceksin. Bu işlerin çarçabuk bittimiydi. Kuyudan kilisenin dört yüz kırk testisini dolduracak kadar su taşıyacaksın. Yemeği dört yüz kırk dört tabağa ayırıp dörtyüz kırkdört papazın her birisine ekmeğini, yemeğini, su testisini görüteceksin. Kadın anlattıkça Alâeddin'in gözleri açılmış. Şaştıkça şaşmış, sıkıldıkça sıkılmış. Kadın sözünü bitirince:

-Aman canım valideciğim, demiş, buna iş, hizmet denilmez yavaş yavaş ölmek denir diye şikayet etmiş, ihtiyar kadın:

-Vallahi sen bilirsin. İster bu işi görür asılmaktan kesilmekten kurtulursun ister görmezsin ve doğru cellad eline düşersin, demiş kapatmış.

Kadın çekilip gittikten sonra Alâeddin yere çömelmiş. Başını iki avucuna alarak kumru kuşu gibi kederli kederli ve halinin neye vardığını düşünmeye koyulmuş. Kilisenin dörtyüz kırk dört papazından başka o kilisede on tane, kör, topal, sağır adam varmış ki yerlerdinden kımıldayamadıkları için bunların en kirli en pis işlerini görmek Alâeddin'in başına kalmış. Akşam olunca İhtiyar kadın yine görünmüş:

-Hani ya tembih ettiğim işleri görecektin diye çıkışmış. Alâeddin'de:

-Kaç elim var ki bu kadar işi görebileyim diye cevap vermiş. Kadın kızmış:

-Ahmak herif ben seni buraya oturup keyf sürmek için mi getirdim? diye bağırmış. Biraz duraklayıp düşündükten sonra:

-Şu köşede asılı duran tunç çubuğu al. Şehrin meydanına git. Şehrin valisi gece evine dönerken muhakkak meydandan geçer. Vali geçerken bu çubukla önüne geç. Ona "Ey vali kilisenin hizmetini görecek adam yok, geliniz de kilisenin işlerini kendiniz görünüz!" de. Vali hemen senin arkana düşer. Onu buraya getir ve unu öğütüp ona hamur yoğdurursun. Eğer bu döküp saydığım işleri el çabukluğu ile görmezse ona basarsın dayağı. Haydi git tam söylediğim gibi yap. Kimseden korkma diye ilave etmiş. Alâeddin:

-Başüstüne diyerek ayrılmış. Kadının tembihi vechile hareket etmiş. İşleri bitirmedikçe sokağa fırlır büyük küçük önüne kim çıkarsa onları kilisenin işlerini görmeğe mecbur edermiş. Alâeddin tam onyedi sene kilise hizmetinde kalmış.

Bir gün Alâeddin kilisenin işlerini bitirip de kilisenin bir köşesinde yorgun argın uyuklarken içeriye ihtiyar kadın girmiş:

-Haydi bu gün kiliseden çık ister meyhaneye git, ister arkadaşlarınla bisafirliğe git. Ne yaparsan yap akşama kadar kiliseden eksil demiş.

-Nedir, ne var? On yedi sene kiliseden ayrılmamamı tembih edip duruyordunuz. Bu gün ne varki beni kiliseden kovuyorsunuz.

-Kral Yuhanne'nin bir kızı vardır. Adı Hüsn Meryem'dir. Bugün o kız kiliseye gelecektir. O kiliseye gelirse burada kimsenin bulunmaması lazım gelir.

Bu izahat üzerine Alâeddin'e çekilip gitmek düşermiş; fakat o şimdiye kadar hiç kiliseden çıkmamış. Gider gibi yaparak kilisenin bir köşesine gizlenmiş. Saklandığı yerde kendi kendine:

-Acaba bu kralın kızı bizim kadınlar gibi midir? Bizimkiler gibi mi giyinirler? Acaba bu kızlar bizim kızlardan daha mı güzel olurlar? Bu meraklarımı buracıkta gidermeyince vallahi buradan şuraya bir adım bile atmam hiç yerimden kımıldamadan bekler dururum" Diye düşünüyormuş. Nihayet çat diye bir kapı açılıvermesin mi!... Alâeddin kapının açıldığı yere doğru bir bakmış bir de ne görsün? Canlar yakıcı güzellikte bir kız. Kızı görür görmez Alâeddin'in göğsünden bir kaç derin "oh!" çıkmış. Kıza öyle bir vurulmuş yüreği o kadar büyük bir sevgi ile harıl harıl parlamış ki deme gitsin. Kralın kızının yanında kız kadar güzel bir kadın daha yürüyormuş. Hüsn Meryem arada sırada ona dönerek:

-Çok teşekkür ederim kardeşim. Sen olmasaydın sıkıntıdan patlayacaktım. İyi ki seni yanıma çağırdım. Zübeyde bayağı sözlerin bana ferahlık verdi. Sağ ol! Var ol Zübeyde'ciğim der dururmuş.

Alâeddin Hüsn Meryem'in "Zübeyde" diye andığı kadına dikkatli dikkatli bakınca o kadının eski karısı Zübeyde olduğunu iki kere iki dört eder kadar katiyetle tanımış. Onu tanıyınca da taş gibi donakalmış. Çünkü o Zübeyde'yi çoktan öldü biliyormuş. Zübeyde

ölünce kefenleyip mezara götürmeye yardım eden o değilmiymiş? Nasıl olurda dipdiri sapsağlam bulunabilirmiş. Alâeddin az kalsın bağıracakmış. Lakin yine kendisini toplamış. Dur bakalım ne olacak? diye sırt etmeye karar vermiş. Kralın kızı yine konuşmuş:

-Zübeyde udu al da bir türkü söyle canlarımıza can kat, kederli gönlümüzün kederini gider. Diye yalvarmış. Lakin Zübeyde:

-Hayır hanımım vaadettiğin şeyi yapmadan benden birşey bekleme. Diye cevap vermiş.

-Vallahi Zübeyde sana ne vaadettiğimi unuttum. Bugün dalgınlığım var. Vaadim neydi ayol?

-Kocam Alâeddin'e beni kavuşturmanı vaadetmemişmiydin. Amma da çabuk unuttun.

-Ha, şimdi hatırladım. Pek âlâ vaadim vaattir. Yakında ben de sen de Alâeddin'e kavuşacağız. Şen şu tatlı nevalerinden başla. Hâla sözümde ne kadar sadık olduğumu göreceksin. Alâeddin hatta belki burada yanımızdadır.

-Amma da söyledin ha! Gözlerim kör değil ya, dört tarafa bakıyorum. Burada Alâeddin değil hiç kimsecikler yok.

-Görmeyene göre kimse yok halbuki görene Alâeddin buradadır. Şu köşeyi görüyor musun? O işte o köşede gizli duruyor, hem bizi görüyor hem de konuştuklarımızı duyuyor.

Bu sözlere Zübeyde pek inanmamış. Lakin yüreğinde bir "acaba" doğmuş. İnkisarı hayale uğramamak için gidip köşeye bakmış. Zübeyde El Avdiye'nin sesi yükseldikçe Alâeddin'in yüreğinde uyuşmuş yatan eski sevgiler süzülüp alevlenmiş. Nihayet dayanamamış gizli durduğu yerden dışarı fırlamış. Zübeyde El Avdiye'nin üzerine koşarak onu kucağına almış. İkisi birbirini tanımışlar. Beraberce saadet yaşları dökmüşler.

Bu kadar senelik hasretin sıkıntısı ve üzüntüsü ikisinin de gönlünden birdenbire kalkıverince ikisinin de memnuniyetden başları dönmüş, gözleri mahmurlaşmış, kararmış, ikisi de yere düşmüşler. Hüsn Meryem Hatun cebinden çiçek suyu dolu bir şişecik çıkarmış baygın aşıkların yüzlerine serpmiş. İkisi de ayılınca:

-Allah sizi kavuşturdu, bundan sonra inşallah ayrılmazsınız demiş.

Alâeddin şaşkın gözlerle karısına bakmış.

-A Zübeyde sen ölmedin miydi? Hatta seni bir o kadar şatafatla, tantanayla gömmedik miydi? Nasıl oluyor da sen yeni baştan dirildin, dirildikten sonra da buralara kadar geldin? Diye bağırmış.

-Hayır Alâeddin ben ölmemiştim. Beni bir cin kaptı havalara kalktı. Kısa bir zaman içinde beni buralara taşıdı. Sizin gömdüğünüz kadına gelince o bir dişi cindi. Benim kıyafetimi ve yüzümün şeklini aldı. Benim yüzüm ve benim kıyafetimle sizler ihep aldattı. Siz onu görmediniz Hoca başında telkin verdi, sonra savuşup işine gitti. İşte o zaman dişi cin tabutu parçaladı. Üzerini örtep toprakları dört yana savurdu, tozu dumana karıştırarak ortadan kayboldu. Ben gözümü açdığım zaman kendimi ta yanıbaşımızda durmakta olan kralın Hüsn Meryem Hatun'un yanında buldum.

-Siz kimsiniz ve beni neden buraya getirdiniz.

-Kader beni senin kocana vardıracak Bir gün gelecek ben de senin gibi onun karısı olacağım. Bunun böyle yazılı olduğunu ben okudum. Kaderin yazısı hiç değişmez. Sen beni ortaklığa ve kapı yoldaşlığına kabul ediyor musun? Diye cevap verdi. Bunları o kadar tatlılıkla söyledi ki yüreğimde bir türlü bir kıskançlık uyanmadı.

-Ben seni ortaklığa ve yoldaşlığa kabul ediyormu, yalnız merak ediyorum acaba kocam ne oldu? Onu biliyorsan bana söyle! diye yalvardım. Bana:

-Bir gün onunla karşılaşmaklığınızı takdir eden mukadderat onun alnına bir sürü yazılar yazdı. O alnının yazısını çekecek ve biz ona kavuşacağız. Olacak şeyleri kimse bozamaz. Ah da desek vah de desek fayda etmez. Eh iyisi ondan ayrı durdukça ayrılık acısını güzel sesle, güzel sözle, güzel çalgı ile unutmaktır. Buna dünya dediler. Bu ancak böyle gelir böyle geçer kardeşim, dedi: Ben de buna boyun eğerek Hüsn Meryem'le beraber seni bekledik. Aradan aylar yıllar geçti. Dağlar dağlara kavuşmadı ama sonunda biz bize kavuştuk.

Bu sefer Hüsn Meryem Alâeddin'e dönerek:

-Ay Alâeddinim beni kendine karı olarak alıyor musun? Benim kocam olur musun? Diye sormuş.

Alâeddin başını öne eğerek kısaca düşünmüş.

-Hanımcığım demiş. Teklifine canı gönülden eyvallah diyeceğim. Larin sen hıristiyansın ben müslümanım. İkimizin birleşmesi nasıl mümkün olur?

-Hıristiyanlık benden uzak olsun. Ben çoktan hıristiyanlığı bırakarak gizli din güttüm. Ben Elhamdülillah Müslümanım. Müslümanlığı kabul ettiğim de dünkü bir iş değlidir. Onsekiz senedir müslümanlığımla iftihar ederim. Alâeddin ezile büzüle:

-Hanımcığım demiş. Ben memleketime dönmek isterdim.

Hüsn Meryem de:

-Alnında birkaç yazı daha vardır. Orada yazılı olan şeyler başına gelecek ve nihayat sen de memleketine gitmek hususundaki muradına ereceksin! Sana bir de müjde vereyim. Senin bir oğlun doğdu, büyüdü, anlı şanlı bir delikanlı oldu. Adı Arslan'dır. Tabiatı da adı gibidir. Bu dakikada halifenin sarayında büyük bir makam sahibidir.

Sürdüğü devlet büyüktür. Bundan başka sana iftira eden, senin başına bu felaketleri getiren adamın hıyaneti meydana çıkmış, adalet yerini bulmuş, başı satır altına düşmüştür. Sana fenalık eden adamın adı hırsızlar padişahı Kemâkin'dir. Senin orda bulunan helifenin eşyasını oraya getirip saklayan odur. Dükkanına boncuğu gönderen de benim. O boncuğu senden almak isteyen frenk kaptan da beni sevin bir kafirdir. O benim aşkımla yanıp kavrulmaktadır, fakat ona zerrece yüz vermedim. Bir gün bana "sana varmayı ümit edebilmek için ne yapalım söyle bana! Ayı göklerden yere indirip sana getireyim mi? İstediğin ne kadar güç olursa olsun gönlümün dileğini yerine getirmekte zerrece titrek tereddük gösterirsem kahrolayım!" dedi. Ben de ona cevap olarak:

"Şöyle böyle bir boncuk vardır. Dünyayı ara tara o boncuğu bul o boncukla beraber sahibini de bana getir" dedim. O gitti dünyada aramadık köşe bucakbırakmadı. Nihayet seni bulduğu yerde buldu ve buraya getirdi. Kral senin kırk arkadaşının kellelerini kestirdi. Sıra sana gelince seni ölümden kurtarmak için bildiğin o mahut ihtiyar kadını mahkeme odasına gönderdim. Alâeddin:

-Allah iyiliğinize karşılık size iyilik, sağlık versin diye cevap vermiş. Hüsnü Meryem, Alâeddin'in onun müslümanlığına pek inanmadığını görmüş. Gidip önünde kelime-i şahadet getirmiş. Artık Alâeddin'in yüreğinde şüpheden eser kalmamış ve Hüsn Meryem'e:

-Peki ama bir şeyi çok merak ediyorum. Bu boncuğun aslı kuvveti nedir? O boncuk elinize nasıl geçti?

Diye sormuş. Hüsn Meryem de şöyle anlatmış.

-Bu boncuk sihirli bir hazinenin en sihirli bir taşıdır. Onda dört türlü kuvvet vardır. Benim baba tarafından ninem bu memleketin pek tanınmış bir sihirbazıydı. Onun yapamayacağı şey yoktu. En çetin muammaları, en güç bilmeceleri çözer, bulur manalarını bildirirdi. Ninemin sihirli taşlardan mürekkep bir hazinesi vardı. İşte o boncuk hazinenin belli başlı taşlarından birisidir. ondört yaşıma gelince İncil'i Tevrat'ı, Zebur'u okudum. Kur'an-ı gözden geçirdim. En son ve en büyük peygamberin Hazreti Muhammed olduğunu anladım ve ona inandım. Allah'a iman ettim. Müslüman oldum. derken ninem hasta oldu. Beni ölüm döşeğinin yanına çağırarak bu boncuğu verdi ve boncuğun neler yapmak kudretinde olduğunu tarif etti. Ninem ölmeden az evvl odasına babam geldi.Ona rica etti. "Aman anne bir hesap et, yıldızlara sor da ömrümün nasıl geçeceğini ve nasıl biteceğini bana bildir!" dedi. Ninem yıldızları gözden geçirdi. Cinlerle görüştü, konuştu. Pirlere danıştı ve babama "Vallahi oğlum sonun kanlı bir ölümdür. Bu ölüm yakın değil uzaktır. Hayatına ya İskenderiye'li veyahut İskenderun'lu bir müslüman nihayet verecek" diye cevap verdi. Babamı bir meraktır aldı. İskenderun'lu veyahut İskenderiye'li denince tüyleri ürperir, gözleri kan çanağı gibi kıpkırmızı olurdu.

İskenderiye'den veyahut İskenderun'dan kim gelirse cellada teslim eder ve kendi gözü önünde başlarını kopartırdı. Hatta bu kadarla kifayet etmedi. Memleketin bütün gemicilerini, kaptanlarını bir araya topladı. Denizciler kurultayı kuruldu. Onlara "ey denizciler ne yapıp yapacaksınız, gece gündüz uğraşacaksınız İskenderiye'den veyahut İskenderun'dan müslüman esir alacaksınız, o esirleri getirip bana vereceksiniz. en çok esir getireninizin alnını öperim, hiç esir getirmeyenin ise alnını karışlarım." diye bangır bangır bağırdı. İşte ondan sonra kaptanlar İskenderiyeli avına çıktılar. Bir yarıştır başladı. Artık yakalayan yakalayana oldu. Yıl geçmezdi ki bu şehrin sokaklarında İskenderun veya İskenderiyeli kanı oluk gibi akmasın. Siz buraya geldiğiniz zaman işte bu sebepten dolayı size İskenderiyeli olup olmadığınız soruldu ve muspet cevap verenlerin başı uçtu. Ben ninemden sihir de öğrenmiştim. Ninem öldükten sonra beni bir meraktır aldı. Gece gündüz "acaba ben kime varacağım" diye merak ederdim. Onun için yıldızlara danıştım, pirlere soruşturdum. Bir gün Alâeddin adlı birisiyle evleneceğim bana bildirildi. Artık o günden sonra aklım fikrim senden ibaret oldu. Senin kim olduğunu, nereden geldiğini nereye gittiğini ne yapmakta olduğunu takip edip öğrendim. Seni yıllarca bekledim, bekledim. Başına birçok belalar geldi. Sen belaya uğradıkça ben burada yandım. Döndüm, dolaştım kaderin yazısı yerini buldu. İşte o gün bugün karşıma çıktın Elhamdülillah..."

Bu kadar çırpınmaya, sararıp kızarmaya, titreyip kıvrılmaya bülbüller, çağlayanlar gibi ötmeye can mı dayanır? Allah'tan hemen oracıkta hemen oracaktı Hüsn Meryem ile evlenmiş, lakin hemen memlekete dönmek şartıyla ha! Bu şartı yerine getirmek için Hüsn Meryem Alâeddin'i gizli gizli sarayına çekerek bir odacığa kapatmış. Ondan sonra babasının yanına gitmiş. Babası ona:

-A evladım, demiş. Ne kadar zamandır gözükmedin bugün yüreğimde bir sıkıntı var! Gel karşıma geç içki takımını getir, seni seyrede seyrede içki içeyim, sarhoş olayım da yüreğimi kemirmekte olan acıyı unutayım demiş.

Hüsn Meryem şarap testisini bardakları oraya getirmiş. Kendisi de babasının karşısına geçip üturmuş. Hüsn Meryem doldurur babası içermiş. Herif başını şöyle bir tütsüleyip de Hüsn Meryemin ne yaptığının farkına varamayacak hale gelince kız bardağa biraz uyutucu ilaç atmış. Babası bardağı yallah deyip devirince gözü kapanmış ve sırt üstü uzanmış. Kız hemen Alâeddin'in gizli bulunduğu yere koşmuş. Alâeddin'i odasından çıkarıp babasının bulunduğu yere götürmüş. Oraya varınca Alâeddin'e dönmüş:

-İşte babam işte sen! Artık sen ne istersen öyle yap! Demiş.

Alâeddin frenkin elini sıkı fıkı zencirlerle bağlamış. Sonra yüzüne uyandırıcı bir ilaç, bir ruh tutmuş. Herifin nefesi dirileşmiş, gözleri derece deree aralıklaşmış. Nihayet

aklı başına gelerek tamam uyanmış, ayılmış. Fal taşı gibi açılan gözlerini şöylece dört bir tarafına gezdirince bir de ne görsün? Kızının ta kendisi ama nerede? Alâeddin'in kucağında... ihtiyar başında saçları diken diken olmuş. Kırık bir sesle:

-A kızım bana böyle mi edecektin? diyebilmiş. Kız:

-Babacığım ben senin öz kızınım lakin Elhamdülillah müslüman oldum. Gel de sen de benim gibi müslümanlığı kabul et. Bak ben doğru dini kabul ettim. Yüreğimde bir serinlik bir hafiflik, bir ferahlık duyuyorum. Sen de inat etme imana gel! Eğer iman edersen seni sevgiyle hürmetle yad ederiz. Eğer imana gelmezsen kaderin ancak ölüm olabilir. Çünkü yaktığın canlar artık haddi hesabı geçti. Ancak büyük dinin merhamet denizine dalarsan temizlenmeyi ümit edebilirsin aksi halde, ben ki senin kızınım ben bile senden tiksinir, ölmeni yaşamana tercih ederim diye korkutmuş.

Alâeddin de ihtiyarı kandırıp yola getirmek için ne söylemek nasıl yalvarmak lazımsa yalvarmış. Karı koca onu iknaya uğraştıkça herif söylemedik fena söz etmedik küfür bırakmamış. Gerek Alâeddin gerek karısı ihtiyarın yola gelmeyeceğini anlamışlar. Alâeddin hançerini çekmiş frenkin boğazını sağ şah damarından sol şah damarına kadar ayırmış. Frenk ölürken bile Allahına'da babasına da, doğurana da savurmadık fena söz bırakmamış. Alâeddin "kader böyleymiş!" diyerek karısını almış ve odadan çıkmış.

Sarayda yükte hafif pahada ağır ne varsa sarmışlar, sarmalamışlar, bohça yapmışlar. Saraydan usulcacık çıkarak kiliseye geçmişler. Hüsn Meryem cebinden tılsımlı boncuğu çıkarmış. Boncuğun bir yüzünde belli belirsiz bir yatak resmi çiziliymiş. Kız parmağını o yüzüne sürüştürmüş. Birden bire kilisenin ortasında koca bir minder peyda olmuş. Alâeddin'i bu minderin üzerine çıkardıktan sonra gidip Zübeyde'yi gizli bulunduğu yerden getirmiş. Sonra kendisi de onların yanına oturmuş. Mindere "yürü bakalım" deyince minder taht-ı Süleyman gibi havalanmış, yükselmiş, yükselmiş. Ta göğün kubbesine yaklaşmış. Sonra yanlamasına yol almaya başlamış. derken efendim minder yeşilliklerle örtülü zümrüt gibi bir vadinin üzerinden geçerken Hüsn Meryem tılsımlı boncuğun bir başka yüzünü oğmuş. Minder yavaş yavaş inmeye başlamış. Minder inmiş inmiş rüzgarsız havada cam gibi bir suya konan tüy gibi gelip çimenlerin üzerine oturmuş. kız yine boncuğu çıkarmış. Boncuğun bir yüzünde de bir köşk resmi varmış. Hüsn Meryem o resmi ellemiş. Vadinin ortasında seyri bile göklere sefa veren bir köşk kurulmuş. Alâeddin, Hüsn Meryem, Zübeyde El-Avdiye bu köşke girmişler. Köşk etrafindaki ağaçlar meltem rüzgarıyla fısıldaşıyor kuşlar ötüşüyor, buz gibi soğuk cam gibi berrak sular şırıldaya şırıldaya akıyormuş. Üç yolcu o sularda abdest almışlar. Allah'a şükürler etmişler.

میندره « یوروباقالم » دیه‌جه میندر تخت سلیمان
کبی، هوالانمش . یوکسلمش. یوکسلمش .. تا کوکك
قبه‌سنه یاقلاشمش

Mindere "yürü bakalım" denince minder taht-ı Süleyman gibi havalanmış yükselmiş yükselmiş ta göğün kubbesine yaklaşmış.

Hüsn Meryem yine boncuğu çıkarmış, yine elini bir yüzüne sürtmüş. Göz açılıp kapıncaya kadar kısa bir zamanda çarçabuk bir masa kurulmuş. Masanın üzerine tabak tabak hindi dolması, tabak tabak balıklar, kurabiyeler, baklavalar, şeftaliler, kavunlar, portakallar sıralanmış. Üç garip bu sofranın başına geçerek aç karınlarını doyurmuşlar. Kana kana içmişler, yorgunluklarını gidermişler.

Gelelim başı kesilen frenk kralına. Kralın oğlu babasını sarayda aramış durmuş. Onun ölü bulunduğu odaya varınca bir de ne görsün? Babası kanlar içinde yerde serili yatıyor. Onu ellemiş ötesine berisine ilişmiş. Babasının ölü bulunduğunu anlamış. "Acaip, acaip!" diye bu sefer kız kardeşi Hüsn Meryem'i aramaya koyulmuş. Onu da bulamayınca ihtiyar kadını bulmaya uğraşmış. Nihayet geçidin birinde ona rastgelmiş. Kardeşinin ne olduğunu ve nerede bulunduğunu sormuş. Kadın:

-Vallahi epeyce zamandır onu gördüğüm yok, nerede olduğunu hiç bilmiyorum.

Diye cevap vermiş. Oğlan dosdoğru askerlere koşmuş. "Silah başına!" diye bağırmış. Askerler alt üstü olmuşlar. Süvariler atlarına koşmuşlar. Piyadeler kargılarına sarılmışlar. Derhal şehirden dışarı uğramışlar ve Hüsn Meryem'i aramaya koyulmuşlar. Dere tepe düz gitmişler. Nihayet Hüsn Meryem'in tılsımla kurduğu köşkün ta yanına varmışlar. Binlerce atların takırdayışı, piyadenin rap rap rap! yürüyüşü göğün gürlemesi gibi bir gürültü yapıyormuş. Köşkte uyuyanlar uyanmışlar. Hüsn Meryem pencereden bir bakınca gelenlerin kim ve niçin geldiklerini hemen anlamış. Zaten onun anlamasına da kalmamış ya! Çünkü ordunun başında yürüyen frenk şehzadesi:

-Nereye kaçıyorsunuz bre hainler? Bilmiyor musunuz ki nereye gitseniz, cehennemin dibine de gizlenseniz sizi yakalarız! Diye boğazını yırtarcasına bağırıyormuş. Hüsn Meryem ,Alâeddin'e koşmuş:

-Yahu senin silah kullanmakta hünerin var mı? Diye sormuş. Alâeddin kederli bir yüzle:

-Vuruşta ve kırışta cahilim! Diye cevap vermiş. Hüsn Meryem yine boncuğu çıkarmış. Boncuğun bir yüzünde de bir silahşör resmi varmış. Kız onu ellemiş. Ordunun ilerlediği tarafın mukabilinden tozu dumana karıştıra karıştıra gelen bir süvari peyda olmuş. "Vur vur vur!" diye gürleye kükreye gavurların arasına dalmış. Har vurup harman savurmuş. Pala bir çakıp bir inince birkaç kelle havaya savruluyor, kanlı pala yedi kat yere geçiyormuş. Fırtınaya boraya çatmış koyun sürüsü gibi gavur ordusu allak bullak, toz buz olmuş. Çil yavrusu gibi dağılıp ortadan kaybolmuş.

O zaman Hüsn Meryem Alâeddin'e dönmüş.

-Alâeddin İskenderiye'ye gidelim! Diye cevap vermiş. Üç kişi yine mindere binmişler. Hüsn Meryem bir şeyler fısıldar fısıldamaz yine minderin ayakları yerden kesilmiş. Gözlerin bir parlayışı kadar kısa bir zamanda İskenderiye'ye varmışlar.

Alâeddin iki kadını bir mağaraya kaparmış. Kendisi şehre inerek onlar için elbise ve örtü satın almış. Kadınlar giyinip kuşanmışlar. Alâeddin onları güzel temiz bir haneye götürüp bırakmış. Kendisi aşçıya giderek yiyecek içecek satın almış. Hana dönerken sokakta kime rastgelmiş bilir misiniz? Ahmed Denef'in kendisine. Halbuki Alâeddin'i aramak için Ahmed Denef Bağdat'tan da İskenderiye'ye kadar gelmiş. Ahmed Denef Alâeddin'e bir oğlu doğduğunu ve hatta o dakikada yirmi bir yaşına varıdğını müjdelemiş. Alâeddin'de başından gelip geçenleri hep bir bir anlatmış. Herbiri ötekinin anlattıklarına şaşmış. Alâeddin Ahmed Denef'i hana götürmüş. o gec orada kalmışlar. Ertesi günü Ahmed Denef Alâeddin'e Harun Reşid'in kendisini görmek istediğini söylemiş. Lakin Alâeddin, kaç seneden beri anavatanını, anasını, babasını görmediği için "Evvela Kahire'ye gidelim de sonra!" demiş. Dördü birden minderin üzerine binmişler. "Ver elini Kahire" demişler. Kahire'ye varmışlar. Darb El-Asgar mahlesine konmuşlar. Çünkü Alâeddin'in evi o mahledeymiş. Alâeddin yüreği titreye titreye minderden inmiş. Eh bir kaç senelik gurbet, kaç senelik ayrılık, kaç senelik hasret imiş bu? "Baban öldü, anan öldü diye cevap verirlerse ne olacağını, ne duyacağını düşünerek yüreğindeki yağ eriyormuş. Neyse Alâeddin kapıyı çalmış. Hiç ölen, eksilen yokmuş. Öpüşmüşler, koklaşmışlar birbirlerini tanıyanlar birbirleriyle tanışmışlar. Alâeddin kırk gün kırk gece ana baba evinde anasıyla babasıyla kalmış. Kırkbirinci günü ailesine Allaha ısmarladık diyerek iki karısı ve Ahmed Denef ile beraber Bağdat yolunu tutmuş.

Bağdat'a yaklaşınca Ahmed Denef atını ileri sürmüş. Kafileden evvel Bağdat'a yetişip kimlerin gelmekte olduğunu müjdesini Harun Reşid'e ulaştırmış. Harun Reşid sevinçten yerinde oturamaz olmuş, misafirlerini ağırlamak için bütün memleketi ayağa kaldırmış. Alâeddin ve karıları sarayda kalmışlar. Genç Arslan'ı, Harun Reşid Onyediler Başbuğu tayin etmiş. Hepsi zevk ve sefa ile ömürlerinin sonuna kadar yaşaya yaşaya muratlarına ermişler.

TEMBEL MEHMED'LE TILSIMLI MAYMUN

Birgün Harun Reşid sarayında tahtının üzerinde kurulu oturuyormuş. Harem dairesinden bir zenci kölesi girmiş. Kölenin elinde zümrütlerle, yukatlarla daha nice nice kıymetinde paha biçilmez taşlarla bezenmiş bir taç varmış. Köle yerleri öptükten sonra Harun Reşid'in önünde durarak:

-Halifem kölenizi Zübeyde Hatun gönderdi. Elimde tuttuğum taç kendilerinin yaptırdığı bir taçtır. Bunun her tarafi bilmiş, taşları konmuş. Lakin tepesi için münasip güzellikte ve büyüklükte bir taş bulunamamıştır. Zübeyde Hatun taçın tepesine yaraşacak bir elmas bulmak için kendi hazinesini alt üst etti. Lakin bir türlü münasip bir taş bulamadı. Onun için tacı size gönderdi ki lütf ediniz kerem ediniz v bu taca yaraşır koca bir elmas tanesi bulunuz, demiş ve eğilerek yerleri öptükten sonra el pençe divan durmuş.

Harun Reşid'in cevabını beklemiş. Halife ellerini çırpmış, içeri birkaç zabitle beraber sarayın hazinecibaşısı gelmiş. Harun Reşid kendi hazinesinin gözden geçirilmesini ve taca münasip bir elmas bulunmasını emretmiş. Zabitlerle hazinecibaşı sarayın alk katına inmişler. Halifenin hazinesini aramışlar, taramışlar. Lakin tacın kıymetine güzelliğine uyacak bir taş bulamamışlar. Mey'us mey'us halifeye dönerek münasip bir elmas bulamadıklarını söylemişler. Harun Reşid'in canı sıkılmış:

-Nasıl olur? Demiş. Ben Halife olayım, dünyanın padişahlarının padişahı olayım da hazinemde şu taca göre bir elmas bulunmasın sizlere yazıklar olsun! Haydi önümden yıkılınız dosdoğru çarşıya gidiniz bütün dükkanları arayıp istediğimi bulmayınca geri dönmeyiniz!...

Diye bağırmış. Gerek zabitler gerek hazine ağası korkudan titreye titreye dışarı çıkarak soluğu çarşıda almışlar. Elması bulmak için uğramadıkları yer, soruşturmadıkları tüccar kalmamaş, fakat bir türlü istedikleri taşı bulamamışlar. İhtiyar tüccarlardan bir ikisi:

-Yahu siz çarşıyı boşuna arıyorsunuz. Biz burarın kırk yıllık kocamış kurtlarıyız. Çarşıda ne var ne yok biz bilmezsek kim bilir. Aradığınız taşı bulsanız bulsanız ancak Basra'da Tembel Mehmed'de bulabilirsiniz. diye salık vermişler.

Zabitler ve hazine ağası bu taşı yaratacak değillermiş. Onun için tekrar saraya dönmüşler, yaptıklarını, duyduklarını Harun Reşid'e bildirmişler. Halife veziri Cafer El-Barmeki'yi çağırmış. Basra'da Vali Mehmed Ez-Zeyni'ye bir mektup yazarak Tembel Mehmed'in hemen Bağdat'a gönderilmesini tembih etmesini emretmiş. Vezir halifenin önünde mektubu yazmış ve Mesrur ile Basra'ya göndermiş.

Mesrur Basra'ya varmış. Mektubu Mehmed Ez-Zeyni'ye teslim etmiş. Vali mektubu okuyunca en büyük zabitlerden bir kaçını Mesrur'un yanına takarak onları, Tembel Mehmed'e göndermiş. Tembel Mehmed'in kapısını çalmışlar. Şatafatlı elbiselere bürünbüş bir köle kapıyı açmış. Mesrur ona:

-Çabuk git efendine haber ver. Harun Reşid onu istiyor, demiş.

Köle gitmiş. Biraz sonra Tembel Mehmed'in kendisi gelmiş. Mesrur'un önünde yeri öpmüş:

-Halifenin her emrini yerine getirmek boynumuzun borcudur. Onun emirlerini memnuniyetle telakki eder, Bağdat'a giderim. Ne olur fakirhaneye bir teşrif buyursanız, içeri girip biraz dinlenseniz demiş. Memur:

-Efendim halifenin emirleri pek katıdır. Son derece acele etmekliğimizi tekrar tekrar tenbih etmişti. İnşallah başka vakit gelir misafiriniz oluruz. Diye cevap vermiş. Lakin Tembel Mehmed:

-Acele ederiz lakin bazı ufak tefer işlerim vardır. Buradan ayrılmadan evvel onları çarçabuk yoluna koymak icap eder. Siz içeriye buyurunuz hiç olmazsa bir dakika misafir kalınız. Sonra hep birden kalkar gideriz diye yalvarmış. Daha ne diller ne diller dökmüş. Mesrur ile zabitler kanmışlar Tembel Mehmed'in evine girmişler.

İlk geçit de bir de ne görsünler, avluya kadar giden yolun iki tarafı kırmızı altınla işlenmiş, tavanlardan yerlere kadar mavi perdeler asılmış. Büyük bir kapıdan avluya geçmişler. Birden bire elli kadar köle koşuşmuşlar. Misafirleri o büyük kapıdan istikbal etmişler. Meğerse orası hamammış. Hamam renk renk mermerlerden yapılmaymış. Her tarafında ince ince işlenmiş, arabeskler varmış. Hele kurnaların böylesine Harun Reşid'in sarayında bile rastgelmemiş, kurnalara sıcaklı, soğuklu çifte musluklardan çiçek suları akmış. Derken efendim hamama birçok tellaklar sökün etmiş. Ellerinde ipekli lifler, gül kurusuyla yoğulmuş temiz kum topları varmış. Misafirler üzerine ipek halılar serili göbek taşlarına yan gelmişler. onlara şerbetler ikram edilmiş. Oğulmuşlar, yıkanmışlar vücutlarına türlü türlü kokulu yağlar sürmüşler. Mesrur ile zabitler hamamdan çıkınca bu sefer önlerine başka başka köleler çıkmışlar. Misafirlere elmaslı incili elbiseler giydirmişler ve Tembel Mehmed'in yanına götürmüşler. Tembel Mehmed koca bir minderin üzerine yatmış. Minder diyoruz ama o minderin yanında padişahların tahtları, otağları kaç para edermiş? Minderin üstüne tavandan üzerleri inciler ve zebercetlerle işlenmiş perdeler sarkıyormuş. Bunların üzerindeki işlemler o kadar ince o kadar hünerli imiş ki değme örümcek ağını bu kadar ustalıkla öremezmiş. Hele minderin ötesine berisine atılan yastıkların güzelliğini saymaya insanın dili yetmezmiş. Mesrur odaya girince Tembel Mehmed hürmetle ayağa kalkarak onu yanı başına minderin üzerine oturtmuş. Herif bir elini çırpmış elli tane köle yerleri öperek odaya dalmışlar. Tembel

Mehmed yemek sofralırının getirilmesini emretmiş. Derken efendim bir biri arkasına odaya sofralar getirilmeye başlanmış. Her sofranın gelişinde Mesrur şaşırıp kalıyormuş. Yemek kaplarının her birisinin üstünde yüzbinlerce altın kıymetinde taşlar vramış. Ya masaların yapılışlarındaki ve oymalarındaki hüner üzerlerindeki taşlardan kat kat dah akıymetliymiş. Mesrur farkına varmadan parmaklarını ısırmış ve Tembel Mehmed'e:

-Vallahi ben dünya gezmiş, gün görmüş, padişahlara misafir kalıp, onlarla konuşmuş bir adamım. Lakin dünyanın hiçbir tarafında burada gördüğüm nadir şeylerin misline rast gelmedim, diye hayret-i izhar etmiş.

Sofranın üzerindeki yemekler hep Çin fağfurundan çanaklar içindeymiş ipekler en berrak en renkli teraşide billur bardaklar ve kadehler içinde imiş ne ise sözü fazla uzatmayalım. Gerek Tembel Mehmed gerek misafirleri karınlarını doyurmuşlar. Kana kana içmişler. Bu işte olup bittikten sonra Mesrur Tembel Mehmed'e dönerek:

-Efendim demiş, misafirperverliğinize karşı size ne kadar teşekkür etsek azdır. Yalnız artık burada daha fazla kalmamız imkansızdır. Bağdat'tan hareket ederken Harun Reşid pek acele hareket etmekliğimizi bizlere tekrar tekrar tembih etmişti. Buraya geleli epeyce vakit geçmiştir. Artık bizim sizi teşyii etmemize müsade buyurunuz! Tembel Mehmed:

-Dünyada en büyük emelim halife hazretlerinin emrine, iteattir. Lakin kendilerini arzu ettiğim gibi memnun etmek için buradan bazı şeyler tedarik etmek icap edecek. Bu eşya ise ancak yarın hazır olacak. Artık geciktiğimiz kadar geciktik. Bu gecede sabrediniz, yarın şafakla beraber yola çıkarız diye cevap vermiş.

Artık çar naçar Mesrur o geceyi Tembel Mehmed'in evinde geçirmiş. Ertesi gün gök ağarmaya başlayınca evin önüne Tembel Mehmed'in katırını getirmişler. Katırın üzerindeki eğer takımı bile incilerle bezenmişmiş. Mesrur bu katırı ve üzerindeki takımı görünce içinden "Tembel Mehmed bu kıyafetle Bağdat'a gidiyor ama, halife bu eşyaları görür görmez Mehmed'e bu kadar parayı ve bu zenginliği nereden kazandığını muhakkak soracak bakalım Tembel Mehmed o vakit ne cevap verecek" diye düşünürmüş. Neyse yolcular katıra bindikten sonra besmeleyle Bağdat yolunu tutmuş.

Seyahat iyi geçmiş. Yolcular da günün birinde Bağdat'a varmışlar. Tembel Mehmed halifenin önüne çıkınca halifee ona oturmasını emretmiş. O da edep ve terbiye ile minderin bir tanesine ilişmiş ve Harun Reşid'e:

-Ey Emir El Müminim, size takdim etmek üzere Basra'dan bir hediye getirdim, izin verirseniz onu efendime takdim edeyim. Diye yalvarmış. Harun Reşid izin vermiş Tembel Mehmed dışarıda duran hizmetçilerine işaret etmiş. Hizmetçiler koca bir sandık getirmişler. Tembel Mehmed sandığı açmış, içinden birçok şeyler çıkarıp Harun Reşid'e vermiş. Bunların arasında yaprakları altından, yemişleri fındık gibi iri incilerden,

zümrütlerden, yakutlardan yapılı bir ağaç varmış. Halife bu ağacı görünce, gerek taşlarının kıymetine gerek üzerine teksif edilmeş bulunan hünere şaşmış. Hakikaten de şaşılacak kadar varmış. Birinci sandığın içindeki hediyeler çıkarıldıktan sonra Tembel Mehmed uşaklarına bir işaret daha yapmış. Hizmetçiler bu sefer bir ikinci ve daha büyük sandık getirmişler. Tembel Mehmed o sandığı da açmış. Onun içinden de bir çadır çıkarmış. Ama çadır deyip geçmeyin. an ve şanı dünyayı kaplayan saraylar bu çadırın yanında kaç para edermiş. Çadırın ortasındaki direk kemalen öd ağacından ve her tarafı altın ve gümüş kakmalıymış. Çadırın etekleri zümrütlerle işlenmiş üstü dünyada kurt, kuş, ne kadar canlı hayvan varsa onların nakışlarıyla örtülüymüş. Altın ve gümüş sırma inciler, elmaslar, yakutlar, zebercetler, kehribarlar, piruzeler, kan taşları, mercanlar çadırın her tarafını kaplamış bulunuyorlarmış. Harun Reşid çadırı görünce çok beğenmiş. Tembel Mehmed Halifeye:

-Ey padişahım sakın bunları sizden bir şey beklediğim için getirdiğimi sanmayınız. Bunları kendimiz örüp yapmışızdır ve uzun zamandan beri evimizde saklamışızdır. Ben acizleri ahaliden bir adamım. Bizlere öyle şeyler ne gerek. Bunlar olsa olsa halifelere yaraşır diyerek size takdim ediyorum. Bizim marifetlerimiz yalnız bunlardan ibaret değildir. Müsade ederseniz yapmaya mukadder olduğum bazı şeyleri daha huzurunuzda teşhir edeyim. Demiş. Harun Reşid izin verince Tembel Mehmed dudaklarını oynatıp sarayın duvarlarına bir işaret yapmış. Bütün duvarlar ona doğru eğilmişler. Tembel Mehmed bir işaret daha yapınca duvarlar yavaş yavaş kalkarak eski vaziyetlerini almışlar. Bundan sonra Mehmed gözünün birisini kırpmış, önüne kocaman bir kuş kafesi gelmiş. Kafesin içinde çeşit çeşit renkte kuşlar varmış. Tembel Mehmed bu kuşlarla konuşmuş. Kuşlar da ona birer birer cevap vermişler. Harun Reşid şaşırmış, gözlerini fal taşları gibi açmış. Mehmed'e:

-Yahu sen bu hüneri nereden öğrendin? Bu kadar zenginliği nereden topladın. Sana tembel diyorlar, fakat bu yaptığın ve gösterdiğin marifetler bir tembelin yapabileceği bir şeye benzemiyor. Biz babanın bir hamamda tellalllık ettiğini ve öldüğü zaman sana on para miras bırakmadığını duyduk. Şu hikayeyi bize anlat da zihnimizi gıcıklayan merak zail olsun! demiş.

Tembel Mehmed de hikayesini şöyle anlatmaya başlamış:

-Ey padişahım, babamın tellak olduğunu ve ölünce bana miras bırakmadığını söyleyenler doğru söylemişler. Beni Tembel Mehmed diye anmalarına gelince, küçüklüğümde ben hakikaten tembellerin tembeli bir çocuktum. Tasavvur ediniz. Eve kadar yürümeye üşenir, herhangi bir ağacın gölgesinde serilivermiş güneş, göğün yüzünde çakılı durmaz a. Güneş yürüdükçe gölge üzerimden çekinir ve ben güneşin

ateşiyle yanar, kavrulur, fakat yine ta yanı başımda serin serin uzanan gölgeye gitmeye üşenirmişim. İşte bunun için tembel demişler.

Yaşım onaltı mıydı? On beş miydi, iyice hatırlayamıyorum, babam birdenbire öldü ve bana bir mangır bile miras bırakmadı. Annem çok hamarat, çok işbilir bir kadıncağızdı. Çalışır, çabalar, hizmetçilik ve çamaşırcılık eder, hem kendi ekmeğini çıkarır hem de ben evde bir yanımda seril iyatarken beni yedirir, içirir ve gyidirirdi. Birg ün annem bizim iaşemize yetecek olan paradan beş gümüş parçayı fazla kazandı. Hemen gelip benimle baş ucuma dikildi ve :

-Oğlum dedi, işittiğime göre Şeyh Ebu Muzaffer yakında ticaret etmek için Çin Maçin'e gidecekmiş. Ben bugün fzla olarak şu beş parça gümüşü kazandım. Bu para senindir ama ben bu parayı sana vermeyeceğim. Şeyh Ebu Muzaffer'in fukarayı ne kadar koruduğunu bilirsin. Gel beraberce şeyhe uğrayalım. Bu parayı ona verelim. Bu para ile senin için Çin Maçin'den bir şey satın alsın ve bize getirsin, belki o şeyi burada satarak biraz kar ederiz, felek yüzümüze güler, belki biz de gün görürüz dedi.

Ben anneme rahatımı bozduğu için darıldım, kızdım, söylendim, başımdan defolarak kendi halime bırakmasını istedim. Annem öyle üfürük üfürmekle savuşup gidecek takımdan değildi. Ayaklarını başucuma bir kere temel direği gibi saplamıştı. Sözlerime çok öfkelendi:

-Rabbena hakkı için kalkıp benimle beraber gelmezsen bu dakikadan itibaren ne sana bir yudum su ne de bir lokma ekmek veririm, dedi. Ben her ne kadar birşey bilmez, bir şeyden anlamaz bir adam idiysem de annemin dediğini der koduğunu kor bir kadın olduğunu bilirdim. İçimden, oldu olacak, kırıldı nacak diye düşündüm.

-Beni kaldır! Dedim. Annem beni kaldırdı.

-Ayakkabılarımı getir! Dedim, getirdi.

-Ayakkabılarımı giydir! Dedim, giydirdi.

-Beni ayak üstü kaldı! Dedim, kaldırdı. Ondan sonra lunca ağırlığımla anneme yaslandım. Uflaya, puflaya yürümeye başladık. Yürüye yürüye deniz kenarına vardık. Bir gemi duruyor ve hemen kalkmaya hazırlanıyordu. İskelede duran ihtiyarın birine:

-Şeyh Ebu Muzaffer siz misiniz? diye sordum.

-Emrinize amadeyim diye cevap verdi. Annemin oracıkta elime sıkıştırdığı beş gümüş parçasını şeyhe uzatarak:

-Şu beş gümüş parçasını yanınıza alanız "ve benim için Çin Maçin'den bir eşya satın alınız. İnşallah alacağınız şey burada çok para eder de himmetinizle ben de biraz kar etmşi olurum!" dedim. Şeyh Ebu Muzaffer yanında duran adamlara döndü ve onlara:

-Bu adamı tanıyor musunuz? diye sordu. Onlar da:

-Nasıl tanımayız. Buna Tembel Mehmed denir. Mübarek tembellerin padişahıdır. Bu zamana kadar evden sokağa çıkıp şuracıktan şuracığa yürüdüğü görülmemeştir. Bugün nasıl olup da buraya kadar yürüdüğüne şaşıyoruz. Diye cevap verdiler.

Şeyh Ebu Muzaffer bana:

-Ver oğlum paranı dedi. Paramı alanca "bismillah" diyerek ayrı bir cebine yerleştirdi ve yine bana bakarak:

Bu paradan beklediğin kazancı Allah sana nasip eylesin beraber oradan ayrıldık ve eve döndük.

Şeyh Muzaffer birçok tüccarlarla beraber Bağdat'tan kalktı. Gemileri gece gündüz dalgalar üzerinde seke seke kazasız belasız Çin Maçin'e varmış. orada almışlar, satmışlar, değme paralar kazanmışlar. Herkesin kazancı gözü ve kesesi doyunca yelkenleri iki baştan açmışlar ve avdet yolunu tutmuşlar. Bir gün gitmişler iki gün gitmişler. Üçüncü günü Şeyh Muzaffer oturduğu yerden sıçramış. Kaptan ve taifeye "durunuz" diye çağırmış. Yelkenler indirilmiş, gemi durmuş. Geminin neden durdurulduğuna herkes merak etmiş. Şeyh Ebu Muzaffer bu sefer.

-Haydi gerisin geri Çin Maçin'e dönünüz demiş.

-Yahu niye dönüyoruz? Diye sormuşlar.

-"Tembel Mehmed bana beş parça gümüş vermiş ve Çin Maçin'de o para ile kendisine birşey almaklığımı tembih etmişti. Ben parayı cebimde unuttum. Ona birşey almadım. Benim sözüm sözdür. Geri döneceğiz ve beş parça gümüşle onun kar edebileceği bir şey alacağız. Bütün tüccarlar bu sözlere isyan etmişler, hep bir ağızdan:

-Yahu Şeyh Efendi aklın başına gelsin. Üç günlük yol aldık. Buraya gelinceye kadar bu kadar tehlikeler atlattık. Şimdi göz göre göre o tehlikelere göğüs germek, başımıza gelmeyen belayı başımıza davet etmek demektir. Sen bu sevdadan vazgeç diye söylenmişler. Lakin Şeyh Muzaffer "Mutlaka gideceğiz!" diye tutturmuş. Tüccarlar birbirlerine "çattık mı şimdi belanın sunturlusuna" diye şikayet etmişler. Aralarında konuşmuşlar, danışmışlar ve Şeyh Ebu Muzaffer'e:

-Yahu şimdi dönmek istiyorsun, farzet ki döndük ve bu beş gümüşle Tembel Mehmed'e birşey satın aldık. Haydi diyelim ki Mehmed de o şeyi Bağdat'ta sattı ve şu kadar da para kazandı. Peki biz bu kazancın kat kat fazlasını aramızda toplarız. Sana teslim ederiz. Sen de oğlum paranın kazancı bu kadar oldu der ve Tembel Mehmed'e verirsin diye teklif etmişler.

Şeyh Ebu Muzaffer razı olmuş. Tüccarlar aralarında altınlar toplayarak paraları şeyhe vermişler. Gemi yine yoluna devam etmiş.

Gide gide zümrüt gibi yeşil bir adanın yanına varmış. Gemi geniş bir limana demir atmış. Adada insan doluymuş. Tüccarlar hep karaya inmişler ve o adanın ahalisinden

شیخ ابو المظفر کله‌ش مایمونی بش پارچه گومو شه صاتین
آلمش ، گمی‌یه گتیرمش .

Şeyh Ebu Muzaffer keleş maymunu beş parça gümüşe satın almış, gemiye getirmiş.

nice nice inciler ve zümrütler satın almışlar. Alışveriş edenlerin arasında Şeyh Ebu Muzaffer de varmış. Öteyi beriyi dolaşırken maymun satan bir yerliye rastgelmiş. Maymuncunun satılık birçok maymunları varmış. Bunlar arasında başı kel kocaman biri varmış ki görünüşe göre bütün öteki maymunlar büyük maymunu kıskanıyorlarmış. Gelir gelir onun kel başına bir şaplak indirirler, kıt kıllarının bir kaçının daha tutarak yolarlarmış. Sanki hemcinslerine ettikleri bu işkence yetmiyormuş gibi arada kel maymunu maymuncunun üzerine iterek düşürürlermiş. Maymuncu eşek değilmiş ya! Kel maymunu ötekilerin ittiğini görünce onlara güzel bir sopa döşenirmiş. Ötekiler de "sen bizim dayak yememize sebep oldun!" gibilerden gidip öçlerini kel maymundan alırlarmış. Şeyh Ebu Muzaffer kel maymuna çok acımış ve maymunccuya yanaşarak:

-Yahu bu maymunu bana satar mısın diye sormuş. Herif satmaya muvafakat etmiş. İş pazarlığa dökülmüş. Şeyh:

-Yanımda beş parça gümüş var. Para fukara bir çocuğun olan biten parasıdır. Bana onunla birşey almaklığımı rica etti. Sen bu maymunu bu parçaya verir misin?.

Maymuncu teklifi kabul etmiş, parayı almış, maymunu vermiş. Şeyhe "bin bereket" demiş. Şeyhin uşakları kel maymunu gemiye götürerek güverteye bağlamışlar. Yine gemi demirini almış. Püfür püfür serin rüzgarlar esmiş, gemi denizler üzerinde beyaz bir güvercin gibi süzülüp gitmiş. Bu sefer bir başka adaya varmışlar.

Gemi burada da limana sığınmış. O adanın halkı pek meşhur inci dalgıçları imişler. Gemideki tüccarlar bu dalgıçlara para vermişer. Dalgıçlar dalar ve parayı verene denizin dibinden topladıkları midyeleri verirlermiş. Artık herkesin kıymeti neyse o kıymet midyenin içinden çıkarmış. Bazıları binlerce altın kıymetinde tane tane inciler bulurlar, bazıları da midyede tuzlu su ile midyenin kendisinden başka birşey bulmazlarmış. Dalgıçlar böyle dalıp çıkarlarken birden bire maymun ipini koparmış. Yallah deyince kendini denize atmış. Şeyh Ebu Muzaffer:

-Zavallı Tembel Mehmed'in kısmeti kıt imiş. Ona ala ala bir kel maymun aldık. O da kendini denize fırlattı, diye mırıldanmış. Derken efendim bu dalgıçlar birer ikişer yüze gelmeye başlamışlar. Onlarla beraber elinde birçok koca koca midyeler tutarak maymun da çıkagelmesin mi? Gerek Şeyh gerek öteki tüccarlar bu işe şaşakalmışlar. kendi kendilerine "bu maymunda muhakkak bir keramet var" demişler. Gemi o limanda bir iki gün kalıp su aldıktan sonra yine engine açılmış. Birkaç gün geminin yönü düz gitmiş, kara ufuka kâmilen kaybolmuş. Nihayet bir gün geminin hazinesinden bir ada belirmiş. Bu adaya Yunus adası derlermiş. Ahalisi yamyamlardan ibaretmiş. Gemi adanın yanına yaklaşınca yamyamlar kayıklarla gemiye saldırmışlar. Gemiye çıkıp gemidekileri sıkı fıkı bağlamışlar. Gemiye demir attırdıktan sonra bağlı tüccarları padişahlarının önüne sürüklemişler. Tüccarların şişmanları padişahın önünden geçerken padişah dudaklarını

tatlı bir şey yiyormuş gibi şaplatır ağzının suyunu akıtırmış. Onun emriyle en semiz tüccarlar kesilerek yenmişler. Tüccarların yenilmeyenlerini bir kapalı odaya tıkarak hapsetmişler. Zavallılar ağlaşıp dururlarmış. Gece olunca kel maymun yattığ ıyerde yavaş yavaş zencirlerini çözmüş. Sonra Şeyh Ebu Muzaffer'in yanına gelerek usulcacık onun da zencirlerini çözmüş. Öbür tüccarlar Şeyh Ebu Muzaffer'i çözülü ve serbest görünce:

-Ey Şeyh ne duruyorsun? Bizi de çözsene diye söylenmişler. Şeyh:

-Yahu ben kendi kendime çözülmedim. Beni evel Alalh sonra bu maymun çözdü, ben hürriyetimi maymuna bin altın vererek kazandım. Diye fısıldamış. Bütün tüccarlar bir ağızdan:

-Aman biz de hürriyetlerimizi bu maymundan biner altına satın almaya razıyız! Diye inlemişler. O zaman maymun gidip tüccarları birer birer çözmüş. Hep birden kapalı odadan çıt demeden sıvışmışlar. Deniz kenarında boş kayıklar bulmuşlar. Patırtı, gürültü etmekten kayıklarına binerek gemilerine çıkmışlar. Yamyamlar gemideki eşyaya hiç dokunmamışlar. Onun için yenilen birkaç semiz tüccardan başka bir ziyan vermeden gemi yamyamlar adasından ayrılmış.

Gemi bir kere adadan iyiden iyiye açıldıktan sonra Şeyh Ebu Muzaffer tüccarlara dönmüş:

-Ey arkadalar, demiş. İnşallah hürriyetlerimizi kaça satın aldığımızı unutmamaşsınız!...

Tüccarlar şeyhe "haklısın" diye cevap vererek her biri kesesinden ayrı ayrı bin altın çıkararak Muzaffer'e vermişler. Muzaffer de kendi kesesinden bin altın çıkarmış. Biriken paralarla beraber ayrı bir keseye koymuş. Neyse gemi yoluna devam ede ede Basra'ya varmış. Dışarı çıkar çıkmaz şeyh beni aramış. Şeyhin beni aradığını annem duymuş. Gelip beni uykudan uyandırdı:

Ayol daha uyuyor musun? Şeyh Ebu Muzaffer şimdicek Çin Maçin'den geldi harıl harıl seni arıyor. durma git bakalım sana ne getirdi. Olur a, belki kıyametler kadar para edecek birşey getirmiştir. İnşallah diye.....bağırdı. Anneme kendimi kaldırtdım. Ona yaslanarak deniz kıyısına vardık. Şeyh beni görür görmez:

-Parası bizim kurtulmamıza sebep olan hoş geldin! Diye bağırdı. Ve şu maymun senindir onu al da eve götür, beni orada bekle, şimdi eve gelirim sana anlatacaklarım çoktur. Diye ilave etti.

Ben maymunu yedeğime aldım ve ev yolunu tutturdum. Hem yavaş yavaş yürüyor hem de içimden:

-Ticaret mal dediğin işte böyle olmalı. Bu Şeyh Ebu Muzaffer buldu buldu da Çin Maçin'den satın alacak bu keleş maymunu mu buldu? diye düşünüyordum. Eve varınca annemi buldum:

-Ne zaman uyumaya kalksam beni uyandırır ve haydi ticaret yap dersin. Gel de şu arkamdan sürüklediğim mala bak dedi.

Kadın keleş maymuna baktı ses çıkarmadan başını önüne eğdi. Ben yere serildim ve uyuklamaya başladım. Lakin kapı çat çat varuldu. Meğer Şeyh Ebu Muzaffer gelmiş. Ayağa kalktım. Şeyhin elini öptüm.

-Haydi bizim eve gidelim dedi ben de:

-Baş üstüne diyerek arkasına takıldım. Onun evine girdik. Hizmetçilere:

-Şuraya dolu sandıkları getiriniz diye bağırdı.

Uşaklar bulunduğumuz odaya birçok sandıklar taşıdılar. Şeyh Ebu Muzaffer bunların birisini açtı. İçi çil çil altınlarla doluydu. Gözlerime inanamadım. Evet doğru görüyordum. Önümde bir sandık dolusu altın vardı. Şeyh Ebu Muzaffer:

-Oğlum bu paralar hep senindir. Bunlar bana giderken verdiğin beş gümüşten hasıl olma kârdır. Öbür sandıkları görüyor musun? Onlar da da bunun gibi altın doludur. Onlar da senindir. Bunların şimdi uşaklar yüklensinler. Sen onların önüne düş ve onlara evinin yolunu göster, parayı ister evinde ister başka yerde sakla, dedi.

Sandıklarla eve vardım. Sandıkların içinde ne bulunduğunu annem duyunca aklı zıvanadan çıktı:

A oğlum gördün mü? Dedi. Sana ticaret yap kazanırsın demiyor muydum? Bayağı zengin olacağını Allah yüreğime belli etmişi. Onun için dilimde tüy bitesiye kadar sana ticaret yap ticaret yap diye nasihat ederdim.

İşte o günden sonra bende tembellikten eser kalmadı. Gidip çarşıda bir dükkan kiraladım. Mal satın aldım ve dükkanıma doldurdum. Oraya sabah erken gider ve akşam geç vakide kadar alış veriş ederdim. Keleş maymunu dükkanın bir köşesine bağlımuştım onu seyre gelen benden muhakkak birşeyler satın alırdı. Onun için dükkanımdan müşteri hiç eksik olmazdı. Hergün onunla olunca maymun kaybolurdu. İki saat sonra elinde bir kese tutarak gelir, keseyi bana verirdi. Hergün maymuna getirdiği keselerin içinde ne fazla ne noksan tam bin parça altın bulunurdu. Böylelikle çok zengin oldum. Seyredene parmaklar ısırttıran saraylar yaptırdım. Bakıcılar, köleler, cariyeler, odalıklar satın aldım.

Bir gün adetim vechile maymunla beraber dükkanda otururken müthiş bir patartı oldu. Ne oluyoruz diyerek sokağa fırladım. Maymun da benimle beraber geldi onun da benim gibi ödü patlamıştı. Korku ile insan gibi konuşmaya başlamasın mı? Hey Allah'ım evvela korkudan bayılacağım geldi. Kaçayım dedim, ama elim ayağım kesildi. Yerli yerimde kaldım. Maymun "sana kim olduğumu bildireceğim!" dedi.

Ben de şaşkınlıkla "bildir" diye cevap verdim.

-Ben maymun değilim, maymun kıyafetine girmiş bir cinim. Senin fukaralığını görüp acıdım da onun için sana geldim. Sayemde epeyce para sahibi oldun. Şimdi sana birşey tembih edeceğim. Onu yaparsan ömrünün sonuna kadar mesut olursun!

-Yapacağım şey, nedir?

-Ben seni ayın onbeşi gibi güzel bir kızla evlendireceğim. Onu bir görsen ağzının balları şakır şakır akar.

-Aman deme.

-Öyle ya! Çarşıya gidersen orada satılık bulacağın en güzel, en pahalı elbiseyi satın alır, buraya gelir, giyinir kuşanırsın. Sonra katırına da altın sırmalı bir eğer satın alırsın, elbiseyi giyip katıra binersin. Beni yanına alıp saman pazarına varırsın. Oradaki satıcılardan Şerif'in dükkanının nerede olduğunu sorarsın. Onlar sana salık verirler. Dükkana gider ve Şerif'in yanı başında oturursun. Ona "ben senin kızını istemeye geldim, onunla evleneceğim" dersin. Senin damdan düşercesine yapacağın bu teklife herif evvela gülecek lakin pinti bir adam olduğu için sana "eyvallah! kızımı vereyim ama senin paran pulun yok ki" diyecek. Sen de "nasıl yok?" diyerek cebinden altın çıkararak dizinin dibinin yanına koyarsın. O sana "yağma mı var? Bu söylediğin iş öyle bin altınla olup bitiverecek şey değildir!" derse ona bin altın daha peşkeş çekersin. O içinden: "vay anasını mirasyedi dediğin böyle olur. Durup durduğumuz yerde yağlı bir kuyruk gelip elimize yapıştı!" diye düşünecek senin teklifine muvaffakat edecek.

-Yarın söylediğin gibi yaparım inşallah. Sabah olunca en şatafatlı elbisemi giydim, eğeri altın sırmalı katırıma bindim. Saman pazarına vardım. Şerif'in dükkanını sordum, soruşturdum. Nihayet de buldum. Şerif dükkanının kereveti üzerine bağdış kurup oturmuştu. Ben katırdan inerek ona selam verdim. Gidip yanı başına iliştim.

Yanımda zenci kölelerimin on tanesi vardı. Hepsi önümde el pençe divan duruyorlardı. Şerif zengin olduğumu görerek ve içinde "hah şöyle yağlı müşteriye çattık!" diye düşünerek bana güleryüz göstermeye ve sırıtmaya koyuldu. Ellerini oğuştura oğuştura:

-Galiba efendim, benimle bir iş yapmak için buraya teşrif buyurdunuz, arzunuz nedir? Size ne vechile hizmet edebilirim. Diye sordu. Ben:

-Evet diye cevap verince merakla gözlerini açtı.

-Nedir? diye sordu. Ben damdan düşercesine:

-Efendim ben kızınızla evlenmek istiyorum, sizden onu istemeye geldim, dedim.

Herif böyle bir talep karşısında kalacağını hiç tahmin etmemiş olacak ki şaşırdı ve sözlerimi bana tekrarlattı. Ondan sonra:

-İyi ama oğlum sizde asalet yok, rutbe makam da yok, ben kızımı niye vereyim dedi.

Ben cevap olarak cebimden bin altınlık bir kese çıkardım, herifin eline sıkıştırdım. Çatılmaya başlayan alnının pürüzleri hemen düzeliverdi. Gülümsedi bana:

-İyi ama, bu kadarla istediğin olup bitivermez. Bu bine üçbin daha katmalısın ki o zaman beni belki ikna etmiş olursun, dedi.

Şerifin istediği para üzerimde yoktu. Zenci kölelerin birini hemen eve saldım. Gitti bana üçbin altın getirdi. Onları da Şerif'e verdim. İşin rengi büsbütün değişti. Şerif yerinden ayağa kalktı. Dükkanındaki adamlarına:

-Dükkanı kapayınız diyerek emirler savurdu. Beni odasına takarak köşede bucukta ne kadar arkadaşı varsa hepsini evine davet etti. Cümbür cemaat evine vardık. Hemen oracıkta kızla nikahımız kıyıldı. Nikahtan sonra beni bir kenara çekerek:

-On gün sonra kızımla düğününüzü yaptıracağım dedi.

Eve dönerken gönlüm ferahtı. Yüreğim sevinçle tıp tıp atıyordu. O gün ne olup ne bittiyse evde maymuna anlattım, maymun:

-Çok âlâ etmişsin, aferin dedi. on gün bana on asır kadar geldi ama vakit değil mi bin asır da olsa bir gün gelir bin asır bitmiş olur. Tam dokuzuncu günü akşamı maymun bana:

-Sana bazı nasihatler vereceğim onları tutarsın her iş istediğin gibi yolunda yürür dedi. Ben de ona:

-Aman çabuk söyle, ben harfi harfine nasihatlerini tutarım. Diye yalvardım. Maymun kaşlarını çatarak bana:

-Yarın zifaf gecesidir. Gelinin odası upuzun koskoca bir odadır. Odaya gelirken büyük kapının karşısında ufacık bir kapıcık vardır. Bu kapıcıktan küçük bir odaya girilir. O kapı kilitlidir ama anahtarlarının nerede olduğnu ben sana söyleyeceğim. Kapının alt tarafında küçük bir pirinç halka vardır. O halkaya takılı duran ufak bir demir kilidin anahtarlarıdır. Onunla kapıyı aç odacığın içinde bir demir sandık bulacaksın. Sandığın her köşesinde dört tane tılsımlı bayrak vardır. Sandığın üzerinde ve ortasında içerisi para dolu bir çanak bulacaksın. Çanağın etrafında onbin tane yılanın gezmekte olduğunu göreceksin, çanağın içinde tepesi yırtık bir beyaz horoz vardır. Sandığın yanında ve yerde bir bıçak atılıdır. O bıçağı al, o bıçakla horozun başını kes. Bayraklar tekin değildir ha. Onları sakın sağlam bırakayım deme. onları eline al ve didik didik yırt. Çanağın içindeki paraları dört yana saç, sonra sandığın kapağını aç, işte o kadar. o sandık boştur. Bu işleri yaptıktan sonra gelinin yanına git! Diye anlattı. Ben de:

-Hay hay! Tam söylediğiniz gibi yapacağım diye vaad ettim. Maymun sözümün eri olduğumu söylüyordu. Onun için cevabıma çok sevindi.

Bu sözler söylenip bittikten sonra eteklerimi toplayıp yallah Şerif'in evini boyladım. Gelinin odasına vardım. Vay şeytan maymun vay! tarif ettiği ufacık oda

girdiğim büyük kapının tam karşısına düşüyordu. Beni odaya getirenler teker tüker birer sudan bahane bularak odadan çıktılar. Gelinle başbaşa kaldım. Gelin hakikaten de güzeldi. İnsan onun bir tarafına hayran kalırken, onun öteki tarafı insanı hayret etmeye davet ediyordu. Yüreğimi aşk ateşi sardı, öyle bir sevindim öyle bir sevindim ki demeyiniz gitsin. Öyle ya gelin dediğiniz bir kapalı kutudur. Ya önüme acayip kapkara, kupkuru birşey çıkaydı hemencecik "Ben bu yolun yolcusu değilim" diye sıvışamazdım ki çok şükür halbuki karşımda gördüğüm mustesna kız en tatlı rüyalarım da gördüğüm peri kızlarından da güzeldi.

Nihayet gece ortası oldu. Temcid okunmasına az vakit kaldı. Gelin mışıl mışıl uyuyordu. Ben usulcacık yerimden kalktım küçük kapının anahtarlarını maymunun tarif ettiği yerde buldum. Çıt etmeden kapıyı açtım. Bıçak yerde yatıp duruyordu, onu aldım. Horozun kafasını kestim. Maymun yaprakların tekin olmadığını söylemişti. Yüreğim titreye titreye yaprakları birbir yerlerinden koparıp parça parça yırttım. Sıra çanaktaki parayı serpmeye geldi. Onuda kolaycacık açıverdim. Tam o sırada gelin uyandı. ufak odanın kapısına çık görünce oraya koştu. Bir bakışta yaptıklarımı anladı. Elleriyle göğsünü ovarak "La havle vela kuvvete illa billahil aliyyül azim artık cin beni aldı" diye bir çığlık salıverdi. "aman cin kim? kim kimi aldı neden aldı?" demeye vakit kalmadan bir gürültüdür koptu. Az kalsın kulağımın zarıyla beraber ödüm patlayacaktı. Gürültüden sonra bir fışırtı bir hışırtıdır başladı. Olduğumuz yeri kara duman bürüdü. Buğu açılınca baktım filvakıa benimle ev, olduğumuz yerde duruyoruz. Lakin gelinin yerinde yeller esiyor. Olanı biteni anladınız mı? Cin bizim kızı kavrayınca sırra kadem basmıştı. Aklımı başıma devşirmeye vakit kalmadan bizim kayınpeder odaya girdi. Saçını başını yoluyor ve bangır bangır bağırıyordu. Beni görünce:

-Ey Mehmed yaptığını beğendin mi? Sana yaptığım iyiliğin mükafatı bu mu olacaktı.?

O tılsımlı oda ile yaprakları, horozu ben mahsus hazırlamıştım. Kızımı sevip onu kapmak isteyen bir cin vardı. O cin buraya yanaşmasın diye bu tılsımı yaptım. Altı sene bu tılsım sayesinde cin arzusuna nail olamadı. Sen tılsımı bozunca işte kızımı alıp götürdü. Artık senin burada işin ne haydi bakalım defol şuradan.

Madem ki iş bu şekle dökülmüştü. Bana defolup gitmekten başka birşey kalmamıştı. Nitekim de öyle oldu. Pılımı pırtımı toplayınca savuştum. Herif değil beni kovmak, yaptığım marifet için beni öldürse yeriydi. Oradan çıkınca doğru eve vardım. Maksadım maymunu bulmak ve bana yedirdiği haltın hesabını ondan sormaktı. Halbuki evde ne maymun ne de maymunun izi vardı. O zaman başıma hakikat tak etti. Demek gelini seven cin, maymun kıyafetine girmiş olan bizim cindi. Maksadına nail olmak için beni bir alet gibi kullanmıştı. Başıma gelen işin neresine yanaydım. Nur gibi karıcığımı

kaybettiğime mi? Ahmakçasına cine alet olduğuma mı? Öfkeden üstümü başımı yırtıp duvardan duvara baş vurmak sırası bana geldi. Ne ettiğimi, ne edeceğimi, nereye ve niçin gittiğimi bilemez bir hale girdim. Yürüdüm, yürüdüm. Şehrin varoşlarını aştım. Ucu bucağı yok bir çölün ortasına vardım. Akşam oluyordu. başımı iki avuçlarıma almış acı acı düşünürken ta önümde bir fışırtı duydum. Bakınca yerde ne göreyim biri beyaz biri esmer iki yılan birbirleriyle müthiş bir muharebeye tutuşmuşlar. Yanımdaki bir taşı kapınca esmer yılanı öldürdüm. Çünkü esmer yılan beyaz yılanı fena halde sıkıştırıyordu. Beyaz yılanın bakışlarında imdat isteyen bir hal vardı. Beyaz yılan kıvrana kıvrana uzaklaştı. Neden sonra yanına on tane küçük beyaz yılan alarak tekrar döndü. Hep birden esmer yılanın ölüsü üzerine hücum ettiler. Onu öyle bir parçaladılar ki leşinden eser bırakmadılar. Esmer yılanın kala kala ortada bir başı kaldı. Ben şaşkın şışkın seyrediyordum. Bu işte bittikten sonra beyaz yılanların hepsi çekilip gitti.

Ben o kadar yorgundum ki oturacak halim yoktu, kumların üzerine serildim, gözlerimi göğe diktim. İşte o zaman nereden geldiğinin kimin tarafından söylendiğinin farkına varamadığım sözler duydum. Bana:

-Ey garip, bırak zaman dolu dizgin koşup gitsin sen başını yastığa koyunca kaygısız uyu! İnsan gözünü kapayıp açacak kadar kısa bir zamanda neler olmaz? diyordu.

Derken efendim birdenbire o vahşi yerde karşıma bir insan çıkıvermesin mi? Ona kim olduğunu sormaya vakit kalmadan adam:

-Kardeşim benden korkma! Ben insan değil, lakin insan kıyafetine girmiş bir cinim. Demincek sen bize iyilik ettin. İyiliğine karşılık sana iyilik etmek için geliyorum. Biz şeytana uymuş cinlerden değiliz. Elhamdülillah biz müslüman ciniz. Dile bizden ne dilersen, biz dileğini hemen yerine getiririz, dedi.

Yüreğimde korku morku kalmamıştı hemen ayağa davrandım:

-Geldiğine iyi ettin. Başıma pek büyük bir bela geldi. Yardıma pek muhtaçtım. Allah'tan oldu ki bana gözüktünüz. Büyük bela diyorsam ona büyük demek bile azdır, diye anlatmaya başladım. O elini uzatarak sözümü kesti.

-Siz Tembel Mehmed değil misiniz? Diye sordu ben şaşa şaşa:

-Tam bildin, dedim. O devam ederek:

-Demincik öldürdüğünüz esmen yılan şeytana uyan cinlerin birisiydi kurtardığınız beyaz yılan benim öz kardeşimdir. Biz bir anadan bir babadan dört kardeş ciniz. Hepimiz size minnettar kaldık. Sizi aldatıp elinizden karınızı kapan maymun kıyafetindeki cin de şeytana uyanlardandır. Çoktanberi o, bu kızı istiyordu. Lakin kızın babasının yaptığı tılsım, onun kıza yanaşmasına mâni oluyordu. Siz bilmeden tılsımı bozdunuz. o da

muradına erdi. Ama korkmayınız bir varız ya, Allah'ın inayetiyle onun hakkından gelir ve kızı kurtarıp size veririz. Bize yaptığınız hizmet boşa gitmeyecektir, diye teminat verdi.

Onun üzerine öyle bir nara attıki yer gök sarsıldı, her taraf inim inim inledi. Vallahi korkmadım desem yalan söylemiş olurum. Birdenbire gölün ortasında denizin dalgaları gibi kalabalık acaip acaip mahlukat peyda oldu. Adam kıyafetindeki arkadaş cin onlara:

-Maymunun nerede olduğunu biliyor musunuz ey taife? Diye bağırdı. İçlerinden bir kaçı ileri gelerek;

-Biz onun yerini biliriz diye cevap verdiler. Doğrusu işim tıkırında gidiyordu. İnsan kıyafetindeki cin yine:

-O yer neresidir? Diye sordu. Öne atılanlar:

-Güngörmez memleketi Tunç Şehir diye bağırıştılar. İnsan suretindeki cin bana döndü:

-Size en marifetli cini vereceğim onun sırtına bineceksiniz, o sizi maymunun yerine götüreck ve kızı almak için ne yapmak icap ettğini size anlatacak. Yalnız yolda sakın ha Allah'ın ismini anmayınız çünkü sırtına bineceğiniz cinin imanı pek kavi değildir. Olur da ismi celalî duyunca ürker, sizi sırtından atar ve kaçar dedi. Ben:

Seminâ ve atinâ diye cevap verdim. Temennalar yapa yapa imanı kavi olmayan düzenbaz cinin sırtına bindim. Cin döne döne havada yükseldi. O kadar ki artık yeryüzünü göremez oldum. Git gide yıldızlara yanaştık. Meleklerin göklerde Allah'a elham'ı okuduklarını duyar gibi oldum. Cinin ağzının durduğu yoktu. Bülbül gibi ötüyor, beni sözleriyle eğlendiriyor ve "Allah" ismini anmamama böylece mani oluyordu. Lakin birdenbire karşıma baştan aşağı yeşillere bürünmüş nurlu simalı bir ihtiyar çıktı. elinde pırıl pırıl parlayan bir kargı tutuyordu.

-Ey Tembel Mehmed, Lailahe illallah Muhammedür resulullah de bakalım dedi.

Eh ne de olsa dayanamadım, kelime-i şahadet-i söyledim. Vay sen misin bunu söyleyen imanı kavi olmayan cin duz ile buz oldu. binbir kıvılcım şekline girerek dört tarafa savruldu. bir düşüşe başlamıştım ki dil onu tarife yetmez. Yerle gök arasında döne döne alt üst ola ola düşüyordum. Bir gün düştüm, iki gün, hatta üçüncü, dördüncü gün bile düşmekte devem ettim. Dördüncü günü akşamı koca deryanın içine cumbadak dalıvermeyeyim mi. Az kalsın aklım başımdan gidiyordu. Ama neyse bu kazayı da atlattım. Denize daldığım yerin biraz ötesinde bir gemi varmış. Gemiciler beni görünce gelip kurtardılar. Gemilerine götürdüler. Gel gelelim ben heriflerin dilinden hiçbir şey anlamıyordum. Onlar patırdadıkça ben yüzlerine "ne diyorsunuz?" gibilerden ahmak ahmak bakıyordum. Baktım ki bu da olur iş değil onların lisanlarından anlamadığımı onlara işaretlerle bildirdim. Onlar artık bana birşey söylemediler. Yollarına devam ettiler. Yolda giderken koca balıklar yakalıyor, pişirip yiyorduk. Günün birinde geminin

varacağı yere vardık orası bu gemicilerin memleketiymiş. Beni herifler padişahlarının önüne götürdüler. Beni oracıkta muhafiz askerine başbuğ tayin etti. Vezire de şehri bana göstermesi için emirler verdi. Vezir beni şehir içinde dolaştırdı. Meğer orası Çin Maçin'in sahiliymiş. Şehrin adı Hekâd idi. Evvelce ahalisi kafir olduğu için Allah onları taş haline getirmiş. Bu taşlaşmış insanlar şehrin kıyısında bucağında heykeller gibi duruyorlardı. işte orada gördüğüm yemiş ağaçlarını başka hiçbir yerde görmedim. Orada tam bir ay kaldım.

Bir gün pınarbaşında düşünceye dalmış, yan gelmiştim. Yanıma bir süvari yanaştı:

-Tembel Mehmed siz misiniz diye sordu? Benim dedim.

-Hiç korkma yaptığın iyilik boşa gitmedi dedi.

-Siz kimsiniz? Dedim.

-Ben kurtarmış olduğunuz beyaz yılanın kardeşlerinden biriyim. Karınızın bulunduğu yer buraya çok yakındır. Siz şimdi acele benim elbisemi giyin, dedi. Söylediği gibi yaptım. Hemen atına atladı. Beni arkasına alınca atın böğürlerine mahmuzu bastı. at dört nal üzre uçtu, desem doğru söylemiş olurum. Sahramis bir yere vardık. Önümüzde yan yana iki dağ görünüyordu. Cin atını durdurdu, beni indirdi:

-Şu iki dağı görüyor musun? İşte yürüye yürüye o iki dağın arasından geçiniz ve ta Tunç Şehri görününceye kadar yolunuza devam ediniz. Tunç Şehri görününce durur ve beni beklersiniz. Ben geleceğim ve oraya girmek için ne yapmanız icab ettiğini size anlatacağım. Sakın ha ben gelmezden evvel şehre gireyim demeyin dedi. İtaat edeceğimi vaad ettim. Atını sürdü, ben de dağ yolunu tuttum. Yürüdüm yürüdüm nihayet Tunç şehrini gördüm. Karımın oracıkta olduğunu düşündükçe ayaklarım duruyordu vesselam şehrin duvarları dibine kadar vardım. Şehrin duvarları çepçevre tunçtu. Duvarlarda kapı falan yoktu. Acaba bir kapı bir gedik bulabilir miyim, diye etrafında kaç kere daloştım, bilmiyordum. Nihayet anladım ki kıyamet gününe kadar dolaşsamm kapısız duvarda kapı yaratmayacağım. Ben duraklayıp dururken atlı cin yanımda göründü. Bana tılsımlı bir pala verdi. O palayı elimde tuttukça beni kimse göremiyordu. Cinin bana palayı vermesiyle gözden kaybolması bir oldu. Elimde pala şaşkınlıktan dona kalmıştım. Birden bire yanıbaşımda çığrışmalar bağrışmalar duydum. Başımı dönünce bağrışanların gözleri göğüslerinde bir takım tuhaf mahluklar olduklarını gördüm. Meğer bunlar da bizim mahud beyaz yılanın taifesiymiş. Beni duvarın bir tarafına götürdüler. Duvarın altında su çıkıyordu. Bana o suya dalmamı ve duvarın iç tarafında yani şehrin içinde sudan çıkmamı tembih ettiler.

Ben de tembih ettikleri gibi hareket ettim, suya daldım. Tunç duvar dışarıdan gözüktüğü kadar ince değilmiş. Ha bire gittim gittim. Başım sudan çıkmaz. Neyse zar zor

قاریم بنی کوروز کورمز طانیدی ، « سنی بورایه کیم
کتیردی ، بورایه ناصل کلدك ؟ دیدی.

Karım beni görür görmez tanıdı "seni buraya kim getirdi, buraya nasıl geldin?" dedi.

duvarı geçtim. Ama nefesimi tuta tuta az kaldı patlayacaktım. Sırsıklamdım lakin karımın aşkı bana ne ıslaklığı ne de kuruluğu duyduruyordu. Hemen karımı aramaya koyuldum, nihayet onu bir bahçenin ortasında buldum, som altından yapma bir tahtın üzerinde oturuyordu. Tahtının bir tavanı vardı. o tavandan tahtın her tarafına işlemeli perdeler iniyordu. Hele bahçe!... Bahçeden ziyade cennete benziyordu. Ağaçları altındandı. Yemişleri de inci gibi elmas gibi, en kıymetdar mücevherattandı. Karım beni görür görmez tanıdı. Yüreği göğsünde hoplamış olacak ki bayılır gibi oldu. Elini göğsüne koydu. Kendini topladı, yerinden kalkarak ilk evvela o selam verdi:

-Sen buraya nasıl geldin? Seni buraya kim getirdi? Çabuk söyle, dedi. Ben olup bitenleri çarçabuk kendisine sayıp döküverdim, karım elimden tutarak:

-Beni dinle, kaybedecek vaktimiz yoktur. Bu cin beni o kadar seviyor ki benim için o kadar deli divane oluyor ki bana bütün sırlarını anlattı. Kendisine hangi şeyden mazarrat hengi şeyden fayda geleceğini bildirdi. O isterse bu şehri bir saniyede kül ettirir ve ahalisinin hepsini de öldürtebilirmiş. bu işleri hep cinlere gördürtebilirmiş. Lakin cinleri itâate mecbur etmek için bir tılsım varmış ki o tılsıma müracaat icabedermiş. Tılsımın nerede olduğun bana söyledi ben sözünü kestim:

-Aman o tılsım nerede çabucak söyle dedim.

Karım bana tılsımın yerini anlattı. Bu tılsım bir kartal resminden ibaretti. Ortasında bazı okunması güç yazılar vardı. Ateşte biraz misk yakmalı, bu kartal resmini miskin buğusuna tutmalıymış. O duman bütün ifritleri onun çıktığı yere toplarmış. Ondan sonra siz ifritlere ne emrederseniz onlar emirlerinizi hemen oracıkta yerine getirirlermiş.

Ben olduğum yerden fırladım. Dosdoğru tılsımın bulunduğu yere vardım. Karımın dediklerini bir bir yaptım. Derken efendim birden gökten üstümden altımdan binlerce ifritler sökün ettiler. Gelip gelip önümde eğlidiler:

-Ey padişahımız bize emrediniz ne yapmak isterseniz hemen yapıverelim dediler. Ben onlara cevap verdim:

-Bahçenin ortasında taht üzerinde oturan genç bir kız yok mu? İşte o kızı buraya getirin, cini yakalayınız, zincirlerle bağlayıp bana getiriniz dedim.

Onlar "hay hay" diyerek kayboldular. Cini yakalayıp sıkı fıkı zincire vurmuşlar, yaka paça sürükleyerek önüme getirdiler. Ben onlara teşekkür ettim ve dağılıp işlerine gitmelerini tenbih ettim. Bana itaat ettiler, hepisi yerli yerlerine savuştular. Ben hemen karıma koştum ona yaptıklarımı anlattım ve benimle gelip gelmeyeceğini sordum. Kendisi "elbette" diye cevap verdi. Şehre girdiğim yerden karımla beraber çıktım. Karşımda bütün imanlı cinleri buldum:

-Memleketime gitmek için en kısa yol hangisidir? Diye sordum.

Onlar önüme düştü yürüdük yürüdük, nihayet deniz kıyısına vardık, orada bir gemi bulduk. Rüzgar tam gemicilerin ve benim istediğim gibiydi. Gemi yelkenleri şişirince kuş kesildi. Geniş denizleri çarçabuk geçti, birçok adaları kıyıları, burunları arkamızda bıraktık ve böylelikle Basra'ya vardık. Karım sağ salim babasının evine girince gerek babası ve anası gerek akrabaları şaştılar ve sevindiler. Tılsımlı kartal resmi yanımdaydı. Onu yine tütsüledim. Yine ifritler el pençe karışmda divan durdular ve kendilerine ne emrettiğimi sordular. Ben de Tunç şehrinde mücevherat, altın, gümüş gibi kıymetli ne varsa hepsini bana taşımalarını emrettim. Birkaç dakika sonra evimde yığın yığın elmaslar, zümrütler, yakutlar, zebercetler, inciler gördüm. Bunlar artık benim malımdı. Maymunu zencire vurduktan sonra onu da Basra'ya kadar sürüklemiştim. Onu ne yapacağımı düşünüyordum. Şaka değil cindi bu. Onu ne bıçak keser ne ok delerdi. Yine tılsımlı resmi buğuladım. Toplaşan ifritlere maymunu bir tunç şişe içine tıkmalarını emrettim. Bu işte oldu bitti. Şişenin ağzına münasip bir tıpa ile sıkı fıkı tıpaladım. Ondan sonra karımla beraber bugüne kadar keyf ve sefa sürdüm. İşte bundan dolayıdır ki ey Padişahım bende bulunan mücevherat ve altının ne haddi ne de hesabı vardır. Eğer aradığınız büyük elmastan başka birşey istiyorsanız ben cinleri çağırır ve arzunuz neyse onlara yaptırırım.

Harun Reşid hikayeyi çok merakla dinledikten sonra başkalarına bir ibret dersi olsun diye bu hikayenin altın yazılarla bir kitaba yazılarak kitabın da saray kitaphanesine konulmasını emretmiş. Tembel Mehmed'e de teşekkür etmiş ve padişaha da birçok hediyeler vermiş.

ŞEHZADE KAMERU'L-ZAMAN VE BEDİR HATUN

Bir varmış bır yokmuş, evvel zaman içinde kalbur samanda Şah Zaman adlı bir padişah varmış. Bu padişahın memleketi Huldân adalarıymış. Bu adalar da Acemistan'ın ötesinde bulunurmuş. Şah Zaman ayrı ayrı dört padişahın kızıyla evlenmiş. Hatta altmış tane de odalık almış. Lakin bir türlü evladı olmamış. Şah Zaman'ın artık yaşı ilerlemiş bulunduğu için bu evlatsızlığından dolayı canı çok sıkılırmış. O kadar ki birgün sevdiği vezirlerinin birisine derdini açmış:

-Vakıa memleketimin dört başı mamur, Allah'da bana her türlü inayette bulundu ama bir erkek evladım yok. Artık da genç değilim. Bir gün gelecek "inna lillahe ve İnna ileyhi raciun!" diyecekler, beni musalla taşına koyacaklar, o zaman benim boş bıraktığım tahta kim çıkacak? Kalan tacı giyebilecek bir erkek evlat bırakabilseydim "adam sende herkes ölüverir ben de ölürüm!" der geçerdim. Gel gelelim öyle bir evladım yok işte içimi yiyen safa ile devlet sürmeme engel olan koca dert bu! demiş. Vezir başını önüne eğerek:

-Efendim demiş, size nasihat vermek bizim gibi kölelerin haddi değil, lakin Allah'a mütevekkil olunuz, yüreğinizi sıkıntıyla boğmayınız. Hazret-i Allah öyle hadiseler halkeder ki siz de muradınıza erersiniz. Mesela geniş yürekle bir abdest alıp bir iki rekat namaz kılınız, Allah'a yalvarınız, aynı zamanda mesela fukaraya sadaka veriniz onlar da sizin için dua etsinler. Onların duaları herhalde makbul olur. Hazret-i Allah belki size bir erkek evlat ihsan eyler diye fikir vermiş.

Padişah vezirin nasihatini dinlemiş, sadakalar dağıtmış, fukaranın karınlarını doyurmuş, dokuz ay sonra da padişahın bir erkek evladı olmuş. Padişah oğlunu Kameru'l-Zaman adını koymuş. Padişah bir oğlu olduğuna o kadar sevinmiş o kadar sevinmiş ki bütün memleket yedi gün yedi gece şarkı çalgı, oyun düğün ile çalkalanmış. Yeni doğan çocuğa dadılar, lalalar, daha nice nice hizmetçiler tutulmuş. Çocuk on dört yaşına kadar bin naz ve bin nimet ile büyütülmüş.

Bir fidan gibi boyunu serpen çocuk hakikatın da güzelmiş. İhsan yüzüne boyuna posuna bir göz gezdirince "yaradana kurban olsunlar" demekten kendini alamazmış. Babası onu o kadar severmiş ki bir dakikacık olsun ondan ayrı kalmaya dayanamazmış. Onun üzerinde titrer dururmuş. Padişah bir gün vezirini vüzerasını etrafına toplamış:

-Ey kölelerim demiş, oğlumu çok sevdiğimi hepiniz bilirsiniz. Bu fazla sevgimden ürkmüyorum dersem yalan söylemiş olurum. İçimi bir kurt yiyor, acaba diyorum, bu çocuğu kaybedecek miyim? Yahut çocuğun başına bir felaket mi gelecek ki ben bunu bu kadar seviyorum? Yoksa onu kaybeceğimi yüreğim anlıyor da onun için mi acaba üzerine bu kadar düşüyorum. Yoksa yakında acaba ben mi dünyayı terk edeceğim de

onun için onu şimdi doya doya görmek, okşamak istiyorum! Bu endişeler yüzünden bir türlü rahat ettiğim yok. Oğlum maşallah on dört yaşını bitirdi. Ne dersiniz onu şimdiden evlendirsem mi diye sormuş. Vezirlerin hepsi:

-Hay hay izdivaç meşrudur. Mademki sizin de böyle endişeleriniz vardır. Endişelerinizde haklısınız ya onun muradını dünya gözüyle görünüz diye cevap vermişler.

Padişah emretmiş Kameru'l-Zaman'ı hemen çağırmışlar. Kameru'l-Zaman babasının karşısına gelerek hürmetkar bir vaziyet almış, boynunu bir tarafa bükerek babasının ne diyeceğini beklemiş. Padişah oğluna:

-Oğlum Allah'a çok şükür ortak çocukluktan çıktın, delikanlı oldun. Bu dünyada hiç kimse ne kadar yaşayacağını ve ne zaman öleceğini bilmez. Ölmeden evvel senin muradını görmek ve Hazret-i Azrail yanıma geldiği zaman kaygısız teslim-i ruh etmek isterdim demiş.

Kameru'l-Zaman durduğu yerde bir irkilmiş, gözlerini bir hüzün sarmış ve babasına:

-Babacığım ben evlenmek istemiyorum. Sayenizde epeyce kitap okudum, görmüş geçirmiş insanlarla muhabbet ettim. Benim anladığım kadarıyla kadına hiç inan olmuyor. İnsanın saçı ağardı yahut kesesi boşandı mıydı onlar gözlerini ve gönüllerini başka yere çeviriyorlar. Madem ki böyle derler onlarla evlenmeye ne lüzum var? Evlenmeden evvel okuyacağım daha nice kitaplar, öğreneceğim daha nice şeyler var. Onun için evlenmemeye karar verdim, diye cevap vermiş.

Padişah oğlunun vezirler önünde verdiği bu cevaptan çok utanmış, çok üzülmüş ama babalık bu ya! Ses çıkarmamış. Tatlu sözlerle oğlunun yüreğini hoş etmeye dikkat etmiş.

Zaman geçmiş gün geçtikçe Kameru'l-Zaman daha güzelleşiyor bilgisi de git gide artıyormuş. Onun nezaketine hayran olmayan yokmuş. Kameru'l-Zaman bir yaşına daha girince babası oğlunu yine çağırmış:

-Oğlum demiş, sözlerimi dinlemeyecek misin? Bu sözleri duyunca acaba babama ne iteatsizlik ettim diye Kameru'l-Zaman kederinden sendelemiş. Babasına:

-Söyle babacığım da sözünü tutayım demiş.

-Oğlum bu ölüm dünyasıdır, er veya geç ecel şerbetini içmeyecek adam yoktur. Ölmezden evvel seni evlendirip kendi tahtıma oturtmak ve padişahlığını ilan etmek istiyorum, deyince Kameru'l-Zaman yerli yerinde donakalmış. Doğrusu babasının böyle bir teklifte bulunacağını akıl ve hayalinden geçirmiyormuş.

-Babacığım demiş, herhalde Allah babasının ve anasının sözünü tutmasını emretmiştir. Ama bizi yaratan, evlatlara da bir hak vermiştir. Sayenizde birçok şeyler

öğrendim, şimdiye kadar okuduğuma ve öğrendiğime göre kadın baş belasından başka birşey değildir. Bizlerden evvel binlerce nesil insanlar doğup ölmüşler, onların söylediği de bu şimdi yaşayıp görgü kazanmış olanların da söyledikleri bu kadın yüzünden neler olduğunu siz de duyup işitiyorsunuzdur. Bu böyleyken neden beni evlendirmekte bu kadar ısrar ediyorsunuz. Ben evlenmeyeceğimi size söyledim. Dün evlenmedim bugün de evlenmeyeceğim. Yarın da hiç evlenmeyeceğim. Kadın melek yüzüyle uzun saçları ve kırmızı kınalı parmak uçlarıyla üzeri yıldızlı bir beladır. Ben o belayı durup durduğu yerde başıma sarmak istemiyorum. Kıyamet kopsa evlenmem vesselam. Rahat rahat oturduğum yerde neden başıma bir iş açayım. Dünyanın fenalıklarının çoğu hep onlardan gelir. Onun için babacığım eğer beni severseniz evlendirmekten vazgeçiniz!

Zavallı ihtiyar padişah ellerini dizine bağlamış, boynunu bükmüş,

-Nasıl istersen öyle olsun evladım demiş.

Kameru'l-Zaman'ı yine eskisi kadar hatta eskisinden ziyade sevmiş. Çocuğuna hiçbir şeyin eksikliğini duyurmamaya gayret etmiş. Ama ara sıra içinden derin bir ah çekip "acaba evladımın mürüvetini göremeyecek miyim?" demiş. Padişah bir gün en sevdiği vezirini yanına çağırmış, ona:

-Bundan epeyce zaman evvel hepinizi topladım ve "Çocuğu evlendireyim mi evlendirmeyeyim mi?" diye fikirlerinizi sordum. Hepiniz hay hay meşrudur filandır, falandır diye cevap verdiniz. Gel gelelim işi çocuğa açtıkça çocuk yer olmaz diye ayak diriyor. Evlenmem de evlenmem diye inat ediyor. Sen baba olup evladını benim gibi candan sev de mürüvvetini görmeden dünyadan ayrıl! Bu hiç olur şey mi? Söyle ne yapalım! Zorla nikah olmaz a! Vezir:

-Vallahi padişahım ben de ne diyeceğimi bilemiyorum. Çocuk da evlenmek arzusunu uyandırmak için onun bir kadına aşık olması icap eder. En güzel kızları toplasak da onun önünde bir resmi geçid yaptırsak diyeceğim geliyor, ama sonra düşünüyorum ki bu da bir fayda vermeyecek. Çocuk kadın yüzü görmek istemiyor. Toplayacağımız en güzel kadınları saraydan, şehirden toplayacak değil miyiz? Çocuk onları gerek seyirde, gerek sokakta bin kere görüyor da şöyle bir bakmaya tenezzül etmiyor. Bilakis kendilerini ona göstermezler neyse. Fakat işte böyle olunca mesele hakikaten müşkül oluyor. Bana kalırsa yapılacak biricik şey kalmıştır. Çocuk sizi çok sever ve size çok hürmeti vardır. Çocuğun hürmetinden istifade ederek ona istediğimizi yaptırabilirsek bize ne mutlu! Fikrime bir sene daha beklemeli bir sene daha olunca ne kadar vezir, emir, zabit varsa hepsini büyük bir kurultaya davet edersiniz. En pişkin, harp ve darp görmüş askerlerinizi de önünüze saf edersiniz. Çocuğu oraya çağırır ve herkesin dinleyeceği bir sesle ona evlenmeyi bir daha teklif edersiniz. Bu kadar kalabalık içinde çocuk size "hayır!" demeye utanır, ama siz diyeceksiniz ki "Yahu çocuğa sizlerin önünde

böyle bir teklifde bulunmadım mı?" Evet bulundunuz. Lakin biz o kadar kalabalık değildik. Hem orada olanların hepsi çocukla yüz göz olmuş insanlardı. Benim şimdi tavsiye ettiğim insanları toplarsanız işin rengi değişir sanırım. Vallahi benim aklıma başka bir fikir gelmiyor. en münasibi yine budur.

Padişah memnun olmuş, vezire altın sırmalı bir kürk hediye etmiş.

Padişah "güç olmasın da geç olsun" diye bir sene daha beklemiş. Bu bir sene içinde Kameru'l-Zaman'ın güzelliği büsbütün artmış. Genci görüp de ona esir olmayan kadın kalmazmış. Aradan bir sene geçince padişah vezirin ona tavsiye ettiği gibi koca bir kurultay kurmuş. Büyük vezirlerin, anlı şanlı askerlerin hepsi oradaymış. Atlar kişniyor, bayraklar rüzgarda titriyor, davullar kösler gürlüyor, zurnalar ötüyormuş. Padişah oğlu Kameru'l-Zaman'ı çağırtmış. Kameru'l-Zaman üç yerden yerleri öpe öpe babasının karşısına gelerek boyun kesmiş, el pençe divan durmuş. Kıbleye dönen kıblename iğneleri gibi bütün gözler Kameru'l-Zaman'ın üzerine dikilmiş. Sözler ve sesler kesilmiş. İşte o zaman padişah oğluna hitap etmiş:

-Ey evladım, seneler geçiyor artık ihtiyarladım, bacağımın birisi mezarın çukurundadır. Bu dünyadan ayrılmazdan evvel seni evlendirmek ve senin saadetinle mesut olmak istiyorum. Bugün seni bunun için buraya çağırdım demiş.

Kameru'l-Zaman bu sözleri duyunca başını kaldırmış. Delikanlılığın deliliğinden olacak, ne yaptığını bilmeden el pençe divan duran ellerini çözmüş. Kollarını dirseklerine kadar sıvamış. Göğsünü kabartmış ve dim dik durarak:

-Baba ihtiyar oldun yaşın çok ama aklın kıt galiba! Diye bağırmış. Kaç defadır size evlenmeyeceğimi söyledim. Kıyamet de kopsa evlenmeyeceğim vesselam.

Bütün vezirler, emirler, başlarını önüne eğmişler, hepsi içlerinden "keşke burada olmasaydık" diye düşünmüşler.

Padişahın gözleri kararmış, yanakları alnına kadar kızarmış, öfkesinden kükrüyor, utancından ise yedi kat yerin dibine geçmiş bulunmak istiyormuş. Öyle ya o teklif memleketin bütün büyüklerinin önünde yapılmış ve bu cevap yine onların önünde verilmişmiş. Bu hali görenler içlerinden ne demezler, ne düşünmezlermiş. Hele askerler?... Padişah tahtının üzerinden yay gibi irkilmiş. Oğlunu müthiş suretle azarlamış. Kameru'l-Zaman'ın ödü kopmuş. Padişah askerlere emretmiş. Kameru'l Zaman'ı onlara tutturmuş, ellerini kollarını sıkı fıkı bağlattırmış. Kameru'l-Zaman da verdiği cevaptan utanarak pişman olmuş. Lakin ne etsin ki ok yaydan çıkmış. Padişah ona söylemedik laf bırakmamış.

-Ey terbiyesiz evlat, hangi cesaretle ordularımın, vezirlerimin ve askerlerimin karşısında bana böyle cevap veriyorsun! Şimdiye kadar seni hiç azarlamadım. Ceza nedir görmedin. Ama dur şimdi senin hakkından nasıl geleceğimi görürsün.

Diye bağır bağır bağırmış. Kameru'l-Zaman'ı çözmelerini askerlerine emrettikten sonra zindancıları çağırmış. Kameru'l-Zaman'ı zindana atmalarını tembih etmiş. Zindancılar şehzadeyi babasının önünden yaka paça sürükleyerek götürmüşler.

Kameru'l-Zaman'ın gireceği zindanı oranın bekçileri süpürüp silmişler, bir köşesine sedirimsi bir şey koymuşlar, onun üzerine bir de kaba saba ot minder yapmışlar. Zindanın bir köşesine de bir mum komuşlar. Çünkü zindan ne gece ne gündüz aydınlık yüzü görmezmiş. Kamer'l-Zaman'ı işte buraya soktuktan sonra kapıyı üzerine kapamışlar. Kapının önüne bir de dilsiz ve sağır bir nöbetçi bırakmışlar, savuşup işlerine güçlerine gitmişler. El ayak çekildikten sonra Kameru'l-Zaman minderin üzerine oturmuş. Yüreği kırık ve gönlü sıkıntı içindeymiş. Babasına verdiği cevaptan bin kere pişmanmış. Ama iş işten geçtikten sonra son pişmanlık kaç para eder? Zavallı şehzade kapkara zindanın içinde, kendi kendine:

Gördüğüm ceza bana müstehaktır nasıl oldu da babama verdiğim cevabı verecek kadar kendimi kaybettim diye söylenmiş. Kameru'l-Zaman böylece zindanda kalmış.

Gelelim Kameru'l-Zaman'ın babasına... Padişah ne yapacağını ne edeceğini bilmeyerek akşama kadar tahtının üzerinde otura kalmış. Akşam olunca toplananların hepsine izin vermiş, onlar da yerlerine dağılmışlar. Yalnız padişaha bir sene evvel şöyle yap böyle yap diye nasihat veren veziri yanında alıkoymuş. Herkes çekilip gittikten sonra ona:

-İşte beğendin mi ettiğini? Şu felakete sen sebep oldun. Ben de seni aklı başında başı yerde bir adam sandım da sana fikir danıştım. Şimdi söyle bakalım ne yapmalı? Diye çıkışmış. Vezir de sıkılmıyor değilmiş. Padişaha:

-Vallahi efendim şehzadeyi onbeş gün zindanda bırakınız. O size verdiği cevaptan dolayı bin kere pişman olmuştur. Aradan onbeş gün geçtikten sonra yeniden önünüze çağırırsınız ve ona evlenmesini emredersiniz bu sefer "hayır!" demeyeceğine iki kere ikinin dört ettiği gibi eminim. Çocuk genç değil mi? Karşınızda bir cahillktir etti, ama artık yola gelmiştir diye yeni yeni nasihatlar vermiş.

Padişah onbeş gün beklemeye karar vermiş. Ama zavallı oğlu ne kadar üzülüyorsa o da o kadar üzülüyormuş. Acaba yavrum zindanın içinde ne yapıyor? Düşüncesi günlerini zehirliyormuş. Durduğu yerde iri iri yaşlar yanaklarının üzerinden akarak ak sakallarını ıslatıyormuş. Kameru'l-Zaman doğdu doğalı onunla beraber yatan, bir kolunu onun başı altına yastık edermiş. Gece Kameru'l-Zaman'ı yanında bulamayınca gözleri uyku yüzü görmemiş. Sanki ateş üzerinde yatıyormuş gibi bir yandan öbür yana döner dururmuş.

Gelelim Kameru'l-Zaman'a akşam olunca zindancılar ona biraz yiyecek ve biraz içecek getirmişler. Kameru'l-Zaman'ın iştihası yokmuş. Lakin adet yerini bulsun diye

ağzına bir lokma ekmekle bir yudum su almış. Sonra yine sedirin aüzerine çıkarak kendi kendini azarlamaya devam etmiş. kederinden yüreği göğsünün ortasında yabancı bir kurşun parçası gibi ağırlaşmış. Sanki görünmeyen bir el boğazını sıkıyor ve onu boğuyor sanıyormuş. Zindancıların bir köşeye bıraktıkları su ile abdest almış. Sonra yine sedirin üzerine oturarak Kur'an okumuş. Yasin-i Şerif ve Rahman suresini birkaç kere tekrar etmiş. Yüreği biraz ferahlamış. O zaman ellerini kaldırarak uzun uzun Allah'a dualar etmiş. Tan yerinin ağırmasına az kala uyku göz kapaklarını ağırlaştırmış. Kameru'l-Zaman üst elbiselerini çıkarmış ince bir dokuma kumaştan ibaret olan iç gömleği ile kaldıktan sonra başına da mavi mendilini sarmış. Onu yattığı yerde gören ayın onbeşi sanıyormuş. Öylece uyurken başına daha neler geleceğini ve Allah'ın neler taktir ettiğinden bihaber sakin ve müsterih uyurmuş.

Kameru'l-Zaman'ın yattığı zindan eski zamanda Romalıların yapmış olduğu koca bir kulenin bodrum katındaymış. Kule harap olduktan başka hiç de tekin değilmiş. Gece onun yanından geçenler tuhaf tuhaf sesler, patırtılar işitirlermiş. İblisin çocuklarından cinler padişahı demiryatak kızı Meymûne orada oturuyormuş. İstediğine gözükür istediğine gözükmezmiş. Kameru'l-Zaman'ın zindana atıldığı gün bu Meymûne adlı kişi ifrit kulenin kuyusuna inmiş. Gece her tarafı karanlık bürüyünce kuyudan dışarı çıkmış. Maksadı yedi kat göğün son katına kadar çıkmakv e orada melaikelerin şarkılarını, ilahilerini dinlemekmiş. Kuyudan çıkar çıkmaz zindan tarafından gelen ışığı görünce acaba zindana kimi attılar diye merak etmiş. Cin değilmi ya zindanın duvarından geçerek içeri girmiş. Bir de ne görsün? Bir sedir sedirin ucunda bir mum yanıyor, sedirin üzerinde de bir insan yatıyor. Doğrusu Meymûne bu hale çok şaşırmış. Yavaş yavaş kanatlarını oynatarak o yana doğru yükselmiş. Sonra kanatlarını aşağı sarkıtınca sedirin yanına konuvermiş. Usulcacık uyuyan insanın üzerini örten örtüyü kaldırmış ve Kameru'l-Zaman'ın yüzünü görmüş. Kameru'l-Zaman'ın yüzünü görünce Meymûne durduğu yerde taş kesilmiş gibi donakalmış. O güne kadar insan oğullarının bu kadar güzelini görmemiş. Kameru'l-Zaman'ın yüzünden çıkan nur mumdan çıkan ışığı körletecek kadar parlakmış. Uyuyan mahmur gözleri gazalin gözleri gibi sağa sola süzülüp duruyormuş. Meymûne o gözlere bayılmış. Hakikatan de Kameru'l-Zaman'ın o gözleri bayılacak kadar varmış. Hele o kuşlar keman yayına taş çıkartabilirlermiş. Vücudundan ise misk ile anbere benzer güzel bir koku çıkıyormuş. Meymûne müslüman cinlerden olduğu için "yaradana kurban olsunlar!" demekten kendini alıkoyamamış.

Aradan bir saat geçtikten sonra Meymûne Kameru'l-Zaman'ı seyre doyum olmayacağını anlamış. Onu hiç incitmemeye ve başkasının da onu incitmesine meydan vermemeğe karar vermiş. Kanatlarını açınca göğe doğru yükselmeye başlamış. Göğün birinci katına henüz varmış ki uzaktan uzağa gökte bir kanat patırtısı duymuş. O patırtıya

doğru ilerlemiş. Bir de ne görsün "Dahnaş" adlı bir ifrit sanki babasının evnide geziyormuş gibi göklerin ta yukarısına kanat işletiyormuş.

Yolunu şaşırmış kör baykuşun üzerine saldıran atmaca gibi Meymûne Dahnaş'ın üzerine varmış. Dahnaş onu görüp de Meymûne olduğunu tanıyınca az kalsın korkudan ödü patlıyormuş. Meymûne'ye:

-Aman sana yalvarırım, sana Allah namına Süleyman'ın mührü üzerindeki büyük tılsım namına yalvarırım beni incitme, bana bir fenalık yapma, diye diller dökmüş.

Dahnaş'ın yalvarıp yakarması Meymûne'yi tesir etmiş.

-Madem ki Allah ismini andın sana bir fenalık etmeyeceğim. Lakin hiç olmazsa bana nereden geldiğini bu gece ne marifetler yaptığını anlat demiş. Dahnaş da cevaben:

-Ey padişahımızın kızı Meymûne, ben bu gece ta Çin Maçin memleketinin ötesindeki adalara vardım. Orada öyle birşey gördüm ki şaştım kaldım. İsterseniz sizi de oraya götüreyim ve gördüğümü göstereyim. Eğer göreceğiniz şey şayılacak kadar güzel ve nadir değilse bana ne isterseniz yapınız, yok eğer göstereceğim şey benim tarif ettiğim gibi ise bana bir kağıt yazınız. O kağıda sizin azadlı köleniz olduğmu ilan ediniz ki ne havada ne denizdeki cinler bana düşmanlık etmesinler demiş.

-Bak Dahnaş senin ne yalancı olduğunu bilirim. Şimdi benim elimden kurtulmak için yalan atıyorsun sonrasını düşün. Ne de olsa ve nerede olsan ben seni bulurum ve hakkından gelirim. İşte inanmıyorsan sana bir de yemin edeyim. Davud Aleyhisselamın oğlu Süleyman Aleyhisselamın mührü üzerindeki büyük talsım üzerine yemin ediyorum ki eğer söylediğin sözler yalansa seni arayıp bulacağım ve nerede bulursam tüylerini yolacağım, derini yüzeceğim ve kemiklerini parça parça kıracağım. Diye yemin etmiş. Meymûne böyle tehdit ettikçe Dahnaş bir renkten bir renge giriyormuş. Şaka değil Meymûneymiş bu bütün cin taifesi onun ismini duyunca tiril tiril titrerlermiş. Neyse sözü uzatmayalım Şemhuriş'in oğlu Dahnaş Çin Maçin'in ötesindeki adalarda gördüklerini şöyle anlatmış:

-Ben bugün Çin Maçin'deydim. Gece olunca o memleketin ötesindeki adalara gittim. Bilirsin ya o adaların padişahı Gayur'dur. Hani ya şu Yedi Saraylar Padişahı Gayur yok mu? İşte o, işim gücüm olmadığı için gideyim de şu yedi sarayların içini dışını gezeyim, dedim. Sarayları dolaşırken padişahın kızını gördüm. Onu görmekle dünyanın en güzel insanını görmüş olduğuma eminim. Ben dünyanın hiçbir ülkesinde güzelliğin böylesine rast gelmemiştim. Halbuki bilirsin ya. Şu koca kanatlarım sayesinde dolaşmadığım, varmadığım yer yoktur. İnsan oğlularının her çeşidini görmüştür. Ben kızı size tariften vazgeçiyorum, çünkü o kadar güzel ki anlatmak her babayiğidin karı değildir. Yalnız saffetlerini size sayayım. Saçları simsiyah ama nasıl siyah, hicran ve hasret geceleri gibi uzun ve siyah. Yüzü aydın ama nasıl aydın, vasıl günleri gibi nurlu..

Hele o burnu küçücük, mini minicik. O yanaklar, o mercan gibi ufacık dudaklar. Onu gördüğüm zaman mehtap vardı. Kızın göğsü açıktı vallahi üç mehtap görüyorum sandım. Yan yana duran o ki mehtabın iki yanında öyle bir kullar gördüm ki.... İnce belinden sonra kalçaları öyle bir genişleyiş genişliyor ki insanın aklını başından çalıyor. Vallahi benim dilim bu kadara yeter. Onun sihirli güzelliğini bir bir sayacak olsam kırk yıl burada uçar dururuz. Aman efendim, o küçücük ayaklar. Onlar ayak değil halıkımızın bir şaheseri.

Kral Gayur çok cesur çok kibirli bir padişahtır. Onun sayısız askerleri süvarileri, harp gemileri ve gemicileri vardır. Gece demez gündüz demez ordularını, donanmasını sağdan sola soldan sağa yürütür. Önüne gelen düşmanı parça parça eder. Onun oralarda fethetmediği memleket, esir etmediği padişah kalmamıştır. Gayur kızını o kadar sever o kadar sever ki onun uğruna yapamayacağı şey yoktur. Hangi memleketleri talan etmişse hangi padişahları esir etmişse hepsinin mücevheratını, elmaslarını, yüzük, bilezik, halka ve küpülerini hep hep kızına vermiştir. Eline geçirdiği başka türlü ganimetle kendine yedi saray yapmıştır. Birincisi billurdan, ikincisi mermerden, üçüncüsü Çin Maçin demirinden, dördüncüsü zebercetten, beşincisi gümüşten, altıncısı altından, hele yedincisi firune, yakut ve zümrüttendir. Bu yedi sarayın eşyasını insan tarife kalkışsa muhakkak dilinde tüy biter. İnsanın hayali ne gibi eşya tasavvur etse orada vardır. Ondan başka insanın hayalinin bile tasavvur edemediği şeyler de mevcuttur. Sıkılmasın diye Kral Gayur kızını her iki üç ayda bir, bir saraydan öbürüne göç ettiriyor. Kızın adı Bedir Hatun'dur. Bedir Hatun'un güzelliği komşu memleketlerde duyulunca bütün padişahlar onu kendi şehzadelerine gelin etmek istemişler. Padişah Gayur kızına evlenmek bahsini açınca kızı kızarmış.

-Babacığım benim evlenmeye ihtiyacım yoktur. Ben memleketler üzerine hükmünü yürüten bir padişahım. Nasıl olur ki bir yabancı adamla evlenerek onun bana hükmetmesine izin veririm? diye cevap verirmiş.

Mamafih duyduğuma göre kız evlenmekte inat ettikçe onunla evlenmek isteyenler artmış. Artık şimdi kızı isteyen isteyeneymiş. Ama bütün bu padişıhlara ve şehzadelere yüz verdiği yokmuş. Hatta birkaç gün evvel Çin Maçin kralı babasına birçok hediyeler göndermiş. Bedir Hatun'la evlenmek istemiş. Babası işi kızına açmış.

Bedir Hatun:

-Baba bana bir daha evlenmekten bahsedersen sana yemin ediyorum ki yalın bir kılıç alır, sapını yere dayar ve ucunu göğsüme tutarım, onun üzerine bütün kuvvetimle saplatır öylece kendimi öldürürüm diye isyan etmiş. O gün bugün artık babası izdivaç lafını kızına açmaz olmuş. Ama kendisine teklifi son derece nezaketle yapan Çin Maçin Padişahına ne cevap versin? Onun için kızına saraylardan çıkmayı yasak etmiş. Çin

Maçin kralına da kızım artık deli olduğundan onun evlenmesi meselesi mevzuu bahis olamaz! Diye bir mektup yazmış.

İşte Meymûne benim gördüklerim, duyduklarım bundan ibarettir. Ben hakikaten ne bir laf kattım, ne de hakikatten birşey tenzil ettim. Söylediklerimin hepsi doğrudur. Ben onu gördüm göreli her gece gizli gizli sarayına girer uyurken onu seyrederdim ve iki kaşı arasından öperim. Sözlerime inanmıyorsanız geliniz beraber gidelim. O hala şimdi uykudadır. Onu görüp seyredersiniz bana hak verirsiniz. Eğer söylediklerim yalansa o zaman bana ne ceza ve reva görürseniz cezama razıyım.

Sözlerini bitirmiş. Meymûne Dahnaş'ın sözlerine inanmayan bir bakışla onu süzdükten sonra bir kahkaha salıvermiş ve yüzüne tükürmüş.

-Senin gördüğün kız benim gördüğüm delikanlı yanında kaç para eder. Senin methettiğin hatun benim sevdiğim delikanlının ayağının pabucu bile olamaz. Ben seni bu kadar zamandır dinledim ve bu hakikaten garip ve şaşılacak birşey söyleyeceksin sandım. Allaya pullaya anlattığın bu kadar mıydı? Ben bu gece öyle bir dlikanlı gördüm ki onu sen rüyanda görseydin bir daha uykundan uyanmak istemezdin demiş.

Dahnaş gözlerini fal taşları gibi açmış:

-Sizin gördüğünüm delikanlının hikayesini söyler misiniz demiş.

Meymûne Dahnaş'la görüşüp dururken görünmez cinlerden bazıları gelip çok merak ettiği Kameru'l-Zaman'ın hikayesini ona bildirmişler. Onun için Meymûne:

-Vallahi Dahnaş benim sevdiğimin başanı gelenler biraz da senin sevgilinin başına gelenlere benziyor. Delikanlının babası ona birkaç kere evlenmesini emretmiş. Bizimki emir memir dinler mi illa evlenmem de evlenmem, diye tutturmuş. Babası kızınca onu benim oturduğum eski kulenin zindanına kapattırmış. Ben bu gece kulenin kuyusundaydım. Kuyudan çıkarken zindanda ışık gördüm, merak ettim. Zindana gidip baktım, onu orada gördüm diye cevap vermiş. Dahnaş:

-Ey sultanım dünyada benim sevgilimden daha güzeli bulunmayacağına eminim, ama sözlerinizle benim merakımı uyandırdınız. Size yalvarırım beni bu delikanlının yanına götürünüz. Görelim bakalım sizin sevgiliniz benim sevgilimden daha mı güzeldir? Diye yalvarmış. Bu sözlere Meymûne kızmış:

-Şeytanların en şaytanı, iblislerin en çirkini, yalan söylüyorsun. Benim sevgilimden daha güzelini Allah daha yaratmamıştır. Senin sevdiğin benim sevdiğime kıyas ettiğin için sen muhakkak delisin! Diye bağırmış. Bayağı ağlayacağı gelmiş. Dahnaş şöyle bir düşünceye daldıktan sonra başını kaldırmış:

-Durun sultanım demiş, bunun kolayı var. Benimle beraber geliniz de Bedir Hatun'u görünüz sonra ben sizinle beraber gelir delikanlınızı görürüm, o zaman hangimizin iddiasının doğru olduğu meydana çıkar.

چین ماچینك اوته‌سنده‌کی یدی سرایلر مملکتی پادشاهی
غیور سلطان قیزی بدر سلطانه اولمك تکلیف
ایتمش ، قیز درحال رد ایتمش

Çin Maçin'in ötesindeki Yedi Saraylar Memleketi padişahı, Gayur Sultan(ın) kızı Bedir Sultan'a evlenmek teklif etmiş, kız derhal reddetmiş.

Diye devam etmiş. Meymûne onun sözünü kesmiş:

-Sözü uzatıp durma! Haydi bir bahs tutuşalım, senin sevgilin benim sevgilimden daha güzelse sen bahsi kazanır ve bana ne istersen yaparsın, eğer benim sevdiğim seninkinden daha güzel çıkarsa o zaman sana dilediğimi yaparım. Bu pazarlığa razımısın söyle? Diye haykırmış. Dahnaş:

-Hay hay dünden razıyım. Haydi durmadan Bedir Sultan'a gidelim de gör diye cevap vermiş. Meymûne:

-Senin ki buradan çok uzaktır. Benimki ta altımızdadır. Evvela gidelim benimkini görelim de sonra Çin Maçin'in ötesine uçar o kadar peh pehpehlediğin Bedir Sultan'ını görürüz. Diye fikrini bildirmiş. Dahnaş buna da razı olmuş.

İki peri mehtaplı ve yıldızlı gökten kanatlarını fışırdada fışırdada, çarpa çadpa aşağı inmişler. Ve kulenin yanına konmuşlar. Usulcacık zindana girmişler. Meymûne Dahnaş'ı sedirin yanında durdurmuş. Kameru'l-Zaman'ı örten çarşafı yavaşça kaldırmış. Kameru'l-Zaman'ın nurlu yüzünü birden bire Dahnaş'a çevirerek:

-Bak da gözün doysun? Sen hiç ademoğullarının buna benzerini gördün mü? Ben bir kız oğlan kızım bir periyim bir cinim, öyle olmalka beraber ben bu delikanlıya meftun oldum. Onun sevdası gönlümü bir yangın gibi sardı, bürüdü! Diye içini dökmüş. Dahnaş Kameru'l-Zaman'ı uzunca seyre dalmış. Ondan sonra yavaş yavaş başını kaldırarak:

-Vallahi sultanım delikanlıyı sevmekte haklısın. Çünkü herhalde gördüğüm bu genç insan evlatlarının erkekleri içinde en güzelidir, ahtat güzellikte benim sevgilime en yakınıdır. Birisindeki zerafet birindeki tatlılık ötekinde de var ama bu erkek olduğu için olacak, bundaki zerafet ve tatlılık benimkinden daha az! Diye cevap vermiş. Dahnaş'ın bu sözleri Meymûne'yi büsbütün zıvanadan çıkarmış. Kaşları kara bulutlar gibi kararmış, gözleri yıldırımlar şimşekler çakmış. Kanadının birisini kaldırınca Dahnaş öyle bir çarpış çarpmış ki Dahnaş bir gün ölüm azabında neler duyacağını peşinen duymuş ve öğrenmiş. Meymûne öfkesinden kalınlaşan bir sesle:

-Şu nurlu yüz üzerine yemin ederim ki şimdi hiç durmadan doğru padişah Gayur'un memleketine uçacaksın sevdiğin kızı yerinden kaldırıp buraya getireceksin. Sevdiklerimizi yanyana yatıracağız. Onlar öyle yan yana uyurlarken biz ikisini birden göreceğiz. O zaman hangisinin daha güzel olduğu kolaylıkla maydana çıkar. Eğer emrimi şimdi yerine getirmezsen bütün kıvılcımları üzerine öyel püskürtürüm ki seni yakar, diye tehdit etmiş. Dahnaş:

-Sultanım bundan tezi yok, şimdi dosdoğru padişah Gayur'un memleketine gidiyorum diyerek göklere çarhlar ede ede yükselmiş. Lakin Meymûne öyle hileye oyuna gelir takımından değilmiş. Dahnaş'ın ne düzenbaz olduğunu bildiği için ve Dahnaş'ın gidiyorum diye kaçacağını anladığı için onun yanına takılmış: bir saat içinde

gidip gelebilmişler. Beraberlerinde Bedir Hatun'u getirmişler. Bedir Hatun ince bir Venedik gömleğine bürünmüş. Erkek ifritle dişi ifrit Bedir Sultanı şehzade Kameru'l-Zaman'ın yanına yatırmışlar. İki genç de uyuyorlarmış. İki cin bu iki insan güzelini seyre dalmışlar. Hakikaten de bu iki genç birbirlerine çok benziyorlarmış. Hatta öyle ki onların kim olduğunu bilmeyenler onları eş veyahut kızkardeş ve ağabey sanıyorlarmış.. İki cin bakmışlar bakmışlar ama boylu boyuna bakıp durmakla nihayet gençlerin biri değilse ötekinin uyanacağını anlamışlar. Bir taraftan da tutuştukları bahis hatırlarına gelmiş. Meymûne ilk önce sükutu kırmış:

-Benim delikanlım daha güzel demiş.

-Haşa ve kela beni değil kül lakin duman bile etsen göz göre göre söyleyebilmek için insanın kör olması icap eder. Artık cin sultanlığının da bir haddi vardır diye cevap vermiş. Gidi Bedir Sultdan'ın yanağını öpmüş. Meymûne Dahnaş'tan geri kalacak değilmiş ya! İnce bir sesle Kameru'l-Zaman'a bir ninni okuduktan sonra o da gidip Kameru'l-Zaman'ın iki yanağına iki öpücük kondurmuş. Bu sefer Dahnaş bir öpücük eksik öptüğünü görünce Meymûne ile denkleşmek hatta onu geçmek için Bedir Hatun'un yanına gidip bir alnından iki de iki yanağından, bir de çukur çenesinden dört tane öpücük almış. Sonra dilini bal yemiş gibi yalaya yalaya:

-Vallahi benim Bedir Sultanım seninkinden bin kat daha tatlı! Demiş. Meymûne:

-Sen yalan söylüyorsun kahrolasıca ifrit oğlu ifrit. Dur ben sana boyunun ölçüsünü gösteririm. Benim delikanlım seninkinden bin değil, yüzbin kat, ikiyüz bin kat daha güzeldir, diye bağırmış.

İki sevgili yok seninki güzel, yok benimki güzel diye epeyce dil yarışı etmişler. O kadar ki az kalsın, birbirlerinin üzerine hücum edip birbirlerini parçalayacaklarmış. Lakin Dahnaş Meymûne'den daha zayıf olduğunu biliyormuş. İşinin de sapa sardığını farkına varıyormuş. Mesele şeker renk olmadan evvel onu tatlılığa dökmeyi daha hayırlı saymış. Başlamış Meymûne'ye:

-İkimiz de sevgililerimizin deli divanesiyiz! İkimizin de iddiaları doğru olamaz. Çünkü her sevdalıya sevgilisinden başkası çirkin gözükür.

Müşküli bir halledemeyiz işin en doğrusu bir hakim bulmaktır. Geliniz bir hakem bulalım, o hangisini daha güzel bulursa onun hükmünü kabul edelim. Diye bir teklif serd etmiş. Meymûne:

-Pekâlâ

Diyerek topuğunun birini yere vurmuş. Hemen yer yarılmış, içinden acaip, garip zeballah gibi bir gülyabani çıkmış. Yedi kat yerden inleye inleye çıkan, bu alamet-i meşhur bir cinmiş. Bir gözü körmüş. Kör olmayan gözü ise başında, insanların gözü gibi duruyormuş. Kapakları sağlı sollu açılıp kapanıyormuş. Altında yedi tane dallı budaklı

boynuz varmış. Başının iki yanından kulakları üzerinden, sağlı sollu ikişer büklüm saçlar, yerlere kadar sürünüyormuş, ellerinin parmaklarında arslan ve kaplan pençelerindeki tırnaklar gibi hançerimsi tırnaklar varmış. Dizleri ve ayakları fil dizi ve fil ayakları gibiymiş. Fırın ağzı gibi kapkara esneyen ağzının içinde yanardağlarından çıkan kükürtlü dumanlara ve alevlere benzeyen duman ve alev çıkıyormuş.

Yerin dibinden fırlayan bu cin Meymûne'yi görünce diz üstü gelmiş. Yeri öpmüş ve sonra ayağa kalkarak el pençe divan durmuş:

-Ey padişahımızın kızı Meymûne, işaretin ta yedi kat yerin dibinden duyup sana geldim. Emret de emrini hemen yerine getireyim. Çünkü bizler senin kulun köleniz, demiş. Meymûne:

-Bana bak Kaşkaş. Seni bir işte hakem yapacağız. Benimle bu kahrolasıca Dahnaş'ın arasında bir ihtilaf var. Ben bir türlü o bir türlü söylüyor. Sen hakem ol. Ve hangimizin haklı olduğunu bildir. Diye başladıktan sonra meseleyi Minel evvel ilâhiri anlatmış. Kaşkaş yan yana yatan gençlere bir göz salmış. İkisinin de güzelliğine şaşmış. Gençlere bir kaside okumuş. Meymûne:

-Ayol Kaşkaş şu ağzından çıkanlara utanmıyor musun? Ben seni buraya maval okumaya çağırmadım, hani ya hakemlik edecektin? Demiş. Kaşkaş bu sözlerden utanmış, sıkılmış. Kimin önünde olduğunu hatırlayarak kendini toplamış ve :

-Vallahi efendim, ne diyeyim bilmiyorum! Bunların birisine ötekinden güzeldir demeğe dilim varmıyor. Hem de birine ötekinden güzeldir demek haksızlıktır. İkisi de kadın yahut ikisi de erkek olsaydı o zaman bir hüküm verilebilirdi. Halbuki bunların cinsleri ayrı. Benim aklıma bir fikir geldi. Bunlar uykudadırlar. Bilmeyerek biri kolunu ötesininin. Bunların ikisini birden uyandırırız. Biri ötekisini görünce muhakkak birbirleriyle sevişeceklerdir. Eğer bunlar da sevişmezlerse yeryüzünde sevda kalmadı demektir. Nitekim şuna hangisi ötekisini daha fazla sever ve ötekisi için daha fazla yanarsa işte o berikisinden daha güzel demektir. Baktık ki mesela kız erkeğe erkeğin kıza yandığından daha fazla yanıyor. O zaman erkek daha güzeldir diyeceğiz. Fikrimi anlatabildim mi bilmem? Gerek Meymûne gerek Dahnaş, Kaşkaş'ın bu fikrini doğru bulmuşlar. Hemen oracıkta Dahnaş ufalmış, ufalmış, mini minicik olmuş. Küçücük bir peri kıyafetine girmiş, gidip Kameru'l-Zaman'ın ensesini öyle bir sokmuşki Kameru'l-Zaman bir süngü yemiş gibi yattığı yerde bir sıçramış. elini hemen ensesine götürmüş. İşte o zaman miskten de anberden de çiğ taneleriyle dolu yeni açılmış gül goncasından da daha güzel bir kokunun bir nefesin yanağı üzerine esmekte olduğunu ve tereyağından da taze ekmek içinden de daha yumuşak bir şeyin vücudu yanında uzanmakta olduğunu hissetmiş. Kameru'l-Zaman bu hale şaşarak yan tarafına bakmış. Bir de ne görsün güneş gibi iri, inci tanesi gibi bir kız yanışabında yatıyor. Ama ne kız? Boyu sülün gibi, göğsü

yüksek ve titrek bir insan güzeli Kameru'l-Zaman uyuyan Bedir Hatun'a bakakalmış. Evvelce dediğimiz gibi Bedir Hatun'un üzerinde Venedik dokumasından ince bir gömlek varmış. Başında hep altın sırmadan örülme bir baş örtüsü bağlıymış. Kar gibi beyaz gerdanında şahaneler dizisi bir gerdanlık. Doğrusu bu manzara Kameru'l-Zaman'ın aklını başından çalmış. Başı bayağı girdaba tutulmuş gibi fırıl fırıl dönmüş. Hızlı hızlı çarpmaya başlayan yüreğinin üzerine elini koyarak ta ciğerlerinin içinden sökülüp gelen bir feryadı salıvermekten güç bela kendini alıkoyamamış. Şaka değil, Bedir Hatun'u boylu boyuna görmek, o kadar güzellikle karşılaşmak şimşeğe çarpılmak gibiymiş. Kameru'l-Zaman "aman bu rüya mı, hakikat mı?" diye düşüne düşüne titreye titreye elini uzatmış. Elini uzatırken korkuyor da değilmiş, ya hulya ise, ama insanın gözü insanı bu kadar aldatamazmış ya! Kameru'l-Zaman Bedir Hatun'u okşayınca bir temas ile ellemiş onu uyandırmaya çalışmış. Lakin Bedir Hatun bir türlü uyanmıyormuş. İfrit Dahnaş onun uykusunu o kadar koyulaştırmış ki değil öyle okşamakla, lakin dürtmekle bile sultanın mahmur gözleri açılmazmış. Kameru'l-Zaman Bedir Hatun'un ellerini avucuna almış. Onu tatlı tatlı sıkmış. Ama ne gezer, Bedir Sultan'ın uzun kirpikleri birbirine yapışık kalmış. Şehzade neler de neler denemiş. Ama hiçbirisi fayda vermemiş.

-Uyan sevgilim! Demiş. İki kapalı dudak sessiz bir cevap teşkil etmişler.

-Uyan güzelim ben şehzade Kameru'l-Zaman seni uyandırıyorum niye uyan mıyorsun? Niye tatlı sesini duyur muyor, ahu bakışlarını salmıyorsun? Demiş. Pembe göz kapakları kımıldamamışlar bile şehzade kızı uyandıramayacağını anlayınca gözlerini açarak, gördüğü güzelliği, gördüğü manzarayı ruhuna akıtmaya, ona kanmaya, doymaya uğramış. ama bu kanılır, doyulur şey değilmiş ki. Hani ya denizin tatlı suyu yok mu ona benzermiş. İnsan içtikçe daha susar, daha susadıkça daha içer ve nihayet aklı başından gidermiş. Şehzade içinden:

-Ah ettiğim ahmaklığa bak. Babamın benimle evlendirmek istediği kız bu olacak. Babam onu mahsus ben uyurken getirip yanıma yatırmıştır ki üç dört seneden beri ahmakçasına inat ederek kabul etmediğim kızın nasıl bir kız olduğunu göreyim. Vallahi dayanılabilir şey değilmiş. Aman çarçabuk sabah olsa da babama haber salsam. Dakika saniye geçmeden beni sevgilimle evlendirse. Şimdiye kadar benim için ceza beni evlendirmekti. Lakin bu cananı gördükten sonra beni evlendirmemek bana bin kat daha ağır bir ceza olur ah babacığım, sözüne çarçabuk "eyvallah" demediğime ne kadar pişman olduğumu bir bilsen diye söylenirmiş. Nihayet Şehzade bir silkinmiş, bir titremiş.

Yavaş yavaş Bedir Sultan'a doğru eğilmiş. Onu yanağından öpmüş. Şehzade'nin ne yaptığını gören Meymûne durduğu yerden sendelemiş. Çünkü hem kıskanmış hem de bahsi kaybedeceğinden korkmuş. Gel gelelim Dahnaş az kaldı pirelikten vazgeçip fazla sevincinden durduğu yerde bir takla atacakmış.

Derken efendim Kameru'l-Zaman bir daha eğilmiş. Meymûne öpücükler iki olacak diye sinirlenerek yumruğunu o kadar sıkmış ki keskin tırnakları avuçlarına işleyerek, avuçlarını kanatmış. Tam öpeceği sırada şehzade irkilmiş. Çünkü içinden:

-Dur Kameru'l-Zaman bu yaptığın doğru değildir. Belki babam bu gelini mahsus yanıma yatırdı ve ona uyur gibi yatmasını emretti. Maksadı beni denemek olabilir. Belki babam bu yerdedir de beni oradan seyrediyordur. Ya öptüğümü görürse... Yarın bana "hani ya bana evlenmek istemiyordun, zevceye ihtiyacın olmadığını iddia ediyordun" demez mi? O zaman ben ne yaparım yerlerin dibine geçerim. Lakin kızdan bari bir hatıra alayım. Ondan ne alsam ki? diye düşünmüş. Kızın elindeki koca yüzük gözüne ilişmiş. Onu yavaşcacık parmağından çıkararak kendi parmağına geçirmiş. Aman ona baktığımı görmesinler diye yine sedire uzanmış. Cinler onun gözlerine uyku serpmişler. Zavallı şehzade uyku diyarına dalıp gitmiş.

Kameru'l-Zaman'ın zahiren Bedir Sultanla fazla alakadar olmadığına Meymûne çok sevinmiş. İki ifrite dönerek:

-Gördünüz mü benim şehzadeyi? İnsan dediğin böyle olmalı kıza baktı baktı bir öptü yüzüğü aldı, sonra uykuya dalmaya uğraştı. Kemal dediğin ahlak dediğin böyle olur.

Hangi delikanlı acaba şu Bedir Sultan'ı gece ortası böyle yanıbaşında görür de deli divane olmazdı? Doğrusu sevdiğimin güzelliği yalnız vücudun da yüzünde değil ahlakı da o derece güzel diye böbürlenmiş. İfritlerin ikisi de başlarını sallayarak bir ağızdan:

-Doğrusu öyle diye cevap vermişler. Bu sefer Meymûne incelmiş, incelmiş cıp cılız ip ince bir sivrisinek kıyafetine girmiş. Keman çalarmış gibi vızıldaya vızıldaya sultanın bileğine konmuş ve onu öyle bir sıkmış ki az kaldı sultan bir çığlık salıvereckemiş. Kapalı kirpiklerinin arasından sultanın ahu gözleri parlamış. Dört tarafa genişleye genişleye nur halkaları dağılmış. Bir elini öbür bileğine getirerek yavaş yavşa kalkıp oturmuş. Bir de yanı başında ne görsün? Arslan gibi bir delikanlı şanlı vücudunu up uzun sedirin üzerine uzatmış. Şehzadenin yüzüne bakmasıyla Bedir Sultan'ın gözlerinin kamaşması bir olmuş. Bir bakışta şehzadenin teselli kabul etmez aşığı kesilmiş. Ama kadın değilmiymiş ya içinden:

-Eyvah bu nedir? Ben mahvoldum. Bu yabancı delikanlı yanımda ne gezer? Nasıl olur da onunla bir yatakta yatmış bulunurum?

Dedikten sonra yine dayanamamış, göz ucuyla şehzadeye hırsızlama bir bakıvermiş.

-Doğrusunu söylemek lazım gelirse ben erkeğin bu kadar zarifini bu kadar güzelini hiç görmemiştim. A A!... İçimde doğan bu tatlı duygu, bu meyil nedir? Kitaplarda okurdum da inanmazdım. Demek aşk böyle doğarmış ha, acaba babam beni bu gence mi

vermek istiyordu? Babamın bana bulduğu kocanın bu delikanlı olduğunu bileydim hiç durmaz evlenir ve onun güzelliği ile mesut olurdum. Diye söylenmekte devam etmiş. Gence uzun uzun süzdükten sonra elini yavaşça ona doğru uzatıp uyandırmak istemiş:

-Hayatım, yüreğim, canım, uyan bak ben yanındayım! Gözümün nuru neden uyan mıyorsun? Diye başlamış ve neler de neler dememiş! Lakin söylediği tatlı sözleri sanki bir taş söylemiş şehzade kıpırdamadan uyumakta devam etmiş, çünkü cinler ona öyle bir uyku vermişler ki şehzadeyi değil sesle davul zurna ile bile uyanamazmış. Zavallı Bedir Sultan şehzadenin uyanmayışına ne mana vereceğini bilememiş. Biraz bekledikten sonra hıçkırıklı bir sesle:

-Neden güzelliğe o kadar mağrursun? Neden gözlerini açmaya tenezzül bile etmiyorsun? Senin kadar ben de güzelim böyle naz etmeği sana kim tembih etti? Konuş neden seslenmiyorsun? Seni uyandıran, seninle konuşan benim Bedir Sultan'ım! Diye yalvarmış:

Lakin bu yürek yumaştıcı yalvarış ve yakarışlar da dört duvarı çınlata çınlata susmuş. Yalnız uyku arasında gördüğü bir rüyadan olacak şehzadenin kirpikleri biraz aralıklaşmış. Kirpikleri arasından kapkara gözleri gözükmüş. Bedir Sultan'ın yüreğinde ümit doğmuş. Kalbi daha hızlı çarpmaya, nefesi daha kesik kesik çıkmaya başlamış, artık Kameru'l-Zaman'ın Mecnun aşıkı olmuş. Onun uğruna yapamayacağı şey yokmuş. Yanık yanık ahlar bir bir ardı sıra beyaz gerdanı şişiyormuş. İşte bu halde iken şehzadeye yine,

-A sultanım, lütuf et, kerem et! sana yalvaran senin esirin Bedir Sultan'dır. Ey taptığım adam, ismin ne? Kimsin nesin? Neden bu kadar kibir gösteriyorsun? Bak bana ki o kadar kibirliydim, senin ayaklarına sürünüyorum, saçlarımı ayaklarına örtü yapıyorum. Aklımı başımdan aldın, yüreğimi göğsümden çaldın. Bana bundan fazla cefayı nasıl reva görebiliyorsun? Artık konuş ve üzüntüme bir nihayet ver, diyerek goncaya aşık olan bülbül gibi şakramış ötmüş. Lakin ırmaklar gibi şırıldaya şırıldaya akan sözlerine yine cevap veren olmamış. Bedir Sultan bu sefer hırçınlaşmış, sinirlenmiş, şehzadenin kolunu sarsmış: "uyan!uyan!" diyerek ağlamış ve uyanmayınca:

-Ruhum canım, sen de muhakkak beni seviyorsun! Beni sevmesen hiç yanıma gelir miydin? Muhakkak beni seviyorsun. Gel gelelim bu istigna nedir? Kabahatim, kusurum nedir? Bana cefa etmek için mi uyurken yanıma geldin de beni deli divane ettikten sonra yanımda samet bir kaya gibi yattın? A...! Bak! benim yüzüğüm parmağında! Yüzüğümü neden aldın? Uyan korkma! Ben de seni seviyorum. ben başkasının değil seninim. Yüzüğümü almayacağım. Onu parmağında görmekle seviniyorum, mesut oluyorum. Hatta dur ben de senin yüzüğünü alayım. Görüyor musun benim yüzüğüm sana yakıştığı kadar senin ki de bana yakıştı, diye devam etmiş.

Lakin o uyku Kameru'l-Zaman'da oldukça Bedir Sultan ahirete kadar çağırsa, bağırsa şehzadenin uyanacağı yokmuş. Zaten Sultan'da onu uyandırmaktan vazgeçmiş. Şehzadenin yüzüğünü kendi parmağına takıp da kendi yüzüğünü onun parmağında bıraktıktan sonra yavaşça eğilmiş, üzerinde bıyıkların yeni yeni terlediği nemli dudakları uzunca öpmüş, o kadarla kalmayarak şehzadenin iki ellerini bir çok kere öpmüş, okşamış sonra bir elini şehzadenin başına yastık etmiş. Öteki elini de şehzadenin kolu altına koymuş, birdenbire bayılan insanlar gibi koyu ağır bir uykuya dalmış.

Bu hali gören Meymûne'nin sevinçten çıldıracağı gelmiş. Galiplere mahsus bir tavır ve eda ile Dahnaş'a dönerek:

-Gördün mü, benim sevgilimin Bedir Sultan'dan aldığı biricik öpücüğe karşı Bedir Sultan Şehzade mi kaç kere öptü? Şimdi hangisi ötekisini daha fazla seviyormuş? Bir de karşıma geçip öyle inat etme. Kız delikanlıyı delikanlının kızı sevdiğinden daha fazla seviyor. Demek ki delikanlı kızdan daha güzel. Sen bahsi kaybettin. Şimdi ben sana ne dilersem yaparım. İstersem seni bir havana tıkar biber dövermiş gibi döverim. İstersem seni kıyma kıyarmış gibi kıyım kıyım kıyarım. Ama neyse şimdi keyfim yerinde iyiliğim üzerimde. Mahvedeceğime seni ihya edeceğim. Serbest olduğuna dair sana bir kağıt vereceğim. O kağıt sayesinde cin arkadaşlarının hiçbirisi sana fenalık edemeyecek demiş. dediği gibi bir kağıt yazıp Dahnaş'a vermiş. Sonra dönüp Kameru'l-Zaman ile Bedir Sultan'a bakmış. Onları görünce orada duran iki cine dönerek:

-Yahu unuttum Bedir Sultan burada kalamaz. Neredeyse sabah olacak. Bak sabah yıldızı ufuktan yükseldi. Gündüz olup da bunların ikisi birbirlerini burada bulurlarsa işimiz yamandır. Dahnaş yorgundur. Haydi Kaşkaş sen ona yardım et de sultanı yerine götürünüz! Diye emretmiş.

Kaşkaş ile Dahnaş Sultan'ın altına geçmişler. Uyandırmadın onu bulutların arasına kadar yükselmişler. Sonra Çin Maçin yolunu tutmuşlar. Kanat çarptıktan sonra Çin Maçin'in ötesine, Gayur Sultan'ın adalarına varmışlar. Neyse tan yeri ağarmadan Bedir Sultan'ı kendi sarayına götürüp kendi yatağına yatırmışlar. Ondan sonra oradan savuşup işlerine güçlerine gitmişler.

İki cin sultanı havada taşırlarken Kameru'l-Zaman'ın yanında Meymûne şehzadeyi seyre dalmış. Horozların sesleri Meymûne şafağın artık hemen sökmek üzere olduğunu bildirmiş. O da zindandan çıkarak kuyuya dalmış.

Sabah olunca Kameru'l-Zaman uyanmış. Sağına bakmış, soluna bakmış, zindanın içine çepçevre bakmış, Lakin Bedir Sultan'ı bulamamış. durmuş durmuş aramış! Zindanda kendinden başka kimsenin mevcut olmadığını görünce kendi kendine:

-Buna ne mana vermeli? Galiba babam ben de evlenmek iştihasını artırmak için zindana gizlice o kızı sokturdu. Birnaz sonra da onu baradan aldırdı ki iştiham artsın diye söylenmiş.

Kapıya giderek kapı dışındaki zindancıyı uyandırmış. Abdest suyu istemiş. Nöbetçi bir ibrikle bir leğen getirmiş. Şehzade abdest aldıktan sonra sabah namazını kılmış, sonra zindancıya dönerek:

-Dün gece yanımda yatan kızı nereye götürdüler? Diye sormuş. Zindancı bu suale şaşırmış:

-Hangi kızı? Demiş.

-Hangisini olacak bu gece benimle beraber yatan kızı!

-A....! Üzerime iyilik sağlık. A sultanım dün gece yanınızda kız yoktu. Hem de buraya dişi veya erkek kimse giremezdi ki içeride kız görmüş olasınız. Ben dışarıda nöbetçi olarak yatıyordum. Kapı hem zincirli hem kilitliydi. Siz herhalde yanılıyorsunuz diye cevap vermiş. Kameru'l-Zaman kızmış. Zindancıya:

-Sen yalan söylüyorsun! sen de mi kendini benim dengim sanıyorsun da benimle alay etmeye kalkışıyorsun? Düşün ki ben bugün burada isem yarın muhakkak buradan çıkarım. Şehzadeliğimi yine ele alarak sana haddini bildiririm. Bana kızın kim olduğunu, onu buraya kimin getirip kimin götürdüğünü söyle diyorum sana! Bilirsin ya şakam makam yoktur. Ezmek istidiğim insanı ayaklarımın altında karınca ve tahta kurusu ezer gibi ezim ezim ezerim diye bağırmış. Zindancı "acaba şehzade bu gece zindanda çıldırdı mı? Aklını mı kaybetti?" Diye korkmaya başlamış:

Efendim yemin ederim ki bu gece ne zindana giren çıkan erkek veya dişi kimse yoktur. Kapı sabaha kadar kapalıydı. Kapıyı ben şimdi açtım, içeriye girdim demiş.

Bu sözlere Kameru'l-Zaman büsbütün kızmış:

-Sana tembih ettiler de böyle yalan söylüyorsun, değil mi. Dur ben sana şimdi gösteririm! Diyerek zindancıyı boğazından tutmuş, vurmuş yumruğu zindancının gözleri kararmış, kulakları uğuldamış, çın çın çınlamış. Şehzade bu kadarla kalmamış. Herifin boğazına bir ip bağlamış. Onu kuyuya indirmiş daldırmış, çıkarmış. Zindancı "aman aman" diye haykırmaya koyulmuş. Kameru'l-Zaman:

-Dün gece zindana girip yatağıma yatan kızın kim olduğunu ve onu buraya kimin gönderdiğini söyleyinceye kadar annenden içtiğin sütü burnundan getirmekte devam edeceğim, anladın mı diye bağırmış. Nihayet Zindancı:

-Beni bu kuyudan çıkarın size herşeyi anlatacağım diye söz vermiş.

Şehzade onu çıkarmış. Soğuktan zindancının dişleri çatır çatır ötüyor kendisi de rüzgara tutulmuş buğday çöpü gibi sendeliyor ve titriyormuş. Şehzadeye:

-Efendim ne halde olduğumu görüyorsunuz, üşümekten laf söyleyemiyorum. Müsaade ediniz gideyim şu ıslak elbiselerimi çıkarıp kurularını giyeyim ve gelip size baştan aşağı herşeyi anlatıyım diye yalvarmış. Şehzade zindancıya acımış:

-Şimdiye kadar söylememekte neden bu kadar inat ettin de hem bene hem kendini üzdün. Haydi git çabuk elbiselerini değiştirip gel! Diye izin vermiş. Herif rüzgar gibi savuşmuş.

Zindancı tabana kuvvet vermiş. Padişah sevgili veziriyle Kameru'l-Zaman'ı o eski kuleye hapsettiğimize pek fena ettik. Orası hiç tekin değildir. Çocuğa bir hal gelmesinden çok endişe ediyorum keşke onu başka yere koyaydık diyormuş. Vezir de:

-Boş boşuna kendinizi üzüyorsunuz. Bırakınız da onbeş gün kalsın, nasıl adam olacağını görüyorsunuz. Hem orada yalnız değil ki. Nöbetçiler, zindancılar, bekçiler var diye cevap veriyormuş. İşte tam o zaman zindancı üstü başı parça parça ve sırılsıklam olarak paldır küldür içeri dalmış. Hızlı hızlı soluya soluya:

-Ey padişahım. Şehzade delirdi. Dün akşamdan beri zindanın kapısı hem sürgü hem zencir ile kapalı idi. Bana bu sabah:

-Dün gece burada yatan kız kimdi ve onu buraya kim getirdi. Neden onu bu sabah yanamdan aldınız? Diye sordu. Zindana kimsenin girmediğini söyledim. Vay sen misin bunu söyleyen! Bakınız beni ne hale soktu diye anlatmış. Zindancının bu sözlerini duyunca padişah ürkmüş.

-Eyvah oğlum! diye bağırarak bayılıp yere yıkılıvermiş.

Padişahın yüzüne gül, çiçek suları serpmişler. Yüzüne ruhlar koklatmışlar. Padişah ayılınca hıncını vezirden almış. Oğlumun oraya kapanmasına sen sebep oldun diye başlamış, ağzına geleni söylemiş. Nihayet:

-Çabuk koş git oğlan ne halde bak! Demiş. Vezir eteklerini toplayınca kuleye doğru koşmaya koyulmuş. Zindancı da onun arkasından koşuyormuş. İkisi de alınlarından ter damlaları dökerek kuleye varmışlar. Kameru'l-Zaman sedirin üzerine çıkmış, tatlı bir eda ile Kur'an okuyormuş. vezir selam verip içeriye girmiş. Yavaşcacık sedirin üzerine Kameru'l-Zaman'ın yanına ilişmiş. Şehzadeye:

-Oğlum bu menhus köle senin hakkında gerek babanın, gerek benim canımızı sıkan bir havadis getirdi!... Şehzade:

-Nasıl nasıl? Demiş.

-Yanımıza şu gördüğün kıyafetle geldi. Bize öyle bir şey söyledi ki onu burada tekrara bile dilim varmıyor.

-A canım bu herif ne dedi söylesenize?

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

-Ne diyecek sizin delirdiğinizi söyledi. dün gece yanınızda bir kız yattığını ve sabah uyanınca kızın yanınızdan kaybolduğunu görmüş ve ona kızın nereye götürüldüğünü sormuşsunuz.

Şehzade bu sözleri duyunca kan beynine sıçramış. Ama öfkesini yutarak vezire:

Anladığıma göre zindancıya bütün bunları öğreten sizsiniz. Muhakkak siz kızın kim olduğun bildirmekten onu men etmişsinizdir. Lakin siz bir zindancı değil anlı şanlı, akıllı fikirli bir vezirsiniz. Bittabii sözlerimi daha teni dinlersiniz. Şimdi size sorarım, dün gece bütün geceyi koynumda geçiren ve sabaha kadar yanımda yatan kız kimdi? Uykudan uyanınca onu yanımda bulamadım. Şimdi nereye götürdünüz diye sormuş. Vezir afallamış:

-Ey arslanım efendim, diye başlamış. Allah sizi fena gözden fena hallerden sakınsın yemin ederim ki dün gece buraya yanınıza hiç kimseyi göndermedik. Bütün geceyi zindanda yalnız geçirdiniz. Şu kapı üzerinize kilitliydi. Kapının arakısında da bu zindancı nöbet bekliyordu. Zindana ne kadan ne de başka bir insan girdi. Düşünün bir kere size hakikati söylüyoruz. Aklınızı toplayınız. Hafizanıza müracaat ediniz. Kendinizi hayaletle üzmeyiniz. Kameru'l-Zaman dört duvarı çınlatan bir kahkaha salıvermiş:

-Buraya bastınıs basalı sizden sorduğum kız, benim sevdiğim kızdır. Bütün gece onu koynumda tuttum. Kara gözleri, sülün endamı vardı. Gözümle gördüm. Elimle elledim. Artık bu da hayal olur mu? Yoksa siz beni çıldırmış mı sanıyorsunuz? Diye bağırmış. Vezir yavaşça:

-Anlaşıldı bizimki bir deli oldu galiba diye mırıldanarak Kameru'l-Zaman'a:

-A oğlum, gördüm, elledim diyorsun kızı uykuda iken mi yoksa uyanık iken mi gördün elledin? diye sormuş. Kameru'l-Zaman:

-Siz benimle alay etmeğe mi geldiniz, yoksa şimdiye kadar söylediklerimi deli saçması mı telakki ettiniz? Gördüm deyinc uyanıkken gördüm demek istediğim anlaşılır. Size rüyadan bahettiğim yok rüya tabir ettirmeğe de kalkıştığım yok. Ben size aklı başında bir adamın soracağı suali soruyorum. Siz hala beni deli sanıyorsunuz. Kızı uyanık iken ve gözlerim fal taşı gibi açık iken gördüm. bir iki dakika değil epeyce seyir ettim. Sonra onu uyandırmaya uğraştım, öptüm fakat uyandıramadım. Uyanmaz ya!... Siz ona uyanmasın diye kimbilir neler yapmışsınızdır. O da ne yapsın sizlerden korkarak uyuyormuş gibi hiç kımıldamadı. Gözlerini bir kerecik için olsun kıpırdatmadı. Uyandıramayınca yanına yattım. Kendimden geçerek uyumuşum. Uyandığım zaman kız yanımda yoktu.

-Oğlum bunlar hep hayal olsa gerektir. Muhakkak ya türlü türlü karışık yemekler yemiş ve rahat uyuyamamaşsındır. yahut bu gördüm dediğin şeyleri seninle alay etmek için şeytan sana göstermiştir.

-Vallahi vezirim, yaşın ilerlemiş ama başınız kalın anlayışınız kıt kalmış. Ben size ne diyor ve sizden ne soruyorum Siz bana hala ne masallar okutuyorsunuz. Siz meseleyi rüya telakki ediyorsunuz. Halbuki demincik şu zindancı gidip kızın kim olduğunu ve neden buraya getirildiğini soracağını ve gelip bana haber vereceğini bildirmişti. Bu da rüya ve hayal değil a. Bağdat uzaksa arşın burada. İşte kendisi önümüzde duruyor. Sorunuz söylediğim yalan mı? Diye haykırmış ve elini uzatarak veziri uzun sakalından tutmuş. Sakalını birkaç kere bileğine dolamış. Herifin süpürge sakalını olanca gücüyle, kuvvetiyle bir çekmiş ki duyduğu acıdan az kalsın vezirin gözleri çeşmhanelerinden firlayıp çıkacakmış. İhtiyar yere düşmüş. Kamer'ul-Zaman iyiden iyiye sinirlenmiş bulunduğu için öfkesini bu kadarla alamamış. Herifi altına alarak ayaklarıyla öyle bir ezmiş ki vezir vücudunda sağlam kemik kalmadı sanmış. İçinden "yahu madem ki şu ahmak zindancı şu delinin elinden bir yalan söyleyerek canını kurtardı. Ben ki bu kadar akıllı tanınmışım ben de bir yalan uydurmalıyım yoksa bu gidişle musalla taşını boylayacağıza benziyor" demiş ve Kameru'l-Zaman'a dönerek:

-Sultanım! canım, benim arslanım kahramanım. Sözümü dinle de ondan sonra dur bana kızma sana doğrusunu söyleyeceğim. Sana kız lafını açmamamı baban bana tembih etti. Ama artık senden birşey gizlemeyeceğim. Şu tokatlara bir fasıla ver de ben sana anlatayım diye yalvarmış. Bunun üzerine Kameru'l-Zaman durmuş:

-Doğruyu söylemek için için niye dayak bitinceye kadar bekledin? Haydi bakalım herşeyi ikrar et. Yoksa şimdi yine başlarım demiş.

-Sen şu güzel yüzlü, güzel sözlü kızı mı soruyorsun?

Diye işi uzatmaya uğraşmış. Şehzade:

-Öyle ya! Demincekten beri onun için üzülüyor ve onun uğruna sana dayak atıyorum ya! Onu buraya kim getirdi? Neden yanımda yattı? Neden sabah götürüldü, şimdi nerededir? Çabuk söyle de gidip onu bulayım. Eğer babam bu oyunu ben de evlenmek iştihasını uyandırmak için uydurduysa işte söz veriyorum hemen evleneceğim. Ben anlamıyor değilim! Babam bunu mahsus yaptı, ben de kıza karşı müthiş bir aşk uyandırdı. Sonra da onu benden ayırdı ki dik kafalılığımın cezasını göreyim. Ceza işte âlâsını gördüm, üzüldüm yattım. Artık babamın her dediğine evet derim. Beni şimdi evlendirsinler. Ama dün gece burada yatan kızla ha! Git bunlara babama bildir, böyle geldiğimi kendisine söyle ve bana babamın cevabını getir.

Vezir zindandan çıkınca koşu yarışındaymış gibi kaçmaya koyulmuş. Ara sıra arkasına dönermiş, kovalanıp kovalanmadığını anlamak istermiş, kuleden epeyce uzaklaşdıktan sonra artık selamete eriştiğine inanmış, üst başı allak bullak sultanın yanına çıkmış. Sultan veziri o halde görünce yerinden yay gibi kalkmış helecanlı bir sesle:

-Ne havadis getirdin? Seni kim bu hale soktu? diye sormuş. Vezir:

Size müjde getirdim! Demiş. Padişah:

-Aman hafakanım kalkıyor. Müjdeyi çabuk ver!... Diye bağırmış. Vezir o kadar eziyet çekmiş ki artık padişaha karşı gösterilmesi icap eden hürmeti falan unutmuş.

-Maşallah şehzadeniz zır deli oldu! Diye cevap vermiş.

Bu sözleri duyunca padişahın gözlerine dünya zindan kesilmiş, ihtiyar yaşına rağmen kendini kaybederek uzun bir çığlık salıvermiş. Sonra yine vezire:

-Ne duruyorsun çabuk söyle, nasıl ne biçim deli? Diye birçok sualler sormuş.

Vezir cevaben ne gördüğünü, ne geçirdiğini anlatmış. Padişah ona:

-Bu hale sen sebep oldun utanmadan karşıma geldin de bir de oğlumun deliliği havadisini sanki iyi bir habermiş gibi, bir müjde isteyerek ilan ettin. dur sen, eğer oğlum hakikaten senin iddia ettiğin gibi delirmişse ilk yapacağım şey seni kubbenin birine iki ellerinden ve iki ayaklarından çakmak olacak. Senin yüreksizce sözlerine uydum da bak başıma ne haller geliyor. Diye gülermiş. Sonra:

-Arkama düş!...

Diye bir emir salmış. Vezir arkada ve padişah önde kule tarafına doğru yürümeye başlamışlar. Padişah kuleye varıp da zindana girince Kameru'l-Zaman sedirin üzerinde oturmuş olduğu yerden ayağa ihtiramen kalkmış. Ellerini bağlamış. başını önüne eğmiş ve babasına etmiş olduğu muameleler ve vermiş oldukları cevaplardan dolayı acı bir nedamet duyduğunu söylemiş ve af edilmesini dilemiş. Babası oğlunun üstü başı, duruşu ve sözü sohbeti yerinde olduğunu görünce çok sevinmiş, vezire dönerek:

-İhtiyar kaltaban hani ya oğlum deliydi? Diye çıkışmış. Oğlunu sedirin üzerine yanına oturtarak:

Söyle bakalım oğlum, bugün nedir? diye sormuş.

-Bugün cumartesidir, yarın pazar, öbürsü gün de pazartesi olacak babacığım.

-Seni koruyan Allah'a bin şükür. Hangi aydayız onu da söyle oğlum!

-Zilkade ayındayız. Zilkadeden sonra Zilhicce gelir, ondan sonra da Mahrem.

Ayları sırasıyla saymış. Padişah sevinçle gülmüş. Birkaç kere öksürdükten sonra vezirin yüzüne tükürerek:

-Ey kocamış Kâkâvân, deli dediğin böyle mi olur? Deliren birisi varsa o da sendin diye bağırmış.

Vezir cevap vermek için ağzını açacak olmuş, lakin içinden "dur şimdi ses çıkarma. İş kız meselesine gelsin, o zaman alay etmek sırası bana gelir" diye düşünerek dişlerini kısmış. O zaman yine oğluna dönmüş:

-Oğlum, gerek zindancıya, gerek vezire dün gece güzel bir kız ile yattığını söylemişsin mesele nedir? Onu bir de bana anlat bakalım demiş.

Kameru'l-Zaman'ın gözlerinden yaşlar gelmiş.

-Ah babacığım evlenmek istemeyerek sana inat ettiğime bin kere pişmanım. Siz gizliyorsunuz ama Allah hakkı için benden gizlemeyiniz. Dün gece yanıma gönderdiğiniz kızı gördüm, sevdim. Sabah olup uyanınca onu yanımda bulamadım. Demek ben uyurken onun zindandan çıkarılmasını emrettiniz. Babacığım onu şimdi çıldırasıya seviyorum. O kadar ki size karşı böyle sözler söylemekliğim münasip olmayacağını bildiğim halde yine tekrar ediyorum o kızın deli divanesiyim. Beni onunla evlendirin yoks hayatın bir manası kalmayaz, ben ondan başkasıyla evlenmem. Artık gönlümü ona verdim, diye yalvarmış.

Padişahın birden yüzü ekşimiş:

-Aman oğlum sus senden böyle sözler duymayayım. Yüreğimi yakıyorsun yavrucuğum. Sana evlenmeyi teklif edenin de evlenmenin de Allah belasını versin! Bu kaltaban vezire uydum da sana öyle bir söz söyledim. Ve senin bu hale girmene sebep oldum. Allah seni kazadan beladan ve başka türlü fenalıklardan saklasın. Gece sana gönderdiğim ve gündüz yanından aldırdığımı iddia ettiğin kız hikayesi nedir?

Yemin ediyorum ki benim bu söylediğin meseleden hiç haberim yoktur. Oğlum Allah aşkına söyle. Sakın bu gördüğünü iddia ettiğin şeyler üzüntü ile uykuya dalmış olduğnudan dolayı gördüğün bir rüya olmasın? Sen kızı hayalinde görmüşsündür de onu hakikaten gördüm sanıyorsun. Bir kere aklını topla, düşün!... Söylediğim doğru değil mi?

-Babacığım dün akşam bana bir kız göndermediğinize ve kızı sabah almadığınıza yemin ediniz!

Vallahi oğlum senin başın üzerine, namusum üzerine yemin ederim ki dün akşam sana ne bir kız, ne de başka bir insan görderdim. Ve sabah olunca yanından bir kız aldırdım.

-Pek âlâ babacığım size şimdi birşey soracağım mümkünmüdür ki bir insan gece rüyasında harp ettiğini görsün de ertesi günü elinde ve ötesinde berisinde kılıç yaraları bulsun?

-Hayır mümkün değildir!

-Öyleyse beni şimdi iyi dinleyiniz. Size anlatayım da sonra beraber düşünürüz. Dün gece ben uykuya dalmıştım. Uyundığımda yanımda bir kız gördüm, kız uyuyordu. Onu uyandırmaya uğraştım, uyandıramadım. Onu fazla okşamaktan ürktüm. Çünkü beni denemek için kızı sizin gönderdiğinizi zannediyordum. Yalnız parmağından yüzüğü alıp kendi parmağıma taktim. Yine uykuya dalmışım, uyandım kızı yanımda bulamadım. Fazla olarak parmağımda da kendi yüzüğüm yoktu. Kızın yüzüğünü parmağımda takılı buldum. İşte buyurun yüzüğü. Bu yüzüğe bakın.. Artık bu yüzüğün ne büyük kıymette olduğu tahminini size bırakıyorum. Bu yüzük olmasaydı ben de kızı rüyada görmüş

olacağımı sanacaktım. Ama mümkün müdür ki rüyada yüzük alınsın da uyanılınca yüzük insanın parmağında bulunsun? Size sorarım bu mümkün müdür?

-Hayır oğlum mümkün değildir! Elhamdülillah sen deli meli değilsin. Aklın başındadır yalnız burada fena bir hadisenin cerayan etmiş olduğu muhakkaktır. Allah o hadiseyi bu muammaye bize halledecektir. Onun için sabretmemiz lazım gelir bu muammayı ancak o halledebilir.

-Aman babacığım, gönlüm, yüreğim, ciğerlerim cayır cayır yanıyor o kızın aşkından ölüp bitiyorum. Ne yaparsan yap, o kızı bana bul çünkü onun hasretine hiç dayanamayacağım. Sonra beni kaybedersin!

İhtiyar vezir elleriyle dizlerini döğmüş.

-Ah oğlum işi Allah'a bırakmaktan başka çare yoktur. Diyerek tatlılıkla elinden tutmuş. Oğlunu saraya götürmüş.

Zavallı Kameru'l-Zaman hasta olmuş, döşeğe düşmüş. babası gece gündüz yanından ayrılmaz "ah evladım!" diye inim inim inler, ağlarmış.

Günler, aylar geçmiş. Kameru'l-Zaman'ın zindanda yattığ gece gördüğü uzun boylu güzel kız hiç gözükmemiş. Babası evladının yatağı başından ayrılmamış. Nihayet memleketin büyükleri toplanmışlar, gidip padişaha şikayet etmişler:

-Felaket büyük küçük herkesin başına gelir. Yalnız büyüklerin küçüklerden şu farkı vardır ki felaket onları çarptığı zaman metanetlerini muhafaza ederler. Şimdi aylarca zamandır şehzadenin yanından ayrılmıyorsunuz. Gelip ne bizim mahkemelerimizi görüyorsunuz ne de sürünüp duran başka devlet işlerini idare ediyorsunuz. Bütün memleket başsız ve öksüz kaldı. Çoğumuz babalığın ne olduğunu biliriz. Ama siz baba olmakla beraber siz aynı zamanda da padişahsiniz size yalvarır yakarırız. Bulunduğunuz sarayda devlet işlerini görmek şunun bunun şikayetlerini dinlemek mümkün değildir. Şehzadeyi denizin üzerindeki köşke naklediniz. Siz de orada oturursunuz. Hafatanın üç gününü ahaliye ve memleket işlerine hasredersiniz. Haftanın öteki günlerini şahzadenin yanıbaşında geçirirsiniz.

Padişah ahalinin bu ricasını haklı bulmuş. Emirler vermiş. Kameru'l-Zaman deniz üstündeki köşke nakledilmiş.

Bu köşk denizin üzerindeymiş. Köşke uzun bir köprüden geçilerek girilirmiş. Köprü elli arşın enindeymiş. Köşkün dört tarafındaki pencerelerin hepsi denize açılırmış. Zemin mermerdenmiş. Tavan mavi ve lacivert çinilerle ve altın yıldızlarla süslüymüş. Tavanın kenarlarında pencerelerin saçaklarında öyle arabesk işlemeler varmış ki insan bunların el ile işlenmiş olduğuna güç inanırmış, o kadar inceymiş. İşte Kameru'l-Zaman'ın döşeği orada kurulmuş. Padişah ise haftanın üç gününü ahalinin işlerine ve kalan dört gününü de Kameru'l-Zaman'a ayırırmış. Böylece aylar seneler geçmiş.

Gelelim Bedir sultan'a... Cinler onu yerli yerine götürüp kendi döşeğine yatırdıktan biraz sonra sabah yoldızı yükselmiş, onun ardı sıra şafak atmış. Bütün kuşlar, balıklar, hayvanlar uyanmışlar. Yeryüzüne nur serpilmiş.

Uyuduğu yerde Bedir Sultan'ın gözleri aralıklanmış, bembeyaz kollarını görmüş, gözlerini büsbütün açmış, mahmur gözleriyle sağı solu, başucunu ayak ucunu süzmüş. Biraz evvel yanıbaşında hatta koynunda yatan delikanlıyı göremeyince keskin bir acı yüreğini cız diye dağlamış. Bedir Sultan'ın çığlığı sarayın uzun dolambaçlı geçitlerinde çınlamış. Her taraftan kafile kafile cariyeler, hizmetçiler, köleler Bedir Sultan'ın dairesine koşmuşlar:

-Ne oldun sultanım, ne oldun meleğim, ne oldun efendim diye sualler sormaya koyulmuşlar. Güzel gözlü, uzun boylu sultan hepsine birden:

-Sevgilim nerede, yanımda yatan sevgilim nerede?

Diye sorunca kalabalık allak bullak olmuş. "Sultan galiba delirdi, ne olur ne olmaz bu musibetin bir ucu bize zarar getirebilir!" diyerek cariyeler, kuşlar gibi kaçışmışlar, dağılmışlar. Yalnız sultanın ihtiyar gün görmüş dadısı odada kalmış.

-Amanın kızım, kulaklarım yanlış işitmiş olsun. Bu ağzından çıkan sözler nedir? Diye yanına varmış. Sultanın uzun saçlarını okşamaya koyulmuş. Bedir sultan:

-A dadıcığım bana böyle yapma. Bayağı sinirlerime dokunuyor. Ben bir çocuk değilim ki abuk sabuk söyleneyim. Söylediğim sözü bilir, tartar söylerim. Dün gece yanımda yatan hatta ta sabah oluncaya kadar yanımda, koynumda kalan kara kaşlı, kara gözlü, tatlı yüzlü delikanlı nerededir? Sana işte onu soruyarum sen de sualime adam gibi cevap ver!

-Aman kızım, vallahi sana yemin ediyorum. Ben burada ne bir genç delikanlı ne de bir insan gördüm. hem de senin adana bütün gece değil başkası, hatta biz bile girmedik, dışarıda nöbet bekledik. A kızım sabah sabah alayı bırak. Bari alay edeceksen başka bir söz bul. Eğer baban bu söylediklerin duyarsa vay halimize, hepimize yazık edersin!

-Ben alay etmiyorum. Sana şakadan değil, sahiden soruyorum. Dün gece benimle beraber yatan güzeller güzeli delikanlı kimdi? Ve şimdi nerededir?

-Sen nasıl utanmadan odamda kimse yoktu diye yalan söylüyorsun? Hem de üstelik yalan yere yeminler ediyorsun. Haydi haydi defol karşımdan!... Diye kovmuş.

Dadı Bedir Sultan'ın dairesinden çıkınca dosdoğru Sultan Gayur'a gitmiş. Ve ona kızının ne halde olduğunu bildirmiş.

Sultan Gayur'un etekleri tutuşmuş. Doğru Bedir Hatun'un dairesine koşmuş.

-Kızım hayır ola sana ne oldu, derdin nedir? Bedir Sultan:

-Ne olacak, hiçbirşey olmadı! Diye suale sual ile cevap vermiş. Sonra teessürünün şiddetinden saçını başını yolmaya koyulmuş kral kızını o halde görünce yüreğini büyük

قمرالزمان خسته اولمش ، دوشکه دوشمش . باباسی کیجه
کوندوز یانندن آیریلماز « آه اولادم ! » دییه ایکیم ایکیم
ایکلیه‌رك آغلارمش .

Kameru'l-Zaman hasta olmuş döşeğe düşmüş. Babası gece gündüz yanından ayrılmaz "ah evladım!" diye inim inim inleyerek ağlarmış.

bir keder burkmuş. Kızının yakalanmasını emretmiş, hizmetçiler güzel güzel uzun boylu sultanı yakalamışlar ve deli diye boynuna zincir bağlamışlar. Sultan Gayur memleket ve şehrin her tarafında tellallar bağırtmaş:

-Kim Sultan Gayur'un kızı Bedir Sultan'ı iyi ederse, padişah söz veriyor, kızını onunla evlendirecek. Kim Bedir Sultan'ı iyi etmeğe kalkışır da iyi etmezse sultan onun başını kestirecek!...

Herkes Bedir Hatun'un dünya güzeli bir kız olduğunu biliyormuş. İşin içinde kafayı da kaybetmek varmış, fakat kızı hastalığından iyi etmeye uğraşanlar çok olmuş. Ne kadar alim, müneccim, şehir varsa hepsi saraya koşmuşlar. Hiçbirisinin ilacı kâr etmemiş.

Başı kesilenlerin adedi kırkı aşmış. O kadar ki Bedir Hatun'u iyi etmeğe teşebbüs eden kalmamış. En ileri gelen alimler müneccimler nihayet:

Biz bu işi beceremeyeceğiz. Bedir Hatun'un hali bir muammadır. O olsa olsa mentaraf Allah iyi olur diye ilan etmişler.

Bedir Hatun üç sene o vaziyette kalmış. Bedir Hatun'un Marsıvan adlı bir üvey ağabeyisi varmış. Bu Marsıvan Bedir Hatun'u bir kardeşin sevdiğinden çok daha fazla seviyormuş. İşte tam bu sıralarda şehzade Marsıvan uzun bir seyahatten memleketine dönmüş. Annesine ilk sorduğu şeylerin birisi de Bedir Hatun'un ne alemde olduğuymuş. İhtiyar annesi Bedir Sultan'ın üç seneden beri deli olduğunu söyleyince Marsıvan'ın yüreği duracak gibi olmuş. Rengi kül kesilmiş. Bir iki gün hatta üç gün yemek yememiş. Uyku uyuyamamış. Nihayet üçüncü günü annesine:

-Anneciğim duyduğuma göre kardeşimi iyi etmeye çalışanlar çok olmuş. Lakin teşebbüs edenlerin hiçbirisi muvaffak olamayarak muvafakiyetsizliklerini canlarıyla ödemişler. Ben de bir teşebbüs edeceğim. Belki kardeşimi iyi etmek benim nasibim olur diye fikrini açmış. Annesi:

-Oğlum boşuna yorulup üzüleceksin. Üç senedir ona yapılmadık ilaç, okunmadık dua, edilmedik büyü kalmadı. Lakin derdine de bir türlü deva bulunamadı vesselam.

-Anneciğim bir de ben uğraşayım. İnsanın ummadığı taş baş yararmış. Alimlerin yapamadığını belki ben yaparım!

A oğlum iş senin istemenle bitmez. Bilmiyormusun ki baban kız kardeşinle görüşmeni yasak etti. ona nasıl gidebilir ve onu nasıl görebilirsin?

-Anneciğim ben seni tanımaz mıyım? Elverirki sen isteyesin. Sen hakkından gelmeyeceğin iş yoktur. Ne kadar üzüldüğümü görüyorsun. Bana acı hatırım için bir uğraş.

-Ah yavrum ben senin için ne yapayım. Sabret, gideyim de kızı bekleyenleri bir yoklayayım. Belki bir çare buluruz da seni kardeşinle görüştürebiliriz. Baş örtüsünü

başına örtmüş. Doğru Bedir Sultan'ın mahpus bulunduğu sarayın kapasına gitmiş. Kapının nöbetçi başılığını siyah bir zenci yapıyormuş. İhtiyar sultan zenci kölesine ağr ağrı hediyeler vermiş. Köleye niyetini bildirmiş. Köle:

-Olsa olsa bunu gece geç vakit yapabiliriz. akşam olunca sultan Gayur gelir kızını grür ve birkaç saat onun yanında kalır, sonra kalkar gider. Sen ona bir kadın elbisesi giydir ve rast geldiğin cariyeye:

-Bu kız sultan'ın kız kardeşidir. Çoktan evlenip saraydan ayrılmıştı. az zaman evvel kardeşi Bedir Sultan'ın delirdiğini duymuş. Kardeşime ne oldu diye onu görmeye geliyor dersin.

Ve böylelikle Marsıvan'ı Bedir Sultan'ın yanına sokabilirsin. Bu işin çıkarı budur, başka türlü olmaz diye akıl vermiş.

İhtiyar kadın kölenin tarif ettiği gibi hareket ederek oğlunu Bedir Sultan'ın yanına koyabilmiş. Sultan ağabeyisini uzun uzun süzdükten sonra kadın elbiselerine rağmen onu tanımış:

-A kardeşim böyle tuhaf elbiseler içinde niye saklanıyorsun? Ne kadar zamandır seni görmedimdi, çok göreceğim geldiydi.

Marsıvan tanındığını görünce işi açığa dökmüş:

-Kardeşciğim Bedir demiş. Çoktan beri seyahatteydim. Buraya döneli ancak üç gün oldu. Maksadım gelir gelmez yine seyahate çıkmaktı. Lakin senin hasta olduğunu duyunca seyahati sonraya bıraktım. Senin derdine bir deva bulabilirmiyim diye gizli gizli dairene kadar geldim. Bedir Sultan'ın gözleri yaşlarla dolmuş.

-Beni muhakkak sana deli demişler. Sen de mi deli olduğuma inandın. Evet ben deliyim. Lakin sevdiğimin delisiyim. Benim ilacım ancak sevdiğimle birleşmektir. Hastalığım ondan başka deva kabul etmez demiş.

Bedir'in buu itirafı üzerine Marsıvan Bedir Hatun'un başından geçenleri bir bir kendisine anlatmasını istemiş. Bedir Hatun'da herşeyi anlatmış:

-Kardeşim benim sevdiğim adamı bul, demiş. İşte bana dünyada yapabileceğin en büyük iyilik budur. Marsıvan meselenin güçlüğünü kavramış. Uzun uzun düşünmüş. Nihayet başını kaldırarak:

-Merak etme bedirciğim ben senin için ölünceye kadar uğraşır, Allah'ın inayetiyle sevdiğin delikanlıyı bir gün bulurum. Yarından tezi yok seyahate çıkacağım. Aramadık, uğramadık memleket bırakmayacağım. Yeryüzünün her köşesini her bucağını yoklayacağım. Allah belki sevdiğin bulunmasına beni vasıta etmiştir. Sen yalnız metanetini kaybetme müteessir olma. Allah'a ısmarladık kardeşim! diye veda ederek çıkıp usulcacık annesiyle beraber dairesine dönmüş.

O gece dairesinde kalmış. Ertesi günü yol hazırlığında bulunmuş. Akşama doğru babası Gayur Sultan'ın payitahtından ayrılmış, sırtında aba, elinde asa çöl çöl şehir şehir dolaşmaya koyulmuş. Bir ay böylece gece gündüz yol almış. Her yerde Gayur Sultan'ın kızı Bedir Sultan'ın hastalığından söz ediliyor ve birçok dedikodu yapılıyormuş. Böylelikle El-Taraf şehrine varmış. O şehirde Bedir Sultan'ın hastalığından bahsedilmiyor yalnız şehzade Kameru'l-Zaman'ın hastalığından konuşuluyormuş. Ondan sonra uğradığı şehirlerde de boyuna Kameru'l-Zaman'ın hikayesini dinlemiş. Marsıvan, Bedir Sultan'ın sevdiği delikanlı Kameru'l-Zaman'ın ta kendisi olduğundan şüphelenmiş. Kameru'l-Zaman'ın nerede oturduğunu sormuş. Kameru'l-Zaman'ın Padişah Şah El-Zaman'ın şehzadesi olduğunu ve El-Huldan memleketinde bulunduğunu söylemişler. Marsıvan oraya nereden ve ne kadar zamanda gidebileceğini de tahkik etmiş. Karadan altı ayda denizden bir ayda gidebileceğini anlamış.

Vakit kaybetmeden etrafa doğru giden bir gemiye atlamış. Rüzgar müsait esmiş, gemi hatta bir aydan evvel El-Huldan'a varmış, tam limana girip demir atacağı zaman karadan bir kıyamettir kopmuş. Rüzgar zincirlerini koparan arslanlar, kaplanlar gibi kükreyerek gürleyerek gemiye saldırmış. Koca tekne tepetaklak devrilmiş. İçinde insan, mal, yük ne var ne yok denize serpilmiş. Marsıvan da onlarla beraber denizin dibine kadar batmış. Sonra yavaş yavaş denizin yüzeni çıkmış. Şehzade doğru kulaç atmaya koyulmuş. Saatlerce uğraşmış. çabalamış. nihayet Kameru'l-Zaman'ın deniz üzerindeki köşkünün yanına varabilmiş. Lakin artık kuvveti de nefesi de kesilmiş.

Tam o gün Sultan Şah El-Zaman'ın oğlunun köşkündeymiş. Hatta Kameru'l-Zaman babasının dizine dayanarak kendinden geçmiş bir halde yatıyormuş. Kölenin biri elindeki tavus tüyünden yelpazeyi hastanın üzerinde sallıyor ve şehzadenin yüzüne sinek kondurmamaya gayret ediyormuş. Bazı vezirler de padişahın önünde el pençe divan durarak onun ne ferman edeceğini bekliyorlarmış. İşte bunlardan biri Marsıvan'ı bitkin bir halde denizde yüzerken görmüş. Padişaha "izin veriniz padişahım köşkün alt katına ineyim, köşkün denize açılan kapısını açayım! Çünkü denizde bir insanoğlu var. Onun hayatını kurtarmakla belki oğlunuz Kameru'l-Zaman'ın hayatını kurtarmış oluruz, belki Allah oğlunuzun derdini iyi etmek için bu adamı bize gnöderdi" demiş. Padişah, vezire izin vermiş. Vezir aşağıya inmiş. Marısvan'ı saçlarından tutarak denizden çekmiş. Marsıvan neredeyse boğlumak üzereymiş. Gözleri şişmiş ve karnı su dolmuş. Vezir epeyce uğraştıktan sonra onu ayıltabilmiş.

-Aman evladım, ben senin canını kurtardım. Burası Şah El-Zaman'ın bir köşküdür. Kendisi yukarıdadır. Şehzadesi Kameru'l-Zaman çoktan beri hastadır. O da yukarıdadır. Şehzade neredeyse teslim-i ruh edecektir. onun senelerce çektiği işkenceyi, hastalığı hakikaten dil tasvir edemez bu sebepten dolayı Şah El-Zaman'ın canı pek sıkıktır. Şimdi

sultan ve şehzadenin önünden geçeceğiz. Orada birçok vezirler de göreceksin. Sakın sağına soluna bakayım deme. Padişah olur olmaz şeye öfkeleniyor, ayağını nereye koyackasın yalnız oraya bak bak odadın çık git, demiş.

Marsıvan tam Kameru'l-Zaman'ın küşküne vardığını anlayınca sevinçten yüreği hoplamış. "Pekâlâ efendim" dedikten sonra vezirin arkasına düşmüş. Yürümüşler, Şah El-Zaman ve Kameru'l-Zaman'ın bulunduğu yere varmışlar. Vezir bir işaretle kapıyı Marsıvan'a gösterdikten sonra gidip yerine oturmuş. Halbuki Marsıvan çıkıp gideceği yerde doğru Kameru'l-Zaman'ın baş ucuna varmış. Zavallı vezirin beti benzi kül oluvermiş. Marsıvan Kameru'l-Zaman'a baka baka:

-Hikmetine akıl erdirilmez. Güzellikte nasıl birbirlerine benziyorlar. Benzeyişleri yalnız güzellikte değil, lakin halde de biri nasıl hastaysa öteki de öyle hasta demiş.

Kameru'l-Zaman yavaş yavaş gözlerini açmış, babasına:

-Bu gence yanıma oturtun manasına gelen bir işaret etmiş. Kaç gündür, hatta kaç aydır şehzadenin ne parmağını oynattığı ne de gözünü araladığı vramış. Şah El-Zaman oğlundaki bu değişikliği görünce sevinçten etekleri zil çalmış. Kendi ayağa kalkarak Marsıvan'ı Kameru'l-Zaman'ın yanına oturtmuş. Şah El-Zaman ona nereli ve kim olduğunu sormuş. O da doğru dürüst cevap vermiş. Padişah gülümseyerek "Oğlumun kurtuluşuna belki Allah sizi vasıta edecektir" diye iltifat etmiş. Marsıvan Kameru'l-Zaman'ın kulağına eğilerek yavaşça:

-Sevdiğin kız hakkında merak etme! Metin ol. Kendine gel, sen ne haydeysen o da o haldedir. O da senelerden beri senin uğruna hasta oldu. Mademki artık biriniz ötekisinin kim olduğunu nerede olduğunu ve nerede bulunduğunu öğrenmiştir. Artık kedere mahal yok, kavuşmanız yakındır, diye fısıldamış.

Marsıvan, Kameru'l-Zaman'ın kulağına söyledikçe şehzadenin halinde mucize nevinden sarih bir değişiklik oluyormuş. Sönük gözleri birden bire parlamaya, soluk yanaklarına kan hücum etmeye başlıyormuş. Hele Kameru'l-Zaman babasına dönerek yatakta oturtulmasını söyleyince padişah da dahil olmak üzere bütün vezir vüzera hem şaşmışlar hem sevinmişler. Senelerden beri memleketdin üzerine çökmüş yatan bu kapkara teessür bulutu biraz kalkar ve birazcık neşe aydınlığı serpilir gibi olmuş.

Padişah şehirde donanma ve cümbüş yapılmasını emretmiş.

Marsıvan'a yemek getirilmesini emretmiş. Hizmetçiler koşmuşlar. Altın tepsiler içinde nefis nefis yemekler getirilmiş. Marsıvan yemek yerken Kameru'l-Zaman da onun yediği yemekten yemeğe başlamaz mı? Bu hali gören padişahın gözleri sevinçle yaşırmış. Haklı olarak artık evladının kurtulduğuna hükmetmiş. Kameru'l-Zaman, Marsıvan'ın bir dakika için bile yanından ayrılmasına izin vermemiş. O gece Marsıvan

Kameru'l-Zaman'ın odasında yatmış. İhtiyar padişaha da oğlunun iyi olduğunu doya doya görebilmek için onların yanlarından ayrılmamış.

Ertesi ve müteakip günler de Marsıvan kim olduğunu, oraya neden geldiğini, Bedir Sultan'ın kim olduğunu Kameru'l-Zaman'ı nasıl sevdiğini ve halen ne halde olduğunu anlatmış. Marsıvan anlattıkça Kameru'l-Zaman'ın iştihası açılmış. Vücuduna kuvvet gelmiş. Nihayet şehzadenin hiçbir şeyi kalmamış. Hamama girip çıkmış. Babası çocuğunun kurtuluş şerefine büyüklere hil'atlar bahşetmiş. Fukaraya sadakalar dağıtmış, yüzlerce esirleri köleleri azat etmiş, binlerce mahpusları salıvermiş.

Şehzade de hastalıktan eser kalmayınca Marsıvan artık burada fazla beklemek caiz değildir. Bedir sultan'a gitmeliyiz. Yalnız baban senin ayrılığına dayanamaz, Çin Maçin'in ötesinde Adalar Memleketine gideceğini duyarsa bu kadar uzun bir seyahat için sana için vermez. Onun için bir hile düşündüm. Yarın babana gider ve ava çıkmak istediğini söylersin. İkimiz de atlardan başka yedek at alarak yola düzülürüz. Yanımıza epeyce altın ve eşya almak icap eder. Onları Hecin develerine taşıtırız demiş.

Şehzade bu fikri kabul etmiş. Babasına giderek avlanmak için izin istemiş. Babası izin vermiş. Lakin yalnız bir gece evde geçirmek şartıyla. Onun üzerine şehzade gizli yol hazırlıkları yapmış. Marsıvan'la beraber Çin Maçin'in ötesindeki adalar memleketi yolunu tuttumuşlar. Beşinci sabah Marsıvan, Kameru'l-Zaman'a elbiselerini çıkarttırmış, bir havyan kesmiş, elbiselerini yırttıktan sonra onları kesilen hayvanın kanına bulamış. hayvanı da biraz ötede derin bir yere gömmüş. Bu işin hikmetin anlayamayan padişaha:

-Seni babanın ne kadar sevdiğini biliyorsun. Saraydan çıktığımızın ertesi günü geri dönmeyince baban artık meraktan yerinde oturamayacak, arkamızdan yola çıkacak araya taraya buraya kadar gelecek senin kanlı ve yırtık elbiselerini görünce bir yabani hayvan tarafından parçalandığını anlayack ve artık seni aramaktan vazgeçecek. Vakıa seni ölü sanarak pek fena sıkılacak ama adam sıkılsa sıkılsa biz geri dönünceye kadar sıkılır. Sonra seni görünce sevinir ve senin için çektiklerinin hepsini unutur. Diye ne için öyle yaptığını bildirmiş. Kameru'l-Zaman Marsıvan'ın sözlerini haklı bulmuş. İki şehzade günlerce haftalarca yol aldıktan sonra deniz kıyısına varmışlar. Artık padişah Gayur'un adaları görülmüş. Payitahtının bulunduğu adaya gemi ile geçmişler. Marsıvan Kemeru'l-Zaman'ı hana koymuş. Onu hamama götürmüş. Sırtına pek zengin bir elbise giydirmiş. elbise tüccar elbisesi imiş. Şehzadeye bir de altın satın almış. Kameru'l-Zaman'a:

-Ben kahinim, müneccimim, hekimim kimin derdi varsa derdine deva bulurum.

Diye bağır, Sultan Gayur sesini duyunca seni muhakkak yanına çağırtacak ve sana kızını iyi etmeği teklif edecektir. Sen elbette Bedir Hatun'u çarçabuk iyi edersin! Halbuki Gayur Sultan'ın yemini vardır. Kızı onu iyi edene vereceğine dair vaadi vardır. sultan

sözünün eridir. Kızın iyi edince muhakkak Bedir Hatun'u sana verir, sen de muradına ermiş olursun diye ne yapacağını anlatmış.

Kameru'l-Zaman'da Marsivan'ın tarif ettiği gibi ıstırlabı ve başka aletleri elinde tutarak saray pencerelerinin dibine gelmiş. Güya müneccim ve hikem olduğunu bangır bangır bağırarak ilan etmiş. Oradan geçen insanların hepsi Kameru'l-Zaman'ın üzerine üşüşmüşler. Onun ne yakışıklı bir delikanlı olduğunu görünce:

-Evladım kendi canını neden kendin kıyıyorsun, saray kapısının üzerinde kuruyup duran yüzlerce başı görmüyor musun? Bunlar da senin gibi kızı iyi edeceklerini sandılar. Vazgeç oğlum bu sevdadan, senin gençliğine yazık!...Diye fikir vermeye savaşmışlar.

Ama Kameru'l-Zaman onlara hiç kulak asmamış. Nizaketen kendisini yalnız bırakmalarını yalvarmış. Ahali "kendi düşen ağlamaz!" diye diye oradan uzaklaşmış. lakin tam o sırada sultan Gayur şehzadenin sözlerini duymuş ve Vezirin birisini çağırmış:

-Şu aşağıdaki müneccimi hemen buraya getir diye emretmiş. Vezir koşa koşa çıkmış. Slutan şehzadenin ne yakaşılkı ve tatlı yüzlü bir dalikanlı olduğunu görünce ona acımış:

-Oğlum müneccim olduğunu ilan ediyorsun! Gel sen şu müneccimlik sevdasından vaz geç! Sana yazık olur. Benim kızımın hasta olduğunu biliyorsun, kim kendini hekim ve müneccim ilan eder de kızımı iyi edemezse onun kafasını kestirmeye yemin ettim. Memlekette kafası kesilmedik müneccim ve hekim kalmadı. Eğer müneccimlikte ve hekimlikte dünyanın en ileri gelen adamı bile lsan nene lazım? Kendine o kadar güvenme olur da kızı iyi edemezsen ben de yeminli olduğum için istemeye istemeye seni celladın elien vermek mecburiyetinde kalırım! Bu sana söylediklerim baba nasihatıdır. Sözlerimi dinlemez de hayır hekimim der ve üstelik kızı iyi edemezsen sana peşinen söyleyeyim başını uçtuğu gündür. Diyerek onu hekimlikten müneccimlikten vazgeçirmeye çalışmış. Lakin Kameru'l-Zaman:

-Efendim kızınızı iyi edemezsem başımı kesiniz razıyım. Ya iyi edersem ne olacak! Diye sormuş. Sultan:

-Ha unuttuydum! İyi edersen kızımı sana vereceğim yavrum!

-Efendim can da benim baş da benim. Ben bu pazarlığa dünden razıyım, demiş.

O zaman sultan Gayur elini çırparak bir vezir çağırmış. Gelen vezire:

-Bu genci Bedir Hatun'a götürünüz siz de şahit olunuz. Hatunu iyi ederse hatun onundur. İyi edemezse başını kesiniz. Haydi gidiniz diye emir vermiş.

Vezir, Kameru'l-Zaman'la birlikte Sultan Gayur'un karşısından çıkmışlar. Harem tarafı kapısı önüne gelince vezir Kameru'l-Zaman'ı bir zenci kölesine teslim etmiş. Zenci kölesi şehzadenin önüne düşmüş birçok loş dolambaçlı geçitlerden geçe geçe yürümüşler. Böylece giderken köle Kameru'l-Zaman'a merhametli bir bakışla bakmış:

-A oğlum sen deli mi oldun? Bedir Sultan'ı iyi ettin bir müneccime şimdiye kadar rastgelmedik. Sen kendi ayaklarınla kendi mezarına gidiyorsun haberin var mı? demekten kendini alamamış. Kameru'l-Zaman:

Nasihatına teşekkür ederim! Lakin emin ol. Ben ne yaptığımı biliyorum. Hele Bedir Sultan'a yaklaşalım!... Diye cevap vermiş. Nihayet kalın bir perde ile örtülü bir kapının önüne varmışlar. Zenci Köle:

-İşte delikanlım, İşte bu perdenin ötesinde bir oda vardır. Odanın içinde de Bedir Sultan oturmaktadır. Sen içeri girerek ve kendisini görerek mi onu iyi edeceksin? Yoksa buradan mı efsun okuyacaksın diye sormuş. Şehzade içinden gülmüş. Köleye:

-Benim nefesim kuvvetlidir. Ben burada okur üflerim. Ona bir dua yazıp gönderirim. O içeriden iyi olur. Hiçbirşeyi kalmaz. Sen yalnız bana kağıt kalem getir. Diye cevap vermiş. Kameru'l-Zaman hemen oraya çöküp kağıdı kalemi eline almış. Minel evvel ila ahiri herşeyi kağıda yazmış. Bedir Sultan'ın sözlerine inanmaması ihtimalini de göz önüne alarak sözlerinin doğruluğunu ispat için Bedir Sultan'ın yüzüğünü parmağından çıkarıp mektupa kapamış. Mektubu köleye vererek onu hatuna götürmesini rica etmiş. Köle de Kameru'l-Zaman'ın ricasını yerine getirmiş.

Bedir Sultan kölenin getirdiği mektubu almış, evvela onu iştahsız iştahsız okumaya başlamış. Okudukça gözleri açılmış, yanağına yüzüne kan yürümüş, elleri ayakları titremeye başlamış. Onu seyreden köle bile Bedir Sultan'daki bu değişikliğe şaşmış. Hatun mektubu bitirip de bir de mektubu muayene edince perdenin arkasında bekleyen adamın hasretini senelerce çektiği delikanlının, Kameru'l-Zaman'ın, ta kendisi olduğun anlamış. Sevinçle öyle bir çığlık salıvermiş ki bütün daireler çın çın ötmüş. Ayaklarıyla, elleriyle duvara, yere dayanarak sevinç kuvvetiyle zincirleri çatur çutur kırmış. onları sürükleye sürükleye perdeye doğru yürümüş. Perdeyi açmış. Kendisini Kameru'l-Zaman'ın açık kolları arasına atmış. Öpüşen kumrular gibi dudak dudağa öpüşmüşler. Zavallı Bedir Hatun:

-Aman canım seni rüyada mı görüyorum. Yoksa uyanık mıyım söyle? Bu kadar sevince bu kadar saadete inanmayacağım geliyor, diye beklemiş. Bu kadar uzun bir ayrılıktan sonra birbirlerine kavuştukları için Kameru'l-Zaman Allah'a şükürler etmiş. Bu manzarayı gören zenci kölesi şaşkınlığından parmağını ısırmış. Etekleri zil çala çala vermiş kuvveti. Tabana, soluğu ta sultan Gayur'un önünde almış. Sultana acele acele üst üste:

-Efendim bugün hatuna giden müneccim emin olunuz müneccimlerin en marifetlisi ve en ustasıdır. Hatunu çarçabuk iyi ediverdi, hem de nasıl onu görmeden ona ilişmeden perdenin arkasında durdu. Bir muska yazdı, bir de dua okuyup üfürdü Bedir

Hatun'un birşeyi kalmadı. Zencirlerini kırdı gidip kendisini gencin kollarına attı diye anlatmış.

Sultan Gayur bu cevabı duyunca tacını tahtını unutarak sevinçten durduğu yerde göbek atacağı gelmiş. Şaka değil babalık bu! Sedirinden inince doğru Bedir Sultan'ın dairesine koşmuş. Kölenin doğru söyleyip söylemediğini bir de kendi gözüyle görmek istemiş. Lakin babasını görünce Hatan utanmış, kızarmış, ezilmiş büzülmüş. Başka zamanda olsaymış kızının böyle bir yabancı erkekle görüşmesine sultan kıyametler koparırmış, ama bu kadar üzüntü ve kederden sonra elverir ki kızım iyi olsun bu kadar bir yolsuzluğa sultan memnuniyetle göz yumarmış. Padişah kızının yanına giderek alnından öpmüş. Sonra Kameru'l-Zaman'a dönerek adının ne olduğunu, kimin nesi ve nereli olduğunu sormuş. Kameru'l-Zaman da cevap vermiş. İsmini kim olduğunu, nereli olduğunu ne için ve nasıl oraya gittiğini hep bir bir saymış. Gayur, sultan Kameru'l-Zaman'ın anlattıklarına şaşmış. Gelecek nesillere ibret dersi olsun diye onlrın kitaplara yazılmasını ve kitapların kütüphanesine konulmasını emretmiş. Sonra kadıları, şahitleri çağırmış. Kameru'l-Zaman ile Bedir Hatun'un nikahlarını oracaktı kıydırıvermiş. Öyle bir şenlik öyle bir şenlik olmuş ki bütün memleket günlerce cümbüş ile çalkanmış.

Düğün şenlik ve cümbüş bittikten sonra Kameru'l-Zaman babasını hatırlamaya başlamış. Bir gece rüyasında babasının:

-A evladım bana karşı böyle mi hareket edecektin?

Diye şikayet ettiğini görmüş. Ertesi günü uykudan uyanınca canı pek sıkılmış. Babasını göreceği gelmiş. Neden mükedder olduğunu soran Bedir Hatun'a gördüğü rüyayı anlatmış. Gerek Kameru'l-Zaman gerek karısı ikisi birden Gayur Sultan'ın karşısına çıkarak Huldan iline seyahat için izin istemişler. sultan müsade etmiş. Lakin onu da tasa almış. Kızın sevdiği kadar da Kameru'l-Zaman'ı severmiş. Yolda başlarına bir felaket gelmesinden korkuyormuş.

Sultan Gayur kızının ve damadının seyahat hazırlıklarını yapmalarını emretmiş. binlerce hizmetçiler ve köleler geceyi gündüze katarak harıl harıl uğraşmışlar. Yllara kurulacak çadırlar, otağlar üstlerine yatılacak döşekler, yolda yenecek yemekler, katırlar, beygirler, develer velhasıl herşey düşünülmüş, hiçbirşey ihmal edilmeyerek ipliğinden iğnesine kadar ne lazımsa derlenip toplanıp devşirilip denk edilmiş. derken ayrılık günü gelip çatmış. O samana kadar ömründe göz yaşı nedir bilmemiş olan Gayur Sultan'ın elveda saatinde gözleri oluk gibi akmış, kızına damadına Allah'a ısmarladık demiş, amma dayanamamış onlarla ülkesinin sınırına kadar varmış. Artık ondan öte gidemezmiş. Onun için istemeye istemeye geri dönmüş. Bedir Sultan'la Kameru'l-Zaman'ın gözleri arkada kalmadı denilemezmiş.

Kameru'l-Zaman ile Bedir Sultan günlerce, haftalarca yol almışlar, gündüz dememişler yürümeşler, gece dememişler yürümüşler. Nihayet ucu bucağı bulunmaz bir çöle varmışlar. Bir akşam bir çimenliğin üzerine oturarak orada konaklamışlar. Çadırlar kurulmuş, yemekler pişirilmiş.

Bedir Sultan'ın uykusu o akşam Kameru'l-Zaman'ınkinden evvel gelmiş, Çadırın uyumaya müsait dairesine girerek yatmış. Kameru'l-Zaman olduğu yerden ayı seyre dalmış. Karısının yanına gitmekte geçikmiş. Çadırın yatak odasına girince Bedir Sultan'ın çoktan uyur olduğun görmüş. Bedir Sultan'ın üzerinde kayısı renginde ince ipekli bir gecelik varmış. Siyah saçlarının taşkın ve uzun büklümlerini binbir çeşit mücevherlerle işlenmiş bir baş örtüsü ile örtmüş. Kameru'l-Zaman karısının güzelliğini seyre dalmış. Birden Bedir Sultan'ın entarisinin enine dikili duran bir koca mercan parçasına gözü ilişmiş. bu mercan parçasının üzerinde tuhaf şekiler çiziliymiş. Kameru'l-Zaman kendi kendine:

-Bu mercan parçasında bir hikmet var eğer pek kıymetli bir yeş olmasıydı, onu Bedir Sultan onu etekliğine dikmezdi. Herhalde bu taştan ayrılmak istemiyor ki öyle sıkı fıkı eteğine dikmiş. Acaba bu taş nedir? ve neden Bedir sultan onu eteğine bağlayacak kadar ehemmiyt veriyor. bayağı merak ettim. diyerek Bedir sultanı uyandırmadan mercanı yavaşcacık çözmüş, eline alarak:

-Acaba ay aydınlığında şunu bir iyi muayene etsem!... diye dışarı çıkmış. Dışarda mercanı evire çevire muayene ederken, gökten çarklar çevire çevire koca bir kuş inmiş. Kameru'l-Zaman'ın elinde tuttuğu mercanı kapıverince havalanmış ve uçmuş Bira ötede yere konmuş.

Kameru'l-Zaman öyle kuşa kurda mercan bırakacak adam değilmiş ama işte aksi şeytan o sıralarda boş bulunuyormuş. Deyse sözü uzatmayalım mercanı kuştan almak ümidiyle kuşun üzerine koşmuş. Tam Kameru'l-Zaman kuşa el salacağı zaman kuş kuyruğunu bir iki sallamış iki sekince biraz öteye konuvermiş. Kameru'l-Zaman yine kuşun üzerine varmış ve tam "hah yakaladım" diyeceği vakit kuş bir iki adım daha ileriye zıplamış, kuş ne büsbütün uçup gözden kayboluyor ne de tutuluyormuş. Kameru'l-Zaman onu tutacağım ümidiyle ardını bırakmamış. Dere tepe dememiş, kuş hoplamış o kuşun üzerine saldırmış, böylelikle konakladıkları yeri pek geride bıraktığının bile farkına varmadan bu kovalamaca oyunu akşama kadar sürmüş. Gece kuş birdenbire havalanarak upuzun sipsivri bir ağacın bulutlara karışan ince bir dalı üzerine konmuş. Açlık susuzluk ve yorgunluktan Kameru'l-Zaman'da takat ve derman namına birşey kalmamış. Şaşkın bir halde kuşa bakakalmış. Sonra durduğu yere yıkılıvermiş. Göz kapakları ağırlaşmış. Düştüğü yerde derin bir uykuya dalmış. Uyanınca çoktan sabah olduğunu ve güneşin gökte üç mızrak boyu yükseldiğini görmüş. Şaşkın şaşkın etrafına bakınmış. Birgün

قمرالزمان بدرسلطانك اتكلكندن چوزديكى مرجانى معاينه
ايدركن قوشه قاپديريوه‌رمش .

Kameru'l-Zaman Bedir Sultan'ın etekliğinden çözdüğü mercanı muayene ederken kuşa kaptırıvermiş.

evvel mercanı elinden kapıp uçan kuşun ağaç tepesinden inerek ta yanıbaşında konaklamakta olduğun görmesin mi? "hay Allah'ım diyerek davranmış. Bir gün evvelki kovalamaca oyunu yine başlamış, kuş kaçmış, Kameru'l-Zaman koşmuş. Yine akşam olmuş. Yine kuş yüksek bir ağacın tepesine konmuş. Nihayet Kameru'l-Zaman bir ağacın altında uyuyakalmış. Ertesi günü kuş yine kaçmakla Kameru'l-Zaman kovalamakla vakit geçirmişler. Böylece günler tevâlî etmiş. Bedir Sultan'dan ayrıldığının onuncu günü gölün kenarında uzakta bir şehir görünmüş. Kuş yıldırım gibi uçarak şehre gitmiş. Kameru'l-Zaman on günden beri dağ taş üzerinde koşmaktan güneşte yanıp kavrulmaktan açlıktan ve susuzluktan çeşmenin suyundan kana kana içmiş. Yüzünü gözünü yıkamış ve şehre girmek için sabah olmasını bekleyerek su kenarında düşünceye dalmış. Kendi kendine "ne idim ne oldum?" diye diye uyuyakalmış.

Sabah olmuş. Kameru'l-Zaman iştahsız iştahsız ayağa kalkarak ileride ağaran şehrin yolunu tutmuş. Nereye gittiğini, niçin gittiğini bilmeye bilmeye şehrin kapasından içeri dalmış. Kameru'l-Zaman on günden beri başına gelen şeylere bir bana veremiyormuş. Onun için pek dalgın ve şışkın bulunuyormuş. Lakin koskoca şehrin içinde hiç kimseyi göremeyince az kalsın aklı başından gidiverecekmiş. Şehir kapısı önünde geniş bir sokak uzanıp gidiyormuş. İşte Kameru'l-Zaman bu sokağın kaldırımları üzerinde taban tepe tepe şehrin öteki ucundaki kapıya varmış. O kapının önünde bir de ne görsün deniz! Şehrin duvarları denizden epeyce uzak olduğu için sahil boyu boyuna bağlık ve bahçelikmiş. Kameru'l-Zaman denizi önünde görünce rastgele bir yana dönmüş ve bağların arasına girmiş. Hele bir bağ varmış ki onun güzelliğini görüp de parmak ısırmamak kabil değilmiş. Kameru'l-Zaman bu bağın kapısı önünde duraklayarak bağı seyre dalmış. İşte tam o sırada bağ sahibi iyi yüzlü bir ihtiyar kapıdan dışarıya çıkmış. Kameru'l-Zaman'ı önünde görünce şaşalamış, ona selam vererek:

-A oğul bu sapa musibet yere neden uğradın? İyi ki şehir ahalisi seni görmediler. Eğer göreydiler halin berbattı. Sen galiba buraya gelmeye maruz bulunduğun tehlikenin ne büyük olduğunu anlıyorsun. Aman çabuk bahçeye gir de seni görmesinler, demiş. Kameru'l-Zaman bahçe kapısından içeri dalmış. Kendini bahçe içerisinde emniyette görünce biraz rahat nefes almış ve bahçivana:

-Bahçivan baba burası neresidir? Bu şehrin adı nedir ve ahalisi ne biçim adamlardır. Diye sormuş. Bahçivan Kameru'l-Zaman'ın sözünü keserek heyecanla:

-Evladım bu şehrin ahalisi hep kafir oğlu kafirdir. Sorularıma cevap vermezden evvel sen bana buraya nasıl geldiğini anlat. Buraya gelmek değme yiğidin karı değildir. Merak bayağı içimi kemiriyor. Sen hangi akıla uydun da buraya kadar geldin, hele bir onu söyle bakalım! diye yalvarmış.

Kameru'l-Zaman ihtiyara neler görüp neler çektiğini anlattıkça o "vah! vah! vah!" diye bazen acıya acıya "acaip! Tuhaf!" diye bazen şaşa şaşa dinlemiş. Kameru'l-Zaman herşeyi minel evvel ilaahir anlattıktan sonra:

-Evladım bu memleket islam memleketlerinden tam dört ayak yol üzerindedir. Hem deniz aşırı yol ha! Dört ay diyorum ama hava iyi eserse dört ayda gidecksin bir fırtına bir ters rüzgar oldumuydu. O dört ay bir seneyi de daha fazlasını da bulur. Karadan gidecek olursan islam memleketlerinin sahiline kırk yılda varamazsın. Senin buraya on günde nasıl gelebileceğne şaşıyorum. Herhalde bunda bir hikmet vardır. Sonra denizden gidecek olsan bile istediğni zaman bile gemi bulamazsın. Buraya her sene o da bir defa olmak üzere topu topu bir gemi uğrar. Buraya en yakın müslüman memleketi Huldan adalarıdır. Yani denizden gidilirse ilk varılacak yer orasıdır. O ülkenin padişahı Şah El-Zaman'dır. Diye sağlık vermiş.

Kameru'l-Zaman başını önüne eğerek bulunduğu vaziyetin enini boyunu ölçmüş, epey düşünüp taşındıktan sonra gemiyi beklemekten başka bir çare olmadığını anlamış. Gemi gelinceye kadar bahçivanla beraber bahçede çalışarak iaşesini temin etmeği tasarlamış. Fikrini bahçıvana söylemekte de gecikmemiş, İhtiyar, Kameru'l-Zaman'ın teklifini kabul etmiş. Ona her akşam bahçeyi nasıl sulayacağını otları nasıl ayıklayacağın anlatmış. Kameru'l-Zaman ihtiyarın iyiliğine karşılık ona canla başla hizmet etmeğe koyulmuş. Gündüz düşüncesinden gece rüyasından Bedir Sultan'ın hayali hiç eksik olmaz ve ona acı hasret yaşları döktürürmüş.

İşte Kameru'l-Zaman bir ayını da böyle geçirmekte iken Bedir Hatun'a da başka tühlü çileler çekmek nasib olmuş.

Zavallı Bedir Hatun'u Kameru'l-Zaman çadırda uyur bırakmıştı ya, hatun şöyle böyle uykuya doyunca gözlerini aralıklamış. Mahmur bakışlarını çepçevre gezdirerek gözünün nuru Kameru'l-Zaman'ı aramış. "Kalkayım da bakayım!" derken etekliğindeki düğümün çözük bulunduğunu ve düğüme bağlı duran mercan parçasının yerinde yeller estiğini görmüş kendi kendine:

-Acaip Kameru'l-Zaman'dan başkası bana el sürmeye cesaret edemez. Galiba yanımda yatarken düğümü gördü, merak etti, çözdü ve bağlı taşı aldı. Ah o taşta ne hikmetler olduğunu bilmez. Allah vere de başına bir bela gelmezse diye söylenmiş.

Gamzeli çenesini sanki fil dişinden traş edilmiş gibi beyaz ince ve uzun parmakları arasına aldıktan sonra:

-Gitti ama, acaba nereye gitti? Herhalde başına bir felaket gelmiştir. O yarım saat kadar kısa bir zaman için bile benden ayrı kalmaya dayanamaz. Allah şu taşın da taşının tılsımının da belasını versin. Hangi şeytana uydum da onu yanımda taşıdım. Gördün mü şimdi derdin büyüğünü diey döğünmeye başlamış.

Yavaş yavaş ayağa kalkarak çadırın kapısına varmış, kapı aralığından sağa bakmış, sola bakmış, uzakları yakınları hep gözden geçirmiş ve oralarda değil Kameru'l-Zaman'ın hatta ne inin ne cinin bulunmadığını görünce başına gelen felaketin büyüklüğünü birden kavramış. Çadırın ortasına gelerek döşeğin üzerine eşilmiş. Kendi kendine:

-Bedir Hatun korktuğun başına geldi. Şimdi marifet, kendini kaybetmeden bu çakmazdan çıkabilmendir. Eğer çadırdan dışarı çıkar da Kameru'l-Zaman'ın gitmiş olduğunu bildirirsem Kameru'l-Zaman'dan korkan hizmetçilerim onun burada olmadığını görünce şımarırlar. Bana tecavüz etmeğe kalkışırlar. Demek onlara Kameru'l-Zaman'ın benimle beraber olduğu kanaatini vermeliyim. Gel gelelim bunu nasıl becereceğim? Kolay iş değil doğrusu bir hileye müracaaat etmeliyim. Dur! Dur! Aklıma bir fikir geliyor. Ben Kameru'l-Zaman'a epeyce benzerim. Kameru'l-Zaman'ın da burada kalan elbiselerini giyerim ve etrafımdakilere kendimi Kameru'l-Zaman diye satarım. Öyle ama kim Bedir Hatun olacak? Dur yahu onun da kolayı var. Şu benim sadık cariyem yok mu o uğruma canını da güle güle feda eder. Onu çadırın içinde Bedir Hatun diye tanıtırım. Zaten Kameru'l-Zaman burada iken beni kimsenin gördüğü yoktu ki cariyenin ben olmadığımı anlayabilsinler. Görüyor musun Bedir Hatun? Arayan mevlasını da bulur belasını da.... Ben şu mercanla belamı aradım buldum. Şimdi de mevlamı aradım o yardıma koştu... Diye düşünmüş.

Yirenden fırlayınca başına Kameru'l-Zaman'ın sarığını sırtına da geniş cüppesini giymiş. Çadıra cariyesini çağırarak kendi yerine onu oturtmuş. sonra sanki kırk yıllık erkekmiş gibi hiç kadın olmadığını çaktırmaktan çadırdan dışarıya fırlamış. Seyisler Kameru'l-Zaman'ın küheylanının önüne getirmişler. Bedir Hatun küheylena kurulduktan sonra çadırların toplanmasını denklerin bağlanıp develere ve katırlara yüklenmesini ve Bedir Hatun'un da dört tarafı perdelerle örtülü tahtırevana bindirilmesini emretmiş. Uşaklarının hiçbirisi efendilerinin değiştiklerini anlamamışlar. Aldıkları emirleri yapmışlar. Kervan yola düzülmüş. Ve yoluna devm etmiş. Yürümüşler yürümüşler güneş batmış gece olmuş, ay batmış gündüz olmuş, lakin kafile gittiği düz yoldan hiç sapmamış. Nihayet iki hafta sonra deniz kenarında bir şehre varmışlar. Şehir kıyısında çadır kurup yol yorgunluğunu gidermeği tasarlamışlar. Şehre girip çıkan şehzadelerden orasının neresi olduğunu sormuşlar. Şehirliler oraya Abanoz adası dendiğini ve padişahın adının da Armatus olduğunu ve bunun da Hayat El-Nüfûs adlı dünya güzeli çekik gözlü bir kızı olduğunu bildirmişler.

Çadırları kurduklarının ertesi günü bir yolcu kafilesinin şehir dışarısında konakladığını duyan padişah Armatus adamlarını göndererek Bedir Hatun'u sarayına davet etmiş. Padişah Armatus zaten yolcunun bir şehzade olduğunu ve Huldan iline Huldan padişahı Şah El Zaman'a gittiklerini duymuşmuş. Bedir Hatun yine Kameru'l-

Zaman kıyafetinde saraya gitmiş. Padişah ona "hoş geldiniz!" demiş ve nice nice iltifatlar etmiş. Hediyeler vermiş. Onu üç gün üç gece sarayında misafir etmiş.

Üçüncü günü yol hazırlıkları başlamış. Sarayın hamamı yakılmış. Bedir Hatun'a hamama teşrif buyurmaları rica edilmiş. Bedir Hatun hamamam girmese bir hakaret sayılacağı için oraya gitmek mecburiyetinde kalmış. Lakin hamama gitmezden evvel saçlarını kestirmiş. Peştemalini kadın olduğu belli olmayacak şekilde takınıp sarmış. Padişah Armatus ondan evvel hamama girmiş. bedir Hatun'u görünce:

-Yüzünüzü seyrederken Allah'ın olanca güzelliği simanızda topladığına bakıp hayran oluyordum. Halbuki ise Allah yüzünüze esirgemediği güzelliği endamınıza da esirgememiş. Evladım ben yaşını başını almış bir ihtiyarım. Bir ayağım çukurdadır. Bunadım desem kendime iftira etmemiş olurum. Allah bana bir erkek evladı vermedi. Yalnız bir kızım vardır. O da sizin gibi Allah'ın güzel yaratıp güzel yakaştırdığı kullarındandır. Eğer kızımla evlenmeye razı olursanız ben artık devlet kaygısından elimi eteğimi çekerim. Sizi evlat sayar ve tahtıma oturturum demiş.

Bu teklifi duyunca Bedir Hatun utancından saçlarının köpüklerine kadar kızarmış. Soğuk terler altında titremiş. Başı üst sağnağa rast gelerek kırılan seren direği gibi bir yana kayıyormuş. İçinden "eyvahlar olsun, başıma gelenlere bir bak şimdi ne yapacağım? Eğer teklifini kabul etmesem şimdi hiç ses çıkarmaz ama bir kere yola çıkıp da şehirden epeyce ayrıldım mıydı arkamdan kıyamet kadar askerler gönderir ve beni köpek boğazlatırmış gibi öldürür. Teklifini kabul edersem belki sırrım meydana çıkar akıbetim yine acı olur. Öylesi fena böylesi de fena! Sanki Kameru'l-Zaman'ı kaybetmek tasası yetmiyormuş gibi üste bir de şimdi bu çıktı. Ardı arkası kesildiği yok. Yine en hayırlısı ihtiyarın teklifini kabul etmektir. Sırkım meydana çıkıncaya kadar bakalım talih bu ya olur ki bugün olanca hiddetiyle bana somurtup dururken talihim yarın birden bire yüzüme gülüverir!" diye düşünmüş. Başını yavaşça padişaha kaldırarak:

-Arzu ettiğiniz gibi olsun efendim! Diye cevap vermiş. İhtiyar padişahın sönük gözleri neşe ile parlamış. Tatarbaşılarını ta hamamın içine çağırtmış. Kızını evlendireceğini ve bu uğurda memleketin her tarafında kırk gün kırk gece eğlence ve donanma yapılmasını emretmiş. Haberciler havadisi memleketin her tarafına yaymışlar. Her tarafta dünbelekler, zurnalar çalınmış, düğün, cenk ve çığanı gırla gitmiş. Kıyametler kopmuş.

Ertesi günü vezir vüzera paşalar, beğler efendiler, hep resmi elbiselerini takınmışlar. Sürü sürü saraya koşmuşlar. Geniş dairelerde bir toplu iğne atsan yere değmeyecek kadar bir kalabalık toplanmış. Nekkareler ötmüş, koca davullar, kösler gümbürdemiş. Nöbetler çalınmış. Gökleri saran bir hay ve huy arasında Bedir Hatun saltanat tahtına oturtulmuş. Başına da dokuz tuğlu taç giydirilmiş. Orada toplanan ihtiyar devlet

adamları arasında sakalını devlet işlerinde karlar gibi ağartanlar da varmış. Bunların böyle genç bir çocuğun daha ağzı süt kokar bir halde padişah ilan edilmesine itiraz edeceklerinden korkulmamış değilmiş. Ama padişahlarının nur gibi pırıl pırıl parlayan güzelliğini görünce yaş maş düşüncesini unutmuşlar başları fırıl fırıl dönmüş. Onlar da ötekiler ve bütün halkla beraber boğazlarını yırtarcasına "yaşasın padişahımız!.." diye naralar salmışlar ve sevinçler neden sanki beş yaşında çocukmuşlar gibi yerlerinde zıp zıp hoplamışlar.

Bedir Hatun'un tahta cülus etmesi hayırlısıyla bittikten sonra eski padişah ve saray halkı var kuvvetlerini gelin hanımı hazarlamaya vermişler. Hayat El-Nüfûs'ü süslemişler, pullamışlar o düğün gününden kırk yıl sonra bile onu görenler gördüklerini unutmamışlar. Gelinin güveyi odasına girdiğini seyredenler iki parlak güneşin ufkun mukabil iki tarafından birbirine karşı birden tülâ'nu seyredeceklerini sanmışlar. Herkesin gözleri bu kadar güzellikten bu kadar şaşadan kamaşmış başları girdaba tutulmuş gibi dönmüş.

Derken efendim, gelin güveyi odasına geçmiş gelinin yerlerde perişan perişan sürünen mücevherli saçları ve elbisesinin uzun etekleri de kıvrana kıvrana oda kapısı içine kaymış. Ve kaybolmuş. Orada duranlara artık gelin odasının kapısını kapamak ve iki gence odada baş başa kendi hallerine bırakmak düşermiş. Nitekim ki ağızlarında toplanan balları yutkuna yutkuna öyle yapmışlar. Hatta kapıdan sonra da dışarıdan içeriye içeriden dışarıya ses ve söz sızmasın diye kapıyı kalın perdelerle örtmüşler Artık odanın içi herkese bir sır, bir kapalı kutu olmuş.

Ama bizlere öyle değil, odada yüzlerce kandiller yanıyor ve en kuytu köşeleri bile gün gibi aydın ediyormuş. Buhurdanlıktan baş döndürücü kokular göze hoş gelen ince esiri buğular dolanıyormuş. Yerde kat kat döşekler seriliymiş. Bunlar yumuşaklıklarıyla sanki insana "gel de üstüme yat, beni ez!" diyorlarmış. Odanın içinde neşeli bir hal mi desem bir ruh mu desem birşey varmış ama bunların hiçbirinin Bedir Hatun'un gördüğü yokmuş. O loş mağmum bir uzaklıkta Kameru'l-Zaman'ın hüzünlü hayalini görüyormuş. Çekik uzun gözlerinden ve uzun kirpiklerinden inci gibi yaşlar sızıyormuş. Hayat El-Nüfûs'u yanıbaşında görünce yavaş yavaş kalkmış, onun dudaklarını öptükten sonra kollarını, bacaklarını sıvayarak, adet olan namazı kılmak üzere abdest ibriğine yanaşmış. Abdest aldıktan sonra namaza durmuş. Hayat El-Nüfûs Bedir Hatun'u görünce güzelliğine şaşmış kocasının sevgisi yüreğine sıkı fıkı dolanmış. Bedir Hatun namaz kılarken Hayat El-Nüfûs gelinlere yakışacak bir uzaklıkta bir minderin köşesine ilişmiş. Yüreği tıp tıp ötüyor ufacık bir kafese kapatmış, telaşlı bir bülbül gibi göğsünde ötüyor ve çırpınıyormuş. Uzun kirpiklerini yanakları üzerine yere eğmiş. Lakin ara sıra yüreği dayanamıyor. Göz ucuyla namaz kılan Bedir Hatun'a hırsızlama bir bakış salıvermiş. İşte

o zaman ruhu tatlı bir ısınışla ısınıyor, yanakları kızarıyor, uzun kirpikleri titreye titreye süzülüyor ve gözleri yarı kapanoyormuş.

Namaz bitmesini sabırsızlıkla beklediği halde aynı zamanda da namazın bitmesinden korkuyormuş. Rekatları saymış. Rekatlar iki olmuş, üç olmuş, on olmuş ama Bedir Hatun'un bir türlü sağa sola selam verdiği yokmuş. Namaz o kadar uzamış ki uzun boylu teravih namazına taş çıkarmış. Hala Bedir Hatun habire el sallar, el bağlar, yatar kalkar dururmuş. Gençlik bu ya! Hayat El-Nüfûs tatlı intizar hisleriyle beraber tatlı bir uykunun gelmekte olduğunu sezmiş. O sezişten biraz sonra da sezdiğine uğramış. Başı yavaş yavaş kuğu gerdanı gibi beyaz ve pürüzsüz kolunun üzerine yaslanmış. Sessiz ve rahat bir uykaya dalmış.

Bedir Hatun, Hayat El-Nüfûs'un uyuduğunu görünce yatağın örtüsünü alarak yanına yatmış. Kendisini de Hayat El-Nüfûs'u da örttükten sonra o da uyku memleketine göçmüş. Hayırlısıyla sabah olunca gelin güveyi uyanmışlar. Yüzlerini, gözlerini yıkamışlar. Bedir Hatun selamlık tarafına Hayat El-Nüfûs'ta harem tarafına geçmişler. Bedir Sultan'ın kaynatasıyla kaynanası Hayat El-Nüfûs'un yanına üşüşmüşler ona geceyi nasıl geçirdiğini sormuşlar. Hayat El-Nüfûs babasına ve annesine işitip gördüklerinin hepsini anlatmış.

Gelelim Bedir Hatun'a.... O, selamlık dairesindeki tahtına oturmuş. Orada ahalinin şikayetlerini dinlemiş. Kabahat işlemişş olanlara cezaları vermiş, alacaklı olanlara alacaklarını almış. Veli'nin hakkını Veli'ye, Ali'nin hakkını Ali'ye teslim etmiş. Ufak tefek uygunsuzluklara göz yummuş. Şuna mükafat buna mücazat derken öğle olmuş. Nihayet akşam ezanı da okunmuş. Ahali Bedir Hatun'un kız olduğundan hiç şüphelenmemişler. Hatta onu pek doğru pek iyi yürekli bir padişah olarak bilmişler ve onun için de onu sevmişler.

Sular kararınca Bedir Hatun yine Harem dairesine yürüyerek odasında onu beklemekte olan Hayat El-Nüfûs'un yanına gitmiş. Kızı iki gözleri arasından öpmüş, sırtını ve çenesini okşamış, sonra derin bir ah çekerek ayrılığına yandığı kocası için birkaç mısra şiir okumuş. Eliyle dolan gözlerinin yaşlarını silince bir gece evvel yaptığı gibi abdest alarak yine namaza durmuş. O gecede namazın ardı arkası bir türlü gelmemiş. Adet hükmünü icra etmiş. Epeyce bekledikten sonra Hayat El-Nüfûs yine uykuya dalmış. O zaman bedir Hatun gidip Hayat El-Nüfûs'un yanına yatmış. Sabah olunca gelin ve güveyi uyanmışlar. Bedir Hatun abdest alarak sabah namazını kılmış ve hükumet işlerini çevirmek üzere yine selamlık dairesine geçmiş. O gün de akşama kadar şunun bunun işleriyle uğraşmış.

Bedir Hatun sabah harem dairesinden çıkınca Sultan Armatus doğru kızının yanına koşmuş. Ondan havadis istemiş, kız:

-Vallahi babacığım kocam kadar duygusu ince ve utangaç bir adam görmedim. Sabah namaz kılıyor, uzun uzun ahlar çekip şırıl şırıl ağlıyor. İşte o kadar:

Diye cevap vremiş. İhtiyar kral sakalını eline alarak:

-Sabret bakalım kızım hele bu gece de bekle. Bu gece de sana karşı göstermesi icap eden hürmette kusur ederse onun hakkından nasıl geleceğimi ben bilirim. Ondan sultanlığımı aldıktan başka onu rezil eder ve memleket dışarısına sürdürürüm diye nasihat etmiş, teselli vermeye uğraşmış.

Bedir Hatun o gece harem dairesine geçince Hayat El-Nüfûs'u odasında oturur bulmuş. Selamlık dairesinde şunun bunun hacetlerini görürken kederini dökmeye fırsat bulamadığı için kendini odada yalnız bulunca Bedir Hatun bağrını dağlayan yasa mukavetem edememiş. Hüngür hüngür ağladıktan sonra namaza durmak üzere abdest ibriğine yanaşmış. Lakin Hayat El-Nüfûs ayağa kalkarak onun eteğine sarılmış.

-Ey efendim artık nedir bu yaptığınız. Babamın bunca iyiliklerine karşı böyle muamele etmeğe utanmıyor musunuz? Ona karşı hissetmeniz icap eden şükrandan dolayı mı bana karşı bu kadar lakayt davranıyorsunuz. Diyerek ezile büzüle şikayetler etmiş.

Bedir Hatun, Hayat El-Nüfûs'a kederli kederli baktıktan sonra:

-Ah ne söylediğini biliyor musunuz demiş.

-Zannederim ki söylediğini bilir bir insanım. Kibirinizi, gururunuzu yalnız ben değil lakin herkes hatta babam ve annem bile görüyor acaba her güzel insan böyle mağrur mu olur? Ben bu şikayetleri kandın için değil lakin sizin için ediyorum. Çünkü babamın öfkelenerek size bir fenalık etmesinden korkuyorum. Bana karşı göstermeye vazifedar bulunduğunuz hürmette kusur ederseniz Sultan Armanos sizi halletmeye ve memleket dışarısına sürmeğe karar verdi. Onun öfkesi belki bu kadarla da kalmayıverir ve size şimdi söylediklerimden daha korkunç bir akibet hazırlayabilir. Ben size acırım onun için sizi can ve gönülden seven birisi gibi size nasihat ediyorum. Sözlerime gücenmeyiniz. Bunları size söylemeyim de kime söyleyim. Bir düşununüz.

Bu sözleri duyunca Bedir Hatun'un dizlerinin bağı çözülür gibi olmuş. Az kalsın durduğu yerde bayılıp yere yıkılıverecekmiş lakin çok çabuk kendini toplamış. Düşünmeğe bile çok vakti yokmuş. İçinden "en hayırlısı meseleyi Hayat El-Nüfûs'a anlatmaktır. Bu kızın yüreğinde ümit ettiğim gibi merhamet varsa kurtulurum, yoksa artık alnımın kara yazısıdır der ve gözümü yumar mahvımı beklerim.

Ben şimdi Abanoz adaları padişahıyım. Kameru'l-Zaman nerede bulunursa bulunsun babasına gitmek için buradan geçmek mecburiyetindedir. Ona kavuşmak için bu bulunduğum yer kadar müsait bir yer daha yoktur. Allah'a sığınarak herşeyi Hayat El-

Nüfûs'a anlatmaktan başka çare yok!" dgye karar verdikten sonra Hayat El-Nüfûs'a herşeyi bir bir anlatmış, döküp saymış ve :

Aman kardeşim sana herşeyi bildirdim, artık senden gizli kapalı birşeyim kalmadı. Şimdi sana sığınıyorum. Sırrımı kimseye verme, çünkü beni mahvedersin. Bekle kocama kavuşayım. Bana edeceğin bu büyük iyiliği Allah mükafatsız bırakmaz, diye yalvararak sözünü bitirmiş.

Hayat El-Nüfûs, Bedir Hatun'u dinledikçe şaşmış, binbir çeşit duygunun hücumu altında ezilmiş, üzülmüş, lakin yüreğinde yine merhamet hakim kalmış. Bedir Hatun'a o kadar acımış o kadar acımış ki gözlerinden birbiri ardına koca koca yaşlar düşmüş. Bedir Hatun'a:

-Korkma kardeşim sen şimdiye kadar yaptığın gibi yine Allah'a mütevvekkil ol. Çektiğin çileler alnın yazısıymış. Her saadet gibi her keder de geçicidir. Birgün olur bu çektiklerini unutursun ve o zaman bu cefanın sefasını sürersin. İnşallah sevdiğin adama az vakitte kavuşursun.

Namuslu insanların bağırları sırların mezarlarıdır. Bana verdiğin sır emin ol benden çıkamaz. Diyerek onu epeyce teselli etmiş.

Ondan sonra yanyana yatmışlar. Başlarını aynı yastığa koyarak dertli dertli dertleşmişler. Edecekleri ve yapacakları için birbirlerine danışmışlar. Vakit gecikince iki melek gibi yan yana uykuya dalmışlar. Sabah olup da adeti vechile Bedir Hatun selamlığa geçince Hayat El-Nüfûs'un annesi soluğu kızının odasında almış. Geceyi nasıl geçirdiği hakkında kızın verdiği rapordan ihtiyar anne çok memnun ve müsterih etekleri sevinçten zil çalarak kocasına koşmuş ve kızından duyduklarını Sultan Armanos'a anlatmış. İhtiyar babanın da gönlü rahat etmiş. Hatta bazı emektar arkadaşlarına ziyafetler bile çekmiş. Bedir Hatun uzun zaman orada kalmış.

Şimdi gelelim Şah El-Zaman'a... Kameru'l-Zaman av bahanesiyle Marsıvan ile beraber saraydan ayrıldığının ikinci gecesi Şah El-Zaman meraktan yerinde duramaz olmuş. O gece gözüne uyku girmemiş. Döşekte bir sağa bir sola döne döne sabahlamış. Şafak sökerken bir işkence altına dönen yataktan dışarı fırlamış. Bütün süvarilerini, piyadelerini başına toplayarak Kameru'l-Zaman'ı dere tepe aramaya koyulmuş. gece gündüz yürümüşler, gezmedik yer, aramadık bir mağara bir çalı dibi bırakmamışlar. Nihayet üç gün sonra Kameru'l-Zaman'ın kanlı ve yırtık elbiselerinin bulunduğu yere varmışlar. Oğlunun elbiselerini görünce Şah El-Zaman da bet beniz kalmamış:

-Ah oğlum! Diye yüreklerin paralayıcı bir feryat salıverdikten sonra elbiselerin üzerine kapanmış. Kederinden saçını başını yolmuş. Göğsünü yumruklamış. Onu o halde gören askerlerin de yürekleri yufkalaşmış. Şah El-Zaman'ın bir padişah olduğunu unutmuşlar, önlerinde oğlunun ölümüne ağlayan bir baba görünce onların da bağırları

yanmış. Onlar da ağlamaya başlamışlar. Binbir ağızdan birden müthiş bir vaveyla kopmuş. Dereler tepeler inim inim inlemiş. Geceye yakın Şah El-Zaman ordusuyla beraber bağır çağıra şehir yolunu tutmuş. Şehire varınca emirler vermiş. Huldan ilinin her tarafında tellallar şehzade Kameru'l-Zaman'ın öldüğü için herkesin yas tutmasını ve siyahlara bürünmesini emretmiş. Şah El-Zaman kendisine matem sarayı diye bir saray yaptırmış. Her perşembe ve pazartesi günleri tahtına oturur ve ahaliden bir diyecekleri olanların diyeceklerini dinler, devlet işlerine çeki düzen verirmiş. Haftanın öbür günlerini ise matem sarayında oğluna ağlamakla geçirirmiş.

Bedir Sultan'ın Abanoz adalarındaki hayatı ise hiç değişmiyormuş. Bedir Hatun'la Hayat El-Nüfûs yalnız kalarak dertleşmek için harem dairesine geçmeğe can atarmış. Bir kere Hayat El-Nüfûs'la başbaşa kalınca artık Kameru'l-Zaman'ın ne kadar güzel olduğunu, ne kadar iyi yürekli olduğunu anlatmakla saymakla tükenmezmiş. Biçare Kameru'l-Zaman ise bunca vakittir bahçıvanla beraber çalışır dururmuş. Kederli zamanlarda geçmiş saadetleri hatırlamak kadar acı birşey olmadığını kan ağlaya ağlaya duyarmış. Kameru'l-Zaman birgün şehir halkının küme küme toplandığın görünce şaşırmış. Gördüğünü gidrip bahçıvana bildirmiş. O da:

Oğlum bugün kafirlerin panayır günüdür. Senede bir defa böyle toplanır, eğlenirler. Cümbüş ederler. Birbirlerini ziyaret ederler. Benim de şehire gitmekliğim lazımdır. Sen bugün iş yapma rahat et hem de şehire inmişken gemiyi de sorar ve hangi gün geleceğini anlarım. Çünkü artak geminin gelmesi zamanı da geldi. Neredeyse gelir.

Kameru'l-Zaman yalnız kalınca ahlar çeke çeke ağlaya ağlaya bahçede gezmiş. Böyle gezerken önündeki kesik bir ağaç kütüğünü göremeyerek yere kapaklatmış. Alnı fena halde kütüğe vurarak yaralanmış. Başını bir bezle sararak dolaşmakta devam etmiş. böyle dolanıp dururken bir ağacın üzerinde birbirleriyle kavga eden iki kuş görmüş. Kuşun birisi gagasıyla ötekisinin gözlerini öpmüş ve nihayet onu öldürüp kaçmış. Ölü kuş ağaçtan yere düşmüş. Kameru'l-Zaman ona doğru koşmuş lakin gökten çarhlar çevire çevire iki kocaman akbaba inmiş. Ölü kuşun yanına konarak ve kanatlarını matem çektiklerine işaret olmak üzere yere bırakarak insanlar gibi inim inim inlemişler, ağlaşmışlar. oracıkta gagalarıyla pençeleriyle çarçabuk bir çukur açarak ölü kuşu çukura gömmüşler. Sonra havalanarak uçup gitmişler. Çok geçmeden gömdükleri kuşu öldüren öteki kuşu tutarak dönmüşler, kuşa vermişler gagayı vermişler pençeyi onu didik didik didiklemişler. Parça parça ederek parçalarını evvelce öldürülen kuşun mezarı üzerine saçmışlar. Sonra yine havalanarak yine gözden kaybolmuşlar, bir daha dönmemişler.

Kuşlar arasındaki bu muharebeyi bir ağaç arkasından dikkatli dikkatli seyreden Kameru'l-Zaman'ın gözüne yerde pırıl pırıl parlayan birşey ilişmiş. Merak ederek o şeyin yanına gidince onun Bedir Hatun'un eteğinden çözüp aldığı mercanın ta kendisi

olduğunu görmüş. Sevinçten ne yapacağını şaşırmış. Bir vakitler Bedir Hatun'dan ayrılmasına sebep olan taşın şimdi onların kavuşmasına yardım edeceğine kanaat getirmiş. Diz üstü düşerek Allah'a şükürler etmiş. Taşı sıkı fıkı yelesinin cüppesine bağlamış. Sonra ihtiyar bahçıvanı beklemek üzere bahçeyi dolaşmaya koyulmuş.

Lakin bir türlü bahçıvan geri dönmemiş. O geceyi Kameru'l-Zaman bahçede yalnız geçirmiş. Sabah olunca kalkmış eline bir balta almış ve her zamanki gibi bahçede odun kesmeye koyulmuş. Kestiği bir ağacın köküne baldayı vurunca ağaç davul gibi gümlemiş. Kameru'l-Zaman hemen bir kazma getirerek gümleyen yeri kazmaya başlamış. Çünkü toprağın altında bir boşluk bir koğuk olduğunu anlamış. Çok kazmamış ki bir de birtaş kapağa rast gelmiş, taş kapağı kaldırınca önüne bir merdiven çıkmış. Kameru'l-Zaman o merdivenden inmiş. Kendini geniş bir dairede bulmuş. Bu dairenin bir tarafında duvara dayalı bir çok da sepetler bulmuş. Bunların içleri ta ağızlarına kadar da çil çil altınlarla doluymuş. Kameru'l-Zaman altınları eliyle elleyerek rüya görmediğini lakin hakiki altın gördüğünü anlayınca sevinmiş hatta:

-Elhamdülillah artık çilemiz bitti ve saadet devresi başladı galiba! Diye bir nara atmış. Bütün bu şeyleri kaşfettikten sonra Kameru'l-Zaman destilere dokunmadan girdiği yerden çıkmış. Mermer kapağı yine eskisi gibi yerine yerleştirmiş ve üzerini de toprakla örtmüş. Bahçeyi yine dolaşarak ihtiyarı aramış onu bulamayınca sebzeleri sulamaya koyulmuş.

Akşam olunca ihtiyar bahçıvan bahçeye dönmüş. Kameru'l-Zaman'a

-Oğlum sana bir müjdem var tüccarlar harıl harıl işlerini hazırlıyorlar. Abanoz adalarına gidecek geminin üç gün sonra geleceğini tahmin ediyorlar. Artık eşe dosta babana ve annene kavuşacağın zaman yaklaştı. Kameru'l-Zaman da:

-Ey babacığım senin hayırlı müjdene karşı ben de seni sevindirecek bir haber vereyim! Bahçede kıyamet kadar altın buldum.

Demiş ve altını nerede ve nasıl bulduğunu anlatmış. İkisi de birden altının bulunduğu yere giderek destileri saymışlar Kameru'l-Zaman:

-Babacığım bu bahçe senin malındır. Onun için bahçede ne çıkarsa senindir, demiş.

-Yok... Öyle söyleme. Ben kırk yıldır bu bahçede kazmadık yer bırakmadım da bir altın değil lakin bir bakır parçası bile bulamadım. Bu para benim değil bulanındır. Senin öz malındır.

-Dur baba! Bu paranın bütünü ne senin ne de benim olsun. Bunu lelelim. Kaç desti var? Yirmi!

-Hah öyleyse onu benim olsun

-E haydi öyle olsun yalnız aklıma birşey geldi, sakın bu tesfileri gemiye böyle olduğu gibi götürme, ya paralarını çalarlar yahut da onları yağma etmek için seni öldürürler.

Bizim bahçedeki zeytinleri biliyorsun ya! Sen elli tane boş testi al. Paraları elli destinin dibine azar azar döşe, üstüne de zeytinleri koy. Böylelikle hem paraları saklamış, hem de zeytinleri yalnız bu memleketde çıktığı için vardığın yerde onları satmakla epeyce paralar kazanmış olursun.

-Doğru söylüyorsun babacığım.

Kameru'l-Zaman ihtiyarın sözlerini dinleyerek onun nasihati mucibince elli testi satın almış. Diplerine altınları koymuş. Üstlerine de zeytinleri döşemiş. Hakiki yürekle ve gülümser yüzle sevinçle binbir türlü ümitlerle coşuyormuş. İçinden:

-Acaba Bedir nerede? Yoluna devam ederek babamın memleketine vardı mı? Yoksa beni kaybedince geri mi döndü. Artık kendim gider onu ararım. Her neredeyse bulurum. Diye tatlı tatlı düşünüyormuş.

Ertesi günü bahçıvan ağarca hastalanmış. Kameru'l-Zaman ihtiyara bir anne gibi bakmış, gece gündüz baş ucundan ayrılmamış. Üçüncü gün yani geminin seyahate kalkacağı gün gemi kaptanı bahçeye gelerek bahçıvanı aramış ve :

-Burada bir bahçıvan varmış, bahçıvanın yanından çalışan bir genç bizimle beraber Abanoz adalarına gidecekmiş. Beraberinde elli testi zeytin götürecekmiş. O bahçıvan ve o genç nerededir?

Diye sormuş. Kameru'l-Zaman:

-Seyahate gidecek olan genç benim. Bahçıvan ise işte şurada yatan hastadır. Ben eşyayı gemiye taşıyayım. Sonra gelip bahçıvan babaya elveda edeyim. Diye cevap vermiş. Kaptan:

Olur ama rüzgar sertleşmeye başladığı için işinizi çabuk bitiriniz. Çünkü geminin neredeyse denize açılması ihtimali vardır, demiş.

Kameru'l-Zaman testileri gemiye taşıdıktan sonra Allah'a ısmarladık demek üzere bahçıvana gelmiş. Bir de ne görsün bahçıvan can çekişmek üzere. İhtiyarın çok iyiliklerini görmüş bulunduğu için adamı ölüm döşeğinde bırakıp savuşmaya gönlü razı olmamış. Başı ucunda çömelerek ona su vermiş, ihtiyar yavaş yavaş teslim-i ruh etmiş. Kameru'l-Zaman ihtiyarın cenaze hazırlıklarını yaptırmış ve onu gömdürmüş. Bu işler bittikten sonra gemiye binmek üzere limana gitmiş, lakin geminin çoktan kalkıp gittiğini söylemişler. Vakıa koca yelkenli ufukta küçücük bir kara nokta gibi gözüküyormuş.

Gemi senede bir defa geldiğine göre Kameru'l-Zaman için için gemiyi kaçırmak eni boyu ölçülmez bir felaketmiş. Bahusus elli testi altını Bedir Hatun'un eteğinden çözdüğü tılsımlı mercan taşı ve daha nesi var nesi yoksa hepsi gemide bulunuyormuş.

Gemiye gelince rüzgar pek güzel estiği için çarçabuk Abanoz adalarına varmış. Geminin oraya vardığı gün Bedir Hatun serinlemek üzere sarayın denize bakan bir penceresinde oturmuş, bir geminin kıvrıntılarla limana girip gürül gürül demir attığını görünce geminin nereden geldiğini ve ne gemisi olduğunu merak etmiş. Yanına birkaç vezir alınca limana gitmiş ve gemiden çıkarılan eşyayı seyretmeye koyulmuş. Hatta kaptanı da çağırtmış ve ona gemi ve eşyası hakkında bazı sualler sormuş. Kaptan gemide baharat, kokular, yağlar, çeşit çeşit ipekli kumaşlar, dokumalar, halılar, kilimler, şallar hatta zeytin bile bulunduğunu söylemiş. Bedir Hatun'da birden zeytin yemek iştihası uyanmış. Zeytin testilerinin önüne getirilmesini emretmiş. Zeytinleri görmüş ve hoşuna gitmiş. Kaptana zeytinleri kaça sattığını sormuş. Kaptan da:

Vallahi padişahım bu zeytinlerin çıktığı memlekette bunların bir kıymeti yoktur. Bittabii bunlar burada bulunmadığı için pahaları yüksekçedir. Yalnız sizden ne isteyeceğimi bilmiyorum. Çünkü zeytinler bizim değil fakir bir gencindir. Genç zeytinleri gemiye taşıdı. Bir işi için şehire gitti. Gemi kalkarken gemiye yetişemedi, onun için geri kaldı. Siz ne münasip görüyorsanız onu veriniz demiş.

Bedir Hatun zeytinlere elli parça gümüş vermiş. Kaptan da kabul etmiş. Ondan sonra da sepetler saraya taşınmış.

Akşam olunca Bedir Hatun yemekte testilerin bir tanesinin getirilmesini emretmiş. Hayat El-Nüfûs'ta oradaymış. Testilerin bir tanesini getirmişler. Bedir Hatun testideki zeytinin bir kısmını büyücek bir tabağa boşaltayım derken zeytinlerle bareber tabağa şangır şıngır bir sürü altın dökülmesin mi? Bedir Sultan bu altınlara şaşırmış. Hayat El-Nüfûs'a dönerek:

-A kardeşim bu ne? Testiler zeytin değil altın dolu. Diye yavaşça seslenmiş. Yemeği çarçabuk yemişler ve hizmetçileri çağırarak zeytin testilerinin boş bir odaya götürülmesini emretmişler. Orada Bedir Sultan ile Hayat El-Nüfûs yalnız kalınca testileri bir bir boşaltmışlar ve görmüşler ki testilerde zeytinden ziyade altın var. Son testiyi boşaltırken altınların arasında ufak bir çıkın görmüşler. Bedir Sultan çıkını açınca bezlerin içinde bir de ne görsün, Kameru'l-Zaman'ın etekliğinden çözüp aldığı tılsımlı taş!... Az kalsın ki Hatun'un nefesi kesilecek yüreği duruverecekmiş. Gözleri kararmış ve sevinçten bayılarak bir külçe gibi yere yığılmış. Biraz sonra Hayat El-Nüfûs'un himmetiyle ayılınca helecanlı helecanlı:

-A kardeşim bu taşı gördün mü? İşte başımıza gelen bunca belanın sebebi bu taştır. Bu taş Kameru'l-Zaman'daydı. Artık şehzademi bulmak işten bile değildir, diye anlatmış. Ertesi günü sabah oluncaya kadar Bedir Hatun, değil saatleri ve dakikaları, lakin saniyeleri bile saymış. Tahtına oturup herkesin işlerini görmek sırası gelince Musalih amme dairesine geçmiş, makamına oturmuş ve gemi kaptanının çağrılmasını emretmiş.

Kaptan böyle acele çağırılmasından bir hayır ummadığı için korkusundan tiril tiril titreye titreye erkek ve sultan sandığı Bedir Hatun'un huzuruna çıkmış. Bedir Hatun kaptanın önünde zabitlerin en büyüklerini çağırarak gemiden ne kadar mal çıkmışsa ambarlara taşınmasını ve ambarların mühürlenmesini emrettikten sonra kaptana dönerek:

-Görüyorsun ya, getirdiğin eşyanın hepsi mühür altına alındı. Bana dün sattığın zeydinlerin sahibini tanıdım. O müthiş bir asidir. Onun getirilmesini isterim. Yoksa malları hep müsadere ettiririm. Sana bir ay izin adamı getir, mallarını al. Diye bağırmış.

Kaptan ne yapacağını ne diyeceğini şaşırmış. Soğuk soğuk terleye terleye Bedir Hatun'un huzurundan çıkmış. Bedir Hatun'un kaptana ne dediğini ve malları ne yaptığını duyan tüccarların etekleri tutuşmuş. Cümbür cemaat kaptanın etrafına üşüşmüşler. Artık ona yalvaran yalvarana, ona para vaat eden edene olmuş.

-Aman, diyorlarmış, ne yaparsan yap da bu koca belayı başımıza açan musibet adamı al, gel biz sana bol bol para veririz. Zahmetin boşa gitmez. Hepimiz senin kulun köpeğin olduk! Aman ağam şu müstebit sultanın şerrinden bizi kurtar, bunu ancak sen yapabilirsin, diye diller dökmüş.

Oldu olacak diey kaptan iki baştan yol hazırlığı yapmış ve kafirler memleketi yolunu tutmuş. Rüzgarlar ardı arkası kesilmez bir surette sağnaklamış, gemiye dalgalar ve köpükler üzerinden hamleler attırmış. Kısa bir zamanda yalnız, Abanoz adalarını kafirler memleketinden ayıran koca ummanı boydan boya aşmış. Oraya vardıklarında gece vaktiymiş. Kaptan yanına en çevik taifesinden birkaç kişi alarak dosdoğru bahçeye varmış. Destur demeden içeri girmiş. Zavalla Kameru'l-Zaman'ı bahçenin bir kıyısında oturuyor ve başına gelenlere yanarak acı acı yaşlar döküyormuş. Tam o sırada ne olduğunun farkına varmadan karga tulumba edilmiş. Bir kıyamet bir patırtı kopmuş ve kendini gemi içinde bulmuş, gemi durmadan demir almış, yelken açmış, böyle düzülmüş Kameru'l-Zaman yolda kaptana:

-Yahu bu nedir? Niye beni böyle apansızın yaka paça gemiye getirdiniz? Diye sormuş. Kaptan çatılı kaşla:

-Senin şu uysal halinle ne yaman asi olduğun anlaşılamaz. Sen Abanoz adaları padişahına etmedik fenalık bırakmamışsın! İşte onun emriyle şimdi seni ona götürüyoruz! Diye cevap vermiş. Kameru'l-Zaman:

-Eğer bu gördüğünüz padişahı gördümse ve onu tanıyorsam kahrolayım, bunda bir yanlışlık olacak. Hele dur bakalım oraya varınca anlaşılır demekle iktifa etmiş.

Zaten çektiği keder o kadar çokmuş ki ondan biraz fazlası veya biraz noksanı ona tesir etmemiş. Gemi yolda buldukça o dalgın dalgın güverteyi arşınlar dururmuş.

Sayılı günler ne de olsa bir gün gelir tükenir, ölçülü yolun sonunda yolcu bir gün muhakkak varır. Nitekim ki burada da öyle olmuş. Günün birinde gemi Abanoz adası

payitahtı limanına demirini atmış. Kaptan Kameru'l-Zaman'ı Bedir Hatun'un huzuruna götürmüş. Bedir Hatun Kameru'l-Zaman'ı görünce tanımış, hatta görmeye bile kalmamış. Kameru'l-Zaman saraya yaklaştıkça Bedir Hatun yüreğinin ateşinden sevgilisinin yaklaştığını anlamış. Fakat Kameru'l-Zaman Bedir Sultan'ı o kıyafetinde tanımamış. Bedir Sultan da zaten kim olduğunu birden bire tanıtmak istemiyormuş. Kaptana mükafatlar, paralar ihsan etmiş. Tüccarların paralarını kendilerine iade ettirmiş. Sonra Kameru'l-Zaman'ın hemen götürülerek pahası ölçülmes elbiselerle giydirilemsini emretmiş. Kameru'l-Zaman hamama götürülürken Bedir Hatun harem dairesine geçerek orada yalnız bulduğu Hayat El-Nüfûs'a:

-Kardeşim, şimdiye kadar aksi giden talih artık bana gülmeğe başladı, kaptanın kafirler memleketinden getirdiği fakir genç Kameru'l-Zaman'ın ta kendisidir. Onu şimdi önüme getirdiler ve gördüm. Vallahi bağırmaktan ve sevinçle kolları arasına atılmaktan kendimi güç zaptedebildim. Benim kim olduğumu ona belli etmeyeceğim! Bu işin hayırlı bir surette bitmesi için bazı şeyler tasarladım, tasarladıklarımı Allah'ın izniyle birer birer yapmaya muvaffak olurum, demiş.

Bedir Sultan'ın nihayet sevgilisine kavuştuğuna Hayat El-Nüfûs Bedir Sultan kadar sevinmiş dersek yalan söylememiş oluruz. Ertesi gün Bedir Sultan Kameru'l-Zaman'a büyük bir rütbe vermiş, ona bol bol aylık bağlamış. İhsanların bahşişlerin hediyelerin ardı arkası kesilmemiş. Kameru'l-Zaman'da ahaliye kendini o kadar sevdirmiş ki, artık efendisi de kölesi de onun ismini anarak yemin eder olmuşlar. Gerek saraylarda ve konaklarda onun hizmetinden başka birşey işitilmez olmuş. Bu hal aylarca devam etmiş. Yalnız Kameru'l-Zaman'ın yüreğini bir kurt yer dururmuş. O kendi kendine "ben ne iyilik ettim, ne hizmette bulundum ki bu padişah beni o kadar seviyor, rütbe, servet, makam, şan hepsini arzuma yığıyor. Hep bu insanların arkasında sakın fena bir niyet bulunmasın?" Diye düşünürmüş. Nihayet birgün dayanamamış. Bedir Hatun'un önüne çıkarak:

-Sultanım demiş. Bunca ihsanlarınıza nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Ben kendimi bu kadara layık göremiyorum. Benim bir babam aile ve akrabam vardır. Bedir Sultan adlı da bir karım vardır. Senelerce onların hasretiyle yanıp kavrulmaktayım. Sizden izin istiyorum, bana izin veriniz de lütuf görmekten bana ihsan buyurduklarınızı iade ediyim ve gidip çoluğumu, çocuğumu göreyim. Bedir Hatun:

-Ya! Benden ayrılmak mı istiyorsunuz? Dedikten sonra Kameru'l-Zaman'ı yanıbaşındaki tenha bir odaya çekmiş. Orada herşeyi aşikar etmiş.

Bu kadar saadet Kameru'l-Zaman'a birdenbire çok gelmiş. Az kalsın aklını oynatacakmış. Nitekim bayılarak yere düşmüş. Lakin Bedir Sultan'ın sözleri ve idaresi onu aklını şaşırmaktan kurtarmış. Doğrusu Bedir sultan yürekten, gönülden anlar, ince

duygulu bir kadınmış. Bedir Hatun Kameru'l-Zaman'ı herkesin sevdiğine emin olduğu için bütün meseleyi ilan etmekte bir bais görmemiş. İhtiyar padişah Armanos, kendi kızı Hayat El Nüfûs'u ve damadı sandığı Bedir Hatun'u ne kadar severse Kameru'l-Zaman'ı da o kadar seviyormuş. Hakikati öğrenince müteessir olmuş, bilakis memnun olmuş. Kameru'l-Zaman'ı çağırarak:

Kendi oğlum gibi sevdiğim Bedir Hatun'u artık kendi kızım gibi sevmeye mecbur kalırım. Gel evladım kızım senin zevcen olsun da seni de serbest yürekle kendi oğlum gibi seveyim demiş.

İhtiyar padişahın dediklerini Kameru'l-Zaman Bedir Hatun'a bildirince Bedir Hatun sevinçten ellerini çırpmış. O da Hayat El-Nüfûs'u kızkardeşi gibi seviyormuş. Hayat El-Nüfûs'un kendisinin mensup olduğu aile ocağına dahil olacağını anlayınca sevinmez olur muymuş? Bahusus ki Hayat El-Nüfûs'un Bedir Sultan'a ettiği iyilikler unutulur şeylerden değilmiş. Ertesi günü sabah olunca saraydaki koşuşmalardan, gidip gelmelerden halk o gün mühim şeylerin cereyan edeceğini sezmiş. Davullar ve tellallar herkesi saraya davet edince, bütün şehrin evleri tam takır kuru bakır boşanmış. Yürümeye kuvveti olan soluğu saray meydanında almış. İhtiyar padişah Armanos titreye titreye ve asasına dayana dayana ahalinin önüne çıkmış. Bedir Sultan'ın ve Kameru'l-Zaman'ın kim olduğunu ve başlarından neler geçtiğini ahaliye bir bir anlatmış, ihtiyar padişahı dinleyenler iki sevdalının başına gelen felaketleri veyahut gördükleri saadetleri duydukça gah sevinçlerinden gülüyorlar, gah hıçkırıklarla ağlıyorlarmış. Sözünün sonunda padişah:

-Ey ahali kızım Hayat El-Nüfûs'u, Kemeru'l-Zaman'a vereceğim. Kameru'l-Zaman'ı da yerime padişah ilan edeceğim. Siz buna razı mısınız? Buna ne diyorsunuz?

Diye sorunca binbir ağızdan müthiş bir "Hay! hay!" galgale şeklinde gökleri titretmiş. Hemencecik o dakikada Kameru'l-Zaman tahta oturtulmuş. Ahali fevc fevc önünden geçerek ona biat etmiş. Kameru'l-Zaman'ın saltanatı devresinde halk mesut yaşamış. Kameru'l-Zaman'ın saadetine uç bucak yokmuş. Gerek Bedir Sultan olsun, gerek Hayat El-Nüfûs'a olsun musavat ile muamele edermiş. Bu kadar saadet içinde babası Şah El-Zaman'ı bile unutmuş.

ŞEHZADE EL-EMCED İLE ŞEHZADE EL-ES'AD MASALI

Sultan olduktan biraz sonra birisi Bedir Sultan'dan birisi de Hayat El Nüfûs'dan Kameru'l-Zaman'ın nur topu gibi iki oğlu dünyaya gelmiş. Bunların büyüğü Bedir Sultan'ın oğluymuş. Bunun adını "El-Emced" komuşlar. Küçüğü yani ikincisi ise Hayat El Nüfûs'un oğlu imiş. Ona da "El-Es'ad" ismini vermişler. Doğrusunu söylemek lazım gelirse, iki oğlunun küçüğü yani El-Es'ad büyüğü El-Emced'den daha yakışıklıymış. İki şehzade debdebe ve şan içinde büyümüşler. Birbirlerini o kadar severlermiş ki çifte kumrular gibi birbirlerinden ayrılmazlarmış.

Onyedi yaşlarına basıp da ikisi de artık erkek denecek bir çağa gelince şehirde onlara parmak ısırmadık kadın göz atmadık yosma kalmamış. Babaları Kameru'l-Zaman tahsillerine çok dikkat eder ve dikkat ettirirmiş. Onlara devleti nasıl çevirmeyi öğretmiş. O kadar ki bir gün El-Emced tahta oturarak halkın ihtiyaçlarını görür, ertesi günü El-Es'ad oturur ve şikayetleri dinleyerek adalet edermiş.

Saadet denen şey her zaman aynı minvalde devam etmez ya! Bir gün Kameru'l-Zaman'ın iki odalığı birisi bir şehzadeye ötekisi de öbür şehzadeye gönül vermişler. İki kadın duydukları aşkla yanıp kavruluyorlarmış. Bu haspaların ikisi de sevdikleri şehzadeleri kendilerine celb etmek için yapmadık şey, başvurmadık çare bırakmamışlar. Şahzadelerin yüzlerine gülmüşler, onlara sırnaşıklık, yapışkanlık etmişler. Neler de neler etmemişler, ama hep bu gırtları boşuna gitmiş. İşte o zaman pek fena kederlenmişler, yemekten de uykudan da olmuşlar.

Bir gün Kameru'l-Zaman avlanmak üzere yakındaki bir ormana gitmeyi niyetlenmiş. Oğullarının ikisini de çağırarak onun eksikliği esnasında sıra ile tahta oturup devlet işlerini sürüncemede bırakmamalarını tenbih etmiş. Kameru'l-Zaman ayrılınca hükümet etmek sırası evvela El-Emced'inmiş. Onun için El-Emced tahta oturmuş. Kameru'l-Zaman'ın eksikliğini fırsat bilen ve bu fırsatı ganimet telakki eden odalığın biri hemen kağıt kalemi ele alarak El-Emced'e ateşli bir sevda mektubu yazmış. Bütün niyeti, bütün emeli onunla birleşmek olduğunu âpaşikâr yazmaya utanmamış. Eh şaka değil sevda bu! İnsana utanmayı da arlanmayı da unutturur. Mektubun içine güzel kokulu bir de saçlarının ipek bağını koyarak bir zenci kölesi çağırmış ve mektubu şehzade El-Emced'e götürmesini emretmiş.

El-Emced mektubu açıp okuyunca bütün kanı başına sıçramış. Köleye:

-Ey alçak efendine sadakatsızlığı teklif eden şöyle bir mektubu nasıl taşırsın. Diye bağırarak yanındaki kılıcı çekmiş ve hemen orada kölenin başını vurmuş. Sonra öfke ile

köpüre köpüre annesi Bedir Sultan'ın yanına gitmiş, aldığı mektubu ona göstermiş. Kadınlara karşı savurmadık küfür kalmamış. Hatta:

-Sen de kadın değil misin anne! Hepiniz öylesiniz, aynı haldesiniz! Eğer babama karşı hürmetim olmasaydı şu kaltağın odasına varır ve orada başını keserdim! Diye söylenmiş.

Odalığa gelince, gönderdiği kölenin nasıl bir akibete düçar olduğunu öğrenince kızgınlığından parmaklarını ısırmış. El-Emced'e karşı hissettiği sevda birdenbire kine dönüşmüş. Onun için bir an evvel en tatlı emeli El-Emced'le birleşmek iken şimdi onu teneşirde sarılı görmeği, onun gözlerini oyabilmeği, etlerini didik didik yırtabilmeği yüreğini koparıp ısıra ısıra parçalayabilmeyi en büyük saadet saymaya başlamış. "İntikam intikam" diye inleye inleye döşeğinin üzerine serilmiş. Kıvır kıvır kıvranarak çarşafları yırtmış, dişlemiş. El-Emced'de o gece yatakta uyuyamamış. Bir kadının babasına sadakatsizlik etmeye kalkışması onun aklında fikrinde rahat ve huzur namına ne varsa hepsini mahvetmiş.

Ertesi günü devlet sürüp hükümet etmek sırası El-Emced'in küçük kardeşi El-Es'ad'a gelmiş. Onu seven kız da El-Emced'i seven kız gibi hareket etmiş. Sevgilisine bir zenci ile mektup göndermiş. Bu zencinin de başını El-Es'ad kesmiş, sonra gidip annesine şikayetler etmiş. Bu odalık da El-Emced'i seven gibi kabarmış, köpürmüş küplere binmiş.

O akşam iki kardeş birbirleriyle görüşmüşler. İkisi de başlarına gelenleri birbirlerine anlatmışlar ve ikisinin de başına gelen musibetin aynı olduğuna şaşmışlar. Babalarının canı sıkılmasın diye meseleyi ondan gizlemeye karar vermişler.

Ertesi günü sabah Kameru'l-Zaman avdan dönmüş. Bütün saray halkı onu sarayın kapasında karşılamış. Yalnız şu mahut odalıkların ikisi eksikmiş. Bu eksiklik Kameru'l-Zaman'ın nazar-ı dikkatini celbetmiş. Kadınların nerede olduklarını sormuş ve kendi odalarında hasta yattıklarını duyunca onların odalarına girmiş.

Odalıkların ikisi de bir gece evvel birleşerek ve fis koslar ederek şehzadelerinden nasıl intikam alacaklarını tasarlamışlarmış. Onların birbirlerine:

-A kardeşim nasıl olsa biz mahvolduk gel şehzadelere iftira atalım. Bu bir kumar oyunudur. Padişah inanırsa onlar mahvolur biz kurtuluruz hem de bu vesileyle öcümüzü almış oluruz. Yok inanmazsa zaten hiçbirşey yapmamakla başımıza gelecek ölüm değil mi? Diyerek birbirlerini ikna etmişler.

Kameru'l-Zaman sıra ile evvela birinin sonra ötekinin odasına girince her biri Kameru'l-Zaman'ın elini öpmüş. Ve şehzadelerin tecavüzlerine maruz kaldıklarını ve gerek kendilerinin gerek Kameru'l-Zaman'ın namusu lekelendiği için yaslarından hasta düştüklerini ağlaya ağlaya anlatmışlar. Bunları duyunca dünyalar üç kere Kameru'l-Zaman'ın başında dönmüş, sonra bütün kainat göğü ile dağı ile denizi ile başına yıkılır

gibi olmuş. Gözleri öfkeden kızarmış. Yerinden kaplan gibi fırlayarak odadan çıkmış. İlk aklına koyduğu niyet doğru oğullarına varıp onlara gık dedirtmeden ikisini kılıçtan geçirmekmiş. Saray geçitlerinin birinde ihtiyar Sultan Armanos rast gelmiş. İhtiyar sultan Kameru'l-Zaman'ın gözleri fal taşı gibi açılmış, kaşları çatkı gibi çatılmış, sağ elinde palayı sallar görünce telaşlı telaşlı:

-Ne oldu bu halde nereye gidiyorsun? Diye sormuş.

Kameru'l-Zaman da cariyelerden duyup şahide ispata lüzum görmeden inandığı martavalı sanki tepeden tırnağa hakikatmış gibi harıl harıl anlatmış ve hikayesinin nihayetinde:

İşte ayağımın tozuyla o iki alçağı bulmaya gidiyorum. Onları öyle bir geberteceğim ki yıllarca evlat kısmı babalarına onların yaptığı hareketi aklından bile geçiremesin! Diye bağırmış.

Ne kadar olsa ihtiyar sultan gün görmüş, başını almış adammış, vaziyeti öfkeye kapılmadan düşünmüş ve Kameru'l-Zaman'a:

-Niyetin evladım fena değil, hakikaten öyle evlatların müstahakı köpek gibi boğazlanmaktır. Lakin gele gelelimki nede olsa onlar senin öz evlatlarındır. Şimdiki hiddetinle belki elin verir de onlara kendi elinle cezalarını verirsin. Lakin bir gün bu hiddetinden eser kalmaz. Onlar ölürken çekecekleri zahmet o zaman gözünden hiç eksik olmaz. Hayatın zehirlenir, gel sen askerlerinin birisini çağır, iki haini ıssız bir sahraya götürsün de orada haklarından gelsin. Onlar gözden ırak olurlarsa sonra vicdanın o kadar azap çekmez. Diye nasihat vermiş.

Kameru'l-Zaman kayınbabasının sözlerini haklı bulmuş. Onun için yavaş yavaş palasını kınına sokmuş. Tahtın bulunduğu daireye giderek üzerine çıkmış. Yan gelmiş. Haznedar ağasını çağırtmış. İri yarı haznedar ağası ağırlığı altında taban tahtalarını gıcırdata gıcırdata içeri girmiş, yerleri öpmüş. El pençe divan durmuş. Kameru'l-Zaman:

-Şu benim mahvolasıca iki oğlumu bilirsin değil mi? Şimdi dosdoğru onlara gidersin sıkı fıkı ellerini ayaklarını bağlar, ağızlarını da güzelce tıkarsın. Sonra onların herbirisini birer sandığa kapar, sandıkları çiviler ve iki sandığın her birini bir katırın iki tarafına bağlarsın. Issız bir sahra ortasına gidersin orada ikisini de öldürsün. Yalnız giderken yanına büyük iki boş şişe almayı unutma. Onların boğazlarını kesince kanlarını o şişeye doldur ve şişeleri bana getir eğer her sözümü elifi elifine yerine getirmezsen sana ne yapacağım ben bilirim, haydi bakalım yürü!... Diye sert sert emirler savurmuş. Hazinedar ağası aldığı emri tamamı tamamına yapmış. Yüklü katırları çölün ortasına sünmüş, şehzadelerin ikisini de çıkarmış, onların gençliğini, civanlığını, güzelliğini görünce boğazlamaya bir türlü eli varmamış. Kılıcı bir yana savurarak oturup ağzı süt kokan bir çocuk gibi ağlamış.

Allahım emir kuluyum! Ne edeceğim? Nasıl yapacağm, hiç bu şey yapılır şey mi? Diye döğünürmüş. Onun bu halini gören şehzadeler mahzun mahzun boyunlarını bükmüşler. Haznedara bir ağızdan:

-Ağam ne yapalım bizim dünyadan nasibimiz bu kadarmış. Sen söylediğin gibi bir emir kulusun. Aldığın emri yerine getireceksin. Emir haksızmış, değilmiş. Sana ne! Madem ki padişahımız öyle emretti. Öyle yap. Kanımız sana helal olsun, demişler.

İki kardeş birbirlerinin boğazlarına sarılmışlar. Birbirlerinin haklarını helal etmişler, birbirlerine veda etmişler. Sonra El-Es'ad haznedara dönmüş.

-Aman ağam sana yalnız bir ricam var. Beni kardeşimden evvel öldür. Onun azabını bana seyrettirme. Onu bu halde görmek bana ölümden de ağır gelir. Diye yalvarmış. Lakin El-Emced'de diz üstü gelerek hazinedara:

-Aman lalacığım, beni evvel öldür onu sonraya bırak. Onun kederini bana niye tattıracaksın?

Diye yalvarıp yakarmış. Bu sözler üzerine iki kardeş ağlaşmaya koyulmuşlar, yekdiğerine:

-Bu bela başımıza bu kaltaklardan dolayı geldi. Kadın yalanı, kadın iftirası bizi yaktı, demişler. Onları ağlar görünce haznedar büsbütün müteessir olmuş, koca haznedarın ömründe görmediği felaket kalmamış, lakin hepsini taş gibi yürekle karşılamış. Şimdi bu iki çocuğun onu o hale soktuğuna hem kendi, hem de şehzadeleri şaşıyorlarmış. İki kardeş yine sen evvela öldürüleceksin ben evvela öldürüleceğim, münakaşasına kalkışmışlar. Nihayet El-Emced:

-Bak kardeşim kederle aklıma ne geldi, gel birbirimizin koluna atılalım. Karşı karşıya durur. Haznedar ağa güçlü kuvvetlidir. İkimizin boynunu bir vuruşta keser. Demiş öbürü:

-Hakikaten diye cevap vermiş. İki kardeş birbirinin ağuşuna atılmışlar. Onları o halleriyle gören iki insan değil bir insan sanırmış. Haznedar iki genci sıkı fıkı bağlamış, atına binerek ve ağlamakta devam ederek palayı havda fırıl fırıl döndürmeğe başlamış. Yine gençler "evvela benim boynumu, hayır, hayır olmaz, kılıcı benim bulunduğum tarafa vur" diye yalvarmaya başlamışlar. Onların bu yürekler acısı haznedara büsbütün dokunmuş. Ama vazife vazife, emir emir olduğu için hem de gerek kendi gerek gençlerin işkencesini fazla uzatmamak için artık vurmaya karar vermiş. Pala havada korkunç bir şimşek çakmış, tam palanın ucu El-Emced'in boynuna dokunacağı zaman at öyle bir şaha kalkmıştı ki darbesi boşa gitmiş. Hatta pala haznedarın elinden yere düşmüş. At bir daha şahlanınca haznedar da toprağa yuvarlanmış. Hayvan süvarisini atınca dört nala koşmaya ve kaçmaya koyulmuş. Bu kaza haznedarın canına minnetmiş, ya! Çünkü yukarıdan beri söylediğimiz gibi delikanlılara kıymaya eli bir türlü varamıyormuş. Gidip

palayı alacağına dört nala giden beygirin arkasından koşmaya başlamış. Hayvan bulutlarla tozu havaya kaldırarak, ayaklarından şimşekler ve kıvılcımlar saçarak, kişneye kişneye sahranın biraz ötesindeki bir ormanın yolunu tutmuş. Derken efendim hayvan ormana dalmış. Onun ardı sırada haznedar ormana girmiş. Ama yoluna çok devam edememiş. Çünkü önüne yelesini kabartmış dev gibi bir arslan çıkmış, arslanın kızıl bakışı pek de hayra yorulacak şeylerden değilmiş. Sanki önüne mezar taşı çıkmış gibi haznedar olduğu yerde mıhlı kalmış. Kılıcı geride bıraktığı ve üzerinde başkada silah taşımadığı için artık yaşayıp yaşamayacağı arslanın mürüvcetine bağlıymış. Geri gitmenin de ihtimali yokmuş. Çünkü bir adım geri alında kedi tabiatlı arslanın üzerine atlayacağı muhakkakmış.

Gelelim El-Es'ad ile El-Emced'e..... Artık gün adam akıllı yükseldiği için güneş otları cayır cayır yakmaya başlamış. Birbirlerine bağlı oldukları için hiç kımıldanamıyorlarmış. Bir taraftan da müthiş bir susuzluk baş göstermiş. İki genç hazinedar yahut başka birisi yanların imdatlarına gelecek mi etraflarına bakınıp dururlarmış. Lakin koca çölün kaynayan yanan boşluğunda ne in ne cin görünüyormuş. El-Es'ad:

-Ağabeyciğim keşke bizi haznedar öldürseydi şu şimdi çektiklerimizi çekmeseydik. Belaya bak haznedar gitti, onun nereye gittiğini bilemiyoruz, üstelik de bizi kıskıvrak bağlı bıraktı. Diye şikayet etmiş. El-Emced:

-Mütevekkil ol, sabırlı ol, kardeşim demiş. Emin ol bu hayvanın kaçışı rastgele değildir. Ne kadar masum olduğumuzu herkesten evvel herkesten iyi Hazreti Allah bilir. Bu kaza mahsus bizim kurtulmamız için böyle oldu. Bağlı bulunmasaydık ve bir yudumu suyumuz olsaydı, şuracıkta oturur hazinedarın dönmesini beklerdik, diye ilave etmiş.

Böyle konuşup dururken iki kardeşin ikisi de sağa sola yaslanarak, çabulanarak iplerden kurtulmaya uğraşıyorlarmış. Evvela El-Emced'in bağları çözülür gibi olmuş, nitekim ki biraz sonra El-Emced kurtulmuş. İlk işi El-Es'ad'ın iplerini koparmak olmuş. İki kardeş serbest kalınca bu sefer haznedarı düşünmeye koyulmuşlar. Atın ve hazinedarın ayakizi apaşikara belliymiş. İki kardeş bu izlerin üzerinden yürümüşler ve yukarıda bahsi geçen bu karanlık ormana dalmışlar. Orada bir de ne görsünler Haznedar yerde, üstünde de koca bir arslan! El-Emced hemen kılıcı çekince arslanın iki gözü arasına gücü yettiği kadar bir pala darbesi vermiş.

Arslan cansız olarak yerlere yuvarlanmış, hazinedar ise güç bela koca yırtıcı hayvanın altından kalkabilmiş. Önünde El-Es'ad ile El-Emced'i görünce onların ayaklarına düşmüş ve:

-Size kıymaya kalkıştım da ondan başıma bu felaket geldi. Bundan sonra size kıyacak adamın gözleri kör olsun, canı çıksın! Diye bağırmış. Kalkmış iki şehzadeyi şapur şupur öpmüş. Onlara nasıl teşekkür edeceğini şaşırmış. Üçü birden yürüye yürüye ormandan çıkmışlar. Haznedar:

-Bakınız şehzadelerim ne yapacağız demiş. Siz şimdi elbiselerinizi çıkarırsınız ikinizin elbiselerini ben bir bohça yaparım. Benim üzerimde birkaç cüppe vardır. Onların birisini biriniz, ötekini diğeriniz, sonra babanızın kanınızla dodurmak üzere bana verdiği şişeleri şimdi öldürdüğümüz arslanın kanıyla doldurunuz. Ben bohça ile kan dolu şişeleri alarak babanıza gider ve sizi öldürdüğümü söylerim. Siz ise serbest serbest istediğiniz yere gidersiniz diye fikrini bildirmiş.

Gençlerin ikisi de haznedarın fikrini beğenmişler. Elbiselerini çıkarıp hazinedara verdikten sonra haznedarın cüppelerini sırtlarına geçirmişler. Şişeleri haznedar arslanın kanıyla doldurmuş. Şehzadelere elveda ettikten sonra şehir yolunu tutturmuş.

Şehre varıp Kameru'l-Zaman'ın huzuruna çıkmış. Haznedar arslanın altında parçalanmak üzereyken çok korku çekmiş bulunduğu için benzi ölü benzi gibi solukmuş. Kameru'l-Zaman haznedarın bu halini çocukları öldürürken hissettiği kedere atıf etmiş. İçinden:

-Oh! Hınzırları idam etti. Diye sevinmiş. Haznedara:

-Nasıl oldu diye sormuş. Kameru'l-Zaman'ın önüne şehzadelerin elbiselerinin bulunduğu bohçaları açıp yaymış, sonra içleri kan dolu şişeleri elbiselerin yanına koymuş:

-Ey padişahım, iki oğlunuz da ölürken haklarını helal ettiler. Size selam gönderdiler, hiç birşeye müteessir olmadıklarını lakin kendilerini dinlemeden, masul olup olmadıklarını anlamadan kendilerine kıydığınızdan müteessir olduklarını söylediler.

Kameru'l-Zaman bu sözleri duyunca biraz evvel duyduğu memnuniyetten eser kalmamış. Müteessir olmuş. Başı bir yana kaymış. Kalkıp oğullarının elbiselerini yoklamaya başlamış. El-Emced'in cebinde odalığın şehzadeye gönderdiği mektubu ve saçının ipekli bağını bulmuş. Mektubu okuyunca başından vurulmuşa dönmüş. El-Emced'in masum olduğunu ve bir kadın hilesine kurban gittiğini, kendisinin de o hileye alet olduğunu tamamen anlamış, eyvah diye bağırmış, lakin iş işten geçmiş. El-Emced'in elbiselerini yokladıktan sonra El-Es'ad'ınkileri de araştırmış. El Es'adın Câmedânı içinde de öteki odağılın şehzadeye gönderdiği mektubu bulup okumuş. Kameru'l-Zaman'ın kederine hudut kalmamış.

-Evlatlarım! evlatlarım! Ben dünyanın en fena en gaddar adamıyım. Nasıl oldu da size kıydım! Diye bağıra bağıra göğsünü dökmüş, saçını başını yolmuş. Hemen saray memurlarına emretmiş, iki matem evi yaptırmış. Her birinin içinde bir mezar yaptırmış.

Mezar taşlarının birisine El-Emced'in ötekisine El-Es'ad'ın ismini oydurmuş. Kameru'l-Zaman gece gündüz o matem evlerinden dışarı çıkmaz, boyuna dövünür dururmuş.

Gelelim şehzadelere, onlar o kızgın çölün üzerinde günlerce yürümüşler, yedikleri yabani ot ve içtikleri yağmur birikintileriymiş. Gece olunca sıra ile birisi uyanık kalıp nöbet bekler ve öteki şehzade uyurmuş. Haznedardan ayrıldıklarının otuzuncu günü çölün kenarına varmışlar. Önlerine kapkara kayalardan ibaret bir dağ silsilesi çıkmış dağın ötesinde bulunduğu belli olmuyormuş. çünkü silsilede hiçbir gedik yokmuş. Dağın eteğindeki yoldan yürüye yürüye şehzadeler epeyce ilerlemişken yol birden bire ikiye ayrılmış. Yolun birisi silsilenin iki tepesinin nispeten alçak olan aralığından geçiyormuş. Ötekisi ise kıvrana kıvrana göklere ser çeken bir tepenin ta ucuna gidiyormuş. Şehzadeler evvela dağın tepesine çıkan yoldan gitmişler. Beş gün beş gece yürümüşler. Lakin bir türlü tepeye varamamışlar. Yorgunluktan kımızdanacak halleri kalmamış, halbuki tepeye ilk yürümeye başladıkları gün ne kadar uzaksa yine o kadar uzak kalmış. onun için dağ tırmanmaktan vazgeçmişler. Gerisin geriye dönerek iki dağ arasından geçen yol üzerinde ilerlemeye koyulmuşlar. Bu yolun üzerinde bir gün bir gece taban tepmişler. o günden evvel şehzadelerin yol yürüdüğü hiç vaki değilmiş, o vakite kadar gidecekleri yere hep at sırtında giderlermiş. Yorgunluktan El-Es'ad'ın bir adım bile atacak hali kalmamış, ağabeyine:

-Kardeşim benim değil yürümek ayakta duracak halim bile kalmadı. Diye şikayet etmiş. El-Emced de:

Biraz daha gayret et belki bu çektiğimiz çilenin sonudur. Aman kardeşim bütün kuvvetini topla diye yalvarmış.

Bu sözler üzerine El-Es'ad birkaç saat daha sürüklenebilmiş. Artık gece karanlık olmuş, yolcular nereye bastıklarını hiç göremiyorlarmış.

Tam bu sırada El-Es'ad'ın ayağı bir kayaya çarpmış. Şehzade yere yuvarlanarak incinmiş ve acı acı ağlamaya başlamış. Kardeşinin artık yürümeğe takatı kalmadığını gören El-Emced onu sırtına alarak taşımaya çabalamış. Bütün gece bu minval üzre yürümüş. Derken yavaş yavaş göğün şark tarafi ağarmaya başlamış. Artık yolcular etraflarını seçebiliyorlarmış. İki dağın tam arasına yetişmişler. Önlerinde şırıl şırıl akan bir su, suyun kenarında da kırmızı kırmızı meyvelerle süslü bir nar ağacı bir köşede zümrüt gibi çimenler üzerinde bir mihrap görmüşler. Bu kadar vahşi ve sarp bir yerde böyle güzel bir manzaraya rast gelebilmek şaşılacak bir şey olduğu için şehzadenin ikisi de gördüklerini evvela bir hayal bir rüya bir serap sanmışlar. Gözlerini oğuşturup oğuşturup yine bakmışlar. İlk gördükleri şeylerin her oğuşturuştan sonra yerli yerinde durduğunu görünce sevinmişler, yürekleri ferahlamış, yorgunluklarına rağmen El-Emced adımlarını sıklaştırmış. El-Es'ad bile ağabeysinin sırtından inerek yürümeğe koyulmuş. Şehzadeler

الاسعد ایله الامجد قیزغین چوللرده کونلرجه
دوروب دینلنمه‌دن یورومشلر

El-Es'ad ile El-Emced kızgın çöllerde günlerce durub dinlenmeden yürümüşler.

su başına varınca yüzlerini, gözlerini serin sularla yıkamışlar. Kaynaktan kana kana içmişler. ağacın narlarından yemişler bütün gece hiç göz yummadan yol almış, bulundukları için karınları doyar doymaz ikisini de tatlı bir uyku basmış. Neden sonra uykudan uyanınca etrafın alaca karanlıkta olduğunu görmüşler. Artık gece olmak üzereymiş. Gökte yıldızlar göz kırpar gibi kırpışmaktaymışlar. Yorgun argın yolcular o halleriyle gece yürümektense kaynak başında istirahat etmeği tercih etmişler. O geceyi de hatta ertesi gün ve geceyi de orada geçirmişler. El-Es'ad'ın yürümekten şişen ayaklarının kabartısı biraz inmiş. İki gün sonra yine yola düzülmüşler. Kaynağa varmazdan evvel çekmiş oldukları sıkıntıları yeni baştan çekmişler. Çünkü suyun ötesi de berisi gibi kurak ve sarp gibiymiş. Yolda ayakları kabarıp yarılmış, susuzluktan dudakları parça parça çatlamış. Suyu bıraktıklarının ta üçüncü günü hayal meyal bir şehir taslağı görmüşler. Buna o kadar memnun olmuşlar ki birbirlerinin ağuşuna atılarak hasret yaşları dökmüşler.

Artık ne sağa ne sola sapmayarak dosdoğru şehir yolunu tutmuşlar. Şehire yaklaştıkça Allah'a bin şükürler etmişler. Artık onlarla şehir arasında kısa bir mesafe kalınca El-Emced küçük kardeşine:

Kardeşim demiş, sen daha fazla yürüyüp yorulacak halde değilsin ben de yorgun ve bitkin isem de senden daha halliceyim. Sen burada otur ve beni bekle. Burada seni kimse göremez. Ben şehre gideyim. Bu şehrin ne biçim şehir olduğunu orada ne biçim insanlar burada bulunduğunu görüp geleyim. Ne olur ne olmaz ikimiz birden salma salam şehre dalmayalım! Demiş El-Es'ad'a:

-A kardeşim işte kendi ağzınla benden fazla dermanın olduğunu söylüyorsun, sanki şehre kadar yürümek beni bitirir de burada bin türlü korku ve merak içinde seni beklemek bitirmez mi? Madem ki senin dermanın fazladır. burada sen bekle. Burada korku çekmek bana oraya gitmekten ağır gelir. Ne yapıp yapıp şehre kadar sürüklenirim. Diye cevap vermiş. El-Emced:

-Haydi öyle olsun demiş. Küçük şehzade şehre doğru yürümüş. Dağın eteğine yavaş yavaş inmiş, cebinde birkaç parça altın varmış, onların hala yerinde olup olmadığını yoklamış. Paralar koyduğu gibi yerli yerlerindeymiş. Şehrin kapısının iki kanadı da esneyen bir ağız gibi açıkmış. El-Es'ad oradan içeri dalmış. Zengin elbiselere bürünmüş, sakalı göğsüne kadar inen bir ihtiyara rast gelmiş. Bu ihtiyar elinde bir asa tutarak yürüyormuş. Başında davul gibi bir sarık varmış. Onu görünce El-Es'ad herifin haline kıyafetine şaşmış. lakin hayretini hiç belli etmeden yanına yanaşmış. Nazikane selam verdikten sonra şehir çarşısının hangi tarafta olduğunu sormuş. Bu sorguya karşı ihtiyar gülümsemiş.

-Senin buranın yabancısı olduğun anlaşılıyor oğlum! Buraya geldiğine çok isabet ettin. Çarşıyı niçin arıyorsun?

-Vallahi efendim, biz ağabeyimle beraber üç aydan beri yol yürümekteyiz. Burası uğrağımız oldu. Kardeşim şehir dışında beni bekliyor, yiyecek ve içecek satın almak istiyorum. Çarşıyı onun için arıyorum.

-İsabet oğlum, isabet. Ben evde mükellef bir ziyafet hazırladım oraya birçok büyük adamlar davet ettim. Gel sen de ziyafete iştirak et ve kardeşin için ne lazımsa evden al ona götür. Alacağın şeyler için senden para isteyeceğimi sanma. Şehre girdiğin zaman ilk evvela bana rast geldiğin isabet oldu. Bu şehirde senin hatır hayaline sığmayacak felaketler olur. Sen Allah'ın sevgili kullarından imişsin.

Bu sözler üzerine ihtiyar yol göstermiş. El-Es'ad'da yanı başında yürümüş. Yüz yüzelli adım yürüdükten sonra dar ve izbe bir yan sokağa dalmışlar. İhtiyar boyuna küçük şehzadenin yüzüne gülüyor ve konuşuyormuş. Nihayet büyük bir evin kapısından içeri girmişler. El-Es'ad kendini mükellef bir dairede bulmuş. Dairenin etrafında çömelmiş. Kırk ak sakallı ihtiyar görmüş. dairenin ortasında musanni bir mangal üzerinde ateşler yanıyormuş. Ateş alev saldıkça ihtiyarlar homurdana homurdana dualar okuyarak eğiliyorlar ve ateşe tapıyorlarmış. El-Es'ad bunların kim ve ne olduklarını, ne yaptıklarını bilmediği ve anlamadığı halde yüreği sarsılmış ve korkuyla titremiş, tüyleri diken diken ürpermiş. El-Es'ad'ı oraya getiren davul sarıklı ihtiyar ötekilere dönerek:

-Bugün hayırlı bir günmüş, işimiz yolunda başladı. Ey ateş şeyhleri kısmetimizin böyle gür olmasına dua ediniz! Dedikten sonra ellerini şırak şırak çarpmış:

-Ey Gazban neredesin! Diye bağırmış. Sesin aksi geniş dairenin kasvetli karanlıklarında kayıp olmazdan evvel kapkara bir zenci peyda olmuş. Herif izbandot gibiymiş. İnsan yüzüne bakmaya iğreniyormuş. davul sarıklı ihtiyar bu zebani bozmasına bir işaret etmiş. Zenci El-Es'ad'ı kavrayınca iplere sıkı fıkı bağlamış. Sonra ihtiyar emretmiş:

-Bunu al hemen zindana at, aman kaçmasın, kapıyı iyi kapa sonra git köle kızı bul ona tarafımdan tembih et, bu piçe yapmadık eziyet ve işkence bırakmasın. Büsbütün öldürmesin ama çektirsin. Sabah akşam biraz su ile kuru ekmek versin. mavi denize ve ateş dağına seyahat müddeti bitince bunu o zaman alır, ateş dağına götürür ve orada ateşe kurban ederiz.

Diye korkunç emirler vermiş. Zebani El-Es'ad'ı sırtlayınca götürüp zindanın içine atmış. Ardından da kapıyı vurmuş. El-Es'ad şangır şungur şıngırdanan zencir gürültüleri işitmiş. Kapının arkadan zencirlendiğini anlamış. Zavallı küçük şehzadenin "bu başıma gelen nedir?" demesine varmadan müthiş gürültülerle kapı yine açılmış. Bu sefer içeri işkenceci kanı girmiş. Demir taraklarla derisini taraklamış, kerpetenlerle ötesini, berisini

çimdikleyip etlerini lime lime koparmış. Şurasına burasına kızgın şiş saplamış. El-Es'ad'ı kan, revan, yarı diri yarı ölü bırakıp gitmiş. Akşam olunca ona biraz kuru ekmekle biraz su getirmiş. El-Es'ad ancak gece ortasına doğru ayılabilmiş. Her tarafı yara, her tarafı sızı içindeymiş. Kendini o halde zifiri karanlıkta yere zencirli görünce hüngür hüngür ağlamış. Saadet günlerini, şehzadeliği sırasında gördüğü izzet ve nimeti hatırladıkça yüreği kederle yırtılıyor gibi oluyormuş. Şafağa kadar hıçkırmış. Lakin ne kadar olsa genç bir çocukmuş. Karnı acıkmış, kuru ekmeği yemiş, pis suyu da içmiş içmiş ama kapı yine açılmış, yine işkenceci karı içeri girmiş. Karının zindanda ne kadar kaldığının şehzade farkına varamamış. Çünkü karı oradın çıkarken şehzade bayılalı epeyce zaman olmuş.

Gelelim El-Emced'e. Kardeşini o gün öğleye kadar beklemiş. Dakikalar geçkitçe sabırsızlığı artmış. Nihayet koca delikanlının gözleri yaşlarla dolmuş. Hem döğünür hem de hangi fikre uydum da kardeşimi şehre yalnız bıraktım diye inlermiş. Nihayet dayanamamış kalkıp şehre doğru koşmaya başlamış. Yanaklarından yaşlar aka aka şehrin çarşısına varmış. Orada rast geldiği adamlardan şehrin ne şehri ve memleketin ne memleketi olduğunu sormuş. Ona:

-Burası bir ateşperest şehridir. Burada müslüman az bulunur. Diye cevap vermişler.

-Abanoz adalarına buradan ne kadar zamanda gidilir?

-Denizden dört ayda karadan bir senede. Abanoz adalarının Armanos adlı bir sultanı vardı. O sultan tahtından indi ve yerine damadı Kameru'l-Zaman'ı oturttu. İşittiğimize göre bu sultan çok adil, çok merhametli ve çok iyi bir padişahmış.

Şehzade babasının yadını duyunca kederi büsbütün koyulaşmış. Baba hasreti yüreğini sarsmış. Gözleri oluklar gibi akmış, nereye gittiğini ve nereye gideceğini bilmeden serseri serseri sokakları dolaşmaya koyulmuş.

Çarşıdan yiyecek satın almış, nihayet bir köşeye çekilerek ağzına birkaç lokma almış. Lakin lokmalar boğazından geçmeyerek düğün düğüm düğümlenmiş. Dolaşa dolaşa müslüman bir terzinin dükkanının önüne gelmiş. terziye selam verip almış ve ona bütün derdini yanmış. Terzi:

-Evladım eğer kardeşin ateşperestlerin içine düştüyse onu bulmak biraz güç olur. Hele aramak faydasızdır. Eğer Allah yine kavuşmanızı nasip etmişse nasibine bir gün nail olursun. Senin için en hayırlısı benim yanımda kalmaktır. Biz burada islam olarak pek az kişiyiz. onun için bir birimize elimizden geldiği kadar yardım etmek borcumuzdur. Gel benimle beraber kal. Allah ne verirse paylaşırız. Hem de kardeşin için göz kulak olursun. Olur ki hiç beklemediğin bir zamanda ona kavuşursun.

Her ne kadar El-Emced kardeşini bulmak için yanıp kavruluyorsa da çaresiz hele ne çare bulunur? Terzinin sözlerindeki doğruluğu kabul etmek mecburiyetinde kalmış. Onunla beraber kalmaya razı olmuş.

Terzi şehzadeyi hiç yalnız bırakmaz onu sabah akşam teselli eder, eğlendirir bazen de güldürürmüş. El-Emced terzinin yanında terzilik öğrenmiş. O kadar ki az zamanda o sanatta usta olmuş.

Bir gün El-Emced deniz kenarına gitmiş. Deniz suyuyla elbiselerini sıktıktan ve kuruttuktan sonra hamama gitmiş. Doğru dükkana döneceğine şehrin sokaklarında ötede beride biraz gezinmeye niyetlenmiş. Dolaşıp dururken sokakta bir kadına rastgelmiş. Kadın hakikaten güzelmiş. İnsan gözü onda bir kusur bulamazmış. Kanı da pek sıcakmış. Kadın yan sokakların birisinde güzel yanakları üzerine çektiği peçeyi şöyle bir aralayıvermiş. El-Emced onu görünce yüreği daha çok çarpmaya başlamış. Kadın ona gülerek gözüyle, kaşıyla işaretler etmiş. Kadın El-Emced'e apaşikâre "sana yandım, seninle görüşmek istiyorum!" demek istiyormuş. Şehzade de işaretten anlar insanlardanmış. Kadına yanaşarak:

-Sizi takip edeyim mi, yoksa size fakirhaneye doğru kılavuzluk mu ediyim? Demiş. kadının cevap vermeden boynunu büküşünden şehzade kadının kendi evine değil lakin onun evine gitmek istediğini çakmış. Lakin belaya bak ki El-Emced'in kadını götürecek yeri yokmuş. Terziyle paylaştıkları e iki odadan ibaretmiş. Hatunu oraya sokamazmış ya. Neyse şehzade Allah kerim diyerek kadının önüne düşmüş.

Nereye gittiğini bilmeden sokak sokak yürümüş. O kadar ki kadın yorulmuş. El-Emced'e:

-Aman efendim eviniz acaba daha çok sürecek mi? Diyerek şikayette bulunmuş. Şehzade:

-Eve birkaç adım yol kaldı. Biliyorum sizi yordum, lakin orada rahat edebilmeniz için herşey hazırdır. Bu ciheti düşünerek sizi bu kadar yürütmeğe cesaret ettim, diye cevap vermiş.

Böyle söylerken geniş bir yan sokağa sapmış. Birkaç adım yürüdükten sonra sokağın öteki ucunun kapalı olduğunu yani sokağın bir çıkmaz sokak olduğunu görmüş. Böyle olduktan sonra atılabilecek bir yalan kalmamış. El-Emced tam çıkmazın dibindeki koca konağın önünde durmuş.

Konak hakikaten de şahane bir binaymış. Kapısı koca bir takma ile kilit kilitliymiş. Şehzade kilidi cana minnet bilmiş. Konağın kapısı yanındaki geniş dibek taşına oturmuş. Kadın da onun yanıbaşına oturduktan ve biraz bekledikten sonra:

-Efendim neden burada dışarıda bekliyoruz da içeri girmiyoruz diye sormuş. Şehzade şöyle bir düşündükten sonra:

-Kapının anahtarı hizmetçidedir, ben ona mükellef bir ziyafet hazırlamasını emretmiştim. Tembel herif dışarı çıkmış olacak. Belki birşey satın almak üzere çıkmıştır. Biraz bekleyelim, herhalde çok geçmez, neredeyse gelir! Diye cevap vermiş ve verdiği cevaba kendi de şaşmış. İçinden: "şu hanım kız beklemekten çarçabuk usansa da hayırlısıyla savuşup gitse, yoksa yaktığımız yalancı mumun neredeyse sönmesi muhakkaktır. Lahavle vela kuvvete illa billahil aliyyül azim, bu derdi başıma nereden aldım yarabbi" diye düşünmüş. Filvakıa kadın beklemekten usanmış ama, kalkıp da gitmemiş ki... El-Emced'e:

-Efendim sizin hizmetçi hakikaten tembel biriymiş. Ne kadar zamandır onu burada bekleyip duruyoruz da bir türlü geri dönmüyor. Bunun alası şu kilidi kırmaktır! Demiş. Yerden koca bir taş alıp kilidi kırmaya başlamış. Aksilik olacak ya! Kilid kırılıvermiş, kapının kanatları da açılıvermiş. El-Emced kadına:

-Canım ne yaptınız? Demiş.

-Sizi burada beklemek daha mı iyi olurdu? Ev sizin değil mi, ister kırar, ister yaparsınız! Öyle ya ev şehzadenin olduktan sonra kadının sözüne verilecek karşılık yokmuş. Kadın babasının evine dalarmış gibi çalkana çalkana içeri girmiş. El-Emced ise kapıda duraklamış. Bir an evvel kadına evde büyük bir ziyafet hazırladığını söylememişmiydi ya! Evin içi tam takır kuru bakır çıkarsa veyahut evde insan varsa! Böyle kilidi kırarak eve salma selam iki yabancının girmesine ne demezlermiş? Şehzade bunları düşünüp dururken kadın:

-Ne duruyorsunuz, niye girmiyorsunuz efendim? Diye seslenmiş. El-Emced:

-Vallahi bu musibet kölenin çabucak dönmediğini hayra yormuyorum ya kavgaya tutulduysa ve benim ona tenbih ettiğim ziyafeti hazırlamadıysa diye düşünüyorum. Bu köle kısmından çektiklerim canıma tak dedi, diye cevap vermiş.

Kapının dışarısında daha fazla bekemesi, yalanını çaktırmak demek olacağından kadının arkasından o da içeri yürümüş ama yüreği doğrusu "pat pat!" çarpıyormuş. İçeri girince bir de ne görsünler? Koca bir daire. Dairenin dört tarafında yaldızlı ve kakmalı tavanlardan yerlere kadar ipekli örtüler sarkıyor. Yerlerde altın gümüş ve renk renk çeşit çeşit mücevherlerle işlenmiş minder altlıkları, onların üzerinde de Hint kumaşından minderler, yastıklar, dairenin zemini zebercet gibi, mozayik gibi taşlardanmış ve tersim edilen arabeskler o kadar zarif ve o kadar ince imiş ki, bunları insandan ziyade karınca veya örümceklerin işlemiş oldukları zannedilebilirmiş. Bu dairenin orta yerinde koca bir havuz varmış. Oradaki fıskıyelerden ta tavana kadar su şelaleleri fışkırıyormuş. Havuzun bir yanında koca bir masa, masanın ortasında som altın bir şamdan ve onun üzerinde yüzlerce mum yanıyormuş. Masanın üzerinde sıralı duran çerezleri nefâisten saymak değme babayiğidin kârı değilmiş. Üzümleri mi istersiniz? Şeftalileri mi? Neler, muzlar,

portakallar, armutlar, çilekler, daha neler neler yokmuş. Sonra elmas tıraş billurdan yapılma renk renk bardakların içinde öyle şaraplar varmış ki insan kırmızısını sevgilinin gülüşü, sarısını da cana yakın sarı yarı göz parıltısı sanırmış. Velhasıl evde ne var ne yoksa, hepsi ev sahibinin pek zengin pek büyük bir adam olduğuna delalet ediyormuş.

El-Emced'in şaşkınlığından dili tutulmuş. Ne düşüneceğini ne edeceğini şaşırmış. Bir taraftan ev sahibinin gelmesinden korkuyor bir taraftan da kadına karşı yalancı çıkmadığına seviniyormuş. Gözünün önünde yığılı duran bu servet ve şan eserlerine kadın da şaşmış, etekleri memnuniyetten zil çalmaya başlamış. Ellerini çırparak:

-Gördünüz mü efendim, kölenize bühtan ettiğiniz adamcağız halbuki herşeyi hazırlamış ve hiçbirşeyi unutmamış, demiş.

Kadının bu sözlerine şehzade cam cum şurulup kabilinden bir cevap vermiş. Kadın ne söylüyor o ise ne düşünüyormuş?... Zavallı şehzade dalgın dalgın dururken kadın yanına yanaşıp çekiçle ceviz kırıldığı zaman çıkan şakırtıya benzer bir gürültü ile şarakdak yanağından öpmüş.

-Sonra yahu bu dalgınlık ne? Yoksa bu ziyafeti başkası için mi hazırladınız da ben gelince canınız sıkıldı? Merak etme eğer davetliniz gelirse ben ona hizmet ederim! Diye bağırmış.

El-Emced cevap vermemiş. Yalnız içinden ev sahibi gelince ilk işi kılıcını çıkarıp boynunu vurmak olur. Yapar a, herif yapsa da yerden göğe kadar haklı olur diye düşünmüş. Bu esnada kadın masanın başına geçmiş fıkır fıkır gülüyor cıvıl cıvıl konuşur şehzadenin can sıkıntısına rağmen etrafa neşe saçmaya muvaffak olurmuş.

El-Emced'in somurdanmakta inat ettiğini görünce ona bire bir arkasına birçok kadeh içirmiş. Bin rica bin minnet ile ona birkaç lokma yemek yedirebilmiş. Lakin şehzadenin dalgınlığı bir türlü geçmemiş. O an be an ev sahibinin eve sökün etmesini bekliyormuş. Madem evde hazır bir ziyafet masası varmış. Bunu ev sahibi cinler ve periler için hazırlatmamış ya! Ta neredeyse onun çıkagelmesi iki kere iki dört ettiği kadar muhakkakmış. Onun için El-Emced'in gözleri kapıdan ayrılmıyormuş.

Nihayet kadının tuttuğu kadehlerin birini tam dudaklarına götüreceği zaman kapının perdeleri usulcacık ayrılmış. Ev sahibi arz-ı endam etmiş. Kıyafetinden büyük bir memur olduğu anlaşılıyormuş. O akşam sevdiği bir kızı eve davet etmiş ve evde görülen hazırlıklar hep o gelecek nezanin içinmiş. Bu adamın ismi Bahadır'mış. Yüreğinin iyiliği, cömertliği, nezaketi ile marufmuş. O akşam evine yaklaşırken cümle kapısını açık bulunca hayretler içinde kalmış. Hele perdelerin arasında yavaşcacık boynunu uzatıp sevgilisi için hazırlattığı ziyafete yabancı bir delikanlı ile yabancı bir kadının konduğunu görünce ev sahibi alıklaşmış.

El-Emced ise dudağına götürdüğü kadehi bir türlü boşaltmamış. Durduğu yerde sanki taş kesilmişe dönmüş. Yüzünden renk namına bir şey kalmamış. Ev sahibi çarçabuk kendini toplamış. Gün görmüş bir adam olduğu için halden anlarmış. Kıyametleri kopararak içeri dalmaktansa parmağını dudaklarına götürmüş ve El-Emced'e gelmesini işaret etmiş. Kadın, içki, şarkı ve söz ile o kadar meşgul imiş ki biraz yan tarafına düşen kapıya doğru çevirmeyi, etrafı tanımayı aklından bile geçirmiyormuş. Şehzadenin birden bire yerinden kalkmasına şaşmış. Ve ona nereye gittiğini sormuş. Şehzade bir ihtiyacı için çıkıp hemen geri döneceğini söyleyince daha fazla tahkikate lüzum görmeyerek gözlerini yine masadaki çerezlere çevirmiş.

-El-Emced yerinden kalktıktan sonra gölge gibi gürültüsüz yürüyerek kapının dışarısında bekleyen ev sahibine kavuşmuş. Elini öpmüş:

-Efendim bana kıymadan evvel söyleyeceklerime bir kulak veriniz.

Diye başlamış ve Bahadır'a herşeyi bir bir anlatmış. Kim olduğunu memleketinde ne mevkide bulunduğunu ve nasıl bu yabancı yere geldiğini velhasıl herşeyi bildirmiş. El-Emced'i dinledikten sonra Bahadır feleğin pek yaman bir sillesine uğrayan bu şehzadeye çok acımış. El-Emced sanki kırk yıllık dostuymuş gibi onu sevmiş ve ona kanı ısınmış.

-Dinle beni kardeşim. Demiş. Sana birşey söyleyeceğim eğer sözlerimi dinlersen seni affedeceğim. Yok ricamı yerine getirmezsen canından olacağını muhakkak bil. Bana daha evvel oturduğun minderin üzerine dön ve yine eskisi gibi kurul. Ben biraz sonra daireye gireceğim. Ben girer girmez bana savurmadık küfür bırakma! Neden bu kadar geciktin? Diyerek beni adam akıllı azarla ki arkadaşın beni kölen sansın. Ben gecikmeme bir sebep uyduracağım. Sen sözlerime inanma. Kalk beni döv! Eğer beni dövmekte tereddüt edersen sana şimdiden söyleyeyim sonra bana söylemedin deme halin yaman olur. Bana dayağı attıktan sonra yine yerine geç ve rahatına, zevkine bak, sabaha kadar eğlen. Sabah olunca istediğin gibi istediğin yere git. Yabancıları kollamak bizim boynumuzun borcudur. İşte senden istediğim budur demiş.

El-Emced'in yüreği şükran ile taşmış, inlemiş. Bahadır'ın ellerini birkaç kere öpmüş. artık yüzüne renk dizine derman gelmiş. daireye dönerek evde kadının şen ve şakraklığına mukabele etmeğe başlamış:

-Vallahi canım efendi bu ömrümde geçirdiğim en mesut günlerin birisidir. Ben de uyandırdığınız neşe için size nasıl teşekkür etsem azdır. Kız:

-O o Maşallah bu neşe size birdenbire nereden esti? Deminki perhiz neydi bu turşu ne? Diye cevap vermiş. El-Emced:

Deminceki kadar yüreğimi bir şüphe kemiriyordu. Kölem Bahadır'ın benden bazı kıymettar mücevherler çalındığını ve onun için gözükmediğini sanıyordum. Şimdi gidip mücevherleri yerli yerinde görünce artık endişem kalmadı.

Diye bir yalan uydurmuş. Kadın bu sözlere inanmış. İkisi beraberce oturarak saatlerce gülüşmüşler, eğlenmişler.

Aradan epeyce saat geçince Bahadır daireye girmiş. Elbiselerini kemalen değşitirmiş ve sırtına kölelerin giymesi adet olan bir cüppe geçimiş. Yerleri öperek ilerledikten sonra El-Mecid'in karşısında el pençe divan durmuş ve kabahatli olanlar da olan bir vaziyet takınmış. Şehzade Bahadır'a çatılmış kaş ve sanki öfke ile alabildiğine açılmış gözlerle bakarak:

-Şimdiye kadar neredeydin ey kölelerin en köhnesi, en işe yaramazı diye bağırmış. Bahadır:

-Vallahi efendim, çamaşırlarımı yıkıyordum. Zat-i âlilerinin bu kadar erken teşrif buyuracağınıza ihtimal vermiyordum. Çünkü adetiniz eve çok geç dönmektir. Diye bir kulp takmaya savaşmış. Şehzade güya öfke ile köpürmüş. Kükremiş:

-Yalan söylüyorsun kâfir! Sana bir dayak atayım da dayağın nasıl olduğunu öğren! Diye nara atarak kızılcık sopasına el salmış. Bahadır'ı dövmeye başlamış, ama çok yavaş vuruyormuş. Bu hal kadının nazar-ı dikkatinden kaçmamış. Hemen fırlayarak:

-Dayak dediğin öyle olmaz böyle olur! Diyerek Bahadır'ı öyle bir dövmüş ki Bahadır hakikat hali ilan etmekten kendini güç bela zabtedebilmiş. Her inen sopa gözlerinden sahte değil hakiki yaşlar döktürüyormuş. El-Emced bu kadar yapma! Artık yeter! Dedikçe kadının hırsı artıyor ve Bahadır'ı Allah yarattı demiyerek gücü yettiği kadar döğüyormuş. Bu insafsızca hale nihayet vermek için El-Emced ileri atılarak kadının elindeki değneği kapmak mecburiyetinde kalmış. Kadın da epeyce yorulduğu için masa başına dönerek yine başını tütsülemeye devam etmiş.

Şehzadeyle arkadaşı yine saatlerce eğlenmekte devam etmişler. Bahadır ayakta durarak onlara hizmet ediyormuş. Gece ortasına doğru gerek yediği dayaktan, gerekse alışmadığı halde saatlerce ayakta durarak hizmet etmekten çok yorulduğu için, Bahadır dairenin ortasına yan gelerek âlâ şekerleme kestirmeye başlamış. Lakin şekerleme diye başlayan uyuşukluk biraz sonra düpedüz bir uykuya münkalıp olmuş. Bahadır adam akıllı horlamaya başlamış. Bu horultuya kadın pek fena öfkelenmiş.

-Bir uşak parçasının böyle göz göre göre seni tahkir etmesine nasıl muamele ediyorsun? Kalk da şu edepsiz herifin başını vur! Diye şehzadeyi kışkırtmaya koyulmuş. El-Emced:

Yahu aklını başına topla. Bu kadar suça bu kadar ceza olur mu? Herifi uyandıralım, işine gitsin yarın ben onun payını veririm.

Diyerek kadını yatıştırmaya uğraşmış. Kadını ise damarı tutmuş.

-Hayır olmaz! İlla da illa, onun başını keseceksin. Sen kezmezsen ben gider keserim. Onun başı kesilmedikçe rahat edemem. İşte o kadar! Diye inat etmiş. El-Emced yapmayın softalar, etmeyin mollalar dedikçe kadın çileden çıkmış. Azgın bir kaplan gibi Bahadır'ın üzerine atılmaya kalkışmış. El-Emced içinden "bu adam bize yabancı. Gelip evinin kapısın kırarak içeri girdik, dostuna hazırladığı ziyafete konduk. Böyle yaptıklarımıza karşı odam kızacağına geldi kendini bize kul köle etti. Üstelik güzel bir de dayak yedi. Kendisine borçlu bulunduğumuz şükranı gidip başını kesmekle mi ödeyeceğiz?" diye düşünmüş. Kadın ise büsbütün ateşlenmiş. El-Emced kadını uslandırmanın ihtimali olmadığını anlayınca:

-Onun başını kesmek lazımsa o işi ben senden iyi beceririm, diyerek kadının elinden kılıcı almış, kaldırınca kadının boynunu vurmuş. Kadını başı yerde yuvarlana yuvarlana gidip Bahadır'a çarpmış. Bahadır uyanmış. El-Emced'i elinden ucunda kan sızan yalın kılıçla, yerde de kadının başından ayrılmış gövdesini görünce bu halin ne demek olduğunu sormuş. Şehzade de kadının pek aşırı şamararak az kalsın onu öldüreceğini söyleyince kalkıp El-Emced'in elini öpmüş. Ona:

-Kardeşim keşke kadını affedeydin! Neyse oldu olacak. Şimdi bu kadını buradan çıkarmaya bakalım demiş. Kadının cesedini koca bir sepete yerleştirmiş. El-Emced'e:

-Siz buranın yabancısısınız. Bunu nasıl ve nereye götürüp atacağınızı bilemezsiniz. Bunu şimdi ben sıtlayıp götürürüm. Fakat eğer yolda beni yükle yakalarlarsa idam ederler. Siz burada güneş doğuncaya kadar beklersiniz, eğer güneş doğduğu zaman ben geri dönmezsem o zaman rahmet-i rahmana kavuşmuş olduğumu anlarsınız. Bu taktirde bu ev ve içindeki eşya sizin olsun. Eğer geri dönersem iş yolunda cerayan etti demektir, demiş.

El-Emced her ne kadar onu gitmekten alıkoymaya uğraşmışsa muvaffak olamamış. Müteessir müteessir bir köşeye çekilerek Bahadır'ın avdetini beklemeye koyulmuş.

Bahadır ise sepeti başına koymuş ve çarşıya mal götüren hamalları taklit ederek deniz yolunu tutmuş. Lakin aksi tesadüf o gece vali birçok bekçilerle beraber şehir sokaklarını dolaşıyormuş. Bahadır'a rast gelmiş. Sepette ne taşıdığını görmek istemiş. Sepettekini görünce uzun uzadıya sorgu suale lüzum görmeden Bahadır'ı yaka paça ittirerek hapishaneye attırmış. Sabah olunca Bahadır'ın boğazına bacaklarına tomruk vurmuşlar, onu padişahın önüne sürüklemişler. Bahadır'ın bir kadın öldürdüğünü ve kadını denize atmak üzere yakalandığını duyunca sultan öfkesinden yerinde oturamaz olmuş. Hiddetinden güle güle Bahadır'a:

الامجد بهادرك اوينه كتيردكى قارينك
بهادرى اولدورمسنه مانع اولمق ايستمسى

El-Emced, Bahadır'ın evine getirdiği karının
Bahadır'ı öldürmesine mani olmak istemiş.

-Maşallar senin bu marifetin olduğunu bilmezdik! Kimbilir kaç insan böyle gizli gizli kıymışsındır. Söyle bakalım saklama! Diye bağırmış! Bahadır cevap vermeyerek boynunu eğmiş. Padişah büsbütün kızmış:

-Sana söyle diyorum! Bu kadını kim öldürdü? Bahadır:

-Ben öldürdüm efendim, deyince

-Hemen götürün şu haini sokak sokak gezdirin insan öldürmenin hali budur ha! Diye tellallar bağırsınlar. Sonra alıp rastgele ağacın birisine asın!

Diye bağırmış. Cellatlar Bahadır'ın başına üşüşmüşler. Onu şehrin bütün sokaklarında teşhire koyulmuşlar. El-Emced ise sabaha kadar Bahadır'ın konağında beklemiş. O gün söken şafak şehzadeye göre pek soğuk, pek hazin bir şafak olmuş. Gün ağardıktan biraz sonra El-Emced tellalların dışarıda birşey ilan ettiklerini duymuş. Kulak kabartmış ve Bahadır'ın asılmak üzere olduğunu anlamış. Telaşlı adımlarla kendini dışarı atmış. Dosdoğru valiye gitmiş. Bahadır valinin önünde duruyormuş. boğazına ilmiği geçirmişler zavallıyı ipe çekmek üzereymişler. El-Emced valiye koşmuş:

-Kadını öldüren bu değildir. Bunu neye asıyorsunuz? Kadını ben öldürdüm, cezam neyse çekmeğe razıyım. Demiş. Vali:

-Bu kadar karışık ve eehmmiyetli bir meselede ben hüküm veremem. Hüküm padişahımızındır. Ben ikinizi de şimdi onun önüne götürürüm, kozunuzu orada paylaşırsınız! Diye cevap vermiş.

El-Emced'le Bahadır'ı sultanın önüne götürmüşler. Orada El-Emced Minel evvel ila ahiri her şeyi anlatmış. O anlattıkça padişah şaşakalmış. "Çok garip! acayip" diyerek sakallarını kaşımış. El-Emced bütün diyeceklerini sayıp döktükten sonra sultan onu affetmiş. Naklettiği şeyleri kitaba yazılarak başkalarına ibret olmak üzere kitaphanesinde hıfzedilmesini emretmiş. Sonra şehzadeye dönerek:

-Evladım sana vezaret rütbesini veriyorum, kabul eder misin? Hem bu sayede belik kaybolan kardeşini bulursun! Demiş.

Şehzade bu lütfate teşekkür etmiş. Rütbe, ihsan, servet hepsi El-Emced'in olmuş. Padişah Bahadır'ı da taltif etmeği unutmamış. El-Emced vezir olunca sokak sokak tallallar gezdirmiş. Kardeşi El-Es'ad'ı arattırmış. Lakin El-Es'ad bir türlü bulunamamış. Değil kendisi hatta bir izi bile elde edilememiş.

Hep bunlar olup biterken zavallı El-Es'ad'ın zindanda işkenceci karının elinden çekmedikleri kalmamış. Gün geçmezmiş ki zindanın duvarları derisi yüzülen yahut kemikleri kırılan El-Es'ad'ın çığlıklarıyla inim inim inlemesin. derken ateşperestlerin bayramı yaklaşmış. Davul sarıklı Behram -çünkü bu adamın ismi Behram'mış.- artık El-Es'ad'ın ateş dağına götürülmesi ve orada kurban edilmesi vakti gelip çattığını arkadaşlarına söylemiş. Arkadaşları da ona bir gemi hazırlaması için izin vermişler.

Behram gemiyi hazırlatmış ve geminin ateş dağına müteveccihen denize açılacağı günü El-Es'ad'ı bir sandığa kapatarak gemiye taşınmış. Sarayın yüksek bir odasından denizi ve limanı seyreden El-Emced o dakikada gözü önünde bir sandık içinde o kadar aradığı kardeşi El-Es'ad'ın taşındığını bileymiş, kim bilir dünyayı nasıl allak bullak edermiş. Mamafih yürekten yüreğe yol var derler ya! El-Es'ad'ın içinde bulunduğu sandık sarayın yanından geçerken El-Emced yüreğinde kardeşi için mütemadiyen hissettiği mutad tahsirden daha şiddetli birşeyler duymuş. Halbuki sandıkta ne olduğunu ne bilsin sandık gemiye girdikten sonra Behram gemicilere demir alınarak yelkenlerin açılmasını emretmiş. Gemi salına salına limana çıkmış. Ve deryaya kanıksamış koca bir kuş gibi karadan ayrıldıkça yolunu arttırmış. Tam memleketin sahili gözden kaybolunca rüzgar derece derece ıslık çalarak şiddetin iartırmış derken efendim denizi göklere karıştıran bir fırtına kopmuş koca gemi nehir üzerinde sürülüp giden saman çöpü gibi dalgalara tabi kalmış yolunu şaşırmış iki gün sonra fırtına dinip de biraz evvel kıyametler koparan deniz sanki o deniz değilmiş gibi sakinleşince gemi Behram'ın tanımadığı sahile yanaşmış. orada etrafı duvarlarla kulelerle çevrili bir şehir varmış. Gemi kaptanı Behram'ı çağırarak:

-Siz bilirsiniz arkadaşım, lakin bu şehre uğrasak fena olmayacak, gemide su kalmadı. Fırtına da saframızı da attık, üstelik tayfada pek yorgun. Bu şehrin limanına girsek hem su hem safa buluruz, hem de tayfa biraz dinlenmiş olur. Diye fikrini açmış. Beharm kaptanı haklı bulmuş. Gemi sahildeki şehrin limanına girmiş.

O şehrin sultanı Mercane adlı genç ve güzel bir kadınmış. Kaptan yine Behram'a yanaşmış;

-Arkadaş sana söylemeyi unutmuştum. Burasının sultanı Mercane adlı güzel bir kadındır. Kadın pek müslüman ve dindardır. Şimdi memurları bize gelir, geminin bir ateşperest gemisi olduğunu anlarlarsa zabteder bizleri de cayır cayır ateşlerde yakarlar ha! Ona göre davran. Hatta belki Mercane'nin bizzat gelmesi de muhaldir demiş. Behram sakalını tutup uzunca bir düşünceye vardıktan sonra:

-Bunun da çaresini buldum. Şu bizim esir El-Es'ad yokmu ya! onun yüzünden gözünden müslümanlık akıyor. Onu tutar memluk kıyafetine sokarız. Ben sultanın kendisine yahut göndereceği adamlara kendimi memluk tüccarı ve esirci diye satarım. Sözlerimi ispat için elimde hatta bir memluk olduğunu söyler ve icap ederse El-Es'ad'ı gösteririm. Diye cevap vermiş. Kaptan:

-Âlâ olur. Diye işine gitmiş.

Gemi limana girmiş. Yelkenler mayna edilmiş, demir atılarak, palamarlar bağlanmış. Derken efendim Mercane Sultan bizzat sahile gelmiş. Zabitleri vezirleri etrafındaymış. Kaptanı çağırtarak:

-Siz nerelisiniz, nesiniz ve necisiniz! Diye sormuş. Kaptan yerleri öpekek ve temennalar ederek:

-Efendim bir alalede esirci bir kimseyiz. Esirci tüccar da gemidedir. Esir sata sata bu kıyıları dolaşıyoruz, demiş.

Âlâ öyleyse hani ya esir tüccarı nerede! Şunu huzuruma getiriniz!

-Başüstüne efendim derhal çağırtalım.

-Bu sözler üzerine arkasına El-Es'ad'ı takarak Behram ilerlemiş. Sultan ona da ne olduğunu sormuş, o da esir tüccarı olduğunu söylemiş ve arkasından Memlûk kıyafetinde yürüyen El-Es'ad'ı göstererek "işte esirlerimin birisi!" demiş. Sultan El-Es'ad'a ismini sormuş. Şehzade:

-İsmim evvelce El-Es'ad idi lakin şimdi El-Müteessir'dir, dedikten sonra hüngür hüngür ağlamış. Sultan El-Es'ad'ın ağlamasından bir fevkaladelik görmemiş. Öyle ya esir olan sevinçten fink atamazmış ya! Lakin gencin güzelliği yüzünde parlayan asalet eseri, munisliği kalbine dokunmuş. Behram'a dönerek:

-Sen bu esiri bana sat! Demiş. Behram ellerini oğuşturarak.

-Efendim çok esir sattık, şimdi kala kala elimizde bir bu kaldı. Onu kendime ayırmıştım. Müsade ederseniz onu muhafaza edeyim.

-Ne söylüyorsun amma da şımarık herifsin. Alın şu çocuğu, doğru saraya götürün sen de buradan defol git. Bu gece ortasına kadar buradan ayrılmazsan seni zindana attırır, zincirler içinde inim inim inletirim. Senin ne mülfai olduğun yüzünden gözünden belli meymenetsiz herif!

Derhal El-Es'ad'ı saraya götürmüşler. Behram davul sarığıyla alelacele gemiye dönmüş. Kaptana halini anlatmış:

-Bugün amma da uğursuz günmüş. Bunca yol aldıktan sonra kurbanımızdan olduk, ah şu fırtınaya ne diyeyim. Bizi tam manzara bastırdı. Gemicilere söyle yol hazırlıkları yapsınlar. Evvela safra sonra su alsınlar. Başımıza daha büyük bir bela gelmeden buradan savuşmalıyız demiş.

-İyi diyorsun kardeşim ama ben denizin kırk yıllık kaptanıyım, rüzgar olmayınca geminin yürüdüğünü hiç görmedim. Buranın rüzgarları gece ortalarına doğru başlar. O zamana kadar bekleyeceğiz.

-Mecburiyet olduktan sonra bittabii bekleyeceğiz lakin ne edelim de gece ortasından evvel savuşalım!

El-Es'ad'ı saraya götürdükten sonra giydirmişler, kuşatmışlar Mercane Sultan'ın önüne götürmüşler. Mercane Sultan yemek yiyormuş. El-Es'ad'ı kendi masasına oturtmuş ve ona şarap vermiş. Şehzade bir içmiş iki içmiş yanakları kızarmış, gözleri bayılmış. Üstelik bir de hararet bastığı için yemekten sonra biraz serin hava almak üzere

sultanın izniyle saray bahçesine çıkmış. Orada bir havuzun şırıltısını dinleye dinleye orada uyuya kalmış.

Gece olunca gemideki gemiciler su tulumlarını sırtlamışlar ve su doldurmak üzere şehir duvarlarına yanaşmışlar. Duvarlar pek yüksek değilmiş. Güçlük çekmeksizin içeri atlamışlar, kendilerin havuzları fıskıyeli tenha bir bahçede bulmuşlar. Meğer burası saray bahçesiymiş. Gemicilerden bir ikisi tulumlarına havuzdan su doldururken yanı başlarında bir de kimi görsünler? El-Es'ad'ın ta kendisini. Onu kavrayınca kayığa götürmüşler. El-Es'ad'ın getirildiğini görünce Behram sevinçten deli gibi olmuş. Onu getiren yolculara bol bol bahşişler vermiş. Gemi orada daha fazla beklemeden yelkenlerini açmış ve ateş dağına doğru yol almaya başlamış.

Mercane Sultan El-Es'ad'ın geri dönmekte geciktiğini görünce hizmetçileri bahçeye göndermiş. Köleler cariyeler ellerinde meşalelerle şamdanlarla bahçede aramadık yer bırakmamışlar lakin El-Es'ad'ı bir türlü bulamamışlar. Mercane Sultan hizmetçilerin şehzadeyi bulamadıklarını görünce kendi kalkıp bahçeyi tahriye koyulmuş.

Her taraf yoklanmış, lakin hiçbir tarafta El-Es'ad'a rastgelinememiş. Yalnız Havuzun bir kenarında El-Es'ad'ın papuçlarını bulmuş. Sonra o pabucun bulunduğu yerden duvara kadar su birikintileri görmüşler. Duvarın o noktasının dış tarafında bazı evler varmış. Mercan Sultan o evdeki insanları getirterek birkaç saat evvel ne gördüklerini sormuş. Onlar de hep bir ağızdan:

-Sahilde bir gemi duruyordu. Geminin tayfası boş tulumlarla duvarın yanına geldiler, duvarı aştılar, bahçeden su aldılar sonra gemilerine döndüler diye cevap vermişler.

Mercane sultan şehzadenin bahçeden çalınıp kaldırıldığını anlamış o kadar canı sıkılmış ki hemen oracakta kaptanbaşısını çağırtarak:

-Ne kadar harp gemim varsa hepsini sefer için hazırla. Bu gece limanımızdan çıkan bir esirci gemisi. Onu kovalayıp yakalayacağız. Ben de beraber geleceğim! Diye emir vermiş.

On tane koca harp gemisi hazırlanmış. Mercane Hatun en büyüğüne binmiş. Gemiler yelken kürek açığa açılmışlar. Üçüncü günü ufukta Behram'ın gemisini görebilmişler. Ondan sonra bir yarıştır başlamış. Sultanın gemileri daha büyük ve rüzgarda surat olduğu için harp gemileri gitgide Behramınkilerine yanaşıyorlarmış. Nihayet harp gemileri ateşperest gemilerini sarmışlar. Behram artık mahv olduğunu hesaplayarak:

-Ben ölmezden evvel benim ölümüme sebep olan şu müslüman piçini bari öldüreyim. Alınız şunu hemen denize atınız, diye bağırmış. Gemiciler El-Es'ad'ı tutunca denize atmışlar. Şehzade güm diye denize düşmüş. Kara denizler köpüre köpüre üzerine

kapanmış, lakin El-Es'ad'ın daha eceli gelmemiş olacak ki karanlık diplere kurşun gibi indikten sonra hızlı hızlı tekrar suyun yüzüne gelmiş. Yüzmek de biliyormuş, birkaç kulaç atmış, rüzgar da yardım etmiş, sağ salim sahile çıkabilmiş. Üzerindeki ıslak elbiseleri çıkarıp kurutmuş. Onlar gittikten sonra içeri doğru yürümüş. Lakin ne bir şehre ne bir insana ne de bir köye rast gelmemiş. Nihayet bir akşam uzakta acayip bir şehrin duvarlarını seçebilmiş. Şehre gelince geç vakit kapıların kapalı olduğunu görmüş. Şehrin dışarısındaki mezarlığa giderek orada bulduğu kapısı açık bir türbeye sığınmış. Taşların üzerine kıvrılarak uyuyakalmış. Gelelim Behram'a gemisi sarılır sarılmaz birden bire rüzgar kesilmiş. Deryayı kara bir duman bürümüş. Göz gözü görmez olmuş. Behram sisten bilistifade Mercan Sultan'ın gemileri arasından sıvışıp kaçmış. Birkaç gün yol aldıktan sonra oralardaki bir ateşperest şehrine varmış. Behram'ın o şehirde bir evi bir de Bustan adlı bir kızı varmış. Şehre gece geç vakit eriştiği için sur kapılarını kapalı bulmuş. O da El-Es'ad gibi sabaha mezarlıkta beklemeye karar vermiş. İçeriye dalmış, yerde bir insanın yatmakta olduğunu seçmiş. Eğilip de dikkatli dikkatli bakınca El-Es'ad'ın ta kendisi olduğunu tanımış. Onu uyandırarak:

-Nafile bizden kaçmaya uğraşıyorsun. Nerede olsan gelip seni buluruz! Diye bağırmış.

Sonra gevrek gevrek kahkahalar koparmış. Sabah olunca şehzadeyi gemicilerine taşıtmış. Onu evinin bodrum katına hapsetmiş. Kızı Bustan'ı da çağırarak:

-Ha seni göreyim kızım! Has mahsus bir ateşperest kızı olduğunu göster. Şu müslümanın anasından emdiği sütü fitil fitil burnundan getir. Ona etmedik fenalık, yapmadık işkence bırakma! Demiş.

Kız cevaben kendisine havale edilen işin üstesinden geleceğini babasına bildirmiş. Bildirmiş ama eline kamçıyı alıp da bodrum katına inince ahu bakışlı ve yakışıklı nur parçası gibi delikanlıyı görünce ona cefa etmeye yüreği razı olmamış. Bilakis El-Es'ad'a abayı yakmış, uykudan yemekten olmuş. Durup durduğu yerde derin derin ahlar çekmeğe başlamış. Cefayı şehzade değil, asıl o çekiyormuş. Bodrumun anahtarları kızdaymış ya, kız iki de bir de El-Es'ad'a cefa çektireceğim diyerek kapağı bodrum katına atar, mahzun şehzade ile tatlı tatlı muhabbetler edermiş. Ona islamlığın ne olduğunu ve nasıl olduğunu sorar, El-Es'ad'da ona bu hususta hocalık edermiş. Kızın yüreğinde şehzade sevgisiyle beraber İslamiyete bir meyil uyanmış. Günün birinde kız kelime-i şahadet getirerek müslüman olmuş. Bodrum katında El-Es'ad'la beraber namaz kılar onun sözlerini can ve yürekten dinler, güzel yemekler pişirip ona götürür ve saklı saklı yedirir onu tesilli edermiş. Ölüyü diriden, diriyi ölüden halk eden tanrı davul sarıklı, süpürge sakallı Behram'dan Bustan gibi nazenin zarif ve güzel bir kız yarattığına şaşılmazmış. Kız müslüman olduktan sonra zaten evvelce güzel olan yüzüne başka bir

sevimlilik başka bir celavet yayılmış. Bir gün kız kapıda gelip geçenleri seyrederken tellalların bağırdıklarını işitmiş. Tellallar:

-Kim El-Es'ad adlı bir müslüman gencini bulup getirirse ona vezir El-Emced hatır ve hayale sığmaz ihsanlarda bulunacak kim onun bulunduğu yeri bilir de gelip haber vermezse veya onu getirip teslim etmezse kellesi vurulacak! Diye bağırıyorlarmış. Halbuki El-Emced El-Es'ad'ı memleket memleket araya geziyormuş. O günde o şehre vararak tellallara bağırdıkları gibi bağırmalarını emretmiş. Bustan doğru El-Emced'e giderek hal keyfiyet böyle böyle diye herşeyi anlatmış. El-Emced Behram'ın evine gelerek El-Es'ad'ı bodrum katından çıkartmış. İki kardeş birbirlerini görünce birbirlerinin kucağına atılmışlar ve dakikalarca kendilerinden geçerek birbirlerinin göğsü üzerinde kalmışlar. İki kardeşin birbirlerine anlatacakları çokmuş. Sözün, sohbetin, muhabbetin günlerce ardı arkası kesilmemiş. Bustan'ın El-Es'ad'a ne kadar iyiliği dokunduğunu öğrenince El-Emced kıza fevkalade ihtiram etmiş ve onu kardeş gibi sevmiş. İki kardeş günlerce birbirlerine dert yandıktan sonra yol hazırlığı yapılmış. El-Es'ad'ın El-Emced'in vezir bulunduğu yere gitmesi kararlaştırılmış. Bustan ile beraber babası da oraya götürülecekmiş. Lakin Bustan bir taht-ı revan içinde giderken babası zencirlerle yürütülecekmiş. Nitekim ki öyle olmuş. Yolcular selametle yola çıkıp varacakları yere selametle varmışlar.

Orada Sultan Behram'ı muhakemeye çekmiş. Onu kafası koparılmaya mahkum etmiş. Behram hükmü dinledikten sonra:

-Demek beni öldürmeye karar verdiniz sultanım? Demiş. Sultan:

-Hay! hay! ha şunu bileydin Yezit kafir! Demiş.

-Bana niçin kafir diyorsunuz, ben bakalım kafir miyim?

-Nasıl değilsin? Keratanın yediği naneye bakın.

-Eşhedü enla ilahe illallah ve eşhedüenne Muhammedun resulullah.

-Demek sen müslüman oldun ha!

-Evet efendim, müslüman oldum, isterseniz beni şimdi idam ediniz, artık gam yemem son günlerde gönlüme hidayet gelmişti.

Bu sözler üzerine Sultan El-Es'ad'a bakmış.

-Sen ne dersin kardeşim bu herifin herkesten ziyade sana fenalığı dokundu. Senin onda çok hakkın vardır demiş.

-Ben hakkımı ona helal ettim. Ve kendisini affettim. Onu bana bağışlayınız ve müslüman olarak yaşamasına müsaade ediniz.

-Pekâlâ öyle olsun haydi seni serbest bıraktım.

İki şehzade babalarına Kameru'l-Zaman'a dönmeyi düşünmeye başlamışlar. Behram'ı da Bustan'ı da beraber alacaklarmış. Yalnız iki şehzadenin çektikleri çileler

hadden o kadar fena olmuş ki ikisinin de sinirleri bozulmuş. Olur olmaz şeylerden müteessir olur ve oturup çocuklar gibi ağlarlarmış. Gerek Bustan olsun gerek Behram olsun onları teselli için bin dereden su getirirler, neler neler anlatmazlarmış. Yine şehzadelerin canları pek sıkık olduğu bir gün Behram:

-A sultanlarım bu haliniz nedir? Bu kederiniz nedir? Sizin başınıza gelenler dünyada başka kimsenin başına gelmedi mi sanıyorsunuz. İnsanoğulları neler çekmiş neler de görmüşlerdir. Metin olunuz bakalım. Artık elhamdülillah müteessir olacak bir şikayetiniz kalmadı. Bakınız ben size Nimet ve Naim'in hikayesini anlatayım da size ibret olsun demiş. Şehzadeler de hep bir ağızdan:

-Anlat bakalım! Deyince Behram söze başlamış:

SONUÇ

Binbir Gece Masalları Üzerinde Motif Araştırması-Metin, İnceleme başlığı altında yaptığımız bu çalışmaya başlamadan evvel sahada yapılmış ve bibliyografya kısmında gösterilmiş çeviriler ile Akademisyenlerin hazırladığı araştırma eserleri ve tez çalışmaları tarafımızdan incelenmiş, böylelikle Binbir Gece Masalları tanınmaya çalışılmıştır.

Araştırmamızda; Resimli Ay Neşriyatı arasında çıkan ve bir kısmı 1927 bir kısmı 1928 tarihini taşıyan 'Arapça'dan Osmanlıca'ya tercüme edildiğini sandığımız' yirmi dört masalın Türk alfabesine çevirisi yapılmış; masalların epizotları verilip masallardaki ortak motifler tasnif edilmiştir. Çalışmanın sonuçları şöyledir:

1- Binbir Gece Masalları sözlü halk edebiyatı geleneğinin ürünleridir. Şam'dan Kahire'ye; Bağdat'tan Fas'a kadar tüm Müslüman aleminin Binbir Gece Masallarının oluşmasında katkısı vardır. Masallar bu yönüyle tüm İslam folkloruna girmiş bilgi, inanç ve iman sistemlerini yansıtır.

2- Masallarda adalet, güzellik, zulüm, zenginlik, kıskançlık, iyilik, tabiat insan ilişkileri, insan hayvan ilişkileri, bütün varlıklar arası gizli bağlantılar, esrarengiz kuvvetler, sihir ve rüya gibi insanlığı etkileyen meşgul eden, düşündüren kavram ve tutkular işlenmiştir.

3- Daha çok Türk masallarında görülen cadı, dev ve peri gibi olağanüstü kahramanlara karşılık Binbir Gece Masallarında cin ve ifrit gibi doğaüstü güçlere rastlanır. (İfritin Sevgilisi, Sett'ül-Hüsn ve Hasan'ın Hikayesi)

4- Birçok masalda görülen aşk duygusu beşeri bir vasfa haiz olup insanlığın mutluluğunu temsil etme ve yaşatma amacı güder. Kahramanlar arasındaki aşk ilişkileri onların sosyal konumları ve beşeri münasebetleriyle orantılıdır. (Şehzade Kameru'l-Zaman ve Dünya Hatun Masalı)

5- Masallarda, güzel erkek ve kadınlar sevilir. Onların uğrunda her türlü eziyete katlanılır, hatta ölünürken (Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri) çirkin insanlara acınır ve onlarla alay edilir. (El-Hızır Sakalını Nasıl Kaybetti)

6- Güzellik, itibar edilen ve önemsenen bir özelliktir. Kadın kahramanların yanında erkek kahramanlar da güzellik ifade eden çeşitli sıfat ve benzetmelerle tanıtılır. (Şehzade Kameru'l-Zaman ve Dünya Hatun Masalı)

7- Ana olayın veya çerçeve hikayenin kahramanları çoğunlukla henüz reşid olmamış çocuk yaştaki kişilerdir. Öyleki hayatın zorlukları ve sıkıntıları karşısında doğru karar verip bunları aşacak güçte değillerdir. (Şehzade El-Emced ve El-Es'ad Masalı)

8- Duygusallık ve içine kapanıklık, masal kahramanlarından bir çoğunun karekteristik özelliğidir. Erkek kahramanlar da tıpkı kadın kahramanlar gibi ağlar; kendini paralarlar. (Aziz ve Nişanlısının Masalı)

9- Devrin sosyal yapısı ve şartları gereği ticarete önem verilir. Masal kahramanlarının hemen tamamı muhtelif vesilelerle ticaret yapar ve çok para kazanırlarlar. Masallarda tacirliğin yanında askerlik ve alimlik de makbul tutulan iş ve meziyetler arasındadır. (Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri

11- Masal kahramanlarının bir çoğu yaşamayı seven ve dünyaya faydacı açıdan bakan insanlardır. Onlar bir yandan maddi alemin güzellikleri karşısında kendinden geçer ve hayatı dolu dolu yaşarken, diğer yandan dinin emirlerine uyar ve ona göre hareket ederler. Birbiriyle çelişir gibi görünen bu inanç ve yaşayış sistemi masal kahramanlarının hayat anlayışını idealize eder. (Ali Nureddin ile Enis El-Celis)

12- Kadın kılığına giren erkekler, erkek kıyafetine bürünen kadınlar yanında birbiriyle evlenen kadınlara da rastlanır. Çok eşlilik birçok masalda karşımıza çıkan bir davranış ve anlayış biçimidir. Masalların erkek kahramanları iki hatta üçüncü defa evlenirler ve bu evlilikleri yapmaları için de kimi zaman eşleri tarafından teşvik edilirler. (Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri)

13- Binbir Gece Masalları çerçeve hikaye tekniğine göre yazıldığı ve ana olayın etrafında tâli olaylara da yer verildiği için olabildiğince uzun tutulmuştur. (Sett'ül-Hüsn ve Hasan'ın Hikayesi, Alâeddin'in Güzel Zübeyde, Kut El-Kulûb, Yasemin ve Sultan ile Sergüzeştleri)

14- Olay anlatımına dayalı bu eserde hikaye başlığı altında anlatılan masallarda hikaye unsurları, masal başlığı altında anlatılanlarda ise masal unsurları ağırlıklı olarak kullanılmıştır. (Baş Parmakları Kesilen Adam'ın Hikayesi, Şehzade Kameru'l-Zaman ve Bedir Hatun Masalı)

15- Güldürü özelliği yanında ders verici tarafları da bulunan bazı masalların (El-Bakbuk Nasıl Topal Oldu, El-Feşâr Sakalını Nasıl Kaybetti) Türk fıkralarıyla benzerliği, bu masalların Türk fıkraları üzerinde biçimlendirici ve yönlendirici etkisi olduğu izlenimini uyandırmıştır.

16- Masallarda D- Büyü motifi, K- Aldatma, Hile T- Seks motifi ağırlıklı olarak ön plandadır. N- Şans ve Kader, Z- Sınıflandırılması güç motifler diğer çok karşılaşılan , A- Mitolojik motifleri hiç rastlanılmayan motiflerdir.

SÖZLÜK

- A -

Abâd :	Mâmur, şen, bayındır
Acîbe :	Şaşılacak şey
Agah :	Bilgili, haberli
Alâ-melei-n-nâs :	Göz önünde, herkesin önünde
Arz-ı ihtiram :	Hürmet gösterme
Asîde :	Taze bamya, un, et suyu ve tereyağı ile pişirilen bir çeşit Arap yemeği
A'tı-i karib :	Yakın gelecek

- B -

Bahr-ı Sefid :	Akdeniz
Behnân :	Güleç, güler yüzlü
Ber-hurdâr :	Mesut olan
Bihaste :	Aciz, şaşkın yorgun
Buhtân :	Yalan iftira

- C -

Came-dan :	Esvap ve çamaşır koymaya yarayan sandık, dolap, gardrop
Cemm-i gafir .	Büyük cemaat insan kalabalığı
Cilve-sâz :	Cilve eden, cilve yapan
Cinân :	Cennetler
Curub :	Fena sözler, beddualar

- Ç -

Çegane :	Bir çeşit çalpara, çengi tefciği
Çuha :	Yün kumaş

- D -

Dâiran-mâdar :	Çepçevre, firdolayı
Dâmen :	Etek
Darre :	Ortak kadın, kuma
Derbâr :	Ev kapısı

- E -

Elmâs tıraş :	Elmas gibi yontulmuş olan makbul bir cam, billur kristal
Encâm-ı kâr :	İşin sonu
Envâ'ı :	Çeşitler, türlüler
Erham :	Rahim, rahmetli
Eva'nî :	Kapkacaklar, kaplar
Eyyim :	Dul, bekâr

- F -

Fahûr :	Kendini methetmek itiyatında olan, çok övünen
Fevvâre :	İçinden su fışkıran şey
Fevcâ-Fevc :	Takım takım, akın akın
Fi-l-vâkı' :	Vakıa, hakikaten, gerçekten
Fi-mâba'd :	Bundan sonra bundan böyle, bir daha

- G -

Gaşy :	Kendinden geçme, bayılma
Gazâl :	Ceylan, geyik, maral
Gûl :	Hortlak, şeytan
Gussa :	Keder, kaygı, tasa

- H -

Hâk-ı Pay :	Ayağın bastığı toprak
Halâvet :	Tatlılık, şirinlik, zevk
Halecân :	Çarpıntı, titreme
Hanende :	Şarkıcı, şarkı söyleyen
Hayret-i izhâr :	Şaşkınlığını gösterme
Hecin :	Arkasında iki hörgücü olan ve çok hızlı koşan deve
Hilâf-mu ta'd :	Bilinen karşı gelme
Hil'at :	Eskiden padişah veya vezir tarafından takdir edilen kimseye giydirilen elbise
Hil'at-ı fâhire :	Çok değerli kaftan
Hisbe :	Sevap
Hüsn-i hitam :	İyi sona erme

- İ -

İtk-ı Muallak :	Bir şarta tâlik suretiyle kök azat etme
İane :	Yardım
İaşe :	Geçindirme, besleme
İclas :	Oturtma oturtulma
İhsâs :	Hisse verme
İhtirâm :	Saygı hürmet
İnkıtâ' :	Kesilme, bitme, tükenme, arası kesilme
İrâd :	Getirme, söyleme
İrâde :	Dileme, isteme, emir, ferman
İstihfâfkâr :	Küçük gören, küçümseyen
İttifâkan :	Rastgele, tesadüfle
İttihân :	Kabul etme, itibar görme, sayma tutma

- K -

Kameriyye :	Küçük köşk, çardak
Kasr :	Köşk
Kasâvet :	Sertlik, gam, keder, tasa
Kavl :	Lakırdı, söz
Kemâl-ı debdebe :	Gösterişin, ihtişamın sonu
Kezâlîk :	Kezâ, bu, bu da öyle
Kûr-boğaz :	Obur

- L -

Lâhze :	Göz ucu ile bakış, göz ucuyla bakıncaya kadar geçen zaman
Letâfet :	Güzellik, nezaket, yumuşaklık
Livâ :	Bayrak
Luknet :	Söz söylerken dildeki tutukluk

- M -

Mâ-ba'd :	Sonu, sonrası; alttaki
Mahûd :	Bilenen, sözleşilen
Mahuf :	Korkunç, korkulu
Makarr :	Karar edilen durulan yer
Makbere :	Mezar
Mamafih :	Bununla birlikte, bundan dolayı
Medyûn-i Şükran :	Şükran borçlusu
Meftûn :	Fitneye düşmüş, sihirlenmiş
Mehr-i Muaccel .	Nikahta kız tarafina verilen ağırlık, para
Mehr-i Müeccel :	Boşanma veya ölüm halinde kız tarafina verilmesi kararlaştırılmış olan beder
Mekkî :	Mekkeli
Melike :	Kadın hükümdar, hükümdar karısı
Memlûk :	Kul, köle

Meymanetsiz :	Uğursuz, beteketsiz
Me'yus :	Yeise düşmüş, ümidi kesilmiş
Min evvel ilâ âhiri :	Baştan sona
Muammâ :	Usulüne göre tertib olunmuş bulunan bilmece, alışılmaz iş
Mukabil :	Karşı karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan
Muvafakat :	Uygunluk, uyma
Meflis :	İflas etmiş
Mürüvvet :	İnsaniyet mertlik, yiğitlik
Müteessir :	Teessüre kapılan hüzünlü kederli
Mütenâkıs	Gittikçe azalan eksilen

- P -

Pâkize	Temiz, lekesiz
Pay-ı tahtı :	Başşehir, başkent
Perîşân i :	Perişanlık, dağınıklık

- R -

Râfizî :	Râfıza arkasında olan, Hz. Ebubekir ile Ömer'in halifeliğini kabul etmeyen, onlara dil uzatan
Raiyyet perver :	Tebaasına, halkına iyi bakan hükümdar
Refika :	Kadın eş, kadın arkadaş

- S -

Sahn :	Orta meydan
Sa'kit :	Ses çıkarmayan, susan
Sâmân :	Servet, zenginlik
Sâmît :	Sessiz, ses çıkarmaz
Serkeş :	Dikbaşlı, başkaldıran, inatçı
Sidret ül Menteha :	Arşın sağ yanında bir ağaç olup ondan öteye hiç kimse geçemez. Beşeri ilmin son haddi olarak izah edenler de vardır. Ötesi Allah'ın zat alemidir.

Siyânet : Koruma
Sülûk : Bir yola girme, bir yol tutma; hususi bir sınıfa katılma
Sülûs : Bir yazı sitili

- Ş -

Şatafat : Gösterişli, şaşalı
Şehbender : Konsolos
Şehriyar : Padişah, hükümdar
Şihâb : Kıvılcım, akan yıldız
Şu'bede : El çabukluğu, hokkabazlık.

- T -

Tafsil : Uzun uzadıya anlatma açıklama
Tahsir : Hasret bırakma, hasret etme
Talâk-ı selâse : Üçten dokuza boş ol demek suretiyle kadın başka erkekle evlenmeden hulleye girmeden eski kocasına dönmesine imkan vermeyen telâk
Tâli : Talih kısmet
Tâlik : Bir yazı sitili
Tarab : Sevinçten dolayı coşkunluk
Tahte puş : Taraça, tahtabaş
Tavassut : Araya girme, aracılık
Tebârek-Allah : Allah mübarek etsin
Tebin : Bir kimseyi yüzüne karşı ayıplama, ölmüş bir kimsenin iyiliklerini hatırlayıp söyleme
Tefriz : Bir gayrimenkulü bilmen bedeli karşılığında, bir kimsenin üstüne bırakma
Teksif : Yığılma toplama
Terfik : Arkadaş etme, birinin yanına katılma
Teşhir : Herkese gösterme, dillere düşürme
Teşyil : Selametle uğurlama
Tevacih : Yüz yüze karşı karşıya gelme

Tevekkül Tealallah :	İşi Allah'a bırakıp kadere razı olma
Tezyinat :	Süsler, bezekler
Tulu :	Doğma, doğuş

- V -

Vâkıâ :	Gerçek, gerçi her ne kadar
V'Allahi :	Allah için, Allah hakkı için anlamlarına gelen büyük yemin
Varaş :	Kenar semt
Vaveyla :	Çığlık, yaygara feryad
Vechile :	Bu suretle, bu bakımdan
Vekilharç :	Masraf görmekle vazifeli kimse

- Y -

Yekâvaz :	Tek sesli, bir sesli
Yek sân :	Bir beraber

- Z -

Zâir :	Ziyaret eden, görmeye hatır sormaya giden
Zeberced :	Zebercet renginde, fıstıkî
Zilhicce :	Arabî aylarının on ikincisi, hacı olma ayı
Zilka'de :	Arabî aylarının on birincisi
Zül :	Alçalma, horluk, hakirlik
Züvvar :	Ziyaretçiler, hatır sormaya gidenler.

BİBLİYOGRAFYA

1- Aarne Thompson, The Types of The Folk-Tale, Helsingfors 1928 (F.F.C No:28)

2- Akkoyunlu Ziyad A, Binbir Gece Masallarının Türk Masallarına Tesiri (Basılmamış Doktora Tezi) Ankara, 1982.

3- Alangu Tahir, Masal Araştırması Sahasına Toplu Bir Bakış ve Türk Halk Masallarının İç Yapısı İle Kahramanların Üzerinde Bir Deneme (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İstanbul, Türkiyat Enstitüsü No: 152, 1942-1943.

4- Alangu Tahir, Billur Köşk Masalları.

5- Arberry, A.J Şehrazat, 1001 Gece Masalları, Çeviren, İhzan Güzelce İstanbul, 1957.

6- Aytaç Cemile, Binbir Gece, Güney Basımevi, Ankara 1949.

7- Başaran Hüseyin, Binbir Gece Masalları, Kültür Matbaası, Ankara, 1957

8- Boratav Pertev Naili, Az Gittik Uz Gittik, Ankara, Bilgi Yayınevi, 1963.

9- Boratav Pertev Naili, Zaman Zaman İçinde, İstanbul Yükselen Matbaası 1958.

10- Boratav Pertev Naili, Halk Edebiyatı Dersleri, Ankara Uzluk Basımevi 1.Kitap, 1942.

11- Elçin Şükrü, Halk Edebiyatına Giriş, Emel Matbaacılık Sanayii, Ankara 1981.

12- Günay Umay, Elazığ Masalları, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum 1975.

13- Güzel Abdurrahman, Türk Masalları "Kitab Tanıtması" Türk Kültürü, Sayı 174, yıl 15, 1977.

14- Hansoy Ferid Namık, Binbir Gece Masalları, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1959.

15- İslam Ansiklopedisi, Binbir Gece Maddesi, c. 2, s. 616.

16- Karadağ Raif, 1001 Gece Masalları, Yeni Matbaa, İstanbul, 1959-1961, 4. cilt.

17- Karadağ Metin, Erzurum ve Çevresinden Derlenen Halk Hikayeleri Üzerinde Araştırmalar (Basılmamış Doktora Tezi) Erzurum, 1984.

18- Karadağ Metin, Halkbilimine Giriş, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 1989.

19- Karadağ Metin, Türk Halk Edebiyatı Anlatı Türleri, Karşı Yayınları, Ankara, 1995.

20- Necip Rıfat, Binbir Gece Hikayeleri, Şirket-i Murettibiye Basımevi, İstanbul, 1946.
21- Onaran Alim Şerif, Binbir Gece Masalları, çeviri, Afa Yayınları, İstanbul, 1992.
22- Ozansoy Halit Fahri, Binbir Gece Masalları, Doğan Kardeş Yayınevi, İstanbul 1957.
23- Örfi Vedat, Binbir Gece Hikayeleri, Minber Matbaası, İstanbul, 1338.
24- Sakaoğlu Saim, Gümüşhane Masalları, Sevinç Matbaası, Ankara, 1973.
25- Seyidoğlu Bilge, Erzurum Halk Masalları Üzerinde Araştırmalar, Baylan Matbaası, Ankara, 1975.
26- Suverin Gülten, Binbir Gece Masalları, As Basımevi, İstanbul, 1969.
27- Şapolyo Enver Behnan, Peri ve Dev Masalları, Ahmet Halit Kitabevi, İstanbul, 1946.
28- Talug Nihal Yalaza, Binbir Gece Masalları, Varlık Yayınevi, İstanbul, 1954.
29- Taşer Suat, Binbir Gece Masalları, Emek Basım Yayınevi, İstanbul, 1954.
30- Tauer Felix, Binbir Gece Masallarının Az Tanınmış ve Basılmamış Hikayeleri, Çeviren: Ahmet Subhi Furat, İstanbul, 1966.
31- Tezel Naki, Türk Masalları I-II (II. Basım) Ankara, 1985.
32- Tezel Naki, "Masal Hakkında" Ün Mecmuası, 1942, sayı 97-98.
33- Thompson Stith, Motif İdex Of Folk Litarature, USA, 1946.
34- The Types of the Fsıktale, Helsinki, 1964.
35- "Türk Ansiklopedisi, Binbir Gece Maddesi", s. 402.
36- Vladimir Propp, Masalın Biçimbilimi, İstanbul, 1985.
37- Yaltı Adnan, Binbir Gece Masallarından Ali Baba ve Kırk Haramiler, İyigün Yayınevi, İstanbul, 1962.
38- Yurdatap, Selami Münir, 1001 Gece Masalları, Türkiye Yayınevi, 1954, 2.cilt.

رسملی آی آلماناغی

تورکیه‌ده‌ایلك دفعه نشرایدیلن بو آلماناق اوحوز برمجموعه کبی صاتیلمشدر . هیچ بر عائله آلماناق اوقومقدن مستغنی قالاماز . هرمدنی انسان سنه‌ده هیچ اولمازسه بر آلماناق اوقومغه مجبوردر . عکس تقدیرده دنیانك کیدیشندن خبردار اولمغه موفق اولاماز .

فیاتی ۱ لیرادر

کوچوك کتابلردن اون دانه آلانلره آلماناق ۷۵ غروشه ویریلیر .

اوده غروشه بر کتاب

رسملی آی نشریاتی

نومرو : ۲۵

بیك بریکجه ماصالری

آلتنجی کتاب

فیاتی ۱۰ غروشدر

رسملی آی مطبعه‌سی ـ تورك لمیتد شرکتی

۱۹۲۸

القوسه سحرباز ناصل سحراوینادی؟

دردنجی قارده‌شم القوس الاصواتی بغدادده قصابلق ایدردی . اتلرینی صاتدیغی قویونلری کندی بویوتوردی . هرکس آنی اوندن صاتون آلیردی . اونك ایچون القوسك سورو سورو قویونلری ، صایسز تازلالری ، باغچه‌لری واولری واردی .

بر کون قارده‌شمك دکانه یکی بر مشتری کلدی . بو یکی مشتری ، سیوری صاقاللی ، اختیار ، قانبور بر آدام ایدی . اختیار آدام القوسدن أت آلمش وپاراسنی ویرمش . قارده‌شم اختیارك ویردیکی پارانك پارلاق ، یکی وچیل اولدیغنی کوروبجه اونی اوبر پارالرك آراسنه آتمامش، دولابنك آیری برکوشه‌سنه قویمش .

سیوری صاقاللی مشتری ایرتسی کونی، داها ایرتسی کونی، واوندن صوکراده برچوق کون داها القوسدن أت صاتین آلمش . اختیارك ویردیکی پارالرك هپسی یکی اولدیغی ایچون القوس اونلری هپ آیری بر یره قور دوررمش .

بر کون قویون صاتین آلمق ایچون القوسه پارا لازم اولمش. چکمجه‌یی آچمش واختیاردن

آلدیغی پارایی قویدیغی یردن آلمق ایسته‌مش . فقط چکمجه‌ده پارا یرینه پارا شکلنده طوپارلاق طوپارلاق کنه یامش بر چوق کاغد پارچالری بولمش . کندیسنه براویون اویناندیغنی آکلامش، وسیوری صاقاللی مشتریدن انتقام آلمغه قرار ویرمش .

القوس همان بردانا کسوب دکانه آصمش. سیوری صاقاللی اختیار برآز صوکرا أت آلمق اوزره دکانه کلمش، ینه صاتین آلدیغی أتك بدلنی چل وبکی پارالرله ئوده‌مش . اوزمان القوس اونك یاقاسنه یاپیشارق :

— یتیشك ای مسلمانلر ، کلکزده شوزیبا صاقاللی دولاندیریجینك انسانلری ناصل دولاندیردیغنی کوریکز، دیبه باغیرمش .

دوزت طرفدن آداملر قوشوشورکن اختیار:

— بی براق ، صوکرا سنی رزیل ایدرم، پیشمان اولوزسك ، دیمش .

القوس ، «سنی کیدی دولاندیریجی حقه‌باز، بن نه‌یابدم که بنی رزیل ایده‌بیله‌سین» دیبه جواب ویرمش ، اختیار :

— ناصل نه‌یابدك ؟ سن انسانلری کسوب أتلرینی قویون آتی دیبه صاتیورمیسك ؟ دیمش.

القوس :

سودا، برطرفدن قورقو، بر طرفدن ده سوینج، اونی ملتم روزکارینه طوتولمش یاپراقلرکبی تیریل تیریل تیتره‌تیوردی. نهایت اودانك ایچندن اختیار قادینك سسی دویولدی . او :

— أی کوله قیزی ایچری کیر باقام ! دیه باغریپوردی . تاج‌الملوك سنده‌له‌یه سنده‌له‌یه آرالق قاپویی آچدی . قارشیسنده دنیا خاتونی کوردی. بو کوروش بایاغی باشنی دوندوردی. دنیا خاتون دایاناماپارق بر چیغلق صالدی. ایکی سودالیلر ، بربرلرینك کوکسلرینه دوشدیلر . ایکیسنده‌ده بت ، بکنز قالمامشدی . او آقشام تا ایرتسی صباحه قادار تاج‌الملوك دنیا خاتونك اوداسنده قالدی. ایکی عاشق بربرلرینه سویله‌مه‌دك طاتلی لاف براقادیلر .

ایرتسی کون تانیری آغیرنجه، دنیاخاتونك خدمتنه تعیین اولونان لالالر، جاریه‌لر، خدمتجی قیزلری کلدیلر. دنیا خاتون تاج‌الملوکی کوچوك براودایه قاپاتدی . خدمتجیلرك، جاریه‌لرك ایشلری بیتنجه دنیا خاتون :

— بو کون بالکز قالمق ایسته‌یورم ، بنی بالکز براقیکز، دیدی. خدمتجی و جاریه‌لرك هپسی یرلی یرلرینه چکیلوب کیتدیلر . قوجا

— بو کوره بالکز قالمق ایستیورم . بنی بالکز براقیکز ...

شیمدی یه قادار چیقان کتابلریمز

مؤسسه‌مزك شیمدی یه‌قادار نشرایتدیکی کوچوك کتابلرك ، آرقاطرفلرنده برفهرستی واردر . بوکتابلر حیاتده هرکون محتاج اولدیغکز معلوماتی کوچوك بر حجم ایچنه صیقیشدیران و اوجوز بر فیئاتله صاتیلان آنسیقلوپه‌دیك اثرلردر . بو کوچوك کتابلرك بیکلرجه صاتیلماسنك سببی موضوعلرینك هرکسجه بیلنمه‌سی لازم کلن شیلر اولماسی ، صوکراده ساده و بسیط بر لسانله یازیلماسیدر . اون‌ایکی کتابی بردن آلان قارئلریمزه یکرمی غروش تنزیلات یاپیلیر . بناءً علیه اولیسته‌ده بکه‌ندیککز اون ایکی کتابی یازوب برلیرایله برلکده اداره‌خانه‌مزه کونده‌ردیککز تقدیرده پوسته پاراسی بزه عائداولمق اوزره سپارشلریکز درحال کوندریلیر .

هرکتابك آیریجه فیئاتی ۱۰ غروشدر

تاج الملوك ودنیا خاتون ماصالی

بروارمش بر یوقمش ، اول زمان ایچنده قالبور صامان ایچنده ، اصفهان داغلرینك آردنده «کوك ایل» دیه‌آدکیلان بویوك براولکه‌وارمش . او اولکه‌ده سلطان سلیمان آدلی بر پادشاه دولت سوروررمش . بو پادشاه چوق ناموسلو ، چوق عادل ، چوق ایی‌یوره‌کلی ، اوزی سوزی بر بر پادشاه ایمش . آچ اولانلر ، یوقصوللر ، غریبلر هپ اوکا قوشاولرمش . آدی صاتی دنیانك درت بوجاغنه أریشمش . اوده هرپادشاه وهر ارکك کبی أولنمك چاغنه کلمیه أولنمش . آما بو ایلك قاریسندن چوجوغی اولمایجه بر ایکنجی قاری داها آلمش . اوندنده بر اولادی اولمایجه براوچنجی کره أولنمش ، ینه چوجوق اولمامش ، اوده ینه ، وینه أولنمش . لکن بر درلو بابا اولامامش کیتمش .

بو ایی پادشاهك کندی کبی ایی بر وزیری وارمش . برکون وزیرینی چاغیرتمش . صوکرا